

ጌጉ ዝወጸጎ ሓሲቲ ኢሰላም

Victory of blood over the sword

الامام الحسين عليه السلام
انتصار الدم على السيف

ብ ጃኤኬ ፊደካርድሶን

ISLAM'S AWAITED MESSIAH

By Joel Richardson

ትሕዝቶ

ርእይቶ አንብብቲ	1
መበገሲ ሓሳብ ደራሲ	4

ቀዳማይ ክፍሊ - እሳላማዊ ዶክትሪንን ትንተናን መወዳእታ ዘመንን

ምዕራፍ - 1 : ስለምንታይ እዚ ምጽሓፍ አድለዩ፣ ምልዕዳል ናይ እሳላማዊ ሪቫይሻል	7
ምዕራፍ - 2 : ቅዱሳት ጽሑፋት ኢሰላም	16
ምዕራፍ - 3 : እሳላማዊ ትንቢታትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን	19
ምዕራፍ - 4 : ማህዲ ፣ እቲ ዝግለጽ እሳላማዊ መሲሕ	21
ምዕራፍ - 5 : መጽሓፍ ቅዱሳዊ ጸረ-ክርስቶስን ፣ እሳላማዊ አል-ማህዲን	31
ምዕራፍ - 6 : የሱስ እቲ ሙስሊም	44
ምዕራፍ - 7 : እቲ ነቢዩ ሓሶትን ሙስሊም የሱስን	52
ምዕራፍ - 8 : ዳጃል : እሳላማዊ ጸረ-ክርስቶስ	59
ምዕራፍ - 9 : የሱስን ዳጃልን	64
ምዕራፍ - 10 : እቲ ዝተበራብረ ኢሰላማዊ ግዝኣት ናይ ጸረ-ክርስቶስ	67
ምዕራፍ - 11 : አጀማምራ ምግላጻት መሐመድ	80
ምዕራፍ - 12 : ጸረ ክርስቶሳዊ መንፈስ ኢሰላም	85
ምዕራፍ - 13 : ጥንታዊ ጽልኣት አይሁድ	91
ምዕራፍ - 14 : ዘመነ ሰማእትነት	96
ምዕራፍ - 15 : ኢሰላምን እቅድ ዓለማዊ ዕብላን	110
ምዕራፍ - 16 : ሓሶትን ምትላልን ኣብ ኢሰላም	121
ምዕራፍ - 17 : ራዕድን ፣ ምኽሓድ እምነትን	130
ምዕራፍ - 18 : ሚዛናዊ ገምጋም እሳላማዊን መጽሓፍ ቅዱሳውን ትረኻ መወዳእታ መዓልታት	136

ካልኣይ ክፍሊ - ተወሳኺ ትንተና

ምዕራፍ - 19 : ገለ ሸግር ናይዚ ጽሑፍ	139
ምዕራፍ - 20 : ተወሳኺ ሓሳብ	146

ሳልሳይ ክፍሊ - መልሲ ግብርና እንታይ ይኹን፤

ምዕራፍ - 21 : ብጸሎት ምምላሽ	150
ምዕራፍ - 22 : ብግብሪ ወንጌላውነት ምምላሽ	157
ምዕራፍ - 23 : ንሰማእትነት ምድላው	162
ወሰኽ (Appendix)	170
መወከሲታት	183

ርእይቶ አገብብቲ

ጆኤል አብ መንገዱ ኢስላማውን መጽሓፍ ቅዱሳውን ትንቢታት መወዳእታ ዘመን ዘሎ ቁርኝት ማራኪ ብዝኸነ መንገዲ አቕሪቡዎ ኣሎ። ስለዚ ነዚ መጽሓፍ ምንባብን ከምኡውን መጻሕፍቲ ሓዲሽ ኪዳንን ብሉይ ኪዳንን ብዛዕባ “ናይ መወዳእታ መዓልታት” እንታይ ይብሉ ምጽናዕ ነዘም ሎሚ ዘሎና ክርስትያን ኣገዳሲ እዩ። እዚ መጽሓፍ መጻኢ ናይ ማሕበር ፣ መጻኢ ናይ ኢስላም ከምኡውን መጻኢ ናይ ኩላ ምድሪ ዘለዎም መሎኮታዊ ምትእስሳር ዝገልጽ ናይ ተብራብር ደወል እዩ። ኣንባቢውን ውሑድ ዘይኮነ ምርዳእ ብዛዕባ ፍጻሜታት መወዳእታ ዘመንን ፣ ምድርና ትጓዓዘሉ ዘላ ኣንፈት ክረክብ እዩ።

ዶ/ር ቶም ዋይት ፣ ፊጻሚ ዳይረክተር ናይ ድምጺ ሰማእት (The Voice of the Martyrs)

ዝስወጥን ዝድርኽን ስራሕ። ጆኤል አብቲ ዝቐጸል ዘሎ ፣ ሓዲሽ ቃድራ ዝምድና ፣ አብ መንገዱ ኢስላምን ኩላ ዓለምን ማሕረሻ የሕሊፍሉ ኣሎ። አቕሺሽትን ፣ ፓስቶራትን ተመሃሮን ፣ ተራ ሰባትን ኣብ ኩሉ ከንብብዎ ዘለዎም ስራሕ። ብራሽ!

—ሮበርት እስፔንሰር ፣ ዳይረክተር ናይ JihadWatch ፣ ከምኡውን ደራሲ ናይ Islam Unveiled and Onward Muslim Soldiers (“ጉልባብ ኢስላም እንክቐላዕ” ከምኡውን “ዝቐጸሉ ሙስሊም ወተሃደራት”)

እዚ መጽሓፍ ብብርሃን እዋናዊ ፍጻሜታትን ምልዕዳል ሕሉፍ መርገጺ ዘለዎ ኢስላምን ፣ ዝጭበጥ ሓዲሽ ጠመተ - ትንቢታት መጽሓፍ ቅዱስ ዝህብ እዩ። ጆኤል ንኹሉ ኢስላማዊ ዶክትሪንን ስርዓትን ብልክዕ ተንቲንዎ ጥራይ ዘይኮነስ ከምኡውን ትንቢታት መጽሓፍ ቅዱስ ኣዝዩ ድልዳል ብዝኸነ መንገዲ ኣብሪህዎ ኣሎ። ንኹሉ ሕግታት “ትርጓሜ ትንቢት” ዘይጥሕስ ውርጹጽ ኣተረጓጎማ።

—ዋሊድ ሸባጥ ፣ ፍልስፌማዊ ኣሸባሪ ነበርን ፣ ደራሲ ናይ Why I Left Jihad (ጂሃድ ዝገደፍኩሉ ምክንያት)

ጆኤል ራይካርድሶን ኣገዳሲ ዝኸነ መጽናዕቲ ናይ ኢስላምን እቲ ዝግለጽ ኢስላማዊ መሲሕን አቕሪቡልና ኣሎ። እዚ መጽሓፍ ትንቢታት መጽሓፍ ቅዱስ ኣብ መዓልታትና ብኸመይ ይፍጸም ምእንቲ ክንርዳእን ከምኡውን ግደ ኢስላም ኣብኡ እንታይ ክኸውን እዩ ንምፍላጥ ሕመረታዊ ዝኸነ ተራ ዝጻወት መጽሓፍ እዩ።

—ፓስቶር ረዛ ኤፍ. ሳፋ ፣ ኣኸራሪ ሙስሊም ነበር ፣ ከምኡውን ጸሓፊ ናይ Inside Islam (አብ ውሽጢ ኢስላም)

ጆኤል ንክርስትያንን ፣ ሙስሊም ሕብረተ ሰብን ጽቡቕ ዘገልግል ሰብ እዩ። ንኹሉ ናይ ጥንቲ ኢስላማዊ ጽሑፋትን ፣ ከምኡውን ዳሕሮት ሙስሊም ሊቃውንቲ ዝጸሓፉዎ ጽሑፋት ብደቂቕ ድሕሪ ምምማይ ነዚ ምስ ጽሑፋት ሓዲሽ ኪዳን ብምትሕሓዝ ብዙሕ ናብ ቴክኒካዊ ነገራት ከይኣተወ ብዘገርም ኣገባብ ጸሚቁ አቕሪብዎ ኣሎ። እዚ መጽሓፍ ኣብ መንገዱ ክርስትያን ኢስላምን ዘሎ ፍልልይ ንጹር ይገብር። ኩሎም ክርስትያንን ሙስሊምን ብማዕረ ከንብብዎ ዘለዎም መጽሓፍ።

—ጆይምስ ኤም. ኣርላንድሶን (PH.D.) ፣ መምህር ኣብ ደቡባዊ ካሊፎርንያ ከምኡውን ስሩዕ ጸሓፊ ኣብ AmericanThinker.com ? Answering-Islam.org

ጆኤል ራይካርድሶን ኣብ መንገዱ ሕሉፍ መርገጺ ዘለዎ ኢስላምን መጽሓፍ ቅዱሳዊ እምነትን ዘሎ ዘገርም ትንቢታዊ ቁርኝት ፣ ምስትውዓል ዘለዎን ፣ ብርህራሄ ዝተመልአን ፣ መጽሓፍ ቅዱሳውን ብዝኸነ ኣምር

አቅራቢዎ አሎ። እዚ ናይ ኣጋጣሚ ዝኹነ እዩ ክትብሎ ዘየኸእል ብርቱዕ መርትዖታት ድማ ኣሰኒይሉ አሎ። ግና ጆኤል ካብ ጽልኣት ወይ ልቡ ዜጥፍኦ ኣኸራርነት ተበጊሶ ኣይኮነን ከምዚ ዝገበረ። ንሱ ንርትዕታቱ ታሪኻውን ስነ መሎኮታዊን ጭብጥታት ብምስናይ ናብ ኣንባቢ ዘቕረበ ብትብዓትን ፍቕርን ዝተመልኦ ፣ ደላዩን ኣፍቃርን ሓቂ እዩ። ካብዚ ንደሓር ግና ነቲ ሓቕታት ባዕልና ክንምርምርን ናብ ናትና መደምደምታ ክንበጽሕ ናባና ገዲፍዎ አሎ። ጆኤል ኣነ ብውልቀይ ዝፈልጦ ትሑት ባርያ የሱስ ክርስቶስ እዩ። ከምኡ'ውን እሙንን ውፋይን በዓል ቤትን ኣቦ ስድራን? ንኹሎም ኣምላኽ ኣብ መንገዱ ዘቕረበሉ ሰባት ድማ ብዘይኣፈላላይ ብሕውነታዊ መንገዱ ብዕርክነት ዝመላለስ ሰብ! ኣምላኽ ኣብዛ ዝወደቐት ምድሪ ነቲ እንዳወሰኸ ዝመጽእ ዘሎ መንፈሳዊ ውግእ ምእንቲ የላንትና ክንከፍት ከምዚ ዝበለ ትብዓት ይሃበና። ከምኡ'ውን ክሳብ ንጐይታ የሱስ ገጽ ንገጽ ንርእዮ ኣንፈትና ምእንቲ ከይንሰሕት ክብሪ ክርስቶስ ኣብዛ ምድሪ ክንርእይ ይሃበና።

—**ሚኪኤል ሱሊቫንት** ፣ *ፓሰቶር ከምኡ'ውን ደራሲ ናይ Your Kingdom Come and Prophetic Etiquette* (“መንግስትኻ ትምጻእ” ን “ትንቢታዊ ቅጥዕን”)

ብኣእምሮ ናይ ምሁር ስነ-መለኮትን ፣ ብልቢ ናይ ተማህላሊ ሰብን ኩይኑ ጆኤል ፣ ነቲ ዝመጽእ “ረጽሚ ናይዚ ዘመን” ኣጋለጽዎ አሎ። ዕጡቓት ኢስላማውያን ጉጅለታት ኣንጻሪ ሴማዊ (Semitic) መንፈስ ብቐጥዓን ንይዕትን ኣብ ዝልዓሉሉ ዘለዉ እዋን ፣ ስለ ወንጌል የሱስ ክርስቶስ ድማ ክሳድም ንሴፍ ኣሕሊፎም ዝህቡ ካልእ ህዝቢ ክለዓሉ እዮም። ዝስውጥ . . . ዝቕስቕስ . . . ደወል ናይ ምብርባር ንኹሎም ኣመንቲ ሓቂ።

—**ጆይምስ ጐል** ፣ *ተሓጋጋዚ መስራቲ ናይ Encounters Network ከምኡ'ውን ጸሓፊ ናይ ፣ The Seer, The Lost Art of Intercession and Praying for Israel's Destiny* (“እቲ ረኣዩ” ፣ “እቲ ዝጠፍኦ ብልሃት ምህላላ” ከምኡ'ውን “ስለ ጽሕፍቶ እስራኤል ምጽላይ”)

ጆኤል ዝርዝራዊን ደቂቕን ፍልጠት ናይ ኢስላም ዘለዎ ሰብ እዩ። እዚ ንሓደ ክርስትያን ፣ እስላማዊ ዶክትሪንን ልምድታትን ንኸፈልጥ ሓጋዚ ዝኹነ ሓበሬታ ዝህብ እዩ። እዚ ድማ ኣብ መንገዱ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ትንቢታት መወዳእታ ዘመንን ፣ እስላማዊ ድሌት ናይ ዓለማዊ ዕብላንን ዘሎ ምትእስሳር ግሁድ ይገብር። ጆኤል ዝተጠቐመሉ ሚዛናዊ ዝኹነ ኣጠቓቕማ እስላማዊ ጽሑፋትን መጽሓፍ ቅዱስን ውሕሉል ካብ ምጃኑ ኣብ መወዳእታ ዝኹነ ሰብ ነዚ ኣንቢቡ ምስ ወድኦ እቲ ዝመጽእ ጸረ ክርስቶስ ብዘይ ሙስሊም ኻሊፍ ካልእ ክኸውን ይኸእል እዩ ኢሉ ክሓሰብ ኣይክእልን። ካብ ኩሉ ዘድነቕኩዎ ድማ ንመጐታቱ ብጽልኢ ዘይኮነስ ብሓቕታትን ፍቕርን ኣሰኒዩ ስለዘቕረበ እዩ። ንኹሎም ክርስትያን ድማ ንጐረቤቶም ሙስሊም ከፍቕርዎምን ናብ ክርስቶስ ከምጽእዎም ዝኸኣሎም ክገብሩ ይምሕጸን። እዚ መጽሓፍ ንኹሎም ብዛዕባ እቲ ኣብ ዓለም ዝቐልጠፈ ዕቤት ዘርኢ ዘሎ ሃይማኖት ክፈልጡ ዝደልዩን ከምኡ'ውን ናብ ሙስሊም ሕብረተ ሰብ ንዕዮ ወንጌል ዝኸዱን ከንብብዎ ዘለዎም መጽሓፍ እዩ።

—**እሱቲቭ ኣልት** ፣ *ተሓጋጋዚ ፕሮፌሰር ስነ-መለኮት ኣብ F.I.R.E. School of Ministry, Concord, NC*

ኣብዚ ብሕንፍሽፍሽ ተጐቢእናሉ ዘሎና እዋን ፣ ጆኤል ንጹር ፣ ጽፋፍን ሸንኩለል ዘይብሉን መጽሓፍ ኣቕሪቡልና አሎ። ክሳብ ሎሚ ሓዲት ክርስትያን እዮም ተቢዖም ብዛዕባ ሃይማኖታት ዓለም ዘጽንዑ። ነዚ መጽሓፍ ውሰዶ ፣ ኣንብቦ ፣ ንበረሉ የወጻኣካ እዩ። ብዘይ ብእኡ ስለእቶም ኣብ ሚዛን ተንጠልጢሎም ዘለዉ ነፍሳት ሕሰብ።

—**ኢርገን ካነር** ፣ *Dean, Liberty Theological Seminary, Liberty University, Lynchburg, VA*

መሰል ናይ ደራሲ ዝተሓለወ እዩ።

ግና ደራሲ ነዚ መጽሓፍ ብዝተፈላለዩ መልክዑ ብነጻ ክግዛእ ፣ ክዘርጋእ ፣ ክም መወከሲ ክጠቅም ፣ ኣፍቂዱ ኣሎ። እዚ ኸኣ ለውጢ ናይ ሓሳብ ክሳብ ዘይተገብረሉን ፣ ግቡእ ስም ንደራሲ ክሳብ ዝተዋሃበን እዩ። ኦርጂናል ቅዳሕ ናይዚ መጽሓፍ ካብ ፣ www.Answering-Islam.org/Authors/JR/Future/ ክትረኽቡዎ ትኽእሉ ኢኹም። ብተወሳኺ መሰሊምን ፣ ዘይመሰሊምን ዘሎኩም ርእይቶታትን ፣ ሕቶታትን መኣሪምታታትን በዚ ዝስዕብ ኣድራሻ ክትጽሕፉ ፣ ደራሲ ልባዊ ዝኹነ ዕድመ የቐርበልኩም ኣሎ።

ኢ-መይል ፣ menosabe@hotmail.com

መበገሲ ሐሳብ ደራሲ

ነዚ መጽሐፍ ክጽሕፍ ከለኹ ሓደት ብዘይኮነ ምኽንያት ንርእሳይ ኣብ መዋጥር ረኺቢያ እየ። በቲ ሓደ ወገን ምሳኻ ምስ ኣንባቢ ብዛዕባ ርእሳይን ፣ ብዛዕባ እምነታዊ ዝርርባት ዘሎኒ ታሪኽን ከመይ ነዚ መጽሐፍ ከምዘጸሓፍኩዎን ኬካፍለካ ምደለኹ። በቲ ሓደ ወገን ግና ከምዚ ከይገብርን ናይ ብርዒ ስም ኪጥቀምን ብዛዕባ ርእሳይ እንተኹነውን ብዙሕ ሓበሬታ ከይህብ ዝግድደኒ ብቐዕ ምኽንያት ኣሎኒ።

ኣብ ዝኹነ መዓልቲ ፣ እንተውሓደ ሓደ ወይ ልዕሊኡ ኢ-መይል ካብ መላእ ዓለም ዘለዉ ሙስሊም የዕሩኸተይ ይመጸኒ እየ። ሙብዛሕቲኡ እዚ መልእኽትታት ሕውነታውን ብዛዕባ ውልቃዊ ህይወተይን ፣ ከምኡውን ናይቲ ዝካየድ ዘሎ ቲኦሎጂካዊ ዝርርባት ዝበለ ትሕዝቶ ዘለዎ እየ። እዚ ንዓይ ኣዝዩ ዓቢ ሓገስ እየ ፣ እዚ ዝምድናታት ናዓይ ኣዝዩ ክቡር እየ። ግና ኩሉ ዝመጸኒ ኢ-መይላት ሕውነታዊ ኣይኮነን። ዋላኳ ናይ ሞት ምፍርራህ ዘለዎ ኢ-መይላት ይለክኸለይ እንተኹነ ግና እዛ ትሰዕብ ኢ-መይል ብፍሉይ ምስ ሙስሊም እምነታዊ ዝርርባት ከካይድ ከለኹ ጥንቁቕን መስተውዓልን ክኸውን ቀሲባትኒ።(እቲ ኣብ ውሽጢ [ብራኬት] የእቲየዮ ዘለኹ ንንጻፊ ኢላ ዝወሰኸኩዎ እየ)።

*. . . ኣላሁ ኣክባር [ኣላህ ዓቢ እየ]!! ያኣኣኣ ኣላህ [ዎ ኣላህ]!! ርእሰኻ ክቐርጽካ እየ!
መርገም ኣላህ ኣብ ልዕሌኻን ኣብ ልዕሊ ኩሎም ሰድራኻን ይኹን። ንሰኻን ኩሎም ሰድራኻን ንዘልኣላም ኣብ ሲኦል መርቱ። ኩሎም ሙስሊም ኣላህ ናብ ሲኦል ክኹንነካ እንዳጸለዩ እየም። ኣነ ባዕሊይ ክቐትለካ እየ። ኣነ ባዕሊይ ንሰድራኻ ክቐትሎም እየ። ኢንሻላህ [ብፍቓድ ኣላህ] መሪር ሞት ክትመውት ኢኻ። ኣሚን ፣ ኣሚን ፣ ኣሚን [ኣሜን ፣ ኣሜን . . .]። ኣላሁ ኣክባር!! ኣላሁ ኣክባር!! ያኣኣኣ ኣላህ!*

ነዚ መልእኽቲ ብፍሉይ ክግደሰሉ ዝገበረኒ ረስኒ ናይ ስምዒቱ ኣይኮነን ፣ እንታይ ደኣ ፣ ኣሰራርዓ ዓረፍተ-ነገሩን ፣ ስርዓተ ነጥቡን ኣወዳድቑ ቃላቱን ፍጹም ጌጋ ዘይብሉ ምዃኑ እየ። እዚ እንግሊዝኛ ዘይመልኸ ካብዚ ዓዲ ወጻኢ ዝቐመጥ ሰብ ክኸውን ዘይክእል እየ።

ሓቂ ከዛረብ እንተኹይነ ከምዚ ዓይነት ምፍርራህ መበገሲኡ እንታይ እየ ዝፈልጦ ነገር የብለይን። እንታይ ስለዝበልኩ እየ ከምዚ ዓይነት ተሪር ግብረ መልሲ ኣስዒቡለይ ክርድኣኒ ኣይኸኣለን። ብርግጽ ምስ ሙስሊም እምነታዊ ዝርርባት ክገብር ከለኹ ንኹልና ማዕረ ክንደይ መድሓኒ ከምዘድልየና ከይሓባእኩ እየ ዝዛረብ ፣ እዚ ኸኣ ሙብዛሕቲኦም ሙስሊም የዕሩኸተይ ዘይክሕድዎ ነገር እየ። ግና እዚ ዓቢ ሓጠኣት ተቆጺሩ ንዓይን ንሰድራይን እዚ ምፍርራህ ተቐቢሊ። ዋላኳ ከምዚ ዝዓይነቱ ምፍርራህ ኣብ ኩላ ዓለም ሓዲሽ ነገር እንተዘይኮነ ግና እምነተይ ምስ ካልኣት ስለዝተኻፈልኩ ጥራይ ከምዚ ብርቱዕ ግብረ መልሲ ምስዓቡ ይደንቀኒ ኣሎ። በዚ ኩይኑ በቲ ግና ፣ ንድሕነት ርእሳይን ሰድራይተይን ክብል ኣብዚ መጽሐፍ ብዛዕባ ርእሳይ ብዙሕ ሓበሬታ ክህብ ኣይደለኹን። ከምትርድኡለይ መቐም ይኣምን እየ።

የግዳስ ንተኣማንነት ዝኣክል እዚ ክብል ይፈቐደለይ። እቲ ነዚ ዝጽሕፈልኩም ዘሎ ሰብ ፈላጥ ናይ ምንጨ ኢሰላም ዝኹኑ ቅዱሳት ጽሑፋት ጥራይ ዘይኮነስ ፣ ምስ ሙስሊም ኣብ እምነታዊ ዝርርባት ናይ ነዊሕ ዓመታት ተመኩሮ ዘለዎውን እየ። ኣብዚ መጽሐፍ ትረኽቡዎ ሓበሬታ ኩሉ ካብ ጫፍ ናብ ጫፍ ደቂቕ መጽናዕቲ ዝተገበረሉ እየ።

ልዕሊ ዝኹን ድማ ፣ ምሉእ ስእሊ ናይ እስላማዊ ዶክትሪንን እምነትን ምእንቲ ከምጽእ በዚ ኣርእስቲ (ፍጻሜታትን ትንቢታትን መወዳእታ ዘመን) ዝዛረብ ዳርጋ ኩሉ ናይ እንግሊዝኛ መጻሕፍቲ ተጠቒመሉ እዩ። ብዘይ እዚ ንምቁጻፍ ዘሸግር ብዙሕ ዓንቋጻት ተጠቒመ ከምኡውን ኣማኢት ዝኹኑ ሙስሊም ብዛዕባ ናይ መወዳእታ መዓልታት ዘለዎም እምነት ንኸረከብ ኣዘራሪቡም እዩ። እዚ ምግባሪይ ግና ንክርስትያናት ጽቡቕ ገይረ ከስተምህር ስለዝደለኹ ጥራይ ኣይኩንን እንታይ ደኣ ዝኹን ሙስሊም ነዚ ኣንቢቡ ምስ ወድኦ ዋላ'ኳ ምስቲ ኣነ ዝበጸሕኩዎ መደምደምታ ኣይሰማማዕ ብቕንዕና ሓቂ ምጽሓፊይን ፣ ዝተጠቐምኩሉ መወከሲ'ውን ከምቲ ዘለዎ ካብ እስላማዊ ቅዱስ ጽሑፋት ዘምጸእኩዎ ብምዃን ከመስግነኒ ስለዝሓሰብ እዩ። ዋላ'ኳ ሙብዛሕቲኡ ትሕዝቶ እዚ መጽሓፍ ብሙስሊም ቅሬታውያን ተግዳሮት ክበዝሑ ምዃን እንተፈለጥኩ ፣ ዝኹን ኣንባቢ ግና ንባዕሉ እቲ መወከሲታት ክርእዮ ይኸእል እዩ። ዝጸሓፍኩዎ ኩሉ ልክዕን ምሉእን ስእሊ ናይ እስላማዊ ዶክትሪንን እምነትን እዩ። በዚ ኣርእስቲ ዝመጸ'ውን ብዝተኸለለኒ መጠን ካብ ስምዒታውነት ክርሕቕ ፈቲነ እዩ። ኣነ ንባዕሉይ ብዙሕ ስምዒታውነትን ኣጋንኖን ዝበዝሑ ስርሓት ኣንቢብ ኣለኹ። እዚ ግና ብውልቀይ ኣይድግፎን እዩ።

እቲ ካልእ ነዚ መጽሓፍ ክጽሕፍ ከለኹ ዘሸገረኒ ምክንያት ኸኣ ክርክራዊ ጽሑፍ ኩይኑ ከየሰምዕ ስለዝሰጋእኩ እዩ። እዚ ጽሑፍ ግና ክርክራዊ ጽሑፍ ኣይኩንን ፣ እንተዝኸውንሲ ጠቕሊሊ መቋረጽኩዎ ነይረ። ዋላ'ኳ ክርክራዊ ጽሑፍ ኣብ ዓውዲ እምነታዊ ዝርርባት ምስ ሙስሊም ተራ ከምዘለዎ ይኣምን እንተኸውንኩ ግና ፣ ካብ ሚእቲ ውርጹጽ መርትዖታት ፍቕሪ ዝበዝሑ ነፍሳት ናብ መንግስቲ ኣምላኽ ከምዘምጸእ ይኣምን እዩ። ከምቲ ኣብ መወዳእታ 19 ክፍለ ዘመን ዝነበሩ ሓቕኛ ጀማሪ ሚሰዮናዊ ናብ ሙስሊም ሕብረተ ሰብ ሃዋርያ ሳሙኤል ዙዌመር (Apostle to Islam) ዝበልዎ ፣ “ድሕሪ ናይ 40 ዓመት ተመኩሮ - ከም ኣብ ከውሒ ምዝራእ ዝበለ ልብኻ ዝሰብር ተመኩሮ ይኹነካ። ኣዕዋፍ መጻኢን ክሳብ እታ ናይ መወዳእታ ዘርኢ ክለቕምእ ትርኢ። እቲ ንልቢ ሙስሊም ዝትንክፍ ዝበለጸ መንገዲ ፣ መንገዲ ፍቕሪ ኣምላኽን ፣ መንገዲ መስቀልን እዩ።”¹ ኣነ ምስ ዚ ምሉእ ብምሉእ ይሰማማዕ እዩ። ኣነውን ምስ ሙስሊም ከምስርቶ ዝደሊ ከምዚ ክልተኣዊ ረብሓ ዘለዎ ሓቃዊ ሕውነታዊ ዝምድና እዩ። ኣብ ጥቕሚ ዘይብሉ ናይ ክርክር ሓሸውዮ ክጻፍ ኣይደልን ፣ ምክንያቱ ንሱ ብባህሪኡ ዘይሃንጽ ኣሉታዊ ድርጊት ስለዝኹን። ግና እዚ መጽሓፍ ብዙሕ ኣሉታዊ ዝኹን ትሕዝቶ ናይ ኢስላም ዘለዎ እዩ። ኣረ ሙብዛሕቲኡን ዝርብሽ እዩ። በዚ ኩይኑ በቲ ግና ፣ እዚ መጽሓፍ ክጽሓፍ ከምዘለዎ ካብ ጐይታ ጽኑዕ ትእዛዝ ተቐቢሊ እዩ። ቀዳማይ ዕላማ ናይዚ መጽሓፍ ድማ ካብ መናድቕ ቤተ ክርስትያን ንውሸጥን ፣ ወጻእን ዘለዉ ኩሎም ሰባት ንመጠንቐቕታ እዩ።

ነዚ ድማ ኣዝዩ ክጸቕጠሉ ይደሊ ፣ ማለት ዕላማ ናይዚ መጽሓፍ ብዝኹን ይኹን መንገዲ ንሙስሊም ንምዝባጥ ኣይኩንን። ዋላ'ኳ ጽንሰ ሓሳብ ናይዚ መጽሓፍ ኣንጻር ሃይማኖት ኢስላም ተሪር ክስታት እንተሃለዎ እዚ ግና ከም መጥቃዕቲ ንሙስሊም ኩይኑ ክርኣ የብሉን። ከም ኩሎም ካልኣት ሃይማኖታት ኢስላምውን ንጽለ-ከውሓዊ (monolithic) ሃይማኖት ኣይኩንን እም ኩሎም ሙስሊም ምስ ትሕዝቶ ናይዚ መጽሓፍ ዘይከሰማምዑ ይኸእሉ እዮም። ግደ ሓቕስ ብዙሓት ሙስሊም ሕያዎትን ፣ ምቕሉላትን ሰባት እዮም። ንሰባት በቲ ዘለዉዎ ሃይማኖት ጥራይ ከፋፊልና ክንርእዮም ኣይግብኣናን እዩ። ግና ቀሪብና ሓድሕዳዊ ዝምድና ብምምስራት ብውልቕና ክንፈልጠም ይግባእ። ብምክንያት ኣብዚ መጽሓፍ ትረኽብዎ ዜፍርህን ኣብ ገለ ገሊኡ'ውን ዝርብሽን ትሕዝቶ ፣ ኻብቲ ልቢ ወዲ ሰብ ብቐሊሉ ዝቃልዎ ካብ ኩሉ

¹ Samuel S. Zwemer, editor Roger S. Greenway, *Islam and the Cross: Selections from "The Apostle to Islam"*, (Phillipsburg, P&R Publishing, 2002), p. 56

አሉታዊ ሐሳባትን ፣ ጽልካትን አምላኽ ከሕልውናውም ካብ ናቱ ልቢ ከመቐለኩምን ገለ ግዜ ብጸሎት መንፈስ ኩይንኩም ከተሕልፉ የተባብዓኩም። ምናልባት ምስ እዞም አምላኽ ከብጀዎምን ፣ ልብሲ ናይ ምድሓን ክመልሰሎም ኣዝዩ ዝደሊ ሰባት ከምዚ ናተይ ዝበለ ፍቕሪ ይሓድረኩም ይኸውን። ሙስሊም እንተኸይንካ ግና ፣ በቲ ኣብዚ መጽሓፍ ትረኽቦ ቀደም ዝተበሃለ ትንቢታት እቲ ሓቂ ክግለጸልካን ፣ አምላኽ'ውን ናብቲ ሓቂ ክመርሓካን ምሳኻ ኩይነ እንዳጸለኹ እዩ።

ምዕራፍ - ሓደ

ስለምንታይ እዚ ምጽሓፍ አድለዩ፤ ምልዕዓል ናይ እስላማዊ ሪቫይቫል

“መዓልቲ እግዚአብሔር ትመጽእ አላ፡ ቀሪባ ሽኡ እያ እም፡ አብ ጽዮን መለኸት ንፍሑ፡ አብ ቅዱስ ከረነይ ድማ አእውዩ፡ አብታ ሃገር ዚነበሩ ዘለዉ ሹላቶም የንቀጥቅጡ። መዓልቲ ጸልማትን ጣቓን፡ መዓልቲ ደበናን ድቕድቕ ጸልማትን ከም ወጋሕታ አብ ልዕሊ ኣኸራን ይዘርጋሕ። ዓብይን ሓያልን ህዝቢ፡ ካብ ጥንቲ ጀሚሩ ኸምኡ ዝበለ ዘይነበረ፡ ድሕሪኡውን ከሳዕ ዓመታት ውሉድ ወለዶ ዚሓልፍ ከቶ ዘይኸውን . .” ይብል። (ዮሴፍ 2:1-2)

ኣብዘን ንነብረለን ዘሎና መዓልታት ፣ ኣምላኽ ከዛረቦ ዝደለዩ ሕፍኖ ዝኸውን ኣርእስትታት ንሃገራት ምዕራብ ብፍላይ ሽኡ ነታ ኣብ ምዕራብ ዘላ ቤተ ክርስትያን ከምዘለዎ ይኣምን እዩ። እቲ ዘሕዝን ግና ነዚ ካብ ሰማያት ዝገፋሕ ዘሎ መለኸት ዝሰምዕዎ ሰባት ሒደት ጥራይ ምዃኖም እዩ። ካብኣቶም ድማ ቁራብ ጥራይ እዮም ትርጉሙ ከለልይዎ ዝኸኣሉ። ምልክታቱ ዳርጋ ብግሁድ ኣብ ቅድሚት ገጽ ናይ መዓልታዊ ጋዜጣታትና ክንርእዮ ንውዕል ኣሎና ፣ እዚ ምልክታት እንታይ ኩን ይኸውን ዝፈልጥዎ ግና ክንደይናይ፤ እዚ መጽሓፍ ነቲ ብፍጥነት ዝቐርበና ዘሎ ግዚያት እንታይ ምዃኑ ትርጉሙ ንክፈልጡ ኣዲንቲ ብዙሓት ክኸፈት ተስፋይ እዩ። ብተወሳኺ ፣ ነቶም ብመንፈሶም ነዚ ዘመን እዚ ኣለልዮም ዝነቐሉ ሰባት ፣ በዚ ኣርእስቲ ዝበለጸ ምርዳእ ክህልዎም ጸሎተይ እዩ።

ተወሳኺ ናይ መወዳእታ ዘመን ሃጠው ቀጠው፡

ቅድሚ ምጅማርና ፣ ብዛዕባ መጽናዕቲ “ፍጻሜታት መወዳእታ ዘመን” ዘለኩም ስምዒት ከመይ ምዃኑ ክፈልጥ ይደሊ እዩ፤ እንተ ደኣ ከምዚ ዓይነት ኣርእስቲ ክለዓል ከሎ ምቕጫጭ ተምጽእ ከይይንካ ፣ ቅድሚ ምጅማርካ ሓደ ነገር ክትገብር ክነግረካ። ኣብ ድሕሪት እዚ መጽሓፍ ፣ በቲ Appendix ዝብል ክፍሊ ብእኡ ምንባብ ጀምር። ኣብኡ ስለምንታይ መጽናዕቲ “ፍጻሜታት መወዳእታ ዘመን” ንኣደ ክርስትያን ከምዘድልዮ ገሊጸዮ ኣለኹ። ብዛዕባ ኣገዳስነት እዚ መጽናዕቲ ብዙሕ እንተዘይተረዲእካውን ብኡ ክትጀምር ይምዕደካ ብድሕሪኡ ናብዚ ተመሊስካ ምንባብካ ቀጽል። ትርጉምን ፣ ኣገዳስነትን መጽናዕቲ “ፍጻሜታት መወዳእታ ዘመን” ትፈልጥ እንተኸይይንካ ግና ሱቕ ኢልካ ምንባብካ ቀጽል።

ዝሳዕረ ደንቁርና

እዚ መጽሓፍ እዚ ብቀዳምነት መጽናዕቲ እስላማዊ ወይ ቁርኣናዊ ትንቢታት መወዳእታ ዘመን እዩ። ከምኡውን ከመይ እዚ እስላማዊ ዶክትሪንን ፣ ልምድታትን ምስ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ዝርከብ መግለጽን ፣ ትንቢታትን መወዳእታ ዘመን ብዘደንቕ ኣግባብ ይመሰገብ። ብርግጽ ብዙሓት ሰባት ብዛዕባ እቲ መጽሓፍ

ቅዱስ “መወዳኢታ መዓልታት” ዝብሎ እዋናት ዘለዎም ርድኢት ዝተዛባረቐን ፣ ዘይንጹርን እዩ። ብዛዕባ እቲ ንምድሪ ክኸድና ዝኸነ ናይ መዓት እዋናት ፣ ፌራታትን ፣ ባህርያዊ ሓዲጋታትን ነዚ ተኸቲሉ ዝስዕብ ምምላስ የሱስ ድማ ዘሎ ፍልጠት ሃሳስ እዩ። ከምወ-ጽኢቱ ድማ ነዚ ብዙሓት ሰባት ዘይፈልጥዎ ኣርእስቲ ንኣንብብቲ ከረድእ ንርእሳይ ኣብ ብድሆ የእትየያ እዩ። ዋላ ኣብ ብዙሓት መጽሓፍ ቅዱስ ብስራዕ ዘንብቡ ሰባት ማእከል ዘሎ ፍልጠት ፣ ዝርዝር “ፍጻሜታት መወዳኢታ ዘመን” ውስብስብ ዝበለ እዩ። ብልክዕ እንታይ ድሕሪ እንታይ እዩ ከጋጥም ብንጹር ዝፍለጥ ነገር የልቦን። እሞ ብዛዕባ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ትንቢት ናይ “መወዳኢታ ዘመን” ክንድዚ ዝሰፈረ ድንቁርና ካብ ዝህሉ ፣ እስኪ ሕሰብዎ ክንደይ ሰባት ደኣ እዮም - ብፍላይ’ኳ ኣብ ሃገራት ምዕራብ - ብዛዕባ እስላማዊ ትንቢታት ናይ መወዳኢታ ዘመን ዝፈልጡ ክርከቡ። ገለ ክርስትያን ፣ ኣብ ኢስላምውን “የሱስ ዳግም ናብ ምድሪ ክምለስ እዩ” ዚብል ትጽቢት ከምዘሎ ይፈልጡ እዮም። እዚ ብብዙሓት ክርስትያን ምስ ሙስሊም እምነታዊ ዝርርባት ንክጅምሩ ፣ ከም ጽቡቕ ዕድል እዩ ዝርኣ። ብሓቂ ኸኣ “ምምላስ የሱስ” እምነታዊ ዝርርባት ንምጅማር ከም ጽቡቕ መእተዊ እዩ። እቲ ቅር ዚብል ግና ፣ ዳርጋ ኩሎም ክርስትያን ክንዮ እዚ ፣ ብዛዕባ እስላማዊ እምነት መወዳኢታ ዘመንን ፣ ምምላስ የሱስ ፣ ከምኡውን “እስላማዊ የሱስ” መን እዩ ዝፈልጥዎ ነገር የብሎምን። ብርግጽ እቶም ኣብ መንጎ ሙስሊም ዝነበሩን ፣ ዘገልግሉን ክርስትያን ብዛዕባ እዚ ነገር ሓዲት ይፈልጡ ይኸኑ ግና ብዝሰፍሐ መልክዑ ፣ እዚ ስእሊ ንቤተ ክርስትያን ኣይተነግረን። እዚ ዘሰንብድ ሓቂ ሕጂ ግና ንኩሎም ዘይሙስሊም ማሕበረ ሰብ ዓለም ክፈልጥዎ ግዚኡ እዩ። እዚ መጽናዕቲ ብዓይነቱ መጠነ ሰፊሕ መጽናዕቲ ኢስላማውን ፣ መጽሓፍ ቅዱሳውን “ፍጻሜታት መወዳኢታ ዘመን” እዩ። ብዘይ እቲ ኣካዳምያውን ፣ ቲኦሎጂካውን መጽናዕቲ ምኻኑ ድማ ናይ ተበራብር ደወል’ውን ! መጻኢ ናይ ማሕበር ፣ ናይ ኩላ ዓለም ከምኡ’ውን ፣ መጻኢ ናይ ኢስላም መለኰታውን ፣ ቅጥታውን ምትሕሓዙ ንክላልዩ ዝነግር ደወል እዩ።

እዚ መጽናዕቲ ሓፈሻዊ መግለጺ ናይ መጽሓፍ ቅዱሳውን ፣ ኢስላማውን “ፍጻሜታት መወዳኢታ ዘመን” እዩ። በዚ መጽናዕቲ እዚ ውሽጢ ድማ ዝነጸረ ስእሊ ናይቲ ዝመጽእ ዘመናት ክፍጠር እዩ። እዚ ብብዙሕ ሸነኹ ዝተደራረበን ፣ ዝተመሳሰለን እምነት ናይዚ ክልቲኡ ስርዓታትን ከምኡ’ውን እስላማዊ ፍጻሜታት መወዳኢታ ዘመን ፣ ንክርስትያናዊ ትንቢታት ምወዳኢታ ዘመን ዘጽንዖን ፣ ዝድርጎን ዘገርምን ፣ ዜርዕድን መንገዲ እዩ። እዚ መጽናዕቲ እዚ ፣ ንኹሎም ኣንብብቲ ብዛዕባ እተን መወዳኢታ መዓልታት ዘለዎም ፍልጠት ንጹር ንክኸውንን ከምኡ ድማ ዓለምና ብፍጥነት ትምርሽሉ ዘላ ኣንፈት ንክርድኡን ከምዝሕግዝም እምነታይ እዩ። እዚ ንዓና ብዛዕባ ኢስላም ቁሩብ ከነስተውዕል ይገብረና። ምኽንያቱ ኢስላም ድራማቲካውን ፣ ቅልጡፍ ዝኸነ መጠን ዕቤት ዘርኢ ዘሎን ፣ ኣብዚ ሕጂ ድማ ዓለማዊ ሪቫይቫል ዘርኢ ዘሎ ሃይማኖትን እዩ።

እስላማዊ ሪቫይቫል

ኢስላም ብፍላይ’ኳ እስላማዊ ትንቢት “ፍጻሜታት መወዳኢታ ዘመን” ከነጽንዕ ፣ ሓዲ ኻብቲ ንጹርን ፣ ቅሉዕን ምኽንያታት ፣ ኢስላም መጻኢ ዓለምና ስለዝኸነ እዩ። እወ ብልክዕ ኢኻ ኣንቢብካዮ ፣ ኢስላም መጻኢ ዓለምና እዩ! እዚ ሕጂ ዘሎ ኣጋውል ብድራማቲካዊ ዝኸነ መንገዲ እንተ ደኣ ዘይተለዊጡ ፣ ኢስላም ንክርስትያን ብዕቤቱ ድሕሪ ቁሩብ ግዜ ኣርኪቡ ክሓልፎ እዩ። ኣረ ሓቅስ ፣ ብመሰረት ዳርጋ ኩሉ እስታትስቲክስ እዚ ኣብ ዕስራ ዓመታት ካብ ዘይበዘሕ ግዜ ክኸውን እዩ። ሙብዛሕቲኦም ነዚ መጽሓፍ ዘንበቡ ሰባት ብህይወቶም ከለዉ ክርእይዎ እዮም። ኢስላም እቲ ዝቐልጠፈ መጠን ዕቤት ዘርኢ ዘሎ ሃይማኖት ኣብ ዓለም እዩ። መጠን ዕቤት ኢስላም ኣርባዕተ ዕጽፊ ናይ ክርስትና እዩ።! ኣብዚ ሕጂ እዋን ሓዲ ሕምሲት (1/5) ህዝቢ ዓለም ሙስሊም ሃይማኖት ተኸታሊ እዩ። ሓዲ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ዝቐመጥ ፣

ሕፉር መምህር መጽሐፍ ቅዱስ ፣ ነዚ እስታትስትክስ ብምግምጋም ፣ ኣብዚ ቀረባ እዋን “እዚ ሕጂ ዘሎ ኣንፈት ዕቤት ከምዘለዎ እንተደኣ ቀጸሉ ፣ ብ 2055 ዓ.ም. ኣብ ዓለም ካብ ዝውለዱ ህጻናት ፍርቆም ካብ ሙስሊም ቤተሰብ እዮም ክኹኑ”² ኢሉ ሓሳባቱ ሂቡ። ድራማቲካውን ፣ ሱር-በተኻውን ዝኹኑ ለውጢ ኣብ ቅድሚኡ ኣዲንትና የጋጥም ኣሎ። እዚ ግና ንሙብዛሕቲኦም ምዕራባውያን ክርስትያናት ዝተሰወረ ነገር እዩ። ዕላማ ናይዚ ምዕራፍ ፣ ኣንባቢ ቕልጡፍ መጠን ዕቤት ናይ ኢስላም ንክፈልጥ እዩ። እዚ ምስ ኣንብቡኩም ትረኽብዎ ስእሊ ፣ ምናልባት ንገሌኹም ከገርመኩም ይኸእል ይኸውን ፣ ንገሌኹምውን ክተሓዋወሰኩም ይኸእል ይኸውን። ገሌኹምውን ክትክሕድዎ ትኹኑ። ግና ሓቂ ስለዝኹኑ ክንገር ይግባእ እዩ። ካልእ እዋን ንግደፎ ፣ ንባዕሉ ዕቤትን ፣ ምስፍሕፋሕን ኢስላም ብርቱዕ ደወል ናይ ብምርባር ንኹልና ክርስትያን ይኹነና።

ኢስላም ኣብ ዓለም ጥራይ ዘይኮነስ ኣብ ኣሜሪካ ፣ ካናዳ ከምኡውን ኤውሮፓ ከይተረፈ እቲ ዝቐልጠፈ ዕቤት ዘርኢ ዘሎ ሃይማኖት እዩ።³ ዓመታዊ ገምጋም ዕቤት ኢስላም ኣብ ኣሜሪካ 4% እዩ ግና ኣብዚ ቀረባ ዓመታት ክሳብ 8% በጺሑ ክኸውን ከምዝኸእል ዝእምት ብርቱዕ ምክንያታት ኣሎ። ነፍሲ ወከፍ ዓመት ዓሰርተታት ኣሸሓት ኣሜሪካውያን ናብ ምስልምና ሃይማኖቶም ይልውጡ። ቅድሚኡ 2001 ኣብ ዝነበረ ዓመታት ብሓርፋፍ ገምጋም 25,000 ሰባት ዓመታዊ ናብ ምስልምና ሃይማኖቶም ይልውጡ ነይሮም።⁴ እዚ ብዙሕ ከይኮ ዘይከስምዕ ይኸእል ይኸውን ፣ ግና ድሕሪ ስርሒት 9-11 እዚ ቁጽሪ ብኣርባዕተ ዕጽፊ ከምዝዓበዩ ኣብ ኣሜሪካ ዝነብሩ መራሕቲ ሃይማኖት ምስልምና ይዛረቡ።⁵

ድሕሪ ስርሒት 9-11 ብዝሒ እቶም ሃይማኖቶም ናብ ኢስላም ዝልውጡ ሰባት ሰማይ እዩ ተሰቐሉ። ሓደ ወርሒ ድሕሪ መጥቓዕቲ “ዓለማዊ ማእከል ንግዲ” (ማናቱ ህንጻ) እዚ ጸብጸብ ናብ ኩለን ኣብ ኣሜሪካ ዘለዎ መሳጊድ ውሒዙ እዩ። ዓላ ባዩሚ ፣ ዳይረክትር ናይ “ዓረባዊ ጉዳያትን ፣ ቆንሶል ናይ ኣሜሪካዊ እስላማዊ ዝምድናታት (CAIR)” ኣብ ሕዳር-11-2001 ፣ ኣብታ ኣብ ሎንደን ትሕተም መዓልታዊት ጋዜጣ “ኣል-ሓያት” ከምዚ ኢሉ ነይሩ ፣

“ሙስሊም ዘይነበሩ ኣሜሪካውያን ፣ ሕጂ ን ኢስላም ክፈልጥዎ ድሌት የሕድሩ ኣለዉ። ብዙሕ ምልክታት እዩ ዘሎ . . . ላይብሪሪታት ዝነበረ መጻሕፍቲ ኢስላም ፣ ዳርጋ ኩሉ ተወዲኡ . . . ። ናይ እንግሊዝኛ ትርጉም ቁርኣን ኣብ ዝርዝር ብሉጽ ሸያጥ (Best-Seller) መጻሕፍቲ ኣሜሪካ ኣትዩ. . . ። ድሕሪ መስከረም 11 ብዙሓት ኣሜሪካውያን ናብ ምስልምና ሃይማኖቶም ንምልዋጥ ብዝበለጸ ፍቓደኛታት ይኹኑ ኣለዉ. . . ። ኣሸሓት ኣሜሪካውያን ናብ መስጊድ ንክመጹ ዝግበረሎም ዕድመ ምላሽ ክህቡሉ ጀሚሮም ኣለዉ ፣ ልክዕ ከምዚ ማዕበል ባሕሪ ሓደ ድሕሪ ሓደ ናብ ገምገም ባሕሪ ዝራጸም ከምኡ ከይኮ ኣሎ . . . ”⁶

ድሕሪ መጥቓዕቲ 9-11 ዝኹኑ ድራማቲካዊ ገስጋስ ምስክርነቱ ክህብ ከሎ ፣ ባዩሚ ወሲኹ ከምዚ ኢሉ ተዛሪቡ ነይሩ ፣

“ብስም ኣላህ ጵሮሰሊታት ምፍራይ ኣይነቃልሎን ኢና። ኣብተን ድሕሪ መስከረም 11 ዝነበራ መዓልታት ፣ እዚ ስራሕ ምፍራይ ጵሮሰሊታት 50 ዓመት ንድሕሪት ከምዝምለስ እዩ ዝመስለና ነይሩ። በንጻሩ ግና ድሕሪ መስከረም 11 ዝነበራ 11 መዓልታት ከም 11 ዓመታት ብስም ኣላህ ጵሮሰሊታት ምፍራይ ውጽኢታውያን ነይረን።”⁷

ኣብ ሓዲ ዓንቀጽ ናይ ጋዜጣ “The Times of London” ጥራ-7-2002 ዓ.ም. ፣ 4 ኣዋርሕ ድሕሪ መጥቓዕቲ 9-11 ማለት እዩ ከምዚ ነንብብ :

“ኣዝዩ ዘእምን ኣፋዊ ጭብጥታት ኣሎ ፣ እዚ ኸኣ ብዛዕባ እቲ ድሕሪ መስከረም 11 ዘጋጠመ ዋሕዚ ናይቶም ሃይማኖቶም ናብ ምስልምና ዝልውጡ ዘለዉ ሰባት እዩ። ኣብ ብሪጣንያ ጥራይ ዘይከኑስ ኣብ መላእ ኤውሮፓን ኣሜሪካን ኸኣ። ሓዲ ኣብ ሆላንድ ዝመደበሩ እስላማዊ ማእከል 10 ዕጽፊ ወሰኽ ከምዝርኣዩ ሓቢሩ። ከምኡ’ውን እቲ ኣብ ሌሲስተር [ዓዲ-እንግሊዝ] ዝርከብ ብ ኣየርላንዳዊት ካቶሊክ ነበር ፣ በዓልቲ ቤት ዝምሓደር ሓድሽ እስላማዊ ፕሮጀክት (The New Muslim Project) ‘ዘየቋርጽ ዋሕዚ’ ናይ ሓደስቲ ኣመንቲ ምስልምና ከምዝርኣዩ ሓቢሩ።”⁸

ከምኡ’ውን ኣብዚ እዋን ፣ እዚ ጽሑፍ ዝጸሓፍኩሉ መወዳእታ 2004 ፣ እዚ ክስተት ጽልዋኡ ዝሃሰሰ ኣይመስልን። ቅድሚ ቁሩብ ግዜ ንሓዲ ሙስሊም ፈላጢያይ ፣ “ኣብዚ ዝሓለፈ ዓመት ክንደይ ኣሜሪካውያን ናብ ኢስላም ሃይማኖቶም ዝለወጡ ትፈልጥ።” ኢላ ሓቲተዮ። ንሱ ባዕሉ ተረጊቡ ዝተሳተፈሉ ናይ ምልዋጥ ጽምብል (ሻሃዳ) ጥራይ ዝሓለፈ ዓመት እንተውሓደ ናብ ሚእቲ ኣቢሉ ከምዝበጸሕ ገሊጹላይ። ንደርዘን ዝኹኑ ኣመንቲ ምስልምና ኣሜሪካውያን “ድሕሪ 9-11 ድራማቲካዊ ዝኹን ብዝሒ ናብ ሃይማኖት ምስልምና ዝጽንበሩ ሰባት ርኢኹም ዶ።” ኢላ ሓቲተዮም። መልሲ ናይ ኩሎም ድማ ዘቃልሕ “እወ” ዚብል እዩ። ሓድሽ ዝኹን ወግዓዊ ሓበሬታ ብዛዕባ እዚ ክትረክብ ብብዙሕ ምኽንያቱ ኣጸጋሚ እዩ። ቀዳማይ ፣ድሕሪ 9-11 ኣዝዩ ሓደጊት ዝኹን መጠነ ሰፊሕ መጽናዕቲታት ተገይሩ ፣ ሙብዛሕትኡ መጽናዕትታት ቅድሚ 2001 ኣብ ዝነበረ ዓመታት እዩ ነይሩ። ድሕሪ 9-11 ብዙሓት ኣሜሪካውያን ሙስሊም ፣ በዚ ኣርእስቲ ነቶም ናብ መሳጊዳቶም ሓበሬታ ክእክቡ ዝመጹ ጸብጸብ ዝገብሩ ሰባት ፣ ዝኹን ሓበሬታ ክህቡ ኣይፈትዉን እዮም። ምኽንያቱ “እዞም ጸብጸብ ዝገብሩ ሰባት ፣ እቲ ሓበሬታ ኣኪቦም ናብ ዘቤታዊ ጸጥታ (Homeland Security) ወይ ናብ ፖሊስ (FBI) የብጽሑዎ እዮም” ዚብል ጥርጣረታት ስለዘለዎም። ሙብዛሕትኡም ሃይማኖቶም ናብ ምስልምና ዝለወጡ ንርእሲኦም ክሓብኡ እዮም ዝደልዩ። ኣነ ባዕለይ’ውን ሓደጊት ዘይከኑ ሰባት ድሕሪ 9-11 ናብ ሙስሊም ዝተለወጡ ኣዘራሪቦም እዩ።

እቲ ዘሕዝን ካልእ ሸነኽ ናይዚ ስእሊ ድማ ፣ ልዕሊ 80% ካብዞም ናብ ሙስሊም ዝተለወጡ ሰባት ኣብ ቤተ ክርስቲያን ዝዓበዩ ምዃኖም እዩ።⁹ እንተደኣ እዚ ቁጽሪ እዚ ብልክዕ እንተኹይኑ ዓመታዊ 60,000 ኣብ ክርስቲያናዊ ቤት ዝዓበዩ ኣሜሪካውያን ናብ ምስልምና እምነቶም ይልውጡ ማለት እዩ። ሓዲ ፈላጥያይ ኣሎ ፣ ሸሕ’ኳ ወዲ ፓስተር እንተነበረን ፣ ብዓሚቑ ሃይማኖታዊን ፣ ስርዓታዊ ኣገባብ ዝካየዱ ስድራ ቤት እንተዓበዩን ፣ ናብ ኮሌጅ ምስ ኣተወ ግና ሙስሊም ኩይኑ። ኣነ ንባዕለይ ምስክርነት ብዙሓት ናብ ሙስሊም ዝተለወጡ ኣቕሸሽቲ ፣ ሚሰዮናውያን ፣ ተመሃሮ ስነ-መለኮትን ከምኡ’ውን ተራ ክርስቲያንን ኣንቢቦ ኣለኹ። ኣረ ገሊኦምስ “መንፈስ ቅዱስ ዝተመላእና ክርስቲያን” ኔርና ዚብሉ እዮም። ገሌኹም እዚ ዘይከውን እዩ ኢልኩም ትነጽግዎ ትኹኑ። እዚ ትብለና ዘለኻ ስታስቲስቲክስ ሓቂ እንተኹይኑ ንምንታይ ደኣ ንሕናኽ ዘይሰማዕና፣ ትብሉ ትኹኑ። ስለምንታይ ከ ኣነ ብውልቀይ ዝፈልጦ ሃይማኖቱ ናብ ኢስላም ዝለወጠ ሰብ ዘየለ፣ ትብሉ ትኹኑ። ነዚ ሕቶኹም ቀሊል መልሲ ክህበኩም። ሓዲ ኻብቲ ቀንዲ ምኽንያታት እዚ ኣጋውል ከይተፈልጠ ዝሓልፈሉ ፣ ሙብዛሕትኡም ኣሜሪካውያን ሙስሊም ኣብተን ጸዕቂ ሰብ ዘለወን ሰፋሕቲ ከተማታት ስለዝቕመጡ እዩ። ንኣብነት ዓርሞሽሽ ቺካጎ መንበሪት

350,000 ሙስሊም እያ። ዓባይ ከተማ ኒውዮርክ ድማ ዕጽፊ ናይዚ 700,000 ሙስሊም ይቐመጡላ።¹⁰ እቲ ካልእ ምኽንያት እዚ ነገር ኣብተን ናይ ጸዓዱ ቤተ ክርስቲያናት ከይተፈልጠ ዝሓልፈሉ ድማ 85% ካብዚአም ጸለምቲ-አሜሪካውያን ስለዝኹኑ እዩ። ናይ ጸዓዱ ኣብያተ ክርስቲያናት በዚ ተርእዮ ዳርጋ ከምተን ናይ ጸለምቲ-አሜሪካውያን ኣብያተ ክርስቲያናት ገይረን ኣይተጸለዩን። እዚ ተወሳኺ ዘሕዝን ዜና ናይ ምብትታንን ምፍልላይን ቤተ ክርስቲያን ኣሜሪካ እዩ። ኢስላም ኣብ ውሽጢ ከተማታትና ከምዚ እንዳለሐመ እዩ ፣ ሓዲ ሙስሊም በዓል ስልጣን ብ 2020 ሙብዛሕቲአን ዓባይቲ ከተማታት ኣሜሪካ ብብዝሒ ሙስሊም ክዕብላላ እየን ክብል ገምጋሙ ይህብ።" ብዝሒ እቶም ሃይማኖቶም ዝልውጡ እንዳለዎ ክኸይዱ ከሎ ፣ ገጽ ሙስሊምውን ክልወጥ እዩ። ውሑድ መዓልታት ድሕሪ ስርሒት 9-11 ሃገራዊ ህዝባዊ ረድዮ(NPR) ብዛዕባ ኢስላምን ፣ ብዛዕባ እቶም ድሕሪ 9-11 ሃይማኖቶም ናብ ኢስላም ዝለወጡ ሰባትን ፍሉይ መደብ ኣዳልዩ ነይሩ ፡

ሓዲ ኻብቲ ውዕውዕ ኣርእስቲታት ናይቲ ስርጭት ፣ ምስ እተን ብኣገልግሎት *Islamic Society of Boston* ናብ ኢስላም ዝመጸ ፣ ተመሃሮ ናይ ዩኒቨርሲቲ ዝኹና ሓያሎ ኣዋልድ ዝተገብረ ቃለ ምልልስ እዩ ነይሩ። ንሳተን ካብ ከም በዓል ሃርቫርድ ዝመሰለ ዩኒቨርሲቲታት ብቐዳማይ ዲግሪ ትምህርተን ዘጠናቕቓ ዝነበራ እየን። ኣብቲ መደብ ድማ ብዛዕባ ኣይልን ዕቤትን ኢስላም ፣ ብዛዕባ እቲ ክብ ዝበለ ስፍራ ደቂ ኣንስትዮ ኣብ ኢስላም ከምኡውን ስለምንታይ ን ኢስላም ከምዝመረጸ ይዛረባ ነይረን። እቲ መደብ ብዙሕ ግዜ ተደጋጊሙ ኣብ ኩላ ኣሜሪካ ተፈኒዩ ነይሩ። . . .¹²

ኣብ ሓዲ ዓንቀጽ ፣ ኣብ መጽሔት “*The New York Times*” ጥቕምቲ 22, 2001, ከፋል ዛንታ ናይ ጂም ሃኪንግ ድማ ከምዚ ዝስዕብ ነንብብ ፡

ቅድሚ 9 ዓመት ጂም ሃኪንግ ኢየሱሳዊ ካህን (ኣባል ናይ ሓዲ ካቶሊካዊ ማሕበር) ክኸውን ኣብ ትምህርቲ እዩ ነይሩ። ሕጂ ንሱ ኣብ ግዝኣት St.Louis ከም ዳኛ ከይኑ ይሰርሕ ኣሎ። ዝሓለፈ ወርሒ ሙብዛሕቲኡ ግዜኡ ድማ ኣብ እምነታዊ ዝርርባት ዝግበረሉ ኣኼባታት እንዳኸደ ብዛዕባ ኢስላም ሙብርሂታት ክህብ የሕሊፍዎ . . . ። ንሱ ናይ ሻሃዳ ጽምብል (ወግዓዊ ምልዋጥ ሃይማኖት ናብ ኢስላም) ኣብ ሰነ 6, 1998 ኣካይዱ። “ኩሉ ግዜ ኣብ ውሽጢይ ዝተሓትመ ነገር ነይሩ” ይብል ጂም ሃኪንግ “ኣምላኽ ሓዲ እዩ፣ ንዕኡ መዘና የብሉን ፣ ግብርታቱ ንኸገብር’ውን ወዲ ኣየድልዮን እዩ”።¹³

ሓዲ ኻብቲ ብዙሕ ልሙድ ምስክርነት ናይ ሓንቲ እምነታ ካብ ክርስትና ናብ ኢስላም ዝለወጠት ከምዚ ይመስል ፡

ካብ ቁልዕነታ ጀኒፈር ሀረል ኣብ ቤተ ክርስቲያን ትምህርተ-ሰንበት እንዳተመሃረት እያ ዓብያ። ኣብ ሃይስኩል ምስ ኣተወት ድማ ምስ ድሪል ቲም ተጸንቢራ ከምኡውን ምስ ሓዲ ተጻዋታይ ኩዕሶ እግሪ ዕርክነት ጀሚራ። ከሌጅ ድሕሪ ምውድኣ ኣብ ሜቶዲስት ቤተ ክርስቲያን ከም ጠርፍፊት መንእሰያት ከይና ተገልግል ነይራ። ኣብ 23 ዕድመኣ ድማ ከይተመርጸወት ቁልዓ ወሊዳ። 26 ዓመት ምስ ገበረት ሙስሊም ከይና። “ኣብቲ ዝዓበኹሉ ፕላና ቴክሳስ ኩሉ ክገብሮ ይግብኣኒ እዩ ዝበልኩዎ እንዳገበርኩ እዩ ዓብዮ” ትብል ጓል 29 ዓመት ወይዘሮ ሀረል በዓልቲ ዳላስ። “ንቤተ ክርስቲያን ይኸይድ ነይረ ፣ ናብ ፓርቲታትውን ይኸይድ ነይረ። ብዛዕባ ሲኦልን መንግስተ ሰማይን ግና ተገዲስ

አይፈልጥን እየ ነይረ። ኩሉ ከም ግብአይ ገይረ እየ ዝወስዶ ነይረ” ትብል ንሳ። ጸኒሓ ናይ መሸጣ ስራሕ ጀመራ ፣ ኣብኡ ኸኣ ካብ መሳርሕታ ዝነበሩ ሙስሊም ብዛዕባ ኢስላም ክትፈልጥ ጀመራ። ሓደ ካብኡቶም ብዛዕባ ሃይማኖት ምክታዕ ኣዝዩ እዩ ዝፈቱ ነይሩ ፣ እዚ ንወይዘሮ ሀረል ኣብ እምነታ ዳግመ-ግምት ክትገብር ቀሲቡዋ። ብዝበለጸ ንእምነታ ክትከላኸል ድማ መጽሓፍ ቅዱስን ኢስላምን ኣገማገማ ከተጽንዖ ጀመራ። ግና ኣብ መወዳእታኡስ ሙስሊም ንመዓልቲ 5 ሳዕ ክጽልዩ ፣ ክጸሙን ፣ ከም ልምዲ ድማ ምጽዋት ክህቡን ምስ ረኣየት ተገሪማ። “ኣነ እኮ ከም ክርስትያን መጠን ንግሆ ንግሆ ከማን ዘይጽሊ ሰብ እየ” ትብል ንሳ። ሙስሊም ብዛዕባ የሱስ ዘለዎም እምነትን ኣረኣእያን ማለት የሱስ ክቡር ነቢዩ ደኣምበር ወዲ ኣምላኽ ከምዘይኮነ ፣ እዚ ንዓኣ ዝበለጸ መቐረት ዘለዎ ዘረባ ምዃኑ ድማ ወሲኻ ትዛረብ። “ክርስትያን እንክለኹ ፣ ስለምንታይ እዩ የሱስ ምእንቲ ሓጢአተይ ክመውት ተገቢእዎ ኣይርድኣንን እዩ ነይሩ” ትብል ወይዘሮ ሀረል። “ማለተይ ናተይ ሓጢአት እንዲዩ።” ቅድሚ ሙስሊም ምዃና ናብ ሓደ ክርስትያን ኣገልጋሊ ከይዳ ነይራ። ንሳ ፣ “ስለምንታይ ክርስትያን ስጋ ሓሰማ ይበልዑ፣ ስለምንታይ ኣዋልድ ከ ኣብ ቤተ ክርስትያን ርእሰን ብመንዲል ዘይሸፈና፣ ስለምንታይ እዩም ከ ክርስትያን ምሕዝነት ኣንጻር ጾታ ዝምስርቱ ፣ ሃዩ እስኪ ሕጂ ንመጽሓፍ ቅዱስ ተኸላኸለሉ።” ክትብል ኣዋጢራቶ። መልሱ ግና ከዕግባ ኣይኸኣለን።¹⁴

ከም ናይ ጂም ሃኪንግ ን ጂኒፈር ሀረልን ዝበለ ዛንታ ማእለያ የብሉን። ኣነ ባዕለይ ኣማኢት ዝኸውን ከምዚ ዛንታ ኣንቢብ ኣለኹ።

ሓዲሽ ኣሀዱ - ኣምላኻዊ ኣማራጺ

ኣብ ሕሉፍ ግዜያት ፣ መብዛሕቲኦም ኣብ ምዕራብ ዝቐመጡ ሰባት ፣ ህይወቶም ንኣምላኽ ክህቡን መንገዲ ኣምላኽ ክስዕቡን ምስ ዝደልዩ ዳርጋ ኩሉ ግዜ እቲ ክኸዱሉ ዝግባእ ቦታ ናብ ቤተ ክርስትያን ምዃኑ እዩም ዝፈልጡ ነይሮም። ኢስላም ኣብ ምዕራብ እንዳግባዩ ምስ ከደ ግና ብዙሓት ብዘይ ክርስትና ካልእ ኣሀዱ-ኣምላኻዊ (እምነት ብሓደ ኣምላኽ) ኣማራጺ ከምዘለዎም ክግንዘቡ ጀመሮም። ዘሕዝን ድማ ብዙሓት ኣብ ክንዲ ክርስትና ንኢስላም ምምራጻም እዩ። እቶም ሕፉር እንግሊዛዊ መምህር መጽሓፍ ቅዱስ ዴቪድ ፓውሶን ፣ ሓደ ግዜ ንሓደ ካብ የዕሩኽቶም ዝገጠሞ ከምዚ ክብሉ ይጸውድዎ ፣

ሓደ ክርስትያን ዓርካይ ፣ ኣብ ሓደ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ከም ኣማኻሪ ኩይኑ ዝሰርሕ ኣሎ። ሓደ ግዜ ንሱ ካብቶም ዘማኸሮም ዝነበሩ ተመሃራይ ሓደ ንህይወቱ ትርጉም ከምዝረኸበላን ክኣምኖን ክስዕቦን ዝኸእል ኣምላኽ ከምዝረኸበ ምስ ነገሮ ዓርካይ ተሓጉሱ። ድሕሪ ገለ ሳምንታት ግና እቲ ተመሃራይ መጺኡ ሙስሊም ከምዝኸነ ነገሮ። እዚ ሓደ ካብቶም ኣሸሓት ከምዚ ዓይነት ምርጫ ዝመረጹ እዩ።¹⁵ ኢስላም ብዝግበየ መጠን ድማ እዚ ጽውጽዎይ ደጋጊምና ክንሰምዖ ኢና።

መጠንቀቕታ ንዓዲ እንግሊዝ

ኣብታ ኣብዚ ቀረባ ግዜ ዴቪድ ፓውሶን ዘሕተሙዎ መጽሓፎም *Islam's Challenge to Christians* ንዓዲ እንግሊዝ ጥራይ ዘይኮነስ ንኹላ ናይ ምዕራብ ማሕበር ሓቓዊ ዝኸነ ትንቢታዊ መጠንቀቕታ ኣመሓላሊፎም ኣለዉ። ፓውሶን ኣዝዮም ሕፉርን ክቡርን መራሒ ናይ ዓዲ እንግሊዝ ማሕበር ፣ ኣብ ቀረባ እዋን ንሓደ ፍሉጥ እስላማዊ በዓል ስልጣን ፓትሪክ ሱክህዲዮ ኣስተምህሮ እንደሃበ ከሎ ዝሰምዕዎ እዩ ፣ ከምዚ ክብሉ ኣስፈሮም ኣለዉ ፡

ኣብ መንገዱ ዘረባኡ ፣ ሃንደበት ምስቲ ኣርእስቲ ናይ ዘረባኡውን ዘይተሓሓዘ ክንሱ ፣ ኢሰላም ነዚ ዓዲ (እንግሊዝ) ክዕብልሎ እዩ ዚብል ከም መጠንቀቓታ ዝመስል ዘረባ ኣሰሚዑ። ይዝከረኒ ኣብቲ ዘለኹዎ ደሪቕ ፣ ፈጥፈጥ ክብል ጀመረ። እዚ እኮ ሓደ ደስ ዘብል ኣሰምህሮ ብዛዕባ ሃይማኖትን ፣ ልምድን ናይ ካልኣት ሕብረተ ሰብ ኣይኮናን ንሰምዕ ነይርና። እዚ እኮ ብዛዕባ መጻኢና እዩ!¹⁶

ኣብቲ ዝተረፈ ምዕራፋት ናይቲ መጽሓፍ ፓውሶን ብዛዕባ እቲ ክውሰድ ዘለዎ ግቡእ ክርስትያናዊ ግብረ መልሲ ይዛረቡ። እዚ ግብረ - መልሲ 3 መሰረታውያን ነገራት ዘጠቓለለ እዩ ፣ “ኸወ.ንነትን ፣ ዝምድናን ፣ ጽድቕን። ነዚ 3 ነጥብታት ሕጂ ምዝርዝር ብዙሕ ኣየድልየንን እዩ ምክንያቱ ፓውሶን ብርትዒ ገይሮም ስለዝኹኑ። ብርግጽ ናይ ፓውሶን መጠንቀቓታ ፣ ኣብ ማሕበር ዓዲ እንግሊዝ ብዙሕ ክትዕ ኣለዓዲሉ እዩ። እቲ ሕቶ ብመሰረት እዞም ደራሲ ግና ፣ መጠንቀቓትኦም ይፈጸም ኣይፈጸም ዘይኮነስ ፣ ማሕበር ዓዲ እንግሊዝ ነቲ ዝበልዎ ግብረ መልሲ ክትህብ ድልውቲ ዲያ ኣይኮነትን እዩ። እዚ ንቐድሚት ዝርእ እዩ።

ሚዛናዊ ሓቂ

ኣብዚ ምዕራፍ ብዝዘርዘርኩዎ ኩሉ ግና ዝተዛብዐ ዘይምሉእ ስእሊ ክህብ ደልየ ኣይኮንኩን። ምክንያቱ ኣብ መላእ ዓለም ካብ ኢሰላም ናብ ክርስትና ዝመጹ ሰባት ከምዘለዉውን ክንገር ስለዝግባእ። ብዙሓት ሙስሊም ፣ ንኢሰላም ገዲፉ ዝኸደ ሰብ የልቦን ክብሉ ይዛረቡ እዮም ፣ እዚ ኣበሃህላ ግና ብዘይ ብዙሕ ጻዕሪ ውዳቕ ከምዝኹነ ከርእየኩም። ኣብዚ ቀረባ እዋን ሓደ ሙስሊም ሼኽ ኣብ ኣፍሪቃ ጥራይ ዓመታዊ 6,000,000 (ሺዳሽተ ሚልዮን) ሙስሊም እምነቶም ናብ ክርስትና ከምዝልውጡ ተዛሪቡ ነይሩ። እዚ ማለት 667 ኣብ ሰዓት ወይ 16,000 ኣብ መዓልቲ ይኸውን ማለት እዩ። ካብ ጥሪ 2003 ክሳብ መፋርቅ 2004 ኣብ ዝነበረ ግዜያት ጥራይ ብኣገልግሎት ተወላዲ ጀርመን ዝኹነ ወንጌላዊ ረይንሃርድ ቦንኪ ልዕሊ 10 ሚልዮን ኣፍሪቃውያን ጎይታ ተቐቢሎም። ካብዚኦም እቶም ዝበዘሙ ሚእታዊት ሙስሊም ዝነበሩ እዮም። ግደ ሓቂ ካብ መላእ ዓለም ሙስሊም ንየሱስ ክስዕቡ እንዳወሰኑ እዮም።¹⁷ ሙስሊምታትም ካብዚኦም ድማ ብመንፈሳዊ ሕልምታትን ራእያትን ተደሪኹም ዝወሰኑ እዮም።¹⁸ ኣዝዩ ብዙሕ ተኣምራታዊን ሓያልን ዝኹነ ምስክርነት ሳህሊ ኣምላኽ ኣብ ህይወት ‘ቶም ናብ ክርስቶስ ዝመጹ ሙስሊም ኣሎ። ኣነ ብምሉእ ልበይ ይኣምን እየ ፣ ማእከላይ ምብራቕ ሪቫይቫል ናብ ሓቃዊ መጽሓፍ ቅዱሳዊ የሱስ ዝመጹ ሰባት ከምዝርኡ። ግናኹ እዚ ይኹንምበር ኢሰላም ልዕሊ ክርስትና ዝቐልጠፈ ዕቤት የርኢ ከምዘሎ ዘይከሓድ እዩ። ኣብ ኣሜሪካ ፣ ካናዳ ፣ ዓዲ እንግሊዝ ን ኤውሮፓን ጥራይ ዘይኮነስ ኣብ መላእ ዓለም ኸእ እምበር! ኣብዚ ግና ሓደ ክፍለጥ ዘለዎ ፣ ምክንያት ቅልጡፍ ዕቤት ኢሰላም ብቐዳምነት ልዑል መጠን ወሊድ ኣብ ሙስሊም ሕብረተ ሰብ ስለዘሎ እዩ። ማለት ሙስሊም ልዕሊ ክርስትያን ዝበዘሙ ቁልዑ ይወልዱ ስለዝኹኑ እዩ። ብቀንዱ ዕቤት ኢሰላም ካብ ብዘሉ ሙስሊም ጽሮሰሊት ዝተረኸበ ኣይኮነን። በዚ ኮይኑ በቲ ግና ፣ ኢሰላም ልዕሊ ክርስትና ይዓብን የስፋሕፍሕን ኣሎ። እዚ ግሁድ ዝኹነ ሓቂ ግና ነታ ምዕራባዊት ማሕበር ዘለዎ ዓለም ለኽ ጽልዋ ተሰዊርዋ ኣሎ።

ንሕጂ ግና ክጸቕጠሉ ዝደልዩ እምነትን ዶክትሪናትን ናይዚ ኣብ ዓለምና ጊይ ዝገበዩን ብፍጥነት ዘሰፋሕፍሕ ዘሎን ሃይማኖት ክገድሰና ኣለዎ ዚብል ሓሳብ እዩ። እዚ ብፍላይ ብብርሃን ናይ ኢሰላም ዝግብዩ ሃይማኖት ናይ ምዃን ተኸእሎኡ እንተራኢናዮ ኣዝዩ ቅኑስ እዩ። ሓደ ዝመስል ግምት ክነግረኩም ፣ ኢሰላም ብዕብዮቱ ንክርስትና ክጽግዎ ምስ ጀመረ ፣ ሽዑ ቅልጣፌ ናይ ዕብዮቱ ኣብ ሓጺር እዋን

ብዕጽፍታት ከውስኽ እዩ። ከም ተገግታቲ ዓረብያ ሓቅነቱ ከየጸረኻ ብይእቶ ኣሎ ዝመጽእ ምልዋጥ ከበዝሕ እዩ ፣ ዋላ ኣብቶም እሙናት ክርስትያን ምድንጋር ናይቲ መዓልታት ሕጊ ክኸውን እዩ።

ሓደ ካብ ተርእዮታት ናይተን መወዳእታ መዓልታት እቲ መጽሓፍ ቅዱስ ፣ “ብርቱዕ ስሕተት” ዝብሎ እዩ። እዚ ስሕተት ዚ ኣብ ኩላ ዓለም ዝኸውን ውድቕት ካብ እምነት ክርስትና እዩ። ኣብዚ ሕጂ እዋን ኢሰላም ዋላ’ኳ ውሕስነት ዘይብሉ ሃይማኖት እንተኹነ ፣ ማለት ስለምንታይ እዩ ኣላህ ኢሰላም ኣብ ዓለም ትሕቲ ክርስትና ኩይኑ ክቅጽል ኣፍቂዱ ብዚብል ሓሳብ ይኺድ። ልክዕ ከምኡ ግዜ ኸኣ ኺመጽእ እዩ ክርስትያናት ስለምንታይ እዩ ኣምላኽ ኢሰላም ንክርስትና ብዕብየትን ጽልዋን ክሓልፎ ኣፍቂዱ ብዚብል ሓሳብ ዝጭነቁሉ። እዚ ምናልባት ካብ ሕጂ ድሕሪ 15 ዓመታት ክጅምር ዝኸእል እዩ ኣረ ቅድሚኡ’ውን። እዚ ክኸውን ብፍጹም ኣይምነን እዩ ፣ ግና ከምዘይከውን ዝእምት ነገራት ኸኣ የልቦን። እዚ ንኸይከውን እቲ እንኮ ተስፋ ግና ኣብ መላእ ዓለም ኣበዩ ቦታኡ ቅድሚ ሕጂ ተራእዩ ብዘይፈልጥ መልክዑ ሪቫይቫላት እንተተላላዊ ጥራይ እዩ። ኣብዚ ሕጂ እዋን ግና እዚ ኣጋውል ኣብ ኣሜሪካ ይጅምር ጥራይ እዩ ዘሎ። ነቲ ዝዓበዩ ንማሕበር ዝገጥሙ ብድሆ ክንዳሎ እዋኑ እዩ። ከምቲ ዝበልኩዎ ኢሰላም መጻኢና እዩ። ቤተ ክርስትያን ንክውንነት የዲንታ ክትከፍት እዋኑ እዩ። ኣብተን ናይ ሓጺን መጋረጃ ዝነበረለን ሃገራት ኮምኒስት ፣ መጽሓፍ ቅዱስ ብምጽላቁ ውሩይ ዝነበረ ሓው ኣንድሪው ፣ ኣብታ ዘመናዊት ክርስትያናዊት ክላሲክ መጽሓፍ *God’s Smuggler* ፣ ብ 1994 ዓ.ም. ከምዝበሎ ፣ “ከምቲ ኩምነዩዝም ንዕስራ ክፍለ ዘመን ፣ ኢሰላም ድማ ንዝቕጽል 100 ዓመታት ክኸውን እዩ።”¹⁹

መደምደምታ

ሕጂ ምናልባት ብዛዕባ ኢሰላም ገለ ሓበሬታ ምርካብ ኣገዳሲ ከምዝኹነ ተሰማሚዕካ ትኸውን ፣ ካብዚ ሓሊፍካ ግና “እስላማዊ ትንቢታት መወዳእታ ዘመን ምጽንዑ ኸ ንምንታይ ኣድላዩ?” ትብል ትኸውን። ጽቡቕ ሕቶ ! እስከ ብዛዕባ እዚ ዝሰዕብ ነጥብታት ቁሩብ ሕሰብ፡- መጽሓፍ ቅዱስ ከምዝነግረና ዕላማ ሰይጣን ኣብተን ናይ መወዳእታ መዓልታት ዝዘወር ክልተ ናቴ ሰባት (Agents) ምትንሳእ እዩ። “እቲ ጸረ ክርስቶስን እቲ ነቢይ ሓሶትን”። እዚኦቶም ሰይጣን ንብዘላ ዓለም ንምትላል ዝጥቕሙሎም ዋና መሳርሕቱ እዮም። እሞ ከመይ ይመስለካ ፣ ሰይጣን ነዘም 1.3 ቢልዮን ዝበጽሑ ሙስሊም ኣብቲ ናይ መጨረሻታ ድግስ ናይ ስሕተት ብምንታይ መንገዲ ከቋድሶም እዩ፣ ሰይጣን ፣ ዓለማዊ ምስፍሕፋሕ ኢሰላም ከየቋጸሮ ተሪፉ ዶ ይኸውን፣ ወይስ ሰይጣን ድሮ ኣብ ናይ መወዳእታ መደቡ የእቲእዎም ኣሎ፣ ኢሰላም-እቲ ሳልሳይ ኣህዱ-ኣምላኻዊ (Monotheistic) እምነት ኣብ ዓለም - ምስ ክርስትያንን ኣይሁድን ብሓደ ኩይኑ ነቲ ጸረ-ክርስቶስ ብምጽራሩ ሰደት ዝገጥሞ እምነት ክኸውን ዲዩ፣ ወይስ ኢሰላም - እቲ ኣምልኽ ጣኦት ብዝኹነ መልክዑ ብምጽያፉ ዝኹርዕ ሃይማኖት - ብዘይ ዝኹነ ይኹን ቅልስ ነቲ ዝመጽእ ጋኒናዊን ሓሳዊን መንፈሳዊ መራሒ ክቕበሎ እዩ፣ ብዙሕ ዓመታት በዚ ኣርእስትታት ንጎይታ ሓቲተዮ እዩ። ምስ ግዜ ብዛዕባ ኢሰላም ዘሎኒ ኣፍልጦ እንዳዓምቕ ምስ ከደ ግና መልሲ ሕቶይ ኣዝዩ ንጹር ኩይኑ። እዚ መጽሓፍ ምሳኻ ኩሉ ዝተመሃርኩዎ ንኸካፈሎ ብምባል እዩ ዝጸሓፍኩዎ። ምናልባት ከምዚ ምባልይ ትርር ዝበለ ዘረባ ኩይኑ ከየስምዕ ይሰግእ እዩ ፣ ግና ፣ ብርግጽን ሓቅን ፣ ኢሰላም ነቲ ንቕድሚት ዝኸውን መጽሓፍ ቅዱሳዊ ትንቢታት ንምፍጻም ማለት ቅድሚ ኻልኣይ ምጽኣት ክርስቶስ ፣ ንኹላ ዓለም ፖለቲካዊ / ሃይማኖታዊ / ወተሃደራዊ ስርዓት ናይ ጸረ ክርስቶስ ንምጥቕላል ቀንዲ መንኰርኰር ናይ ሰይጣን ኩይኑ ከገልግል እዩ።

መሓበሪ

1. David Pawson, *The Challenge of Islam to Christians* (London, Hodder and Stoughton, 2003), p. 11
2. *ibid.*
3. Bruce a. Mcdowell and Anees Zaka, *Muslims and Christians at The Table* (Phillipsburg, P& R Publishing, 1999), p. 6
4. *ibid.*
5. New York Times, October 22, 2001, Jodi Wilgoren, *Islam Attracts Converts by the Thousands, Drawn Before and After Attacks,*
6. Al-Hayat Newspaper (London), November 12, 2001, as quoted in Middle East Media & Research Institute, November 16, 2001, *Muslim American Leaders: A Wave of Conversion to Islam in the U.S. Following September 11*
7. Al-Ahram Al-Arabi (Egypt), October 20, 2001, as quoted in Middle East Media & Research Institute, November 16, 2001, *Muslim American Leaders: A Wave of Conversion to Islam in the U.S. Following September 11*
8. The Times, (UK) January 7 2002, Giles Whittell, *Allah Came Knocking At My Heart*
9. Mcdowell, Zaka, p. 6
10. *ibid.* p. 6
11. *ibid.* p. 7
12. Middle East Media & Research Institute, November 16, 2001, *Muslim American Leaders: A Wave of Conversion to Islam in the U.S. Following September 11*
13. New York Times, October 22, 2001, Jodi Wilgoren, *Islam Attracts Converts by the Thousands, Drawn Before and After Attacks*
14. The Dallas Morning News – November 3, 2001, Susan Hogan,
15. Pawson, p. 36
16. *ibid.* 6,7
17. Al-Jazeera, December 12, 2000, *Christianization in Africa*
<http://www.aljazeera.net/programs/shareea/articles/2000/12/12-12-6.htm>
 English translation see: <http://www.islamreview.com/articles/fastdemiseprint.htm>
18. <http://isaalmasih.net/>
19. Brother Andrew, *Light Force*, (Grand Rapids, Fleming H. Revell, 2004), p.140

ምዕራፍ - ክልተ

ቅዱሳት ጽሑፋት ኢስላም

ከም መጀመሪያ ላይ ይዘው መጽናዕት ከኹነና ብዛዕባ ቅዱሳት ጽሑፋት ኢስላም መጠቀሚያ ዝኾነውን ሓጺር መብርሂ ክብል። ዓላማ ናይዚ ምዕራፍ ኣንባቢ ቅዱሳት ጽሑፋት ኢስላም እንታይ ምዃኖምን ፣ ኣብ መሳልል ሃይማኖታዊ ቅርጺ ኢስላም ከ እንታይ እዩ ተራኡም ክፈልጥን ክሕግዝ እዩ። መብዛሕቲኡ ኣብዚ መጽሓፍ ዝተጠቐምኩሉ መወከሲ'ውን ካብ ዝተፈላለዩ ቅዱሳት ጽሑፋት ኢስላም ዝመጸ እዩ።

ቁርኣን

እቲ ቀዳማይን ቀንድን ቅዱስ ጽሑፍ ኣብ ኢስላም ቁርኣን እዩ። ቁርኣን እቲ መሰረታዊ ቅዱስ ጽሑፍ ናይ ኢስላም እዩ። ብምሉኡ ድማ ብመሰራትን ነቢዩን ኢስላም - መሓመድ እዩ ተጻሒፉ። ቁርኣን ቃል ብቃሉ ኪትርጎም ከሎ ፣ “ምድጋም” ወይ “ምንባብ” ማለት እዩ። ኣብ ቁርኣን 114 ምዕራፋት ኣለዉ። ነፍሲ ወከፍ ምዕራፍ ድማ ‘ሱራ’ ይበሃል። ኣብዚ መጽሓፍ ውሽጢ ዝኹነ ክፍሊ ናይ ቁርኣን ከም መወከሲ ኣብ ዚተጠቐምኩሉ ኣየናይ ምዕራፍን ጥቕስን ምዃኑ ንምሕባር “ሱራ” ዚብል ቃል ተጠቂመ ኣለኹ። ቀጺሉ ድማ ምዕራፍን ጥቕሲን ናይቲ ክፍሊ ይነግር። ኣብ መወዳእታ ድማ ስም ናይቲ ተርጓሚ።

ቁርኣን ቀዳማዊ መጽሓፍ ናይ ኢስላም ኢዩ። ብሓጺር ኣዘራርባ መጽሓፍ ቅዱስ ናይ ኢስላም ክንብሎ ንክእል ኢና። ግና ቁርኣን ጥራይ ኹኣ ኣይኩነን ቅዱስ ጽሑፍ ናይ ኢስላም። ዋላ'ኳ ቁርኣን ከም ዘለዎ ቃል ንቃል (literally) ናይ ኣላህ ቃላት ኢሎም ይእመኑሉ ፣ ካብዚ ብዘይንኣኣስ ንኩሎም መስሊም ማዕረ ኣገዳስነት ዘለዎ ቅዱስ ጽሑፍ'ውን ኣሎ - ሱና።

ሱና

“ሱና” ብቋንቋ ዓረብ “ዝተጸርገ ፣ ጽቡቕ ዝተመድመደ መንገዲ” ማለት እዩ። እዚ ማለት መሓመድ ዝበሎን ፣ ዝገበሮን ፣ ዜፍቀዶን ፣ ዝኹነኖን ይውክል። ሱና ናይ መሓመድ ቻላትን ፣ ልምድታትን ፣ ምህሮን ፣ ዝገደፎ ኣብነታት ኩሉ ዝነግር ጽሑፍ እዩ። መስሊም ፣ መሓመድ ንኹሎም ደቂ ሰባት ዝኾነውን ፍጹም ኣብነት ገይሮም እዮም ዝርእይዎ። እዚ ዶክተሪን እዚ ኣብ ቁርኣን ብንጹር ተጻሒፉ ኣሎ።

ንኣላህ ተፍቅሩ እንተኹይንኩም ፣ ንዓይ (መሓመድ) ሰዓቡኒ - ሱራ 3:31 (ሻኪር)

ብሓቂ ዝኹነ ብኣላህ ተሰፋ ዝገበር ከምኡ'ውን ቢታ ናይ መወዳእታ መዓልቲ ፣ ከመይ ከመላለስ ከምዝግባእ ኣብ መልእኽተኛ ኣላህ ኣርኣያ ኣለኩም። - ሱራ 33:21 (ዩሱፍ ዓሊ)

ስለዚህ ዝኹነ ይኹን መሓመድ ዝበሎን ዝገበሮን ከም ሞዴል ናይ ህይወትን እምነትን ኩሎም ሙስሊም ይኸውን። ብዛዕባ ሱና ክፍለጥ ዘለዎ ንሱ ልክዕ ከም ቁርአን ብማዕረ ንሙስሊም ኣገዳሲ እዩ። ምኽንያቱ ሱና ትርጓሜ/ሙብርሂ ናይ ቁርአን ስለዝኹነ። ብዘይ ሱና ቁርአን ብትኽክል ክትርድኦ ኣይኽኣልን እዩ። ግደ ሓቂ እቲ ዝበዝሖ ልምድታት ናይ ኢስላም ኣብ ቁርአን ኣይተጠቐሰን ሙብዛሕቲኡ ካብ ሱና ዝመጸ እዩ። ስለዚ ቁርአንን ሱናን ክልቲኡ ብሓደ ተጠማሩ እዩ መሰረት ኩሎ ልምድታትን ስርዓታትን እምነት ምስልምና ዝኸውን። በዚ ምኽንያት ቁርአንን ሱናን ብድርኪት ዝተጻሕፈን ስልጡን ጽሑፍን ምጻኑ ይእመነሉ።

መብቁል ሱና

ሱና ምንጭ ካብ ክልተ እስላማዊ ስነ - ጽሑፋት እዩ። እቲ ቀዳማይ ናይ ሓዲዝ ጽሑፍ እዩ። ሓዲዝ ብሂላት/ቃላት ኣፍ መሓመድ ዝትርኽ ጽሑፍ እዩ። እቲ ኻልኣይ ድማ ‘ሲራ’ ወይ ‘ሲራት’ ዝበሃል እዩ። ሲራ ቃል ብቃሉ ክትርጎም ከሎ ፣ “ታሪኽ ህይወት” ማለት እዩ። ስለዚ ሲራት-ራሱል ማለት፣ ታሪኽ ህይወት ‘መልእኸተኛ/ነቢዩ’ መሓመድ ማለት እዩ። ብዛዕባ ታሪኽ ህይወት መሓመድ ዘዘንቱ ኣዝዩ ብዙሕ ዘመናውን ጥንታውን መጻሕፍቲ (ሲራት) ኣሎ። ካብዚኣም እቶም ብቀንዲ ዝፍለጡ ሲራት ፣ ናብ እንግሊዝኛ ዝተተርጎም ጥንታዊ “ሲራት-ራሱል ብ ኢብን ኢሻቕ” ዝተጻሕፈ እዩ። ከምኡውን “ህይወት ናይ መሓመድ” ፣ ትርጉም ናይ ጉልያመ። ብዘይካ እዚ ብዛዕባ ታሪኽ ኢስላምን ሙብርሂታት (Commentary) ናይ ቁርአን ብቀዳሞት ምሁራን ዝተጻሕፈ ‘ታፍሲር’ (tafsir) ዝበሃል ጽሑፍውን ኣሎ። ብዛዕባ እዞም ጽሑፋት ክዛረብ ከለኹ ፣ ኣብዚ መጽሓፍ ንኹሎም ዝውክል “እስላማዊ ጽሑፋት / እስላማዊ ቅዱሳት - ጽሑፋት / ጽሑፍ” ዚብል ስያመ ሂባዮም ኣለኹ።

ሓዲዝ

ኣብዚ መጽናዕቲ ፣ ሓዲዝ እቲ ቀንዲ ክንርድኦ ዘሎና ጽሑፍ ክኸውን እዩ። ምኽንያቱ ሙብዛሕቲኡ ልምድታትን ብፍላይ’ኳ እስላማዊ ትንቢታት መወዳእታ ዘመን ካብ ጽሑፋት ሓዲዝ ዝመጸ ስለዝኹነ እዩ።

ከምቲ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ሓዲዝ ናይ መሓመድ ብሂላትን ግብርታትን ዝትርኽ ጽሑፍ እዩ። ብመሰረት ምሁራን ሙስሊም ፣ መሓመድ ብህይወት ከሎን ምስ ሞተ ብድሕሪኡውን ሰዓብቱ ነቲ ዝብሎን ዝገብሮን ዝነበረ ኩሎ ዝዝክርዎ ብኣፎም ይነግርዎ ነበሩ።

ኢስናድን ማዕንን

ነፍሲ ወከፍ ሓዲዝ ክልተ ክፍልታት ኣለዎ ፣ “ኢስናድ” ከምኡውን “ማትን” ዝበሃሉ። ኣብ መጀመርታ ናይ ዝኹነ ሓዲዝ ፣ ኢስናድ ኣሎ። እዚ ማለት ሰንሰለት ናይቲ ብሂል ዘመሓላለፉ ሰባት። ኢስናድ ብሓጺሩ “ክስቶ ከምዝበሎ ፣ ክስቶ ከምዝበለቶ ወይ ክስቶ ንክስቶ ከምዝነገሮ . . .” እንዳበለ ካብ መሓመድ ኣትሒዙ ነቲ ቃላት ዝተቐበልዎ ሰንሰለት ናይ ሰባት እዩ። ብትግርኛ ሓደ ኢስናድ ከምዚ ዝስዕብ ምኹነ ፣ “ኢብራሂም ካብ ሚርዮም ከምዝሰምዎ ፣ ሚርዮምውን ካብ መሓመድ ከምዝሰምዎ . . .”። ሓደ ሓቃዊ ኢስናድ ካብ ሓዲዝ ናይ “ሙዋታ ማሊክ” ዝተወሰደ እነሆ ፣

ያሕያ ካብ ማሊክ ከምዝሰምዎ ፣ ንሱውን ካብ ኣሚር ኢብን ያሕያ ኣል-ማዚኒ ከምዝሰምዎ ፣ ንሱውን ካብ ኣቡል-ሑባብ ከምዝሰምዎ ፣ ንሱውን ካብ ኢብን ያሳር

ከምዝሰምዖ ፣ ንሱ'ውን ካብ ዓብዱላህ ኢብን ዑማር ከምዝሰምዖ እሞ ከምዘዘንተወለይ .
..²

ኣብ ገለ ገሊኡ ኢስናድ ግና ሓደ ስም ጥራይ ዝተጠቐሰሉ ኣሎ። ከምዚ እንተኹይኑ ነቲ ሓዲዝ ዘዘንተወ ሰብ ብቀጥታ ምስ መሓመድ ዝነበረ ብጻዩ ወይ ቤተ ሰቡ እዩ። ንኣብነት ፥

ዓይሻ ከምዘዘንተወቶ ፣ መሓመድ(ሰላም ኣብ ልዕልኡ ይኹን) ኢሉ ነይሩ።

እቲ ኻልኣይ ክፍሊ ናይ ዝኹነ ሓዲዚ ድማ ብመሓመድ ዝተብሃለ ወይ ዝተገብረ ነገር የዘንቱ። እዚ ክፋል ማትን ይበሃል። ስለዚ ነፍሲ ወከፍ ሓዲዝ ኢስናድን (ሰንሰለት ናይ ኣዘንተውቲ) ፣ ማትን(ቃላት ወይ ግብርታት መሓመድ) የጠቓልል። ኣብዚ መጽሓፍ ብቐልል ዝበለ ምእንቲ ክርድኣና ዝኹነ ሓዲዝ ክንጠቐስ ከለና እቲ ማትን ዝበሃል ክፍሊ ጥራይ ኢና ክንጥቀም። ኣብ መጨረሻታ ናይቲ ምዕራፍ ዘሎ መሓበሪ ግና እቲ ኢስናድ ድማ ከም መወከሲ ጽሑፊዮ ኣለኹ።

መሓበሪ

1. ግና ኣዝዮም ሓደት ጉጅለ ኣለዉ ቁርኣን ጥራይ ከም ምንጪ ኩሉ እምነቶምን ልምድታቶምን ተቀቢሎም ዝኹዱ። እዞም ጉጅለ “THE SUBMITTERS” (ተንበርካኹቲ) ይበሃሉ።
2. Malik's Muwatta Book 9, Number 9.7.27

ምዕራፍ - ሰለሰተ

እስላማዊ ትንቢታትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን

እስላማዊ ትንቢታትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ፣ በዚ ኣርእስቲ 'ዚ ዝዛረቡ ሙብዛሕቲኦም መጻሕፍቲ ናይቲ ጸሓፊ ካብ ፍሉጣት ሓዲዝ ናይ መወዳእታ ዘመን ካብ ካልእ ብዙሕ ምንጭታት ኣኪብካ ፣ ሰሪዕካ ናይ ምቕራብ ብዙሕ ጸዕሪ ዝርኣየሉ ስራሕ እዩ። ብዘይካ እዚ ካልኣት ብዙሓት ድማ ካብ ናይቲ ጸሓፊ ፍልጠት ዝተበገሰ ተወሳኺ ትምህርትን መደምደምታን ዝሓዙ እዮም። ኣነ ግና ናይ ሓዲዝ ምሁር ስለዘይኮንኩ (ክኸውንውን ኣይብህግን) ኣብዚ ኣርእስቲ ናተይ ርድኢትን ኣረኣእያን ወይ ኣተረጓጎማ ክውስኽ ኣይደልን። ብጽኑዕ እስላማዊ ጽሑፋት ዚብልዎ ፣ ወይ ድማ ሊቃውንቲ ናይ ሓዲዝ ዝጸሓፉዎ ወይ በዚ ኣርእስት ብሰፊሑ ዝጸሓፉ ደረሰቲ ዘዳለዎ ማተሪያል እዩ ተጠቂመ። ስለዝኸነ ድማ እዚ መጽሓፍ ብብዝሒ ጥቕስታትን መወከሲታትን ዝተመልኦ እዩ።

ኣብ ሙብዛሕቲኡ እስላማዊ መጽናዕቲ ትንቢታትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ናብ ክልተ ይምቀል ፣ ናእሽቱ ትእምርትታትን ፣ ዓቢይቲ ትእምርትታትን ድማ ይበሃሉ። እቶም ናእሽቱ ትእምርትታት ዝበሃሉ ልክዕ ከምቲ የሱስ “መጀመርታ ቅልውላው” ዝበሎም ዝመስሉ እዮም። እዚኣቶም ምምጻእ እቶም ዓቢይቲ ትእምርትታት ዝነግሩ ክስተታት እዮም። ብገለ መጠኑ እዚ ሓቂ እዩ። ግና ሙብዛሕቲኦም ካብዘም ናእሽቱ ትእምርትታት ኣብ ሓዲ እዋን ምስ እዘም ዓቢይቲ ትእምርትታት ዘጋጥሙ እዮም። ስለዚ እዘም ናእሽቱ ትእምርትታት ካብቶም ዓቢይቲ ትእምርትታት ብደረጃ ጥራይ እዮም ዝትሕቱ'ምበር ፣ ከም መጀመርታ ናይቶም ዓቢይቲ ትእምርትታት ጌርና ክንሓስቦም ኣይግባእን። ሓያሎ ካብዘም ናእሽቱ ትእምርትታት ኣዝዮም ዝደንቁ እዮም። ንሕጂ ግና ካብ ኣርእስትና ከይንወጽእ ብጥልቀት ናብኣቶም ኣይክንኣቱን ኢና።

ዓቢይቲ ትእምርትታት

ብርግጽ እዘም ዓቢይቲ ትእምርትታት ዝበሃሉ ካብቶም ናእሽቱ ትእምርትታት ዝለዓለ ኣገዳስነት ኣለዎም። እዘም ትእምርትታት ፣ ብዛዕባ ምምጻእ እስላማዊ ጸረ-ክርስቶስ (ኣዳጃል) ፣ ዳግም ምጽኣት ናይ እስላማዊ የሱስ (ዒሳ ኣል-መሲሕ) ልዕሊ ኩሉ ድማ ምግላጽ እቲ ትጽቢት ዝግበረሉ እስላማዊ መሲሕ/መድሕን (ኣል-ማህዲ) ፣ ዝበለ ትሕዝቶ ኣለዎም። ብዛዕባ እቲ ኣብ ዓለም እንዳገነነ ክኸይድ ዝኸነ ርኽስትን ፣ እምነታዊ ድንቁርናን ወይ ካልኣት ሓፈሻዊ ናይ ምድሪ ነገራት ግና ኣይዘንትዉን እዮም። እዘም ናእሽቱ ትእምርትታት ዝበልናዮም ገለ ካብኣቶም ዘይንጹራት ኩይናም ፣ ብዛዕባ ተቐባልነቶምውን ብዙሕ ክርክር ኣሎ። ይኹንምበር ኣብዘም ዓቢይቲ ትእምርትታት ምስ እንመጽእ ግና ፣ ንዝኸነ ሙስሊም ውጽኣትን ዘየማትኡን እዮም። ዝኸነ ሰብ ንሙስሊም ክሳዕ ክንደይ እዘም ዓቢይቲ ትእምርትታት ዝበሃሉ የገድስዎም ክፈልጥ ፣ እምነት መወዳእታ ዘመን ኣብ መንጎ ሙስሊም ክሳዕ ክንደይ ኣገዳሲ እዩ ክፈልጥ ይግብኡ።

ኣገዳስነት ናይተን ዳክሮት መዓልታት ኣብ እምነት ኢስላም

ሐደ ሰብ ሙስሊም ክኸውን ብሓሙሽተ ነገራት ክአምን ከምዘለዎ ፣ ቁርአን ይዛረብ። እዞም ሓሙሽተ ነገራት ከም ውጽኢቱ ከም ኣዕኑድ ናይ እምነት ኢስላም ከይኖም እዮም ዝርአዩ። ካብ ቁርአን ከምዚ ዚብል ነንብብ ፡

“ገጽኩም ናብ ምብራቕን ምዕራብን ምምላሰኩም ጽድቂ ኣይከውንን። ጽድቂ ግና ብኣላህ ምእማን ፣ ቦታ ዳሕረይቲ መዓልቲ ምእማን ፣ ብመላእኸቲ ምእማን ፣ ብጽሑፍ ምእማን ፣ ብነብያት ምእማን እዩ . . .”

—ሱራ2:177(ፒክትሆል)

እዞም ሓሙሽተ መትከላት እምነት ኢስላም ከምዚ ተሰሪዖም ኣለዉ

1. ብኣላህ ምእማን
2. ቦታ ዳሕረይቲ መዓልቲ ምእማን
3. ብመላእኸቲ ምእማን
4. ብጽሑፍ ምእማን
5. ብነብያት ምእማን

እዚ ብብዙሕ መለክዒታቱ ካብ ናይ ክርስትና እምነት ዝተፈልየ እዩ። ሸሕ'ኳ ናይ ዳሕሮት መዓልታት እምነት ኣብ ሓዲሽ ኪዳንን ኣብታ ቀዳመይቲ ማሕበርን ኣዝዩ ዓቢ ተራ ዝተዋህቦ ኣርእስቲ ይኹን ፣ ኣብዛ ሕጂ ዘላ ቤተ ክርስትያን ግና ናይ ዳሕሮት መዓልታት እምነት ከም ኣማራጺያዊ ወይውን ጠቕሊሉ ፍረ ዘይብሉ ዝተረሰዐ ነገር ከይኑ ኣሎ። ኣብ ኢስላም ግና ከምኡ ኣይከውንን። ቦታ ዳሕረይቲ መዓልቲን ፣ እቲ ዝስዕብ ፍጻሜታትን ዘይኣምን ሓቃዊ ሙስሊም የልቦን። ናይ 1.3 ቢልዮን ሙስሊም ሃይማኖታዊ ትጽቢት እንታይ እዩ ክንፈልጥ እምበኣር ፣ እስላማዊ ኣረኣእያ መወዳእታ መዓልታትን ብፍላይ'ኳ ናይቶም ዓባይቲ ትእምርትታትን እንታይ 'ዩ ክንፈልጥ ኣዝዩ የገድሰና እዩ። እስኪ ሕጂ ነዚ ሕመረታዊ እምነታት ክንርእዮ ክንጅምር ፡

ምዕራፍ - አርባዕተ

ማህዲ ፣ እቲ ዝግለጽ እስላማዊ መሰረት

ኣብ ማእከል እቶም ዓበይቲ ትእምርታት ናይተን ዳሕሮት መዓልታት፣ መሰሊም ዝጽበይዎ እቲ ቀንዲን ዝዓበየን ትእምርቲ ምግላጽ ናይቲ “ኣል-ማህዲ” ዝበሃል ሰብ እዩ። “ኣል-ማህዲ” ብቋንቋ ዓረብ “እቲ ዘምርሕ (The Guided)” ማለት እዩ። ተኸተልቲ እምነት ሺዓ ዝኹኑ መሰሊም ሳሊብ ኣል-ዘማን ወይ ኣል-ማህዲ ኣል-መንታድሃር ኢሎምውን ይጽውዕዎ እዮም። እዚ ማለት ፣ “ጎይታ ናይቲ ዘመን” ከምኡውን ፣ “እቲ ዘምርሕ/እቲ ዝግለጽ” ዚብል ትርጉም ኣለዎ። ኣል-ማህዲ እቲ ቀዳማይ ምልክት ናይቶም ዓበይቲ ትእምርታት እዩ። ነዚ ዘጽንዖ ፣ እቲ ኣብ ገሪ ክፍለ ዘመን ዝነበር ዝነበረ ውሳይ መሰሊም ሊቕ ኢብን ካቲር ከምዚ ኢሉ እዩ ፡

ናይታ ሰዓት ናእሽቱ ትእምርትታት እንዳወሰኹ ድሕሪ ምኽያይም ፣ ሰባት ኣብ ዓቢ ስቓይ ክኣትዉ እዮም። ሸው ኣል-ማህዲ ከግለጽ እዩ። ንሱ ቀዳማይ ምልክት ናይቶም ዓበይቲ ትእምርትታት ናይታ ሰዓት እዩ።²

ምግላጽ ናይ ኣል-ማህዲ ንኹሉ እስላማዊ ትጽቢት መወዳእታ ዘመን ኣኸሊል ዝደፍእ ፍጻሜ እዩ። ስለዚ ማእከል ኩሉ እስላማዊ ትንቢታትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ፣ ምምጻእ ናይ ማህዲ እዩ። ብዛዕባ እዚ ገለገለ መሰሊም ምሁራት ክዛረቡ ከለዉ ፣ “ናእሽቱ ትእምርትታት” ዝበሃሉ ከምዘየለዉን ፣ ኣብ ክንዳኡ ግና ፣ “ን ኣል-ማህዲ ተኸተሎም ዝመጹ ትእምርትታት” ከምዝኹኑ ይዛረቡ እዮም።³ ዋላ’ኳ ኣብ መንጎ ተኸተልቲ እምነት ሱኒን ሺዓን ብዛዕባ እዚ ገለ ምፍልላያት እንተሃለዉን ፣ ገለ ርባዕ ሱኒ ይነጽግዎ እንተኹኑን። ኣብ ኢስላም ግና ፣ ሓፈሻዊ እምነት ኣል-ማህዲ ናይ ጉጅለታት ጉዳይ ኣይከውንን። እዚ ኣብ መብዛሕቲኡም መሰሊም ዝእመን ኣድማሳዊ ሓቂ እዩ። ብመሰረት ፣ ሼኽ መሓመድ ሓሻም ካባኒ ፣ ሊቀ-ወንበር ናይ እስላማዊ ላዕለዎይ ቤት-ምኽሪ ኣሜሪካ ፡

ምምጻእ ናይ ኣል-ማህዲ ኣብ ሺዓን ፣ ሱኒን ዝጸንዐ ዶክትሪን እዩ። ግደ ሓቅሰ ንኹሉ ፍጥረት ሰብ’ውን⁴

ኣይቶላህ ባኪር ኣል-ሳድር ከምኡውን ኣይቶላህ መርታዳ መታሃሪ ፣ ክልተ ሺዓ መሰሊም ምሁራት “እቲ ዝመጽእ መድሕን” ኣብታ ትብል መጽሓፎም ፣ን ኣል-ማህዲ ከምዚ ዝስዕብ ይገልጽዎ ፣

ኣብ ታሪኽ ወዲ ሰብ ከም ኣል-ማህዲ - እቲ ዝመጽእ መድሕን - ገይሩ ዝደመቐ ሰብ ኣይተረኸበን። ናይዛ ዓለም ኣፋትል ፍጻሜታት ፣ ኣብ ህይወት ሰባት ግሩም ንድሬ ሰሪሖም እዮም ፣ ናይ ኣል-ማህዲ ንድሬ ግና ልዕሊ ናይ ኩሎም ልዕል ዝበለ እዩ። ኣብ ታሪኽ ኩሉ ፣ ንሱ ናይቶም ረኣይቲ ራእይ እዩ። ኣብ ዓለም ኩሉ ፣ ንሱ ናይቶም ሓለምቲ ሕልሚ እዩ።

ነቲ ናይ መጨረሻታ ምድሓን ፣ ደቂ ሰባት የጌንቶም ዝተኸሉሉ፣ ኩሹብ ሰሜን ናይ ተሰፋ እዩ ንሱ . . ። ኣብዚ ተልእኾ ሓቂ ናይ ኣል-ማህዲ ዝኹን ፍልልይ ናይ ቀቢላ ፣ መትከል ፣ ሃገር የልቦን። እቲ ተልእኾ ኣድማሳዊ እዩ ፣ ልክዕ ከምቲ ኣል-ማህዲ ንባዕሉ ኣድማሳዊ ዝኹን። ንሱ ኣብ ልዕሊ ኩሉ እቲ ንደቂ ሰባ ዝፈላለዩ ጸብብቲ መናድቕ እንዳንጸባረቕ ደው ዚብል እዩ። ንሱ ንኹሉ ሰባ ይብጽጥ እዩ። በዚን ፣ ካልእ ብዙሕን ፣ ብልክዕ ኣል-ማህዲ መን እዩ፣ ብርግጽ እዚ ዝኹን ይኹን ኣእምሮ ዘለዎ ሰባ ክሓቶ ዝደሊ ሕቶ እዩ።

ናይ ብሓቂ ፣ መን እዩ እዚ እስላማዊት ዓለም ትናፍቕ “እቲ ዝመጽእ” ፣ እንታይ ስለዝገብር እዩ ከ ከምዚ ዝበለ ትጽቢት ዝግበረሉ፣ ኣብዚ ምዕራፍ ነዚ ሕቶ ንምምላስ ዝተፈላለዩ እስላማዊ ቅዱሳት ጽሑፋት ብምርኣይን ፣ ሙስሊም ምሁራን በዚ ኣርእስቲ ዝጸሓፍዎ መብርሂታትን(commentaries) ክንጥቀም ኢና። ኣብዚ ምዕራፍ ንነፍሲ ወከፍ ጥቕሲ ግዜ ወሲድኩም ከተንብብዎም ከተባባዓኩም ይፈቱ። ኣብዚ መወከሲታት ውሽጢ ኢና ፣ መትከላዊ እምነታትን ናፍቕትን ናይቶም ኣብ ምድሪ ምሳና ዘለዉ 1.3 ቢልዮን ሙስሊም ኻበይ ዝመጸ ምዃኑ ክንፈልጥ። እቶም ዝገፍሑ ምርዳእ ናይቲ ሎሚ ንዓለምና ዝጸልዎ ዘሎ መንፈሳዊ ረጅሒ ክንረክብ ንደሊ ፣ ብምሉእ ኣቃልቦ ከነንብቦ ኣዝዩ የድልየና እዩ . . .

መሲሕ ኢስላም

ብሕጽር ዝበለ ኣል-ማህዲ፣ መሲሕ ወይ መድሕን ናይ ኢስላም እዩ። ዋላ’ኳ ፣ “መሲሕ” ወይ “መሲሓዊነት” ዚብል ኣምር መበቓሉ ኣብ ኣይሁደ-ክርስትና እንተኹን ፣ ዓብዱልዓዚዝ ዓብዱልሑሴን ሳኬዲና ፣ ፕሮፈሰር ኣብ ዩኒቨርሲቲ ቨርጂንያ ፣ እዞም ቃላት ብልክዕ ን ኣል-ማህዲ ንምግላጽ ኣብ እስላማዊ ዓንኬል ከምዝጠቕሙ ይሰማማዕ። ንሱ ኣብዚ ኣርእስቲ ኣብ ዝገበሮ *Islamic Messianism* ዚብል መጽናዕታዊ ስርሑ ፣ ከምዚ ገይሩ ይገልጹ ፣

“መሲሓውነት” ዚብል ቃል ኣብ እስላማዊ ጽሑፋት ብዙሕ ሳዕ ነቲ ዝመጽእ ትንቢታዊ ሰባ ፣ ኣል-ማህዲ ወኪሉ እዩ ዝርከብ። ኣል-ማህዲ ፣ እቲ ኣቀዲሙ ዝተነግረሉ መራሒ ክትንስእን ፣ ንኹሉ ነገራት ብመሎኩታዊ ምርሒት ፣ ናብ ቦትኡ ዝመልስን ዘዕርን ዓቢ ማሕበራዊ ለውጢ ከበግስ እዩ። እዚ እስላማዊ መሲሕ ፣ ንንጽህና እምነት ኢስላም ናብ ቦትኡ ብምምላስ ሓቀኛን ዘይጠፍእን ምርሒት ንኹሎም ደቂ ሰባ ዘምጽእ ፣ ውሑስ ማሕበራዊ ጸጥታን ካብ ጭቆና ነጻ ዝኹነት ዓለምን ብምፍጣር እስላማዊ ምግላጻት ንኹለን ሃገራት ከም ናይ ህይወት መምርሒ ፍቓድ ብምግባር ንባህሪ ሰዓብቱ ስጋ ክልብሶ እዩ።⁶

ስለዚ “ምትንሳእ” ናይ ኣል-ማህዲ ንመብዛሕቲኦም ሙስሊም ፣ ልክዕ ከም ንክርስትያን ዳግም ምምላስ የሱስ እዩ ዝሕሰብ እንተበልና ካብ ሓቂ ዝረሓቕ ኣይኩንን። ክርስትያን ዳግም ምምላስ ናይ የሱስ ዝጽበይዎ ፣ ኣምላኽ ንህዝቡ ዝሃቦ ትንቢታዊ ተሰፋታት ንክፍጽመሎም እዩ ፣ ሙስሊምውን ከምኡ ንዝመሰለ ዕላማ እዮም ንኣል-ማህዲ ዝጽበይዎ። ልክዕ ከምኡ ፣ ቬኽ ካባኒ ፣ ኣል-ማህዲ እቲ ብቀዳምነት ዝጥቀስ መሲሕ ናይ ኢስላም ምዃኑ ይዛረብ ፣

ኣይሁድ ነቲ ዝመጽእ መሲሕ ይጽበዩ ፣ ክርስትያን የሱስ ክመጽም ይጽበዩ ፣ ሙስሊም ኸኣ ክልቲኦም ኣል-ማህዲን የሱስን ክመጽዎም ይጽበዩ።⁷

ካብ ቤት መሓመድ ዝተንስእ ሱባኢይ

ብዛዕባ ኣል-ማህዲ ዝምልከት እቲ ቀንድን ፣ ብዙሕ ሳዕን ዝጥቀስ እምነት እንተሃልዩ ፣ ኣል-ማህዲ ካብ ቤት መሓመድ ከምዝትንስእን ፣ ንስም መሓመድ ከምዘጸውዕን እዩ።

ካብ መንገዱ ቤተይ ፣ ሰመይ ዝሰሙ ሰብኣይ ፣ ንኹሎም ኣዕራብ ክሳብ ዘይገዝአ እዛ ዓለም እዚኣ ኣይክትሓልፍን እያ።⁸

ነቢዩ (መሐመድ) በለ ፡ “ኣል-ማህዲ ካብ ቤተይ ፣ ካብ ዘርኢ ፋጥማ (ጓል መሐመድ) ክኸውን እያ።”⁹

ኣድማሳዊ መራሒ ንኹሎም መሰሊም

ሎሚ ዳርጋ ኣብ ኩላ እስላማዊት ዓለም ጽውዓ ምሕዳስ/ምትካል ናይ እስላማዊ ኻሊፍ ኣሎ። ኻሊፍ (ኻሊፋ) ኣብ ኢስላም ፣ ልክዕ ጳጳስ ናይ መሰሊም ከም ማለት እያ። ኻሊፍ ማለት ምክትል-ወኪል ናይ ኣላህ ኣብዛ ምድሪ ማለት እያ። ኣብዚ ክንፈልጦ ዘሎና ኣገዳሲ ነገር ፣ መሰሊም ጸውዒቶም ዳግም ምትካል ናይ ኻሊፋዊ ስርዓት መወዳእታኡ ናይ ማህዲ ጸውዒት እያ። ምክንያቱ ማህዲ እቲ ዝግለጽ ናይ መወዳእታ ኻሊፍ ናይ ኢስላም ስለዝኸነ። ስለዚ ድማ ነፍሲ ወከፍ መሰሊም ኣብ ዝኸነ ቦታ ንዕኡ ክስዕቦ ግዴታ ኣለዎ።

እንተርኢ ኻዮ ፣ ኬድካ የማናይ ኢድካ ሃቦ ፣ እንተድለየ ዋላኳ ብበረድ ኣንፋሒኹካ ምክንያቱ ንሱ ምክትል-ወኪል (ኻሊፋ) ናይ ኣላህ እያ - ኣል - ማህዲ።¹⁰

ንሱ ብመንገዱ ክኸይድን ግዝኣት ቤት (ወይ ማሕበረ ሰብ) መሓመድ ክጽንዕን እያ . . . ዝኸነ ኣማኒ ንኸሕግዞ ግዴታ ኣለዎ።¹¹

ዝላኢ እዛ ዓለም

ኣል-ማህዲ መራሒ ናይ መጻኢ እስላማዊ ዓለም ከምዝኸነ ይእመነሉ። ግና ግዝኣቱ ኣብ ናይ መሰሊም ዓለም ጥራይ ዘይኮነስ ኣብ ኩላ ምድሪ እያ ክኸውን። ኣል-ማህዲ ዓለማዊ ሰውራ ብምልዕዳል ኣብ ኩላ ዓለም ሓዲሽ እስላማዊ ስርዓት ከምዝተክል ይነገረሉ።

ኣል-ማህዲ ንኹሎ ክፍኣትን ፣ ብልሽውናን ካብዛ ዓለም ጸራጉ ቅንዕናን ፣ ፍትሕን ከሰፍን እያ። ንኹሎም ጸላእቲ መሰሊም ክዋግኡምን፣ ክስዕሮምን እያ።¹²

ንሱ ኣብታ ምድብቲ መዓልቲ ክግለጽን ፣ ምስ ክፉኣት ሓይልታት ክዋጋእን ፣ ዓለማዊ ሰውራ ከለዓዕልን ፣ ኣብ ፍትሒ ፣ ጽድቅ ፣ ደግነት . . . ወዘተ ዝተሰረተ ሓዲሽ ዓለማዊ ስርዓት ክተክልን እያ። ኣብ መወዳእታ/ መፈጸምታ ድማ እቶም ጸድቃን ናይዛ ዓለም ምሕደራ ኣብ ኢዶም ክርከብዎ እዮም። ኢስላም ድማ ኣብ ልዕሊ ኩሉ ሃይማኖታት ክዕወት እያ።¹³

ንሱ ዓወት ናይ ሓቕን ፣ ውድቀት ናይ ጨቄንትን ፣ ዘበሰር ኣበሰሪ እያ። ምቅናን ፍትሕን ምስርጣይን ፣ ከም ዘብቅዑን ፣ ተድላን ልዕልና ደቂ ሰብ . . . ተውሕስ ጸሓይ ኢስላም ከም ዝበረቐትን ደጊማውን ከምዘይትዓርብ ዝነግር ኣዋጅ ነጋሪ እያ።¹⁴

ኣል-ማህዲ ፣ ዓለማዊ ሰውራ ንምልዕዳል ዝጥቀሙ ሜላ ወይ ኣግባብ ፣ ተደጋጋሚ ወተሃደራዊ ወፍርን ፣ ቅዱስ ኩናትን (ጂሃድ) ዘጠቓለለ እያ። ዋላኳ ገሊኡም መሰሊም ፣ ኣብ ግዝኣት ኣል-ማህዲ ዝበዝሕ ሰብ ብሰላም ሃይማኖቱ ናብ ኢስላም ክልውጥ እያ ኢሎም ይእመኑ ፣ መብዛሕቲኦም ቅዱሳት-ጽሑፋት ኢስላም ዝህብዎ ስእሊ ግና በንጻሩ ፣ ዘይእስላማዊት ዓለም ብ ኣል-ማህዲ ምስ ተሰዓሪት እያ ኢዳ ሂባ ናብ ኢስላም

ከትመጽእ ዚብል እዩ። ዓብዱልራሕማን ኬላኒ ፣ ጸሓፊ ናይ ፣ The Last Apocalypse (እቲ ናይ መወዳእታ ወዮ) ፣ ነቲ ብዙሕ ውግእ ናይ ኣል-ማህዲ ከምዚ ይገልጻ ፣

ኣል-ማህዲ ከም እስላማዊ ኻሊፍ ፣ ካብ ሙስሊም ናይ ተእዛዝነት መረጋገጺ ክቕበል እዩ። ንሱ ንሙስሊም ናብ ብዙሕ ውግኣት ናይ ጂሃድ ክመርሖም እዩ። ግዝኣቱ ፣ ምርሒት ናይ ነቢዩ [መሐመድ] ዝኸተል ኻሊፋዊ ግዝኣት እዩ። ኣብ ዘመን ግዝኣቱ ፣ ኣብ መንጎ ሙስሊምን ኣብ መንጎ ዘይአመንትን ፣ ብዙሕ ውግኣት ክካየድ እዩ...¹⁵

ያሕያ ሃሩን ከይተረፈ ፣ ኣዝዮ ውሩይ ሊበራላዊ ሙስሊም ፣ ብዛዕባ እቲ ኣል-ማህዲ ኣብ ብዙሕ ቦታታት ኣብ መንጎ እቶም ዘይአመንቲ ዝገብሮ ወራራት ፣ ከምዚ ኢሉ ይጠቕሶ ፣

ካብ ምብራቕ ክሳብ ምዕራብ ፣ ኣል-ማህዲ ኩሉ ቦታታት ወሪሩ ክሕዝ እዩ።¹⁶

ሰራዊት ጸሊም ባንዴራ

ኣል-ማህዲ ናብ ስልጣን ቅድሚ ምድያቡ ቅድም ኢሉ ፣ ጸሊም ባንዴራታት ዝሓዘ ሰራዊት ካብ ምብራቕ ከም ዝለዓል ይንገር። ብዛዕባ እዚ ሼኽ ካባኒ ከምዚ ይብል ፡

ምምጻእ ጸሊም ባንዴራታት ካብ ኩራሳን (Khorasan)፣ ናይ ኣል-ማህዲ ምግላጽ ኣብ ኢድ ከምዝበጸሐ ምልክት ከምዝኾነ እዩ ሓዲዝ ዝነግረና። ኩራሳን ማለት ናይ ሎሚ ኢራን ተባሂሉ ዝፍለጥ ሀገር እዩ። ገሊኡም ምሁራን ከምዚብልዎ ድማ ፣ እዚ ክፍሊ ናይ ሓዲዝ ዘመልክቶ ፣ ምምጻእ ጸሊም ባንዴራታት ካብ ማእከላይ ኤሰያ (ብኣንፊት ናይ ኩራሳን) ማለት ምምጻእ ኣል-ማህዲ ኣኼሉ ማለት እዩ።¹⁷

ኣብ ካልእ ክፍሊ ናይ ጽሑፍ'ውን ከምዚ ይብል፡

መልእኽተኛ ኣላህ (መሐመድ) በለ ፣ “ጸሊም ሰንደቅ ዕላማታት (ባንዴራታት) ዝሓዘ ሰራዊት ካብ ምብራቕ ክለዓል እዩ ፣ ልባቶም ከም ሓጺን ዝጸንዐ እዩ። ዝኾነ ብዛዕባእም ዝሰምዐ ይሕበሮም ፣ የማናይ ኢዱ'ውን ይሃቦም፣ ዋላ'ውን ብውርጪ ኣንፋሲኹኹ።”¹⁸

ኣብ ኢስላም ክልተ ባንዴራታት ኣሎ። እቲ ሓደ ጸዕዳ ፣ እቲ ሓደ ኸኣ ጸሊም እዩ። ክልቲኡ ባንዴራታት ብቋንቋ ዓረብ ዝተጻሕፈ ፣ “ብዘይ ኣላህ ኣምላኽ የልቦን ፣ መሐመድ ኸኣ መልእኽተኛኡ / ነቢዩኡ እዩ።” ዚብል ቃላት ኣለዎ። እታ ጸዕዳ ባንዴራ ኣል-ሊዋ ትበሃል። ነቲ እስላማዊ ሰራዊት ዝመርሖ ዘሎ ሰብ ድማ ከም ምልክት ኩይና ተገልግል ከምኡ'ውን ምልክት ናይ እስላማዊ መንግስቲ (Islamic State) እዩ። እታ ጸሊም ባንዴራ ድማ ኣር-ራያ ትበሃል ፣ ነቲ እስላማዊ ሰራዊት ድማ ትውክል። እዛ ባንዴራ ፣ ባንዴራ ጂሃድ'ውን ትበሃል እዩ። ናብ ኩናት ክኸዱ ከለዉ ድማ ሓዞማ ይኸዱ። ማለት እቲ ሓደ ባንዴራ መንግስታዊ ክኸውን ከሎ እቲ ካልእ ግና ወተሃደራዊ እዩ።¹⁹ መሐመድ ፣ ድሕሪ ናይ 8 ዓመታት ስደት ናብ ዓዱ ሜካ ክምለስ ከሎ ፣ ምስኡ 10,000 (ዓሰርተ ሺሕ) ሰራዊት ሓዙ ፣ ከም ሰዓሪ ኩይኑ እዩ ተመሊሱ። ነፍሲ ወከፍ ወተሃደሩ ድማ ጸሊም ባንዴራ ሓዙ ነይሩ። ኣብቲ ባንዴራታት ሓደ ቃል ብዓረብ ዝተጻሕፈ ነይሩ ፣ “መቕጻዕቲ”።²⁰

ሓደ ግዜ ምስ ገለ ሙስሊም መናእሰይ ንዘራረብ ነይርና። ገለ ገለ ሕቶታት'ውን ሓቲተዮም። ወተሃደራዊ ዓቕሚ ናይ ኣሜሪካን እስራኤልን ፣ ምስ ወተሃደራዊ ዓቕሚ ናይ ኢስላማውያን ሃገራት ክነጻጸር ከሎ ዘለዎ ርኡይ ፍልልይ ፣ ንብዙሓት ሙስሊም ክብደት ይፈጥረሎም ዶ፣ ኢሉ ሓቲተዮም። ሓደ ካብኣቶም ሽዑ ብቲ

ዝሓተትኩዎ ሕቶ አዝዩ ስለዝሓረቐ ፣ ኣብ መንጎ ኩልፍ ኣቢሉ ፣ “ኣሜሪካውያንን ጽዮናውያንን ፣ ግዜኹም ጥራይ ተጸቦዩ ፣ ጸሊም ባንዴራታት ይመጽእ እዩ ዘሎ!” ኢሉኒ። ኣብቲ ግዜ ‘ቲ ብዛዕባ እንታይ ይዛረብ ከምዝነበረ ዋላ ሓንቲ ኣፍልጦ ኣይነበረንን። ድሕሪ ግዜ እዩ ትርጉሙ ተረዲኡኒ።

ምርጥ እስራኤል

ቅዱሳት - ጽሑፋት ኢስላም ከምዝነግርዎ ፣ ኣል-ማህዲ ምስቶም ጸሊም ባንዴራ ዝሓዙ ሰራዊት ክሓብርን ፣ መሪሕዎም ድማ ናብ እስራኤል ከቕንዕ እዩ። እስራኤል ድማ እስላማዊት ሀገር ክትከውን ዳግማይ ከማርኻ እዩ። ኣይሁድ ኸኣ ብዘይ ሓደት ተረፍ ገዲፍካ ፣ ክሕረዱ እዮም። ዮርዳኤም ድማ ንኹላ ዓለም ዘመሓድረላ ናይ ኣል-ማህዲ ዙፋን ንግስነት ዝትከለላ ቦታ ክትከውን እያ።

ራሱሉላህ [መሓመድ] በለ ፡ “ጸሊም ባንዴራታት ዝሓዙ ጭፍራ ካብ ኩራሳን ክመጹ እዮም። ጠጠው ከብሎም ዝኸእል ዋላ ሓደ ሓይሊ የልቦን። መወዳእታ ኤላ (ኣብ ዮርዳኤም ዝርከብ ባይቱል ማቕዳስ) ክበጽሑ እዮም። ኣብኡ ድማ ባንዴራታቶም ክተኸሉ እዮም።”²¹

ኣብዚ “ባይቱል ማቕዳስ” ዚብል ቃል ብዓረብ “እቲ ቅዱስ ቤት” ማለት እዩ። እዚ ኸኣ ኣብ ዮርዳኤም ዝርከብ መሰጊድ “Dome of the Rock” ማለት እዩ።

በዚ ኣርእስቲ እዚ ፣ ግብጻውያን ጸሓፍቲ መሓመድ ኢብን ኢዛትን መሓመድ ዓሪፍን ፣ ምርር ብዝበለ ቃላት ከምዚ ይብሉ ፣

ኣል-ማህዲ ንኹሎም ሓሳሙን ኣኸላባትን ክጸራርጎም እዩ። ስለዚ ድማ ከምቲ ሓዲዝ ዝብሎ ከም እንደገና ነቢዩነት ዝሰረቱ ኻሊፋዊ ግዝኣት ከምስርት እዩ ፣ “. . . ዮርዳኤም ድማ ጠቕላይ ግዝኣትን ማእከላይ መንግስትን ናይቲ ብቕንዕና ዘምርሕ ኻሊፍ - ኢማም ኣል-ማህዲ ክትከውን እያ . . . መሪሕነት ናይ ኣይሁድ ድማ ክኸትም እዩ . . . ዕብላላ ናይቶም ንጥፍኣት ዓለም ምክንያት ዝኹኑን ፣ ካብ ሸሪዓ [እስላማዊ ሕጊ] - ንሱ ኸኣ ሕጊ ጎይታ ናይ ዓለማት እዩ - ወጻኢ ብካልእ ሕጊ እንዳመርሑ ንሰባት ባሮት ናይ ሓሶት ኣማል ኸቲ ዝገብርዎምን፣ ኣብ ገጽ ሰባት ጡፍ ዚብሉ ሰይጣውንቲ ድማ ክብቕዕ እዩ።”²²

ኣብ መንጎ ሙስሊም ሕብረተ ሰብ ፣ ኣል-ማህዲ ኣንጻር እስራኤል ንዝገብሮ ወተሃደራዊ ወፍሪ ፣ ዝዛረብ ኣዝዩ ዝተፈልጠ ጽሑፍ ኣሎ። እዚ ጽሑፍ ዘጽልእን ፣ በቲ ሓደ ወገን ኸኣ ዘተሓሳስብ እዩ ፣

ነቢዩ (መሓመድ) በለ ፡ “. . . ሙስሊም ንኣይሁድ ክሳብ ዘይተዋግእዎምን ዘይቀተልዎምን እታ ናይ መወዳእታ ሰዓት ኣይክትመጽእን እያ። ሸው ኣይሁድ ብድሕሪ እምኒ ወይ ገረብ ምስ ዝሕብኡ ፣ እቲ እምኒ ወይ ገረብ ክብል እዩ ፣ ‘ሙስሊም (ወይ ባርያ ኣላህ) ንዓ ፣ ብድሕሪይ ኣይሁዳዊ ተሓቢኡ ኣሎ ፣ ንዓ ቅተሎ’ . . . ”²³

ብተኣምራት ዝምግብ ፣ ብኹሉ ሰብ ዝፍቶ

ኣል-ማህዲ ኣብ ልዕሊ ንፋስን፣ ዝናብን ፣ ኣእካልን ምልኪ ከምዝህልዎ ይንገረሉ። ኣብ ዘመነ ግዝኣት ኣል-ማህዲ ፣ ኣብ ምድሪ ሃብትን ብልጽግናን ብብዝሒ ኺመጽእ እዩ። እስላማዊ ጽሑፋት ከምዝነግርዎ ፣

መሐመድ ሓደ እዋን በለ ፡ “ኣብተን መወዳእታ መዓልታት ናይ ኡማ (መሰሊም ማሕበረ ሰብ) ፣ ኣል-ማህዲ ሺመጽእ እዩ። ኣላህ ድማ ኣብ ልዕሊ ንፋስን ዝናብን ክመልኽ ስልጣን ክህቦ እዩ። ምድሪ’ውን ፍሪክ ክትህብ እዩ። ንሱ ድማ መጠን ዘይብሉ ሀብቲ ንሰባት ክዕድል እዩ፣ መጓሰ ኣዝዮን ክበዝሓ እዮን። መሰሊም ማሕበረ ሰብ ድማ ኣዝዩ ዓብን ክቡርን ክኸውን እዩ...”²⁴

በተን መዓልታት ፣ ማሕበረ-ሰበይ ቅድሚኡ ርእዮም ዘይፈልጡ ፣ ዝሕገሱሉ ናይ ሓገሰ እዋናት ክኸኑሎም እዩ። መሳኹቲ ሰማያት ብዙሕ ዝናብ ክፍሰሱ እዮም ፣ ምድሪ’ውን ንፍሪክ ኣይክትከልእን እዩ። ሀብቲ ድማ መቐጸሪ ክሰኣኖ እዩ። ሸው ሰብኣይ ቆይሙ ፣ “ኣል-ማህዲ ሀበኒ” እንተበለ ፣ “እንሆልካ ውሰድ” ክብሎ እዩ።”²⁵

ከም ውጽኢት ናይቲ ብዙሕ ረብሓታት ድማ ፣ እቶም ኣብ ምድሪ ዝነበሩ ምስኡ ኣብ ዓሚቑ ፍቕሪ ክኣትዉ እዮም ፣

ኣላህ ፣ ኣብ ልቢ ኩሎም ሰባት ፍቕሩ ክዘርእ እዩ።²⁶

ዝርአዮ ዘበለ ኩሉ ሰብ ብዘዕባኡ [ኣል-ማህዲ] ክዘረብ እዩ ፣ ካብ ፍቕሩ ይሰቲ ፣ ብዘይካኡ’ውን ብዘዕባ ካልእ ኣይክዘረብን።²⁷

ወርሓት ግዝብቲ

ኣል-ማህዲ ናብ ስልጣን ዝድይቡሉ እዋናት መዓስ ከምዝኸኑ ዝነግር ልዕሊ ሓደ ጽሑፍ’ኳ እንተህለወ ፣ ሓደ ዝርዝራዊ ሓዲዝ ግና ፣ እቲ እዋናት ኣብ መንገዱ ኣዕራብን ሮማውያንን (“ሮማውያን” ክትርጎም ከሎ ንክርስትያን ወይ ኸኣ ብሓፈሻ ንምዕራብ ዝውክል ኩይኑ ኢና ንረኽቦ።) ናይ መወዳእታ ስምምዕ ሰላም ኣብ ዝግበረሉ ግዜ ምዃኑ ይነግረና። ዋላ’ኳ እዚ ስምምዕ ሰላም ምስ “ሮማውያን” ዝግበር እንተኸኑ ፣ ብመንገዳኻት ናይ ሓደ ካብ ዘርኢ ካህን ኣርን ዝትንስእ ኣይሁዳዊ ሰብ ከምዝኸውን ይንገር። እዚ ስምምዕ ሰላም ን 7 ዓመት ዝቐጽል እዩ።

ራሱሉላህ [መሐመድ] በለ ፡ “ኣብ መንገዱምን ፣ ኣብ መንገዱ ሮማውያንን [ክርስትያን] ኣርባዕተ ስምምዕ ሰላም ክካየድ እዩ። እቲ ራብዓይ ስምምዕ ፣ ብመንገዳኻት ሓደ ካብ ትውልዲ ሓድራት ሓሩን [እሙን ኣርን - ሓው ሙሴ] ዝትንስእ ሰብ ክኸውን እዩ። ን ሸውዓተ ዓመት ድማ ክጸድቕ እዩ።”²⁸

እዘን ስምምዕ ሰላም ዝግበረለን 7 ዓመት ፣ ኣል ማህዲ ዝገዝአለን ናይ ንግስነቱ ወርሓት ከምዝኸኑ’ውን ይንገር። ዋላ’ኳ ኣብ ገለ ጽሑፋት ልዕሊ ሸውዓተ ዓመታት ምናልባት’ውን ሸሞንተ ወይ ትሸዓተ ዓመት ከምዝገዝእ ይዘረቡ ፣ መብዛሕቲኦም ጽሑፋት ግና ብልክዕ ሸውዓተ ዓመት ክገዝእ ምዃኑ እዮም ዝነግሩና።

ነቢዩ [መሐመድ] በለ “. . . ነቲ ጥሪት ከመቐሎን ፣ ነህዛብ ድማ ብሱና ናይ ነቢዩኦም ከመሓድሮም እዩ። ንኢሰላም ድማ ኣብ ምድሪ ከጽንዖ እዩ። ብከምዚ ን ሸውዓተ ዓመት ምስ ቀጸለ ድሕሪኡ ክመውት እዩ። መሰሊም ድማ ክጽልዩሉ እዮም።”²⁹

ነቢዩ [መሐመድ] በለ ፣ “ምድሪ ከምቲ ሓንሳብ ብግፍዕን ዓመጽን መሊኡዮ ዝነበረት ኣል-ማህዲ ድማ . . . ብቅንዕናን ፍርድን ክመልእ እዩ። ንሸውዓተ ዓመት ድማ ክነግስ እዩ።”³⁰

ኣብ ኣምበላይ ፈረስ ዝተወጥሑ

ኣል-ማህዲ ኣምበላይ ፈረስ ከምዝሰርር ይእመነሉ። እዚ ምሳሌያዊ ኣዘራርባ ዲዩ ወይስ ቃል ብቃሉ ከምኡ እዩ ንክትፈልዮ ኣዝዩ ዘሸግር እዩ። እቲ ዝደንቕ ግና እዚ ክፍሊ ናይ ሓዲዝ ካብ መጽሓፍ ቅዱስ ዝተወሰደ ምዃኑ እዩ። ሸሕ 'ሳ ሙስሊም ፣ መጽሓፍ ቅዱስ ብኢድ ኣይሁዳውያንን ክርስትያንን ከም ዝተበከለ ጽሑፍ ገይሮም ይርካይዎ ፣ ገለ ገለ ክፍልታት መጽሓፍ ቅዱስ ግና ሕጂ'ውን ብኢድ ሰባት ከይተጸየቐ ዝተረፈ ከምዘሎ ይኣምኑ እዮም። ነዚ ብዝምልከት ኣብ እስላማዊ ማህደረ-ትምህርቲ ፣ እቲ ብኣይሁዳውያንን ክርስትያንን ተበኪሉ እዩ ዚብልዎ ክፍልታት ኹብቲ መሰረታዊ ቅዳሓ ከይተለወጠ ጸኒሑ ዚብልዎ ክፍልታት መሚኻ ናይ ምውጻእ ሊቕነታዊ ስራሕ ኣሎ። ነዚ ምስ ኣይሁዳ-ክርስትና ዝተተሓሓዘ ጽሑፋት “ኢስራኢልያት” ይብልዎ። ሓዲ ካብቶም ኣዝዮም ዘተኣማምኑ ብሉጻት ተርጎምቲ ናይ “ኢስራኢልያት” ካዓብ ኣል-ኣኽባር እዩ።³¹ ካዓብ ኣል-ኣኽባር ብመሰረት መጽሓፍ ራእይ ዮሃንስ ፣ “ኣብ ኣምበላይ ፈረስ ዝተወጥሑ” ተባሂሉ ዘሎ ንኣል-ማህዲ ዝገልጽ ምዃኑ ይዛረብ። ነዚ ኣረኣእያኡ ዝድግፉ ድማ ፣ ክልተ ፍሉጣት ግብጻውያን ሙስሊም ደረሰቲ መሓመድ ኢብን ኢዛትን ፣ መሓመድ ዓሪፍን ኣብታ “Al Mahdi and the End of Time” (ኣል-ማህዲን መወዳእታ ግዜን) ትብል መጽሓፎም ፣ ካዓብ ኣል-ኣኽባር ዝበሎ ከምዚ ኣስፊሮም ኣለዉ ፣

ኣል ማህዲ ኣብ መጻሕፍቲ ናይ ነቢያት ትንቢት ተጻሒፍሉ ረኺቡዮ . . . ንኣብነት ፣ ኣብ መጽሓፍ ራእይ ዮሃንስ ከምዚ ይብል ፣ “እንሆ ኣምበላይ ፈረስ ፣ እቲ ተቐማጥዎ ዘሎ ድማ . . . እናሰሪሰ ክሰሪ ኸኣ ወጻ።”³²

ኢዛትን ዓሪፍን ቀጺሎም ፣

እዚ ክፍሊ ብዛዕባ ኣል-ማህዲ ይዛረብ ከምዘሎ ንጹር እዩ። ኣምበላይ ፈረስ ሰሪፍ ብመሰረት ቁርኣን (ብፍትሒ) ክፈርድ እዩ። ምስኡ ድማ ኣብ ግምባሮም ምልክት ሰግደት ዘለዎም ሰባት ክስዕብዎ እዮም (ማለት ሓሙሽተ ሳዕ ንመዓልቲ ካብ ምጽላይን ምስጋድን ዝተላዕለ ኣብ ግምባሮም ምልክት ዝወጸም ሰባት)።³³

ብገሊኦም ከምዝንገር ድማ ፣ በዚ ምክንያት እዮም ሳዳም ሑሴን ኣብ ብዙሕ ክፍልታት ናይ ከተማ ባቕዳድ ፣ ከም ሙስሊም ፈረሰኛ ኣብ ኣምበላይ ፈረስ ተወጢሑም ሴፎም መሊሑም ኣንጻር ካፊር ደማዊ ኩናት እንዳካየዱ ከለዉ ዘርኢ ስእልታት ኣብ መናድቕ ተሳኢሎም ዝነበሩ።³⁴

ተኣምራታዊ ኣርኪዮሎጂስት

ሓዲ ካልእ ኹብቲ ዝደንቕ ጽሑፍ ብዛዕባ ኣል-ማህዲ ድማ ፣ ኣል-ማህዲ ቅድሚ ሕጂ ጠፊኡ ዝነበረ ብራናታት ናይ መጽሓፍ ቅዱስን ከምኡ'ውን ታቦት ኪዳንን ወሲኽካ ክረኽቦም እዩ።

ካዓብ ኣል-ኣኽባር ይብል ፣ “ስሙ ማህዲ ክበሃል እዩ ምክንያቱ ንሱ መሪሑ (ያህዲ) ጠፊኡ ንዝነበረ ክፍልታት ቶራን [ሕጊ ሙሴ] ፣ ወንጌልን ፣ ኣብ ኣንጻር ትበሃል ከተማ ክረኽቦ እዩ።”³⁵

ኣስ-ሱዩት ኣብ ኣል-ሓዊ ከምዝጠቀሰ ድማ ፣ መልእኽተኛ ናይ ኣላህ (ኣላህ ይባርኩን ሰላሙ ይሃቦን) ሓዲ ግዜ ኢሉ ነይሩ ፣ “ማህዲ ክበሃል እዩ ምክንያቱ ንሱ ንሰባት መሪሑ ኣብ ሶርያ ዝርከብ ክረን ጠፊኡ ንዝነበረ ክፍልታት ናይ ቶራ ክረኽቦ እዩ ብእኡ ድማ ንኣይሁድ ከሰታሕፍሮም እዩ። ከምኡ'ውን ኣል-ማህዲ እቲ ጠፊኡ ዝነበረ ታቦት ኪዳን ካብ ባሕሪ ናይ ጥብርያዶስ ረኺቡ ፣ ኣምጺኡ ኣብ ዮርዳኖም ከቐምጦ እዩ።”³⁶

አድ-ዳኒ ከምዝብሎ ድማ ፣ ስሙ ማህዲ ዝበሃል ፣ ንሱ ጠፊኡ ዝነበረ ክፍልታት ናይ ቶራ ኣብ ሶርያ ዝርከብ ሓዲ ከረን ክረኽቦ ስለዝኸነ እዩ። ብኡኡ ገይሩ ድማ ንኣይሁድ ክካትዮምን ክረትዮምን እዩ። በዚ ምኽንያት ድማ ገለ ጉጅለ ኣይሁድ ሙስሊም ክኸኑ እዮም።³⁷

ነቲ ዝጠፍአ ክፍልታት ናይ ብሉይን ሓዲሽን ኪዳን ከምኡውን ታቦት ኪዳን ምርካቡ ሓዲ ዕላማ ኣለዎ። እዚ ኸኣ ቅድም በዚ ዝረኽቦ ጽሑፋት ገይሩ ካብ ክልቲኡ እምነታት ክርስትያንን ኣይሁድን ናብ ሙስሊም ዝልወጡ ሰባት ክረከብ ክፍትን እዩ። ነቶም ዝኣብዩ ግና ክጸራርጉም እዩ። ብዛዕባ እዚ ኣብ ኢስላም ሓዲ ትምህርቲ ኣሎ ፣ ጸኒሕና ኣብቲ ዝቅጽል ምዕራፋት ክንርእዮ ኢና።

መደምደምታ

ኣብዚ ምዕራፍ ብዝተጠቐሰ እስላማዊ ጽሑፋትን ፣ ሙስሊም ሊቃውንትን ዝበልዎ ድሕሪ ምርኣይና ፣ እስኪ ሕጂ ብዛዕባ መንነትን ተልእኾን ኣል-ማህዲ ዝተዘርዘሩ ነጥብታት ደጊምና ክንርእዮም።

1. ኣል-ማህዲ ብቐዳምነት ዝጥቐስ መሲሕ ናይ ኢስላም እዩ።
2. ካብ ዘርኢ መሓመድ ክትንስእን ፣ ስም መሓመድውን ከጸውዕ እዩ። (መሓመድ ቢን ዓብዱላህ)
3. ቈራጽ ሙስሊም ክኸውን እዩ።
4. ቅድሚኡ ከምኡ ተራእዩ ዘይፈልጥ ውሃ ዘበለ መንፈሳዊ ፣ ፖለቲካዊን ወተሃደራዊን መራሒ ዓለም ክኸውን እዩ።
5. ምድሪ ኣብ ዓቢ ቅልውላውን ስቓይን ምስ ኣተወት ሽዑ ክግለጽ እዩ።
6. ንኹሉ ጭቁናን ግፍዕን ጠጠው ኣቢሉ ኣብ ምድሪ ጽድቅን ፍትሕን ከስፍን እዩ።
7. ዓለም ለኻዊ ኻሊፍን ኢማምን (ምክትል ወኪል ኣላህ) ኣብ ኩላ ማሕበረ ሰብ ሙስሊም ክኸውን እዩ።
8. ዓለማዊ ሰውራ ብምልዕዓል ፣ ሓዲሽ ዓለማዊ ስርዓት ክተክል እዩ።
9. ኣብ ልዕሊ ኩሎም ተጻረርቱ ወተሃደራዊ ወፍሪ ከካይድ እዩ።
10. ንብዙሓት ሀገራት ወሪሩ ክሕዘን እዩ።
11. ምስ ሓረግ ክህንነት ዘለዎ ኣይሁዳዊ ሰብኣይ ን 7 ዓመት ዝቐጽል ስምምዕ ሰላም ከካይድ እዩ።
12. ነቶም “እሙናት ሙስሊም” መሪሑ ንእስራኤል ወሪሩ ክሕዘን ፣ ንኣይሁድ ድማ ብዘይ ሒደት ተረፍ ገዲፍካ ብጅምላ ክሓርዶም እዩ።
13. ኣብ ዮርዳኤም ዙፋኑ ብምትካል ድማ ሓዲሽ እስላማዊ ዓለም ክምስርት እዩ።
14. ን 7 ዓመታት ክገዝእ እዩ (ምናልባትውን ን 8 ወይ 9 ዓመታት)
15. ኣብ ምድሪ ብዘይ ኢስላም ካልእ ሃይማኖት ኣይክህሉን እዩ።
16. ኣብ ኣምበላይ ፈረስ ክውጣሕ እዩ። (ምናልባት ምሳሌያዊ ኣዘራርባ ክኸውን ይኸእል እዩ።)
17. ቅድሚ ሕጂ ጠፊኡ ዝነበረ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ብራናታት ብምርካብ ብኡኡ ምስ ኣይሁድ ክካታዕ እዩ። ንገሊአምውን ከእምኖም እዩ።
18. ነቲ ጠፊኡ ዝነበረ ታቦት ኪዳን ድማ ደጊሙ ኣብ ባሕሪ ናይ ገሊላ ክረኽቦ እዩ። ሒዝዎ ድማ ናብ ዮርዳኤም ኺመጽእ እዩ።
19. ንንፋሰን ፣ ዝናብን ፣ ኣእካልን ዝእዝዙ መሎኹታዊ ስልጣን ካብ ኣላህ ክረከብ እዩ።
20. መጠን ዘይብሉ ሀብቲ ክህልዎን ንሰባትውን ክዕድሎምን እዩ።
21. ብኹሎም እቶም ኣብ ምድሪ ዝነብሩ ክፍተው እዩ።

መሐበሪ

1. Shaykh Muhammad Hisham Kabbani, *The Approach of Armageddon? An Islamic Perspective* (Canada, Supreme Muslim Council of America, 2003), p. 228
2. Ibn Kathir, *The Signs Before the Day of Judgement* (London, Dar Al-Taqwa, 1991), p. 18
3. Muhammad ibn Izzat, Muhammad 'Arif, *Al Mahdi and the End of Time* (London, Dar Al-Taqwa, 1997), p. 18
4. Kabbani, p. 228
5. Ayatullah Baqir al-Sadr and Ayatullah Muratda Mutahhari, *The Awaited Savior*, (Karachi, Islamic Seminary Publications), prologue, p. 1
6. Abdulaziz Abdhulhussein Sachedina, *Islamic Messianism, The Idea of the Mahdi in Twelver Shi'ism*, (Albany, State University of New York, 1981) p. 2
7. Kabbani, p. 229
8. Tirmidhi Sahih, Sunan Abu Dawud, (Sahih), Vol. 5, P. 207; also Narrated by Ali b. Abi Talib, Abu Sa'id, Umm Salma, Abu Hurayra
9. Sunan Abu Dawud, Book 36, Number 4271 Narrated by Umm Salamah, Ummul Mu'minin
10. Ibn Maja, *Kitab al-Fitan* #4084 as quoted by Kabbani, p. 231
11. Sunan Abu Dawud, Narrated by Umm Salamah, Ummul Mu'minin
12. Sideeque M.A. Veliankode, *Doomsday Portents and Prophecies* (Scarborough, Canada, 1999) p. 277
13. Al-Sadr and Mutahhari, prologue, pp. 4,5
14. Izzat and Arif, p. 4
15. Abdulrahman Kelani, *The Last Apocalypse, An Islamic Perspective*, (Fustat, 2003), pp. 3435
16. Ibn Hajar al-Haythami, *Al-Qawl al-Mukhtasar fi'Alamat al-Mahdi al-Muntazar*, p. 50 as quoted by Harun Yahya, *The End Times and the Mahdi* (Clarkesville Katoons , 2003), p. 96
17. Kabbani, p. 231
18. Abu Nu'aym and As-Suyuti, related by Thawban, as quoted by Izzat and Arif, p. 44
19. *Flags of The Islamic State*, <http://www.islamic-state.org/resources/flags-of-the-islamicstate.html>

20. Ibn Kathir, *The Beginning and the End*, vol.2, pt. 3, p.288 as quoted by Mark A. Gabriel, *Jesus and Muhammad* (Lake Mary, Charisma house, 2004), p. 60
21. Tirmidhi as quoted by Mohammed Ali Ibn Zubair Ali, *Signs of Qiyamah* (Islamic Book Service, New Delhi, 2004), p. 42 and Prof. M. Abdullah, *Islam, Jesus, Mehdi, Qadiyanis and Doomsday*, (Adam, New Delhi, 2004), p. 54
22. Izzat and Arif, p.40
23. Sahih Muslim Book 041, Number 6985
24. Sahih Hakim Mustadrak, related by Abu Sa'id al-Khudri(4:557 and 558), as quoted by Kabbani p.233
25. At-Tabarani, Related by Abu Hurayra, as quoted by 'Izzat and 'Arif, p. 9
26. El-Kavlu'l Muhtasar Fi Alamet-il Mehdiyy-il Muntazar, as quoted by Harun Yahya, <http://www.endoftimes.net/08mahdiandtheendtimes.html>
27. Al-Burhan fi Alamat al-Mahdi Akhir al-Zaman, as quoted by Harun Yahya, <http://www.endoftimes.net/08mahdiandtheendtimes.html>
28. Tabarani, as related by Hadrat Abu Umamah, as quoted by Zubair Ali, p. 43 and Abdullah, p. 55
29. Sunan Abu Dawud, Book 36, Number 4273, Narrated by Umm Salamah, Ummul Mu'minin
30. Sunan Abu Dawud, Book 36, Number 4272, Narrated by Abu Sa'id al-Khudri
31. M S M Saifullah, Muhammad Ghoniem, Abu Hudhayfah & Khalid al-Khazraji, *On The Transmitters Of Isra'iliyyat (Judeo-Christian Material)* <http://www.islamicawareness.org/Hadith/Ulum/israel.html>
32. Izzat and Arif, p. 15
33. ibid. p. 15
34. Time magazine, Michael Elliot, Dec. 29, 2003, *The Semiotics of Saddam*
35. Izzat and Arif, p. 40
36. ibid. p. 16
37. ibid. p. 16

ምዕራፍ - ሐሙሽተ

መጽሐፍ ቅዱሳዊ ጸረ-ክርስቶስን ፣ እስላማዊ አል-ማህዲን

ጸረ - ክርስቶስ

ብርግጽ ብዙሐት መጽሐፍ ቅዱስ አንቢቦም ዘይፈልጡ ሰባት'ውን ነዚ ስም ሰሚዖም ከምዘለዉ ርዱእ እዩ። “እቲ ጸረ- ክርስቶስ !”። ብቅልል ዝበለ አዘራርባ መጽሐፍ ቅዱስ ነዚ ስብ እዚ ኣብተን መወዳእታ መዓልታት ዝመጽእ ከም ቀዳማይ ወኪል ሰይጣን ኣብዛ ምድሪ ከምዝኸነ ይዛረቡሉ። ንምዃኑ “እቲ ጸረ- ክርስቶስ ” ዚብል ስም ኣብ መጽሐፍ ቅዱስ ኣብ 1ዮሃ2:18 ጥራይ ‘ዩ ተጠቂምሉ ዘሎ። ግና መጽሐፍ ቅዱስ ነዚ ስብ እዚ ንምግላጽ ብርክት ዝበሉ ኣስማት ተጠቂሙ ኣሎ። ገለ ካብኡ ፣ “እቲ ኣራዊት” (ራኢ.13:4) ፣ “እቲ ናይ ጥፍኣት ርኽሰት” (ማቴ24:15) ፣ “እቲ መጥፍኢ” (ዳን9:27) ፣ “ሰብኣይ ዓመጸ” “እቲ መፍረስ ሕጊ” “እቲ ወዲ ጥፍኣት” (2ተሰ2) ፣ “ንእሸቶ ቀርኒ” (ዳን7:8) ፣ “እቲ ኣሶራዊ” (ሚካ5:5, ኢሳ10:5 , 14:25) ፣ “ንጉስ ባቢሎን” “እቲ ጨፍኒ” (ኢሳ14) ከምኡ'ውን ምስጢራዊ “ጐግ” (ህዝ38:1 , ራኢ.20:7)። ብዘይካ ‘ዚ ካልእ ሓያሎ ኣስማት'ውን ኣለዎ።

ካብዚ ኣስማት እዚ ሕልፍ ኢልና ግና ፣ ብልክዕ ጸረ ክርስቶስ መን እዩ፣ ኢልና ክንሓትት ኣሎና። ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ኣሕጽር ኣቢልና መጽሐፍ ቅዱስ ነቲ ጸረ-ክርስቶስ ከመይ ገይሩ ይገልጻ ክንርኢ ኢና። ምስ እዚ እንዳ ኣገማገምና ድማ ጸረ-ክርስቶስን ኣል-ማህዲን እንታይ እዩ ዘመሳሰሎም ክንርኢ ኢና።

ብርቱዕ ፖለቲካውን ፣ ወተሃደራውን መራሒ

መጽሐፍ ቅዱስ ከምዝነገረና ፣ ጸረ-ክርስቶስ ፣ ቅድሚኡ ኣብ ታሪኽ ተራእዩ ዘይፈልጥ ፣ መወዳድርቲ ዘይብሉ ሓያልን ስልጡንን ዓለማዊ ግዝኣት ክመርሕ እዩ። ነዚ ሓያል መሪሕነት ናይ ጸረ ክርስቶስ መጀመርታ ኣብ መጽሐፍ ቅዱስ ኣብ ትንቢት ዳኒኤል ብንጹር ተጻሒፉ ንረኽቦ። ኣብ ትንቢት ዳንኤል ኣብ ገይ ምዕራፍ ፣ ዳንኤል ብዛዕባ ኣዝዮም ዘፈንፍኑን ስግንጢር ዝኸኑን ኣርባዕተ እንስሳታት ዝረኣዮ ራእይ ጽሒፉ ኣሎ። ነቶም ሰለስተ ክገልጸም ድሕሪ ምፍታን ኣብቲ ራብዓይ ምስ በጽሐ ከምዚ ይብል ፣

ድሕርዚ ብራእያት ለይቲ ፣ እንሆ፣ መፍርህን መሰክሕን ኣዝዮ ብርቱዕን ዝኸኑን ራብዓይ ኣራዊት ርኤኹ። ዓበይቲ ኣስናን ሓጺን ነበሮ ፣ ይውሕጥን ይጥሕንን ነቲ ዝተረፈ ኸኣ በእጋሩ ይረገጽን ነበረ። ካብቶም ቅድሚኡ ዝነበሩ ኹላቶም ኣራዊት በይኑ ዝዓይነቱ እዩ ዝነበረ ፣ ዓሰርተ ኣቕርንቲውን ነበሮ። ኣነ ነቶም ኣቕርንቲ ኤስተብህለሎም ነበርኩ ፣ እንሆ ኸኣ ፣ ኣብ ማእከሎም ንእሸቶ ኻልእ ቀርኒ ወጸ ፣ ካብቶም ቀዳሞት ኣቕርንቲ ድማ ሰለስተ

ኣብ ቅድሚኡ ተመንቁሱ ። እንሆውን እዚ ቐርኒ እዚ ዓይኒ ሱብ ዚመስል ዓይንን ዓብዩ ነገር ዚዛረብ ኣፍን ነበሮ።

--ዳን 7:7-8

ቀጺሉ ኣብ ፍቕዲ 15-16 ዳንኤል ነቲ መልኣኽ ትርጓሜ ናይዞም ኣርባዕተ እንስሳታት እንታይ ምዃኑ ክገልጸሉ ይሓቶ። እቲ መልኣኽ ድማ እዚአቶም ኣርባዕተ ዓበይቲ ነገስታት ወይ ግዝኣታት ምዃኖም ይነግሮ።

ኣነ ዳንኤል ፣ መንፈሰይ ኣብ ውሽጢ ስጋይ ሰምበደ ፣ እቲ ራእያት ርእሰይ ኸኣ ኣጨነቐኒ ። ካብቶም ደው በሃልትስ ናብ ሓደ ቐረብኩ ፣ ብዛዕባ እዚ ኹሉ ኸኣ ርግጹ ሐተትክዎ። ንሱ ተዛረበኒ ፣ ትርጓሜ እቲ ነገርውን ነገረኒ። እዞም ኣርባዕተ ዓበይቲ ኣራዊት እዚአቶም ካብ ምድሪ ዚትንስኡ ኣርባዕተ ነገስታት እዮም።

-- ዳን 7:15-17

እዚ ንምርድኡ ቀሊል እዩ። ቀጺሉ ዳንኤል ብፍሉይ ብዛዕባ እቲ ራብዓይ ኣራዊት ፣ ነተን ሰለስተ ኣቕርንቲ ዝመንቁሱትን “ንእሽቶ ቐርኒ” ይሓትት። እቲ መልኣኽ ድማ ትኽ ዝበለ ንጹር መግለጺ ይህቦ ፣

ንሱ ኸኣ ከምዚ ኢሉ ተዛረበ ፣ እቲ ራብዓይ ኣራዊት ፣ ካብ ኩለን መንግስታት በይና ዝኹነት ዓይነታ ፣ ራብዓይቲ መንግስቲ ኣብ ምድሪ ኸትከውን እያ ፣ ንኹላ ምድሪ ኸትውሕግን ክትረግጸን ክትጥሕናን እያ። እቶም ዕሰርተ ኣቕርንቲ ኸኣ ፣ ካብዛ መንግስቲ እዚኣ ዓሰርተ ነገስታት ኪትንስኡ እዮም ፣ ድሕርዚአቶም ድማ ካብቶም ቀዳሞት በይኑ ዝኹነ ዓይነቱ ኻልእ ኪትንስእ ፣ ንሰለስተ ነገስታትውን ኬውርዶም እዩ።

--ዳን 7:23-24

እቲ መልኣኽ ፣ እዛ ራብዓይቲ መንግስቲ ናብ ኩላ ምድሪ ብዙሕ ጥፍኣት ከምተምጽእ ይገልጸሉ። መጀመርታ እዛ መንግስቲ ብዓሰርተ ነገስታት ዝቐመት ክትከውን እያ። ብድሕሪኡ ግና ሓደ ካልእ ንጉስ ፣ መበል ዓሰርተው ሓደ ፣ ተንሲኡ ካብቶም ቀዳሞት ነገስታት ንሰለስተ ካብ ቦታኡም ክልቕቑም እዩ። እዚ መበል ዓሰርተው ሓደ ንጉስ ኣቐዲሙ “ንእሽቶ ቐርኒ” ተብሂሉ ዘሎ እቲ ጸረ ክርስቶስ እዩ። ስለዚ ብመሰረት ራእይ ናይ ዳንኤል ፣ ጸረ ክርስቶስ መጀመርታ ኣብ ልዕሊ ሰለስተ መንግስታት ወይ ሀገራት ክመልኽ ጸኒሑ ድማ ንዓሰርቲኡን ክመልከን እዩ። ብእኡ ድማ ፣ እቲ ዓሰርተ ሀገራት ዘጠቃልል ግዝኣት ኣራዊት ክቐውም እዩ። እዚ ግዝኣት እዚ ቅድሚኡ ተራእዩ ዘይፈልጥ ሓይልን ኣረሜንነትን ዝውንን ግዝኣት ክኸውን እዩ “ንኹላ ምድሪ ክትውሕግን ክትረግጸን ክትጥሕናን...”

ኣብ መወዳእታ ናይዚ ምዕራፍ ፣ እቲ መልኣኽ ብዛዕባ ግብርታትን መወዳእታን ናይዚ ንጉስ እንታይ ከምዝኸውን ንዳንኤል ይገልጸሉ ፣

ኣብቲ ልዑል ኸኣ ናይ ትዕቢት ቃል ኪዛረብ ፣ ነቶም ናይ ልዑል ቅዱሳን ድማ ኬጸንቶም ፣ ዘመናትን ሕጋትን ኪልውጥ ኸኣ ኪሕልን እዩ። ንሳቶምውን ክሳዕ ዘመንን ዘመናትን ፈረቓ ዘመንን ኣብ ኢዱ ኺወሀቡ እዮም። ግናኽ ፍርዲ ኪኸውን ፣ ብጥራስ ኪጸንትን ኪጠፍእን ኸኣ ፣ ግዝኣቱ ኻብኡ ኺውሰድ እዩ። እቲ ኣብ ትሕቲ ኹሉ ሰማይ ዘሎ መንግስትን ግዝኣትን ዕቤት መንግስታትን ነቲ ናይ ልዑል ህዝቢ ቅዱሳን ኪወሀብ እዩ። መንግስቱ ናይ ዘለኣለም መንግስቲ እያ ፣ ብዘለዉ ግዝኣታት ድማ ኬገልግልዎን ኪለዘዝዎን እዮም።

እዚ ንጉስ ንገለ ግዚያት ንቕዱሳን ኣምላኽ ክጭቁኖም እዩ ፣ ሙብዛሕቲአም መምህራን መጽሓፍ ቅዱስ ንሰለስተ ዓመትን ፈረቓን ከምዝኸገኑ ይሰማምዑሉ (እዚ ማለት ዘመንን ዘመናትን ፈረቓ ዘመንን ተባሂሉ ዘሎ እዩ)። ድሒሩ ግና ግዝኣቱ ካብኡ ክውሰድ ፣ ብመንግስቲ “እቲ ልዑል” ኣምላኽውን ክልወጥ እዩ።

ሰለስተ ሚእቲ ዓመት ድሕርዚ ፣ ኣብ መጽሓፍ ራእይ ዮሃንስ ፣ ሃዋርያ ዮሃንስ ፣ ነዚ ጸረ-ክርስቶስን ኣራዊታዊ ግዝኣቱን ብተመሳሳሊ ቃላት ይገልጹ ፣

ዓሰርተ ቐርንን ሹብዓተ ርእስን፡ ኣብቲ ኣቐርንቱ ኸኣ ዓሰርተ ዘውዲ፡ ኣብቶም ኣራእሱውን ሰማት ጸርፊ ዘለዎ ኣራዊት ካብ ባሕሪ ኺወጽእ ከሎ ርኤኹ።እቲ ዝርኤኸዎ ኣራዊት ኸኣ ነብሪ እዩ ዚመስል፡ ኣእጋሩ ኸም ናይ ድቢ፡ ኣፉውን ከም ኣፍ ኣንበሳ እዩ። እቲ ገበል ድማ ሓይሉን ዝፋኑን ብዙሕ ስልጣንን ሀቡ።ሓደ ኻብቶም ኣራእሱውን ንሞት ከም እተወግኤ ኸገኝ እሞ እታ ቕዱስሊ ሞቱ ሐወየት፡ ብዘላ ምድሪ ድማ ተገሪማ ደድሕሪ እቲ ኣራዊት ሰበበት።

ንሳቶም ኸኣ፡ ነቲ ኣራዊት ስልጣን ስለ ዝሀቡ፡ ነቲ ገበል ሰገዱሉ፡ ነቲ ኣራዊትውን፡ ነዚ ኣራዊት እዝስ መን ይመስሎ? መንከ ኺዋግኦ ይኸእል? እናብሉ ሰገዱሉ።ቃል ትዕቢትን ጸርፍን ዚዘረብ ኣፍ ተዋህቦ፡ በርብዓን ክልተን ወርሒ ግብሩ ኺገብርውን ምልኪ ተዋህቦ። ንምጽራፍ ኣምላኽን ንስሙን ንማሕደሩን ነቶም ኣብ ሰማይ ዚነብሩውን ኪጸርፎም ኣፉ ኸፈተ። ምስቶም ቅዱሳት ውግእ ኪገብርን ኪስዕሮምን ኸኣ ተዋህቦ። ኣብ ልዕሊ ኹላቶም ዓሌታትን ህዝብን ቋንቋታትን ኣህዛብን ድማ ምልኪ ተዋህቦ።እቶም፡ ካብ ምስራት ዓለም ጀሚሩ፡ ስሞም ኣብቲ ናይቲ እተሓርደ ገንሽል መጽሓፍ ህይወት ዘይተጻሕፉ፡ ኣብ ምድሪ ዚነብሩ ኹላቶም ኪሰግዱሉ እዮም።

ዋላኳ ኣብዚ ክፍሊ ተጠቂምሉ ዘሎ ምሳሌያዊ ኣዘራርባ ቁሩብ ጽዕቕ ዝበለ እንተኸገኝ ፣ ግና መጽሓፍ ቅዱሳዊ ትርጉም ናይ ሓደ ሓደ ቃላት እንተፈሊጥናዮ ንክንርድኦ ቅልል ዝበለ ይኸውን እዩ። እቲ “ኣራዊት” ዚብል ቃል ኣብዚውን ነቲ ናይ ዓሰርተ ሀገራት ግዝኣት ዘለዎ ጸረ ክርስቶስ ዝውክል እዩ። እቶም ኣቐርንቲ ድማ ስልጣንን ሓይልን የመልክቱ። ዓሰርተ ኣቐርንቲ ድማ ኣዘዩ ዓብዩ ስልጣንን ፣ ነቲ ንግዝኣት እቲ ኣራዊት ንምቕም ዝሓበሩ ዓሰርተ ሀገራትን ነገስታቶምን የመልክት። ካልእ ፣ ነዚ ኣራዊት ስልጣን ዝሀቦ “እቲ ገበል” ተባሂሉ ዘሎ ሰይጣን እዩ። መጽሓፍ ቅዱስ ብዙሕ ሳዕ ንሰይጣን ፣ ገበል ወይ ተመን ኢሉ ይምስሎ እዩ። ብዕቤቱ እንተርኢና ፣ ግዝኣት ናይዚ ኣራዊት ንዓለም ምሉእ ከምዝጸሉ በዚ ቃል ይገልጹ ፣ “ኣብ ልዕሊ ኹላቶም ዓሌታትን ህዝብን ቋንቋታትን ኣህዛብን ድማ ምልኪ ተዋህቦ።” በዚ ምክንያት ድማ እቶም ኣብ ምድሪ ዝነብሩ ዝሓትዎ ሕቶ ብፍሉይ ፣ “ነዚ ኣራዊት እዝስ መን ይመስሎ? መንከ ኺዋግኦ ይኸእል?” ዚብል እዩ። ነቶም ኣብ ምድሪ ዝነብሩ ፣ እዚ ኣራዊት ንምግጣሙ ክሳዕ ዘይኸኣል ኣዘዩ ብርቱዕ ምክንያት የስተብህሉ። ከምኡውን ኣብዚ ግዜ እዚ ነዚ ኣራዊት ምስቶም ቅዱሳት ውግእ ኪገብርን ኪስዕሮምን ኪወሀቡ እዩ። ንውሓት ናይዚ ግዜ ኣርባዓን ክልተን ኣዋርሕ እዩ (ማለት ሰለስተ ዓመትን ፈረቓን) ፣ እዚ ልክዕ ምስቲ ኣብ ዳን7:25 ተጠቂሱ ዘሎ ንውሓት ግዜ ሓደ እዩ።

ኣል - ማህዲ ከም ዝኪ እዛ ዓለም

ብመሰረት እስላማዊ ቅዱሳት-ጽሑፋትን ሙስሊም ሊቃውንቲን ፣ ኣል-ማህዲ ውሃ ዘበለ ፣ ኣብ ታሪኽ ተራእዩ ዘይፈልጥ ፖለቲካውን ወተሃደራውን መራሒ ኩላ ዓለም ክኸውን እዩ። ኣል-ማህዲ “ምስ ኩሎም ክፉኣት ሓይልታት ተዋጊኡ ዓለማዊ ሰውራ ብምልዕዓል ፣ ኣብ ፍትሕን ጽድቅን ደግነትን ዝተሰረተ ሓዲሽ

ዓለማዊ ስርዓት” ከምዝተክል ይንገረሉ።¹ እንደገና ብመሰረት እስላማዊ ቅዱሳት-ጽሑፋት ፣ ኣል-ማህዲ ኣብ ልዕሊ ኩላ ምድሪ ከም ናይ መወዳእታ እስላማዊ ኻሊፍ ኩይኑ ከገዝእ እዩ። ብርግጽ ከምቲ ኣብ ዝቐደመ ምዕራፍ ዝርኤናዮ ፣ ሙስሊም “ንኹሉ ምሕደራ ናይዛ ዓለም ኣብ ኢዶም ክርከብዎ እዮም ፣ ኢስላም ድማ ኣብ ልዕሊ ኩሎም ሃይማኖታት ክዕወት እዩ”። ስለዚ ክልቲኦም ጸረ ክርስቶስን ማህዲን ጎኒ ጎኑ ነይርና እንተ ኣጋመገምናዮም ፣ ክልቲኦም ኣብ ታሪኽ ምድሪ ተራእዮም ዘይፈልጡ ፖለቲካውያንን ወተሃደራውያንን መራሕቲ ከምዝኹኑ ግሁድ እዩ። ዋላ’ኳ ኣብ ታሪኽ ዓለምና ኣዝዮም ዝሓየሉ መራሕቲ ተንሲኦም እንተኹኑ ፣ ናይ ጸረ ክርስቶስን ናይ ማህዲን ዓይነት ግና ፍልይ ዝበለ እዩ። ምክንያቱ ንሳቶም ከም ፖለቲካዊን ወተሃደራዊን መራሕቲ ጥራይ ዘይከኑስ ካልእ ንክልቲኦም ዘመሳሰሎም ነገር ድማ፣ ክልቲኦም ዝለዓሉ መንፈሳውያን መራሕቲውን እዮም።

ጸረ-ክርስቶስ ከም መንፈሳዊ መራሕ እዛ ዓለም

ጸረ-ክርስቶስ መንፈሳዊ ስልጣን ዘለዎ መንፈሳዊ መራሕ ከምዝኹውንን ፣ ስልጣኑ ድማ ዓለም ብምልእታ ከምትእመኖ መጽሓፍ ቅዱስ ይነግረና። ተራ ጸረ ክርስቶስ ከም ኣድማሳዊ መንፈሳዊ መራሕ እንታይ ከምዝኹውን ድሕሪ ምምርማር ብዙሓት መምህራን መጽሓፍ ቅዱስ ፣ ብዛዕባ እቲ ንሱ ክፈጥሮ ዝኹነ ፣ “ሓደ ዓለማዊ ሃይማኖት (One World Religion)” ወይ “እታ ናይ ሓሶት ማሕበር (The False Church)” ተዛሪቦም እዮም። እዚ ጽልዎ ኣጋንንቲ ዘለዎ ዓለማዊ ሃይማኖት ብዙሕ ሳዕ ምስ ጸረ ክርስቶስ ተተሓሕዞ ናይ ኣምልኹን ስግደትን ተግባራት ከምዝህልዎውን መጽሓፍ ቅዱስ ይነግረና እዩ። መጽሓፍ ራእይ ዮሃንስ ፣ ጸረ ክርስቶስ ብሰባት ክሰገድሉ ክጠልብን ስግደት ሰባት ክቐበልን ከምዝኹነ ይነግረና። እዚ ስግደት ድማ ነቲ “ገበል” ተባሂሉ ዘሎ ሰይጣንን ፣ ነቲ “ኣራዊት” ተባሂሉ ዘሎ ጸረ ክርስቶስን ብግሉጽ ዝቐርብ እዩ።

ንሳቶም ኹኣ፡ ነቲ ኣራዊት ስልጣን ስለ ዝሀቦ፡ ነቲ ገበርል ሰገዱሉ፡ ነቲ ኣራዊትውን፡ ነዚ ኣራዊት እዝሰ መን ይመስሎ? መንከ ኺዋግኦ ይኽእል? እናብሉ ሰገዱሉ።

እቶም፡ ካብ ምስራት ዓለም ጀመሩ፡ ሰምም ኣብቲ ናይቲ እተሓርደ ገንሽል መጽሓፍ ህይወት ዘይተጻሕፉ፡ ኣብ ምድሪ ዚነብሩ ኹላቶም ኪሰግዱሉ እዮም።

--ራእ13:4,8

ኪንዮ እዚ ዝበልናዮ ጸረ ክርስቶስ መንፈሳዊ መራሕ ምዃኑ ዘብርሀልና ካልእ ተወሳኺ ምክንያትውን ኣሎ። መጽሓፍ ቅዱስ ፣ ጸረ-ክርስቶስ ከም ቀንዲ መዓይይቱ ከይኑ ዝድግፎ ሓደ ሰብ ምስኡ ከምዝህልዎ ይነግረና ፣ እዚ “እቲ ነብዩ ሓሶት” እዩ። ብርግጽ ስሙ ጥራይ (ማለት ነቢዩ ሓሶት) ፣ እዚ ሰብ እዚ መንፈሳዊ ባህሪ ዘለዎ ሰብ ምዃኑ የብርሃልና። ቀንዲ ተራ ናይዚ ነቢዩ ሓሶት ፣ ኣብ ቅድሚ እቲ ጸረ ክርስቶስ ናይ ሓሶት ትእምርትን ተኣምራትን ብምግባር ነቶም ኣብ ምድሪ ዝነብሩ ነቲ ኣራዊት/ጸረ ክርስቶስ ክሰግዱሉ ምሕባል እዩ።

እቲ ኣራዊት ተታሕዘ፡ እቲ ነቶም ማሕተም እቲ ኣራዊት እተቐበሉን ንምስሉ ዝሰገዱን ዜስሕቶም ትእምርቲ ኣብ ቅድሚኡ ዝገበሩ ነብዩ ሓሶትውን ምስኡ ተታሕዘ፡

--ራእ19:20

ኣል - ማህዲ ከም መንፈሳዊ መራሕ እዛ ዓለም

ልክዕ ከምኡ ኣል-ማህዲ ኹኣ ሓዲሽ ዓለማዊ ሃይማኖታዊ ምንቅስቓስ ክመርሕ እዩ።እዚ ሃይማኖታዊ ምንቅስቓስ ሰባት ሃይማኖቶም ገዲፎም ንኣላህ (ኣምላኽ ኢስላም) ክሰግዱ ዘገድድ ምንቅስቓስ እዩ። ከምቲ ኣብ ዝቐደመ ምዕራፍ ዝርኤናዮ ድማ ፣ ኣል-ማህዲ ፡ “ንኣህዛብ ብሱና ናይ ነቢዩኦም (ነቢዩ

መሐመድ) ከመርሐም እዩ። ንኹሎም ሃይማኖታት ምድሪ ድማ ከስዕርም እዩ።² ኢስላም ድማ ኣብ ምድሪ እቲ እንኮ ሃይማኖት ክኸውን እዩ።”³

ክልቲኦም ኣል-ማህዲን ጸረ ክርስቶስን ካብ ኣምላኽ ሓቂን ካብ ወዱ የሱስ ክርስቶስን ዘርሕቑ ሃይማኖታዊ ምንቅስቃስ ከመርሐ እዮም። ኣብ ዝቐጽል ምዕራፍ ከምንርእዮ ፣ ንኣላህ ምምላኽ ቦቲ ሓደ ገጽ፣ ነቲ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ዘሎ ኣምላኽን ወዱ የሱስ ክርስቶስን ብግህዶ ምኽሓድ ድማ ቦቲ ካልእ ገጽ ዘይነጻጸሉ ገጻት ናይ ኢስላም እዮም። በዚ ምኽንያት እዮም ሓያሎ ሙስሊም ኣል-ማህዲ ምስ መጻ ፣ “ንኹሎም እቶም ሃይማኖቶም ናብ ኢስላም ምልዋጥ ዝኣበዩ ኣኸላባትን ሓሳሙን (ኣይሁድን ክርስትያንን) ክጸራገጡም እዩ” ኢሎም ብጽኑዕ ዝሓምኑ። እዚ ድማ ናብቲ ዝቐጽል ኣብ መንገዱ ኣል-ማህዲን ጸረ ክርስቶስን ዘሎ ካልእ ዘገርም ምጽማድ ይመርሓና።

ናብ ኣይሁድን ክርስትያንን ዝቐንጠ ወተሃደራዊ ወፍሪ ጸረ-ክርስቶስ

መጽሓፍ ቅዱስ ብንጹር ከምዝነግሮ ፣ ሰይጣን ብመንገዲ ጸረ-ክርስቶስ ኣቢሉ መጀመርያ ንኣይሁድ ድሕሪቲ ድማ ንክርስትያን ንምስያፎም ዝዓለመ ወፍሪ ከካይድ እዩ። ኣብ መጽሓፍ ራእይ ዮሃንስ ምዕራፍ ዓሰርተው ክልተን ፣ ዓሰርተው ሰለስተን ፣ ሓደ ብብዝሒ ምስላዊ ኣዘራርባ ዕጭቕ ዝበለ ትንቢታዊ ክፍሊ ንረክብ። ቁሩብ ንምርዳኡ ዘሽግር ኣእንተኸነ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ትርጉም ናይዞም ቃላት እንተፈለጥናዮ ግና እቲ ሓሳብ ንጹር ይኸውን፡

ዓብዪ ትእምርቲ ድማ ኣብ ሰማይ ተራእዮ፡ ሰበይቲ፡ ጸሓይ ተወንዚፋ፡ ወርሒ ኸኣ ኣብ ትሕቲ ኣሕጋራ፡ ኣኸለል ዓሰርተው ክልተ ኸዋኸብቲ ድማ ኣብ ርእሳ ዘለውዎ ተራእዮት።
--ራኢ.12:1

እዛ “ሰበይቲ” ተባሂላ ዘላ ቤት እስራኤል ወይ ህዝቢ ኣይሁድ ማለት እዩ። እቶም ከሊሎማ ዘለዉ ዓሰርተው ክልተ ከዋኸብቲ ድማ ፣ ነቶም ዓሰርተው ክልተ ነገዳት ዝፈረዩ ዓሰርተው ክልተ ደቂ እስራኤል እዮም።(ዘፍ.35:23-26)

ጥንሰቲ ኸኣ እያ፡ ብቐልውላው ምውላድውን ትጭርሕ፡ ክትወልድ ኸኣ ትጽዕር ነበረት።ካልእ ትእምርቲ ኸኣ ኣብ ሰማይ ተራእዮ፡ እንሆ፡ ሹብዓተ ርእስን ዓሰርተ ቐርንን፡ ኣብቲ ኣራእሱውን ሹብዓተ ዘውዲ ዘለዎ ዓብዪ ቐይሕ ገበል፡እቲ ጭራኡ ድማ ሲሶ ኸዋኸብቲ ሰማይ ሰሐብ፡ ናብ ምድሪውን ደርበዮም። እቲ ገበል ድማ፡ ምስ ወለደትሲ ነቲ ውሉዳ ምእንቲ ኺውሕጦ ኢሉ፡ ኣብ ቅድሚ እታ ኸትወልድ ዝቐረበት ሰበይቲ ደው በለ።ንሳ ንኹሎም ኣህዛብ ብበትሪ ሓጺን ኪጓስዮም ዘለዎ ወዲ፡ ተባዕታይ፡ ወለደት። እቲ ውሉድ ኸኣ ናብ ኣምላኽን ናብ ዝፋኑን ተመንጠለ።

--ራኢ.12:2-5

እዛ ሰበይቲ - እስራኤል - “ንኣህዛብ ብበትሪ ሓጺን ዝጓስዮም ወዲ ተባዕታይ ወለደት” ። እዚ ብንጹር ብዛዕባ እቲ ኣይሁዳዊ መሲሕ የሱስ ይዛረብ ኣሎ (መዝ2:9 ርእ)። እዚ ገበል ተባሂሉ ዘሎ ኣብ ጥቕሲ “ንብዘላ ዓለም ዘስሕታ ዘሎ ናይ ጥንቲ ተመን ዲያብሎስ ወይ ሰይጣን እዩ”። እዚ ሰይጣን ድማ ንየሱስ ክቐትሎ ከም ዝደለየ ፣ የሱስ ግና “ናብ ኣምላኽን ናብ ዙፋኑን” ከምዝተመንዝዔ ንርእ። እዚ ትንሳኤ የሱስን ዕርገቱ ናብ ሰማይን ዘመልክት እዩ (ግብ1:8) ድሕርዚ ፣

እቲ ንብዘላ ዓለም ዜስሕታ ዘሎ ድያብሎስን ሰይጣንን ዚብህል ዓብዱ ገበል፡ እቲ ናይ ጥንቲ ተመን ተደርበዮ፡ ናብ ምድሪ ተደርበዮ፡ መላእኸቱውን ምስኡ ተደርበዮ። . . . እቲ ገበል ድማ፡ ምስ ወለደትሲ ነቲ ውሉዳ ምእንቲ ኺውሕጦ ኢሉ፡ ኣብ ቅድሚ እታ ኸትወልድ ዝቐረበት ሰበይቲ ደው በለ። . . . ንሳ ንኹሎም ኣህዛብ ብበትሪ ሓጺን ኪጸሎም ዘለዎ ወዲ፡ ተባዕታይ፡ ወለደት። እቲ ውሉድ ኸኣ ናብ ኣምላኽን ናብ ዝፋኑን ተመንጠለ። እታ ሰበይቲ ድማ፡ ሸሕን ክለተ ሚእትን ስሳን መዓልቲ ኺምግብዎ፡ ናብቲ ኣምላኽ ዘዳለወላ ቦታ በረኻ ሀደመት። ነታ ሰበይቲ ኸኣ፡ ካብ ገጽ እቲ ተመን ርሒቓስ ዘመንን ፈረቓ ዘመንን ክትምገብ፡ ናብ በረኻ ናብቲ ሰፍራኣ ምእንቲ ኸትነፍር፡ ክልተ ኸንጌ ናይቲ ዓብዱ ንስሪ ተዋህባ። እቲ ገበል ኸኣ ነታ ሰበይቲ ተቐጥዓ እሞ ምስቶም ንትእዛዝ ኣምላኽ ዚሕልዉን ምስክር የሱስ ሒዞም ዘለዉን ዝተረፉ ዘርኣ ኺዋጋእ ከደ።

--ራኢ 12:1-6,9,13,14,17

ኣብዚ ከምንርእዮ ፣ ሰይጣን “በታ ሰበይቲ ስለዝተቐጥዐ ምስቶም ንትእዛዝ ኣምላኽ ዝሕልዉን ምስክር የሱስ ሒዞም ዘለዉን ዝተረፉ ዘርኣ ውግእ ኪገብር እዩ”። እዞም “ዝተረፉ ዘርኣ እስራኤል” ዝተበሃሉ እቶም ብሓቂ “ንትእዛዛት ኣምላኽ ዝሕልዉን ፣ ምስክር የሱስ ዝሓዙን” ክርስትያን እዮም። እዚ ክፍሊ እዚ ጸረ-ክርስቶስ ኣንጻር ኣይሁድን ክርስትያንን ዝቐንዐ ወፍሪ ከምዝገብር ዝነግር ፣ እቲ እንኮ ብንጹር ዝዛረብ ክፍሊ መጽሓፍ ቅዱስ እዩ። እዚ ክፍሊ እዚ ድማ ብዘየሻሙ ዝርዝር ብዛዕባ መወዳእታ ዘመን ከም ዝዛረብ ንፈልጥ ኢና። ምክንያቱ እቲ “ሰለስተ ዓመትን ፈረቓን (1260 መዓልታት ወይ ዘመን ዘመናት ፍርቂ ዘመንን)” ዚብል ንውሓት ግዜ ክልተ ሳዕ ተጠቐሱ ስለንረኽቦ። እዚ ንውሓት ግዜ ድማ ኣብ ዳኒኤል ከይተረፈ ጸረ-ክርስቶስ ምስ ቅዱሳን ዝዋጋኡ ግዜ ምጃኑ ነገሩ ኣሎ ።

ኣብቲ ልዑል ኸኣ ናይ ትዕቢት ቃል ኪዛረብ፡ ነቶም ናይ ልዑል ቅዱሳን ድማ ኬጽንቶም፡ ዘመናትን ሕጋትን ኪልውጥ ኸኣ ኪሕልን እዩ፡ ንሳቶምውን ክሳዕ ዘመንን ዘመናትን ፈረቓ ዘመንን ኣብ ኢዱ ኺውሀቡ እዮም።

--ዳኒ7:25

ቃል ትዕቢትን ጸርፍን ዚዛረብ ኣፍ ተዋህቦ፡ በርብዓን ክልተን ወርሕሕ ግብሩ ኺገብርውን ምልኪ ተዋህቦ። ንምጽራፍ ኣምላኽን ንስሙን ንማሕደሩን ነቶም ኣብ ሰማይ ዚነበሩውን ኪጸርፎም ኣፉ ኸፈተ። ምስቶም ቅዱሳት ውግእ ኪገብርን ኪስዕሮምን ኸኣ ተዋህቦ። ኣብ ልዕሊ ኹላቶም ዓሌታትን ህዝብን ቋንቋታትን ኣህዛብን ድማ ምልኪ ተዋህቦ።

--ራኢ13:5-7

ጸረ-ክርስቶስ ሃይማኖቱ ኣብ ምድሪ ምእንቲ ከየስፋሕፍሕ ንዝጸረገ ሰባት ዓላማ ክገብርም እዩ። ብመሰረት ራእይ ዮሃንስን ትንቢት ዳንኤልን ድማ እቶም ቀንዲ ግዳይ ናይዚ ቁጥዓ ዝኹኑ ክልተ ጉጅለ ፣ ኣይሁድን ክርስትያንን ከምዝኹኑ ንርኢ።

ናብ ኣይሁድን ክርስትያንን ዝዓለመ ወተሃደራዊ ወፍሪ ኣል - ማህዲ

ኣብ እስላማዊ ቅዱሳት ጽሑፋት ፣ ኣል-ማህዲ ንክርስትያንን ኣይሁድን ሃይማኖቶም ናብ ኢስላም ክልውጥ ፍሉይ ጽውዓ ከምዘለዎ ብብዝሒ ተዘራብሉ ኢና ንረኽቦ (እዚ ልክዕ ከምቲ የሱስ ንድኻታት ወንጌል ከበሰር ብፍሉይ ካብ ኣምላኽ ዝተጸውዐ ከምኡ ዝመስል ጽውዓ እዩ - ናተይ)። እቲ ዝገርም እስላማዊ

ቅዱሳት ጽሑፋት ብዛዕባ እቶም ካብ ካልእ ሃይማኖታት ናብ ኢስላም ሃይማኖቶም ዝቐይሩ ሰባት ዳርጋ ዘይዛረብ ምዃኑ ኢዩ። ነዚ ሓሳብ በዚ ዝስዕብ ጥቕሲ ኣያቶላህ ኢብራሂም ኣሚኒ ዮብርሀ ፣

ኣይሁድን ክርስትያንን ሃይማኖት ኢስላም ክቐበሉ ጥያቄ ከቐርቡሎም እዩ። እቶም ዝተቐበሉ ህይወቶም ከትርፉ እዮም። እቶም ዝኣበዩ ግና ክቐተሉ እዮም።⁴

ብርግጽ ባቶም ጸረ-ሴማውያን ሙስሊም ፍቱው ዝኾነ ሓዲዝ'ውን ክንርስፖ ኣይንክእልን ኢና። ንሱ'ውን ብዛዕባ “እታ ናይ መወዳእታ ሰዓት” ዝዛረብ እዩ ፣

ነቢዩ (መሐመድ) በለ ፡ “... ሙስሊም ንኣይሁድ ክሳብ ዘይተዋግእዎምን ዘይቀትልዎምን እታ ናይ መወዳእታ ሰዓት ኣይክትመጽእን እዮ። ሸው ኣይሁድ ብድሕሪ እምኒ ወይ ገረብ ምስ ዝሕብሉ ፣ እቲ እምኒ ወይ ገረብ ክብል እዩ ፣ ‘ ሙስሊም (ወይ ባርያ ኣላህ) ንዓ ፣ ብድሕሪይ ኣይሁዳዊ ተሓቢኡ ኣሎ ፣ ንዓ ቅተሎ’ ። ገረብ ጻርቋድ ግና ከምኡ ኣይክብልን እዩ ምክንያቱ ንሱ ናይ ኣይሁድ ገረብ ስለዝኾነ።”⁵

ኣብዚ ሓዲዝ እዚ ዘለዎም ሓሳባት ብዝርዝር ድሕሪ ምጽሓፍም ሓይሎ ሙስሊም ደረሰቲ ብፍሉይ ብዛዕባ “ገረብ ጻርቋድ” ኣብዚ ሕጂ እዋን ብብዝሒ ኣብ ምድሪ እስራኤል ብኣይሁዳውያን ይዝራእ ስለዘሎ ፣ እቲ ናይ መወዳእታ ህልቂት ኣብ ውሽጢ ምድሪ እስራኤል ከምዝፍጸም ኣሰሚርሙሉ እዮም። ብርግጽ እዚ'ውን ናብ ካልእ ዘገርም ተመሳሳልነት ኣብ መንጎ ጸረ-ክርስቶስን ኣል-ማህዲን ዮርእየና።

ወተሃደራዊ መጥቃዕቲ ኣንጻር እስራኤል ፣ ምትካል ዙፋን ንግስነት ከረን መቐደስ

መጽሓፍ ቅዱስ ከምዝምህሮ ፣ ጸረ-ክርስቶስ ብዙሓት ሃገራት ዘጠቓለለ ልፍንታዊ ሰራዊት ኣምራሑ ንእስራኤል ክወራ እዩ ብፍሉይ ድማ ንኢዮርሳሌም ከማርኻ እዩ ፣

ኣነ ኸአ ኩላቶም ኣህዛብ ንዮሩሳሌም ኪዋግእዎ ኸእከቦም እዩ፡ እታ ኸተማ ኸትተሐዝ እዩ፡ ኣባይቲ ኺዝመት እዩ፡ ኣንስቲውን ኪንውራ እዩን። ፍርቂ እታ ኸተማ ድማ ተማሪኻ ኸትወጽእ እዩ፡ ኻብቲ ህዝቢ ዝተረፈ ግና ካብታ ኸተማ ብጥራስ ኣይኪጠፍእን እዩ።
--ዘካገ4:2

ንስኻ ኸትድይብ፡ ከም ህቡብላ ንፋስ ኸአ ክትመጽእ ኢኻ፡ ንስኻ ምስ ኩሉ ጭፍራታትካን ምስቶም ምሳኻ ዘለዉ ብዙሓት ህዝብታትን ከምቲ ንምድሪ ዜጎልብብ ደባና ኸትከውን ኢኻ። እግዚአብሔር ኣምላኽ ከምዚ ይብል ኣሎ። በዛ መዓልቲ እዚኣ ነገር ኣብ ልብኻ ኺትንስእ እዩ፡ እኩይ እማመ ኸትእምም ኢኻ? እሞ፡ ናብታ ዘይተዐርደት ሃገር ክድይብ፡ ናብቶም ሀዲኦም ብደሓን ዚነብሩ፡ ኩላቶም ብዘይ ቀጽሪ ዘለዉ፡ መሃርሃርን መዓጹን ዜብሎም ህዝቢ ሓደጋ ኸወድቆም እዩ፡ ክትብል ኢኻ። ክትማርኽን ክትብዝብዝን፡ ናብቲ ዓንዩ ነይሩስ ሕጂ ሰብ ዚነበረሉ ዘሎ፡ ናብቲ ኸብትን ሃብትን ዘጥረዩ፡ ካብ ህዝብታት እተኣከቡ፡ ኣብ ሕምብርቲ ምድሪ ዚነበር ህዝቢ ኢድካ ኸትዝርግእ ክትድይብ ኢኻ።
--ሀዝ38:9-12

ድሕርዚ ወራር ፣ ጸረ - ክርስቶስ ዙፋን ንግስነቱ ኣብ ዮርሳሌም ኣብቲ “መቐደስ ኣምላኽ” ክተኸሎ እዩ። ሃዋርያ ጳውሎስ ከምዚ ይብል ፣

ቅድም ከሕደት ከይኩነ፡ እቲ ርእሱ ኣምላኽ ምዃኑ እናርአየ፡ ኣብ መቐደስ ኣምላኽ ከሳዕ ዚቐመጥ፡ ኣምላኽን ቅዱስን ኣብ ዚብህል ዘበለ ዚትንስእን ዚዕበን ሰብኣይ ዓመጻ፡ እቲ ወዲ ጥፍኣት፡ ከይተገልጸ፡ እታ መዓልቲ እቲኣ ኣይትመጽእን እያ፡

--2ተሰ2:3-4

ካብ መጀመርታ ኣትሒዙ ቤት መቐደስ ናይ ኣይሁድ ኣብ ከረን ሞርያ ኣብ ዮርዳኖም እዩ ተደኩኑ (እዚ ማለት ኹብቲ ሰለሙን ዝሃነጸ ግዜ ኣትሒዙ ማለት እዩ - ናተይ)። ሎሚ ግና እዚ ቤት መቐደስ ኣብ ከረን ሞርያ የልቦን ፣ ምኽንያቱ ከምቲ የሱስ ዝተነበዮ ኣብ 70ድ.ል.ክ. ቲቶስ ዝተብሃለ ሮማዊ ጀነራል ምሉእ ብምሉእ የዕንይዎ እዩ።

የሱስ ካብ ቤተ መቐደስ ወጺኡ ኸደ፡ ደቀ መዛሙርቱ ድማ ህንጻ ቤተ መቐደስ ኬርእይዎ ናብኡ ቐረቡ። ንሱ ግና መሊሱ፡ እዚ ኹሉስ ትርእይዎዶ ኣሎኹም? ኣብዚ ዘይፈርስ እምኒ ኣብ ልዕሊ እምኒ ኣይኪተርፍን እዩ፡ እብለኩም ኣሎኹ፡ በሎም።

--ማቴ24:1,2

ኣብዚ ሕጂ እዋን ከረን ሞርያ (ከረን መቐደስ'ውን ይበሃል እዩ። ወይ ሓራም ኣሽ-ሻሪፍ ብዓረብ።) ክልተ መሳሪድ ተሃንጸሉ ይርከብ። ኣብ ሃይማኖት ኢስላም ድማ እዚ ስፍራ እቲ ሳልሳይ ቅዱስ ስፍራ ኣብ ዓለም ተባሂሉ ይእመነሉ። ብዛዕባ እዚ ከረን ማእለያ ዘይብሎም ክትዓት እዮም ዘለዉ ገለ ገለኡ “ብልክዕ ስፍራ ናይቲ ቀዳማይ ቤት መቐደስ በየናይ ሸነኽ ናይዚ ከረን እዩ ነይሩ።” ዚብል ክኸውን ከሎ ፣ ካልእ ድማ “ንቐድሚት ከ ኣብዚ ከረን ቤት መቐደስ ክስራሕ ዲዩ ወይስ ኣይፋሉን?” ዚብሉ እዮም። ብመሰረት ልዕል ኢሉ ዝርኤናዮ ናይ ጳውሎስ መልእኽቲ ግና ብርግጽ ኣብ ኢዮርዳኖም ቤት መቐደስ ኣይሁድ ዳግም ክህነጽ እዩ። ሃሞርያ ጳውሎስ ከምዝበሎ ጸረ-ክርስቶስ “ርእሱ ኣምላኽ ምዃኑ እንዳርአየ ኣብ መቐደስ ኣምላኽ ክቐመጥ እዩ”። ስለዚ ጸረ ክርስቶስ ከረን ሞርያ ብልክዕ ድማ ኣብቲ ዳግም ዝህነጽ ቤት መቐደስ ኣይሁድ መንበር ግዝኣቱ ክድኩን እዩ። ብዛዕባ እዚ የሱስ ቅድሚ 2000 ዓመታት ከምዚ ኢሉ ተዛሪቡ ነይሩ እዩ ፣

ሽዑ ኣብ ይሁዳ ዘለዉ ናብ ኣኸራን ይሀድሙ። ኣብ ዝባን ናሕሲ ዘሎ ኸኣ ካብ ቤቱ ገለ ኺማላእ ኣይውረድ። ኣብ ወፍሪ ዘሎ ድማ ክዳኑ ኺወስድ ንድሕሪት ኣይመለስ። በታ ቐነ እቲኣ ግና ንጥኑሳትን ንዜጥብዋን ወይለኤን። ሽዑ መከራ ኪኸውን እዩ፡ ከምኡ ዝበለ ኹብ መጀመርታ ዓለም ከሳዕ ሎሚ ዘይኩነ፡ ከቶ ድማ ዘይከውን እዩ እሞ፡ እቲ ምህዳምኩም ብኸረምቲ ወይ ብሰንበት ከይከውንሲ ለምኑ። እተን መዓልታት እቲኤን እንተ ዘይሓጽራስ፡ ስጋ ዝለበሰ ኹሉ ኣይምደሐነን። ምእንቲ እቶም ሕሩያት ግና እተን መዓልታት እቲኤን ኪሓጽራ እየን።

--ማቴ 24:16-22

ኣብዚ የሱስ “እቲ ናይ ጥፍኣት ርኽሰት” ወይ ብልክዕ “እቲ ጥፍኣት ዘስዕብ ርኽሰት” ብምባል ናይ ጸረ-ክርስቶስ መቐመጫ ኣብ ቤት መቐደስ እንታይ ከምዝመስል ይገልጹ። እዚ ጥፍኣት እዚ ፣ ጸረ-ክርስቶስ ተደገሉ ዝነበረ ሓቕኛ መንነቱ ክግለጽ ምስ ጀመረ ኣብ ልዕሊ ኣይሁድን ክርስትያንን ንዝመጽእ መሪር ስደት ዘመልክት እዩ። የሩሳሌም ብወተሃደራዊ ወራር ምስ ተማረኸት መንበረ ግዝኣቱ ኣብ ከረን መቐደስ ክተኸሎ እዩ። ኣብዚ ግዜ እዚ ድማ ፣ ተቐቢሩ ዝነበረ ንእስራኤል ዘለዎ ዝመረረ ጽልኣት ብምልኣት ክገሃድ እዩ። እዚ ነገራት እዚ ክኸውን ምስ ጀመረ ድማ የሱስ ነቶም ኣብ ኢየሩሳሌም ዝነበሩ ናብ ኣኸራን ክሃድሙ ኣጠንቁቓዎም እዩ።

መጥቃዕቲ ኣንጻር ዮርዳኤም ፣ ምትካል ኻሊፋዊ ግዝኣት ኣብ ዮርዳኤም

ልክዕ ከምኡ ኣል-ማህዲ ንዮርዳኤም መንበረ እስላማዊ ግዝኣት ኣብ ኩላ ዓለም ክትከውን ዳግም ንኢሰላም ክማርኻ ከምዝኸነ ይንገረሉ ፣

ራሱሉላህ [መሓመድ] በለ ፡ “ጸሊም ባንዴራታት ዝሓዙ ጭፍራ ካብ ኩራሳን (ኢራን) ክመጹ እዮም። ጠጠው ከብሎም ዝኸእል ዋላ ሓደ ሓይሊ የልቦን። መወዳእታኡ ኤላ (ኣብ ዮርዳኤም ዝርከብ መስጊድ ‘ዶም ኦፍ ዘ ሮክ’) ክበጽሑ እዮም። ኣብኡ ድማ ባንዴራታቶም ክተኸሉ እዮም።”⁶

ዮርዳኤም ድማ ንኹላ ዓለም ዘመሓድረላ ናይ ኣል-ማህዲ ዙፋን ንግስነት ዝትከለላ ቦታ ክትከውን እያ . . .⁷

ከምኡውን ልዕል ኢልና ከምዝርከብናዮ ዮርዳኤም ምስ ተማረኸት ፣ ወተሃደራዊ ወፍሪ ኣል-ማህዲ ብሰላም ኣይከውዳእን እዩ። ብመሰረት እስላማዊ ጽሑፋት ኣዝዮም ሓደጎት ኣይሁድ ጥራይ ኢዮም ካብ ሰይፊ ኢሰላም ከምልጡ። ንሳቶምውን ብድሕሪ ገረብን ድሕሪ ከውሕን ተሓቢኦም እዮም። ኻሊፋዊ ግዝኣት ምስ ተመስረተውን እንተኸነ ኣል-ማህዲ ንኣይሁድ ዝኸነ ርህራሄ ኣይከህልዎን እዩ። እዛ ልዕል ኢላ ዝርከብናዮ ጥቕሲ መወዳእታኣ ከምዚ ዝስዕብ ኢዩ ፣

. . . ኣብኡ ድማ መሪሕነት ናይ ኣይሁድ ክኸትም ኢዩ . . . ናይቶም ኣብ ገጽ ሰባት ጡፍ ዚብሉ ንምድሪ ናብ ጥፍኣት ዘምርሑ ሰይጣውንቲ ዕብላላ ድማ መወዳእታኡ ክኸውን እዩ።⁸

ምስ እዚ ናብ ህዝቢ እስራኤል ዝቐንጠ መጥቓዕታቶም ተተሓሒዙ ዝኸይድ ኣብ መንጎ ጸረ-ክርስቶስን ኣል-ማህዲን ካልእ ዘመሳሰል ግብርታትውን ኣሎ። ዋላ’ኳ ክሳዕ ኣብዚ ዝርከብናዮ ተመሳሳልነቶም ይገርም እንተኸነ ፣ እዚ ዝስዕብ ግና ኣዝዩ ዝገርም እዩ።

ጸረ-ክርስቶስ ምስ እስራኤል ዝገብር ናይ ሸውዓተ ዓመት ስምምዕ ሰላም

ናብ ስልጣን ምስ ደየበ ቅድሚኡ ንእስራኤል ምውራሩ ጸረ-ክርስቶስ ናይ ሸውዓተ ዓመት ስምምዕ ሰላም ምስ ሃገር እስራኤል ክገብር እዩ ፣

ንሱ ንሓደ ሰሙን ምስ ብዙሓት ጽኑዕ ኪዳን ኪኣቱ እዩ። ኣብ ፈረቓ እታ ሰሙን ኸኣ ነቲ መስዋእቲ ሕሩድን ነቲ መስዋእቲ ብልዕን ኪውግድ እዩ። እቲ መጥፍኢ ድማ በኸናፍ ርኽሰት ኪመጽእ እዩ። እዚ ኸኣ ክሳዕ እቲ ምዱብ መፈጸምታ ኣብታ መጥፍኢ ዚወርድ እዩ።

--ዳንግ:27

ነዚ ጥቕሲ እዚ ምስቲ ኣብ ልዕሊኡን ትሕቲኡን ዘሎ ሓሳባት ምስ እንርድኦ ፣ ጸረ-ክርስቶስ ምስ እስራኤል ንሸውዓተ ዓመት ዝቐጽል “ኪዳን” ክትኣታቶ እዩ። ኣብዚ “ሰሙን” ተብሂሉ ዘሎ ቃል ኣብቲ መበቆላዊ ናይ እብራይስጥ ጽሑፍ “ሻቡዋ” ዚብል እዩ። እዚ ማለት ኸኣ ቃል ብቃሉ ሰሙን ማለት እዩ። ወይውን እቲ ካልእ ትርጉሙ “መዓልታት ናይ ሰሙን ፣ ሰሙናት ናይ ዓመት” ክኸውን ይኸእል እዩ። ኣብ ስነ-ሓሳብ ናይ እብራይስጢ ናይ ሸውዓተ ዓመት ንውሓት ማለት በዚ ናትና ሓደ ዕቁድ (10 ዓመት) ከም ማለት እዩ

ዝሕሰብ። ልክዕ ከምዚ ንሕና 10 ከም ምሉእ ቁጽሪ ንሕሰብ ፣ ናታቶም ድማ 7 ከም ምሉእ ቁጽሪ እዩ ዝሕሰብ። ስለዚ እዚ ኣብ ዳንግ፡27 “ሸውዓተ” ተባሂሉ ዘሎ ሸውዓተ ዓመት ማለት እዩ። እዚ ድማ ጸረ-ክርስቶስ ምስ እስራኤል ዝገብሮ ስምምዕ ብልክዕ ዘለዎ ንውሓት ናይ ግዜ እዩ። ግና ኣብ መንገዱ እዚ ሸውዓተ ዓመት ነዚ ስምምዕ ኣፍሪሱ ፣ ነቲ ዝቐርብ ዝነበረ መባእዝ መስዋእትታትን ከቋርጹ እዩ። ንርእሲኡ ድማ መራሒ ናይዛ ዓለም ጥራይ ዘይኮነስ ኣምላኽ'ውን ከምዝኸነ ክእውጅ ክጅምር እዩ። ኢሳይያስ እቲ ነቢዩ ብዛዕባ እዚ “ኪዳን” ንእስራኤል እንዳነቐፈ ተዛሪቡ ኣሎ። “ኪዳን ምስ ሞት” ብምባል ድማ ይገልጽ (ኢሳይያስ፡14-15)። ኣብዚ ኪዳን ፣ እስራኤላውያን ሓሶት ዝኸነ ናይ ውሕስነት ስምዒት ክረኽቡ እዮም።

ኣል - ማህዲ ምስ እስራኤል ዝገብሮ ናይ ሸውዓተ ዓመት ስምምዕ ሰላም

ኣል-ማህዲ ኣብ መንገዱ “ሮማውያንን” ፣ ሙስሊምን ራብዓይን ናይ መወዳእታን ስምምዕ ሰላም ከምዝገብር ይንገረሉ (ኣብዚ “ሮማውያን” ተባሂሉ ዘሎ ንክርስቲያን ወይ ንምዕራብ ብሓፈሻ ዝውክል እዩ - እቶም ን ኒኮላስ በርግ ዝቐንጸልዎ ኢሰላማውያን ዕጡቓት ፣ ኣብ ዘተሓላለፍዎ መልእኽቲ ንፕረዚደንት ቡሽ ፣ “ኣታ ከልቢ ናይ ሮማውያን” ኢሎም ጸዊዖም ነይሮም)። ዝገርም ድማ እዚ ራብዓይ ስምምዕ ብመንገዱንነት ሓደ ካብ ዘርኢ ካህን ኣሮን ዝተንሰእ ሰብ እዩ ክፍጸም። እዚ ሰብ ንባዕሉ ካህን እዩ። ካህናት ጥራይ ኸኣ እዮም ዕዮ ቤት መቐደስ ከካይዱ ዝፍቐደሎም። በዚ እንተርኢናዮ ብዙሓት መምህራን ትንቢታት መጽሓፍ ቅዱስ እዚ ኣብ መንገዱ እስራኤልን ጸረ-ክርስቶስን ዝግበር ስምምዕ ንእስራኤላውያን ቤት መቐደሶም ዳግማይ ንከስርሖዎ ዜፍቐደሎም ከምዝኸውን ሓሳባቶም ሂሶም ኢዮም። እቲ ኣዝዩ ዘገድስ ሸነኽ ናይዚ ስምምዕ ግና ፣ ንውሓት ናይ ግዜኡ ኢዩ - ኣብዚ'ውን ሸውዓተ ዓመት ! መሓመድ ዓሊ ኢብን ዙባኢር ብዛዕባ እዚ ኣርእስቲ ዝዛረብ ሓዲዝ ክጠቐስ ከሎ ከምዚ ይብል ፡

እቲ ነቢዩ (መሓመድ) በለ ፣ ኣብ መንገዱኹምን ኣብ መንገዱ ሮማውያንን ኣርባዕተ ስምምዕ ሰላም ክካየድ እዩ። እቲ ራብዓይ ድማ ብመንገዱንነት ዘርኢ ሓድራት ሃሩን (ክቡር ኣሮን ሓው ሙሴ) ክፍጸም እዩ። ን ሸውዓት ዓመታት ድማ ክቐጽል እዩ። እቶም ሰባት ድማ ፡ ዎ ነቢዩ ፣ ኣብቲ ግዜ እቲ ኢማም (መራሒ) ናይ ህዝብኻ መን ኢዩ ክኸውን፣ ኢሎም ሓተቱ። ነቢዩ መለሰ በለ'ውን ፣ ንሱ ካብ ዘርኢ ክኸውን እዩ። ዕድሚኡ ልክዕ 40 ዓመት እዩ ፣ ገጹ'ውን ከም ኮኸብ የንጸባርቕ . . .⁹

ምቕያር ሕጋጋትን ዘመናትን

ብመሰረት መጽሓፍ ናይ ዳንኤል ካልእ ዓላማ ናይ ጸረ ክርስቶስ ድማ “ሕጋጋትን ዘመናትን” ምልዋጥን እዩ ፡

ኣብቲ ልዑል ኸኣ ናይ ትዕቢት ቃል ኪዛረብ፡ ነቶም ናይ ልዑል ቅዱሳን ድማ ኬጽንቶም፡ ዘመናትን ሕጋጋትን ኪልውጥ ኸኣ ኪሕልን እዩ፡ ንሳቶምውን ክሳብ ዘመንን ዘመናትን ፈረቓ ዘመንን ኣብ ኢዱ ኺውሀቡ እዮም።

--ዳንግ:25

እዚ ሓደ ንስብእና ጸረ-ክርስቶስ ዝእንፍተልና ዓቢ ነገር እዩ። ምኽንያቱ ብግብርታቱ ኢና መበቄሉ ክንፈልጦ ንኸእል። ከምዝርኤናዮ ክልተ ነገራት ክልውጥ ክደሊ እዩ - ሕጋጋትን ዘመናትን። ኣቐድም ኣቢልና ከምዝርኤናዮ ድማ ኣል-ማህዲ ንኹሉ ሕጋጋት ናይዛ ምድሪ ብሕጊ ሸሪዓ ክልውጥ እዩ። ግና ብዛዕባ ዘመናት ክቐያር ዲዩ ወይስ ኣይቐያርን ዝኸነ ይኹን እስላማዊ ጽሑፍ ከም መረጋገጺ የብልናን።

ኣብዚ ኪመጽእ ዘለዎ ሕቶ ግና ፣ ብዘይ ሙስሊም እሞ መን ኣሎ “ግዚያትን ሕጋጋትን” ክልውጥ ዝደሊ፣ ብዘይካ እቲ ዝበዘሕ ዓለም ዝጥቐሙሉ ግሪጎርያን ካላንደር ፣ ካልእውን ናይ ኣይሁድ ናይ ሂንዱን ናይ ሙስሊምን ካላንደራት ኣሎ። ኣይሁድን ሂንዱን ግና ሃይማኖታዊ ሕግታቶም ይኹን ካላንደራቶም ዓለም ትቀብሎ ኣይትቀበሎ ግዲ ዘለዎም ሰባት ኣይኮኑን። ኢስላም ግና ሕግታቱን ካላንደሩን ዓለም ክትቐበሎ ዝደልን ዘስገድድን ሃይማኖት እዩ። ካላንደር ኢስላም ዝጀመረሉ ብዘመን መሓመድ እዩ። ብልክዕ ምቕጻር ዝጀምረሉ ድማ መሓመድ ካብ ሜካ ናብ መዲና ካብ ዝፈለሰሉ (ሂጅራ) እዋን እዩ። ኩሎም ሙስሊም ነዚ ካላንደር ክስዕብዎ ድማ ትእዛዛዊ ግዴታ ኣለዎም። ዶ/ር ዋሊድ ማሃና ፣ ብዛዕባ ተራ ናይ ሂጅራ ካላንደር ኣብ ኢስላም ክዛረብ ከሎ ፣

ከምቲ ኣብ ቅዱስ ቁርኣን ብብሩህ ተገሊጽዎ ዘሎ . . . ዓሰርተው ክልተ (ጸሓይት) ወርሓውያን ዓውደ ኣዋርሕ ዘለዎ ካላንደር ሂጅራ ምጥቃም መሎኩታዊ ትእዛዝ እዩ ዝቐጸር።¹⁰

ኢስላም እንኮ ሃይማኖታዊ ካላንደር ምጥቃም ይእዝዝ ጥራይ ዘይኮነስ ፣ ናይ ባዕሉ ሰሙንውን ኣለዎ። ዘይከም ናይ ክርስትያንን ኣይሁድን ሰሙን ፣ መዓልቲ ዓርቢ ኣብ ኢስላም ከም ቅዱስ ናይ ጸሎት መዓልቲ እዩ ዝሕሰብ። ኣብዚ መዓልቲ ሙስሊም ኣብ መስጊድ ብምትእኻኻብ ይጽልዩን ስብከት ይሰምዑን።

ስለዚ “ሕጋጋትን ዝመናትን ክልውጥ” ኢዩ ፣ ዝተባህለሉ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ጸረ-ክርስቶስ ብዘይ ሙስሊም መን ክኸውን ይኸእል እሞ፣ እቲ ምሉእ ስእሊ ምስ እንርእዮ ፣ ብዘይካ ኢስላም ሃይማኖታዊ ሕግታቱን ፣ ሃይማኖታዊ ኣቋጻጽራ ናይ ዓውደ ኣዋርሑን ንዓለም ክትቐበሎ ዘስገድድ ካልእ ሃይማኖት እሞ ኣባይ ክርከብ። ብርግጽ ከም ኣል-ማህዲ ዝበለ ሓያል ሙስሊም ኣብ ምድሪ እንተተንሲኡ ብዘይጥርጥር ሕጊ ሸሪዓን ካላንደር ሂጅራን ዓለም ንክትቐበሎ ከገድዳ እዩ።

ኣምበላይ ፈረስ ዝሰርር

ኣብዚ ምዕራፍ ንርእዮ ናይ መወዳእታ ተመሳሳልነት ኣብ መንጎ ጸረ-ክርስቶስን ኣል-ማህዲን ድማ ክልቲኦም ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ጳዕዳ ፈረስ ከምዝሰሩ ተነጊርሎም ከምዘሎ እዩ። እዚ ግና ቃል ብቃሉ ክኸውን ይኸእል ወይውን መግለጺያዊ ኣዘራርባ ክኸውን ይኸእል። እቲ ዝገርም ነገር ግና ጸረ-ክርስቶስ ኣምበላይ ፈረስ ክሰርር እዩ ዚብል መጽሓፍ ቅዱሳዊ መግለጺን ፣ ኣል-ማህዲውን ኣምበላይ ፈረስ ከምዝሰርር ዝነግር ክፍሊ ናይ ሓዲዝን ክልቲኡ ካብ ሓዲ ክፍሊ ናይ መጽሓፍ ቅዱስ ዝተወሰደ ኢዩ።

ሰረት ናይዚ ክልቲኡ ሓሳባት ዝኹን ክፍሊ መጽሓፍ ቅዱስ ድማ ኣብ ሻዱሻይ ምዕራፍ ናይ ራእይ ዮሃንስ ንረኸቦ። ኣብዚ ክፍሊ ሃዋርያ ዮሃንስ ኣብ መጀመርታ ናይቲ መወዳእታ ግዜያት ዝኸሰቱ ፍጻሜታት ዝርኣዮ ራእይ ይገልጽ። እቲ ስእሊ ድማ የሱስ ጥቕሉል መጽሓፍ ሒዙ - ብደገ ናይዚ ጥቕሉል መጽሓፍ ሸውዓተ ማሕተም ዘለዎ እዩ። ነፍሲ ወከፍ ማሕተም ክኸፈት ከሎ ድማ ስዒቡ ፍሉይ ፍጻሜ የጋጥም ፣

እቲ ገንሸል ኻብቲ ሹብዓተ ማሕተምሲ ሓዲ ምስ ፈትሑ ኸኣ፡ ርኤኹ፡ ሓዲ ኸም ደሃይ ነጉዲ ዝበለ ድማ፡ ንዓ እሞ ርኤ፡ ኪብል ከሎ ሰማዕኩ። ርኤኹውን እንሆ፡ ኣምበላይ ፈረስ፡ እቲ ተቐሚጥዎ ዘሎ ድማ ቀስቲ ኣለዎ ኣኸሊልውን ተዋህቦ፡ እናሰረሰ ኪሰዕር ኸኣ ወጸ።

ነፍሱ ወከፍ ማሕተም ክፍታሕ ከሎ ዝሰዕብ ፍጻሜታት ድማ ከምዚ ዝሰዕብ እዩ፡

1. ሰላም ካብ ምድሪ ምርሓቕ
2. ጥሜት
3. ፌራን ሞትን
4. ስደትን ሞትን ህዝቢ ኣምላኽ
5. ዓቢዩ ምንቅጥቃጥ ምድሪ
6. ቁጥዓ ኣምላኽ

ስለዚ ከምዚ ዝርኤናዮ እዚ ፈረሰኛ ምስ ተገልጸ ዓለም ናብቲ ናይ መወዳእታ ሰዓት ህውከትን ሕንፍሽፍሽን ክትኣቱ እያ። ብዙሓት መምህራን መጽሓፍ ቅዱስ ነዚ ክፍሊ ከምዚ ዝሰዕብ ይትርጉምዎ፡

እዚ ፈረሰኛ ኣብ ኣምበላይ ፈረስ ምቕማጡ ፣ ን የሱስ ንኸመስል ኢሉ እዩ ፣ ምኽንያቱ እቲ ሓቃዊ የሱስ ኺመጽእ ከሎ ኣብ ራኢ.19። ከምንረኽቦ ኣብ ኣምበላይ ፈረስ ተወጢሑ እዩ ኺመጽእ። ስለዚ እዚ ንኣምሰሉነት ዝግበር ናይ ምድንጋር ስራሕ ናይ ጸረ-ክርስቶስ እዩ። እቲ ቀስቲ ዘይብሉ መንትግ ድማ (ናይ እንግሊዝኛ መጽሓፍ ቅዱስ ተመልከት) እዚ ሰብ ዘምጽኦ ናይ ሓሶት ሰላም እዩ። ማለት እዚ ሰብ ናብ ስልጣን ኣብ ዝተቀላቐለሉ እዋናት ምስኡ ድማ ናይ ሓሶት መብጽዓ ሰላም ሓዙ ኺመጽእ እዩ። እቲ ኣብ ርእሱ ዘሎ ኣኸሊል ድማ ነቲ ዝወሃቦ ስልጣንን መሪሕነትን ዘመልከት እዩ። ቀጺሉ ድማ እቲ ሓቃዊ ድሌትን ሃቀናን ናይዚ ሰብ ምስዓር ወይ ብሓይሊ ምምራኽ (Conquer) ምዃኑ ይነግር። ስለዚ ንነገራት ብብርሃን ናይቲ ዝተሓብአ ማንነትን ግብርታትን ናይዚ ሰብ ምስ እንርእዮ ፣ ናቱ ናብ ስልጣን ምድያብ ናብ ዓለም ኣብ ክንዲ ዘመን ሰላም ፣ ዘመን መዓትን ወዮን ምምጻኡ ዘደንቕ ኣይኩነን። እዚ ግና ነቶም ደስ ዝበሎም ንዕኡም ዝሰማማዕ ክፍሊ መጽሓፍ ቅዱስ ወሲዶም እቲ ዘይሰማምዖም ኸኣ ዝገድፉ ሙስሊም ሊቃውንቲ ሽግር ኣይኩነን። ምኽንያቱ እዚ ሰብ ፣ ሙስሊም ሊቃውንቲ ንጹር ስኢሊ ናይ ኣል-ማህዲ እዩ ኢሎም ስለዝኣምኑ እዩ (ኣብቲ ምዕራፍ ስዒቡ ዘሎ መንነት ናይዚ ሰብ ዝገልጽ ሓሳባት ግና ብዙሕ ኣየገድሶምን - ናተይ)። ኣብ ዝሓለፈ ምዕራፍ ከምዝርኤናዮ ድማ ፣ ካብቶም ቀዳሞት ተርጉምቲ ናይ ሓዲዝ ዝነበረ ካዲብ ኣል-ኣኸባር ከምዝበሎ ፣

ኣል ማህዲ ኣብ መጻሕፍቲ ናይ ነቢያት ትንቢት ተጻሒፍሉ ረኺበዮ . . . ንኣብነት ፣ ኣብ መጽሓፍ ራእይ ዮሃንስ ከምዚ ይብል ፣ “እንሆ ኣምበላይ ፈረስ ፣ እቲ ተቐማጥዎ ዘሎ ድማ . . . እናሰረሰ ክሰዕር ኸኣ ወጸ።” ።

ስለዚ ኣብ መደምደምታ ሓያሎ መዳያት ናይ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ጸረ-ክርስቶስ ብዝልዓለ ዲግሪ ምስ እስላማዊ መግለጺታት ናይ መድሕን ኢሰላም - ኣል-ማህዲ ዝተደራረቡን ዝተመሰሰሉን እዮም። ብተወሳኺ ውን ሙስሊም ሊቃውንቲ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ጥቕስታት ንመግለጺ ኣል-ማህዲ ከምዝጥቐሙሉ ርኢና ኣሎና። እዚ ዋላኳ ምሉእ ብምሉእ ትንቢታዊ ነገር እዩ እንተዘይበልናዮ ፣ ግና ሕጫጩን ሽምጠጣን ክንብሎ ንኸእል ኢና።

መሐበሪ

1. Ayatullah Baqir al-Sadr and Ayatullah Muratda Mutahhari, *The Awaited Savior*, (Karachi, Islamic Seminary Publications), prologue, pp. 4,5
2. Sunan Abu Dawud, Book 36, Number 4273, Narrated by Umm Salamah, Ummul Mu'minin
3. Al-Sadr and Mutahhari, prologue, pp.4,5
4. Shaykh Muhammad Hisham Kabbani, *The Approach of Armageddon? An Islamic Perspective* (Canada, Supreme Muslim Council of America, 2003), p. 228
5. Sunan Abu Dawood
6. At-Tabarani, as quoted in Muhammad Ibn 'Izzat and Muhammad 'Arif, *Al Mahdi and the End of Time*, (London, Dar Al-Taqwa, 1997), p. 15
7. Sunan Abu Dawud, Book 36, Number 4271
8. Sunan Abu Dawud, Book 36, Number 4273
9. Izzat and 'Arif, p. 16
10. Sideeque M.A. Veliankode, *Doomsday Portents and Prophecies* (Scarborough, Canada, 1999) p. 358
11. Ayatollah Ibrahim Amini, *Al-Imam Al-Mahdi: The Just Leader of Humanity*, translated by Dr. Abdulaziz Sachedina, available online at: <http://al-islam.org/mahdi/nontl/Toc.htm>
12. Sahih Muslim, Book 041, Number 6985
13. Signs of Qiyamah by Mohammed Ali Ibn Zubair Ali translated by M. Afzal Hoosein Elias from the original (with references): "Aalalaat-e-Qiyyamat aur Nuzul-e-Eesa." <http://members.cox.net/arshad/qiyaama.html>
14. Izzat and 'Arif, p. 40
15. ibid.
16. *Tabarani as quoted by Mufti A.H. Elias and Muhammad Ali ibn Zubair Ali, Imam Mahdi, online article from, <http://www.islam.tc/prophecies/imam.html>*
17. Dr. Waleed A. Muhanna , *A Brief Introduction ToThe Islamic (Hijri) Calendar*, http://fisher.osu.edu/~muhanna_1/hijri-intro.html
18. Izzat and 'Arif, p. 15

ምዕራፍ - ሽዱሽተ

የሱስ እቲ ሙሰሊም

ድሕሪ ምምጻእ ናይ ማህዲ ፣ ብኻልኣይ ደረጃ ዝሰራዕ ዝዓበየ ምልክት መወዳእታ ዘመን ዳግማይ ምምላስ የሱስ ክርስቶስ እዩ። እቶም ንየሱስ ዜፍቅሩ ክርስትያን ፣ ኣብ ሙሰሊም ሕብረተ ሰብ ማእከል ከይተረፈ ተስፋ ዳግም ምጽኣት የሱስ ከምዘሎ ክሰምዑ ከለዉ ኣዝዮም እዮም ዝሕገሱ። የግዳስ እስላማዊ እምነት ብዛዕባ የሱስ ኻብቲ ክርስትያናዊ እምነት ኣዝዮ ዝተፈልየ እዩ።

ብቀዳማይ ደረጃ ክርስትያን ክፈልጥዎ ዝግባእ እስላማዊ እምነት ብዛዕባ የሱስ እንተድኣ ሀልዩ ፣ ሙሰሊም የሱስ ወዲ ኣምላኽ ኢዩ ዚብል ሓሳብ ብፍጹም ይነጽግዎ ምዃኑ እዩ። ብመሰረት ኢስላም ፣ የሱስ ከምቲ መጽሓፍ ቅዱስ ዝብሎ ብስጋ ዝተገልጸ ኣምላኽ ኣይኮነን። ብኻልኣይ ደረጃ ድማ ፣ ኣብ እምነት ኢስላም ፣ የሱስ ምእንቲ ሓጢአት ደቂ ሰባት ብፍጹም ኣብ መስቀል ኣይሞተን። ቁርኣን የሱስ ተሰፊሎ እዩ ወይ የሱስ ምት ጥዲሙ እዩ ንዚብል መጽሓፍ ቅዱሳዊ ሓሳብ ብትሪ እዩ ዝኹንኖ። ሙሰሊም ፣ ኣላህ ብተኣምራት ንየሱስ ካብ ምት ምስ ኣድሓኖ ልክዕ ከምዚ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ትረኻ ናይ ኤልያስ ብዝመሰል የሱስ ናብ ሰማይ ተላዒሎ እዩ ኢሎም ይኣምኑ። ኻብቲ ግዜ እቲ ኣትሒዙ ድማ ምስ ኣላህ ኣብ ሰማይት ይነብር ከምዘሎን ሓዲ ግዜ ናብ ምድሪ ተመሊሱ ድማ ነቲ ዝጀመሮ ኣገልግሎቱ ክፍጽም ምዃኑ ይነግሩ። በዚ ቅኒት-ኣእምሮ እዚ ድማ የሱስ ብዝኹን ይኹን መንገድ “መድሓኒ” ኣይኮነን። ንሱ ከም ኩሎም እቶም ቅድሚኡ ኣላህ ዝለኣኹም ነብያት ፣ ኣብ ተራ ናይ ነቢያት ዝምደብ ካልእ ነቢዩ ጥራይ እዩ። ዋላ’ኳ እቲ “መሲሕ” ዚብል ስሙ ኣብ ቅዱሳት ጽሑፋት ኢስላም ንረኽቦ እንተኹንና ፣ ግና ዝኹን ይኹን መጽሓፍ ቅዱሳዊ ኣምር መሲሓውነት ዘይብሉ ጥብቆ ስም ጥራይ እዩ(መሲሕ- ዚብል ቃል ከምዘለዎ ካብ መጽሓፍ ቅዱስ ዝተወስደ ምዃኑ እዩ - ናተይ)። ብመሰረት ቅዱሳት ጽሑፋት ኢስላም ፣ ዳሕራይውን ክንሪኦ ኢና ፣ የሱስ ዳግም ዝምላስ ንእስራኤል መንግስቲ ከቐመላ ኢሉ ኣይኮነን ፣ ወይውን ነቶም ብጸበባን መከራን ናይ ጸረ ክርስቶስ ዝሓልፉ እሙናት ሰዓብቱ ከድሕንን ከናግፍን ኢሉ ኣይኮነን። የሱስ ዳግም ከምላስ ከሎ ኣኸራሪ ሙሰሊም ከይኮኑ እዩ ክምላስ !

ኣብዚ ምዕራፍ ጽማቕ ትሕዝቶ ብዛዕብ ዳግም ምምላስ የሱስ ኣብ እስላማዊ ቅዱሳት ጽሑፋት ከመይ ከምዝመሰል ክንርእዮ ኢና። ሙብዛሕቲኦም ሓዲዝ ንየሱስ ከመልክቱ ከለዉ ዝጥቀሙሉ ስም ‘ዒሳ’ ዚብል እዩ። ቁርኣንውን ብተመሳሳሊ ንየሱስ ንምውካል ዝጥቀሙሉ ኣስማት ዒሳ ኣል-መሲሕ (የሱስ እቲ መሲሕ) ፣ ሓድራት ዒሳ (ክቡር የሱስ) ፣ ዒሳ ቢን ሚርየም (የሱስ ወዲ ማርያም) ከምኡውን ናቢ ዒሳ (ነቢዩ የሱስ) ዚብል እዩ።

ዳግም ምምላስ የሱስ

ብመሰረት እስላማዊ ቅዱሳት ጽሑፋት ዳግም ምምላስ የሱስ ኣብ ኣፍ ደገ ከተማ ደማስቆ ከጋጥም እዩ ፣

ሽዑ ኣላህ ንክርስቶስ ወዲ ማርያም ክሰዶ እዩ። ፍቲስ ዝበለ ሳፍሮን ዝጠምዐ ክልተ ቀሚስ ተኸዲኑ ኣእዳዉ ኣብ መንገብገብ ክልተ መላእክቲ ኣቐሚጡ ኣብ ምብራቕ ሸነኽ ከተማ ደማስቆ ዝርከብ ጳዕዳ መእዘኒ ካብ ሰማያት ክወርድ እዩ። ክሰግድ ርእሱ ከትሕት ከሎ ነጠብጣብ ናይ ርሃጽ ካብ ርእሱ ክወርድ እዩ። ሓፍ ክብል ከሎ ድማ ነጠብጣብ ናይ ሉል ከይኑ ፋሕ ክብል እዩ።¹

ኣፈጻሚ ትእዛዝ ኣል-ማህዲ

የሱስ ካብ ሰማያት ምስ ወረደ ፣ ኣብዚ ግዜ እዚ ፣ ኣል-ማህዲ ሰራዊቱ ሒዙ ንውግእ ክኸይድ ክቀራረብ ክጸንሕ እዩ። የሱስ ድማ ልክዕ ቅድሚ ናይ ጸሎት ግዜ ከርክቦም እዩ።

ሙስሊም ናብ ውግእ ክኸዱ መሳርገም እንዳማዓራረዩ ከለዉ ፣ ብርግጽ ናይ ጸሎት ግዜ ክኣክል እዩ። ሽዑ የሱስ ወዲ ማርያም ክወርድ እዩ።²

በዚ ጉዳይ ዝምልከት ዳርጋ ኩሎም ምሁራት ሓዲዝ ሓባራዊ ስምምዕ ዝገብሩሉ ነጥቢ ኣሎ። ንሱ ኸኣ ኣል-ማህዲ ቅድም ንየሱስ ጸሎት ክመርሖም ክሓቡ እዩ። የሱስ ግና ክኣቢ እዩ። ነቲ ጸሎት ኣል-ማህዲ ክመርሖ ድማ ከረክቦ እዩ።

መልእክተኛ ኣላህ [መሐመድ] በለ ፡ ገለ ክፋል ናይ ህዝባይ ንስለ ሓቂ ክብሉ ክሳዕ መዓልቲ ትንሳኤ ኩናት ኣይከቋርጹን እዮም። ክዕወቱ ድማ እዮም። የሱስ ወዲ ማርያም ድማ ካብ ሰማያት ክወርድ እዩ። መራሒ ናይ ሙስሊም (ኣል-ማህዲ) ኣብ ጸሎት ክመርሖም ሕቶ ክቐርቡ እዩ። ይሱስ ግና ፣ “ኣይፋሉን ፣ ገሌኻትኩም ኣብ ልዕሊ ገሌኻትኩም ኣዘዘቲ ኢኹም” ክብል እዩ።³

ኣብዚ ልዕል ኢሉ ዘሎ ጥቕሲ ዘገድሰና ሓሳብ እንተሃልዩ ፣ የሱስ ብድሕሪ ማህዲ ከይኑ ምጽላዩ ዘመልክተልና የሱስ ብስልጣን ካብ ማህዲ ከምዝተሕት ኢዩ።

“ናብ ጸሎት ምርሓና” ዚብል ሕቶ ኢማም ማህዲ ፣ የሱስ ክርስቶስ ከነጽጎ እዩ። ስለዚ ኢማም ማህዲ ነቲ ጸሎት ክመርሖ እዩ። የሱስ ድማ ብድሕሪ ኢማም ማህዲ ከይኑ ክጽልይ ኢዩ።⁴

የሱስ (ሰላም ኣብ ልዕሊኡ ይኹን) ምስ መጻ ብድሕሪ ኢማም ማህዲ ከይኑ ጸሎቱ ከዕርግ እዩ። ንኢማም ማህዲውን ክስዕቦ እዩ።⁵

የሱስ ተኸታሊ ኣል-ማህዲ - ጎይታ እቲ ዘመን - ክኸውን እዩ። ስለዚ እዩ ድማ ብድሕሪኡ ከይኑ ጸሎቱ ክቐርብ።⁶

የሱስ እቲ እሙን መሰሊም

የሱስ ዳግም ምስ ተመልሰ ፣ እሙን መሰሊም ምጃኑ ንኹሉ ሰብ ምእንቲ ክበርሃሉ ናብ ሓጅ (ሃይማኖታዊ ንግደት ኢስላም ናብ ሜካ) ክኸይድ እዩ ፣

እቲ ነቢዩ (መሐመድ) በለ ፣ ብሓቂ ዒሳ ኢብን ማርያም ፍትሓዊ ፈራድን ግሩም መራሕን ከይኑ ክግለጽ እዩ። መንገዱ ናብ ሓጅ (ሃይማኖታዊ ንግደት ኢስላም ናብ ሜካ) ምስ ኣቐንጎ ናብ መቓብሪይ መጸኢ ሰላም ክብላኒ እዩ። ኣነ ድማ ብርግጽ ክምልሰሉ እየ!⁷

የሱስ እስላማዊ ሕገ ኢጣናኪሩ ከቅደም እዩ

ዋላኳ አል-ማህዲ ኸሊፍን (ምክትል ወኪል አላህ) ፣ ኢማምን (መራሒ) ናይ ሙስሊም ሕብረተ ሰብ ብምጃኑ ካብ የሱስ ብስልጣን ይበልጽ እንተኸኑ፣ በቲ ሓደ ሸነኽ ኸአ የሱስውን ኣብ ልዕሊ ሙስሊም ሕብረተ-ሰብ ናይ መሪሕነት ስልጣን ክህልዎ እዩ። ብመሰረት እስላማዊ ቅዱሳት ጽሑፋት ድማ ቀንዲ ዕዮ ናይ የሱስ ንእስላማዊ ሕገ ሸሪዓ ኣብ ኩላ ዓለም ከምዝጸንዕ ምግባር እዩ።

ኢብን ቻኢም ኣብ ማናር ኣል-ሙኒፍ ከምዝጠቐሶ መራሒ . . . ኣል-ማህዲ ጸሎት ከመርሕ ንየሱስ ሕቶ ከቐርበሉ እዩ። የሱስ ኣብዛ ምድሪ ከም ነቢዩ ዘይኮነስ ከም ሓደ ካብ ማሕበረ ሰብ ሙስሊም (ኡማ) ናይ ነቢዩ መሓመድ ኩይኑ እዩ ክነብር። ብመሰረት ሻላቢ ፣ ኣል-ማህዲ መራሒ ጸሎት ክኸውን እዩ። የሱስ ድማ ብመሰረት እቲ መሎኮታዊ ሕገ (ሕገ ሸሪዓ) ንሙስሊም ከመርሖም እዩ።⁸

የሱስ ወዲ ማርያም ካብ ሰማያት ምስ ወረደ ብመሰረት ቅዱስ ቁርኣን ከምኡውን ሱና ነቢዩ መሓመድ ኣብ መንጎኡም ክፈርድን ከመርሖምን እዩ።⁹

የሱስ እቲ ዝገበየ ሙስሊም ኣብሳሪ

እስላማዊ ቅዱሳት ጽሑፋት ከምዝምህርዎ ፣ የሱስ ንባዕሉ ሙስሊም ምጃኑ ብምእዋጁ ምኽንያት ብዙሓት ክርስትያን ናብ ኢስላም ከመጹ እዮም። ነቶም ነዚ ሰሚዖም እምነቶም ናብ ኢስላም ምልዋጥ ዝኣበዩ ግና ቁርኣን ክጥንቅቅ ከሎ የሱስ ባዕሉ በታ መዓልቲ ፍርዲ ኣንጻርም ምስክር ክኸውን እዩ ይብል፣

ሓደኳ ከይተረፈ ህዝቢ እቲ መጽሓፍ (ክርስትያንን ኣይሁድን) ግና ቅድሚ ምሟቱ ብእኡ ክኣምኑ እዮም ፣ ብመዓልቲ ትንሳኤ ድማ ኣንጻርም ምስክር ክኸውን እዩ።

--ሱራ4:159

ብዛዕባ እዚ ጥቕሲ ሙብርሂ ክህቡ ከለዉ ሙፍቲ መሓመድ ሻፊን ሙፍቲ መሓመድ ራፊ ዑስማዲን ኣብታ *Signs of the Qiyama [the final judgement] and the Arrival of the Maseeh [the Messiah]* “ምልክታት ቆዶማ (ናይ መወዳእታ ፍርዲ)ን ምምጻእ ናይ መሲሕ” ዚብል መጽሓፎም ነዚ “ቅድሚ ምሟቱ ብእኡ ክኣምኑ እዮም” ዚብል ሓረግ ከምዚ ይገልጽዎ ፣

ኣይሁዳውያንን ክርስትያንን ፣ . . . ብህይወቱ ከምዘሎን ሞት ከምዘይጠዓመን ፣ ኣምላኽ ወይስ ወዲ ኣምላኽ ከምዘይኮነን ፣ ንሱ ባርያ ኣላህን መልእኽተኛን (ጥራይ) ከምዝኸኑ ክኣምኑ እዮም ማለት እዩ። ዒሳ (የሱስ) ድማ ኣንጻር እቶም ወዲ ኣምላኽ እዩ ዝበልዎ ክርስትያንን ፣ ኣንጻር እቶም ንዓለም ኣጋግዮም ዝገለጹዎ ኣይሁድን ምስክር ክኸውን እዩ።¹⁰

ሼኽ ካባኒ ፣ ሊቀ ወንበር ላዕለዋይ እስላማዊ ቤት-ምኽሪ ኣሜሪካ ፣ የሱስ ምስ ተመልሶ ብዛዕባ ዝህልዎ ወንጌላዊ ተራ ዘሎ እስላማዊ ስእሊ ከመይ ከምዝኸኑ ክገልጽ ከሎ ከምዚ ይብል ፣

ከም ኩሎም ነቢያት ፣ ነቢዩ የሱስ ነቲ ልዑል ኣምላኽ ተንበርከኹ ዚብል መሎኮታዊ መልእኽቲ ሒዙ ሺመጽእ እዩ። እዚ ኸአ ኢስላም ኢዩ ! እዚ ጥቕሲ ድማ የሱስ ምስ ተመልሶ ነቲ ብዛዕባኡ ዝጸንሐ ግጉይ ርድኢትን ኣመለኻኽታን ባዕሉ ክእርሞ ከምዝኸኑ

የርእየና። ነቲ ቀደም ኣብ ግዜኡ ኣብ ምድሪ ከሎ ከም ነቢዩ ከወይኑ ዝሰበኹ ስብከት ከረጋግጾ እዩ - ማለት ወዲ ኣምላኽ እዩ ፣ ብፍጹም ከምዘይበለ። ብተወሳኺ ኣብ ኻልኣይ መጽሓፍ ከምቲ ኣብ ቀዳማይ ምጽሓፍ ዝበሎ ፣ መሓመድ እቲ ናይ መወዳእታ ነቢዩ ኣምላኽ ከምዝኹነ ደጊሙ ከምስክር እዩ። ሸው ድማ ብዙሓት ካብ ሙስሊም ሕብረተ ሰብ ወጻኢ ዘለዉ ሰባት ንየሱስ ከም ባርያ ኣላህን ከም ኣባል ማሕበረ-ሰብ ሙስሊምን ክቕበልዎ እዮም።¹¹

ኣስ-ሳድርን ሙታሃሪን ድማ ብተመሳሳሊ ቅኒት ከምዚ ይብሉ ፣

የሱስ ካብ ሰማይ ምስ ወረደ ምስ ኣል-ማህዲን ዓላምኡን ክውግን እዩ። ክርስትያንን ኣይሁድን ምስ ረኣይዎ ድማ ሓቃዊ ማንነቱ ከላልይዎ እዮም። ክርስትያን ድማ ኣብ መሎኩታዊነቱ/ኣምላኽነቱ ዘለዎም እምነት ከቋርጹዎ እዮም።¹²

የሱስ ንክርስትና ክስዕር እዩ

ብመሰረት እምነት ኢስላም የሱስ ከምለሰ ከሎ ንክርስትያን ናብ ሙስሊም ክልውጥ ጥራይ ኣይከወነን ኺመጽእ ፣ ካብዚ ሓሊፉ ንክርስትናውን ጠሪኹ ከጥፍኦ እዩ። እዚ ሓቂ እዚ ጽቡቕ ገይሩ ዝበርሃልና ነቲ ፍሉጥን ብዙሕ ግዜ ዝጥቀስን ጽሑፍ ጽቡቕ ገይርና ምስ ኣጽናዕናዮ እዩ። እዚ ጽሑፍ እዚ የሱስ ምስ ተመልሰ ብዛዕባ ዝገብርዎም ኣርባዕተ ነገራት ይዛረብ ፣

- 1. ንኹሉ መስቀላት ክሰባብር እዩ።
- 2. ንኹሎም ሓሳሙ ክቕትሎም እዩ።
- 3. ንጂዝያ (ሙስሊም ንዘይሙስሊም ዘኸፍልዎ ቀረጽ) ጠጠው ከብሎ እዩ።
- 4. ጸረ-ክርስቶስን ሰዓብቱን ክቕትሎም እዩ።

እቲ ነቢዩ (መሓመድ) በለ ፡ ኣብ መንጎይን ኣብ መንጎኡን(የሱስ) ነቢዩ የልቦን። (ናብ ምድሪ) ምስ መጻ . . . ንመስቀል ክሰብር ፣ ንሓሳሙ ክቕትሎም ፣ ንጂዝያ ድማ ክቋርጽ እዩ።

ኣላህ ብዘይካ ኢስላም ንኻልእ ኩሉ ሃይማኖታት ከጥፍኦ እዩ።¹³

ኣብዚ ጥቕሲ ዝርኣናዮ ሰለስቲኡ ግብርታት (ንመስቀል ምስባር ፣ ሓሳሙ ምቕታል ፣ ንጂዝያ ድማ ጠጠው ምባል) ምስቲ የሱስ ብዘይካ ኢስላም ንኻልእ ኩሉ ሃይማኖታት ካብ ምድሪ ከጥፍኦ እዩ ዚብል ሓሳብ ዝጠቓለል እዩ። ሻፊን ዑስማኒን ፣ “መስቀል ምስባር” ማለት ይብሉ ፣ “ስግደት መስቀል ምጥፋእ” እዩ። ሓያሎ ሙስሊም የዕሩኽተይ ብዛዕባ እዚ ዘለዎም ርድኢት ክገልጹለይ ከለዉ ፣ የሱስ ንኹሉ ኣብ ልዕሊ ናሕሲ ህንጻታት ቤተ ክርስትያንን ደወላትን ዘሎ መስቀል ክኣልዮን ክሰባብርን እዩ። እዚ ብምግባሩ ዘመልክቶ ድማ “የሱስ ኣብ መስቀል ተሰቐሉ እዩ” ንዚብል ነገር ብፍጹም ሓሶት ምዃኑ ንኹሉ ጋህዲ ክኹነሉ ምእንቲ እዩ። ንኹሎም ሓሰማታት ምቕታሉ ድማ ፣ “ክርስትያን ሓሰማ ክትብላዕ ኣጋግዮም ንሰባት ከምዝገለጹዎ” ከብርህ ኢሉ እዩ።¹⁴ ንቀረጽ ጂዝያ (ዘይሙስሊም ኣብ ምድሪ ሙስሊም ክነብሩ እንተኹይኖም ክኸፍሉዎ ዝግደድዎ ግብር) ጠጠው ምባሉ ምክንያት ድማ ንሱ ምስ መጻ ካብኡ ንደሓር

እዚ ቀረጽ ቅቡል ስለዘይከውን እዩ። እቲ እንኮ ምርጫ ንኢሰላም ምቕባል ወይ ድማ ምሟት እዩ ክኸውን። ከምቲ ሰዲቕ ቬላንኩድ ኣብ “Doomsday Portents and Prophecies” (ምልክታትን ትንቢታትን ምጽኣተ-ዓለም) ዚብል መጽሓፍ ዝገለጸ ፣

የሱስ ወዲ ማርያም ምስ ተመልሰ ጻድቅ ፈራዲ ኣብ መንጎ ሙስሊም ኩይኑ ክግለጽ እዩ . . . ስለዚ ድማ የሱስ ከም ሕጊ ኢሰላም ገይሩ ክፈርድ እዩ . . . ኩሎም ሰባት ድማ ንኢሰላም ክቕበሉ ክእዘዙ እዮም ካልእ ምርጫውን የልቦን።¹⁵

ዋላ ሃሩን ያሕያ ፣ ብተመሳሳሊ ድምጺ ነዚ እምነት ኣብታ *Jesus Will Return* (የሱስ ክምለስ እዩ) ትብል መጽሓፍ “የሱስ ንኹሉ ዘይእምነታዊ ስርዓታት ክኣልዮ እዩ” ይብል።¹⁶

ብተወሳኺ ሙስሊም ክኢላታት ሕጊ ከይተረፉ ነዚ ሓሳብ እዚ ይሰማምዑሉ እዮም። ንኣብነት ኣሕመድ ኢብን ናቕብ ኣል-ሚስሪ (1368 ዓ.ም.) ኣብቲ ጥንታዊ ሻፊ ማኑዋል ናይ እስላማዊ ስነ-ሕጊ ከምዚ ይብል፡

. . . ግዜን ቦታን ናይ ጂዝያ ክሳብ የሱስ (ኣብ ልዕሊኡ ሰላም ይኹን) ዝምለስ ጥራይ እዩ። ድሕሪ ምምጽኡ ግና ብዘይካ ኢሰላም ካብኣቶም ወልሓንቲ ምቕባል ክተርፍ እዩ። ምክንያቱ ጂዝያ ምቕባል ዘድሊ ክሳብ የሱስ (ኣብ ልዕሊኡን ኣብ ልዕሊ ነቢዩናን ሰላም ይኹን) ዝምለስ ጥራይ ስለዝኹነ እዩ . . .¹⁷

የሱስ ሓራዲ ኣይሁድ

ኪንዮ ንክርስትና ብዓለም ደረጃ ምጥፋእ እቲ ካልእ ስራሕ ናይ የሱስ ድማ ነቲ ዳጃል (ሙስሊም ፣ ጸረ-ክርስቶስ ዚብልዎ ሰብ ወይ ኣብ ኢሰላም ከምዘመጽእ ዝንገረሉ ጸረ-ክርስቶስ) ዝበሃል ሰብ ምቕታል ክኸውን እዩ። እዚ ጥራይ ከይኮነ ንኹሎም ሰዓብቲ ዳጃል (ሙብዛሕቲኦም ኣይሁድ ምኃኖም እዩ)ውን ክቕትሎም እዩ። መሓመድ ዓሊ ኢብን ዙባኢር “እቲ እኩይ ዳጃል መን እዩ?” ብዚብል ኣርእስቲ ኣብ ዝጸሓፎ ዓንቀጽ ከምዚ ይብል ፣

ያሁዲ (ኣይሁድ) ናይ ኢስፋሓን እቶም ቀንዲ ሰዓብቲ [ዳጃል] እዮም። ጐኒ ጐኒ እዞም ያሁዲ ሰዓብቲ ድማ ዓቢ ዝቐጽረን ኣንስቲ ክስዕብኦ እየን።¹⁸

ሓደ ካልእ ኹብቲ ቀንዲ ምክንያት ምምለስ የሱስ ናብ ምድሪ ፣ “ኣይሁድ ንየሱስ ቀቲሎም እዮም ንዚብል ኣካታዒ ኣርእስቲ ውዳቕ ክገብርን ንኣይሁድ ከስታሕፍሮምን እዩ።” ይብል ቬላንኩድ ፣ ወሲኹ ድማ ፣ “ዝኹነ ኩይኑ ግና የሱስ እንተላይ ንመራሒኦም [ዳጃል] ወሲኹ ክቕትሎም እዩ።”¹⁹ ፍጻሜታት ናይተን ዳሕሮት መዓልታት ብቀደም ተኸተል ክዝርዝር ከሎ መሓመድ ዓሊ ኢብን ዙባኢር ጸሓፊ “The Signs of Qiyama” (መዓልቲ ፍርዲ) ድማ ከምዚ ኢሉ ይጅምር ፣

ሰዓብቲ እቶም ያሁዲ ብቁጽሮም 70,000 ክበጽሑ እዮም . . . (ሽዑ) ሓድራት ዒሳ (ክቡር የሱስ) ንጃዳል ኣብ ኣፍደገ ሁድ ፣ ጥቃ ኤርፖርት ኣብ እስራኤል ፣ኣብ ለሰ ኢፊቕ ክቕትሎ እዩ። እቲ ናይ መወዳእታ ኩናት ኣብ መንጎ ያሁዲን ሙስሊምን ክቕጽል እዩ። ሙስሊም ድማ ክዕወቱ እዮም።²⁰

ብዛዕባ እዚ ናይ መወዳእታ ኩናት ኣብ መንጎ ሙስሊምን ኣይሁድን ኣብ ዝቐጸለ ምዕራፋት ክንርእዮ ኢና። ንሕጂ ግና እቲ ቀንዲ ክንዝክር ዘለና ፣ እቲ ናይ መወዳእታ ኩናት (ብልክዕ ንምዝራብ ናይ መወዳእታ ህልቂት) ምስ መጻ ፣ እቲ ቀንዲ ቀስቃሲን ኣፈጻምን ናይዚ ኩናት ሙስሊም የሱስ እዩ።

የሱስ ፣ ሕያዋይ ኣቦ ሰድራ

ኣብ መወዳእታ ክዛረበሉ ዝደሊ ሓዲ ገጽታ ናይ ሙስሊም የሱስ ኣሎ። ንዳጃል ምስ ሰዓብቱ ከታሰ ንኹሎም ዘይኣመንቲ ቀቲሉ ንኹላ ዓለም ኣብ ትሕቲ ኢስላም ምስ ኣምጽኦ የሱስ ተመርዕዩ ፣ ቁልዑ ወሊዱ ኣብ መወዳእታ ድማ ዘይተርፍ ክመውት እዩ።

እቲ ነቢዩ በለ ፣ ኣብ መንጎይን ኣብ መንጎኡን (የሱስ) ካልእ ነቢዩ የልቦን . . . ነቲ ጸረ-ክርስቶስ ክጥፍኡን ፣ ኣብ ምድሪ ድማ ን 40 ዓመት ነቢዩ ክመውት እዩ። ሙስሊም ድማ ኣብ ልዕሊኡ ክጽልዩሉ እዮም።²¹

ናብ ምድሪ ምስ ተመልሰ የሱስ ክምርፖ እዩ። ቁልዑት ክወልድ እዩ። ድሕሪ ምምርፃዉ ድማ ኣብ ምድሪ ን 19 ዓመት ክነብር እዩ። ምስ ሞተ ድማ ሙስሊም ኣብ ቀብሩ ክጽልዩሉን ፣ ጎኒ ነቢዩ መሓመድ ክቕብርዎን እዮም።²²

መደምደምታ

እስኪ ሕጂ ድማ ነዚ ዝርኤናዮ ዝተፈላለዩ ባህርያትን ግብርታትን ናይ የሱስ ኣብ ኢስላም ደጊምና ጽንሰ-ሓሳቡ ክንርእዮ።

1. የሱስ ኣብተን ዳሕሮት መዓልታት ናብ ምድሪ ክምለስ እዩ። (ናብ ጥቓ ደማስቆ ትርክብ መስጊድ)
2. ምስ መጻ መሓዲን ሰራዊቱን ክጽልዩ እንዳተቐረብኩ ከለዉ ከርክቦም እዩ።
3. ነቲ ጸሎት ክመርሖ ብማህዲ ሕቶ ክቕርቡ እዩ። ግና ንሱ ነዚ ሕቶ ክነጽጎ እዩ ፣ ማለት ብግሁድ ማህዲ መራሒ ናይ ሙስሊም ምዃኑ ንምምልካት እዩ።
4. ከም ኣፈጻሚ/ተኣዛዚ ከይኑ ብድሕሪ ማህዲ ክጽልይ ኢዩ።
5. እሙን ሙስሊም ክኸውን እዩ።
6. ንኣጅ ናብ ሜካ ክኸይድ እዩ።
7. ናብ መቓብር ናይ መሓመድ ከይዱ ሰላምታ ክቕርቡ እዩ። ከም ግብረ መልሲ መሓመድ ድማ ካብ መቓብሩ ሰላምታ ክመልሰሉ እዩ።
8. ንክርስትና ክጥፍኡ እዩ።
9. ንጂዝያ ጠጠው ክብሎ እዩ። ስለዚ ድማ እቲ ንኣይሁድን ክርስትያንን ዝተርፍ እንኮ ምርጫ ንኢስላም ምቕባል ወይ ኸኣ ምሟት ክኸውን እዩ።
10. ንእስላማዊ ሕጊ ሸሪዓ ኣብ ኩላ ዓለም ክጽንፖ እዩ።
11. ንጸረ-ክርስቶስን ሰዓብቱን ክቕትሎም እዩ። ሙብዛሕቲኦም ኣይሁድን ኣንስትን ዘጠቃልል እዩ።
12. ኣብዛ ምድሪ ብገምጋም ን40 ዓመታት ክነብር እዩ። ተመርዕዩ ቁልዑ ወሊዱ ድማ ክመውት እዩ።

ከምዚ ኣብዚ ምዕራፍ ዝርኤናዮ ፣ ሙስሊም የሱስ ብባህሪያቱን ግብርታቱን ኻብቲ መጽሓፍ ቅዱሳዊ የሱስ ብዘይ መጠን ጎገዞ ዝተፈልየ እዩ። ሙስሊም የሱስ ዝመጽእ ከም ርህሩህ ንጉስን መሲሕን ከይኑ ንኹሉ ነገር ክሕድሶ ዘይከኑስ ንዓለም ኩላ ናብ ኢስላም ክልውጣን ነቶም ዝኣበዩ ድማ ክቕትሎምን እዩ

ኪመጽእ። ኣብ ክንዲ ነቶም እመናት ኣይሁድን ክርስትያንን ክድሕንን ክናግፍን ዝመጽእ በንጻሩ ክቐትሎምን ክወቕዖምን እዩ። ንሕጂ በዚ ይእከል ኣብ ዝቐጽል ምዕራፍ ግና መጽሓፍ ቅዱስ ብዛዕባ ምምላስ የሱስ እንታይ ክምዚብል ክንርኢ ኢና።

መሓበሪ

1. Sahih Muslim Book 041, Number 7015
2. Sideeque M.A. Veliankode, *Doomsday Portents and Prophecies* (Scarborough, Canada, 1999), p. 351
3. Sahih Muslim, Book 001, Number 0293, Narrated by Jabir bin ‘Abdullah
4. Veliankode, p. 350
5. Sais I-Nursi, *The Rays, The Fifth Ray*, p. 493, as quoted in Harun Yahya, *Jesus will Return*, (London, Ta Ha, 2001), p. 66
6. Ayatullah Baqir al-Sadr and Ayatullah Murtada Mutahhari, *The Awaited Savior*, (Karachi, Islamic Seminary Publications), prologue, p. 3
7. Hakim Mustadrak (2:651) # 4162 as related by Abu Harayra quoted in Kabbani, p. 237
8. Sahih Ashrat as-Sa’at, as quoted in Kabbani, p. 236
9. Veliankode, p. 351
10. *Mufti Mohammad Shafi and Mufti Mohammad Rafi Usmani, Signs of the Qiyama and the Arrival of the Maseeh*, (Karachi, Darul Ishaat, 2000), p. 60
11. Kabbani, p. 237
12. Al-Sadr and Mutahhari, prologue p. 3
13. Sunan Abu Dawud, Book 37, Number 4310, Narrated by Abu Hurayrah: see also Sahih Bukhari Volume 3, Book 43, Number 656
14. Shafi, Usmani, p. 59
15. Veliankode, p. 358
16. Yahya, p.52
17. *The Reliance of the Traveller and Tools of the Worshipper, a Classic Manuel of Islamic Sacred Law*, Translated by Noah Ha Mim Keller, (Amana Publications, Beltsville Maryland, revised 1994) p. 603.
18. Muhammad Ali Ibn Zubair *Wholis the Evil Dajjal (the "anti-Christ")?* Online article from <http://www.islam.tc/prophecies/masdaj.html>

19. Veliankode, p. 360, Sahih Bukhari Volume 3, Book 43, Number 656
20. Muhammad Ali Ibn Zubair, *The Signs of Qiyama*, translated by M. Afzal Hoosein Elias at <http://members.cox.net/arshad/qiyaama.html>
21. Sunan Abu Dawood, Book 37, Number 4310 Narrated by AbuHurayrah:
22. Tirmidhi, as quoted in *Jesus (Isa) A.S. in Islam, and his Second Coming* by Mufti A.H. Elias in <http://www.islam.tc/prophecies/jesus.html>

ምዕራፍ - ሸውዓተ

እቲ ነብዩ ሓሶትን ሙሰሊም የሱስን

ኣብ መንጎ መጽሓፍ ቅዱሳውን ኢስላማውን ትንቢታት መወዳእታ ዘመን ዘሎ ተመሳሳልነት ብጸረ-ክርስቶስን ኣል-ማህዲን ተሓጺሩ ጥራይ ኣየብቐዕን እዩ። ከምኡ ነይሩ እንተዘኸውን እዚ በጋጣሚ ዝኸነ ነገር እዩ ኢልካ ካብኡ ከይሓለፍካ ክትዓጽዎ ዝተመርጸ ምኹን። እዚ ተመሳሳልነት ግና ካብዚ ዝቐጸለ እዩ። መጽሓፍ ቅዱስ ምስቲ ነቢዩ ሓሶት ኢሉ ዝጽውዖ ሰብኣይን ኢስላም ድማ ዒሳ ኣል-መሲሕ (የሱስ እቲ መሲሕ) ዝብሎ ሰብ ዝቐጸል እዩ።

እቲ ናይ መወዳእታ ናይ ሰይጣን መደብ ስሕተት ከመይ ከምዘኸውን መጽሓፍ ቅዱስ ብቅሉዕ ይነግር እዩ። መጽሓፍ ቅዱስ ከምዝምህር ፣ ሰይጣን ኣብ መወዳእታ ካብ 'ቲ ሓቓዊ ኣምላኽ ንሰባት ኣስዲዑ ኣብ ናቱ መፈንጥራ ከእትዎም ምእንቲ ናቱ ወኪል ዝኸኑ ሰባት ከተንስእ እዩ። መጽሓፍ ቅዱስ ከምዝነግረና ድማ ሓደ ሰብ ዘይኮነስ ክልተ ሰባት እዩ ከተንስእ። እቲ ቀዳማይ ሰይጣን ዘተንስእ ሰብ እቲ ዝርኤናዮ ጸረ-ክርስቶስ እዩ። ግብርታት ጸረ-ክርስቶስ ከመይ ከምዘኸውን ድሮ ኣብ ሓምሻይ ምዕራፍ ርኢናዮ ኣሎና። እቲ ኻልኣይ ሰብ ድማ መጽሓፍ ቅዱስ ነቢዩ ሓሶት ዝብሎ እዩ። ተራ ናይዚ ነቢዩ ሓሶት ድማ ቀጸልና ንርእ . . .

ኣረሚናዊ ዝምድና ጸረ-ክርስቶስን ነቢዩ ሓሶትን

ንምዃኑ ነቢዩ ሓሶት ዚብል ስብእና መን ምዃኑ ብግልጺ ኣብ መወዳእታ መጽሓፍ ናይ መጽሓፍ ቅዱስ ኢና ንረኽቦ። ሃዋርያ ዮሃንስ እቲ ናይ መጀመርያን እንኮን ምግላጽ ዝተቐበለ ጸሓፊ ናይዚ ምስጢር እዩ። ኣብ ራኢ ዮሃንስ ምዕራፍ 13 ፣ ዮሃንስ “ካልእ ኣራዊት” ዝበሎ ሰብ ኣሎ ድሒሩ ኣብቲ ዝቐጸል ምዕራፋት ግና እዚ ሰብ ድማ “እቲ ነቢዩ ሓሶት” ኢዩ ይብል ፣

ሓደ ኻልእ ኣራዊትውን ካብ ምድሪ ኺወጽእ ከሎ ርኤኹ። ናይ ገንሸል ዚመስል ክልተ ቐርኒውን ኣለዎ። ከም ገበል ኸኣ እዩ ዚዛረብ። ኣብ ቅድሚኡ ድማ ብዘሎ ስልጣን እቲ ቐዳማይ ኣራዊት ይገብር። ንሱ ነቲ እታ ቐሳሲ ሞቱ ዝሓወየትሉ ቐዳማይ ኣራዊት ኸኣ ምድርን እቶም ኣብኣ ዚነብሩን ከም ዚሰግዱሉ ይገብርም። ኣብ ቅድሚ ሰብሲ ሓዊኳ ኻብ ሰማይ ናብ ምድሪ ኸሳዕ ዜውርድ፣ ዓበይቲ ትእምርቲ ይገብር።ነቶም ኣብ ምድሪ ዚነብሩውን፣ ነቲ ብሰይፊ ተወቐዑ ዝቆሰለ እሞ ዝሓወየ ኣራዊት፣ ምስሊ ኺገብሩሉ እናበለ፣ በቲ ኣብ ቅድሚ እቲ ኣራዊት ኪገብሮ እተዋህቦ ትእምርታታት፣ ነቶም ኣብ ምድሪ ዚነብሩ የስሕቶም ኣሎ።

--ራኢ.13:11-14

ካብዚ ክፍሊ እዚ ብዛዕባ ነቢዩ ሓዕት ገለ ገለ መደምደምታት ክንህብ ንኸእል ኢና። መጀመርታ ፣ ንሱውን ልክዕ ከም ጸረ-ክርስቶስ “ኣራዊት” ተባሂሉ ኣሎ - ማለት ሰይጣን ዝተቋጸጸ ሰብ እዩ። ድሌት ናይቲ ገበል ኣብ ምድሪ ዘፈጽም ብሉጽ መሳርሕቱ እዩ። ቦቲ ሓደ ወገን ድማ ዘለዎ ብዝሒ ኣቕርንቲ ምስ እንርኢ ክልተ እዩ። ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ድማ ቀርኒ ምልክት ስልጣን እዩ። ስለዚ ነቢዩ ሓዕት ሓይልን ስልጣንን ከምዘለዎ ንጹርኳ እንተኸነ፣ ግና ምስ ናይ ጸረ ክርስቶስ ስልጣን ክወዳደር ከሎ (በዓል ዓሰርተ ኣቕርንቲ) ማዕረ ኣይኮነን። ብተወሳኺ እዚ ክፍሊ ነቢዩ ሓዕት ዓቢይቲ ትእምርቲ ክገብር ምጳኑ ይነግረና። ኻብቲ ዝገብር ብዙሕ ትእምርቲ ፣ ሓደ ብፍሉይ ዝተጠቐሰ ኣሎ ፣ ኣብ ቅድሚ ሰባት ካብ ሰማይ ከይተረፈ ሓዊ ከውርድ እዩ። ቀንዲ ዓላማ ናይዚ ትእምርትታት ድማ ነቶም ኣብ ምድሪ ዝነበሩ ነቲ ጸረ-ክርስቶስ ክስዕብዎን ክሰግዱሉን ንምሕብባል እዩ። ክልቲኦም እዚኦም ደቂ ሓደ ልቢ እዮም ፣ ዓላማኦምውን ሓደ እዩ - ነቶም ብኣምላኽ መጽሓፍ ቅዱስ (ያህወህ) ዝኣምኑ ከስሕትዎም ፣ ከስድዕዎምን ፣ ክምንዘዕዎምን!

ዘይቅዱስ ዝምድና ማህዲን መስሊም የሱስን

ብተመሳሳሊ ኣብ እስላማዊ ትረኻ መውዳእታ መዓልታት ፣ ነዛ ዓለም ከድሕና ዝመጽእ ሓደ ሰብ ኣይኮነን ፣ ኣብ ክንዳኡ ጽምዲ እዮም። ማህዲን መስሊም የሱስን። ኣል-ማህዲ “ምክትል ወኪል (ኻሊፋ)” ናይ ኣላህ ክኸውን ከሎ ፣ የሱስ ድማ “ምስ ዓላማ ኣል-ማህዲ ክውግንን” ²፣ “ክስዕብን”³ ከምዝኸነ ጽሑፋት ይነግሩና። ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ምስ እንምለስውን ጸረ-ክርስቶስን ነቢዩ ሓዕትን ። እቲ ሓደ መራሒ እዩ ፣ እቲ ካልኣዩ ግና ተሓጋጋዚኡ ኮይኑ እዩ ዝዓዩ። ኣብ መንገዱ ማህዲን የሱስን ዘሎ ዝምድና ናይ መራሕን ኣፈጻሚ ትእዛዝን ዝምድና እዩ። ከምቲ ዝርኤናዮ ቀጺልናውን ንርእዮ ድማ ፣ እዚ ኣብ መንገዱም ዘሎ ዝምድና ኣረማኝነታዊ ዝምድና እዩ - ብፍላይ መስሊም እንተድኣ ዘይኮይንካ ክትከውንውን ድሌት እንተዘይብልካ ፣ ብግልጺን ቅልል ዝበለ ኣዘራርባን ፣ ንክትቅተል ማሕተም ተገይሩልካ ኣሎ ! መስሊም የሱስ ጠዋይን ቄናንን ቅዳሕ ናይቲ ሓቃዊ መጽሓፍ ቅዱሳዊ የሱስ እዩ። እቲ ሓቃዊ የሱስ ሲ ከምዚ ኢሉ ነይሩ ፣

ኣነ ፍቓድ እቲ ዝለኣኸኒ እምበር፡ ፍቓዲይ ምእንቲ ኸገብር ኣይኮንኩን ካብ ሰማይ ወሪደ ዘሎኹ።

--ዮሃ6:38-40

ኣብ ክንዲ ምስ “ዓላማ” ናይ ኣቦ ዝውግን ፣ መስሊም የሱስ ምስ ዓላማ ናይ ማህዲ እዩ ክውግን። ኣብ ክንዲ ነቶም ኣቦ ኣብ ትሕቲ ጉሰነቱ ዘቐመጠን ኣባጊዕ ዘድሕነን ፣ መስሊም የሱስ ነቶም ቃል ኣምላኽ ብእሙንነት ሒዞም ዝተረፉ ክሓርዶም እዩ። መስሊም የሱስ እቲ ኣብ ወንጌላት ንረኽቦ ርህራህ ግና ኸ ብርቱዕ ጓሳ ዘይኮነስ ክዳውንቲ ጓሳ ዝተኸድነ እቲ ተኸላ እዩ።

ነቢዩ ሓዕት ላዕለዋይ ኣፈጻሚ ትእዛዝ ጸረ-ክርስቶስ

እቶም ዚጠፍኡስ ንምድሓኖም ዚኸውን ፍቕሪ ሓቂ ስለ ዘይተቐበሉ፡ ንኣታቶም ናይ እዚ ኣመጺጽኦ ብኸሉ ጥበራ ዓመጸ፡ ብኸሉ ሓይልን ትእምርትን ተኣምራት ሓዕትን ብሓይሊ ሰይጣን እዩ ዚኸውን። ስለዚ ኸኣ እቶም ብዓመጺ ባህ ዚበሉም እምበር፡ ንሓቂ ዘይኣምኑ ኸሎም ምእንቲ ኺፍረዱ፡ ኣምላኽ፡ ነቲ ሓዕት ክሳዕ ዚኣምኑ፡ ብርቱዕ ስሕተት ይሰደሎም።

--2ተሰ2:9-12

ሓደ ኻልእ ኣራዊትውን ካብ ምድሪ ኪወጽእ ከሎ ርኤኹ። ናይ ገንሽል ዚመስል ክልተ ቐርኒውን ኣለዎ። . . .ንሱ ነቲ እታ ቐሳሲ ሞቱ ዝሐወየትሉ ቐዳማይ ኣራዊት ኸኣ ምድርን እቶም ኣብኣ ዚነበሩን ከም ዚሰግዱሉ ይገብርዎ።ኣብ ቅድሚ ሰብሲ ሓዊኳ ኻብ ሰማይ ናብ ምድሪ ኸሳብ ዜውርድ፡ ዓበይቲ ትእምርቲ ይገብር።

--ራኢ.13:11-13

ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ከምዝርኤናዮ ነቢዩ ሓሶት ኪመጽእ ከሎ ፣ “ነቶም ዝጠፍኡ ንምትላል ብኹሉ ዓይነት ናይ ሓሶት ትእምርትን ተኣምራትን ፣ ብኹሉ ጥበራ ዓመጻን” እዩ ክኸውን። ነቶም ኣብ ምድሪ ዝነበሩ ምእንቲ ከስሕቶም ዓበይቲ ትእምርትታን ምልክታትን ክገብር እዩ። ዋላውን ካብ ሰማይ ከይተረፈ ሓዊ ከውርድ እዩ። ግና ሸው እቲ ዝገበሮ ተኣምራታቱ ኣብ ምድሪ ዝነበር ንኹሉ ሰብ ከየሰድዐ ምስ ተረፈ ፣ መልክዕ ናይቲ ስርዓት ክልወጥ ክጅምር እዩ - ንኹሎም ኣብ ምድሪ ዝነበሩ ሰባት ድማ ክልተ ምርጫ ክወሃቦም እዩ - ንጸረ ክርስቶስ ምስጋድ ወይ ምቕታል ! ኣብዚ ግዜ እዚ ነቢዩ ሓሶት ገለ “ምስሊ” ክቐውም እዩ ፣ ምናልባት ክዛረብ ዝኸእል ጣኦት ወይ ሓወልቲ ክኸውን ይኸእል። ብርግጽ እዚ ምስሊ እንታይ ምዃኑ ግና ጸኒሕካ ዝርኣ እዩ።

ምስሊ እቲ ኣራዊት ምእንቲ ኪዛረብን፡ ነቶም ንምስሊ እቲ ኣራዊት ዘይሰገዱ ዘበሉ ኹላቶም ምእንቲ ኬቐትሎምን ኸኣ ንምስሊ እቲ ኣራዊት ትንፋስ ኪህብ ተዋህቦ።

--ራኢ.13:15

ሓደ ኣዝዩ ዘይንቡር ነገር ብዛዕባ እዚ ምስሊ እንተድኣሃልዩ ግና ፣ እዚ ምስሊ “ዝዛረብን ትንፋስ ዘለዎን እዩ” ። ብገለ መንገዲ እዚ ምስሊ ንሕጊ ናይ ነቢዩ ሓሶት ኣስገዲዱ ዘፈጸም ይኸውን ፣ ነቶም ዘይሰገዱ ዘበሉ ዝቐትሎምውን እዚ ምስሊ ክኸውን ይኸእል እዩ።

ስለዚ ብመሰረት መጽሓፍ ቅዱስ ብሕጽር ዝበለ፣ ነቢዩ ሓሶት ዝለዓለ ኣፈጻሚ ናይ ጸረ ክርስቶስን ዓለም ለኸ ኣምልኮኣዊ ምንቅስቃሳቱን እዩ። እስኪ ንቐሩብ ሕሰቡሉ ሓደ ዓበይቲ ተኣምራት ዝገብር ወንጌላዊ ግና ምሉእ ብምሉእ ሰይጣን ዝሓደሮ ፣ “ኖእ” ዚብል መልሲ ብፍጹም ዘይቅበል ፣ ነቶም ኖእ ዝበሉ ድማ ዝቐትል ከምዚ ዓይነት ሰብ እንተትረኽቡስ፣ ነቢዩ ሓሶት እኮ ልክዕ ከምዚ ዝበለ ሰብ እዩ።

ሙስሊም የሱስ ላዕላዊይ ኣፈጻሚ ትእዛዝ ማህዲ

ከምኡውን ሙስሊም የሱስ ዓለም ካብ ዝርኣዮቶም እቲ ዝዓበየ ወንጌላዊ ከምዝኸውን ኢሰላም ይነግረና። ነቲ ዝርኣናዮ መግለጺ ናይ ነቢዩ ሓሶት ኣዝዩ ዝመስሎ ድማ ! ሙስሊም የሱስ ልክዕ ከም ነቢዩ ሓሶት ንክርስትያን ናብ ሓዲሽ ሃይማኖት ክልውጥ እዩ ኪመጽእ። እዚ ሓዲሽ ሃይማኖት ናይ ሙስሊም የሱስ ግና ብርግጽ ኢሰላም እዩ።

የሱስ ምስ ተመልሰ ነቲ ብዛዕባኡ ዝጸንሐ ግጉይ ርድኢትን ኣመለኻኽታን ባዕሉ ክእርም ከምዝኸነ የርእየና። ነቲ ቀደም ኣብ ግዜኡ ኣብ ምድሪ ከሎ ከም ነቢዩ ኩይኑ ዝሰበኹ ስብከት ከረጋግጹ እዩ - ማለት ወዲ ኣምላኽ እዩ ፣ ብፍጹም ከምዘይበለ። ብተወሳኺ ኣብ ኻልኣይ መጽሓፍ ከምቲ ኣብ ቀዳማይ ምጽኣቱ ዝበሎ ፣ መሓመድ እቲ ናይ መወዳእታ ነቢዩ ኣምላኽ ከምዝኸነ ደጊሙ ከምስክር እዩ። ሸው ድማ ብዙሓት ካብ ሙስሊም ሕብረተ ሰብ ወጻኢ ዘለዉ ሰባት ንየሱስ ከም ባርያ ኣላህን ከም ኣባል ማሕበረ-ሰብ ሙስሊምን ክቐበልዎ እዮም።⁴

ሸሕ ‘ኳ በዚ ኣብዚ ላዕሊ ዘሎ ጥቕሲ ተመርኩስና ክንዛረብ ጽቡቕ እንተዘይኮነ ግና ፣ እዚ ጥቕሲ ዘርእየና የሱስ ነዚ ኣበሃህላኡ ንሰባት ዘእምነሉ ፣ ማራኺ ብዝኸነ ቃላቱን ፣ ዝወስዶም ስጉምትታቱን ደኣምበር

ዝገብሮ ዝኹነ ይኹን ተአምራት የልቦን። ካልእ ልክዕ ከም ነቢዩ ሓሶት ፣ ሙስሊም የሱስ ድማ ‘ናእ’ ዚብል መልሲ ክቐበል ፍቓደኛ ኣይኮነን። ኣብ ላዕሊ ከምዝርኤናዮ ፣ የሱስ ምስ ማህዲ ብምትሕብባር እስላማዊ ሕጊ ሸሪዓ ናብ ኩላ ምድሪ ከእትውዎ እዮም። እዚ ብምግባርም ድማ ጂዝያ (ኣብ ታሪኽ ኢስላም ቅድም ሙስሊም ወሪርም ኣብ ዝተቋጸጸርዎ ቦታታት ዘይሙስሊም ሰባት ብህይወት ክነብሩ እንተኹይናም ክኸፍልዎ ዝግደዱ ዝነበሩ “ናይ ዑቕባ/ሓለዎ” ገንዘብ እዩ። ልክዕ ከምዚ ሎሚ ሓላቕ ማፍያታት ኣብ ዝተቐጸጸርዎ ሻውላት ካብ ዝርከቡ ሰብ ቢዝነስ ብምፍርራህ ዝወስድዎ ገንዘብ ካብኡ ብዙሕ ዘይፍለ እዩ) ጠጠው ከብሎ እዩ። ስለዚ ጂዝያ ምኽፋል እንተድኣ ተቋሪጹ ፣ ብዘይካ ንኢስላም ምቕባል ካልእ ኣማራጺ ኣይከህሉን እዩ። እሞ ገለ ሰባት እምነትና ኣይንልውጥን እምቢ እንተበሉ ኹ፣ ኣልማህዲን ሙስሊም የሱስን ክርኸንዎም እዮም !

ነቢዩ ሓሶት ከም ሰያፊ

ካብ መጽሓፍ ቅዱሳዊ መግለጺ ነቢዩ ሓሶት ሓደ ነገር ንመሃሮ ኣሎ። ብድሕሪ “ንኹብሪ እቲ ኣራዊት ኢሉ ዘቐየ ምስሊ” ዝተደበቐ ጥጅእ ኣሎዎ። ንሱ ኸኣ ነቶም ነቲ ምስሊ ምስጋድ ዝኣብዩ ምእንቲ ክቐትል እዩ ፣

ነቶም ኣብ ምድሪ ዚነብሩውን፡ ነቲ ብሰይፊ ተወቂዑ ዝቐሰለ እሞ ዝሓወየ ኣራዊት፡ ምስሊ ኺገብሩሉ እናበለ፡ በቲ ኣብ ቅድሚ እቲ ኣራዊት ኪገብሮ እተዋህቦ ትእምርትታት፡ ነቶም ኣብ ምድሪ ዚነብሩ የስሕቶም ኣሎ። ምስሊ እቲ ኣራዊት ምእንቲ ኺዘረብን፡ ነቶም ንምስሊ እቲ ኣራዊት ዘይሰገዱ ዘበሉ ኹላቶም ምእንቲ ኬቐትሎምን ኸኣ ንምስሊ እቲ ኣራዊት ትንፋስ ኪህብ ተዋህቦ።

--ራኢ.13:14-15

ድሒሩ ኣብ ራኢ ዮሃንስ እዞም ዝቐተሉ ሰባት ብኸመይ ዓይነት ኣቀታትላ ከምዝሞቱ ብንጹር ይነግረና ፣

ዝፋናት ድማ ርኤኹ፡ ኣባታቶም ኸኣ ተቐመጡ፡ ፍርዲውን ተዋህቦም። ነፍሳት እቶም ምእንቲ ምስክር የሱስን ምእንቲ ቃል ኣምላኸን እተሰየፉ (had been beheaded) ፡ ነቲ ኣራዊትን ንምስሉን ኸኣ ዘይሰገዱ፡ ማሕተምውን ኣብ ግምባርም ወይስ ኣብ ኣእዳዎም ዘይተቐበሉ ድማ ርኤኹ።

--ራኢ.20:4

መጽሓፍ ቅዱስ ኣብ ጽምብል ናይ ነቢዩ ሓሶትን ጸረ ክርስቶስን ምስታፍ ዝኣብዩ ፣ ከምዝቐተሉ ይነግረና። መጽሓፍ ቅዱስ ዝነግረና ኣገባብ ኣቀታትላ ድማ ብፍሉይ ምስያፍ (ርእሲ ምቁራጽ ወይ ኣብ እንግሊዝኛ beheading ዚብል) እዩ። ነዚ ሓቂ እዚ ኣብ ዝቅጽል ምዕራፍ ብጥልቀት ክንርእዮ ኢና። ነቢዩ ሓሶት ግና ዓለምና ካብ ዝርኣየቶም እቲ ዝዓበየ ሰያፊ ክኸውን እዩ።

ሙስሊም የሱስ ከም ሰያፊ

ሙስሊም የሱስ ከ ካብዚ ዝፍለ ዶ ይመስል፤ ብመሰረት እስላማዊ ቅዱሳት ጽሑፋት ሙስሊም የሱስ ንጂዝያ ጠጠው ከምዘብሎ ድሮ ርኢናዮ ኣሎና። ስለዚ እቲ ንክርስትያንን ኣይሁድን ዝተርፍ ክልተ ምርጫ ፣ ኢስላም ወይ ምት ክኸውን እዩ።

የሱስ ወዲ ማርያም ምስ ተመልሰ ጻድቅ ፈራዲ ኣብ መንገሙ ሙስሊም ኩይኑ ክግለጽ እዩ . . . ስለዚ ድማ የሱስ ከም ሕጊ ኢስላም ገይሩ ክፈርድ እዩ . . . ኩሎም ሰባት ድማ ንኢስላም ክቕበሉ ክእዘዙ እዮም ካልእ ምርጫውን የልቦን።⁶

. . . ግዜን ቦታን ናይ ጂዝያ ክሳብ የሱስ (ኣብ ልዕሊኡ ሰላም ይኹን) ዝምለስ ጥራይ እዩ። ድሕሪ ምምጽኡ ግና ብዘይካ ኢስላም ካብኣቶም ወልሓንቲ ምቕባል ክተርፍ እዩ። ምኽንያቱ ጂዝያ ምቕባል ዘድሊ ክሳብ የሱስ (ኣብ ልዕሊኡን ኣብ ልዕሊ ነቢዩናን ሰላም ይኹን) ዝምለስ ጥራይ ስለዝኹን እዩ . . .⁷

ብተወሳኺ ኣብ ዝሓለፈ ከምዝርኤናዮ እስላማዊ ቅዱሳት ጽሑፋት ዝህብዎ ካልእ ስእሊ የሱስ ድማ ንዓሰርተታት ኣሸሓት ሰዓብቲ ናይ ዳጃል (ጸረ-ክርስቶስ) ዝበሃሉ ኣይሁድ ምስ መራሒኦም ወሲኽካ ዝሓርድ መራሒ ናይ ሙስሊም ሰራዊት ክኸውን እዩ።

ያሁዲ (ኣይሁድ) . . . እቶም ቀንዲ ሰዓብቲ [ዳጃል] እዮም።⁸

ዒሳ (ክቡር የሱስ) ንጃዳል ኣብ ኣፍደገ ሁድ ፣ ጥቃ ኤርፖርት ኣብ እስራኤል ፣ኣብ ለሰ ኢፊቕ ክቕትሎ እዩ። እቲ ናይ መወዳእታ ኩናት ኣብ መንገሙ ያሁዲን ሙስሊምን ክቕጽል እዩ። ሙስሊም ድማ ክዕወቱ እዮም።⁹

ኣብታ ናይ መወዳእታ ሰዓት ሙስሊም ንኣይሁድ ክዋግእዎም እዮም። ዝዓብዩ ክፋል ሰራዊት ናይ ዳጃል ኣይሁድ እዮም ፣ ሰራዊት ናይ ነቢዩ የሱስ ድማ ሙስሊም ስለዝኹኑ ክዋግኡ እዮም። ሙስሊም ድማ 'እምኒ ወይ ገረብ ከይተረፈ ሙስሊም ንዓ ብድሕረይ ኣይሁዳዊ ተሓቢኡ ኣሎ ንዓ ቅተሎ' ክሳብ ዚብል ክወቕዕዎም እዮም።¹⁰

መጽሓፍ ቅዱሳዊ ነቢዩ ሓሶትን ሙስሊም የሱስን ክልቲኦም ዝኹን ይኹን ናብቲ ዘቐምዎ ሓዲሽ ዓለማዊ ሃይማኖት ምእታው ዝኣብዩ ብጃምላ ክርከኑ ዘስገድድ ሓዲሽ ስርዓተ ሕጊ ከጽድቁ እዮም።

ቁርበት በጊዕ ዝተኸደነ ገበል

“ቁርበት በጊዕ ዝተኸደነ ተጂሉ” ዚብል ምሳሌያዊ ኣዘራርባ መቐም ሰሚዕናዮ ንኸውን ኢና። ብዙሓት ሰባት ነዚ ምስላ መጀመርያ ዝተዛረቡ የሱስ ምጂኑ ኣይፈልጡን እዮም። ዘገርም ድማ የሱስ ነዚ ምስላ ክምስል ከሎ ብፍሉይ ንነቢያት ሓሶት ክመልከት ኢሉ እዩ። እቲ ምሉእ ሓረግ እንተድኣ ርኢናዮ ፣ “ካብ ነቢያት ሓሶት ተጠንቀቐ ፣ ብውሽጦም ዝምንጥሉ ተጂሉ ኸነሶምሲ ፣ ክዳን ኣባጊዕ ተኸዲናም እዮም ዚመጹኹም” (ማቴ7:15) ይብል። ልክዕ ከምኡ ሃዋርያ ዮሃንስ ንነቢዩ ሓሶት ክገልጽ ከሎ ፣ “ናይ ገንሸል ዝመስል ክልተ ቕርኒውን ኣለዎ ፣ ከም ገበል ኸኣ እዩ ፣ ዝዛረብ” (ራኢ.13:11) ይብል። ኩላቶም ነቢያት ሓሶት ምስልን ጽላሎትን ናይዚ ነቢዩ ሓሶት ጥራይ እዮም። እዚ ሰብ “ልክዕ ከም ገንሸል” ልዙብን ሕያዋይን ሰብ እዩ ዝመስል ፣ ውሽጡ ግና ብምሉእ ሰይጣን ባዕሉ ዝሓድሮ ሰብ እዩ። ኩሉ ነገሩ ብጥበራ ፣ ቅትለት ፣ ቁጥጥን ፣ ጽልእን ዝተመልኦ እዩ። ዓላምኡ ድማ ክንዲ ዝተኸእሎ መጠን ሰባት ነቲ ገበል ክሰግዱሉ ከታልሎም ምእንትን እዩ። ቦቲ ካልእ ወገን ነቢዩ ሓሶት ፣ “ገንሸል” ክመስል ምፍታኑ ምናልባትውን ፣ ቃል ብቃሉ ኣነ እቲ ገንሸል - የሱስ ክርስቶስ - እዩ ክብል ከምዝኹን ዝነግር እዚ ቅሉዕ መወከሲ ክኸውን ይኸእል እዩ (ዮሃ:36 ፣ ራኢ.5:6,13)። እዚ ዘረባ እዚ ብዝበለጸ ትርጉም ዝህልዎ ግና የሱስ ንደቂ መዛሙርቱ ዝሃቦም መጠንቀቕታ ቅርብ ኢልና ምስ እንርእዮ ኢዩ። ኣብ ማቴ24 ደጋጊሙ የሱስ

ንደቂ መዛሙርቱ በተን መወዳእታ መዓልታት ክመጹ ዝኹኑ ነቢያት ሓሶት የጠንቅቆም፣ ሸው ብዛዕባ እታ ናይ መወዳእታ ሰዓት ምስ ሓተትዎ ፣ እታ ቀዳመይቲ መጠንቀቕታ የሱስ ዝሃበም ፣ “ሓደ’ኳ ከየስሕተኩም ተጠንቀቑ። ኣነ ክርስቶስ እየ ፣ እናበሉ ብዙሓት ብስመይ ኪመጹ እዮም እሞ ንብዙሓትውን ኬስሕቱ እዮም” (ማቴ24:4-5) ይብል።

ዋላ’ኳ ኣብተን መወዳእታ መዓልታት ዝመጹ ኩሎም ነቢያት ሓሶት ፣ ኣነ ክርስቶስ እየ ክብሉ እዮም ፣ ኢሊ እንተዘይኣመንኩ ፣ ብመሰረት እዚ ጥቕሲ ግና ገሊጻም ክብሉ እዮም። እዚ ኣብ ራኢ13 ዘሎ ነቢዩ ሓሶት ድማ እንተድኣ ሞዴል ናይ ኩሎም ነቢያት ሓሶት ከይኮነ ደኣ እሞ “ኣነ የሱስ ክርስቶስ እየ” ምባሉ ምኽንያታዊን ዝእመንን ዘረባ እዩ። ከምዚ ምባሉ ድማ ብርግጽ ብጣዕሚ ረቂቕ ጉርሕን ጥበብን (ዋላ’ኳ ብዘይመጠን እኩይ ይኹን) ዝመልኦ መደብ እዩ። ኻብቲ ዓለም ብምልእታ የሱስ ክርስቶስ ኢዩ ኢላ ዝእመነትሉ ሰብ ዝበልጽ ተሓጋጋዚን ኣተግባሪ ፕሮፖጋንዳ ክኹኑካ ዝኸለል እሞ መን ኣሎ።

መደምደምታ

ሙስሊም ክሰብኩ ከለዉ ብፍላይ’ኳ ሰማዕቶም ክርስትያን እንተኹይኖም ንየሱስ ከም መእተዊ ስብከት ክጥቀምሉ ኣዝዮም እዮም ዝፈትዉ። ብዙሓት ሙስሊም ደረሰቲ ፣ ንዕብየት የሱስ ዘሞጉስን ፣ ሙስሊም ንየሱስ ዘለዎም ዓሚቕ ፍቕሪ ዝገልጽ መጻሕፍቲ ጽሑፎም እዮም። “የሱስ ናብ ኢስላም መሪሖ” ዚብል ሓደ እስላማዊ መርበብ ሓበሬታ (website) ከይተረፈ ርእየ ኣለኹ። ግና እዚ ንኢድቨርታይዝመንት ዝጥቀሙሉ የሱስ ናይ ኢስላም ፣ ኻብቲ ናይ ኣኸረርቲ ኩሎም ዝሓለፈ ኣኸራሪ ዝኹነ ሙስሊም የሱስ ኣዝዩ ዝተፈልየ እዩ። እቲ ኣብ ጽሑፍ ንረኽቦ ሙስሊም የሱስ ኣብ ቅድሚኡ ኣሳማ ቢን ላደን ከም ጀማሪን ተልመዴን እዩ። እዚ ሰብ ምስ መጻ ኣብ ኩላ ገጽ እዛ ፕላኔት ንሕጊ ኢስላም ከጽንዖን ነቶም ናብ ሙስሊም ምልዋጥ ዝኣብዩ ክርሸኑ ድማ ሕጋዊ ባይታ ከጣጥሕን ከምዝኹነ እዩ እቲ እስላማዊ ጽሑፋት ዝህቡና ስእሊ። ዓሰርተታት ኣሸሓት ኣይሁድ ከመዮ ሰዓብቲ ዳጃል ዝበሃሉ ሰራዊቱ ኣኸቲቱ ክሓርዶም እዩ። ብቅኑዕ ዘረባ ብዘይ ኣጋንኖ ዝኹነ “ኣራዊት” ክበሃል ዝግባእ ሰብ እንተድኣ ሃልዩ ካብ ሙስሊም የሱስ ዝበልጽ እሞ ኣባይ ክርከብ ኢሉ።

በቲ ካልእ ወገን ፣ ሙስሊም “ኣነ የሱስ ክርስቶስ እየ” ዚብል ሰብ ክመጻም እዮም ዝጽበዩ ዘለዉ። ከምዚ ዝበለ ሰብ እንተድኣ መጻኡ ብርግጽ ከምቲ እስላማዊ ቅዱሳት ጽሑፋት ዚብልዎ ፣ ዝሓለፈ ክልተ ሸሕ ዓመታት ኣብ ሰማያት ይነበር ከምዝነበረን ፣ ተመሊሱ ነቲ ዝጀመሮ ህይወቱን ተልእኾኡን ክፍጽም ከምዝመጸን ክእመን እዩ። ከምዚ ዝእመሰለ ሰብ ሓሳዊ እዩ። ንሱ ብምልኣት ንመምህሩ (ነቲ ኣብ ሓሶት) ዝገልጽ ተመሃራይ እዩ ክኸውን። ከምቲ መጽሓፍ ቅዱስ ዝብሎ ፣ ነቲ ሸኽርከር ዝበለ ትምኒት ሰይጣን ክፍጽም እዩ ከመጽእ። እዚ ኸኣ ንክርስትያንን ኣይሁድን ግደ ሓቂ ንኹላ ዓለም ከስሕትን ክሓርድን ክቐትልን እዩ። በዚ ምኽንያት እዚ እዩ ድማ ሰይጣን ሓይሊ ክህቦ ከምዝኹነ መጽሓፍ ቅዱስ ዝነግረና። መጽሓፍ ቅዱሳዊ መግለጺ ነቢዩ ሓሶትን ፣ እስላማዊ መግለጺ የሱስን ብኹሉ ነጥብታቱ ሓደ እዩ።

መሓበሪ

1. Ibn Maja, Kitab al-Fitan #4084 as quoted in Shaykh Muhammad Hisham Kabbani, *The Approach of Armageddon? An Islamic Perspective* (Canada, Supreme Muslim Council of America, 2003), p. 231

2. Ayatullah Baqir al-Sadr and Ayatullah Murtada Mutahhari, *The Awaited Savior*, (Karachi, Islamic Seminary Publications), prologue, p. 3
3. Sais I-Nursi, The rays, The Fifth Ray, p. 493, as quoted in Harun Yahya, *Jesus Will Return*, (London, Ta Ha, 2001), p. 66
4. Kabbani, p. 237
5. *Mufti Mohammad Shafi and Mufti Mohammad Rafi Usmani, Signs of the Qiyama and the Arrival of the Maseeh*, (Karachi, Darul Ishaat, 2000), p. 59
6. Sideeque M.A. Veliankode, *Doomsday Portents and Prophecies* (Scarborough, Canada, 1999) p. 358
7. Ahmad ibn Naqib al-Misri, *The Reliance of the Traveller and Tools of the Worshipper, a Classic Manuel of Islamic Sacred Law*, Translated by Noah Ha Mim Keller, (Amana Publications, Beltsville Maryland, revised 1994) p. 603.
8. ***Who is the evil Dajjal*** (the "anti-Christ")? by Mohammed Ali Ibn Zubair Ali <http://www.islam.tc/prophecies/masdaj.html>
9. Muhammad Ali Ibn Zubair, *The Signs of Qiyama*, translated by M. Afzal Hoosein Elias from the original (with references): "Aalalaat-e-Qiyyamat aur Nuzul-e-Eesa." <http://members.cox.net/arshad/qiyaama.html>
10. Veliankode, p. 218

ምዕራፍ - ሸሞንተ

ዳጃል ፡ እስላማዊ ጸረ-ክርስቶስ

እቲ ሳልሳይ ኣገዳሲ ሰብ ኣብ እስላማዊ ትንቢታት መወዳእታ ዘመን ፣ ኣል-መሲክ ኣድዳጃል (ሓሳዊ / መታለሊ መሲክ) ተባሂሉ ዝፍለጥ ሰብኣይ እዩ። ወይ ድማ ብኣሕጻርተ መጻውዒ ዳጃል ጥራይ ይበሃል። ናይዚ ሰብ እዚ ማንነት ምስ ማህዲን ሙስሊም የሱስን ክርእ እንከሎ ብተዛማዲ ኣዝዩ ዝሓሸ ሰብኣዊነት ኣለዎ። ኣዝዩ ዘስደምምን ግርምቢፕን። ብዛዕባ ኣድዳጃል ዘዘንትው ብዙሕ ሓዲዝኻ እንተሃለወ ፣ ንሕጂ ግና እቶም ብቀንዲ ፍሉጣት ዝኸኑ ሓዲዝ ጥራይ ኢና ክንርኢ ፣ እዚ ሰብ እዚ ዘይተለምደ ኣዝዩ ምስጢራዊ ዝኸኑ ማንነት ዘለዎ ሰብ ምዃኑ ብሩህ ክኸኑልና እዩ ፣

ዓቢ መስሐቲ

ዳጃል እቲ መስሐቲ ፣ ተኣምራታዊ ሓይሊ ከምዝውንን ፣ ብእኡ ገይሩ ድማ ንኹላ ምድሪ ንገለ ሓጺር ግዜ ከምዝመርሓ ይንገረሉ ፡

ሓደ ግዜ ነቢዩ [መሓመድ] ኣብተን ዳሕሮት መዓልታት ንኹሉ ዘርኢ ሰብ ዘስሕት ሰብኣይ ከምዝትንስእ ኣጠንቂቐና። ዳጃል ነዛ ኹላ ዓለም ከገዝኣ እዩ እሞ ፣ ሙስሊም ድማ ብፍቕሪ ናይዛ ዓለም ዝኣክል ሃይማኖቶም ገዲፎም ከይስዕብዎ ይጠንቀቁ። እዚ ሰብ ልክዕ ከምቲ የሱስ ዝገብሮ ዝነበረ ከይተረፈ ብኢዱ ምልክት ብምግባር ጥራይ ንሕሙማት ከሕውዮም እዩ ፣ ግና በዚ ተኣምራቱ ንሰባት ናብ መንገዲ ሲኣል እዩ ክመርሖም። ስለዚ ዳጃል እቲ ናይ ሓሶት መሲክ ፣ (ጸረ-ክርስቶስ) እዩምበር ካልእ ኣይኮነን። ንርእሱ ከም መሲክ ኣስመሲሉ ዘገርም ተኣምራት እንዳገበረ ሰባት ከስሕት እዩ።¹

ሓንቲ ዝዓይኑ

ዳጃል ሓንቲ ዓይኑ ዕወር ከምዝኸውን ይንገር። ምናልባት እዚ ሓዲዝ እዚ ብዛዕባ ዳጃል እቲ ቀንዲ ዝተቀሰን ዝፍለጥን ሓዲዝ ክኸውን ይኸእል እዩ። ኣየነይቲ ዓይኑ ዕወር ከምዝኸውን ግና ኣካራኸሪ እዩ ፣

መልእኸተኛ ኣላህ ብዛዕባ ዳጃል ክዛረብ ከሎ ኣብ ቅድሚ ህዝቢ ከምዚ ኢሉ ነይሩ ፣ ኣላህ በዓል ሓንቲ ዓይኒ ኣይኮነን እሞ ፣ እንሆ ዳጃል ግና የማነይቲ ዓይኑ ዕወር እዩ። ዓይኑ ኣብ ማይ ጸምበለል ከምትብል ፍረ-ወይኒ እዩ።²

መልእኸተኛ ኣላህ ኢሉ ነይሩ ፣ ዳጃል ጸጋመይቲ ዓይኑ ጽዑቕ ጨጉሪ ዘለዎ ዕወርቲ እዩ። ምስኡ ግራትን ሓዊን ኣሎ ፣ እቲ ግራቱ ሓዊ ክቕየር እዩ ፣ እቲ ሓዊኡ ኸኣ ግራት።³

አረማዊ (ዘይአማኒ)

ገለ ገለ ግዜ ዳጃል ፣ ኣብ መንገዱ ክልቲኡን የዲንቱ ምናልባት'ውን ኣብ ቅድሚት ግንባሩ ፣ ካፊር (ዘይአማኒ) ዚብል ጽሑፍ ከምዝህልዎ ይንገር። ግና እዚ ጽሑፍ እዚ ነቶም ሓቕኛ ሙስሊም ጥራይ እዩ ክርአዮም ዝኸእል እምበር፣ ብዘይካኦም ካልእ ወልሓደ ክርእዮ ዝኸእል የልቦን።

መልእኸተኛ ኣላህ ኢሉ ነይሩ ፣ ዳጃል ሓንቲ ዓይኑ ዕዉር እዩ። ኣብ መንገዱ ክልተ የዲንቱ ድማ “ካፊር” (ዘይአማኒ) ዚብል ጽሑፍ ኣለዎ። ድሕሪኡ መልእኸተኛ ኣላህ ነተን ቃላት ብብፊደል ካ . . . ፊ . . . ር እየን ኢሉ። ድማ ዝኹነ ሙስሊም ዘበለ ክንብቦ ክኸእል እዩ።⁴

እዚ ኣዝዩ ዘገድስ እዩ ፣ ነዛ “ካፊር” እትብል ቃል ዝተመሃረ ይኹን ዘይተመሃረ ሙስሊም ክንብባ ይኸእል እዩ። ዘይአማኒ ግና ቀላ ንምንታይ ካብ “አክስፎርድ” ፣ “ሃርቫርድ” ዩኒቨርሲቲ ዘይውድእ ብፍጹም ክንብቦ ዝኸእል ኣይኮነን።⁵

ሓሳዊ ገባሪ ተአምራት

ሼኽ ካባኒ ብዛዕባ እቲ ዳጃል ዝህልዎ ተአምራታዊ ሓይሊ ከምዚ ኢሉ ይዛረብ ፣

ዳጃል ሰይጣናዊ ሓይሊ ክህልዎ እዩ። ሙስሊም እምነቶም ሓዲጎም ክስዕብዎ ድማ ኣምሪሩ ከፈራርሆም እዩ። ንሱ ንሓቂ ሓቢኡ ፣ ሓሶትን ጥበራን ከግህድ እዩ። ነቢዩ ከምዝበሎ ፣ ዳጃል ኣብ ኢዱ ከይተረፈ ልክዕ ከም ናይ ቲሺ ስክሪን ሰባት ቀደም ንዝሞቱ ኣበዋቶምን ኣዝማዶምን ክርእዮም ሓይሊ ኣለዎ። . . . እቲ ምስሉ ዘርእየካ ዝሞተ ዘመድ ፣ “አ ወደይ! እዚ ሰብኣይ በዓል ሓቂ እዩ ፣ ኣነ ጽቡቕ ስለዝገበርኩን ብእኡ ስለዝኣመንኩን ኣብ ገነት እዩ ዘለኹ።” እንተ ኢሉካ እቲ ዘመድ ኣብ ሲኦል እዩ ዘሎ ማለት እዩ። እንተ ደኣ እቲ ዘመድ ፣ “በዚ ሰብ እዚ እመን ፣ ኣነ ስለዘይኣመንኩዎ እዩ ኣብ ሲኦል ኣትየ ዘለኹ” እንተበለ ግና ፣ ምልስ ኢልካ ንዳጃል ፣ “ኖእ ፣ ሓሲኻ ኢኻ ፣ ኣብ ገነት እዩ ዘሎ” በሎ።⁶

ነቢዩ ኢሉ ነይሩ ፣ ዳጃል ንቤድዊን ዓረብ² “ኣቦኻን ኣዴኻን ብህይወቶም እንተዘርእየካስ እንታይ ትብል፣ ኣነ ጎይታኻ ምዃነይ ምመስከርካ ዶ፣” ክብሎ እዩ። እቲ ቤድዊን ኸኣ ሐራይ ኢሉ ከምልስ እዩ። ስለዚ ክልተ ሰይጣውንቲ ምስሊ ናይ ኣቦኡን ኣዲኡን ሒዞም መጺኦም ፣ “ወደየ ጎይታኻ እዩ እሞ ሰዓቢ . . .” ክብልዎ እዮም።⁷

ዳጃል የሱስ ክርስቶስ እየ ክብል እዩ፣ መሎኮታዊ እየ ክብል እዩ

እዚ ልዕል ኢልና ዝርኤናዮ ጽሑፋት ኩሉ ዳጃል ናይ ጥበራ ተአምራት ዝገብር ሰባት ጎይታ ምዃኑ ክኣምኑ ኢሉ እዩ። ሙስሊም ሊቃውንቲ ዳርጋ ብሓደ ድምጺ ይመስል ፣ ዳጃል “መሎኮታዊ እዩ” ክብል ከምዝኹነ ይሰማምዑ። ፍሉጥ ሙስሊም ሊቕ ኣቡ ኣሚና ቢላል ፊሊፕስ ፣ ዳጃል ፣ “ኣምላኽ እዩ”⁸ ክብል ከምዝኹነ ይነግር።

² ቤድዊን ኣዕራብ ፣ ኣብ ምድረ-በዳ ብሰበኽ ሳግማዊ ናብራ ዝካየዱ ዓሌት ናይ ኣዕራብ እዮም ።

ብተወሰኑ ዳርጋ ኩሎም ሙስሊም ፣ ዳጃል ኣነ የሱስ ክርስቶስ እየ ከምዚብል ይሰማምዑ። ዋላ'ኳ ዳጃል ከምኡ ክብል ከምዘኸነ ዝነግር ሓዲዝ እንተዘይሃለወ ፣ ግና ቅዱሳት ጽሑፋት ኢሰላም ፣ ዳጃል ኣነ ኣምላኽ እየ ዚብል ናይ ሓሳት መሲሕ ኣይሁድ ከምዘኸውን ይነግሩና እዮም።

ዳጃልን ናይ ሰራይ በቕሉን

ሙስሊም ሊቕ መሐመድ ዓሊ ኢብን ዙባኢር ዓሊ በዚ ኣርእስቲ እዚ ብዛዕባ ዳጃል ክዛረብ ከሎ ከምዚ ይብል ፣ “ካብን ናብን ብዓቢዩ ፍጥነት ከመላለስ እዩ። መመላለሲ ዝኸውን ድማ ሓደ ኣዝዩ ገዚፍ በቐሊ ኣለዎ . . . ንዓለም ብምልእታ ክዘራ እዩ።” ። እዚ ዘደንጹ ዘረባ'ኳ እንተኸነ ፣ ግና ምስቲ የሱስ ክርስቶስ ኣብታ መወዳእታ ሰሙን ናይ ህይወቱ ኣብ ኣድጊ ተወጢሑ ናብ ዮርዳኤም ዝኣተዎ ምስኡ ዝመሳሰል እዩ።

ከተማታት ቡቕባ

ድጃል ምስ መጻ ሰለስተ ክኣትወን ዘይክእል ከተማታት ከምዘለዎ ይንገር። ሜካ ፣ መዲና ፣ ደማስቆ። ሙስሊም ካብ ዳጃል ሃዲሞም ካብዘን ሰለስተ ከተማታት ናብ ሓንቲኣን ክዕቁቡ ድማ ይምከሩ።

ነቢዩ(መሐመድ) ኢሉ ነይሩ፡ “ኣድዳጃል ናብ ማዲና ምስ መጻ መላእኽቲ ክሕልውዎ ክጸንሕዎ እዮም። ሰለዚ ብፍቓድ ኣላህ ኣድዳጃል ኸነ፣ ፌራ ኸነ ናብ ጥቓ እታ ከተማ ኣይክቐርብን እዩ።” ¹⁰

ምምጻእ ናይ ጸረ-ክርስቶስ (ዳጃል) ኣብተን ዳሕሮት መዓልታት ክኸውን እዩ። እዚ ዘርዕድ ክስተት እንዳቐረበ ይመጽእ ኣሎ እሞ፣ እቲ ግዜ ምስ ኣኸለ ግና ሰለስተ ከተማታት ጥራይ እየን ውሑሳት ክኸኑና ፣ ማካ ፣ ማዲና ፣ ሻም (ደማስቆ)። ዝኸኑ ውሕስነት ዝደሊ ሰብ ጐዩዩ ካብዘን ሰለስቲኣን ከተማታት ኣብ ሓዲኣን ይተዓቕብ።¹¹

ካብዘን ሰለስተ ከተማታት ወጻኢ ግና ዝኸኑና ይኹና ዓድታትን ከተማታትን ናብ ኩለን ክኣቱ እዩ ፣ እንተተኻእሎውን ንኹሎም ህይወት ዘለዎም ሰባት ክስሕቶም እዩ።¹²

ሱራ ናይ ሓለዎ

ሙስሊም እንተድኣ ገለ ክፋል ናይ ቁርኣን ሽምዲዶም ኣጽኒዖም ጸኒሖም ፣ ኻብቲ እኩይ ዳጃል ክድሕኑ ምዃኖም ይኣምኑ። እዚ ማለት እተን ትደግመን ቃላት ምስጢራዊ ሓይሊ ሰለዘለወን ንዐኣን ደጊምካ ንክፉኣት ሓይልታት ከም ምብራር ዝመስል እዩ።

ዳጃል ናብ ሓደ ሙስሊም እንተድኣ መጺኡ እሞ ፣ እቲ ሙስሊም ኸኣ ቀዳሞት ዓሰርተ ጥቕስታት ናይ ሱራት ኣል ካፍ (ምዕራፍ ናይ በዓቲ) ሽምዲድወን ጸኒሑ ወላሓንቲ ክገብሮ ኣይክእልን እዩ። ዝኸኑ ይኹን እተን ናይ መወዳእታ ጥቕስታት ናይ ሱራት ኣል ካፍ ዝሸምደደ ሰብ ድማ ብመዓልቲ ፍርዲ ብርሃን ክረከብ እዩ።¹³

ኣይሁዳዊ እዩ ፣ ሰዓብቱ ኸኣ ኣይሁድን ኣንስትን እዮም

ብመሰረት እስላማዊ ቅዱሳት ጽሑፋት ፣ ዳጃል ኣይሁዳዊ ከምዘኸውን ይእመን። ሙስሊም ጸሓፊ ማጥሉብ ቃስሚ ኣብታ *Emergence of the Dajjal, the Jewish King* (ምምጻእ ዳጃል ፣ እቲ ኣይሁዳዊ ንጉሰ) ትብል መጽሓፍ ፣ ነዚ ነጥቢ እዚ ኣዝዩ ተንቲኑ የብርሀ። ፍልስጤማዊ በዓል ስልጣን ሼኽ

ኢብራሂም ማህዲ ብዛዕባ ትጽቢት ህዝቢ ኣይሁድ ካብ እስላማዊ መንጽር ከመይ ከምዝኸነ ኣብ ሓደ ስብከቱ ክዛረብ ከሎ ድማ ከምዚ ኢሉ የነጽሮ ፣

ኣይሁድ ነቲ ናይ ሓሶት ኣይሁዳዊ መሲሕ እዮም ዝጽበዩ ዘለዉ ንሕና ግና ብሓገዝ ናይ ኣላህ . . . ንማህድን ንየሱስን ፣ (ሰላም ኣብ ልዕሊኡ ይኹን) ንጽብ ኣሎና። ንጹሃት ኣእዳው የሱስ ድማ ነቲ ሓሳዊ ኣይሁዳዊ መሲሕ ክቐትልኦ እየን። ኣበይ፣ ኣብ ከተማ ሎድ ናይ ፍልስጤም። ፍልስጤም ሽዑ'ውን ከምቲ ቐደም ሓመድ ድብ ናይቶም ወረርቲ ክትከውን እያ።¹⁴

ሳሙኤል ሻሂድ ፣ ዓረባዊ ክርስትያን ሊቕ ፣ ብዛዕባ እስላማዊ ትንቢታት መወዳእታ ዘመን ኣብ ዝገበሮ መጽናዕታዊ ስርሑ ፣ “ዳጃል ናይ ህዝቢ ኣይሁድ ናፍቕትን ትጽቢትን ጋህዲ ምዃን እዩ” ይብል ወሲኹ ድማ፣ “እቶም ዝበዘሉ ወተሃደራቱ ድማ ኣይሁዳውያን እዮም”¹⁵ ብምባል ይገልጽ።

ከምቲ ኣብ ዝሓለፈ ምዕራፍ ዝጠቐስናዮ ፣ ሰዓብቲ ዳጃል ብቐዳምነት ኣይሁድን ኣንስትን እዮም። ኣንስቲ ኣዝዩን ደናቐር ስለዝኸነናን ብቐሊሉ ስለዝገገያ ከምዝስዕብኦ ይንገር። ቬላንኩዶ ብዛዕባ እዚ ክዛረብ ከሎ፣ ፣ “እዚ ክኸውን ከሎ ፣ ብዙሓት ኣንስቲ ድማ ብሰንኪ ዘለዉን ውሑድ ኣፍልጦን ድንቁርናን ናይ ኢስላም ንጸረ-ክርስቶስ [ድጃል] ክስዕባኦ እየን።”¹⁶ ይብል።

ብሙስሊም የሱስ ክቐተል እዩ

ከምኡ'ውን ኣብ ዝሓለፈ ምዕራፍ ከምዝተጠቐስ ፣ ዳጃል ምስ ሰዓብቲ ብሙስሊም የሱስ ክቐተሉ እዮም።

መልእኸተኛ ኣላህ ኢሉ ነይሩ ፡ . . . ናይ ጸሎት ግዜ ምስ ኣኸለ የሱስ ወዲ ማርያም ካብ ሰማይ ክወርድ ናብ ጸሎት'ውን ክመርሖም እዩ። ጸላኢ ኣላህ [ዳጃል] ድማ ክርእዮ እዩ . . . ኣላህ ብኢዱ (ብኢድ የሱስ) ክቐትሎ እዩ ፣ ደሙ ኸኣ ኣብ ጭማርኡ (ጭማራ የሱስ ክርስቶስ) ነይሩ ክርእዮም እዩ።¹⁷

መሓበሪ

1. Shaykh Muhammad Hisham Kabbani, *The Approach of Armageddon? An Islamic Perspective* (Canada, Supreme Muslim Council of America, 2003), p. 223
2. Sahih Muslim Book 041, Number 7005, reported by Ibn Umar
3. Sahih Muslim Book 041, Number 7010, reported by Hudhalfa
4. Sahih Muslim Book 041, Number 7009, reported by Anas b. Malik
5. Kamran R'ad, *Freemasons and Dajjal*, (London, Islamic Academy, 2003), p. 173
6. Kabbani 223-4
7. Sunan Ibn Majah #4067, related by Abu Umamam Al-Bahili, quoted in Kabbani, p. 225

8. Abu Ameenah Bilal Philips, Ph.D. *Ad-Dajjal, The Antichrist*, (Alexandria, Soundknowledge Audio Publishers, 2001)
9. Mohammad Ali Ibn Zubair Ali, *Signs Of Qiyama*, (Abdul Naeem, New Delhi, 2004), p.17
10. Sahih Bukhari, Volume 9, Book 88, Number 248, Narrated by Anas bin Malik:
11. Kabbani, p. 226
12. .Philips
13. Suyuti, Durr al-Manthur, as quoted in Kabbani, p.227
14. Excerpts from a Friday sermon delivered by Palestinian Authority Imam Sheikh Ibrahim Madhi at the Sheikh 'Ijlin Mosque in Gaza City, broadcast live on April 12, 2002 by Palestinian Authority television [http://memri.org/bin/articles.cgi? Page=archives&Area=sd&ID=SP37002](http://memri.org/bin/articles.cgi?Page=archives&Area=sd&ID=SP37002)
15. Samuel Shahid, *The Last Trumpet: A Comparative Study of Christian-Islamic Eschatology* (US, Xulon, 2005), p. 254
16. Sidheeque M.A. Veinakode, p. 312
17. Sahih Muslim, Book 041, Number 6924, reported by Abu Huraira

ምዕራፍ - ትሸግተ

የሱስን ዳጃልን

እቲ ሳልሳይን አገራምን ምስሰል ኣብ ሞንጎ መጽሓፍ ቅዱሳዊን እስላማዊን ትንተና መወዳእታ ዘመን፡ እቲ እስላማዊ ስእሊ ናይ ጸረ-ክርስቶስ ሒዙ ዘሎ ዳጃል እዩ። እቲ ኣደናቕን ኣራቂታውን ባህርያት ናይ ዳጃል ሓዲግና፡ ኣመለኻኽታ እምነት ምስልምና ብዛዕባ ዳጃል ናብ ቅልል ዝበለን ሓጻርቲ ነጥብታትን ምስ እንጥቕልሎም፡ ዳጃል መሎኮታዊን ናይ ኣይሁድ መሲሕ ገይሩ ንርእሱ ዝገልጽ ሰብ ኮይኑ ኢና እንረኽቦ። ንሱ ንእስራኤላውያን ካብ ማህዲን ካብ ሙስሊም የሱስን ክከላኸለሎምን፡ ንብዙሓት ሰባት'ውን ንሃይማኖት ምስልምና ሓዲጎም ሃይማኖቶም ክቕይሩ ኪጥብሮም እዩ።

እንተኾነ ግና ዘይከምቲ ኣብ እስላማዊ ጽሑፋት ተገሊጹ ዘሎ፡ ሓንቲ ዓይኑ ዕዉር፣ ዓቢ መታለሊ፡ ኣብ ዓባይ በቐሊ ተወጢሑ ንዓለም ብምልእታ ዚዘውር፡ እዚ ዓይነት ስእሊ እዚ ኣብ ዓለም ክገሃድ እዩ ኢሊ ኣይኣምንን እዩ። እቲ ብዝተፈላለዩ ኣገደስቲ መንገድታት ነቲ ሃይማኖት ምስልምና ብዳጃል ክፍጸም ዝጸባቢይዎ ዘለዉ ትጽቢታት ዝፍጽም የሱስ (እቲ ናይ ሓቂ የሱስ) ግን ብሓቂ ክገሃድን ክመጽእን እዩ።

ምምላስ ናይ የሱስ ክርስቶስ

እንተኾነ ግና እቲ ናይ ብሓቂ የሱስ መሎኮታዊ ተኸላኻሊ ናይ እስራኤልን ናይቶም ብመንፈስ ውሉዳ ዝኾኑ ክርስትያናትን ኮይኑ ብሓቂ ክመጽእ እዩ። ንኢስላማዊ ትንበያታት ምስቲ ግሁድ ዝኾነ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ትንበያታት ምስ እነተኣሳስሮም፡ እቲ ናይ ብሓቂ የሱስ ምስተመልሰ፡ እስትራቴጂ ናይ ሰይጣን ንርእሱ ኣነ የሱስ እዩ ብምባል ዝገልጽ ሓዲ ዓለምለኻዊ ሃይማኖታዊ መራሒ፡ ንሱ ድማ እቲ ነቢዩ ሓሶት ምዃኑ እዩ። ምቕም ምኻኑ ርኡይ ይኾነልና። እቲ ጉዳይ ከምዚ እንተኾይኑ፡ ኩሎም ኣብ ዓለም ዘለዉ ተኸተልቲ ምስልምና፡ ንየሱስ እቲ ዓቢ መታለልን ናይ ምስልምና ጸረ-ክርስቶስን ተባሂሉ ዘሎ ዳጃል ገይሮም ክቐጽርዎ እዮም። ብፍላይ እቶም በቲ ግዜ'ቲ ብህይወት ዝጸንሑ ኣይሁድ ንየሱስ (እቲ ናይ ሓቂ የሱስ) ከም መሲሕ ክቐበልዎ ስለዝኾኑ፡ እዚ ንሙስሊም ንትንበያታቶምን ትጽቢታቶምን ኣእማኒ ክኾኖም እዩ። እንተኾነ ግና ሃይማኖት ምስልምና ካብ ዝጅምር ቅድሚ ሸዱሸተ ሚእቲ ዓመታት(600)፡ ኣይሁዳውያን ነብያትን ሃዋርያትን ኣከታቲሎም የሱስ ናብ እስራኤል ከምለስ እንከሎ፡ ጸላእቲ እስራኤል ከስዕርን ብኣይሁድ'ውን ምሉእ ተቐባልነት ክረክብን ሙዃኑ እቐዲሞም ገሊጸም እዮም።

ኣብ ልዕሊ ቤት ዳዊትን ኣብ ልዕሊ እቶም ኣብ የሩሳሌም ዝነበሩን መንፈስ ጸጋን ምህለላን ክኸው እዩ። ንሳቶም ከኣ ንኣይ፡ ነቲ ዝወግእዎ ኺጥምቱ እዮም፡ ከምቲ ንሓዲ ውሉዳ

ዚብኸየሉ ኪብኸይሉ፡ ከምቲ ንበኹሩ መሪር ሓዘን ዚሓዘነሉ ኣምሪርም ኪሓዘነሉ እዮም።

--ዘካ 12:10

እንሆ፡ መዓልቲ እግዚአብሔር ትመጽእ ኣላ.....ሸው እግዚአብሔር ኪወጽእ፡ ከምቲ ብመዓልቲ ውግእ እተዋግአ፡ ነቶም ኣህዛብ ኪዋግእም እዩ። ቦታ መዓልቲ እቲኣ ኣእጋሩ ኣብቲ ኣብ ቅድሚኡ የሩሳሌም ኣብ ምብራቕ ዘሎ ኸረን ዘይቲ ኪቐውም እዩ።

--ዘካ 14:1,3-4

ከምቲ ጽሑፍ፡ ተበጃዊ ኹብ ጽዮን ኪመጽእ እዩ፡ ካብ ያእቆብ ከኣ ረሲእነት ኬርሕቕ እዩ።

--ግብ 11:26

ነቶም ባርት ኣምላኽና ኣብ ገግምባርም ክሳብ እንሓትሞምሲ . . . ቁጽሪ እቶም ሕቱማት ድማ ሰማዕቲ፡ ካብ ብዘሎ ነገድ ደቂ እስራኤል ሚእትን ኣርብዓን ኣርባዕተን ሸሕ ሕቱማት። . . . እንሆ ድማ፡ እቲ ገንሸል(የሱስ እቲ መሲሕ) ኣብ ደብረ ጽዮን ደው ኢሉ፡ ስሙን ስም ኣቦኡን ኣብ ግምባርም እተጸሕፎም ሚእትን ኣርብዓን ኣርባዕተን ሸሕ ከኣ ምስኡ ርኤኹ። . . . ሓድሽ መዝሙር ዘመሩ . . . ።

--ራእ 7:3-4, 14:1,3

የሱስ ነተን ንየሩሳሌም ዝጸረራ ሃገራት ክዋግኤንን ከዕንወንን ምስተመልሰ፡ ኣእጋሩ ብግህዶ ኣብ ደብረ ዘይቲ ኪዓርፋ ኢዮን። እዚ ድማ የሱስ ኣብ እስራኤል ብኣካል ኪህሉ እዩ ማለት እዩ። ኣብዚ ግዜ እዚ እቶም ኣብ እስራኤል ብህይወት ዝጸንሑ ኣይሁድ ክርእይዎን፡ ንሱ እቲ ዝወግእም ምዃኑ ኣለልዮም ድማ ኪብኸየሉን እዮም። ስለዚ ንየሱስ ከም ሓቀኛ ናይ ኣይሁድ መሲሕን መሎኮታዊ መድሓንን ገይርም ብምቕባሎም ልቦም ኪዓርፍ እዩ። ኩሎም እስራኤል'ውን ኪድሕኑ እዮም።

እስላማዊ ጽሑፋት

ብርግጽ ብመሰረት እስላማዊ ጽሑፋት፡ ኣይሁድ ንዳጃል ከም መሎኮታዊ ናይ ኣይሁድ መሲሕ ገይርም ክቕበልዎ ትጽቢት ናይ ኩሎም ሙስሊም እዩ። ስለዚ እቲ እስላማዊ ኣተሓሳስባ ኣብዚ ዛዕባ እዚ እንታይ እዩ እንተኣልና፡ እቲ ናይ መጽሓፍ ቅዱስ የሱስ (እቲ ናይ ብሓቂ የሱስ) ነቶም ሰለስተ ቀንዲ ትጽቢታት ናይ ዳጃል ክፍጽምዮ ዝብል እዩ። ብግልጺ እዞም ጽሑፋት እዚኣቶም ሰይጣን ባዕሉ ዝጥቀሙሎም ስለዝኾኑ፡ ንኹሎም ተኸተልቲ ምስልምና እቲ ናይ ብሓቂ የሱስ ምስተመልሰ ንኸይቕበልዎ ኣቐዲሞም ዝገዝእዎም ሓሳባት ጥራይ ዘይኮኑ፡ ንኸዋግእዎ ዘተባብዑ እዮም። እቲ ንድሬ ስፍሓቱ ደው ዝብል ኣይመስልን እዩ። ነዚ ስዒቡ ተጠቂሱ ዘሎ ብሓደ ፉሉጥ ቅሬታዊ ሙስሊም ዑስማን ዓብደላ ዝተባህለ ንመልከት። እቲ ንዕኡ ዝቐረበሉ ሕቶ ከምዚ ዝሰዕብ ዝብል እዩ ነይሩ "ብዛዕባ መወዳእታ ዓለምን ግደ የሱስ ኣብዚ ዛዕባን ሙስሊም እንታይ ኢሎም ይኣምኑ።"። ምስ ኣርእስትና ዝተሓሓዘ ስለዝኾነ እቲ ዘገርም መልሱ ንመልከት፡

“ክርስትያን፡ የሱስ ናብዚ ምድሪ መጺኡ ንእስራኤል ከም ዝዋግኣላ እዮም ዝኣምኑ . . . እቶም የሱስ ክዋግኣሎም ዝበሃሉ ዘለዉ ኣይሁድ ግና ንየሱስ ከም ኣምላኽ ወይ'ውን ልኡኽ ናይ ኣምላኽ ገይርም ዘይምእማኖም ኣነ ከም ሕጨጫ እዩ ዝቐጽሮ . . . የሱስ ንኣይሁድ ኣይፈትዎምን እዩ . . . ብዘይ ዝኾነ ኣድልዎ፡ ንሕና ሙስሊም ሕልኸላኻት

ዘይብሉ ትርጉም ዘለዎ ዛንታ ብዛዕባ የሱስ አሎና። የሱስ ኣብቲ መወዳእታ ናይ ዓለም ግዚያት መጺኡ፡ ነቲ ቦቶም “ክፉኣት ኣይሁድ” ወይ “ጽዮናውያን”፡ ብዙሓት ኣማልኽቲ ዘምልኹ ክርስቲያናት፡ ሂንዱን ቡድኖን ዝቐመ ሰራዊት ሰይጣን ከምዝዋገኦ ኢና እንኣምን። ግና ገለ ኣይሁድን ብርክት ዝበሉ ክርስቲያናትን ቅኑዓትን ብሩኻትን ብምዃናም ኣብ ጎኒ የሱስ ኮይኖም ክዋግኡ እዮም። እዚ ሰራዊት ሰይጣን እዚ ቦቲ ኣነ የሱስ ክርስቶስ እዩ ዝብል ሰብኣይ እዩ ዝምራሕ። ነዚ ሰብኣይ እዚ ሙስሊም ዳጃል ኢሎም ክጽውዕዎ እዮም። ናይቲ ሓቅኛ የሱስ ሰራዊት ንሰራዊት ዳጃል ክዋግእዎን ክስዕርዎን እዮም። ናይ እስራኤል ግዝኣት ክወድቕ እዩ፡ ሃይማኖት ምስልምና ግና ክስዕርን ክስፋሕፍሕን እዩ።”’

እዚ እዘዩ ዘገርምን ዘደንጹን እዩ። ልክዕ ከም ውጽኢት ናይቲ ኢስላማዊ ትንቢታዊ ጽሑፋት፡ ኩሎም ሙስሊም ክልተ የሱስ ክመጹ እዮም ዝጽበዩ ዘለዉ፡ እቲ ናይ ሓቅን ናይ ሓሶትን። ኣቶ ዓብደላ ተኣሚንዎ ከምዘሎ፡ እቲ ናይ ሓቅ የሱስ ንእስራኤል ካብ ምጽልኡ ዝተላዕለ ከጥቅዖምን ክሓርዶምን ብሙዃኑ ቢ ከምዘልለ ገሊጹ ኣሎ። ከምኡ’ውን መለላዩ እቲ ናይ ሓሶት የሱስ ንኣይሁድ ዝከላኸለሎም ብሙዃኑ ከምዝኸነ ተኣሚኑ ኣሎ። ስለዚ ከምዚ ክንርእዮ ዝጸናሕና፡ ኣቶ ዓብደላን ኩሎም ኣብ ዓለም ዘለዉ ሙስሊምን፡ እቲ ናይ ሓቅ የሱስ መጺኡ ምስቲ ብማህዲ ዝፍለጥ መራሒ ኮይኑ ንእስራኤል ከጥቅዓን፡ ምስቲ ክርስቲያናት ከም ናይ ሓቅ የሱስ ዝፈልጥዎ ክዋጋእን ትጽቢቶም እዩ። እዚ ክንሪኦ ዝጸናሕና ኩሉ ብዛዕባ እቲ ኣብ መጽሓፍ ራእይ ተተንብዩ ዘሎ “ውግእ ናይ ኣርማጌዶን” ንጹር ዝኸነ ኣተኩሮ ንኸህልወና ኣይከሸግረናን እዩ።

መሓበሪ

1. <http://www.answering-c hristianity.com/que5.htm>

ምዕራፍ - ዓሰርተ

እቲ ዝተበራበረ ኢሰላማዊ ግዝኣት ናይ ጸረ-ክርስቶስ

ዋላ'ኳ እቶም ከሳብ ሕጂ ከንገራም ዝጸናሕና ኣርእስታት ብሓቂ ሰሓብቲ እንተኾኑ፡ ኣብ መወዳእታ ግና፡ እቲ ሰይጣን ናይ መወዳእታ ዕልወቱ ኣንጻር ኣምላኽ ዝፍጽመሉ ቀንድን ዋናን መንኮርኮር ብሓቂ ኢሰላም እንተኾይኑ፡ እቲ ኣብዚ ጉዳይ እዚ ፈተነ-ሊትማስ እንገብረሉ መጽሓፍ ቅዱስ እዩ ክኸውን ዘለዎ። መጽሓፍ ቅዱስ ብዛዕባ ባህርን ኣቃውማን እቲ ናይ ጸረ-ክርስቶስ ግዝኣት እንታይ ይብል።

ግዝኣት ናይ ጸረ-ክርስቶስ በዘን ሎሚ ዘለዎ ናይ ምስልምና ሃገራት ጥራይ ዝተጎበአ ከምዝኸውን ዝገልጹ መርትዖታት ንመጽሓፍ ቅዱስ መሊኦምዎ ኣለዉ። ብዛዕባ እቶም ብኣይሁዳውያን ነብያት ዝተገልጹ ኩሎም መርትዖታት ከጽንዕ ዝደሊ ሰብ፡ እዚ ኣምር እዚ ንኸበርሃሉ ጽዑቕ መጽናዕቲ እዩ ዘድልዮ። ንሕጂ ግና ንኸነሕጽሮን ንጥቕምናን ኢልና፡ ካብ መጽሓፍ ህዝቅኤልን ራእይ ዮሃንስን ዝተወሰዱ ሓጻርቲ መግባታት ክንርኢ ኢና። ዋላ'ኳ እልቢ ዘይብሎምን ልሙዳትን ዝኾኑ መግባታት፡ ነቲ ኣብ መጻኢ ዝቐልቐል ኤውሮጳዊ-ሮማዊ ግዝኣት ከም ናይ ጸረ-ክርስቶስ ሰረት ሓይሊ እንተገለጸዎ፡ ኩለን እተን መጽሓፍ ቅዱስ ዝጠቐሰን ሃገራት ናይ ሙስሊም ሃገራት ምዃነን ቀጸልና ክንርእየን ኢና። እዚ ጭብጢ እዚ ምስ ክልተ ምርጫታት ክንፋጠጥ ጥራይ እዩ ዝሓድገና። እቲ ቐዳማይ ምርጫ፡ ቅድሚ ምምጻእ ናይ ጸረ-ክርስቶስ እዘን ሃገራት እዚአተን ኣብ ኣካይድኣን መሰረታዊ ለውጥታት ክገብራ ብፍላይ ነቲ ምስልምናዊ ሰረተን ንድሕሪት ከምዝሓድግኦ ጌርካ ምሕሳብ እዩ። እዚ ምርጫ እዚ ጸገም ከይሃለዎ ኣይተርፍንዮ። ዋላ'ኳ ብዙሓት ሙስሊም ንየሱስ ይስዕቡዎ ከምዘለዉ ዝገልጽ ዜናታት እንተተቐልሑ፡ እንተኾነ ግና እዘን ሃገራት እዚአን ንምስልምናዊ ሰረተን ንድሕሪት ከምዝሓድግዎ ዝገልጽ ግዙፍ ጭብጢ ግና የለን። እዘን እንጠቐሰን ሃገራት ኣብዚ እዋንዚ ኣብ ምድረን ምስልምናዊ ምስፍሕፋሕ ገኒኑ ዝረኣየለን ዘሎ እየን። እንተኾነ ግና ንብዙሕ ዓመታት ብዙሓት መማህራን ናይ መጽሓፍ ቅዱስ፡ ቅድሚ መወዳእታ ዓለም ሃይማኖት ምስልምና እናተዳኸመ ከምዝኸይድን ኣብ መወዳእታውን ተቐባልነት ሲኢኑ ከምዝጠፍእን ክገልጹ እየ ሰሚዐ። እዚ ሕጂ ድሕሪ ነዊሕ ግዜ ዝወሰደ ስትሲቲካዊ መጽናዕትታት ዝተረኸበ እዋናዊ ሓቂ ግና ምስዚ ሓሳብ እዚ ፈጸሙ ዝራኸቡ ኣይኮነን።

እቲ ካልኣይ ምርጫ ድማ ምስ ምሉእ ዝኾነ መርትዖታት፡ እቲ ናይ መጻኢ ግዝኣት ናይ ጸረ-ክርስቶስ ብሓቂ እቲ ኢሰላማዊ ግዝኣት እዩ ንኸትብል ዘገድድ እዩ። እዚ ሓቂ እዚ ንበይኑ፡ ዕብላላ ምስልምና ካብ ኩለን እተን ንግዝኣት ናይ ጸረ-ክርስቶስ ዘቆማ ሃገራት፡ ንመማህራን መጽሓፍ ቅዱስን ንተመሃሮ ትንቢታት መወዳእታ ዓለምን፡ ኣገዳስነት ናይ ኢሰላም ኣብ መወዳእታ ዓለም ንኸቋጽርዎ ክገድዶም እዩ።

አብዚ ምዕራፍ እዚ እተን ኣብ መወዳእታ መዓልታትን ኣብ ግዝኣት ናይ ጸረ-ክርስቶስን ዓቢ ተራ ዝጻወታ ሃገራት ብልክዕ ኣየኖት ምዃነን ክንምርምር ኢና።

ምፍላይ መዝገት ጸረ-ክርስቶስ ብመንጸር መጽሓፍ ህዝቅኤል

ኑብዩ ህዝቅኤል ንሃገራት እዚ ናይ መወዳእታ ግዝኣት ብንጹር ዝጠቐሰን መጥቃዕቲ ናይዚ ግዚኣት ኣንጻር እስራኤል ኣብ መጻኢ ከመይ ከምዝፍጸም ኣብ ዝንበየሉ ዝነበረ እዩ። ኣብ መበል ሰላሳን ሸምንተን ምዕራፍ ናይ መጽሓፍ፡ ብቐጥታ ብዝዕባ እቲ ጎይታ ብዘይተለምደ “ጎግ” ዝብል ስም ጸዊዕዎ ዘሎ ጸረ-ክርስቶስ ብምሙዳት እዩ ዝጅምር። እዚ ጎግ ዝብል ስም ፍሉይ መጻውዒ ኮይኑ፡ ነቲ ኣብ ምድሪ ማጎግ ዝገዝእ ገዛኢ ዝወሃብ ስም እዩ።

ከምዚ ዚብል ቃል እግዚአብሔር ድማ መጻኒ፡ ኣታ ወዲ ሰብ፡ ገጽካ ናብ ጎግ ኣብ ሃገር ማጎግ፡ እቲ መስፍን ሮሽን ሜሴክን ቱባልን፡ መልስ እሞ ኣንጻሩ ተነበየሉ፡ በልውን፡ እግዚአብሔር ከምዚ ይብል ኣሎ፡ ኣታ ጎግ መስፍን ሮሽን ሜሴክን ቱባልን ኣብ ክሳብ ኣሎኹ። ክመልሰካ፡ ኣብ ምንጋጋኻ ዓንቃሪቦ ኸገብር እዩ፡ ንኣኻ ምስ ኩሉ ሰራዊትካ፡ ኣፍራስን ፈረሰኛታትን፡ ከላቶም ድርዒ ዝለበሱ፡ ብዙሓት ሰብ ከኣ ዋልታን ገለብን ዘለዎም፡ ከላቶም ሰይፊ ዚሓዙ፡ ምስኦም ከኣ ሰብ ፋርስን ኢትዮጵያን ፋጥን፡ ከላቶም ዋልታን ቀራይቲ ርእስን ዘለዎም ገይረ ኸውጽኣካ እዩ። ጎሜርን ኩሉ ጭፍራኡን ቤት ቶጋርማ ኻብ ወሰናይ ሰሜንን ከሉ ጭፍራኡን፡ ብዙሓት ህዝቢ ምሳኻ እዮም። ተዳሎ፡ ንስኻን ከሉ እቲ ኣባኻ ተኣኪቡ ዘሎ ህዝብኻን ተሰለፍ፡ ንስኻውን ሓለቓኦም ኩን።

—ህዝ 38:1-7

መጽሓፍ ቅዱስኩም ከፊትኩም ንህዝቅኤል ምዕራፍ ሰላሳን ሸምንተን(38) ብህድኣት ከተንብብዎ ከተባብዓኩም ደስ ይብለኒ። እቲ ህዝቅኤል ነዛ ሎሚ ዘላ እስራኤል ንምግላጽ ዝተጠቐመሉ ንጹር ሓሳባት ኣዝዩ ዘደንቕን ዘደንጹን እዩ። ንሱ ንጸረ-ክርስቶስ ኣመልኪቱ ክንበ እንከሎ ከምዚ ይብል፡ “ኣብተን ናይ መወዳእታ መዓልታት፡ ነታ ንነዊሕ እዋን ተነጺላ ዝነበረት፡ ህዝባውን ካብ ብዙሓት ሃገራት ናብ ኣኸራናት እስራኤል ዝተኣከበ ካብ ውግእ ዝተመልሰት ምድሪ ክትወርር ኢኻ”። እስራኤል “እታ ዳግም ዝቐመት ህዝባውን ካብ ብዙሓት ሃገራት ዝተኣኻሽበ፡ ብከብትን ኣቐሙትን ሃብታም” እናበለ ገሊጽዎ ኣሎ። ኣብዚ ህዝቅኤል ብንጹር ብዛዕባ እዛ ሎሚ ዘላ እስራኤል እዩ ዝገልጽ ዘሎ።

ስለዚ ህዝቅኤል፡ ንጹር ዝኾነ ኣስማት ናይተን ብጎግ ተመሪሖን ኣብ ምውራር እስራኤል ዓቢ ተራ ዝጻወታ ሃገራት እዩ ዝነግረና። ኣስማተን ብተርታ ምስ እንምልከት ድማ ማጎግ፡ ሜሴክ፡ ቱባል፡ ፋርስ፡ ኢትዮጵያ (ኩሽ)፡ ፋጥን ፡ ጎሜርን ቤት ቶጋርማን ከምኡውን “ብዙሓት ህዝቢ ምሳኻ እዮም” ብምባል ይዘርዘር።

ጎግ ብሓቂ እቲ ጸረ-ክርስቶስ ደዮ፡

ኣብ ሞንጎ መማህራን መጽሓፍ ቅዱስ ፣ ዘሎ ግምታት መንነት ጎግን እተን ምስኡ ዝመሓዘዎ ሃገራትን ኣዝዩ ዝተፈናጨለ እዩ። ኣብዘን ዝሓለፉ ሒደት ዓመታት እቲ ኣብ ህዝቅኤል ምዕራፍ 38-39 ተጠቒሱ ዘሎ ሰራዊት፡ እቲ ብጸረ-ክርስቶስ ዝምራሕ ዘይኮነስ ብኻልእ ናይ ዓለም መራሒ ዝምራሕ ወራሪ ሰራዊት ምዃኑ እዩ ክግለጽ ጸኒሑ። እንተኾነ ግና ኣነ ብውልቀይ ነቲ ጎግ ጸረ-ክርስቶስ ኣይኮነን ዝብል ትንተናን ግምትን ነጺገዮ ኣለኹ። ስለምንታይ ከምዚ ይብል ከምዘለኹ ዝገልጽ ንእሽቶ መጽሓፍ እንተዝጻፍ ደስ ምበለኒ። ንሕጂ ግና ስለምንታይ ከምኡ ኢሊ ከምዝወሰንኩ ዘብርሁልና ክልተ ዋና ሓሳባት ክንርኢ ኢና።

ካልእ ጎግ ዝበሃል የለን

ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ጎግን ማጎግን ክልተ ሳዕ ጥራይ እዮም ብንጹር ተጠቂሶም ዘለዉ። ጎግ ብጀካ ኣብ መጽሓፍ ህዝቅኤል ኣብ መጽሓፍ ራእይ ዮሃንስ'ውን ተጠቂሶ ኣሎ። ነቲ ብዛዕብኡ ኣብ መጽሓፍ ራእይ ተጻሒፉ ዘሎ ንመልከት፡

እተን ሸሕ ዓመት ምስተፈጸመ ሸሕ፡ ሰይጣን ካብ ማእሰርቱ ሺፍታሕ፡ እሞ ነቶም ኣብ ኣርባዕተ መካዝን ምድሪ ዚነበሩ ኣህዛብ፡ ንጎግን ማጎግን ኬስሕቶም፡ ንውግእውን ምእንቲ ሺእክበም፡ ኪወጽእ እዩ፡ ቁጽሮም ድማ ከም ሑጻ ባሕሪ እዩ። ኣብ ልዕሊ እቲ ግፍሒ ምድሪ ሸሕ ወጹ፡ ንሰፈር እቶም ቅዱሳትን ነታ ፍቕርቲ ኸተማን ድማ ከበቡ። ካብ ሰማይ ከኣ ሓዊ ወሪዱ በልዖም።እቲ ዜስሕቶም ዲያብሎስ'ውን ናብቲ እቲ ኣራዊትን እቲ ነብዩ ሓሶትን እተደርበይዎ ቐላይ ሓውን ዲንን ተደርበዩ። ንዘልኣለመ ኣለም ከኣ ለይትን መዓልትን ኪሳቐዩ እዮም።

--ራእይ 20:7-10

መጽሓፍ ቅዱስ ከምዝነግረና ፣ ድሕሪ እቲ ሸሕ ዓመት ንግስነት ክርስቶስ ከይተረፈ፣ ሓደ ካልእ ጭፍራ ሰራዊት ንዮርሳሌም ፣ ነታ ቕድስቲ ከተማ ኬጥቅዓ ኪመጽእ እዩ። ሕጂ'ውን እቲ መራሒ ናይዚ ጭፍራ ጎግ እዩ ዚበሃል። ሰራዊቱ ድማ ማጎግ። እምበኣርክስ እቶም ጎግ ማለት ጸረ ክርስቶስ ኣይኮነን ዚብሉ ሰባት ፣ እዚ ካልኣይ “ጎግ” ካብቲ ቀዳማይ ጎግ ኣስታት ሸሕ ዓመታት ድሒሩ ምምጻኡ ፣ ነዚ እንታይ ምላሽ ኪህቡሉ ይኸእሉ። ነቶም ከምኡ ዚብሉ እዚ ግድል እዩ። ብርግጽ እቲ ቀዳማይ “ጎግን ማጎግን” ምስቲ ካልኣይ “ጎግን ማጎግን” ኪንዮ እቲ ሰግንጢር ኣሰማቶም ዝሓለፈ ተመሳሳልነት ኣለዎም። ሕጂ ግና እቶም ጎግን ጸረ ክርስቶስን በበይኖም እዮም ዚብሉ ፣ ነዚ ዝስዕብ ሓሳብ ከመይ ገይሮም ኪገጽልዎ ይኸእሉ ፣ ማለት ኣብ ህዝቅል ዘሎ ጎግ ምስቲ ኣብ ራእይ ዮሃንስ ዘሎ ጎግ እንታይ ተመሳሳልነት ስለዘለዎም እዩ ቃል ኣምላኽ ሓደ ሰም ሂብዎም ዘሎ።

ዝኾነ ሰብ ጎግ መን ምዃኑ ኪፈልጥ እንተደልዩ ፣ ብመጀመርታ ጸረ ክርስቶስ መን ምዃኑ ቅርብ ኢሉ ክርእዮ ኣለዎ። ጸረ ክርስቶስ ብቐጻል ዝበለ ኣዘራርባ ብሰጋ ዝተገልጸ ሰይጣን ማለት እዩ - ወይ ከኣ ንዕኡ ብቀረባ ዚመሳሰል ነገር። መጽሓፍ ቅዱስ ከይተረፈ ከማን ፣ ኣብ ሓደ ክፍሊ ብዛዕባ ሰይጣን ኪዘረብ ጸኒሑ ፣ ልክዕ ብሓደ ቃላት ንጸረ ክርስቶስ ከኣ የመልክተልና እዩ። ልክዕ ከምዚ ሓደን ሓደን ዝኾኑ ገይሩ እዩ ዚዘረበሎም (ንኣብነት ኢሳያስ 14 ርኣ)። ካብዚ ሓሊፉ 'ውን ጸረ ክርስቶስ ምስ ሰይጣን ብሓደ ኪምለኽ ምዃኑ መጽሓፍ ቅዱስ ይነግር እዩ። ስለዚ ብጥቕልል ዝበለ ኣዘራርባ ጸረ ክርስቶስ ማለት ሰይጣን ንእስራኤል ንምጥፋእ ዚጥቀመሉ ኣሻንጉሊት ማለት እዩ። ብውሑዱ 'ዚ ኣብ መጽሓፍ ራእይ ዮሃንስ ተጻሒፉ ኣሎ (ጎግ ንእስራኤል ኬጥፍእ ኪመጽእ እዩ)። ጎግን ጸረ ክርስቶስን ኣብ መወዳእታ ዘመን ዚጸወትዎ ተራ እንተርኢና 'ውን ናይ ክልቲኦም ሓደ እዩ። ልክዕ ከምቲ ኣብቲ ዝመጽእ መዓልታት ሰይጣን ግብርታቱ ንኪገብር ሰብ ከተንሰእ ዚኾነ ከምኡ ድማ ኣብቲ ምውዳእ ሸሕ ዓመት ንግስነት ክርስቶስ ኣብቲ ናይ መወዳእታ ዕልወት ካልእ ሰብ ከተንሰእ እዩ። ኣብዚ ክልቲኡ እዋናት ድማ ኣፈጻሚ ናይቲ ዕልዋ ጎግ እዩ ዚበሃል ሰራዊቱ ድማ ማጎግ። እሞ ከመይ ገይርና ደኣ ነዚ ቀዳማይ ጎግ ካብቲ ካልኣይ ብባህሪያቱ ከምዚፍለ ገይርና ንርእዮ፣ ከም ሓቂ ፣ ኣብ ህዝቅል ዘሎ ጎግ ካብ ጸረ ክርስቶስ ይፍለ እዩ ዚብሉ ግድን እዩ መርገጺኦም ኪገራጮ።

እንተደኣ ርግጻኛ ዘይኮንካ ግና ነዚ ዝስዕብ ካልኣይ ነጥቢ እስከ ሕሰበሉ። ህዝቅል ኣብ መጽሓፍ ፣ እቶም ቀዳማት ነቢያት ብዛዕባ ጎግ ከምዚተነበዩ ብንጹር ይነግረና ፣

እግዚአብሔር አምላክ ከምዚ ይብል አሎ፡ እቲ ኣነ ብጥንቲ ኣብእም ከም ዘምጽአካ ቡቶም ቦታ ዘመን እቲኣ ዓመት ንዓመት እተነበዩ ኣገልገልተይ ነብያት እስራኤል ገይረ ብዛዕባኻ እተዛረብኩስ ንስኻዶ ኣይኮንካን፡

--ሀዝ38:17

ስለዚ እምበኣር 'ዚ ክፍሊ ከምዚነግረና፣ እቶም ቅድሚ ህዝቄል ዝነበሩ ነብያት እስራኤል ብዛዕባ ጎግን ማጎግን ንብዙሕ ዓመታት ተዛሪቦም ነይሮም እዮም። እሞ እንተደኣ ጎግ ማለት ጸረ ክርስቶስ ማለት ኣይኮነን እንተኣልና ፣ እስኪ ንገሩኒ ኣበየናይ ክፍሊ ናይ መጽሓፍ ቅዱስ እዩ እዞም ነቢያት ብዛዕባ ጎግ ዚተነበይዎ እንረኽቦ፡ ጥቕስታት ክንመጣጥጥ እንተዘይኮይንና ኣይንረክብን ኢና። ጎግ - ጸረ ክርስቶስ እንተኹይኑ ግና ፣ ብዛዕባኡ ዚተጻሕፈ ትንቢት ኣብ ብዙሕ ክፍልታት ብቀሊሉ ክንረክብ ንኽእል ኢና።

ነዚ ዚብለኩም ዘለኹ ዜጽንዕ ኣያሎ መርትዖታት ኣሎ። ንሕጂ ግና 'ዚ ዝበልኩዎ እኹል እዮም ናብ ካልእ ክንሰግር። ጎግን ጸረ ክርስቶስን ሓደ እዮም። ሕጂ እምበኣር ንልፍንቲ ጎግ ዜቐማ ሀገራት በዓል መን እየን ክንርኢ።

ሮሽ ማለት፡

ኣታ ወዲ ሰብ፡ ገጽካ ናብ ጎግ ኣብ ሃገር ማጎግ፡ እቲ መስፍን ሮሽን ሜሴክን ቱባልን፡ መልስ እሞ ኣንጻሩ ተነበየሉ፡

--ሀዝ38:2

እዚ ሮሽ ዚብል መበቆላዊ ቃል ናይ እብራይስጢ እዩ። ትርጉሙ ድማ ርእሲ ወይ ሓለቓ ወይ መስፍን ማለት እዩ። ኣብ ገለ ገለኡ ትርጉም መጽሓፍ ቅዱስ ግና (ኣብ ናይ ትግርኛውን) ነዚ ቃል 'ዚ ከም ስም (noun) እዩ ተጠቒምሉ ዘሎ። ስለዚ ድማ ብዙሓት ሰባት ብዛዕባ ስም ናይ ሓደ ቦታ እዩ ዝዛረብ ዘሎ ይብሉ። እቶም ከምኡ ዚብሉ ድማ ሮሽ ፣ ነዚ ናይ ሎሚ ሀገር ሩስያ ዘመልክት ምጂኑ ይዛረቡ። ከምዚ መበሊኦም ምኽንያት ፣ ናይዚ ክልቲኡ ቃላት ኣደማምጻ ሓደ ስለዝመሰል እዩ ፣ ሮሽ - ሩስያ። ነዚ ኣበሃህላኦም ወሲኹ ዚድግፈሎም ድማ ጎግ (መስፍን ሮሽ) ካብ ሰሜን ከምዚመጽእ ህዝቄል ተነብዮ ስለዘሎ እዩ። ብርግጽ ከኣ ሩስያ ብልክዕ ብሰሜን ናይ እስራኤል እያ ዘላ። ግና ሮሽ ዝብል ቃል ቅኑዕ ሕጊ ትርጓሜ ተኸቲሉ ዝመጸ ቃል ኣይኮነን። ከመይ ገይሩ እዩ ሓደ ናይ ቀደም ሴማዊ ቃል (ብልክዕ ንምዝራብ ድማ እብራይስጢ) ምስ ናይ ሎሚ ዝተፈለየ ቋንቋ ዘለዎ ሀገር ዝተረኸበ ቃል (ሩስያ ከኣ ካብ ስካንዲኒቪያዊ መበቆል ዘለዎ ቃል) ከተራኸቦ ምፍታን ቅኑዕ ዚኸውን፣ ሓደ ኣደማምጻ ጥራይ ስለዝሀለዎ ከመይ ገይርካ ናብ መደምደምታ ክትበጽሕ ትኽእል፤

ሮሽ ዚብል ቃል ናይ እብራይስጢ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ጥራይ ልዕሊ ሓሙሽተ ሚእቲ ሳዕ ተጠቒምሉ ኣሎ ፣ ኣብ ኩሉ ድማ ክትርጎም ከሎ “ርእሲ ፣ ሓለቓ ፣ ኣውራ ፣ ላዕለዋይ፣ ብሉጽ” ዝብል ወይ ከኣ ንዕኡ ዝመሰል ትርጉም ዘለዎ እዩ። ንኣብነት ሮሽ ሃሻና³ ዝበሃል ናይ ኣይሁድ በዓል ኣሎ ትርጉሙ ከኣ ኣውራ መዓልቲ ናይ ዓመት ማለት እዩ። ከምኡውን ነዚ ዝስዕብ እስኪ ሕሱብ ፣ ካብቶም ሸምንተ ተጠቒሶም ዘለዎ ሀገራት ብጀካ ሓደ (ንሱ ኸኣ ፋርስ እዩ) ካልኣት ኩላቶም ደቂ ደቂ ናህ ዝነበሩ እዮም። ፋርስ ከኣ ብዘመን ህዝቄል ኣቐዲሙ ንኹሉ ማእከላይ ምብራቕ ዚገዝእ ንዝነበረ ናይ ንግስነት ፋርስን ሜዶንን ርእሲ ዝነበረት ኣዝያ ፍልጥቲ ሀገር እያ ነይራ። እሞ ከመይ ማለት እዩ ኣብ መንጎ እዞን ፍልጥት ዝነበሩ ሀገራት (ገሊኣን ዓባይቲ ስለዝነበሩ ገሊኣን ካብ ዘርኢ ናህ ዝመጸ ስለዝነበሩ) ሃንደበት ኣብ ማእከላን ሩስያ

³ ኣይሁዳውያን ኣውራ መዓልቲ ናይ ዓመት ወይ ድማ በዓል መለኸታት ዝብልዎ በዓል እዩ።

ምእታውስ እንታይ ይበሃል፤ ኣብቲ ሸው እዋን ሩስያ ኣይነበረትን ከማን። እዚ ከምቲ መምህር መጽሓፍ ቅዱስ ዶ/ር መሪል ኡንገር ዝበሎ ፣ “ሮሽ - ሩስያ ማለት ምዃኑ ናይ ስነ-ጽንቁ እኹል መርትዖ ዘይብሉ ግምት እዩ።”¹

ልፍንቲ ሰይጣን

ቀጺልና እዘን ተጠቂሰን ዘለዎ ሀገራት ኣብዚ ሎሚ እዋን በዓል መን እየን ክንርኢ ኢና። ካብተን ሸምንተ ተጠቂሰን ዘለዎ ፡- ማጎግ ፣ ሜሴክ ፣ ቱባል ፣ ፋርስ ፣ ኩሽ ፣ ፋጥን ፣ ጎሜር ከምኡውን ቶጋርማ ፣ እተን ሸውዓተ ኣብ መጽሓፍ ዘፍጥረት ካብ ዘርኢ ኖህን ደቁን ዝመጸ ምዃኑን ተገሊጹ ኣሎ። መማህራን መጽሓፍ ቅዱስን ታሪኽኛታትን፡ ኣስማት ዘርኢ ኖህ ብምኽታል ናብ ሓደ ጉጅለ ህዝቢ ኣብ ሓደ ኣከባቢ ዝነበሩ ዝነበሩ ይበጽሑ እዮም። ብእኡ ድማ ኣብዘን ሎሚ ዘለዎ ሃገራት ብልክዕ ኣበይ ይነበሩ ከምዚነበሩ ንምፍላጥ ተኻኢሉ እዩ። ሸሕ'ኳ ኣብ ዝርዝራዊ ንጻፊታቱ ብዝምልከት ክትዓት እንተህለወ ብሓፈሻ ኩላቶም መማህራን መጽሓፍ ቅዱስ ዚሰማምዑሉ ነጥብታት ግና ኣሎ።

ሜሴክን ቱባልን

ብመሰረት ገለ ገለ መማህራን መጽሓፍ ቅዱስ ፣ ሜሴክን ቱባልን ነዚ ናይ ሎሚ ሀገር ሩስያ ዘመልክት ምዃኑ ይንገር እዩ። ብዙሓት ስሙያት መማህራን ከይተረፉ ፣ መጽናዕቲ መጽሓፍ ቅዱስ ስኮሎሎጂ ከም ቀንዲ መወከሲ ብምውሳድ ፣ እዘን ክልተ ሀገራት ኣብዛ ናይ ሎሚ ሩስያ ዚርከባ ከተማታት ሞስኮን ቶባልስክን ማለት እየን ይብሉ። ሕጂ 'ውን እቲ ሸግር ናይዚ ከመይ ኢሉ እዩ ኣደማምጻ ጥራይ ሓደ ስለዝመሰለ ሜሴክ ማለት ሞስኮ ፣ ቱባል ከኣ ቶባልስክ ዝኾውን፣ ምናልባት 'ዚ ንገሌኻትኩም ዘእምን ይኸውን ፣ ድኹምነት ናይዚ ትርጓሜ ግና ከምቲ ኣብ ላዕሊ ዚጠቐስኩዎ እዩ። ዝኾነ ቃል ናብቲ መሰረታዊ ቅዳሕ እብራይስጢ ከይድካን ሱር ናይቲ ቃል ከይረኽብካዮን ፣ እተቐርበ መገተ ብቐዕ መረጋገጺ ዮብሉን።

ማሪቆስ ሂቸኮክ ሕፉር መምህር መጽሓፍ ቅዱስ ፣ ኣብ ህዝ27:13 ተጠቂሱ ብዘሎ መሰረት ሜሴክን ቱባልን መሻርኽቲ ንግዲ ጢሮስ ከምዚነበሩ ብልክዕ የመላኽተና። ጢሮስ ማለት 'ዚ ናይ ሎሚ ሊባኖስ ማለት እዩ። “ብዘይ መጠን ኣወዛጋቢ እዩ” ይብል ሂቸኮክ ፣ “ጢሮስ ምስ ክንድኡ ዝኣክል ርሕቀት ንሰሜን ምስ ዝነበሮም ህዝብታት ሞስኮን ቶባልስክን ንግዲ ከተካይድ”። ከም ሓቕስ ፣ ብዘመን ህዝቄል እቲ ቦታታት ሱብ ይነበረሉ ነይሩ ዶ ኣይነበረን ከይተረፈ ኣጠራጣሪ እዩ። ኣብ መወዳእታ ብዛዕባ 'ዚ ሂቸኮክ ከምዚ ኢሉ ይድምድም ፣

እዘም ኣስማት ቀሪብና እንተርኢናዮም ፣ ሜሴክን ቱባልን ዝበሃሉ እቶም ብመዓልታት ህዝቄል ናይ ቀደም ሞስኪ/ሙስኪ ከምኡውን ቱባሉ/ቲባሊን ዝበሃሉ ዝነበሩ ንደቡብ ሸነኽ ናይ ጸሊም ባሕርን ፣ ባሕሪ ካስፒያንን ዝቐመጡ ዚነበሩ ኣህዛብ እዮም። እዘም ኣህዛብ ኣብዘን ሎሚ ዘለዎ ሀገራት ቱርኪ ፣ ምናልባት እውን ደቡባዊ ክፍሊ ሩስያን ሰሜናዊ ክፍሊ ኢራንን ዚቐመጡ ዚነበሩ እዮም።²

ሜሴክ ኣብቲ ፍርግያ ተባሂሉ ዝፍለጥ ኣከባቢ፡ ኣብ ማእከላይን ምዕራባውን ክፍሊ ናይ ንእሽቶ ኤስያ እያ ትርከብ ከምኡ ድማ ቱባል ኣብ ምብራቕዋ ሸነኽ ንእሽቶ ኤስያ ዚርከብ ቦታ እያ ነይራ። ስለዚ ሜሴክን ቱባልን ክንብል ከሎና ኣብ ናይ ሎሚ ሀገረ ቱርኪ ዚርከባ ዝነበሩ ክፍልታት ኢና ንዛረብ ዘሎና። ሎሚ ድማ ቱርኪ ብዝዓበየ ቁጽሪ ኢሰላማዊት ሀገር እያ። እዛ ሎሚ ዘላ ቱርኪ ኣብ ዝሓለፈ ዘመን

ብዓውለማውነት ድራስቲካዊ ብዝኾነ መንገዲ ከይተጸለወት ኣይተረፈትን ፣ ኣብ ዝሓለፈ ሓደስት ዓመታት ግና ብጽኑስ ኢሰላማዊት ሀገር ናይ ምዃን ተኸእሎኣ ዝእምት ኣጋውል ግና ነይሩ እዩ።³

ማጎግ

ንማጎግ ብዝምልከት ኣብ መንገዱ መማህራን መጽሓፍ ቅዱስን ታሪኽኛታትን ብዙሕ ፍልልይ እዩ ዘሎ። ብዛዕባ ማጎግ ኪዛረብ ከሎ *Matthew Henry Complete Commentary* ነቲ ዘሎ ናብ ሓደ ነጥቢ ዘይመጽእ ግምታት ከምዚ ዝሰዕብ ብምባል ይገልጽ ፣

ገለአቶም ጎግን ማጎግን ኣብቲ ርሑቕ ምድርታት ስኪታን ታርታሪን ከምኡውን (ደቡባዊ) ሩስያን ናይ ዝነበረ ክፍልታት ሸም እዩ ይብሉ። ካልኣት ከኣ ኣብዚ ቀረባ ኣብ ምድሪ እስራኤል ወይ ሶርያ ወይ ከኣ ንእሽቶ ኤስያ [ቱርኪ] ⁴ ዝነበረ እዩ ይብሉ።

እቶም ማጎግ ማለት ንሲታውያን ዚውክል እዩ ዝብሉ ፣ ከም መረጋገጺ ዘቕርብዎ ዚበለጸ መርትዖ ፣ እቲ ናይ ቀደም ኣይሁዳዊ ታሪኽኛ ዮሳፋስ ዝበሎ ፣ “ማጎግ ድማ ብድሕሪ ስሙ ንማጎጋውያን ኣቕመ ፣ እዚአቶም ብግሪኻዊያን ሲታውያን ዝበሃሉ ዝነበሩ እዮም” ዝብል ጽሑፍ ድጋፍ ብምውሳድ እዩ። መምህር ሂፕቶክ ግና ብዛዕባ ሲታዊያን ከምዚ ይብል ፣

እቶም ቀዳሞት ሲታዊያን ካብ ማእከላይ ኤስያ ኩሉ ክሳብ ደቡባዊ ክፋል ሩስያ ዚቕመጡ ዚነበሩ ዓበይቲ ሰበኽ ሳግማውያን ቀቢላ እዮም ነይሮም። ምድረ ማጎግ በዚ ሎሚ ማለት፣ ነተን ናይ ቀደም ሕብረት ሶቪት ዝነበሩ ሀገራት ካዘኹስታን ፣ ኪርጊስታን ፣ ዑዝበኪዝታን ፣ ቱርክመኒስታን ፣ ታጃኪስታን ምናልባት እውን ሰሜናዊ ክፍሊታት ኣፍጋኒስታን ዜጠቓልል እዩ።⁵

ነዚ ብዝሰማማዕ ድማ ዋሊድ ከምዚ ይብል ፣

Schaff-Herzog ኢንሳይክሎፔዲያ ታሪኽ ሃይማኖታት ፣ ናይ ቀደም ናይ ኣሶራዊያን ጽሑፋት ብምጥቃስ ምድረ ማጎግ ብእኩብ ኣብቲ ናይ ጥንቲ ኣርሜንያን ሚድያንን ዝበሃል ዝነበረ ስፍራታት ምዃኑ ይገልጽ። ብሓጺሩ እዚ ማለት ከኣ ደቡብ ሕብረት ሶቪትን ሰሜን እስራኤል ዘሎ ከባቢታን ኣዘርባጃን ፣ ኣፍጋኒስታን ፣ ቱርኪስታን ፣ ቼቸኒያ ፣ ቱርኪ ፣ ኢራን ዳገስታንን ዜጠቓልል ከባቢታት ማለት እዩ። እዞን ሀገራት ዳርጋ ኩላተን ሙስሊም ሀገራት እዮን።⁶

ስለዚ ዋላኳ ብልክዕ ማጎግ ዚበሃል ዝነበሩ ሀገራት ፈሊና ክንፈልጠን ኣይንኸኣል ግና ኣብ ሓደ ሓፈሻዊ መደምደምታ ክንበጽሕ ንኸእል ኢና። እዞን ሀገራት ኣብ ንእሽቶ ኤስያ ምናልባትውን ማእከላይ ኤስያ - ደቡባዊ ኸፋላት ናይ ሕብረት ሶቪት ነበር እዮን ነይረን። እዚ ዘባ ዚ ብጥሩፍ ክንርእዮ ከሎና ድማ በቲ ዝዓበዩ ቁጽሪ ኢሰላማዊ ዘባ እዩ።

ብጀካዚ ግና ብገለ ገለ መማህራን መጽሓፍ ቅዱስ ማጎግ ነዚ ናይ ሎሚ ሀገር ሶርያ ዚውክል ከምዝኾነ ይንገር እዩ። ሕራይ ዋላውን ከምኡ እንተኾነ ኸ ሕጂ ‘ውን ብዛዕባ ኢሰላማዊ ሀገር ኢና ንዛረብ ዘለና ማለት እዩ።

በዚ ኹይኑ በቲ ግና እቲ ሓቕኛ ማጎግ መን እዩ ክንፈልጦ እንተኾይንና ፣ ብመጀመርታ ንሜሴክን ቱባልን ክንፈልጦም ኣሎና (እዚ ድማ ድሮ ገይርናዮ ኢና) ። ከምዚ መግበሪና ምኽንያት ኣብ ትንቢት ህዝቄል ፣ “. . . ገጽካ ናብ ጎግ ኣብ ሃገር ማጎግ፡ እቲ መስፍን ሮሽን ሜሴክን ቱባልን፡ መልስ እም. . .” ስለዝብል እዩ። ማጎግ መስፍን (ርእሲ) ናይ ሜሴክን ቱባልን እዩ። ሜሴክን ቱባልን ድማ ኣብዚ ናይ ሎሚ ቱርኪ ከም ዝርከብ ርኢና ኢና። ስለዚ መስፍን (ርእሲ) ማጎግ ፣ ካብዚ ኣከባቢ ርኢኹ እዩ ዝርከብ ነይሩ ኢልና ምሕሳብ ማለት ዕሽነት እዩ። እቲ ዝመስል ሓቂ ከምዚ እዩ ፣ ማጎግ ወይ ገለ ኸፋል ናይ ቱርኪ እዩ ነይሩ ወይ ኸፋል ናይ ቀደም ሕብረት ሶቪት ዝነበሩ ሀገራት እዩ ወይ ከኣ ከምቲ ገሊኦም ዚብልዎ ኣብ ሶርያ እዩ ዝርከብ። ኣብ ዝኾነ ካብዚ ይኹን ድማ ሎሚ ንሱ ምድሪ ኢሰላም እዩ።

እዚ ነጥቢ ዝብሎም ኣገዳሲ እዩ። ምኽንያቱ ከምዝፍለጥ ጎግ - ጸረ ክርስቶስ - ካብ ማጎግ ዝበሃል ምድሪ እዩ ኪመጽእ ፣ ማጎግ ድማ ከምዝርከብናዮ ርግጽ ኢሰላማዊ ዘባ እዩ። ስለዚ ጎግ ሙስሊም ናይ ዘይምጃኑ ተኸእሎኡ እንተርኢናዮ ብጣዕሚ ውሑድ እዩ። ኣብዚ ንቕድሚት ዝመጽእ መዓልታት ብዙሕ ነገራት ኪለዎዎ ከምዝኸእል ይኣምን እዩ ፣ ግና እዘን ሀገራት ሙስሊም ብዘይ ከኣ መራሒ ከምርሓ ማለት ንኸትራኦ ኣዝዩ ዜጸግም እዩ። እንተውሓደስ ሙስሊም መሲሉ ብዝቐርብ ሰብ እዩን ከምርሓ። ንሕጂ ግና ናብተን ዝተረፉ ካልኦት ልፍንታዊያን መንግስታት ጸረ ክርስቶስ ክንሓልፍ ፣

ፋርስ

ፋርስ ማለት መን ምጃና ንምፍላጥ ብዙሕ ዚኸብድ ኣይኮነን። ፋርስ ናይ ሎሚ ኢራን እዩ። ከም ሓቂ ኢራን ክሳብ 1935 ፋርስ ተባሂላ እያ ትጽቦ ነይራ። ብዘይ ካልእ ተወሳኺ ሙብርሂ ከኣ ኢራን ኢሰላማዊት ሀገር ምጃና ንጹር እዩ። ዋላ’ኳ ምስ እዚ ዝመጽእ ዘሎ ሓዲሽ ትውልዲ ፣ ቅልጡፍ ምዕባለን ተወሲኸዎ ብዙሕ ሳዕ ኣብ ኢሰላም ዘሎ መረረን ዘይዕጉብነትን ዚግለጽ እንተኾነ ፣ ግና ዚበዝሑ ኢራናውያን ኢሰላማዊ መሰረት ሀገሮም ኣብ ዝኾነ እዋን ኪገድፍዎ እዮም ኢልካ ምሕሳብ ዘይመስል እዩ።

ኩሽ

“ኩሽ” ዝብል ቃል ፣ ኣብ ገለገለ ትርጓሜታት መጽሓፍ ቅዱስ (ናይ ትግርኛ)ውን ወሲኸካ ማለት እዩ - ናተይ) ኢትዮጵያ ተባሂሉ ተተርጉሙ ኣሎ። እዚ ግና ቅነዕ ኣይኮነን። ኩሽ ናይ ህዝቄል ካብዚ ናይ ሎሚ ኢትዮጵያ ንሰሜናዊ ምዕራብ ገጹ ኣዝዩ ዝረሓቐ ቦታ እዩ ነይሩ። ኣብ ጽሑፍ ፣ ኩሽ ኩሉ ግዜ ምስ ግብጺ ተተሓሒዞ ዚጽቦ ጐደበ ናይ ግብጺ እዩ ነይሩ።

እቲ ርባ ናተይ ኣዩ፡ ኣነ ኸኣ እዩ ዝገበርክዎ፡ ኢሉ እዩ እም፡ ሃገር ግብጺ በረኻን ምድረ በዳን ክትከውን እያ፡ ኣነ እግዚኣብሄር ምጃይ ድማ ኪፈልጡ እዮም። ስለዚ እኔኹ፡ ኣባኻን ኣብ ርባታትካን ክለዐለካ፡ ንሃገር ግብጺ ኻብ ሚግዶል ክሳኦ ሴኔ ኸሳዕ ዶብ ኢትዮጵያ (ኩሽ) ኸኣ ምድረ በዳን በረኻን ክገብሩ እዩ

--ህዝ29:9-10

ብተወሳኺ ኩሽ ኣዝዩ ዚፍለጠሉ ዝነበረ በቲ ብእኡ ኣቢሉ ዝሓልፍ ወሓይዝ እዩ ነይሩ (ኢሳይ:1)። ምስ ግብጺ መዳውብቲ ስለዝነበረት ፣ እቶም ዚስንጥቕዎ ዚነበሩ ወሓይዝ እቶም ሓሙሽተ ንፈለግ ኒል ዜቐሙ ወሓይዝ ኪኾኑ ይኸእሉ እዮም። ኣብ ካርታ እንተርኢና ፣ ፈለግ ኒል ብሱዳን ኣቢሉ ብሸነኽ ደቡባዊ ወሰን ናይ ግብጺ ኣቢሉ እዩ ዚውሕዝ። ፈለግ ኒል ኣብ ግብጺ ከይኣተወ ከሎ ፣ ኣብ ሱዳን ንዕኡ ዚምግቡ ሓሙሽተ ወሓይዝ ኣለዉ። ስለዚ ‘ቲ ሓቃዊ መንነት ናይ ኩሽ እዩ ሎሚ ዘላ ሀገር ሱዳን (ብወግዒ ድማ ካብ 1989 ኣትሒኦ ኢሰላማዊ ሪፓብሊክ ሱዳን እትባህል ሀገር) ጥራይ እያ ኸትከውን ትኸእል። ሱዳን ብዝበዝሑ ቁጽሪ ሙስሊም እትመሓደር ሃገር እያ። ድማ ሱዳን ከም ሀገር ኣብቶም ዝወሓዱ

ክርስቲያናውያን ጉጅለ ቅሎ ጎነጽ ዝራኣዮላ ሀገር እያ። መንግስቲ ሱዳን ‘ውን ብኹሉ መለክዒታቱ ኢሰላማዊ መንግስቲ እዩ። ስለዚ ሱዳን ሓንቲ ካብተን ልፍንቲ ጸረ ክርስቲያን ዘቐመ እሰላማውያን ሀገር ከምትኸውን ህዝቁል ይነግረና።

ፋጥን

ብመሰረት መጽሓፍ ቅዱስ ፣ ፋጥን ንምዕራብ ግብጺ ዝርከብ ቦታ እዩ። እዚ ናይ ሎሚ ሀገር ሊብያ ማለት እዩ። ኣብቲ ናይ ግሪክ ትርጉም ሴፕቲጂንት ፋጥን ዚብል ቃል ብ ሊቡስ ዝብል ቃል ተተርጉሙ ኣሎ። መብዛሕቲኦም ምሁራን በዚ ይሰማምዑ። ሸባጥ ግና ፋጥን ማለት ንኣልጆሪያ ፣ ሞሮኮ ፣ ቱኒዝ ከምኡውን ሊብያ ዘጠቓልል ምዃኑ ይዛረብ። ኣብዚ ኾይኑ ኣብቲ ብዘየገድስ ግና ፋጥን ሎሚ ኢሰላማዊ ቦታ ምዃኑ ኣይተረጎምን።

ጎሜር

ጎሜር ፣ ዳርጋ ብኹሎም መማህራን መጽሓፍ ቅዱስ ክበሃል ይከኣል ፣ “ን ሰልቲክ ሲመራውያን ናይ ክሪም - ታርታርዬ ይውክል”⁸ ይበሃል። ጎሜር መን ምዃና ብዝምልከት ፣ መጥመቓዊ ፓስቶር ፍረድ ዛስፐል ፣ ከምዚ ዝሰዕብ ብምባል ብልክዕ የመልክተልና ፣

ጎሜር ኣብቲ ናይ ጥንቲ ዓለም ጊማራይ ዝበሃል ኣብ ማእከል ንእሸቶ ኤስያ [ቀጳሪቅያ] ዝርከብ ዝነበረ ቦታ እዩ። እዞም ኣብኡ ዝነበሩ ዝነበሩ ሰባት ሲመራውያን ይበሃሉ ነይሮም። እቲ ክንበጽሖ እንኸእል ዝቐለለን ዝነጸረን መደምደምታ እዚ እዩ።⁹

ስለዚ ጎሜር ማለት ጊማራ ወይ ሲመርያ ወይ ከኣ ቀጳሪቅያ ማለት እዩ። ቀጳሪቅያ ከኣ ማእከላይ ቱርኪ እዩ። ሕጂውን እሰላማዊ ቦታ።

ቶጋርማ

ዛስፐል ብተወሳኺ ፣ ብዛዕባ ማንነት ቶጋርማ ብዝምልከት ከምዚ ይብል ፣

ቶጋርማ ወዱ ንጎሜር እዩ ፣ ጎሜር ድማ ካብ ያፌት ዝተወልደ ወዲ ወዱ ንኖህ እዩ። ኣብ መዛግብቲ ኣሶር ድማ ቲልጋሪሙ ተባሂሉ ይፍለጥ . . . ቲልጋሪሙ ኣብ ምብራቕ ዓናቶልያ (ኣብ ንእሸቶ ኤስያ ፣ ናይ ሎሚ ቱርኪ) ትርከብ ከተማ እያ። ብልክዕ ንምዝራብ ድማ ከምቲ ራይሪ ዝበሎ ፣ “ኣብ ደቡባዊ ኸፋል ቱርኪ ጥቓ ደብ ሶርያ” እያ ትርከብ። እዚ ሓቂ ምዃኑ ዳርጋ ኹሎም ይቐበልዎ።¹⁰

ሕጂውን ኣብ ናይ ሎሚ ቱርኪ ዝርከብ ካልእ እሰላማዊ ቦታ !

ገምጋም እዞን ሸሞንተ ሀገራት

ስለዚ ኣብ መወዳእታ ከምዚ ዝርኣናዮ ካብተን ህዝቁል ዝጠቐሰን ሸሞንተ ሀገራት ፣ እተን ሓሙሽተ ሀገራት ኣብዚ ናይ ሎሚ ቱርኪ ምናልባት ‘ውን ክሳብ ደቡባዊ ኸፋላት ናይ ሩስያ ክሳብ ኣኸራናት ካውካሱስ ከምኡ ‘ውን ክሳብ ምዕራባውን ማእከላይ ኤስያ ዝርከብ ከባቢታት ዝነበሩ እየን። ብርግጽ ካብዚኣን ኩለን ጎይታ ጸቂጡ ዝገለጸሉ ግና ቱርኪ እያ። እተን ዝተረፉ ሰለስተ ሀገራት ሊብያ ሱዳን

ከምኡውን ኢራን ድማ ብዙርያ ኣብ እስራኤል ክቢ ይሰርሓ። ቱርኪ ፣ ንኹሉ ሰሜናዊ ደረት ትርኢት እስራኤል ትሸፍን ኸትከውን ከላ ፣ ኢራን ድማ ብምብራቕ እስራኤል ኣላ። ሱዳን ብደቡብ ሊብያ ድማ ብምዕራብ ብኹሉ ሸነኻት ንእስራኤል ይኸባኣ። ስለዚ እስራኤል ብኹሉ መካዝና በተን ንልፍንቲ ጸረ ክርስቶስ ኬቐማ ዚኾና እስላማውያን ሀገራት ጸረ ክርስቶስ ኸትክቡብ እያ ማለት እዩ።

ስለዚ ምንምኳ ብዙሓት መምህራን መጽሓፍ ቅዱስ እስራኤል ካብ ፍሰያ ብዝመጸእ ጸረ ክርስቶስ ክትውረር ምዃና እንተተነበዩ ፣ መጽሓፍ ቅዱሳዊ እምንቶ ግና ከምኡ ኣይኮነን። ከም ሓቕስ ፣ ፍሰያ ከም ቀንደኛ ሀገር ጸረ ክርስቶስ ክትከውን እያ ዝብል መገጥ ካብ ድኹም ርድኢት መጽሓፍ ቅዱስን ፣ ነቲ መሰረታዊ ሕጊ ቋንቋ ብምጥሓስን ዝመጸ እዩ ምባልና ካብ ሓቂ ዝረሓቀ ኣይኮነን። ኣብ ክንዳኡ ግና እቲ ሓቂ ትርጓሜ መጽሓፍ ቅዱስ ዝህበና ስእሊ እንተህልዩ ፣ ብቱርኪ ዝምራሕ እስላማዊ ልፍንታዊ ሰራዊት ብውሕዱ ሰለስተ ወይ ልዕሊኡ ሀገራት ዜጠቓልል ንእስራኤል ክወራ እዩ። ኣብዚ ግና ጸላእቲ እስራኤል እዚአቶም እዮም ክንብል ደሊና ዘይኮንናስ ፣ ነቲ መጽሓፍ ቅዱስ ዚብሎ ከምቲ ዘለዎ ደጊምናዮ ጥራይ ኢና። ዋላኳ ኣብዚ ሕጂ እዋን ቱርኪ ናይ መጻኢ መራሒት ዓለማዊ ንግስነት ናይ ምዃና ዝኾነ ይኹን ዝጭበጥ መርትዖ ኣይሃሉ ፣ ግና እዚ እዩ 'ቲ ህዝቄል ዝተነበዩ። ጸኒሕና ከም እንርእዮ ድማ ኣብ ካልእ ክፋላት መጽሓፍ ቅዱስ 'ውን እዚ ሓቂ እዚ ተደጊሙ ተረጋጊጹ ኣሎ።

እቲ ሻብዓይን ሻመናይን ንግስነት እንታይ እዩ ፡

ቅድሚ ምጅማርና ፣ ነዚ ዝስዕብ ኣርእስቲ ንኸርድኦ ዓቢ ኣስተዋጽኦ ዚገበረ ሰብ ከምዘሎ ኪነግረኩም ይደሊ። ዋሊድ ሸባጥ ይበሃል። ዋሊድ why I left Jihad ዝብል መጽሓፍ ዚጻሓፊ ፍልስጤማዊ ኣሸባሪ ነበር እዩ ነይሩ። ነዛ መጽሓፍ ከተንበቡዎ ብጣዕሚ ይላበወኩም። እንተደሊኹም ኣብ ድረ ገጽ ናይ ሸባጥ ፣ www.shoebat.com ክትረኽቡዎ ትኸእሉ ኢኹም።

ብመሰረት መጽሓፍ ቅዱስ ፣ ብጀካ'ቲ ኣብ ህዝቄል 38 ተጻሒፉ ዘሎ ዝርዝር ሃገራት ብተወሳኺ መጽሓፍ ራእይ ዮሃንስ 'ውን ነዚ ዘጽንዖ ዞባ ቱርኪ ርእሲ ናይ መጻኢ ግዝኣት ጸረ ክርስቶስ ከምዝኸውን ይነግረና። እስኪ ነዚ ክፍሊ ክንርእዮ ፣

ብመንፈስ ድማ ናብ በረኻ ወሰደኒ። ሹብዓተ ርእስን ዓሰርተ ቐርንን ኣብ ዘለዎ ስማት ጸርፊ ዝመልኦ ቐዩሕ ኣራዊት እተቐመጠት ሰበይቲ ርኤኹ።

--ራኢ17:3

እዚ እቲ ናይ መወዳእታ “ኣራዊት” ንግስነት ጸረ ክርስቶስ እዩ ዝብል ዘሎ። እዚ ኣራዊት በዓል ሸውዓት ኣራእስን ዓሰርተ ኣቐርንትን እዩ። እዚ ዓሰርተ ኣቐርንቲ ድማ ብመሰረት መጽሓፍ ዳንኤል ንግዝኣት ጸረ ክርስቶስ ዘቐሙ ዓሰረተ ሀገራት ምዃናም ርኢና ኣሎና። እቶም ሸውዓት ኣራእስ ግና ኣብ ታሪኽ በብግዜኡ ዚተራእዩ ሸውዓተ ግዝኣታት / ንግስነታት እዮም። ምስልን ጽላሎትን ናይቲ ዝመጸእ ናይ መወዳእታ ድማ እዮም። ሃዋርያ ዮሃንስ ነዚ ጥቕሲ 'ዚ ኣብቲ ምዕራፍ ትሕት ኢሉ ከምዚ ዝስዕብ ብምባል ዮብርሀ ፣

ጥቡብ ዘለዎ ኣእምሮ ኣብዚ እያ ዘላ። እቶም ሹብዓተ ርእስስ እታ ሰበይቲ ተቐሚጣቶም ዘላ ሹብዓተ ኣኸራን እዮም። ሹብዓተ ነገስታት ከኣ እዮም። እቶም ሓሙሽተ ወዲቐም፡ እቲ ሓደ ኣሎ፡ እቲ ሓደ ገና ኣይመጸን፡ ምስ መጸ ድማ ቅሩብ ኪነበር ይግብኦ እዩ። እቲ ዝነበረን ዘየሎን ኣራዊት፡ ንሱ ድማ ሳምናዮም እዩ፡ ካብቶም ሹብዓተ ኸኣ እዩ፡ ናብ ጥፍኣትውን ይኸይድ።

አብዚ ድማ ነቶም ሸውዓተ ኣራእስ - ሸውዓተ ኣኸራን ይብሎም። ግና 'ቲ ሓፈሻዊ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ትርጓሜ ወይ ኣምሳል ናይ ከረን፣ ግዝኣት ወይ ድማ ንግስነት ማለት ስለዘኾነ ከምኡ ድማ ኣብዚ እዞም ሸውዓተ ኣኸራን - ሸውዓተ ነገስታት ምዃናም ዮሃንስ ይነግረና። እቲ ቀንዲ ዜገድሰና ክፋል ናይዚ ጥቕሲ ግና ፣ ቅድሚ ምምላስ የሱስ ክርስቶስ ዝመጽእ ሓደ ሻምናይ ንግስነት “ኣራዊት” ተሪፉ ምህላዉ እዩ። እዚ ሻምናይ ንግስነት ብጸረ ክርስቶስ ዚምራሕ እዩ። እሞ እዚ ጥቕሲ 'ዚ ከመይ ገይሩ እዩ ነቲ ናይ መወዳእታ ንግስነት ጸረ ክርስቶስ ከነላልዮ ብርሃን ዚህበና፣ እንተበልና። ቀዳማይ ፣ ኣብቲ ዮሃንስ ነዚ ዝጸሓፈሉ እሞን ድሮ እቶም ሓሙሽተ ነገስታት ወዲቐም ነይሮም እዮም። እዞም ዚወደቁ ነግስነታት ፣ ብኹሎም መማህራን መጽሓፍ ቅዱስ እዞም ዝስዕቡ ምዃናም ድማ ይፍለጥ ፣

- ንግስነት ግብጺ
- ንግስነት ኣሶር
- ንግስነት ባቢሎን
- ንግስነት ፋርስ
- ንግስነት ግሪኽ

ድሕሪ እዞም ሓሙሽተ ነገስታት ፣ እቲ መልኣኽ “እቲ ሓደ ኣሎ” ብምባል ኣብቲ እሞን ሓደ ንግስነት ከምዝነበረ ንዮሃንስ ይገልጻሉ። ንሱ ኸኣ ንግስነት ሮማ እዩ። ንሙብዛሕቲኡ ኤውሮጳ ፣ ሰሜን ኣፍሪቃን ማእከላይ ምብራቕን ድማ ይገዝእ ነይሩ። እቲ ድሕርዚ ዝመጽእ ንግስነት ብርግጽ ንሱ እቲ ሻብዓይ ንግስነት ኪኸውን እዩ ፣ ድሕሪኡ ድማ እቲ ናይ መጨረሻታን ሻሙናይን ንግስነት ጸረ ክርስቶስ ኪመጽእ እዩ። ስለዚ እዚ ሻብዓይ ንግስነት መን ከምዚኸውን ምፍላጡ ከድልየና እዩ። ብምኽንያቱ ብመሰረት 'ዚ ጥቕሲ ፣ እቲ ናይ መወዳእታ ንግስነት (ሻሙናይ) ዳግም ተሓዲሱ ዝተመልሰ ቅዳሕ ናይቲ ሻብዓይ ንግስነት ኪኸውን ስለዘኾነ። “እቲ ዝነበረን ዘየሎን ኣራዊት፣ ንሱ ድማ ሳምናዮም እዩ።” ይብለና። ብርህ ኪብል ምእንቲ ፣ እዚ ለውጢ ናይ ሓረግ እንተገይርናሉ ከምዚ ዝስዕብ ማለት እዩ ፣ “እቲ ዚነበር ዚነበረ ሻብዓይ ኣራዊት (ንግስነት)፣ ሕጂ ግና ዘየሎ ፣ ሻሙናይ ንግስነት ኩይኑ ክመጽእ እዩ።”

ስለዚ እምበኣር ሕጂ ነቲ ናይ መወዳእታ ሻሙናይ ንግስነት ኪመጽእ ንጽብ እንተሃሊና ፣ እሞ እቲ ሻብዓይ ንግስነት ደኣ መን እዩ ነይሩ፣ ኣየናይ ንግስነት እዩ ንንግስነት ሮማ (ሻዱሻይ ንግስነት) ዚተክኣ፣

ገለ ገለ መምህራን መጽሓፍ ቅዱስ ፣ ብምኽንያት ዝነበሮ ኣሰቃቂን ጨካንን ጸረ-ሴማዊ ባህሪ ፣ እቲ ዓቢ ሳልሳይ ራይክ ጀርመን⁴ ንሱ 'ቲ ሻብዓይ ንግስነት ምዃኑ ይዘረቡ። ስለዚ ድማ ጀርመን እታ ሻምነይቲ ንግስነት ኮይና ክትመጽእ እያ ይብሉ።¹¹

እቶም ዚበዝሑ መማህራን መጽሓፍ ቅዱስ ዝኣምኑሉ ኣድማሳዊ ግምት ግና ፣ ንግስነት ጸረ ክርስቶስ ተሓዲሱ ዝምጸ ንግስነት ሮማ ከምዘኸውን እዩ። ምስዚ ክልሰ-ሓሳብ ግና ገለ ገለ ጉሉሕ ሽግራት ኣሎ። እቲ ቀዳማይ ፣ ንግስነት ሮማ ሻዱሻይ ንግስነት እዩ ነይሩ። እሞ ሻዱሻይ እንተ ነይሩ ፣ ድማ ሻሙናይ ኮይኑ ኪምለስ እንተኾይኑ ፣ ነቲ ሻብዓይ ደኣ እንታይ ረኸቦ፣ እዚ ክልሰ-ሓሳብ ዘይተመልእ ነጂል ኣለዎ። ወይስ ንግስነት ሮማ ፣ ሻዱሻይን ሻብዓይን ሻሙናይን ንግስነት ኪኸውን እዩ ኢና ክንብል፣ እዚ ግና ጽሑፍ

⁴ Third Reich (ሳልሳይ ራይክ) ወይ Nazi Germany (ናዚ ጀርመን) ፣ - ካብ 1933 - 1945 ናይ ሀገረ ጀርመን ፍሉጥ መጻውዒ ስም ዝነበረ እዩ።

ኮነ ፣ ታሪኽ ወይስ ርትዓዊ ስነ-መገብ ዚድግ፤ ኣይኮነን። እቲ ኻልኣይ ኮኣ ፣ ኩሎም እቶም ቀዳሞት ሽዱሽተ ነገሳታት ንኹሉ ማእከላይ ምብራቕ ፣ ዮርዳኤም ወሲኽካ ዚገዝኡ ዝነበሩ እዮም። ኩሉ ግዜ ክንዝክር ዘሎና መጽሓፍ ቅዱስ ካብ መጀመርታ ክሳብ መወዳእታ ዮርዳኤም ዘማእከለ መጽሓፍ እዩ ፣ ናይ ኣሜሪካ ኣይኮነን ወይ ድማ ናይ ምዕራብ ኣይኮነን። ብመሰረት መጽሓፍ ቅዱሳዊ ኣረኣእያ ዮርዳኤም ማለት ማእከል ናይ ምድሪ ማለት እዩ። ዝኾነ ይኹን ክልሰ-ሓሳብ ንኣብነት ኣብ ዙርያ ኣሜሪካ ወይ ምዕራብ ኣፍሪቃ ወይ ሓባራዊ ንግዲ ኤውሮጳ ዝዘውር እንተኾይኑ ፣ እዚ ንመጽሓፍ ቅዱስ ጋሻ እዩ። ወይ ምናልባት እቲ ንግስነት ቀጥታዊ ምትእስሳርን ጽልዋን ኣብ ልዕሊ ዮርዳኤም እንተዘይብሉ ካብ ቅኒት መጽሓፍ ቅዱስ ወጻኢ እዩ።

እቲ ሳልሳይን ኣገዳስን ነጥቢ ድማ ከምዚ ዝስዕብ እዩ። ኣብቶም ቀዳሞት ሽዱሽተ ንግስነታት እንተተመልኪትና ፣ ነፍሲ ወከፍ ንግስነት ክመጽእ ከሎ ነቲ ቅድሚኡ ዝነበረ ኣጥፊኡ ወይ ውሒጡ እዩ ዝመጽእ ነይሩ። ሓያላን ነገሳታን ብኻብኣቶም ዚሕይሉ ካልእ ነገሳታት ኪድምስሱን ኪጠፍኡን ማለት ኣብ ታሪኽ ተደጋጋሚ ዝርእ ነገር እዩ። ስለዚ ነፍሲ ወከፍ እዞም ንግስነታት ምስ እንምልከቶም ክልተ ነገራት ነስተውዕል ፡ እቲ ቀዳማይ ንዮርዳኤምን ኣከባቢኣን ዝገዝኡ ዝነበሩ እዮም። እቲ ኻልኣይ ድማ ነቲ ቅድሚኡም ዝነበረ ንግስነት ወይ ስዒርም ወይ ውሒጦም ዝመጹ እዮም። ንግስነት ግብጺ ንኹሉ ግብጽን እስራኤልን ይገዝእ ነይሩ። ንግስነት ኣሶር ድማ ንንግስነት ግብጺ ብምስዓር ንዝሰፍሐ ማእከላይ ምብራቕ እንተላይ ዮርዳኤም ወሲኽ ይገዝእ ነይሩ። ድሕርዚ ድማ ንግስነት ባቢሎን መጺኡ ፣ ልክዕ ከምኡ ንግስነት ባቢሎን ንንግስነት ኣሶር ብምስዓር ንሱ ድማ ካብኡ ዚገዝፍ ኮነ። ንእስራኤል ኩላውን ይገዝእ ነበረ። እዚ ተርእዮ ዚ ኣብ ታሪኽ ነገሳታት ምድሪ ኩሉ ግዜ ዝደጋገም ዝነበረ እዩ። ቀጺሉ ንግስነት ፋርስን ሜዶንን ንንግስነት ባቢሎን ገልቢጥዎ ፣ ንባዕሉ ድማ ብንግስነት ግሪኽ ተገልቢጡ። ኣብ መወዳእታ ድማ ዮሃንስ ነዚ መልእኽቲ ኣብ ዚጽሕፈሉ ዝነበረ ፣ ንግስነት ግሪኽ ብንግስነት ሮማ ተተኪኡ ነበረ። እዚ ናብቲ ዝቐጽል ሻብዓይ ንግስነት ይመርሓና። ንንግስነት ሮማ ዚሰዓር መን እዩ፣ ነዚ ሕቶ ክንምልሶ እንተኾንና ቅድም ብሕጽር ዝበለ ውድቀት ንግስነት ሮማ ከመይ ነይሩ ክንርኢ ከድልየና እዩ።

ኣብ 395 ድ.ል.ክ ንግስነት ሮማ ናብ ክልተ ክፍልታት ተመቐለ። ምብራቓውን ምዕራባውን ክፍልታት ዚበሃሉ። እቲ ምብራቓዊ ክፍሊ ዳሕራይ ነቲ ንግስነት ባይዛንታይን ተባሂሉ ዝፍለጥ ንግስነት ኣቐመ። ኣብ 410 ድ.ል.ክ ድማ ናይቲ ምዕራባዊ ክፍሊ ከተማ ዝነበረት ሮማ ኣብ ኢድ እቶም ቪዚጋኦ ወይ ባርባራዊያን ተባሂሎም ዚፍለጡ ቀቢላታት ጀርመን ወደቐት። እቲ ምዕራባዊ / ኤውሮጳዊ ክፍሊ ምስ ከተማ ሮማ ወሲኽካ ድማ ጥራሽ ወዲቐ ነበረ ፣ ኮይኑ ግና ንግስነት ሮማ ከተማኡን ዝፋኑን ናብታ ኣስታት 1,600 ኪሜ ንምብራቕ ርኢቻ ትርኩብ ዝነበረት ከተማ ኮንስታንቲኖፕል ብምቕያር ጌና ይቐጽል ነበረ። ስለዚ ድማ 'ቲ ምዕራባዊ ክፍሊ ንግስነት ሮማ ፍጹም ኪድምስስ ከሎ ፣ እቲ ምብራቓዊ ግና ንኣስታት ሓደ ሺሕ ዓመት ፣ ከተማኡ ኣብ ኮንስታንቲኖፕል ብምግባር ቀጺሉ እዩ። ኣብ መወዳእታ ንግስነት ሮማ ዚዓነወሉ ግና ፣ ኣብ 1453 ድ.ል.ክ እቲ ምብራቓዊ ክፋል ኣብ ኢድ ቱርካዊያን ምስ ወደቐ እዩ። ልክዕ ከምኡ ኣብ 637 ንዮርዳኤም ዚተቐጻጸራ ሙስሊም ኻሊፋ ዑማር ኢብን ኣል-ኻጣብ እዩ ነይሩ። ስለዚ ድማ ኣብዚ እንርእዮ ሓደ ነገር እንተሃልዩ ፣ እቲ ንንግስነት ሮማ ዚተክእ ንግስነት ፣ ብዝተፈላለዩ መልክዑ ካብ ዮርዳኤም ኣትሒዝካ ንኹሉ ማእከላይ ምብራቕ ንኣስታት ዓሰርተ ሰለስተ ዘመናት ዚገዝእ ዝነበረ ፣ ዚተፈላለዩ እስላማዊ ንግስነታት ኣብ መወዳእታ ድማ ብንግስነት ዶቶማን ናብ ምልኣት ዝበጽሑ እዩ።¹² ንግስነት ቱርኪ / ዶቶማን ኮኣ ክሳብ 1909 ጸንሑ።

በዚ ዝኣክል ነቲ ኣቐዲምና ዝጠቐስናዮ ኣብ ኩሎም ነገሳታት ዝተራእዩ ክልተ ባህርያት ዜማልእ ሻብዓይ ንግስነት እንተሀልዩ ንግስነት ቱርኪ / ዶቶማን ጥራይ እዩ። ብርግጽ ፣ እዚ ብልክዕ ምስ ናይ ህዝቄል ትንቢት ኣዝዩ ዝሰማማዕ እዩ።

ምሕዳስ ኻሊፋዊ ግዝኣት

ንግስነት ግብጺ መንበረ ኢስላማዊ ኻሊፋዊ ግዝኣት እዩ ነይሩ። ኻሊፋዊ ግዝኣት ኣብ 1923 እዩ ብወግዒ ተሳቲሩ። ሎሚ እስላማዊት ዓለም ንዳግመ ምትካል ናይ ኻሊፋዊ ግዝኣት እያ ትጽብ ዘላ። መጽሓፍ ቅዱስ ከምዝምህር ድማ ፣ ሓደ ግዜ ንግስነት ቱርኪ ህይወት ሰኹዑ ክበራበር እዩ ፣

እቲ ዝርኤኻዮ ኣራዊት ነበረ የሎን ከኣ፡ ካብ መዓመቕ ድማ ኪወጽእ ናብ ጥፍኣትውን ኪኸይድ እዩ። ካብ ምስራት ዓለም ጀሚሩ ሰሞም ኣብ መጽሓፍ ህይወት ዘይተጻሕፈ ኣብ ምድሪ ዚነብሩ፡ እቲ ኣራዊት ከም ዝነበረን ከም ዘየሎን ከም ዚመጽእን ምስ ረኣዩ፡ ኪግረሙ እዮም።

--ራኢ.17:8

ኣብቲ ግዜ እስላማዊ ኻሊፍ ተሓዲሱ ክንርእዮ ኢና። ምስ ግዜ ድማ ፣ ኢስላማዊ ዓለም ነዚ ስልጣን ማህዲ ኢሉ ንዝኣመነሉ ሰብ ክህቦ እዩ። ነቶም ሰብ ፍልጠትን ምርዳእን ግና ንሱ መን ምዃኑ ብሩህ እዩ።

መሐበሪ

1. Merrill F. Unger, *Beyond The Crystal Ball* (Chicago: Moody Press, 1974) p. 81
2. Hitchcock, pp, 44,45
3. BBC Roger Hardy BBC Islamic affairs analyst: *Islam in Turkey: Odd One Out* 26 September, 2003.
4. Matthew Henry Complete Commentary on the Whole Bible Ezekiel 38 <http://bible.crosswalk.com/Commentaries>
5. Mark Hitchcock *The Coming Islamic Invasion of Israel* (Multnomah, Sisters, Oregon, 2002) p. 31
6. Walid Shoebat, *Why I left Jihad*, www.shoebat.com, *Islam and the Final Beast* <http://www.answering-islam.org/Walid/gog.htm>
7. *Ruling Shiites' Influence Eroded by Other Faiths* by Ramin Mostaghim Inter Press Service News Agency May 5, 2004
8. <http://www.blueletterbible.org>
9. Fred G. Zaspel, *The Nations of Ezekiel 38 – 39 Who Will Participate in the Battle?* <http://www.biblicalstudies.com/bstudy/eschatology/ezekiel.htm>
10. ibid.

11. See for instance, Robert Van Kampen, *The Sign* (Crossway, Wheaton, Illinois, 1992)
12. <http://www.worldhistory.com/ancientrome.htm>

ምዕራፍ - ዓሰርተው ሓዲ

አጀማምራ ምግላጻት መሐመድ

ኣብዚ ምዕራፍ ፣ አጀማምራ ምግላጻት መሐመድ ከመይ ነይሩ ብምርኣይ ተወሳኺ ምርመራ ኢሰላም ከንጉሳዊ ኢና። ኩሉ ነገር ኣብዚ እዩ ዝጅምር። እቲ ብድሕሪ ኢሰላም ዘሎ መንፈስ ኻበይ ምዃኑ ከንፈልጥ እንተኾንና ካብ መሰረቱ ከንጅምር ኣሎና። ቅድም ነቲ ዘርኢ ከንምርምሮ ኣሎና። መሐመድ መስራቲ ናይ ኢሰላም እዩ። ሙስሊም ኸኣ ፣ መሐመድ እቲ እንኮ ብቐጥታ ቃላት ናይ ቁርኣን ካብ ኣላህ “ዝተቐበለ” ሰብ ምዃኑ ይኣምኑ። ኣብዚ ምዕራፍ ፣ ናይ መሐመድ ናይ መጀመርታ መንፈሳዊ ምጉናፍ ከመይ ከምዝነበረን ፣ ናይ “ነቢዩነት” ጉዕዞ ህይወቱ ከመይ ከምዝጀመረን ከንድህስስ ኢና።

መብቁል ቁርኣን

ሙስሊም ፣ መሐመድ ኣብ ቁርኣን ተጠርኒፉ ዘሎ ኩሉ ምግላጻት ካብ ኣላህ ብቐጥታ ቃል ንቃል ከምዝተቐበሎ ይኣምኑ። በዚ ዝኣከል ድማ ደራሲ ቁርኣን ኣላህ ባዕሉ ከምዝኸነ ይሕሰቡ። ስለዚ ቁርኣን ኪንበብ ከሎ ኣላህ ባዕሉ ከም ቀዳማይ ኣካል ኩይኑ ዝተዛረበ ቃል ከምዝኸነ ተሓሲቡ እዩ ዝንብብ። ኣብዚ መሐመድ ከም መልእኽተኛ / ሃዋርያ ኣላህ (ራሱሉላህ) ጥራይ እዩ ዝርኣ። ከምቲ ሓዲ ሙስሊም ሊቕ ቲአሎጂ ዝበሎ ፣ “እቲ ነቢዩ ውጹእ ልኡም እዩ ነይሩ - ወረ ኣይፍለጦን እዩ ነይሩ ፣ እቲ መጽሓፍ ብዝኸነ ይኸን መንገዲ ናቱ ኣይኸነን ፣ ዋላ ሓሳባቱ ፣ ዋላ ቋንቋኡ ፣ ዋላ ቅዱ ፣ ኩሉ ካብ ኣምላኽ እዩ። እቲ ነቢዩ ጥራይ ከም መጽሓፍ ብርዒ እዩ ኸይኑ።” ፣ እዚ ምስቲ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ክልሰ-ሓሳብ ናይ ድርጊት (Inspiration) ዝቃረን እዩ። ዋላኳ መጽሓፍ ቅዱስ ብድርጊት ኣምላኽ ዝተጻሕፈ መጽሓፍ ከምዝኸነ ኣብ ቃሉ ተገሊጹልና እንተህለወ ፣ ግና እቶም ዝጸሐፍዎ ሰባት ክጽሕፍዎ ከለዉ ብናይ ባዕሎም ቅዱ ኣጸሓሕፋን ውልቃዊ ጠባይን ተመርኩሶም እዮም። ኣምላኽ ንዓኣቶም ከም ኣቕሓ ተጠቂምሎም እዩ ፣ ግና ክሳብ ዘይፍለጦም ኩለንትናኦም ተቋጻጺሩ ከምዝጸሕፉ ኣይገበሮምን። ጸኒሕና ከምንርእዮ ግና ፣ ናይ መሐመድ ምግላጻት ከምኡ ኣይነበረን።

ካረን ኣርምስትሮንግ ፣ ውርይቲ ጸሓፊትን ተደናጋጺትን ኢሰላም፣ ናይ ፈለማ ምጉናፍ መሐመድ ኣብ በዓቲ ናይ ሒራ ምስቲ ብሙስሊም “ጉብሪኤል መልእኽ (ጂብሪል) እዩ ነይሩ” ተባሂሉ ዝእመነሉ ፍጥረት ከመይ ከምዝነበረ ብኸምዚ ትጽሕፎ ፣

መሐመድ ኣብቲ በዓቲ ደቂሱ ኸሎ ተናወጸ ፣ ንርእሲኡ ድማ ብሓዲ ዘፍርህ መሎኰታዊ ህልውና ተዋሒጣ ረኸባ። ድሒሩ መሐመድ ፣ ነዚ ቅዱስ ዝኸነ ተመኩሮ ፣ ሓዲ ኣዝዩ ዘፍርህ መልእኽ ከምዝተጻነፎን ትንፋሱ ካብ ኣካላቱ ብሓይሊ ክትውጽእ ክሳብ ትደሊ ከምዝሓነቕን ገሊጹዎ እዩ። እቲ መልእኽ “ኢቕራኦ (ድገም)” ዚብል ቁርኢ ትእዛዝ ሃቡ። መሐመድ ግና ካሂን (ሓዲ ካብ ተመስጦአዊያን ነቢያት ኣዕራብ) ስለዘይኸነ ኪደግም

ከምዘይክእል ነገር። ግና ከምዘነገር ፣ እቲ መልእኽ ጌና ክሳብ 'ታ ናይ መወዳእታ ዓቕሉ ዝበጽሕ ኣይገደፎን ፣ ሃንደበት ድማ መሎኹታዊ ድርጊት ዘለዎ ቃላት ሓዲሽ ጽሑፍ ካብ ኣፉ ክፈሰስ ጀመረ።²

ኣብዚ ኣርምስትሮንግ ከይጠቐሱዎ ዝሓለፈት እንተህልዩ ፣ እቲ “መልእኽ” ሰለስተ ሳብ ሓኒቕ ኪደግም ምስ ኣዘዞ እዩ ኣብ መወዳእታ መሐመድ ከምኡ ገይሩ።³ እዚ ምጉናፍ ኻብቲ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ተገሊጹ ንረኽቦ ሓፈሻዊ መሎኹታዊን መላእኽታዊን ምጉናፍ ብባህርያቱ ዝተፈልየ እዩ። ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ መላእኽቲ (ወይ ጎይታ ባዕሉውን) ዳርጋ ኣብ ኩሉ ክንብል ንኸእል ንሰባት ኪግለጹሎም ከለዉ ፣ “ኣይትፍራህ” ብዚብል ናይ መጻናንዒ ቃል እዩ ‘ቲ ዘረባ ዝጅመር (ዘፍ፡15፡1 , 26፡24 , 46፡3 , ዳን8፡15-19 , 10፡12-19 , ማቴ28፡5,10 , ሉቃ፡13 , ሉቃ፡26-31 , 2፡10 , ራኢ፡17)

እቲ ዘገርም ድማ ድሕርዚ ዜሰክሕ ጎነጻዊ ምጉናፍ ኣብ በዓቲ ናይ ሒራ ፣ መሐመድ ባዕሉ ጋኒን ሓዲሩኒ ኢሉ ምእማኑ እዩ። ድማ መሐመድ በዚ ኣጋጣሚ ኣዝዩ ስለዝተዘንበ ነፍሱ ከጥፍእ’ውን ሓሲቡ እዩ። ካብ ናይ ኢብን ኢሻቕ ናይ ቅድም ጽሑፍ ታሪኽ ህይወት መሐመድ “ሲራት ራሱል” ብጉልያመ ዝተተርጎመ ከምዚ ነንብብ ፣

ስለዚ ኣነ [መሐመድ] ደገምኩዎ ፣ ንሱ [ገብሪኤል] ኸኣ ካባይ ከደ። ካብ ድቃሰይ ምስ ነቓሕኩ ‘ቲ ቃላት ከም ኣብ ልበይ ዝተጻሕፈ ኩነ . . . ። ሕጂ ፣ ካብ ኩሎም ፍጡራት ኣምላኽ ከም ተቐናዩን (poet) ከም ጋኒን ዝሓደሮ ሰብን ገይሩ ዜጽልኣኒ ኣይነበረን ፣ ክርእዮም ከማን ኣይክእልን እዩ። ሽዑ ግና “ተቐናዩ ወይ ኸኣ ጋኒን ዝሓደሮ ሰብ ኩይነ እየ’ም ወይለይ! ብፍጹም ቕራይሽ [ዓሌት መሐመድን ኣዝማዱን] ከምኡ ክብሉኒ ኣይሓድግን! ናብቲ ላዕሊ ናይዚ ጎብ ክወጽእ እዩ ፣ ንታሕቲ ጸዲፈ ኸኣ ርእሰይ ቀቲለ ሰላም ክረክብ እየ” ኢሉ ሓሰብኩ። ስለዚ ከምኡ ኪገብር ንላዕሊ ገጸይ ክድይብ ጀመርኩ ፣ ኣብ መንጎ ግና ካብ ሰማይ ሓደ ድምጺ “ኣ መሐመድ ፣ ንስኻ ሃዋርያ ኣምላኽ ኢኻ ኣነ ድማ ገብሪኤል እየ”³ ክብል ሰማዕኩ።

ኣብዚ ፣ “ተቐናዩ ወይ ኸኣ ጋኒን ዝሓደሮ ሰብ ኩይነ እየ” ዚብል ሓሳብ ንመሐመድ ዝመጸ፣ በቲ ሽዑ እዋን ዝነበሩ ኣዕራብ ፣ ተቐነይቲ ካብ ኣጋንንቲ እዮም ቅኔ ዝቐበሉ ዚብል እምነት ስለዝነበሮም እዩ። ኣጥጣባሪ ሓደ ካብቶም ሕፉራት ናይ ጥንቲ ታሪኽኛ ኢሰላም ፣ ይብል ፣ “እቶም ቅድመ-ኢሰላም ዝነበሩ ኣዕራብ ብጋኒን ናይ ቅኔ ይኣምኑ ነበሩ። ከምኡ ድማ እቶም ዓባይቲ ዝበሃሉ ተቐነይቲ ብቐጥታ ካብ ኣጋንንቲ ቅኔ ይቐበሉ እዮም፣ ዚብል ሓሳብ ነበሮም . . .”⁴

ድሕርዚ ዜጨንቐ ተመኩሮ መሐመድ ናብ ገዝኡ ናብ ኻዲጃ ሰበይቱ ተመልሰ። ክሳብ ሽዑ’ውን እንተኹን መሐመድ በቲ ዘጓነፎ ኣዝዩ ተረቢኹ ነበረ ፣

ድሕሪኡ ሃዋርያ ኣላህ ምስ ዚ ሓዲሽ ምግላጽ ተመልሰ። ጭዋዳታት ክሳዱ እንዳንፈርፈረ ብራዕዲ ዝኣክል “ሸፍንኒ ! ሸፍንኒ !” እንዳበለ ናብ ኻዲጃ ሰበይቱ ኣተወ። ክሳብ ፍርሁ ዚኸደሉ ድማ ሓብእዎ። “ኣ ኻዲጃ ፣ እንታይ ‘የ ዝኹኖ ዘሎኹ።’ ብማለት ኩሉ ዘጋጠሞ ነገሩ ፣ “ገለ ነገር ከይረኽበኒ እፈርህ ኣሎኹ”⁵

ድማ ምንጩ ናይ ምግላጻቱ ካብ ጋኔን ክኸውን ከምዝኸእል መሐመድ ጥራይ ኣይኮነን ጠርጢሩ። ብዙሓት ናይቲ ግዜ መዛንኡ ከይተረፉ 'ቲ ዝገብጩ ተመኩሮ ጋኔናዊ ከምዝነበረን መሐመድ'ውን ጋኔን ከምዝሓደሮን ይሓምኑ ነበሩ።

ግና ካብኡ ተመሊሶም ይብሉ ፣ “(ብኸልኡት) ዝተማህረን ፣ ጋኔን ዝሓደሮን ሰብኣይ !”
--ሱራ-44:14 (ዮሱፍ ዓሊ)

ይብሉ'ውን ፣ “እንታይ! ምእንቲ ጋኔን ዝሓደሮ ተቐናዩ ዶ ኣማልኸትና ኸንሓድግ ኢና።”
--ሱራ-37:36 (ዮሱፍ ዓሊ)

ሰለዚ ድማ ኣላህ ኣብ ቁርኣን ከይተረፈ ንስለ መሐመድ ኪመጸረን ንነቐፍቱ'ውን ምላሽ ኪህበሎምን ግድን ኮነ።

ኣይፋሉን ፣ ወዲ ዓድኹም [መሐመድ] ኣይተጸለለን። ኣብ ንጹር ደረተ ትርኢት [ንጉብሪኤል] ርእይዎ እዩ። ምስጢራት ናይቲ ዘይርእ ወይስ ቃላት ናይ ዝተረገመ ሰይጣን ኣይሓዘን።
--ሱራ-81:22-25

ንሱ [ቁርኣን] ዘረባ ናይ ተቐናዩ ኣይኮነን ፣ ከመይ ጎደሎ እዩ እምነትኩም ! እዚ ጥንቁላ ናይ ጠንቁላይ ኣይኮነን ፣ ክንደይ ንእሽተይ 'ዩ ምስትውዓልኩም! እዚ ምግላጽ ናይቲ ጎይታ ዓለማት እዩ።
--ሱራ-69:41,42

ነዚ ድሕሪ ምንባብን ከምኡ ድማ ባህሪያት ኣጀማምራ ምግላጻት መሐመድ ድሕሪ ምጽናዕን ፣ ብዙሓት ሊቃውንቲ ፡ መሐመድ ሕማም ባርያ ሒዘዎ ክኸውን ከምዝኸእል ወይ ኸኣ ጋኔን ሓዲርዎ ክኸውን ከምዝኸእል ወይ ኸኣ እዚ ክልቲኡ ኣጋጢምዎ ክኸውን ከምዝኸእል ናብ ዚብል መደምደምታ ምብጽሖም ዜገርም ኣይኮነን።⁶ ጆን ጊልክራይስ ደቡብ ኣፍሪቃዊ ክርስትያን ጸሓፊ ፣ መሐመድ እዚ ናይ መጀመርታ ተመኩሮኡ ዝፈጠረሉ ኣካላዊ ጽልዎ ፣ ዘስዓቦ ዝተፈላለዩ ካልእ ኣካላዊ ተርእዮታት ብምግምጋም ፣ መጽናዕቱ ከምዚ ኢሉ ይዓጹ ፡

ሰባት ብቐረባ ንሕማም ባርያ ዝመስሉ ካልኣት ዝተፈላለዩ ዘውድቕ ሕማማት ኪሙኩሩ ይኸእሉ እዮም። ኣብ ግዜ የሱስ ሓደ ንእሽቶ ወዲ በቲ ዝኸፍኦ ዓይነት ሕማም ባርያ ዝተጠቐዐ ኣምጺኡሙሉ ነይሮም (ብኡብኡ ይብህርር፡ ፈንጠርዕውን የብሎ፡ እናዕፈሮ፡ እናቐጥቀጦ ብጻዕሪ ይሓድጎ፡ ይብል)። ብርግጽ ብመሰረት ሰለስቲኡ ወንጌላት (ማቴ17 ፡ ሉቃ9 ፡ ማር9) 'ዚ ሕማም ባህርያዊ ዘይኮነስ ብኣጋንንቲ ዝተለዓዓለ ከምዝነበረ ንርኢ። ከምቲ ኣብ ሰለስቲኡ ንርእዮ ድማ የሱስ ነቲ ርኹስ መንፈስ ገሲጹ ብምውጻእ ነቲ ወዲ የሕወይዎ። ሕጂ እምበኣር ኣብ ልዕሊ መሐመድ ዝኸነ ይኹን ፍርዲ ከየሕለፍና ፣ ግና ዝኸነ ሰብ ብናይ ስሒራዊያን ጽልዎታት (Occultic Influence) ንሕማም ባርያ ዝመስል ብቐጻሊ ምውዳቕን ምንፍርፋርን ዘስዕብ ሕማም ከጋጥሞ ከምዝኸእል ንፍለጥ። 'ዚ ከምዚ ዓይነት ሰብ ናይ ምዝካር ክእለቱ ኣብ ክንዲ ዜጥፍእ ፣ በንጻሩ እቲ ጽልዎ ካብ ኣእምሮኡ ዘይጠፍእ ዝተወቐጠ ነገር ይኸውን። ብዙሓት ሚስዮናዊያን ልክዕ ከምዚ

ዓይነት ባህሪ ዘለዎም ግዳያት ከምዝረአዩ የዘንትዉ እዮም። እዚ ነገር 'ዚ ክሳብ ሎሚ ኣብ ናይ ተመስጦ ልምዲታት ዘለዎም ምስጢራዊያን ጉጅለታት ከይተረፈ ብሰፊሑ ከምዝርኤ ይዝረበሉ እዩ።⁷

ሃዋርያ ጴጥሮስ ነዚ ብዝምልከት እቶም መጽሓፍ ቅዱስ ዝጸሓፉ ሰባት ተመኩሮኦም ከመይ ከምዝነበረ ኪገልጽ ከሎ “ቅዱሳት ሰባት ፡ ብመንፈስ ቅዱስ ተመሪሖም ካብ ኣምላኽ እተዛረብዎ” (2ጴጥ:21) እዩ ይብል። ናይ መሐመድ ተመኩሮ ግና ኣዝዩ ቀጥታዊን ደባንን ተመኩሮ እዩ ነይሩ። ኣብዚ ክንፈልጦ ዘሎና ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ዘለዉ ነቢያት ዋላሓደ ካብኣቶም ምንጪ ናይ ምግላጻቱ ኻበይ ምዃኑ ዝጠራጠር ሰብ ኣይነበረን። ናይ መሐመድ ተመኩሮ በቲ ካልእ ካብ ናይ መጽሓፍ ቅዱሳዊያን ነቢያት ዚረሓቕ ፣ ንናይ ሓደ ንመናፍስቲ ዚጥይቕ ወይ ኸኣ መናፍስቲ ዜቃንዕ ሰብ ዝመሳሰል እዩ።

ካልእ ገዳ ተርእዮ

ናይ መሐመድ ዘፍርህ መንፈሳዊ ምጉናፍ በዚ ዝርኤናዮ ኣብነት ዘብቐዕ ኣይኮነን። ኣብ ካልእ ኣጋጣሚ መሐመድ ምስ ኣንስቱ ስጋዊ ርክብ ዘይፈጸመ ኸነሱ ፣ ከምዝፈጸመ ኮይኑ ክሳብ ዚኣምን “ተዓዚሙ” ነይሩ እዩ። እዚ ዓዚም ‘ዚ ድማ ንሓደ ዓመት ከምዝቐጸለ ጉልያመ ካብ ሓደ ሙስሊም ሊቕ ዝበሎ እንዳጠቐስ ይነግረና። እዚ ክፍሊ ኣብ ህይወት መሐመድ ፣ ኣብ ቅዱሳት ጽሑፋት ኢስላም ጽቡቕ ተሰኒዶ ኣሎ ፣

ብዓይኛ (ሓንቲ ካብ ኣንስቲ መሐመድ) ዝትዘንተወ ፡ ኣብ ልዕሊ ሃዋርያ ኣላህ ዓዚም ተገይሩ ነይሩ ፣ ምስ ኣንስቱ ርክብ ከይፈጸመ ኸሎ ፣ ከምዝተራኸበ ይመስሎ ነይሩ።⁸

እዚ ክሳብ ኣብዚ ዝርኤናዮ ፍጹም ስግንጢር ዝኸነ ክፋል ህይወት ናይ መሐመድ ዝኸነ ሰብ ፣ መሐመድ ሓቃዊ ነቢዩ ኣምላኽ ነይሩ ኢልካ ምሕሳብ ጠጠው ከብል እኹል እዩ። ንግደፎ እሞቲ “ዝዓበዩ ካብ ኩሎም ነቢያት” ዚብል ናይ ሙስሊም ኣበሃህላ። ግና መሐመድ ናብ ከምዚ ዓይነት ናይ መሃደሞት ኩነተ ህላወ ዝኣተወሉ ምክንያት ወይ ጋኔን ሒዝዎ እዩ ወይ ቀሊል ዘይኮነ ሕግም ሓሚሙ ነይሩ ወይ ኸኣ ክልቲኡ። እዚኹ እቲ ዝኸነ ሰብ ክበጽሖ ዝኸእል ቅኑዕ መደምደምታ። ብፍላይ ሕጂ ብብርሃን ናይቲ ስሒራዊያን ጉጅለታት ክገብርዎ ዝኸእሉ ነገራት እንተርኢናዮ ፣ ናይ መሐመድ ናይ መጀመርያ ተመኩሮ ካብኡ ከምዘይሓልፍ ንዝኸነ ሓቃዊ መንፈሳዊ ምልላይ ዘለዎ ሰብ ርዱእ እዩ። ብርግጽ ኣብ ህይወት ናይ የሱስ ምስ እንርኢ ‘ቲ ተቐራንነት ኣዝዩ ጭው ዝበለ እዩ። የሱስ ንዝኸነ ዓይነት ኣጋንንታዊ ጽልዎ ዝተዋህበ ሰብ ኣይነበረን ፣ ኣብ ክንዳኡ ንበዙሓት ካብ ጭቁና ኣጋንንቲ እዩ ሓራ ዝገብር ነይሩ።

መደምደምታ

እቲ ብገብጻዊን ጸልማታዊን ምጉናፍ ናይ ሓደ መንፈሳዊ ፍጡር ኣብ በዓቲ ሓራ ዝጀመረ ምግላጻት መሐመድ ንሱ እዩ ናብ ሃይማኖት ኢስላም ዝጠጠዐ ናይ መጀመርታ ዘርኢ። ከምኡውን መሐመድ ገለ ወቕትታት ናይ ህይወቱ ምድንጋርን ቅሉዕ መንፈሳዊ ጸቕጢን ዘሕለፈ ሰብ ምዃኑ ርኢና ኣሎና። እምበኣር ነቲ ዝዓበዩ ክልሰ-ሓሳብ ናይዚ መጽሓፍ ክንርእዮ ከሎና ነዚ ወገን ናይ መሐመድ ህይወት እንዳሓሰብና ይኹን። እቲ መንፈሳዊ ምንጪ ናይ ኢስላም ከነላልዮ እንተኾንና ነዚ ናይ መጀመርታ ጸልማታዊ ተመኩሮ ኣጸቢቕና ከነቐልበሉ የድልየና እዩ። ግና ንሱ ጥራይ ዘይኮነስ እዚ ምግላጻት ንመጻኢ ብምልኣት ምስ ፈረዩ እንታይ ክኸውን እዩ ምሕታቱውን የድልየና እዩ። እዚ ኣብ በዓቲ ሓራ ዝጀመረ ጋኔናዊን ጸረ-መጽሓፍ ቅዱሳዊን ምግላጻት ጥርዙ ንኹሎም ኣይሁድን ክርስትያንን ዘይሙስሊምን ካብዛ ዓለም ምቕታል ብዚብል ሓሳብ እዩ ዝዛዘም።

መከበሪ

1. W.H.T. Gairdner, *The Reproach of Islam*, (Foreign Mission Committee of the Church of Scotland, 1911) p. 158
2. Karen Armstrong, *Muhammad: A Biography of the Prophet* (Harper Collins Books, 1993), 46
3. A. Guillaume, *The Life of Muhammad*, (Oxford University Press, 2001) p. 106
4. At-Tabari Vol. 9, page 167, note 1151
5. Sahih Bukhari Volume 6, Book 60, Number 478
6. John Gilchrist, *Jesus to the Muslims*, 1986, Benoni, Republic of South Africa. An online version entitled *Muhammad and the Religion of Islam* is also available online at <http://answering-islam.org.uk/Gilchrist/Vol1/3b.html> Also, for a good discussion of the demonic activity in Muhammad's life see the article *Muhammad and the Demons*, by Silas: <http://www.answering-islam.org/Silas/demons.htm>
7. Ibid. (Gilchrist)
8. Sahih Buhkari Volume 7, Book 71, Number 660

ምዕራፍ - ዓሰርተው ክልተ

ጸረ ክርስቶስ መንፈስ ኢሰላም

መንፈስ ጸረ ክርስቶስ

ብጀካቲ ኣብ ዝሓለፈ ምዕራፋት ዝርኤናዮ ጸረ ክርስቶስ ዚበሃል ስብእና ፣ መጽሓፍ ቅዱስ ብሓፈሻ ድማ ብዛዕባ መንፈስ ጸረ ክርስቶስ ዚብል ሓሳብውን ይዛረብ እዩ። እዚ “ጸረ ክርስቶስ” ዚብል ቃል ፣ ሃዋርያ ዮሃንስ ብጀካ ሓንሳብ ነቲ ጸረ ክርስቶስ - ሰብ ንምውካል ዚተጠቐመሉ ገዲፍና ፣ በቲ ሓፈሻዊ መልክዑ ኣርባዕተ ሳዕ ተጠቐምሉ ኣሎ። ኣብ ነፍሲ ወከፍ ድማ ነዚ ቃል ምስ ሓዲ ፍሉይ መንፈስ ብምትሕሓዝ እዩ ተጠቐምሉ ዘሎ። እዚ መንፈስ ‘ዚ ነቶም መሰረታውያን ዝኹኑ ሓቅታት ብዛዕባ የሱስን ምስ ኣቦ ዘለዎ ተዛማድነትን ብምክሓድ እዩ ዝግለጽ። እስኪ እዞም ዝሰዕቡ ጥቕስታት ንርኣዮም ፣

ንመንፈስ ኣምላኽ በዚ ኢኹም እትፈልጥዎ፡ የሱስ ክርስቶስ ብስጋ ኸም ዝመጸ ዚእመን ዘበለ ኹሉ መንፈስ ካብ ኣምላኽ እዩ። የሱስ ክርስቶስ ብስጋ ኸም ዝመጸ ዘይእመን ዘበለ ኹሉ መንፈስ ድማ ካብ ኣምላኽ ኣይከውንን። እዚ ኸኣ እቲ ኸም ዚመጽእ ሰሚዕኩምዎ ዘሎኹም ናይ ጸረ ክርስቶስ መንፈስ እዩ፡ ሕጂውን ድሮ ኣብ ዓለም ኣሎ።

--1ዮሃ4:2-3

እቲ ንየሱስ፡ ንሱ ክርስቶስ ምዃኑ ዚኸሕዶ እንተ ዘይከዎይኹ፡ መን እዩ እቲ ሓሳዊ? እቲ ነቦን ወድን ዚኸሕዶም፡ ንሱ እዩ እቲ ጸረ ክርስቶስ። ነቲ ወዲ ዚኸሕዶ ዘበለ ኹሉ፡ ንእኡ እቲ ኣቦ የብሉን፡ ነቲ ወዲ እተኣመነ ግና፡ ነቲ ኣቦ ኣለዎ።

--1ዮሃ2:22-23

የሱስ ክርስቶስ ብስጋ ኸም ዝመጸ ዘይኣመኑ ብዙሓት መስሓትቲ ናብ ዓለም ወጺኦም ኣለዉ። እቲ መስሓትን እቲ ጸረ ክርስቶስን እዚ እዩ።

--2ዮሃ1:7

ካብዚ ልዕሊ ኢሉ ዘሎ ጥቕስታት ፣ ጸረ ክርስቶስ “ብሓሳትን” “ብምስሓትን” ዚግለጽ መንፈስ ምዃኑን ፣ ነዞም ዝሰዕቡ ሓቅታት ድማ ከምዝኸሕድን ንርኢ ፣

1. የሱስ ንሱ ክርስቶስ / መሲሕ (መድሕን እስራኤልን ዓለምን) ምዃኑ።
2. ነቦን ወድን (ሰላሴ ወይ ኸኣ የሱስ ወዲ ኣምላኽ ምዃኑ)
3. የሱስ ብስጋ ከምዚመጸ (ተዋህዶነት - ኣምላኽ ስጋ ለቢሱ ወይ ሰብ ከዎይኑ ከምዚመጸ)

ጸረ ክርስቶሳዊ መንፈስ ኢስላም

ሃይማኖት ኢስላም ፣ ሓላፊ ሹሎም ካልአት ሃይማኖታት ፣ ፍልስፍናታት ወይስ ስርዓት እምነታት ነዚ መግለጫ ናይ ጸረ ክርስቶስ ኣዝዩ ዝሰማማዕ ሃይማኖት እዩ። ሃይማኖት ኢስላም ነዚ ኣብ ላዕሊ ዝተዘርዘረ ሰለስቲኡ ነጥብታት ብዘይ ዝኸኸነ ነግ ፈረግ እዩ ዝኸሐዶ። ከም ሓቂ ኢስላም ፣ ኣንጻር ሃም ኣብ ላዕሊ ዘለዉ መሰረታዊያን ዶክትሪናት ክርስትና ዝተሰናድኤ ናይ ክርክር መልሰ ግብሪ እዩ እንተበልና ካብ ሓቂ ዝረሓቐ ኣይኮነን። ብዛዕባ እዞም ነጥብታት ብዝምልከት ፣ ሙስሊም ብዙሕ ሳብ “የሱስ ንሱ መሲሕ ምዃኑ” ኢስላም ይምህር እዩ ኢሎም ቅልጡፍ ናይ ምጉት ምላሽ ክህቡ እዮም። እዚ ግና ምዕሻው ጥራይ እዩ። ብርግጽ ኢስላም ፣ መሲሕ ዚብል ስም ኣይነፍጎን እዩ ፣ ንዝኸኸነ ሙስሊም ትርጉሙ እንታይ ማለት ምዃኑ እንተሓቲትካዮ ግና ዕምቄት ዘይብሉ ፍጹም መጽሓፍ ቅዱሳዊ ኣምር ናይ ሓቃዊ መሲሐውነት ዘይውክል ጥብቆ ስም ጥራይ እዩ። ኣብ ኢስላም ፣ የሱስ ማለት ኣብ ተራ ናይቶም ቅድሚኡ ዝነበሩ ነቢያት ዝምደብ ካልእ ነቢዩ ጥራይ እዩ። ብመጽሓፍ ቅዱስ መሰረት ግና መሲሕ ማለት መሎኹታዊን ካህናውን መድሕን ፣ መናገፊ ፣ ንጉስ ኣይሁድን ካልእን ዚብል ፍረ ነገራት ዘለዎ እዩ። ኣብ ዝቐደመ ምዕራፍ ብዛዕባ ሙስሊም የሱስ (ዒሳ) ከምዝርኤናዮ ግና ኣብ ክንዲ ንእስራኤልን ንሹሎም እሙናት ሰዓብቲ ዜድሕንን ዜናግፍን ፣ ንጸላእቲ እስራኤል መሪሑ ንኣይሁድ ኪሓርድን ንክርስትያን ኪቐትልን እዩ ዝመጽእ። እዚ እዩ እቲ መሲሕ ናይ ኢስላም። እዚ ማለት ኸኣ ሙሴ ዘይኮነስ ፣ ኣዶልፍ ሂትለር እዩ መድሕን ናይ እስራኤል ከም ምባል ማለት እዩ። ንሕጂ ግና ነዚ ንፍለጥ ፣ ሃዋርያ ዮሃንስ ፣ ቅድሚ ‘ታ ናይ መወዳእታ ሰዓት ሓዲ ፍሉይ “መንፈስ” ኣብ ዓለም ኪመጽእ እዩ ይብለና ኣሎ። ድማ ዚ መንፈስ ነቲ መሰረታዊ ዝኸኸነ ዶክትሪናት መጽሓፍ ቅዱስ ብዛዕባ ማንነት የሱስን ናይ ቤዛነት ስርሑን ዚኸሐድ እዩ። ኢስላም ኸኣ ፍጹም ኣብነት ናይዚ እዩ።

ታውሒድ ፣ ሺርክ

እቲ ጸረ ክርስቶሳዊ መንፈስ ኢስላም ክርኣዮና እንተኸኸይኑ ፣ ብመጀመርታ ነዚ ክልተ ዶክትሪናት ኢስላም ክንርድኦ ኣሎና። እቲ ቀዳማይ ታውሒድ እዩ። ታውሒድ ሓዲ ካብቶም መሰረታዊያን ዶክትሪናት ኢስላም እዩ። ታውሒድ ፣ ኣምላኽ ፍጹም ሓዲ እዩ ዚብል ዶክትሪን እዩ። ኢስላም ቡቲ ዝለዓለ መልክዑ ብጽኑዕ ብሓዲነት ኣምላኽ ዝኣምን ሃይማኖት እዩ። ኣብ ኢስላም ፣ ኣምላኽ ፍጹም ሓዲን በይኑን እዩ። ዶክትሪን ናይ ታውሒድ ግና ኣብ ኢስላም ፣ ዶክትሪን ጥራይ ኮይኑ ዝተርፍ ኣይኮነን ፍጹም ትእዛዝ ‘ውን እዩ። ስለዚ እምነት ብታውሒድ ኣብ ኢስላም ሓዲ ኻብቲ ዝበረኸን ዝለዓለን ኣገዳስነት ዘለዎ ትእዛዝ ብምዃኑ መጠን በንጻር ናይዚ ድማ ‘ቲ ዝዓበየ ሓጢአት ሺርክ ይበሃል። ሺርክ ኣንጻር ናይ ታውሒድ እዩ። ብሕጽር ዝበለ መልክዑ ሺርክ ማለት ድማ ኣምልኾ ጣኦት / ብብዙሕ ኣማልኽቲ ምእማን እዩ። ኻብቲ ኣብ ቶሮንቶ ብሓዲ ሙስሊም ጉጅለ ዚሕተም “Invitation to Islam” ዚበሃል ዘዋሪ መልእኽቲ ፣ ሺርክ ማለት ብመንገዱ ሙስሊም እንታይ ማለት ምዃኑ ንምርዳእ ዚሕግዝና እዚ ዝሰዕብ ነንብብ።

ቅትለት ፣ ዓመጽ ፣ ድፍረት ቁልዑ ፣ ጃምላዊ ህልቂት ፣ እዚ ገለ ኻብቲ ኣብ ዓለምና ዜጋጥም ዘሎ ዜስካሕክሕ ገበናት እዩ። ብዙሓት ሰባት ፣ እዚ እቲ ዝኸፍኦ ክፍጸም ዝኸእል በደል ይመስሎም እዩ። ግና እዚ ሹሉ ተደሚሩ ካብኡ ዚኸብድ ካልእ ገበን ኣሎ። ንሱ ኸኣ ሺርክ እዩ።¹

በዚ ምኽንያት ሙስሊም ፣ ብስላሴ ምእማን ወይ ድማ መሎኹታውነት የሱስ ምቕባል ማለት እቲ ዝኸፍኤ ወንጀል ኮይኑ ይሰምዖም። ከም ሓቅስ ፣ ነዚ መሰረታዊ ዶክትሪናት ክርስትና ምቕባል ማለት ፣ ካብ ሓጢአት ዝሓለፈ ፣ እቲ ዝኸፍኤ ናይ ኩሉ ገበናት እዩ። ኣብ ኢስላም ፣ ሺርክ ነቶም ብኣማልኽቲ

(ጣኦታት) ዝኣምኑ ኣረማዊያን ጥራይ ዚምልከት ዘይኮነስ ፣ ከምኡውን ነቲ መሰረታዊ ዶክትሪናት ክርስትና ከይተረፈ ዝጥቁም ዶክትሪን እዩ።

የሱስ ወዲ ኣምላኽ ኣይኮነን

ሃይማኖት ኢስላም ሓዲ ኻብቲ መሰረታዊ እምነታቱ ፣ የሱስ ወዲ ኣምላኽ ምጳኑ ብቕሉዕ ዚኸሓድ እዩ። እዚ ኸሓደት 'ዚ ኣብ ሓያሎ ቦታታት ኣብ ቁርኣን ተጠቐሱ ኣሎ ፣

ኣምላኽ ፣ ክርስቶስ ወዲ ማርያም እዩ ዚብሉ ብሓቂ ኣብ ጸርፊ እዮም ዘለዉ።
--ሱራ5:17 (ዮሱፍ ዓሊ)

ይብሉውን “ኣምላኽ ወዲ ወሊዱ!” - ኩብሪ ንዕኡ ይኹን ! ንሱ ብርእሱ እኹል እዩ! ኣብ ሰማይን ኣብ ምድሪን ዘሎ ኩሉ ነገር ናቱ እዩ ! ነዚ ምባል ስልጣን የብልኩምን ! ብዛዕባ ኣላህ ዶ ዘይትፈልጥዎ ትዛረቡ ኣለኹም፤
--ሱራ10:68 (ዮሱፍ ዓሊ)

ይብሉ ኸኣ ፣ “እቲ መሓሪ ወዲ ወሊዱ እዩ”!። ብዕሉግ ጸርፊ ተጻረፉ። ሰማይት ኪተሓማሸኹ እዮም ፣ ምድሪ ኣብ ትሕቴና ክትርተር እያ ፣ ኣኸራናትውን ኪመኩ እዮም። ምኽንያቱ ‘ቲ ምሕረተኛ ወዲ ኣለዎ ኢሎም እዮም እሞ። እቲ መሓሪ ወዲ ኪወልድ ኣይበቐዎን እዩ።
--ሱራ19:88-92 (ራሻድ ኻሊፋ)

... ክርስትያን ፣ ክርስቶስ ወዲ ኣላህ ኢሎም ይጽውዕዎ። እዚ ናይ ኣፎም ዘረባ እዩ፣ (እዚ ብምባሎም) እዮም ዘይኣመንቲ ናይ ቀደም ዚብልዎ ነበሩ ደገሙ። መርገም ኣላህ ኣብ ልዕሊ እም ይኹን ፣ ከመይ ከ ኻብቲ ሓቂ ሰሓቱ !
--ሱራ9:30 (ዮሱፍ ዓሊ)

ቁርኣን ኣብ ልዕሊ እዮም የሱስ ወዲ ኣምላኽ እዩ ዚብሉ ቕሉዕ መርገም እዩ ዚእውጅ። ከምዚ ዝበለ ቃላት “ብዕሉግ ጸርፊ” ምስቶም “ዘይኣመንቲ” ወይ ኣረማዊያን ዘመሳስል እዩ። በዚ ኣርእስቲ 'ዚ ጥራይ እምበኣር ፣ ብዘይ ዝኹን ሕቶ ኢስላም ጸረ ክርስቶሳዊ ሃይማኖት እዩ። ኣብ ምዕራፍ ሓዲ ዝርኤናዮ ናይ ጂም ሃኪንግ ርእይቶ ዘክርዎ፣ ቀሺ ኪኸውን ኣብ ስልጠና ዝነበረ ሰብ ዳሕራይ ግና ሙስሊም ዝኹን እዩ። “ ኣብ ውሽጢ ዝተሓትመ ነገር ነይሩ ፣ ኣምላኽ ሓዲ እዩ፣ ንዕኡ መዘና የብሉን ፣ ግብርታቱ ንኸገብርውን ወዲ ኣየድልዮን እዩ”። ኢስላም ፣ ነቲ ብቐዳምነት ሰብ ምስ ኣምላኽ ከዛምዶ ዚኸእል ኣምር ብምሕዳግ ጥራይ ዘይኮነስ ትኽ ብትኽ ነዚ ነገራት ዝቃወምን ዝኸፍኤ ዓይነት ጸርፊ ዚብልን ግና ኸኣ ቅቡል ዚመስል ኣሃዱ ኣምላኻዊ ኣምልኽ ኬቐርብ ዚፍትን ሃይማኖት እዩ። “ኣምላኽ ወዲ ኪህልዎስ ፣ እዚ ካብኡ የርሕቆ ! ” ፣ ይብል ፣ ኣብቲ ኣብ ዮርዳኤም ዚርከብ መስጊድ Dome of the Rock ብዙርያኡ ብውሽጢ ተጻሒፉ ዘሎ ቃል። እዚ ቦታ 'ዚ እቲ ንብዙሕ ዘመናት ህዝቢ ኣይሁድ ነቲ መሲሕ እንዳተጸበዩ ዚሰግዱሉ ዝነበሩ ቦታ እዩ። ብርግጽ 'ውን የሱስ ወዲ ኣምላኽ 'ቲ ኣይሁዳዊ መሲሕ ምስ ተመልሰ ንኹላ ዓለም ካብዚ ቦታ'ዚ እዩ ኸመሓድራ። ሕጂ ግና ኢስላም ነዚ ዝመጽእ ክወገነት ናይ ፍጹም እምቢትነት ቅርሲ ተኸልሉ ኣሎ ፣

ኢስላም ፣ ሰላሴ ይኸሕድ

ብተወሰኑ ፣ ኢስላም ብስላሴ ምእማን'ውን ጸርፊ እዩ ይብል ፣

እቶም ፣ ኣላህ ሓደ ካብቶም ሰለስተ ኣብ ሰላሴ እዩ ዚብሉ ይጻረፉ ኣለዉ፤ ብጀካ ሓደ ኣላህ ኣምላኽ የልቦን እሞ። (ናይ ጸርፊ) ቃላቶም እንተዘይሓደጉ ፣ ብሓቂ ነቶም ተጻረፍቲ መሪር መቐጻዕቲ ክወድቆም እዩ።

--ሱራ5:73 (ዮሱፍ ዓሊ)

በዚ ምኽንያት ብስላሴ ምእማን ጸርፊ እዩ። ግና 'ዚ ነቶም ተጻረፍቲ ኪወድቆም እዩ ዚብሎ ዘሎ "መሪር መቐጻዕቲ" እንታይ እዩ፤ መቐጻዕቲ ኣብ ዝሓለፈ ምዕራፋት ዝርኤናዮ ፣ ብዙሓት ሙስሊም እቲ ዒሳ ምስ ተመልሰ ንኹሎም "ብሰለስተ ኣማልኽቲ ዝኣምኑ ስሉሳን ክርስትያን" ኪቐትሎም እዩ ዚብል ናይ ሽምጠጣ ትጽቢት እዩ።

ኢስላም መስቀል ይኸሕድ

አዲነቱ ንብዓት እንዳቋጸረ ፣ ሃዋርያ ጳውሎስ ንሱብ ፊሊጲ "ብዙሓትሲ ጸላእቲ መስቀል ክርስቶስ ኮይኖም ይመላለሱ እዮም" (ፊል3:18) ብምባል የጠንቅቆም። ኢስላም በቲ ኻልእ ነዚ ማእከላዊ ፍጻሜ ናይ ኩሉ ናይ ቤዛነት ዕዮ ኣምላኽ ኣብ ልዕሊ ደቂ ሰባት ዝኹነ ስቕለት የሱስ ፣ ዕወር ክሕደት እዩ ዝኸሕዶ ። ቁርአን ብዛዕባ 'ቶም ብመዓልታት የሱስ ዝነበሩ ኣይሁድ ኪዛረብ ከሎ ከምዚ ይብል ፣

ከምኡ ድማ (ብትምክሕቲ)፣ "ክርስቶስ የሱስ ወዲ ማርያም ፣ መልእኽተኛ ኣላህ ቀቲልናዮ" ይብሉ ፣ ግና ኣይቀተልዎን ኣይሰቐልዎን ኸኣ ፣ ንዓኣቶም ደኣ እዩ ከምኡ ኮይኑ ተራእይዎምምበር እቶም ኣብኡ ዝነበሩ ፣ ብዘይ ዝኹነ (ርግጸኛ) ፍልጠት ዚጋራጨዉን ዚጠራጠሩን እዮም። ጥራይ ግምት እዮም ዚስዕቡ ። ብርግጽ ኣይቀተልዎን ፡- ያያእ ፣ ኣላህ ደኣ ናብኡ ኣልዓሎ ፣ ኣላህ ድማ ብጥበብን ብሓይሊን ኹብ በለ።

--ሱራ4:157-8 (ዮሱፍ ዓሊ)

ኣብ መንጎ ሊቃውንቲ ኢስላም ፣ ንየሱስ ብልክዕ እንታይ ከምዘጋጠም ብዝምልከት ብዙሕ ተጋራጫዊ ክልሰ-ሓሳባት ኣሎ። (ኣብዚ ኣርእስቲ'ዚ ከም ሓቂ ንሳቶም እዮም እቶም "ግምት ዚስዕቡ" ዘለዉ)። ሙስሊም ሽሕ'ኳ ፣ ንየሱስ እንታይ ኣጋጢዎም ብዝምልከት ዚበጽሕዎ ዝኹነ ይኹን ሓባራዊ ነጥበ ስምምዕ እንተዘየለ ፣ ኩላቶም ግና ብሓደ ነገር ይሰማምዑ - የሱስ ኣይተሰቐለን! እዚ ዝርኤናዮ ክፋል ናይ ቁርአን ብዉሒዱ ነዚ ሓቂ 'ዚ የብርሃልና።

ጽልዋ ናይዚ መንፈስ ኣብ ልዕሊ መሳሊም ከመይ እዩ፡

ኢስላም ነዚ ሰለስቲኡ ሃዋርያ ዮሃንስ ማንነት መንፈስ ጸረ ክርስቶስ ንምብራህ ዚተጠቐመሉ ዶክትሪናት ደይ መደይ ኢሉ ከምዝኸሕዶ ርኢና ኣሎና። ከምኡ ድማ ቁርአን ነዚ ዶክትሪናት ይኸሕዶ ጥራይ ዘይኮነስ ፣ ፍጹም ንዕቕቱ ኸኣ ይገልጽ። ካብኡ ሓሊፉ ድማ ነቶም ዚኣምንዎ ዘበሉ ብዕሉግ ጸርፊ ስለዝተጻረፉ መርገም ኣብ ልዕሊኦም ይእውጅ። ግና 'ዚ ቁርአናዊ ኣረኣእያ ፣ ንሙስሊም እንታይ ዓይነት ጽልዋ የሕድረሎም፤ ኣብተን ኣብ ዕዮ ወንጌልን ፣ እምነታዊ ዝርርባት ፣ ከምኡ'ውን ተራ ዕላላት ምስ ዘይክርስትያን ኣብ ዚገበርኩለን ኩለን ዓመታተይ ፣ እቶም ብቐጻምነት ብዝለዓለ ዲግሪ ኣብ ወንጌል ዘለዎም ንዕቀትን ላግጺን ዚገልጹላይ ክልተ ጉጅለታት ሰባት ፣ ማሕበር ሰይጣንን (Satanists) ሙስሊምን እዮም (እወ ፣ እመኑ ኣይትእመኑ ፣ ሓደት ምስ ዘይኮኑ ኣባላት ማሕበር ሰይጣን ተዘራሪቦ እዩ)። እዚ

ከቢድ ቃላት ኪኸውን ይኸእል እዩ ግና ሓቂ እዩ። ኣብዚ ከፍልጠኩም ዚደሊ ግና ብዝኸነ ይኸን መዐቀኒ ፣ ማሕበር ሰይጣን ምስ ሙስሊም ከመሳሰሎም ኢሊ ኣይኮንኩን። ምኽንያቱ ምስ ብዙሓት ደግታትን ቅንዓትን ሙስሊም ፣ ብዛዕባ ዝኸነ ክርስትያናዊ ዶክትሪን ሕሱርን ደረቕን ቃላት ዘይዛረቡ (ዋላ'ኳ ብሕቡእ ከምኡ ይሓሰቡ እንተኾኑ) ረኺቦ እዩ። ብዝኸነ ኹይኑ ግና ዚ ዚብለኩም ዘሎኹ ሓቂ እዩ ዚብል ዘሎኹ። ኣብ ውልቃዊ ናይ ምስክርነት ተመኩሮይ ቦቲ ዝለዓለ መልክዑ ኣንጻር ወንጌል ኪቐንዕ ዝርኤኹዎ መጥቓዕቲታት ፣ ክቱር ጽልሓት ፣ ብርቱዕ ጽዩፍነትን ብማሕበር ሰይጣንን ሙስሊምን ጥራይ እዮም። ዋላ'ኳ ብዙሓት ሃይማኖታትን ስርዓት እምነታትን ምስ ዶክትሪናት ክርስትና ዘይሰማምዑ እንተሃለዉ ፣ ከማን ብኣምላኽ ዘይኣምኑ ከለዉ ፣ ኢሰላም ግና 'ቲ እንኮ ሕመረታዊ ዶክትሪናት ክርስትና ብግሁድ ዚኸሕድ ሃይማኖት እዩ። ብርግጽ ድማ መሪሕነት ቁርኣን ብምስግብ ብዙሓት ሙስሊም ኣንጻር'ዚ ሰለስቲኡ ዶክትሪናት (ዶክትሪን ሰላሴ ፣ መሎኩታዊ ተዋህዶነት ፣ መስዋእቲ ዕርቂ / ስቕለት የሱስ) ብቀጻሊን ብጽኑዕን ከጥቕዕዎን ኬቋናጽብዎን ርእየ እዩ። ኣብዚ ቀረባ እዋን ፣ ኣብ ሓደ Internet discussion group ብሓደ ሙስሊም ብድሕሪት መኪና ተለጣፊ ጭርሖ ኪኸውን ከም ሓሳብ ዚቕረቦ ከምዚ ዝሰዕብ ነይሩ ፣ “መሎኩታዊ ጽላላ ፣ ኣምላኽ ንናይ ባዕሉ ፍጡራን ካብ ናይ ባዕሉ ቁጥዓ ንኬድሕን ኣብ መስቀል ምታ”። ብኸልእ ግዜ ድማ ሓደ ሙስሊም ዓርኪይ ክርስትያናዊ ኣበሃህላ የሱስ ማለት ፣ “ኣምላክ - ሰብ እምቡቲቶ” ምጃኑ ኣትሪሩ ተዛሪቡኒ። ኣነ ቦቲ ታሪኻዊ ኣምላኽ ክርስትያን ብምእማነይ ፣ ካብቶም ብብዙሓት ኣማልኽቲን ጣኦታትን ዚተኸበቡ ጣኦተኛ ኣይትሓይሽን ኢኻ ብማለት ማእለያ ንዘይብሉ ክሲታት ተሳጢሖ እዩ። ብዙሕ እዋናት ፣ ዶክትሪን ናይ ምትዕራቕ መስዋእቲ (ማለት የሱስ ምስ ኣምላኽ ክዓርቀና ሞይቱ እዩ ዚብል) ኻብቲ ኣብ ብዙሓት ኣረማዊያን ዝርኤ ዝነበረ “ንኣማልኽቲ እሳተ-ጎሞራ” ዜቕርብዎ ናይ ሰብ መስዋእቲ ዘይፍለ ባጫ ምጃኑ ተነገረ እዩ። ቦቲ “ሕሱምን ፣ ደፋሪ ቁልዑን” ዝኸነ ኣምላኽ ኢኻ ትኣምን ተባሂላ ተኸሲሲ እዩ። ሰባት ንምት የሱስ ኣብ መስቀል ምስቲ ግብረ ሽበራውያን ዚገብርዎ ነፍሰ ቕትለታዊ መጥቓዕቲ ቦምብ ከመሳሰልዎ ኪፍትኑ ርእየ እዩ። ብዙሕ ሳዕ ፣ ኣምላኽ ክርስትያን “ደም ዚጸምኡ ቫምፓየር እዩ” ንዚብል ላግጺ ተሳጢሖ እዩ።

ክርስትያን እንተኹን ንኣምላኽ ድማ ተፍቅር እንተኹን ፣ እዚ ቃላት ከምቲ ንዓይ ዜጉሃየኒ ብርግጽ ንዓኻ 'ውን ከጉህየኻ እዩ። ስለዝዘከርኩዎ 'ኳ ይቕረ ግበረለይ። እዚ ብምባላይ ብዝኸነ መልክዑ ኣብ ልዕሊ ሙስሊም ኣሉታዊ ስምዒት ከለዓለልኩም ደልየ ኣይኮንኩን ፣ በጃኹም ከምዚ ዓይነት ስምዒት ኣይሰማዕኩም! ነዚ መምጺእዮ ምኽንያት ፣ ነቲ ኣብ ውሽጢ ኢሰላም ዘሎ ቅሉዕ ጸረ ክርስቶሳዊ መንፈስ ክትፈልጥዎ ኢሊ እዩ። ብዙሓት ሙስሊም ከምዚ ቃላት እንተተዛረቡ ድማ ካልእ ዘይኮነስ ጽልዋ ናይቲ መንፈስ እዩ። ብርግጽ ድማ ፣ ሓደ መግለጺ ናይ ጸረ ክርስቶስ ፣ ኣንጻር ኣምላኽ መጽሓፍ ቅዱስ ዓቢዩን ጽዩፍን ቃላት ዜውስእ ደፋር ሰብ ምጃኑ ኣይግረመና ፣

እቲ ንጉስ ከም ፍቓዱ ኺገብርን ርእሱ ኹልዕልን ኣብ ልዕሊ ኣምላኽ ዘበለ ኺዕበን ኣብ ልዕሊ እቲ ኣምላኽ ኣማልኽቲ ድማ መስትንክር ኪዛረብን እዩ።

--ዳን11:36

ኣብቲ ልዑል ኸኣ ናይ ትዕቢት ቃል ኪዛረብ . . .

--ዳን7:25

ቁርአን ባዕሉ ከይተረፈ ከምዚ ጸርፊ ይዛረብ እዩ። ብቐጻሊ ኣብ መላእ ዓለም ምስ ዚርከቡ ብዙሓት ሙስሊም ዝርርብ ከም ዘካይድ ሰብ መጠን ፣ ነዚ ኣብ ላዕሊ ዝርአናዮ ክፍልታት ናይ ቁርአን ዝተገልጸ ጸረ ክርስቶስ መንፈስ ፣ ብዙሕ ሳዕ ናብ ፍጹም ንዕቅትን ምንቓውን ኣንጻር እምነት ክርስትናን ኣንጻር ክርስትያንን ድማ ኪዕምብብ መስኪረ እዩ። ዋላ'ኳ እዚ ኣብ ኩሎም ኣይኹንምበር ፣ ግና ሙስሊም ኣንጻር 'ቶም ባዕሉ ቁርአን ጣኦተኛ ኣረማጊያን ተጻረፍቲ ኢሉ ዝረግሞም ሰባት ምልዕዓሎም ይደንቀና ዶ፣ ብሓቂ ንምዝራብ ተኹይኑ ኹ ፣ መጻኢ ናይ ኢስላም ኣብ ኢድ መን እዩ ኪወሃብ ፣ ኣብ ኢድ 'ቶም ንምርሒት መጽሓፎም ሰዒቦም ንክርስትያን ዚፍንፍኑ ዶ፣ ወይስ ነቶም ቅዱስ መጽሓፎም እንዳተራገመ ፣ ንሳቶም ግና ለዘብተኛ ኣረኣእያ ዘለዎም እዩ።

ኣብ መወዳእታ ፣ ኢስላም 'ቲ መጽሓፍ ቅዱስ ኣቐዲሙ ከምዝመጽእ ዚነገሮ ስርዓት ናይ ጸረ ክርስቶስ ዲዩ ወይስ ኣይኩነን ፣ ብዝምልከት ዝኹነ ሕቶ የልቦን። እዚ ብዕቤቱ ኣብ ኻልኣይ ደረጃ ዚስራዕ ፣ ዝዓበየ መጠን ዕቤት ድማ ዘርኢ ዘሎ ሃይማኖት ፣ ካብ እግሪ ተኸሊ ኣትሒዙ ፍጹም ኣብነት ናይ ጸረ ክርስቶስ መንፈስ እዩ። በዚ ምክንያት ሃዋርያ ዮሃንስ ኣቐዲሙ ኣጠንቂቑና ኣሎ።

መሓበሪ

1. <http://www.troid.org/articles/islaamicinfo/Islaamingeneral/shirk/theultimatecrime.htm>

ምዕራፍ - ዓሰርተው ሰለሰተ

ጥንታዊ ጽልኣት ኣይሁድ

ሓደ ኻብቲ ኣብ መጻኢ ዘመን ኢስላም ከም ራእይ ዝርእዮ ፣ እቲ ዝመጽእ ጃምላዊ ምልዋጥ እምነት ክርስትያንን ኣይሁድን እዩ። ብመሰረት እስላማዊ ትረኻ መወዳእታ መዓልታት፣ ዕጫ ናይዞም ክልተ ጉጅለታት ብዝምልከት ግና ቁሩብ ፍልልይ ኣሎ። ክርስትያን እንተኹይናም ቦቲ ሽዑ እዋን ኩሎም፣ ንኢስላም ኪቐበሉ እዮም ወይ ኸኣ ኪቐተሉ እዮም። ነዚ ብምርኣይኳ ኢስላም ምስ ክርስትና ዝኸነ ይኹን ዝምድና ወይ ቐርባት ከምዘይብሉ ብሩህ ይኸውን። ኣብ ኣይሁድ ምስ እንመጽእ ግና ፣ ኢስላምዊ ጽሑፋት ዝፈረደሎም ናይ መወዳእታ ዕጫ ፍጹም ውዳእ ማሕረዲ ምዃኑ ንምርኣይ ኣየሸግርን። ኣብ እስላማዊ ጽሑፋት ሓደ ጸልማታዊን ብቐጻሊ ዝደጋገምን ልክዕ ከምዚ ስርዓት ናይዚኹ ዝመስል ኣንጻር ኣይሁድ ዝቐንዕ ናይ ጽልኣት ስነ-ሓሳብ ኢና ንረክብ። እዚ ስነ-ሓሳብ ኣብ ቁርኣንን ካልኣት እስላማዊያን ጽሑፋትን መሰረት ዚገብር እዩ። ንኣብነት ፣ ንኣይሁድ ብዝምልከት ቁርኣይ ይብል ፣

ኣብ መንጎኦም ንሕና (ኣላህ) ክሳብ መዓልቲ ፍርዲ ጽልኢን ባእሲን ኣቐሚጥና ኣሎና። ነፍሲ ወከፍ ሓዊ ናይ ኩናት ዝወልዑሉ እዋን ኣላህ ድማ የጥፍኦ፡ ግና ንሳቶም (ኩሉ ግዜ) ኣብ ምድሪ ህውከት/ክፍኣት ንምግባር እዮም ዝጋደሉ። ኣላህ ድማ ነቶም ህውከት ዚገብሩ ኣይፈትዎምን እዩ።

--ሱራ5:64 (ዩሱፍ ዓሊ)

እዚ ጥቕሲ 'ዚ ኣንጻር ኣይሁድ ፣ “ጽልኢን ባእሲን” ክሳብ መወዳእታ ዓለም ከምዘየቋርጽ ይነግረና። ድማ ኣንጻር ኣይሁዳዊነት ዝነበረ ጽልኣት ኣብ ናይ መሓመድ ዘመን ብዘጋጠመ ብሒደት ታሪኻዊ ፍጻሜታት ተሓጺሩ እዩ ዚተርፍ ፣ ዚብል ኣበሃህላ ሙስሊም ውዳቕ ይኸውን። ቁርኣን ፣ ንኣይሁድ ከም ጀመርቲ ውግኣትን ፣ ጠንቂ ኹሉ ኣብ ምድሪ ዘሎ ህውከትን ገይሩ እዩ ዚስእሎም። እዚ ጥራይ ከይኹነ ግና ፣ ኣላህ ብኣኣቶም ኣዝዩ ሰለዝተጸየፈ ፣ ከምዝረገገሎምን ንገሊኣቶም ድማ ቃል ብቃሉ ናብ “ኣህባይን ሓሳሙን” ከምዝለወጠምን ፣ ናብቲ ዝተሓተ “መደብ” ናይ ዘርኢ ሰብ ከምዘውረደምን ቁርኣን ይዛረብ፡

ብድርቕና ልቦም (ንኹሉ) ክልኩል ነገር ምስ ኣፍረሱ ፣ ንሕና ድማ በልናዮም ፣ “ኣህባይ ኩኑ ፣ ንዑቓትን ድርቡያትን”

--ሱራ7:166 (ዩሱፍ ዓሊ)

እቶም መርገም ኣላህን ቁጥዓኡን ዚወረደም ፣ እቶም ናብ ኣህባይን ሓሳሙን ዚተለወጡ ፣ እቶም ንእከይ ዚሰገዱ ፡- እዚኣቶም (ብብዙሕ ዕጽፍታት) ብምድብ ዚሓመቑ እዮም፣ ዚገደደ ድማ ኻብቲ ቅኑዕ መንገዲ በርጊጎም እዮም !

--ሱራ5:60 (ዩሱፍ ዓሊ)

ከምኡውን ካብቶም ኣብ መንጎኹም ዘለዉ ብነገራት ናይ ሰንበት ዚበደሉ ከምዝነበሩ ትፈልጡ ኢኹም ፡ በልናዮም ድማ “ኣህባይ ኩኑ ፣ ንዑቓትን ድርቡያትን”

--ሱራ-2:65 (ዩሱፍ ዓሊ)

ብቶም ጸረ ሴማውያን ሙስሊም እዚ ጥቕሲታት ብጣዕሚ ፍቱው እዩ። ዋሊድ ሾባጥ ጸሓፊ “why I left jihad (ጂሃድ ዚገደፍኩሉ ምክንያት)”፣ ኣብ ፍልስፍኖም ዚዓበዩ ሙስሊም እዩ ነይሩ። ብቤት ትምህርቲ ንዘረት ናብ መካነ እንስሳታት ኣብ ዮርዳኤም ኪውሰዱ ከለዉ ድማ መምህርም ፣ “እዚ ጎሪላ ትርእይዎ ኣለኹም ፣ ቀደም ኣይሁዳዊ ዝነበረ እዩ” ብምባል የዘንትወሎም ከም ዝነበረ ይዝክር። “ሎሚ ተመሊስ ኪዝክሮ ከለኹ” ይብል ዋሊድ ፣ “እዚ ምህሮ ‘ዚ ፣ ምህሮ ናዚነት - ብቲ ዝኸፍኤ መልክዑ እዩ። ኣብ ኩሉ ማእከላይ ምብራቕ ድማ ይሰበኽ ኣሎ”¹ ። ልክዕ ከምቲ ናዚ-ያዊያን “ኣይሁድ ትሕተ-ሰብ ኣራዊት” እዩም ብምባል ዝገብሩሎም ዝነበሩ ኢሰብኣዊ ኣተሓሕዛ ከምኡ ድማ ሙስሊም ዓለም ምርሒት ቁርኣን ብምስዓብ ንዘርኢ ኣይሁድ ሰብኣውነቶም ኪገፎም ይፍትን ኣሎ።

ኣብዚ ዝኸነ ሙስሊም ቅሬተኛ ፣ “ቁርኣን ብዛዕባ ኣይሁድ ዝዛረቦ ኣወንታዊ ነገራትውን ኣሎ” ዚብል ቅልጡፍ መልሲ ከምዝህብ ርግጽ ነገር እዩ። እዚ ሓቂ እዩ። ግና ብጣዕሚ ዘጋገዩ ድማ እዩ። ዶክተር ማርክ ጋብሪኤል ሙስሊም ኢማም ነበርን ፕሮፌሰር ታሪኽ ኢስላም ኣብ ዩኒቨርሲቲ ኣል-ኣዝሃር - ካይሮ ነበርን፣ ኣብቲ ገላጺ ዝኸነ መጽሓፍ ፣ *Islam and the Jews* ፣ ነዚ ኣርእስቲ ብዝምልከት ጽቡቕ መግለጺ ይጽሕፍ። ጋብሪኤል ይብል ፣ ብመሰረት እስላማዊ ቲኦሎጂ እቶም ብዛዕባ ኣይሁድ ደሓን ዚዛረቡ ጥቕስታት ቁርኣን ፣ ብቶም ንመሐመድ ድሒሮም ዝተገልጹሉ ጥቕስታት ከምዚተሰረዙ (ማንሱኽ) ይፍለጥ። እዚ ድማ ኣብ ኢስላም ሓደ ምግላጽ ወይ ጥቕሲ ድሒሩ ብዝተጻሕፈ ካልእ ጥቕሲ ኪሰረዝ ይኸእል ስለዝኸነ እዩ። እዚ ማለት እቶም ድሒሮም ዚመጹ ምግላጻት ነቶም ቀዳሞት ምግላጻት ምስ ዚገራጨዉዎም ፣ ‘ቲ ኣረጊት ምግላጻት ይድምስስ ማለት እዩ። እዚ ኣዝዩ ዝጸንዐ ዶክትሪን እዩ - ናሲክ - ድማ ይበሃል።² ብዙሕ ሕታማት ቁርኣን ብድሕሪቱ ፣ ኣየኖት ጥቕስታት እዩም ዚሰረዙ ኣየኖት እዩም ከ ዚግደፉ ዝሕብር ናይ ሓደስቲን ኣረጊትን ጥቕስታት መሐበሪ ቻርት ኣለዎ። በዚ ዶክትሪን መሰረት ድማ፣ እቶም ኣንጻር ኣይሁድ ዝቐንዑ ናይ ጎነጽን ቁጥዓን ጥቕስታት ሓደስቲ ስለዝኸነ ነቶም ሰላምተኛ ቃና ዝነበሮም ናይ ቅድም ጥቕስታት ሰሪዞም እዮም።

ኣብ ኢስላም እዚ ቀስ ብቀስ ብዝመጸ ምዕባለ ናይ ምግላጻት እንዳተጋህደ ዚኸደ ጸረ-ሴማውነት ፣ ካብ ቁርኣን ሓሊፉ ፣ ኣብቲ ብዙሕ ዘይፍለጥ ሓዲዝውን ዚርከብ እዩ። ነዚ ጽሑፍዚ ልዕሊ ሓደ ሳብ ጠቓሲናዮ ኣሎና ፣ ከምዚ ይብል ፣

ነቢዩ (መሐመድ) በለ ፡ “. . . ሙስሊም ንኣይሁድ ክሳብ ዘይተዋገእዎምን ዘይቀትልዎምን እታ ናይ መወዳእታ ሰዓት ኣይክትመጽእን እዩ። ሸው ኣይሁድ ብድሕሪ እምኒ ወይ ገረብ ምስ ዝሕብኡ ፣ እቲ እምኒ ወይ ገረብ ክብል እዩ ፣ ‘ ሙስሊም (ወይ ባርያ ኣላህ) ንዓ ፣ ብድሕሪይ ኣይሁዳዊ ተሓቢኡ ኣሎ ፣ ንዓ ቅተሎ። ገረብ ጻርቋድ ግና ናይ ኣይሁድ ገረብ እዩ’ም ከምኡ ኣይክብልን እዩ ፣³

በዚ ምክንያት ፣ ኣብቲ መወዳእታ ዘመን ኣንጻር ኣይሁድ ብርቱዕ ኩናት ከምዚካየድ ጽኑዕ እምነት ብዙሓት ሙስሊም እዩ። ክንዝክሮ ዘሎና ድማ እዚ ንምግባር ልዕሊ ሓደ ሸሕ ዓመት ዚገበረ ጸረ-ሴማዊ ትንቢታት ድጋፍ ብምግባር እዩ ክኸውን። ግና እዚ ቅዱስ እስላማዊ ጽሑፍ ዝሕብሮ ናይ መወዳእታ ማሕረዲ ፣ ነዚ ሕጂ ኣብ ሀገረ እስራኤል ዚካየድ ዘሎ ትርምስ ዘመልክት ዲዩ፣ ኣይኩነን፣ ከምዚ ሎሚ ኹይንዎ ዘሎ እስላማዊ ጽልኣት ኣይሁድ መንቀሊኡ “ጽዮናውነት” ወይስ እስራኤላውያን ኣንጻር

ፍልስጤማውያን ዘውረድዎ ግፍዒ ኣይኮኑን። ኢስላም ንኣይሁድ ዘለዎ ጽልኣት ካብ ቀደም ኢስላም እግሪ ኻብ ምትካሉ ዚጅምር እዩ። እዚ ሓዲሽ ክስተት ኣይኮኑን። ኣብዚ 'ዋን ድማ እስላማዊ ዓለም እቲ እንኮን ዝገበየን ጸረ-ሴማዊ ሓይሊ ናይዛ ምድሪ እዩ። ፍልስጤማውያን ነዚ ናይ መጻኢ ጸረ-ሴማዊ ንድፊ ኢስላም ከም መሰረት ብምውሳድ እዮም ፣ ንኹሉ ጸረ እስራኤላዊ ተጻብኢታቶም ዝፍጽሙ። እዚ ዝስዕብ ጥቕስታት ፣ ኣብዚ ቀረባ ዓመታት ብሼኽ ኢብራሂም ማህዲ - ወግዓዊ ኢማም ፍልስጤም - ካብ ዝተሰብከ ስብከታት ዝተተርጎመ እዩ ፣

ንሕና ፍልስጤማውያን ክሳብ መዓልቲ ትንሳኤ ምውታን ፣ ኣንጻር ኣይሁድ ኣብ ዚግበር ውግእ መራሕቲ ክንከውን ፣ ካብ ኣላህ ዚተዋህበና ዕድሎን እዩ። ከምቲ ነቢዩ መሐመድ ዚበሎ ፣ “ንኣይሁድ ክሳብ ዘይተዋጋእኩሞምን ዘይቀተልኩሞምን ፣ እታ መዓልቲ ትንሳኤ ምውታን ኣይክትመጽእን እያ . . . ”። ንሕና ፍልስጤማውያን ድማ ኣብዚ ዕማም ወይ ኣብዚ ወፍሪ ንፍተዎ ኣይንፍተዎ መሪሕ ተራ ኣሎና . . .

አ፣ ኣሕዋትና ኣዕራብ . . . አ ፣ ኣሕዋትና ሙስሊም . . . ንዓና ፍልስጤማውያን ኣንጻር ኣይሁድ ክንዋጋእ ቢይንና ኣይትሕደጉና . . . ድማ ኣብዚ ውግእ'ዚ መሪሕ ክንከውን እንተተኣዊጁልና . . . ዮርዳኤም ፣ ፍልስጤም ፣ ኣል-አቕሳ (ከረን መቐደስ) እታ ኣላህ ዝባረኻ ምድርን ኩሉ ኣከባቢኣን ማእከል ውግእ ኣብ መንጎ ሓቕን ሓሶትን ፣ ኣብ መንጎ ኣይሁድን ዘይኣይሁድን ክኸውን እዩ። ኣብዛ ቕድስቲ ምድሪ ሸሕ'ኳ ብዙሕ ወረቐት ስምምዕ እንተተፈረመን ፣ ብዙሕ ውዕልን ኪዳናትን እንተተገብረን ፣ ውግእ ዘይተርፍ እዩ። እቲ ሓቂ ኣብ ቁርኣን ከምዘሎን ፣ ከምቲ ብቃላት ነቢዩ መሐመድ ዝጸንዐ ምስክር ድማ ፣ ኣብ ዮርዳኤምን ኣብ ከባቢኣን ዛግሚ ኩናት ኪግበር እዩ። “ምስ ኣይሁድ ክሳብ ዘይተዋጋእኹም እታ መዓልቲ ትንሳኤ ምውታን ኣይክትመጽእን እያ . . . ”

እቲ ነቢዩ ዝበሎ ኩናት ይመጽእ ኣሎ . . . እቲ ድንቁ ዓወት ሙስሊም ብዘይጥርጥር ይመጽእ ኣሎ። ኣብ ልዕሊ ሓደ ሓዲዝ ብዛዕባ 'ዚ ነቢዩ ተዛሪቡ እዩ ፣ ኣመንቲ [ሙስሊም] ነቶም ዘርኢ ኣህባይን ሓሳሙን [ኣይሁዳውያን] ከይትዓወቱሎምን ከየንሃልዎምን ፣ መዓልቲ ትንሳኤ ኣይትመጽእን እያ።⁴

አ ኣላህ ፣ ንሰማእታትና ኣብ ላዕላይ ሰማያት ተቐብሎም . . .

አ ኣላህ ፣ ነይሁድ ጸላም መዓልቲ ኣርእዮም . . .

አ ኣላህ ፣ ነይሁድን ንተሓጋገዝቶምን ኣንህሎም . . .

አ ኣላህ ፣ ባንዴራ ጂሃድ ኣብ ኩላ 'ታ ምድሪ ልዕል ኣብላ . . .⁵

ዓለም ፣ ኣይሁድን ፍልስጤምን ብሰላምን ተሰማሚዖም ዝነብሩሉ ግዚያት ኺመጽእ ብሃንቀውታ ኣብ ትጽብዮሉ ዘላ እዋን ህዝብ ፍልስጤም ፣ ኢማማትን ፣ መራሕቲ ሃይማኖት ፍልስጤምን፣ ብምሉእ ደገፍ ናይ ፖለቲካዊ መሪሕነት ዘየቋርጽ ከቦሮ “ናይ መወዳእታ ውግእ” (ብልክዕ ንምዝራብ ድማ ናይ መወዳእታ ማሕረዲ ኣይሁድ) ይሃርሙ ኣለዉ።

ናይ ጥንቲ ጽልኣት ሰይጣን ኣብ ልዕሊ ኣይሁድ

ኣብ ኢስላም ዘሎ መንፈስን ፣ ኣብ ጸረ ክርስቶስን ነቢዩ ሓሶትን ዘሎ መንፈስን ኣገማገሊምና እንተርኢናዮ ፣ መቐጸልታ ናይቲ ካብ ቀደም ዝነበረ ካብ ሰይጣን ባዕሉ ዝመንጨወ ኩሉ ግዜ ንህዝቢ ኣይሁድ ዚጸልእ መንፈስ እዩ። ካብታ ኣምላኽ ንህዝቢ ኣይሁድ ሞጎሱ ዘርኣየላ መዓልቲ ጀሚሩ ፣ ሰይጣን ድማ ብቐጻሊ

ከቆጥረም እዩ ዝርአ። ብዙሕ ሳዕ ድማ ሰይጣን ብምኽንያት ብዙሓት ዓበይቲ ነገሳት ምድሪ ገይሩ ከጥፍኦም ሓሲቡ እዩ። እዚአቶም ኣብ ምዕራፍ ዓሰርተ ዝተዘራረብናሎም “ኣራዊታዊ” ግዝኣታት እዮም። ኣብ ታሪኽ እንተተመልኪትናውን ፣ ሰይጣን ብተደጋጋሚ ንኣይሁድ ከጥፍኦምን ከሳድዶምን ምፍታኑ ሓዲሽ ነገር ኣይኮነን። እዚ ዝሰዕብ ገለ ኣብነታት እዩ ፣

1. ፈርኦን ፣ ገዛኢ ግብጺ ንኹሎም ተባዕትዮ ህጻናት ኬቐትሎም ከሎ። (ዘጽ1:5-22)
2. ስልመናስር ፣ ንጉስ ኣሶር ንሰሜናዊ ግዝኣት እስራኤል (ሰማርያ) ማሪኹ ፣ ካብቶም ዓሰርተው ክልተ ነገዳት ነቶም ዓሰርተ ናብ ስደት ፋሕ ከብሎም ከሎ። (2ነገ7:5-6)
3. ናብኩደናጾር ፣ ገዛኢ ባቢሎን ፣ ናብ ዮርዳኤም ከተማ ደቡባዊ ግዝኣት ይሁዳ ደዩቡ ከጥቅዓ ከሎን፣ ነቶም ዚተረፉ ኣይሁድ ናብ ስደት ፋሕ ከብሎም ከሎ። (2ነገ24:10-16)
4. ሃማን ሓለቓ ሹማምንቲ ፋርስን ሜዶንን ንኹሎም ኣብ ስፍሓት ናይቲ ግዝኣት ዝነበሩ ኣይሁዳውያን ኬቐትሎም ክፍትን ከሎ። (ኣስ3:9)
5. ኣንጢቆስ ኢጲፋነስ ግሪኻዊ ገዛኢ ሶርያ ፣ ከምቲ ኣይሁዳዊ ታሪኽኛ ዮሳፋስ ሓደ ኻብቲ ዜሰክሕ ፍጻሜ ኣብ ታሪኽ እስራኤል ብምባል ጽሑፍሉ ዘሎ ፣ ናብ ዮርዳኤም ደዩቡ ኪኸባ ከሎ። (ዳን8:23-25 , 1መቃብያ71-6) ⁶
6. ቲቶስ ሮማዊ ጀነራል ፣ ንዮርዳኤም ኣፍሪሱ ብምእታው ልዕሊ 1.1 ሚልዮን ኣይሁድ ብጭካኔ ክሓርዶምን፣ ኪሰቐሎምን ፣ ብሓዊ ኬንድዶም ከሎን ከምኡውን ልዕሊ 97,000 ካብኣቶም ባሮት ገይሩ ኪወስዶም ከሎ (Wars of the Jews, VI, ix, 3)
7. ከይጠቐስናዮ ክንሓልፍ ዘይንኸእል ብዝተፈላለዩ እስላማውያንን ክርስትያናውያንን ግዝኣታት ኣብ ልዕሊ ኣይሁድ ዝወረደ ግፍዒ። ዋላ ክርስትና ከይተረፈ (ጠዋይ ዝዓይነቱ) ካብዚ ደማዊ ታሪኽ ህዝበ ኣይሁድ ንጹህ ኣይኮነን።
8. ኣዶልፍ ሂትለር ፣ ኣብ ኻልኣይ ኩናት ዓለም ልዕሊ ሽዱሽተ ሚልዮን ኣይሁድ ኬህልቆም ከሎ።
9. ኣብ መወዳእታ ድማ ብንጹር ዘካርያስን ህዝቁልን ተነቢዮም ከምዘለዉ ፣ ጸረ ክርስቶስን ነቢዩ ሓሶትን ፣ ንዮርዳኤም ደይቦም ኣብታ ሀገር ንዚቐመጡ ክልተ ሲሶ (2/3) እስራኤላውያን ኪቐትልዎም እዮም። (ዘካ13:8-9 , ህዝ38)

ኣብዚ ዝኸነ ይኹን ዝሓሰብ ሰብ ንምንታይ እዩ ከምዚ ዓይነት ዘጉህይ ደማዊ ታሪኽ ኣብ ሓደ ህዝቢ ዝደጋገም፣ ኢሉ ክሓትት ይግብኦ እዩ። ብጀካ ካብ ሰብ ዝሓለፈ ጋኔናዊ ጽልኢ እንተዘይኮይኑ ኹ መን ክኸውን ይኸእል ቀስቃሲ ናይዚ ዘየቋርጽ መጥቃዕቲ ኣንጻር ሓደ ህዝቢ፣ እሞ ኹኣ ነዘም ብብዝሓም ሓደ ሚእታዊት ናይ ህዝቢ ዓለም ዘየቐሙ ንእሽቶ ህዝቢ፣ ኣብ ዝሃለዉ ይሃልዉ ብዘየገድስ መግደራ

ዘይንሕፎም ስለምንታይ እዩ፤ ብዘይ ሰይጣን ባዕሉ እሞ መን ኪኸውን ይኸእል ነዚ ዝገብሮ ዘሎ፤ ብሓቂ ንሓደ ክፋት ኣእምሮ ዘለዎ ሰብ ታሪኽ ናይ ህዝቢ ኣይሁድ ፣ ሰይጣን ህያው ከምዝኸነ ምስክር እዩ። ነቶም ኣምላኽ ዜፍቀሮምን “መርዓት ዓይነይ” (ዘካ2፡8) ዝበሎምን ህዝቢ ሰይጣን ከምዝጸልአም ብሩህ እዩ።

መደምደምታ

ኣብ ታሪኽ ኩሉ ሰይጣን ብዝተፈላለዩ ነገሳታትን ሰባትን ገይሩ ንኣይሁድ ዘለዎ ጽልኣት ኪገልጽ ንርእዮ። ካብዚ ንላዕሊ ዘፍርህ ድማ ኣብ ቅዱስ ጽሑፋት ናይ ሰለስቲኡ ኣሁዱ ኣምላኻዊ ሃይማኖታት (ኣይሁድ ፣ ክርስትና ፣ ኢስላም) ንመጻኢ ካልእ መጥቓዕቲ ኪፍጸም ምጥኳኑ እዩ። እዚ መጥቓዕቲ ዚ ኻብቲ ቅድሚኡ ዝነበረ ኩሉ ዝበኣሰ እዩ። ብመሰረት መጽሓፍ ቅዱስ ፣ ጸረ ክርስቶስን ነቢዩ ሓሶትን ፣ እዮም እቲ ናይ መወዳእታ መውቓዕቲ ከፈጽምዎ። ኣብ ኢስላም ድማ ማህዲን ሙስሊም የሱስን እሙናት ሙስሊም ሰዓብቶምን ነዚ ግፍዒ ኬተግብሩ እዮም። ብሓቂ ሕጂ ውን ኢስላም ብቐዳምነት ባህርያት መንፈስ ጸረ ክርስቶስ ዚገልጽ ዘይጠፍእ ጸረ-ሴማዊ መንፈስ ከምዘለዎ ብሩህ እዩ።

መሓበሪ

1. Walid Shoebat radio interview with Joseph Farah. www.shoebat.com
2. Mark A. Gabriel, Ph.D., *Islam and the Jews, The Unfinished Battle* (Lake Mary, Florida, Charisma House, 2003), pp. 46-49
3. Sahih Muslim Book 041, Number 6985
4. Palestinian Media Watch, *Studies on Palestinian Culture and Society* by Itamar Marcus www.pmw.org.il
5. Middle East Media Research, Friday Sermon on Palestinian Authority TV, April 17, 2002 Palestinian Authority Imam Sheikh Ibrahim Madhi at the Sheikh 'Ijlin Mosque in Gaza City www.memri.org/bin/articles.cgi?Page=archives&Area=sd&ID=SP37002
6. Josephus, *Wars of the Jews*, Book VI, Chapter V, Section 3

ምዕራፍ - ዓሰርተው አርባዕተ

ዘመነ ሰማኢትነት

ኣብ ዝሓለፈ ምዕራፍ ኢስላም ንኣይሁድ ዘለዎ ዝተሰሓሰ ጽልኣት ርኢና ኣሎና። ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ድማ ብሓፈሻዊ መልክዑ በተን መወዳእታ መዓልታት ኣብ ኩላ ዓለም ዘለዉ ሰዓብቲ የሱስን ሙስሊም ምዃን ዝኣበዩ ሰባትን ዝመጽኦም ምስዓድን ሰማኢትነትን ከመይ እዩ ክንርእይ ኢና።

ምስያፍ በተን መወዳእታ መዓልታት

ኣብ መጽሓፍ ራእይ ዮሃንስ ፣ ምዕራፍ ዕስራ ሃዋርያ ዮሃንስ ብዛዕባ ሓደ ፍሉይ ሕብረት ሰባት ይርኢ። ዮሃንስ ቀጺሉ ብዛዕባ እዞም ሰባት ዝርኣዮ ሓጺር መግለጺ ይህበና። ኣብዚ ክፍሊ እዚ ብፍሉይ ነቶም ብመወዳእታ ዘመን ሰማኢት ዝኹኑ ሰባት እዩ ዝገልጽ ፣

ዝፋናት ድማ ርኢኹ፡ ኣባታቶም ኸኣ ተቐመጡ፡ ፍርዲውን ተዋህቦም። ነፍሳት እቶም ምእንቲ ምስክር የሱስን ምእንቲ ቃል ኣምላኽን እተሰየፉ፡ ነቲ ኣራዊትን ንምስሉን ኸኣ ዘይሰገዱ፡ ማሕተምውን ኣብ ግምባርም ወይስ ኣብ ኣእዳዎም ዘይተቐበሉ ድማ ርኢኹ። እዚኣቶም ህያዋን ኩኑ እሞ ምስ ክርስቶስ ሸሕ ዓመት ነገሱ።

--ራእ.20:4

ኣብዛ ጥቕሲ ንበዙሕ እዋን ተቐሚጦ እዩ። መጽሓፍ ቅዱስ ብፍሉይ በተን መወዳእታ መዓልታት ኣብ ግብሪ ዝውዕል ኣገባብ ኣቀታትላ ምስያፍ⁵ ምዃኑ ይዛረብ ኣሎ። መቐተሊኦም ምኽንያት ድማ “ምስክርነት የሱስን ቃል ኣምላኽ” ስለዝሓዙ ምዃኑ መጽሓፍ ቅዱስ ይነግር። እዚ ዝድንጹ ነገር እዩ። እዚ ከመይ ማለት እዩ ፣ መጽሓፍ ቅዱስ እንታይ እዩ ዚብል ዘሎ፣ ብዓለም ደረጃ ኣብ ኩሉ ዓድታትን ከተማታትን ምስያፍ ክኸውን እዩ ማለት ዲዩ፣ ነተን ዳሕሮት ግዜያት ብውሸጦይ ክርእየን ምስ ጀመርኩ ፣ በዚ ጥቕሲ እዚ ብዙሕ ተገሪመ እዩ። ካልእ ነዚ ዝመስል ጥቕስታትውን ኣሎ። ንሱውን ልክዕ ከምዚ ብዛዕባ እቲ ንመጻኢ ዝግለጽ ስደትን ብኣልማማ ዝግበር ኣድማሳዊ ምርሻን ክርስትያንን ዝዛረብ እዩ ፣

ሸው ንመከራ ኣሕሊፎም ኪህቡኹም ኪቐትሉኹምን እዮም። ብዛዕባ ስመይ ኸኣ ኣብ ኩሎም ኣህዛብ ጽሉኣት ክትኩኑ ኢኹም።

--ማቴ24:9

የሱስ ኣብዚ ፣ ደቀ መዛሙርቱ ንዕኡ ብምስዓብም ምኽንያት ጽልኣት ክገጥሞም ምዃኑ ኣብ መወዳእታኡውን ሞት ይገልጻሎም ኣሎ። ቀጺሉ ግና ነዚ መጠንቀቓታዊ ዘረባኡ ትንቢታዊ መቐጻልታ

⁵ ምስያፍ (Beheading) - ርእሲ ምቕራጽ ማለት እዩ።

ገይርሉ ኣሎ። የሱስ “ብዛዕባ ስመይ ኸኣ ኣብ ኩሎም ኣህዛብ ጽሉኣት ክትኩኑ ኢኹም።” ይብል። እዚ ጽልኣት እዚ “ኣብ ኩሎም ኣህዛብ” ብምባሉ ፣ ኣድማሳዊ ከምዝኹነ ብንጹር የሱስ ይንበ ኣሎ። እዚ ዝቐጽል ጥቕሲ ድማ ብዝበለጸ ነዚ የብርሀ ፣

ምእንቲ ኸይትዕንቀፉ ኢሉ እየ እዚ ዝነገርኩኹም። ካብ ቤት ጸሎቶም ኬውጽኡኹም እየም፡ ኤረ ዝቐተለኩም ዘበለስ ንኣምላኽ ኣገልግሎት የቐርበሉ ኸም ዘሎ ዚመስሎ ጊዜ ኸትመጽእ እያ። ነቦን ንኣይን ስለ ዘይፈለጡ፡ እዚ ኺገብሩኹም፡ እየም። ጊዜኡም ምስ በጽሖት፡ ኣነ ኸም ዝበልኩኹም ምእንቲ ኸትዝክርዎ ግና፡ እዚ ነገርኩኹም። ምሳኻትኩም ስለ ዝነበርኩ እየ ኻብ መጀመርታ እዚ ዘይነገርኩኹም።

--ዮሳፊ:1-4

ኣብዚ ክፍሊ እዚ ፣ የሱስ መጀመርታ ብጥብቂ ናይ መወዳእታ መዓልታት ኣብ ዘይኩነ ኣርእስቲ እዩ ዝዛረቦም ዘሎ። ቅድም ካብ ቤት ጸሎቶም ክሰጉኹም እየም ኢሉ የጠንቅቆም። እዚ ትንቢት እዚ ብምልኣት ዝተፈጸመሉ ብዘመነ ዕልወት ባር ኩቸባ⁶ ካብ 132 – 135 ዓ.ም. ኣብ ዝነበረ እዋናት እዩ። ኣብዚ ግዜ እዚ ኣብ መንጎ ማሕበርን ኣብ መንጎ ቤት ጸሎት ናይ ኣይሁድን ናይ መወዳእታ መፈላለዩ ሕንጻጽ ተገይሩ። ባር ኩቸባ ናይ ሓሶት ኣይሁዳዊ መሲሕ እዩ ነይሩ። በቲ ሽው ዝነበሩ ዝለዓሉ መምህራን ኣይሁድ ከም በዓል ፍሉጥ መምህር ዝነበረ ረቢ ኣኪቫ ደገፍ ነይርዎ። ከም ውጽኢት ናይዚ ድማ ፣ በዓንቲ ህዝቢ ኣይሁድ ባር-ኩቸባ መሲሕ ምጳኑ ተኣምነሉ። ኣብ 132 ዓ.ም. ባር-ኩቸባ ኣንጻር ሮማውያን ናዕቢ ምስ ኣለዓዓለ ፣ እቶም ዘይተጸንብርዎ ኣይሁድ ከም ንሀገሮም ዝኸድዑ ተሓስቡ። ኣቐዲሞም ኣብ ኣገልግሎት ቤት ጸሎት ዝሳተፉ ዝነበሩ ኣይሁዳውያን ሰዓብቲ የሱስ ግና ፣ ሓሳዊ መሲሕ ምጳኑ ዝፈለጥዎ ሰብ ዕልዋ ክድግፉ ኣይፈተዉን። ከም ውጽኢቱ ድማ ብጅምላ ካብ ቤት ጸሎት ተሰጎጉ ። ከምኡ ድማ ትንቢት የሱስ ኣብ 2ይ ክፍለ ዘመን መፈጸምታ ረኸበ።

ኣብቲ ዝቐጸለ ኻልኣይ ክፋል ናይዚ ጥቕሲ ግና የሱስ ብዛዕባ መወዳእታ መዓልታት እዩ ዝንበ ዘሎ። “ኤረ” ይብል ፣ “ዝቐተለኩም ዘበለስ ንኣምላኽ ኣገልግሎት የቐርበሉ ኸም ዘሎ ዚመስሎ ጊዜ ኸትመጽእ እያ።” ። እቲ ኣዝዩ ዘስደምም ክፍሊ ናይዚ ጥቕሲ “ንኣምላኽ ኣገልግሎት የቐርበሉ ኸም ዘሎ” ዚብል ሓረግ እዩ። ናይዚ ጥቕሲ ኩሉ መእሪጎ እዚ ሓረግ እዚ እዩ። ሎሚ ከመይ ኢሉ እዩ ሓደ ሰብ ንኻልእ ከምኡ ሰብ ከምቲ ናቱ እምነት ስለዘይሃለዎ ፣ ኣምላኽ ክቐትሎ ይደልየኒ እዩ ኢሉ ዝኣምን፤ ንመብዛሕትና ምዕራባውያን እዚ ጠቐሊሉ ጋሻ ዝኹነ ነገር እዩ። ኣብ ታሪኽ ምስ ንርኢ ግና ሓዲሽ ነገር ኣይኩነን። ኣብ ክልቲኡ እምነታት ኢስላምን ክርስትናን - ኣብ ክልቲኡ ካቶሊክን ከኒቫን - ኻብቲ ሓቐኛ ሃይማኖት መንፊቕም ብምባል ሰባት ብምቐታሎም በዚ ነገር እዚ በደለኛታት እየም። ጂሃዳውያን (Jihadists) ፣ መስቀላውያን (Crusaders) ፣ ኩርኩራውያን (Inquisitionists) - ኩሎም ብስም ኣምላኽ ገይርናዮ ይበሉ ደኣምበር ካብ ዕዳ ቅትለት ነፍሲ ዘምልጡ ኣይኩኑን። ብርግጽ ንኹሎም እዚኣም ዘመሳሰሎም ሓደ ነገር ግና ኣሎ ፣ ኣብዚ ከምዚ ዝመሰለ ደማዊ ዘመተታቶም ኣምላኽ ምስኡም ወገን ከምዘሎ ሓሲቦም ሰባት ብምቐታሎም ትእዛዙ ዝፍጽሙ ዘለዉ ስለዝመሰሎም ጥራይ እዩ።

ኣብዚ ሕጂ እዋን ድማ ብዘይካ ዝጸንዐ ዓለማዊ ሃይማኖት ፣ ነዚ ተግባራት ክፍጽም ዝኸእል ስርዓት መንግስታት ወይ ፍልስፍና ክኸውን እዩ ኢልካ ምሕሳብ ዘይከኣል እዩ። ዋላኳ ውልቀ-መላኪያን ስርዓት

⁶ ብኣራማይስጢ ፣ “ወዲ ኩኹብ” ማለት እዩ። እዚ መጻውዒ ብመሰረት እቲ ኣብ ዘሁ24:17 ዘሎ ትንቢት በልዓም ዝመጸ እዩ።

መንግስታት ዝኸፍኦ ህልቂታት ዝፍጽሙ እንተሃለዉ ንሳቶም ግና ነቲ ዝሰበዐ ናይ ስልጣን ሸውሃቶም ንምርዋይ ደኣ'ምበር ንኣምላኽ ከገልግሉ ብምሕሳብ ዝገበርዎ ኣይኮነን። ነዚ የሱስ ዝተዛረበ ዘፈጽም ስርዓት ግና ሃይማኖታዊ እዩ። ንርእሲኡ ከም ሓደ ብመለኮት ዝተሾመ ኣምላኻዊ ማሕበር ኣብ ምድሪ ብምሕሳብ ፣ ንገዛእ ርእሱ ትእዛዛት ኣምላኽ ከም ኣፈጻሚ ኣካል ዝሓሰብ እዩ።

ብሕጻር ዝበለ ፣ እዚ ኣብ ላዕሊ ዘሎ ሰለስተ ጥቕስታት ሓደ ፍሉይ ዝኾነ ስእሊ ናይቲ ብመወዳእታ መዓልታት ዝመጽእ ምስዳድን ሰማእትነትን ይህበና። እዚ ድማ ቀዳማይ ኣድማሳዊ እዩ። ኻልኣይ ፣ ኣፈጻሚ ኣካል ንርእሲኡ ብኣምላኽ ከምዝተሾመ ገይሩ ዝርኢ ሃይማኖታዊ ስርዓት እዩ። ሳልሳይ ፣ ዝጥቀሙሉ ኣገባብ ኣቀታትላ ብፍሉይ ምስያፍ ዚብል እዩ። ስለዚ ኣድማሳዊ ሃይማኖት ኮይኑ . . . ብኣምላኽ ከምዝተመዘዘ ዝሓሰብ . . . ነቶም ምቕባሉ ዝኣበዩ ዝሰይፍ . . . ። ትሕት ኢልና ከም እንርእዮ ፣ በዚ ሕጂ ኣብ ዓለም ዘሎ ሃይማኖታት ፣ ኢስላም እቲ ቀዳማይ ነዚ መግለጺ ዝሰማማዕ ሃይማኖት እዩ።

ምስያፍ ኣብ ማዕከናት ዜና

እዚ መጽሓፍ ኣብ ዝተጻሕፈሉ እዋን ፣ ኣብ መወዳእታ 2004 ኣብ ዲራቕ ፣ ሱዕዲ ዓረብ ካልኣት ሒደት ሀገራት-ውን ዳርጋ ሰሙናዊ ሓዲሽ ዜና ብኢስላማውያን ኣኸረርቲ ዝተሰየፉ ወጻእተኛታትን ክርስትያንን ይርእ ኣሎ። በዚ ዝኣክል ኣብ ብዙሓት ቦታታት ክትዕ ይለዓል ኣሎ። እዚ ተግባራት እዚ “እስላማዊ” ዲዩ ፣ ወይስ ንኢስላም ዘይውክል ባርባራዊ ግብርታት ናይቶም ልቦም ዜጥፍኡ ኣኸረርቲ እዩ፣ ኣብ ሚዲያ ናይ ምዕራብ እዚ ከምቲ ልሙድ ብርእይቶ ናይ ሓፋሽ መሰረት ክኹነን ከሎ ምስ ሓቕኛ ኢስላም ወልሓንቲ ዘተሓሕዝ የብሉን ፣ እዩ እቲ መደምደምታ። ኩሉ ግዜ ድማ ኣብ ሜዲያ ምዕራባውያን ከምቲ ዘለዎ ተዋሒጡ ብዘይ ዝኾነ ሕቶ ኣብ መጽሔታትን ጋዜጣታትን ይሕተም። ቅርብ ኢልና እንተመርግርናዮ ግና ብመሰረት እስላማዊ ጽሑፋት ጥራይ ዘይኮነስ “ብቃላት ናይ ጐደና” ስምዒት ናይቶም ርእይቶኣም ብቀጻሊ ዝገልጹ ሙስሊም ፣ ኢንተርነት ፣ ቻት ግሩፕ ፣ ወዘተ . . . ሓደ ካልእ ዝተፈልየ ሓቂ ኢና ንረክብ። እዚ ኣርእስቲ ኣብ ቅድሚት ገጽ ናይ ጋዜጣታት ክሕተም ካብ ዝጀምር ብዙሓት እስላማዊያን Message Boards ኣብ ኢንተርነት ተቐባልነቱ ብዝምልከት ብዙሕ ክትዓት ይገብሩ ኣለዉ። ሓደ ዓንቀጽ ካብ CBS News “ሱዕዲ ዓረብ ባህሊ ምስያፍ” ሰነ-27-2004 ኣብ ዚብል ኣርእስቲ ብዛዕባ እዚ ጫቕ ጫቕ ናይ ኢንተርነት ኢሎም ይጽሕፉ ፣

ከምኡ ድማ ኣብ እስላማዊ ኢንተርነት ፎረም ፣ ሙብዛሕቲኡ ሳዕ በኣኸረርቲ ዝጽሓፍ ምዃኑ እዩ - ምስያፍ ዚብል ነገር ኣብዚ ዝሓለፈ ሳምንታት ውዕውዕ ኣርእስቲ ኮይኑ ቀንዩ። ዝበዝሑ ተሳተፍቲ ድማ ፣ ንሓደ ኣሜሪካዊ ወይ ኩኑን ስዑዳዊ “እቲ ዝቐለለ” መቐተሊ ኣገባብ ፣ ይብሉ።¹

ኣብዚኣ እታ ሓንቲ CBS ዝተጋገዩዎ “ብኣኸረርቲ ዝተጻሕፈ” ምባሎም እዩ። ኣነ ባዕለይ ኣብ ሓያሎ እስላማዊ ፎረማት ተሳተፊ ብኸምኡ ዝኣመሰሉ ጉጅለታት ድማ ብዙሓት ሙስሊም የዕሩኽ ገይረ እዩ። ሙብዛሕቲኣም እዘም ኢንተርነት ፎረማት ኣብዚ ሕጂ እዋን ኣብ ኣሜሪካን ካናዳን ብዝነበሩ ካብ ክርስትና እምነቶም ብዝለወጡ ሰባት ዝጸሓፍ እዩ።

ዋላኳ ጋዜጠኛ ናይ CBS ባርባራዊ ዝኾነ ትሕዝቶ ናይቲ ጽሑፋት ርእዩ “ብኣኸረርቲ ዝተጻሕፈ” እንተበለ ፣ ኣነ ግና ሙብዛሕቲኣም ልክዕ ከምዚ ኣነ ብዕቱብነት እምነተይ ዝሕዝ ፣ ከምኡ ብዕቱብነት እምነቶም ዝሕዙ ሙስሊም ኮይኖም እዩ ረኺቡዮም። ሽሕኳ ገለገሊኦም ኣባላት ናይዚ ክትዕ በቲ እንዳለዓለ ዝመጽእ ዘሎ ቁጽሪ ናይ ምስያፍ ዘስገድግዱን ዝሓንኩን እንተኹኑ እቶም ዝበዝሑ ግና ብዛዕባ ዶክትሪናዊ ልክዕነት

ናይዚ ኣሰያይፋ ኢዩ ትኹረት ናይ ክትዖም። “እቲ ቅኑዕ ኣገባብ ኣሰያይፋ ከመይ እዩ ፣ እቲ ዝሰየፍ ሰብ ከ ክሳብ ኣበይ እዩ ከም ደላኢ ዝቐጸር ፣ ክሳብ ኣበይ ከ ከም ንጹህ ይቐጸር ወዘተ. . . ዚብል እዩ ‘ቲ ክትዕ። ሳም ሓሙድ ዳይረክተር እስላማዊ ማእከል ኣብ ዋሽንግተን ነበር ፣ በዚ ኣርእስቲ እዚ ኣብ ጋዜጣ Washington Times ሓሳባቱ ክገልጽ ዕድል ምስ ተዋሃቦ ፣ ነዚ ኣብ ዲራቕን ካልእ ቦታታትን ዝግበር ዘሎ ምስያፍ ኣይኹነኛን ኣብ ክንዳኡ እቶም ኣሰየፍቲ ብጌጋ መንገዲ የፈጽምዎ ከምዘለዉ እዩ ተዛሪቡ ፣

ከምዘም ኣብ ቲቪ ዝርአዩ ሃላያት ከምኡ ገይርካ ኣይኹነን። እቲ ክግበር ዘለዎ ቅኑዕ ነገር ጎሮሮ ናይቲ ሰብ ምብታኽ ጥራይ እዩ ፣ ብምልኡ ርእሱ ምቕራጽ ኣይኹነን።²

ምስያፍ ኣብ ኢስላም ፣ ኣብነት መሓመድ

ምስያፍ ኣብ ኢስላም ሓዲሽ ነገር ኣይኹነን። ኣብዝሓኣም ምዕራባውያን ለዘብተኛ ሙስሊም ብምኽንያት እቲ ኣብ በዓል ዲራቕን ካልኣት ዓድታትን ንኸትራኦ ኣዝዩ ዘስገድግድ ብኣኸረርቲ ዝፍጸም ኣሳእል ምስያፍ ፣ ኣብ ኢስላም ምስያፍ ምስ መሰረታዊ ኣዕኩድ ስለዝጋጮ ፣ ወግዓውነት ዘለዎ ግብሪ ኣይኹነን ይብሉ። እዚ ዘረባታት ግና ኢስላም በዲንቲ ምዕራባውያን ዝበለጸ ምስሊ ምእንትን ክህልዎ ተባሂሉ ዝዘረብ እዩ። እዚ ዘረባታት ብሰንኪ ታሪኽ ኢስላም ዘይምፍላጥ እዩ ወይ ኸኣ ኩነ ኢልካ ንምትላል ዝግበር ፈተነ እዩ። እቲ ሓቂ ግና ትሕት ኢልና ከምንርእዮ ፣ ምስያፍ እምብዛ ውርሻ ኢስላም እዩ። ምስያፍ ፣ መሓመድ ኩነ ሰዓብቱ እቲ ዝመርጽዎ ኣገባብ ኣቀታትላ እዩ ነይሩ ፣ እዚ ጥራይ ከይኹነ ምስያፍ ቁርአናዊ ኣገባብ ኣቀታትላውን እዩ።

መሓመድ ኣብ መጀመርታ ናይ ጎነጽን ዓመጽን ተግባራቱ ክጅምር ከሎ ፣ ሰዓብቲ ጭፍራኡ ብቁጽሪ ብዙሓት ኣይነበሩን። ስለዚ ድማ ብቀዳምነት ንመጥቃዕቲ ዝመርጸም ዝነበረ ግዳያት እቶም ካብ ደማስቆ ናብ ሜካ ዝመላለሱ ዝነበሩ ቃፍላያት ነጋዶ እዮም ነይሮም። መነባብሮ ሜካውያን ብብዙሕ ነገራቱ ኣብዘም ነጋዶ ይምርኮስ ስለዝነበረ ፣ ብተደጋጋሚ መጥቃዕቲ ናይ መሓመድን ናይ ዝርፍያ ጭፍራኡን ኣዝዮም ተረበሹ ‘ም ፣ ኣብ መወዳእታኡ ድማ ዓሌት ቕራይሽ ንመሓመድ ከጥቅዕዎ ካብ ሜካ ተላዕሉ። እዚ ውግእ እዚ ፣ ኣብ ታሪኽ ኢስላም ውግእ ባድር ተባሂሉ ዝፍለጥ እዩ። መሓመድን ዘይዓኹኹ ሰራዊቱን ኣብ ልዕሊ ቕራይሻውያን በርቃዊ ዓወት ተጎናጸፉ። ኣብቲ ውግእ’ቲ ካብ ዝተቐትሉ ሰባት ሓደ ፣ ኣባ ሓካም እዩ ነይሩ።

ዓብዱላህ ጊልያ መሓመድ ፣ ንኣባ ሓካም ክረኽቦ ከሎ ብኸቢድ ተወጊኡ ነይሩ ትንፋሱ ግና ኣይሓለፈትን። ዓብዱላህ ፣ ነቲ ብህዝቡ “ኣቦ ጥብብ” (ኣባ ሓካም ክትርጎም ከሎ ከምኡ እዩ ዘስምዕ) ዝበሃል ሰብኣይ ፣ ክሳዱ ረጊጹ ብጭሕሙ እንዳወጠጠ ከላግጸሉ ጀሚሩ። ኣብ መወዳእታኡ ድማ ርእሱ ቁሪጹ ናብ ጎይታኡ ወሲድሉ። “ርእሲ ጸላኢ ኣላህ” ኣስተንከረ መሓመድ ብሓጎስ ዝኣክል --- “ኣላህ ! ካልእ ኣምላኽ የልቦን ፣ ንሱ እዩ!” – “እወ ካልእ የልቦን” ደገመ ዓብዱላህ ፣ ነቲ ዝተቐረጸ ርእሲ ናብ እግሪ ነቢዩ እንዳደርበዩ። “እዚ ንዓይ” ጨደረ መሓመድ ሓጎሱ ምቁጽጸር እንዳተሳእኖ ፣ “ካብታ ዝተመርጸት ገመል ናይ ዓረብ ይበልጸኒ እዩ።”³

ዘሕዝን ድሕርዚ ኣብ ዝነበረ ግዝያት እንኹነውን ጽምአት ደም መሓመድ መሊሱ እዩ ወሲኹ። ኣብ 627 ዓ.ም. ጃምላዊ ህልቂት ጥራይ ክበሃል ዝከኣል ነገር ብኢድ መሓመድ ተፈጸሙ እዩ። መሓመድን ሰራዊቱን ኩረይዛ እትበሃል ናይ ኣይሁድ ዓዲ ኣኸብብዎ። እቶም ደቂ ዓዲ ድሕሪ ዕስራን ሓሙሽተን መዓልቲ

ምሕረት ይገባልና ይኸውን ብምባል ኢዶም ሃቡ። መሐመድ ግና ንወተሃደራቱ መጀመርታ ጎዳጎዲ ክኸድቱ ነገርዎም ፣ ድሕሪኡ ካብ ሽዱሽተ ሚእቲ - ትሽዳተ ሚእቲ ዝኸውኑ ሰባት ናብቲ ጉድጓድ ከምዝሓትዉ ገይሩ። ብትእዛዝ መሐመድ ድማ ኩላቶም ተሰይፎም። እቲ ጎዳጎዲ ጋህሲታት ናይ ሬሳ ከዎይኑ። ካብ ናይ ኢብን ኢሻቕ ሲራት ራሱል ኻብቲ ቀዳማይን ፍሉጥን ታሪኽ ህይወት መሐመድ ዝገልጽ እስላማዊ ጽሑፍ ፣ ነዚ ኣጋጣሚ ከምዚ ዝስዕብ ተገሊጹ ንረኽቦ ፣

ኣብ መወዳእታ ፡ ንሳቶም (ኩረይዛውያን) ኢዶም ሃቡ። መልእኽተኛ ኣላህ ድማ ኣብ መዲና ወሲዱ ዓጸዎም . . . ድሕርዚ መልእኽተኛ ኣላህ ናብ ዕዳጋ ናይ መዲና ወጸ እሞ (ሎሚ'ውን እዚ ዕዳጋ ኣብቲ ቦታ ኣሎ) ጎዳጎዲ ኹዓተ። ወተሃደራቱ ልኢኹ ቡብጉጅለ እንዳኣምጽኦ ኣብቲ ጎዳጎዲ ኣራእሶም ወቕዎም . . . ብጠቕላላ ካብ 600 ክሳብ 700 ዝኸውኑ ሰባት እዮም ነይሮም። ገለ ገሊኦምውን 800 ወይ 900 ኣቢሎም ይበጽሑ ከምዝነበሩ ዝዛረቡ ኣለዎ . . . መልእኽተኛ ኣላህ ንኹሎም ክሳብ ዝጥርሾም ብኸምዚ ቀጸሉ።⁴

ድሕርዚ ዓቢ መውቃዕቲ ፣ መሐመድ ሓደ ነገር ተፈለጠ። እዚ ናይ ኩረይዛውያን ምስያፍ እኹል ኣይከውንን። ጸኒሑ ድሕርዚ ኣጋጣሚ መሐመድ ተወሳኺ 400 ኣይሁዳውያን ኣሰይፍዎም። ነዚ ክገብር መሐመድ ምስ ክልተ ጉጅለ ሰባት ተሓባቢሩ ነይሩ። ኻዝራጅን ፣ኣውስ ዝበሃሉ ኣብ መዲና ዝነበሩ ዓሌታት። ደቂ ኻዝራጅ ነዞም 400 ኣይሁድ ናይ ምስያፍ ዕዮ ንዓኣቶም ተዋሂቡ ነበረ ፣ ደቂ ኣውስ ግና ጸግዖም ሒዞም ይርእዩ ነበሩ። መሐመድ ምስ ጠመቶም ድማ ደቂ - ኻዝራጅ ብሓጉስ ገጸም ይበርህ ነበረ ፣ ደቂ ኣውስ ግና ተጸጊዖም ጠጠው ኢሎም ነበሩ እሞ ፣ ነቶም ዝተረፉ 12 ሰባት ደቂ ኣውስ ክሰይፍዎም ኣዘዘ።

ኣቡ ዑባይዳ ካብ ኣቡ ኣሚር መዲናዊ ሰሚዑ ከምዝነገረኒ ፣ መልእኽተኛ ኣላህ (መሐመድ) ምስ ደቂ ኩረይዛ ነገሩ ምስ ዓጸወ፣ ምስ ደቂ ኣውስ ተሻሪኹም ኣንጻር ደቂ ኻዝራጅ ዝተዋግኡ ፣ ተወሳኺ 400 ኣይሁዳውያን ሓዘ ፣ ክሰየፉ ድማ ኣዘዘ። በዚ መሰረት ደቂ ኻዝራጅ ብዓቢ ደስታ ኣራእሶም ክቆርጽዎም ጀመሩ። መልእኽተኛ ኣላህ ገጽ ደቂ ኻዝራጅ በሪሁ ርኣዮ ፣ ኣብ ደቂ ኣውስ ግና ከምኡ ኣይነበረን . . . ካብኡ 12 ጥራይ ተሪፎም ስለዝነበሩ ፣ ክልተ ደቂ ኣውስ ንሓደ ኣይሁዳዊ ክሰይፍዎ ሃቦም። “ክስቶን ክስቶን ውቕዕዎም ፣ ክስቶን ክስቶን ኸኣ ኣዳግምዎም” ኢሉ ድማ ኣዚዘዎም።⁵

ጸኒሑ ፣ መሐመድ ምስ 10 ሽሕ ሰራዊቱ ካብ መዲና ናብ ሜካ ምስ ተመልሰ ፣ ሓደ ካልእ ናይ ምስያፍ ወፍሪ ኣካዪዱ እዩ። ነቶም ምስኡ ዝነበሩ ወተሃደራት ጸዊው ሓቲትዎም ፣ “እቶም [ናይ ሜካ] ቐራይሻውያን ወተሃደራት ርኢኹሞም ዶ፣ ኪዱ ሕረድዎም?”። ማርክ ጋብሪኤል ነዚ “ሕረድዎም” ዚብል መሐመድ ዝተጠቐመሉ ቃል ናይ ዓረብ ትርጓሜኡ ክገልጸ እንከሎ ፣

እቲ “ሕረድዎም” ዚብል ዓረባዊ ቃል ፣ ልክዕ ከም ሓደ ሓረስታይ ማዕጺዱ ሰዲዱ ኣእካሉ ክዓጽድ ከሎ ንዘሎ ስእሊ ዝገልጽ እዩ። ብኻልእ ኣዘራርባ ፣ መሐመድ ዝተጠቐመሉ ቃል ፣ “ኣራእሶም ዕጸድዎም” ዚብል ትርጉም ዘለዎ ቃል እዩ።⁶

እምበኣር መጀመርታ ናይ መሐመድ ነዚ ይመስል ፣ ብርግጽ መወዳእታኡ ግና በዚ ኣዮብቀዐን። መሐመድ ዝበሎን ዝገበሮን ኩሉ ልክዕ ከም ቁርኣን ስልጡንን ብድርኺት ዝተገብረን እዩ ዝቐጸር። መሐመድ ዝገበሮ ኩሉ ከም ሞዴል ኣነባብራ ኹሎም ሙስሊም ክኸውን ኣላህ ኣዚዘዎም እዩ እሞ ፣ በዚ ምኽንያት ቁርኣን ይብል ፣

ንኣላህ ተፍቅሩ እንተኹይንኩም ፣ ንዓይ (መሐመድ) ሰዓቡኒ፣

--ሱራ 3:31 (ሻኪር)

ብሓቂ ዝኹነ ብኣላህ ተሰፋ ዝገብር ከምኡውን ቢታ ናይ መውዳእታ መዓልቲ ፣ ከመይ ከመላለስ ከምዝግባእ ኣብ መልእኽተኛ ኣላህ ኣርኢያ ኣለኩም።

--ሱራ 33:21 (ዩሱፍ ዓሊ)

ስለዚ ድማ ፣በዚ ኸምዚ መንገዲ ነዘን ዓድታት ናይ ኣይሁድ ብምስያፋ ፣ መሐመድ ንኹሎም እሙናት ሰዓብቱ ክኸተልዎ ዝግባእ ኣላህ ዝመደበሎም ከምኡውን ዝኣዘዘሎም ኣብነት ኣንቢርሎም ኣሎ።

ምስያፍ ብሰዓብቲ መሐመድ

ኣቡ ባክር ፣ እቲ ቀንዲ ዓርኪ መሐመድ ዝነበረ ፣ ድሕሪ ሞት መሐመድ ናይ መጀመርታ “ብቕኑዕ ዝተመርሐ” ኻሊፋ ናይ ኢስላም ኩይኑ። ኣቡ ባክር ፣ ኻሊድ ቢን ኣል-ዋሊድ ኣል-ማኸዙሚ ዝበሃል ኣብ ትሕቲ መሪሕነት ናይ መሐመድውን ዝዋጋእ ዝነበረ ጀነራል ነበረ። ምስ መሐመድ ከሎ ኻሊድ ብርቱዕ ተዋጋኤ ስለዝነበረ ፣ ዚተመዘዘ ሰይፊ ኣላህ ዚብል ናይ መዓርግ ስም ተዋሂብዎ ነበረ።

ኣብ 633-634ዓ.ም. ድማ ብትእዛዝ ናይ ኣቡ ባክር ፣ ኻሊድ ንኹሎም ህዝቢ ዓረብ ኢስላም ክቕበሉ ዕድመ ኣቕረበሎም። እዚ “ዕድመ” ግና ካልእ ዘይኮነስ ምቕባል ንዝኣበዩ ብምፍርራህ ናይ ሰይፊን ሞትን ናይ ኣስገዳድ ዕድመ እዩ ነይሩ። እቲ ዘቕረበሎም ዕድመ ከምዚ ዚብል እዩ ነይሩ ፣

ብስም ኣላህ እቲ ርህራሄን ፣ እቲ ምሕረተኛን። ካብ ኻሊድ ቢን ኣል-ዋሊድ ናብ መራሕቲ ፋርስ። ኢስላም ተቐበሉ እሞ ክትድሕኑ ኢኹም። እንተዘይኮይኑ ኸኣ ምሳይ ኪዳን እተዉ እሞ ቀረጽ ጂዝያ ድማ ኸፈሉ። እንተኣቢኹም ግና ፣ ከምቲ ንስኹም ወይኒ ምስታይ ተፍቅሩ ፣ ሞት ዜፍቅሩ ሰባት ሒዘልኩም መጺኦ ኣለኹ።⁷

ድሕርዚ “ዕድመ” ፣ መብዛሕቲኡም ኢስላም ምቕባል ኣብዮም። ካብቶም ዝኣበዩ ገሊኡም ኣብ ኡላይን ከባቢ ርባ ኤፍራጥስ ዝነበሩ ዝነበሩ ጉጅለ ናይ ፋርሳውያንን ክርስትያንን እዮም ነይሮም። ስለዚ ኻልድ ብ633 ዓ.ም. መጥቃዕቲ ከፈተሎም። እቲ ኩናት ኣዝዩ ጽዕጹዕ ነበረ ‘ሞ ኻሊድ ናብ ኣላህ “እንተድኣ ክስዕሮም ሂብካኒ ፣ ንዓይም ብዙርያ ዝኸበበ ናይ ማይ ካናለ ብደሞም ከምዝውሕዝ ክገብሮ እዩ” ብምባል ተመባጺዑ። ስለዚ ድማ ንኹሎም እቶም ዝተሳዕሩ ብህይወቶም ከለዉ ሒዞም ከምጽኡሉ ኣዚዙ። እቶም ምሩኻት ኣዝዮም ብዙሓት ስለዝነበሩ ኸኣ ፣ ንኹሎም ናብቲ ካናለ ወሲዱ ንምስያፎም ኣስታት ሓደ መዓልቲን ፈረቓን ወሲድሉ። እቲ ደሞም ግና ይረግእ ስለዝነበረ ክውሕዝ ኣይከኣለን እሞ ፣ ሰራዊት ኻሊድ ፣ እቲ መብጽዓ ከይተፈጸመ ከይተርፍ ብምባል ማይ ፈነዉሉ። ኣቡ ጃዕፋር መሐመድ ኢብን ጃሪር ኣል-ጣባሪ ፣ ናይ ቅድም ሙስሊም ታሪኸኛን ሊቕን ፣ ነዚ ፍጻሜ ብኸምዚ ጽሑፍዎ ኣሎ ፣

ኻሊድ በለ ፣ “ኦ ኣላህ ፣ መናኹብም ኣሕሊፍካ እንተሂብካና ፣ ኣነ ድማ ንሓደ ካብኣቶምኳ ኣየትርፍን እየ ፣ ካናለታቶም ብደሞም ከምዝውሕዝ ክገብሮ እዩ”። ኣላህ ድማ ኣብ ኢድ ሙስሊም ኣሕሊፉ ሃበም። ድሕሪኡ ኻሊድ ነቲ ነጋሪ ኣዋጁ ጸዊዑ ንኹሎም ወተሃደራቱ ፣ “ሓዙዎም ! ሓዙዎም ! ነቲ ምጽራር ዘየቋረጸ እንተዘይኮይኑ ወልሓደ ካብኣቶም ከይትቐትሉ” ኢሉ ክእዝዞም ነገርዎ። ስለዚ ድማ ነቶም ዝሓዙዎም ከብኩብም ኣምጺኦም። ኻሊድ ገለ ኸፋል ናይ ሰራዊቱ ናብቲ ካናለ ወሲዶም ክስይፍዎም ክእዝዝ ከሎ ሓደ መዓልትን ሓደ ለይቲን ወሲድሎም። ኣብቲ ዝቐጸለ

መዓልቲን ድሕሪኡ ዝነበረን ድማ ነቶም ዝሃደሙ ካብ ኡላይ ክሳብ ቤት ናህራይን ዝኸውን ናብ ኩሉ ኣንፈት ስዒቦም ኣርኪቦም። ኻሊድ ድማ ኣራእሶም ቁሪጽዎም።⁸

ሸው ገለ ናይ ኻሊድ ሰባት ድማ ከምዚ ክብሉ ተዛሪቦም ፣

“ንኹሉ ኣብ ዓለም ዘሎ ሰብ ኣንተትቐትሎ ፣ ደምም በዚ ካናለ ኣይምወሓዘን . . . ስለዚ ማይ ፈንወሉ እሞ ሙብጽዓኻ ፈጽም”። ኻሊድ ነቲ ማይ ኻብቲ ካናለ ዓጺዎ ነበረ እሞ ፣ ሸው ግና ፈነዎ ፣ ምስቲ ደም ዝተሓዋወሰ ማይ ኸኣ ወሓዘ። በዚ ምኽንያት እዚ ካናለ ፣ ክሳብ ሎሚ ካናለ ደም ይበሃል ኣሎ።⁹

ኣሚር ጣህሪ ፣ ኢራናዊ ጋዜጠኛ ፣ ኣብ ሓደ ዓንቀጽ ካብ ጋዜጣ the New York Post ግንቦት 14,2004 ዓ.ም. “ኣራእሶ ምምታር” ብዚብል ኣርእስቲ ፣ ኣብ ታሪኽ ኢስላም ፍጻሜታት ምስያፍ ብጥቕልል ሓሳብ ይገልጽ ፣

ኣብ 680 ዓ.ም. ንነቢዩ ፍቁር ወዲ ጓሉ ዝነበረ ሑሴን ኢብን ዓሊ ፣ ኣብ ካራባላ - ማእከላይ ዓራቕ - ብወተሃደራት ናይ ኻሊድ ያዚድ ርእሱ ተመቲሩ። እቲ ዝተቐርጸ ርእሲ ኣብ ብሩራዊ ሸሓኒ ተቐሚጡ ቅድም ናብ ደማስቆ - ከተማ ናይ ያዚድ - ተላኢኹ። ድሕሪኡ ድማ ንመርመራ ምኽንያት ናብ ዝኣኢ ግብጺ ናብ ካይሮ ተላኢኹ። ብተወሳኺ ወተሃደራት ኻሊድ ያዚድ ገብጾት ሑሴን ዝነበሩ ተባዕትዮ (ወዲ ሓደ ዓመት ቁልዓ ዓሊ-አሽግሃር ዝበሃል ዝነበሮም) ወሲኸካ ኣራእሶም ተመቲሮም።¹⁰

በዚ ድማ እዚ ተርእዮ እንዳጸንጎ ከይዱ ፣ መሐመድ ባዕሉ ዘቐሞ ሞዴል ሕጂ ተመሊሱ ንቤቱ ክጥውቅ ጀሚሩ። እዚ እንዳቐጸለ ኣብ መወዳእታቱ ታሪኽ ኢስላም ብተግባራት ምስያፍ ተመሊኡ። ኣንድሪው ቦስቶም ኣሰናዳኢ መጽሓፍ *The Legacy of Jihad (ውርኻ ጂሃድ)* ፣ ናብ ናይ 15 ክፍለ ዘመን ታሪኽ ከምዚ ብምባል የመልከት ፣

መስራቲ ናይ ንግስነት ሙጋል ዝነበረን ፣ ብዘመናውያን ከለሰቲ ታሪኽ ከም ኣርኣያ “ሙስሊማዊ ትዕግስቲ” ዝሕሰብ ሕፉር መራሒ ባቡር ፣ ኣብቲ ባዕሉ ዝጸሓፎ “ባቡርናማ” ዚብል ርእሱ-ታሪኹ ብዛዕባ ምሩኻት ጂሃዳዊ ወፍሪ ዝኹኑ ዘይኣመንቲ ዝወሰደሎም ስጉምቲ ከምዚ ክብል ይዛረብ ፣ “እቶም ብህይወቶም ከለዉ ዝተተሓዙ [ኢደም ዝሃቡ ምሩኻት] ክሰየፉ ተኣዚዙ ፣ ድሕርዚ ኣብቲ ሰፈር ሰራዊት ፣ ሓምሓም ርእሶም ከም ግምቢ ተኸሙሂሩ”¹¹

ናብዚ ዝደሓረ እዋናት ብምምጻእ ድማ ጣህሪ ፣ ከምዚ ብምባል ይቐጽል ፣

ኣብ 1842 ዓ.ም. ኣፍጋናውያን ሙስሊም ፣ ኣብ ካቡል ዝነበረ ዕርድታት ሰራዊት ብርጣንያ ሃንደበት ብምጥቃዕ ፣ ልዕሊ 2000 ሰብኡት ፣ ኣንስትን ቁልዑትን ሰይፎም። ኣራእሶም ድማ ኣብ ዙርያ እታ ኸተማ ኣብ ዝተተኸለ ኣዕጫው ከም ዴኮሬሽን ሰቐሎም።¹²

እዚ ተግባራት ኣብ 1980ታት ኣብ ኣፍጋኒስታን ቀጺሉ እዩ ፣ ኣስታት 3000 ዝኹኑ ወተሃደራት ሶቪት ብኣፍጋናውያን ዕጡቓት ተሰይፎም። ብተወሳኺ ተግባራት ምስያፍ ኣብ ሰውራ ናይ ኢራንውን ልሙድ ነገር እዩ ነይሩ።

ኣብ 1992 ዓ.ም. ሙላሃት ኢራን ፣ “ክኢላ” ብምልኣኽ ፣ ናይ መወዳእታ ሻሃዊ ቀዳማይ ሚኒስትር ኢራን ዝነበረ ሻፑር ባኸቲያር ኣብ ፓሪስ ከምዝሰየፍ ገይሮም እዮም። እቲ ዜና ምስ ተሰምዐ ፣ ሃሽሚ ራፍሳንጃኒ ፣ ኣብቲ ሽዑ ፕርዚደንት ናይ እስላማዊ ሪፓብሊክ ኢራን ዝነበረ ፣ ኣብ ቅድሚ ህዝቢ ኣላህ “ርእሲ እቲ ተመን ስለዝቈረጸ” ብምባል ከመስግን ተራእዩ እዩ።¹³

ከምኡ’ውን ጣህሪ ንሓደ ሞሞ ሊ ነይን ፣ ዝተበሃለ ኣልጀሪያዊ “ክኢላ” ይጠቐሱ። ሞሞ ኣራእስ ሰባት ንኸመትር ብGIA ዝበሃል እስላማዊ ጉጅለ ዝተመልመለ እዩ ነይሩ ፣

ኣብ 1996 ዓ.ም. ኣብ ቤን-ጣልሃ ከባቢ ርእሰ-ከተማ ኣልጀርስ ፣ ሞሞ ብሓደ ለይቲ ኣስታት ደርዘን ዝኹኑ ቁልዑት ዝርከብዎም 86 ኣራእስ ቁሪጹ። ንዝኸሪ እቲ ኣርኣያዊ ዝኹነ ሃይማኖታዊ ተግባሩ ድማ ንሓጅ ናብ ሜካ ከምዝለኣኽ ተገይሩ። መወዳእታ ግዜ ብዛዕባኡ ዝሰማዕናሉ ፣ ሞሞ ኣብ ኣልጀርስ ብደሓን ይነብር ነይሩ።¹⁴

ከምኡ’ውን ጣህሪ ኣብ ፓኪስታን ዝነበረ ኩኔታት ከዘንቱ ከሎ ፣

ተጻረርቲ ጉጅለታት ሱኒን ሺዓን ዝተቐርጸ ኣራእስ ንሓድሕዶም ብፍሉይ ምልእኣኽ ልምዲ ገይሮም። ብሓደ ግምት ፣ድሕሪ 1990ዓ.ም. ፕራይ ልዕሊ 400 ቁርጺ ኣራእስ ተለኣኢኹም ኣለዉ።¹⁵

ሎሚ ድማ ተርእዮ ናይ ምስያፍ ኣብ ኢንዱስትሪያዊት ደሴት ቦርኒዮ ከጋጥም ንርኢ ኣለና። ሙስሊም ምስያፍ ከም መሳገጡ ኣገባብ ብምጥቃም ነቶም ዝበዘሙ ክርስትያን ተቐማጦ ናይታ ደሴት ከልቅቆዎም ይፍትኑ ኣለዉ። ብምጋም ፍርቆም ክርስትያን ተቐማጦ እታ ደሴት ሃዲሞም እዮም።

ኪንዮ እዚ ኣዝዩ ወንጀላዊ ዝኹነ ኣብነታት ድማ ፣ ብመንግስቲ ደረጃ ዝግበር ምስያፍ’ውን ኣሎ። ኣብ ሱዕዲ ዓረብ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ሰሙን ዓርቢ መዓልቲ ድሕሪ ጸሎት ፣ ኣብ ኣፍ ደገ መሳሪድ ዝካየድ ምስያፍ ኣሎ።

መንግስቲ ሱዕዲ ዓረብ ዝሓለፈ ዓመት ፕራይ ብገበናት ቅትለት ፣ ግብረ ሰዶማውነት ፣ ዕጥቃዊ ስርቂ ፣ ምምልላስ ሓሺሽ ዝተኸሰሱ 52 ሰብኡትን 1 ሰበይትን ሰይፉ። . . . እቲ ዝተኹነን ገበነኛ ኢዱ ተኣሲሩ ናብቲ ቀጽሪ ይኣቱ እም ብሓይሊ ኣብ ቅድሚ እቲ ሰያፊ ይንብርከኽ። ሰያፊ ካብ ላዕሊ ንታሕቲ ናብ ክሳድ እቲ ኹኑን ነቲ ዝዘፍ ሰይፉ ሰለል ከብሎ ከሎ ፣ ካብ ማእከል እቶም ተዓዘብቲ ፣ “ኣላሁ ኣክባር !” ዚብል ጭድርታ ይሰማዕ። ብዓረብ “ኣላህ ዓቢ እዩ” ማለት እዩ።¹⁶

“ኣላሁ ኣክባር” ዚብል ሓረግ ፣ ቡቶም ንኣይሁዳዊ ኣሜሪካዊ ኩንትራክተር ንኒኩላስ ቦርግ ከምኡ’ውን ሚሰዮናዊ ሕልሙ ናብ ማሕበረ ሰብ ሙስሊም ብሓደ መዓልቲ ዝጀመረን ዘብቀዐን ኩርያዊ ኣስተርጓሚን ወንጌላዊን ኪም-ሱን-ኢል ዝቐንጸልዎም ሰባት ዝደጋገም ዝነበረ ሓረግ እዩ ነይሩ።

ስለዚ እምበኣር በዚ ኣርእስቲ እዚ ታሪኽ ኢስላም ዘመሓላልፎ መልእኽቲ ኣዝዩ ንጹር ይመስል። ብቲ ካልእ ሸነኽ ጽሑፋትን ሊቃውንቲ ኢስላምን በዚ ኣርእስቲ እዚ እንታይ ይብሉ ምርኣይ’ውን የድልየና እዩ።

ዋጋ ዘይኣማኒ

ኣብ ዝኹነ ግዜ ሙስሊም “ኣኸረርቲ” ዘሰንብድ ነገር ብስም ኢስላም ክፍጽሙ ከለዉ ፣ ሙስሊምቲኦም ሙስሊም ፈለጥተይ “እዚ ኢስላም ኣይኩነን ! ኢስላም ብግብሪ ሓደት ሰባት ክፍረድ የብሉን ፣ ብሓቂ

እንታይ ይምህር ከትፈልጥ እንተደሉኸ ቀራብካ ከጽናዕ አለዎ።” ንምባል ግዜ ኣይወስዱን እዮም። ሕራይ ጽቡቕ። እምበኣር ሕጂ እቲ ሕቶ ኢሰላም ብዛዕባ ምቕታል ዘይኣመንቲ እንታይ ይምህር፤ ዚብል እዩ ዝኸውን።

ብቀዳምነት ክፍለጥ ዘለዎ ፣ ብመሰረት እስላማዊ ሕጊ ብዝኸነ ይኹን ግብራዊ ምክንያታት ሙስሊም ፣ ንዘይሙስሊም ክቐትልዎም ተፈቂድሎም እዩ። እዚ ድማ ብመሰረት ሕገ ቫላስ እዩ። ቫላስ ፣ ሕጊ ናይ ማዕረ መቐጻዕቲ እዩ። ልክዕ ከምዚ ናይ ሙሴ ሕጊ ፣ “ዓይኒ ኣብ ክንዲ ዓይኒ ፣ ስኒ ኣብ ክንዲ ስኒ” ማለት እዩ። ንኣብነት ብሕጊ ቫላስ መሰረት ፣ ሓደ ሙስሊም ንኻልእ ሙስሊም እንተደኣ ቀቲልዎ ፣ ንሱ ድማ ይቐተል። ሙስሊም ንዘይሙስሊም እንተቐትልዎ ግና እዚ ሕጊ ኣይሰርሕን እዩ። እዚ ምህሮ እዚ ኣብ ሓደ ሓዲዝ ካብ ሳሊሕ ቡኻሪ ከምዚ ዝሰዕብ ንረኽቦ ፣

ብአሽ-ሻዓቢ ዝተዘንተወ ፡- ኣቡ ጁሓይፋ ኢሉ ነይሩ ፣ “ንዓሊ ‘ኣብዚ ወረቐትካ እንታይ ተጻሒፉ ኣሎ?’ ኢሊ ሓቲተዮ። ዓሊ ድማ ፣ ብዛዕባ ዲያ (ጋር-ነፍሲ)ን ፣ ምሩኽ ካብ ኢድ ጸላኢኡ ክልቐቕ ክኸፈለሉ ዘለዎ ገንዘብን ከምኡውን ኣብ ቫላስ ዘይኣማኒ ብምቐታሉ (ማዓርነት መቐጻዕቲ) ወልሓደ ሙስሊም ኣይቀተል ዚብል ሕጊ ምጳኑ ነገሩ።”¹⁷

ብርግጽ ኣብ ገለ ገለኡ ጉዳያት ፣ ከም ማእሰርቲን ፣ ገንዘባዊ መቐጻዕቲን ዝኣመሰለ መቐጻዕቲ ነቲ ቐታሊ ይፍረዶ እዩ። ግና ክወገንነት ከምዝምስክሮ ኣብ ከምዚ ዝበለ ህይወት ዘይሙስሊም ማዕረ ሙስሊም ዋጋ ዘይህብ ባህሊ ብዙሕ ሳዕ ቐታሊ ዕዉር ዓይኒ ተዋሂብዎ እዩ ዝሕለፍ። ናብ መርበብ ሓበሬታ ናይ ድምጺ ሰማእት (The Voice of the Martyrs) www.persecution.org ፣ ወይ ባርናባስ ፋንድ www.barnabasfund.org እንተኣቲኹም ፣ ኣብ እስላማዊያን ሀገራት ፣ መዓልታዊ ዝሕደስ ብኣማኢት ዝቐጸሩ ዛንታታት ናይ ዝተገፍዑን ዝተቐትሉን ክርስትያናት ክትረኽቡ ኢኹም። እቲ ቐታሊ ሙስሊም እንተኸዎይኑ ዳርጋ ብዘይ ዝኸነ ሕጋዊ መቐጻዕቲ ሸለል ተባሂሉ ክሕለፍ ክትርእዩ ኢኹም። እዚ ዝሰዕብ ጽሑፍ ፣ ንብዙሓት ሙስሊም ካብ ማእከላይ ምብራቕ ከዘራርቦም ከለኹ ዝረኹብኩዎ ቅኒት ኣእምሮ ብልክዕ ዝገልጽ እዩ። እዚ ጽሑፍ ኣብ ሓደ ናይ ኢንተርኔት ናይ እምነታዊ ዝርርባት ጉጅለ ዝተገብረ እዩ። ኣስተብህልሉ ፣ ዘይሙስሊም (ካፊር) ኣብ ምቕታል ፣ እንታይ ዓይነት ኣረኣእያ ከምዘለዎ ፣

ካፊር (ዘይኣመንቲ) ካብ ቀደም ኣትሒዞም ንኢሰላማውያን ሀገራት የጥቑቡን ፣ ሙስሊም ይቐትሉን ኣለዉ . . . ወላሓንቲ ከይገበርናዮም ከለና። ንኣብነት እስራኤላውያን ፣ ንፍልስጤማውያን ሙስሊም የጥቑዕዎም ኣለዉ እዚ ኸኣ ምእንቲ መሬቶም ኢሎም ጥራይ ዘይከውን ፣ ንኣዕራብ/ሙስሊምውን ስለዝጸልእዎም እዩ . . . ንስለ ኣላህ ክንከላኸለሎም ኢና።ኢሰላም እቲ ሓደን ሓቐኛን ቃል ኣላህ ከነስፋሕፍሐ ኢና። እንተነጺጎም ግና ፣ ክንቀትሎም ተፈቂድዮልና እዩ። ካፊር ምቕታል ሓራም (ክልኩል/ዘይሕጋዊ) ኣይከውንን። ብርግጽ ፣ ኢንሻላህ (ብፍቓድ ኣላህ) ምስኣቶም ብሰላም ክንኩበር ኢና ንደሊ፣ ኢንሻላህ ሕራይ እንተኣሎምውን ብዛዕባ እዚ ማራኺ ሃይማኖት ክንምህሮም ኢና ንደሊ።¹⁸

ትርኢዎ ዶ ኣለኹም ፣ እዚ ጠቐሊሉ ጠዋይ ዝኸነ ሓሳብ ናይዚ ጽሑፍ። እቲ ንዘይናቱ ምቕታል ዜፍቐድ “ማራኺ ሃይማኖት”??

ቁርኣን ብዛዕባ ምቕታል ዘይኣመንቲ

ምናልባት ፣ እቲ ብዙሕ ሳዕ ብዛዕባ ጐንጻዊ ባህሪ ኢሰላም ክለግል ከሎ ብምዕራባውያን ዝጥቕስ ቁርኣናዊ ጥቕሲ እንተሃልዩ ፣ ‘ቲ ካብ ኢሰላም ንውሽጥን ወጻእን ብዘለዉ ሰባት “ጥቕሲ ናይ ሴፍ” ተባሂሉ ዝፍለጥ ጥቕሲ እዩ።

ስለዚ እተን ቅዱሳን ኣዋርሕ ምስ ሓለፋ ፣ ነቶም ጣኦተኛ ኣብ ዝረኹብካዮም ቅተሎም ፣ ማሪኽካ ውሰዶም ፣ ከርድኖም ፣ ኣብ ኩሉ ኣድቢዪኻ ጸኒሕካ ተቓጻዮም። እሞ እንተተናሲሑም ፣ ጸሎት ምጽላይ እንተቐጸሎም ፣ እቲ ግዴታዊ ምጽዋት ድማ እንተኸፈሎም ፣ መንገዶም ክቕጽሉ ነጻ ሕደጐም። ብሓቂ ኣላህ ይቕረ በሃሊን ፣ ምሕረተኛን እዩ።

—ሱራዓ:5 (ሻኪር)

እዚ ጥቕሲ እዚ ኣብዚ ሎሚ እዋን ኣይሰርሕን እዩ ፣ ዚብሉ ሙስሊም ኣለዉ። ዋላኳ ከምኡ ክኸውን ኣነ ዜፍቕር እንተኹንኩ ፣ እቲ ሕቶ ግና መማህራንን ሊቃውንቲን ኢሰላም ነዚ ጥቕሲ ዚ ብኸመይ ይትርጉምዎ፣ ዚብል እዩ። ኣብዚ ሕጂ እዋን ይሰርሕ ዶ ይብሉ፣ እቶም ዝበዘሉ ቁጽሪ ናይ ዘመናውያንን ፣ ጥንታውያንን ሙስሊም ሊቃውንቲ ሕጂውን ይሰርሕ ከምዝኸፍኑ ይሰማምዑ። ዘክርዎ ፣ ኩሉ ልምድታት ኢሰላም ካብ ቁርኣንን ሱናን (ብሂላትን ግብርታትን መሐመድ) ዝመጸ እዩ። ኢብን ካቲር ፣ እቲ ውሩይ ናይ ጳይ ክፍለ ዘመን ሙስሊም ሊቕ ነቲ ሓቕኛ እስላማዊ ትርጉም ናይዚ ጥቕሲ ሙብርሂ ጽሑፍሉ ኣሎ። ካቲር ፣ ሓያሎ ንዕኡ ዝድግፉ ቀዳሞት ኣዘንተውቲ ሓዲዝ ብምጥቃስ ሙብርሂኡ ይጅምር - ሙጃሂድ ፣ ኣሚር ቢን ሸዒብ ፣ መሐመድ ቢን ኢሻቕ ፣ ቻታድ ፣ ኣሱዲ ፣ ከምኡውን ግብዱራሕማን። ቀጺሉ ካቲር ሙብርሂኡ ከምዚ ዝስዕብ ይጽሕፍ ፣

ኣብዚ ጥቕሲ ፣ ተጠቂሰን ዘለዎ 4 ኣዋርሕ ፣ ነተን ኣብ ዝለግለ ጥቕሲ ተገሊጸን ዘለዎ 4 ወርሓት ናይ ጸጋ ዘመልክታ እዩን ፡ “ስለዚ ን 4 ኣዋርሕ ከምድላይካ ኣብታ ምድሪ ተመላለስ” ዝብላ ። ኣላህ ቀጺሉ ከምዚ ኢሉ ፣ “ስለዚ እተን ቅዱሳን ኣዋርሕ ምስ ሓለፋ . . .” ይብል። ማለት ፣ በዘን ኣርባዕተ ወርሓት ምስቶም ጣኦተኛ ክትዋጋእ ኣይተፈቐደልካን ፣ ኣብ መውዳእታ እዘን ኣዋርሕ ግና “ነቶም ጣኦተኛ ኣብ ዝረኹብካዮም ተዋጋኦምን ቅተሎም” ማለት እዩ። “ኣብ ዝረኹብካዮም” ክብል ከሎ ብሓፈሻ ኣብ ኩላ ዓለም ማለት እዩ. . . ኣላህ ኣብዚ ንገሊኡም ቅተሎም ንገሊኡም ኸኣ ማርኩም እዩ ዚብል ዘሎ። “ኣብ ኩሉ ኣድቢዪኻ ጸኒሕካ ተቓጻዮም” ማለት ኸኣ ፣ ክሳዕ ባዕላቶም ዝመጹኻ ኣይትጸበዮም ፣ ኣብ ክንዳኡስ ኣብቲ ዝርከቡሉ ከባቢታትን ዕርድታትን ከይድካ ሓደጋ ውደቆም ፣ እቲ ገፊሕ ክሳዕ ዝጸበም ኣብ ዝተፈላለዩ መንገድታትን መተሓላለፊታትን ብዛዕብእም ሓበሬታ ኣክብ። በዚ ኸምዚ ድማ ወይ ኢሰላም ምቕባል ወይ ኸኣ ሞት እንተዘይኩይኑ ካልእ ምርጫ ኣይክህልዎምን እዩ . . . ኣቡ ባክር (ዝቕረበ ዓርኪ መሐመድን ፣ ምስሞተ ድማ ተካኢኡ ዝነበረን) እዚን ካልኣት ክቡራት ጥቕስታትን ምስቶም ግዴታዊ ቀረጽ ምኽፋል ዝኣበዩ ንኸዋጋእ ከም መረጋገጺ ተጠቂምሉ እዩ። እዚ ጥቕሲ እዚ ፣ ኣህዛብ ኢሰላም ክሳዕ ዘይተቐበሉን ፣ ሕጋታቱን ግዴታታቱን ክሳዕ ዘየፈጸሙን ምውጋእ ፍቕድ ገይርዎ ኣሎ።¹⁹

እዚ ልዕል ኢሉ ዘሎ ሓሳብ ንዝኹነ ዓይነት ክትዕ ቦታ ኣይገደፈን። ኢብን ካቲር ኩሉ ሰብ ክርድኦ ብዝኸእል ብግልጺ እዩ ኣስፊርዎ ዘሎ። ሙስሊም ኣንጻር ዘይኣመንቲ (ሙሽሪኩን) ክዋግኡ ተፈቓድሎም ጥራይ ዘይኩነስ ተኣዚዞምውን ከምዝኹኑ ንሱ ድማ ኣብቲ ዘለዉዎ ከይዶም ከጥቕዕዎም ብኣይሊ ናብ ሙስሊም ክልውጥዎም ወይውን ክቐትልዎም በዚ ጥቕሲ መሰረት ደገፍ ከምዘለዎም ንርኢ። ሕጂውን ክፍለጥ ዘለዎ ፣ ካቲር “ኣኸራሪ” ሙስሊም ኣይነበረን ፣ ካቲር ምናልባትውን ሓደ ካብቶም ብማእከል እስላማዊ ማሕበረ ሰብ ኣድማሳዊ ተቐባልነት ዘለዎም ጥንታውያን ሊቃውንቲ ኢስላም ሓደ እዩ።

ሓደ ካልእ ምስ መጽናዕትና ዝኸይድ ብዙሕ ዘይፍለጥ ጥቕሲ ናይ ቁርኣንውን ኣሎ። ጥቕሲ “ምስያፍ” ዝበሃል ፣

ነቶም ዘይኣምኑ [ኣብ ውግእ] ምስ ተራኽብካዮም ፣ ክሳውዶም ውቕዓዮም።
--ሱራ47:4 (ኸሊፋ)

ነቶም ዘይኣምኑ ምስ ረኽብካዮም ፣ ኣራእሶም ውቕዓዮም።
--ሱራ47:4 (ሮድዌል)

ካቲር ዓላማ ናይዚ ጥቕሲ ከምዚ ዝስዕብ ይገልጽ ፣

ኣመንቲ ኣንጻር እቶም ጣኦተኛ ክዋግኡ ከለዉ ናብቲ ክገብርዎ ዝግብኦም ምርሓዮም። ኣላህ ኢሉ ኣሎ ፣ “ነቶም ዘይኣምኑ [ኣብ ውግእ] ምስ ተራኽብካዮም ፣ ክሳውዶም ውቕዓዮም” እዚ ማለት ክትዋግኦም ከለኻ ብሰይፊኻ ምሉእ ብምሉእ ቁራርጾም ማለት እዩ። “ክሳዕ ብፍጹም ትድምስሶም” ማለት ድማ ንኹሎም ቅተሎምን ኣጽንቶምን ማለት እዩ። እዚ ነቶም ዝሓዝካዮም ምሩኻት ናይ ውግእ ዝምልከት እዩ።²⁰

ስለዚ ኣብዚ ጥቕሲታት ክንርኢ ከለና ፣ ሙስሊም ነቶም ዝዋግኦም ዘይኣመንቲ “ክስይፍዎም” (እንተወሓደ ኸኣ ፣ “ክሳውዶም ክወቕዕዎም”) ተኣዚዞም ከምዝኹኑ ንዕዘብ። ሼኽ ዑማር ባክሪ መሐመድ፣ ዳኛ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ (እስላማዊ ሕጊ) ኣብ ዓባይ ብርጣኒያ ከምኡውን ጠቕላይ ጸሓፊ Islamic World League ፣ ኣፈኛ International Islamic Front ፣ ቁሩብ ፍልይ ዝበለ ኣረኣእያ ኣለዎ ፣

እንታይ እዩ ‘ቲ ፍርዲ፣ መቐጻዕቲ ናይቶም ኣንጻር ኣላህን ኣንጻር መልእኽተኛኡን ዝዋግኡን ኣብታ ምድሪ ጉድኣት/ህውከት ዘምጽኡን እዚ እዩ ፣ ክቐተሉ ወይ ክስቀሉ ወይ ኣንጻር ጽምዲ ኢዶምን እግርምን ክቐረጹ ወይ ኸኣ ክእሰሩ ኣለዎም። በዚ ኸምዚ ኣብዛ ምድሪ ይዋረዱ ፣ ኣብቲ ዝቐጽል ህይወት ኸኣ መሪር መቐጻዕቲ ክህልዎም እዩ።²¹

ገለ ቅምሶ ዝኸውን እስላማዊ ጽሑፋት ድሕሪ ምርኣይ ከምኡውን ኣረኣእያ ሙስሊም ሊቃውንቲ ፣ ቃል-ወሃብቲ ፣ ተራ ሙስሊምን ብምምርማር ፣ ኢስላም ምቕታል ዘይኣመንቲ ይእዝዝ ጥራይ ዘይኩነስ እዚ ባህሊ እዚ ከም ቅቡል ነገር ተወሲዱ ክትግበርውን ዘተባብዕ ምዃኑ ርኢና ኣለና። ቅድሚ ምውዳእና ግና ናይ መወዳእታ ሓደ ጽሑፍ ክንርኢ። ብርግጽ እዚ ጽሑፍ እዚ ማህዲ ዝበሃል ስብእና ምምጻኡ ክወን እንተኹይኑ ከይተፈጸመ ዘይተርፍ እዩ።

ስልጣን ናይ ኸሊፍ ዝጸረፉ ሞት ይግብኦም

መሪሕነት ናይ ኸሊፍ ኣብ ኢስላም ብጣዕሚ ሓያል ትርጉም ዘለዎ እዩ። እቲ ኣብ መሪሕነት ዘሎ ኸሊፋ ከም ተካኢ መሐመድን ከም መራሒ ናይ ኩላ ማሕበረ ሰብ ሙስሊምን እዩ ዝርኣ። ብኸልእ ቋንቋ ጳጳስ

ናይ ኢስላም ማለት እዩ። ሺዓን ሱኒን ክልቲኦም ብስምምዕ ዝቐበልዎ እቲ ናይ መወዳእታ ኻሊፋ ዓሊ - ሰብኣይ ጓሉ ንመሐመድ ዝነበረን እዩ። ዓሊ ኣብ 661 ሞይቱ። ብድሕሪኡ ብዙሓት ኻሊፋታት ናብ ስልጣን መጺኦም እዮም ፣ ግናኹ ከምቶም ቀዳሞት ኣርባዕተ ኻሊፋታት ኣድማሳዊ ጽልዋ ኣይነበሮምን። ሙስሊም ዳግመ ምትካልን ምሕዳስን ናይ ኻሊፍ እዮም ዝጽበዩ ዘለዉ። እዚ ኹሉ ዓለም ለኹ ኣድነትን መሪሕነትን ኢስላም ንኹውሕስ ማለት እዩ። ከምቲ ድሮ ዝርኤናዮ ድማ ማህዲ ነዚ ትጽቢት ናብ መፈጸምትኡ ከምዘብጽሑ ይእመን። ኣብ ሓዲ ሓዲዝ ካብ ሳሊካ ሙስሊም ፣ ብዛዕባ እቶም ንስልጣን ኻሊፋ ዝጸረሩ ሰባት ዝውሰዱሎም ስጉምቲ ፣ ከምዚ ዝስዕብ ተጻሒፉ ኣሎ ፣

ዝኹነ ይኹን ካብ ሓዊ ከምልጥ ዝደልን ናብ ገነት ክኣቱ ዝደልን ብኣላህን ቦታ ናይ መወዳእታ መዓልቲ ኣሚኑ ይሙት . . . እቲ ንደገፍ ኻሊፋ ዝምሕል ሰብ ተኣማንነት ኢዱን፣ ንጽህና ልቡን ይሃቦ (ማለት ብውሽጡን ብደገፍን ይገዝአዮ)። በቲ ዝበለጸ ዓቕሙ ይተኣዘዘ። ዝኹነ ሰብ ስልጣን ኻሊፋ እንዳተጸረረ እንተመጸኡ ፣ ንሳቶም (ሙስሊም) ይሰይፍዎ።²²

ንግስነት ሱዕዲ ዓረብ በዚ ኣርእስቲ ተመሳሳሊ ርእይቶ ኣለዎ። ኣብቲ ወግዓዊ ሱዕዲ ዓረባዊ መርበብ ሓበሬታ Islamic Affairs Department (IAD) ፣ ሓዲ ዓይነት ኣዋጅ ንረክብ ፣

እቲ ክቡር ነቢዩ ኢሉ ነይሩ ፣ “ሙስሊም (ስልጣን ናይ ኻሊፋ) ክሰምዕዎን ክእዘዝዎን ግዴታኦም እዩ። ፈቲዮም ወይስ ክይፈተዉዎ . . . ሓዲ ሙብጽዓ ደገፍ ንመራሒ (ኢማም) ዝኣተወን ኢዱን ልቡን ዝሃቦን ፣ ክንዲ ዝተኻእሎ መጠን ይተኣዘዘ። እንተደኣ ካልእ ሰብ ንስልጣን መራሒ (ኢማም) ዝጸረርን ዝተሃላለኹን ኩይኑ ፣ እዚ ተጻሒሪ ይሰየፍ”²³

ብመሰረት እስላማዊ ሕጊ ፣ ዝኹነ ሰብ ምስ መንበረ ስልጣን ኻሊፋ ዘይሰማማዕ ዘበለ ምስያፋ ዚብል እዩ እቲ ፍርዲ።

መደምደምታ

እስኪ ሕጂ ኣሕጺርና ነቲ ዝርኣናዮ ነጥብታት ንመዘኻኸሪ ዝኣክል ክንደግሞ። ብቐዳምነት ፣ ብመሰረት መጽሓፍ ቅዱሳዊ መግለጺ፣ እተን ናይ መወዳእታ መዓልታት ዝበሃላ ንክርስትያን ናይ ስደትን መቐተልትን እዋናት እዮን። እቲ ብፍሉይ መጽሓፍ ቅዱስ ዝነግረና ኣገባብ ኣቀታትላ ድማ ምስያፍ ዚብል እዩ። ከምዚ ብንጹር ዝርኤናዮ ድማ ፣ ምስያፍ ከም ልምዲ ኣብ ታሪኽ ኢስላም ኩሉ ንርእዮ ሓቂ እዩ። ጽሑፋት ኢስላም ባዕሉ ነዚ ሓቂ እዚ ብጽኑዕ ዘገብዎ ኣሎ ፣ መሐመድን ብድሕሪኡ ድማ ተካእቱ ዝነበሩ ነዚ ልምዲ ምስያፍ ፣ “ጸላእቲ ኢስላም” ንምቕታል ይጥቀሙሉ ነይሮም። እዚ ተግባራት እዚ ክሳዕ ሎሚ ብገለ ርባዕ ኣመንቲ ምስልምና ዝቐጽል ዘሎ እዩ። ብዘይ ብእኡ ቁርኣን ኹሉ ምስያፍ ይተባብዕ እዩ ወይ ድማ እንተውሓደ “ምውቃዕ ክሳውዲ” ናይቶም “ጣኦተኛን” “ምሩኻት ኩናትን” ይእዘዝ እዩ። በዚ ዝምልከት ገለ ገለ ኣብነታት ምስያፍ ናይ “ምሩኻት ኩናት” በዚ ቀረባ እዋን ኣብ በዓል ዓራቕን ካልኣት ከባቢታትን ክፍጸም ኣብ ዜና ርኢና ኣሎና። ብተወሳኺ ነቶም ስልጣን ናይ ኻሊፋ ዘይእዘዙ ናይ ሞት ፍርዲ ተፈሪድዎም ኣሎ። በዚ ዝኣክል ብመሰረት እስላማዊ ገጽታ ናይተን መወዳእታ መዓልታት ኻሊፋ ብፍላይኻ ማህዲ እንተመጸኡ ፣ ክርስትያን ኣይሁድ እስራኤላዊያን ዝኹነ ንዕኡም ዝድግፎምን ከምኡውን ምስ ስልጣን ኻሊፋ ዝጸረር ዘበለ ከም “ጸላኢ ኢስላም” ብምርኣይ ፣ “ምስኣቶም ምውጋእን” “ክሳውዶም ምውቃዕን” ኣድማሳዊ ሕጋውነት ክልብሶ እዩ። ኤሪውን እዚስ እስላማዊ ግዴታ ንኹሎም ሙስሊም ክገብሮ እዩ።

ሕጂ'ውን ኢስላም ከም እምነት ፣ ትምህርታቱን ልምድታቱን ብልክዕ መጽሓፍ ቅዱስ በተን መወዳእታ መዓልታት ዝገዝእ ሓይሊ ዝህቦ መግለጺ ብምሉእ ዝሰማማዕ መግለጺ ዘለዎ እመነት እዩ። ነዚ ቀትለታዊ ባህሪ ዘለዎ ጽሑፋት ኢስላም ድሕሪ ምርኣይን ከምኡ'ውን እቲ ቅኑዕ ዝኾነ እስላማዊ ትርጓሜኡምን ድሕሪ ምፍላጥን ፣ እዚ ስነ-ሓሳብ እዚ ኣብ ኣእምሮ ሓደ ሙስሊም ካብ ማእከላይ ምብራቕ እንታይ ዓይነት ኩውንነት ከምዝቐርጽ ምርኣዩ ኣገዳሲ እዩ። እዚ ዝሰዕብ መልእክተ (Post) ኣብ ኢንተርነት ኣብ ሓደ እስላማዊ / እምነታዊ ዝርርብ ዝግበረሉ message board ዝተጻሕፈ እዩ። እዚ post እዚ ሓደ ኻብቲ ብዙሕ ኣብ ከምዚእም ዓይነት ፎረማት ዝጸሓፉ ተራ post እዩ። ነዚ ምዕራፍ ድማ በዚ ናይ ሓደ ሙስሊም ብዛዕባ ዳኒኤል ፒርል ፣ ዝተሰየፈ ኣሜሪካዊ ጋዜጠኛ ፣ ዝጸሓፈ ብምርኣይ ንዓጽዎ ፣

ብመጀመርታ ፒርል ኣይሁዳዊ እዩ ፣ ሙናፊቕ (ግቡዝ) ሳላዩ ፣ ከምኡ'ውን ካፊር (ዘይኣማኒ)። በዘም ሰባት ኣይትታለሉ። ንኢስላም ዘለዎም ጽልኣት ካብ ኣፎም ኢኻ ትረኽቦ ፣ እቲ ልቦም ዝሓበኦ ኸኣ ዝኸፍኦ እዩ። ነዚኣቶም ምሕራዶም እቲ ዘጽልእ ነገሩ እንታይ እዩ ኣይረኣየንን . . . ኣብ ኢስላም . . . ከማን ክንገርፎም ኣይንኸእልን ኢና ጐርሮኦም ጥራይ ኢና ንበትኩም. . . ድማ ገለ ኸፋል ናይ ክሳዶም ምስ በጻሕካ ካብኡ ንደሓር ቃንዛ ከምዘይሰምዎም ዝተረጋገጸ ነገር እዩ። ዘክርዎ ኸኣ ፣ ንሕና ሙስሊም ንዝኾነ ሙናፊቕ ሙስሊም ክንሕዞ ከለና'ውን ልክዕ ንዕኡ'ውን ከምኡ ንቐትሎ ኢና። እሞ ከመይ ደኣ ንሓደ ረሳሕ ኣይህይዳዊ ፣ ደንቆሮ ሙናፊቕ ፣ ናይ ክልተ-ግዜ ሰላዩ ፣ ካፊር፣ ንዕኡ'ውን ከምኡ ልክዕ። ዋልሓምዱሊላህ (ምስጋና ንኣላህ ይኹን) ፣ ከምኡ ኸኣ ዘክርዎ መልእኸተኛ ኣላህ (መሐመድ) ኣብ ሓደ ኩናት ብዙሓት ኣይሁድ ሓራዲ እዩ። እቲ ዝበለጸ ፍጥረት ከምዚ ገይሩ እዩ ፣ ምኽንያቱ ኣይሁድ ተጠውዮም ሕቕኡ ወጊኦም ነይሮም እዮም እም። እንተደኣ እዚ ዘጽልእ ነገር እዩ ኢልኩም ሓሲብኩም ግና ፣ ኢንሻላህ (ተስፋ ይገብር ብፍቓድ ኣላህ) ማህዲ ክሳዕ ዝመጽእ ብህይወት ትነብሩ ትኹኑ ፣ ኣራእስ ብዙሓት ኣይሁድ/ሙናፊቕን (ግቡዛት) ኣብ መሬት ከንከራርዉ ክትርእዩ ኢኹም።

መሓበሪ

1. CBS News, *Saudia Arabia's Beheading Culture*, June 27, 2004
2. *Beheadings Allowed by Islam, but Only in Extreme Situation* By Julia Duin The Washington Times, June 24, 2004
3. Ali Sina, *The Examples of Muhammad* [http://www.faithfreedom.org/ Articles/sinaawa_40621.htm](http://www.faithfreedom.org/Articles/sinaawa_40621.htm)
4. A. Guillaume *The Life of Muhammad*. (Oxford University Press, Oxford England), p.464
5. ibid. p. 752
6. Mark A. Gabriel, *Jesus and Muhammad*, (Lake Mary Charisma house, 2004) p. 60
7. At-Tabari, Vol XI, *The Challenge to the Empires*, In series: The History of at-Tabari, (Ta'rikh al-rasul wa'l-muluk), Translated by K.Y. Blankkinship, SUNY series in near Eastern Studies, Bibliotheca Persica, State University of New York Press, Albany New York, 1993, p.44-45; as quoted in http://www.muhammadanism.com/Islam/islam_beheading.pdf
8. http://www.muhammadanism.com/Islam/islam_beheading.pdf

9. ibid.
10. *Chopping Heads* by Amir Taheri New York Post May 14, 2004
11. *The Baburnama -Memoirs of Babur, Prince and Emperor*, translated and edited by Wheeler M. Thackston, Oxford University Press,1996, p. 188; as quoted by Andrew Bostom, FrontPageMagazine.com, May 13, 2004, *The Sacred Muslim Practice of Beheading*
12. Taheri
13. ibid.
14. ibid.
15. ibid.
16. CBS News, *Saudia Arabia's Beheading Culture*, June 27, 2004
17. Sahih Bukhari Volume 1, Book 3, Number 111
18. <http://forums.gawaher.com/index.php?showtopic=4154&>
19. Tasfsir Ibn Kathir Surah 9:5 available at: <http://www.tafsir.com/Default.asp>
20. Ibid. –Surah 47:4
21. Joseph Farah, World Net Daily *IslamicTerror.com? Muslim Websites in West Defend Bin Laden, Call for '5th Column'* November 13, 2001
- 22 Sahih Muslim Book 20, Number 4546
- 23 Saudi Arabian Islamic Affairs Department website: *Rights Dictated by Nature - The Rights of the Rulers and the Ruled Ones*. <http://www.iad.org/The Royal Embassy of Saudi Arabia>

ምዕራፍ - ዓሰርተው ሓሙሽተ

ኢሰላምን እቅድ ዓለማዊ ዕብላላን

ሰይጣንን ዓለማዊ ዕብላላዊ ድሌቱን

እቲ ናይ መወዳእታ ጎል ሰይጣን ሓደን ዘይልወጥን እዩ። ንሱ ኸኣ ንኹላ ምድሪ ጠቢሩ ንዕኡ ከም እትሰግደሉ ምግባር። በዚ ዝኣክል ካብ ቀደም ኣትሒዙ ዝሓንጸጸ መደብ ዓለም በቲ ንሱ ዝፈጥሮ ሓዲሽ ኣምልኸኣዊ እንቅስቃሴ ከምትኸደን ንምግባር እዩ። እቶም ብመጽሓፍ ቅዱስ ዝኣምኑ ፣ እዚ ሓቂ ምዃኑ ይፈልጡ እዮም። መጽሓፍ ቅዱስ ከምዝምህር ፣ ብምኸንያት ናይቶም ክልተ ኣገልገልቱ ፣ ጸረ ክርስቶስን ነቢዩ ሓሶትን ፣ ልክዕ ቅድሚያ የሱስ ክርስቶስ ምምላሱ እዚ መደብ እዚ ዳርጋ ኣብ ናይ መፈጸምታ ሕንጻዱ ክበጽሕ እዩ።

እቲ ገበል (ሰይጣን) ድማ ሓይሉን ዝፋኑን ብዙሕ ስልጣንን ሀቦ . . . ። ንሳቶም ከኣ፡ ነቲ ኣራዊት (ጸረ ክርስቶስ) ስልጣን ስለ ዝሀቦ፡ ነቲ ገበል ሰገዱሉ፡ ነቲ ኣራዊት-ውን፡ ነዚ ኣራዊት እዝሰ መን ይመስሎ? መንከ ኺዋግኦ ይኸእል? እናብሉ ሰገዱሉ። ምስቶም ቅዱሳት ውግእ ኪገብርን ኪሰዕርምን ኸኣ ተዋህቦ። ኣብ ልዕሊ ኹላቶም ዓሌታትን ሀዝብን ቋንቋታትን ኣህዛብን ድማ ምልኪ ተዋህቦ። እቶም፡ ካብ ምስራት ዓለም ጀሚሩ፡ ሰሞም ኣብቲ ናይቲ እተሓርዶ ገንሽል መጽሓፍ ህይወት ዘይተጸሕፉ፡ ኣብ ምድሪ ዚነብሩ ኹላቶም ኪሰግዱሉ እዮም። ሱብ፡ እዝኒ ደኣ እንተ ኣልያቶስ፡ ይስማዕ።

--ራኢ.13:2,4-9

በዚ መግለጺ መሰረት ፣ እቲ ኣብ መጻኢ ዝግለጽ ሓዲሽ ስግደታዊ ስርዓት ብግሁድ ፣ “ኹላቶም ዓሌታትን ሀዝብን ቋንቋታትን ኣህዛብን” ዝመልኸ ምዃኑ መጽሓፍ ቅዱስ ይብል ኣሎ። ወሲኹ መጽሓፍ ቅዱስ ፣ ዝኹነ ይኹን በቲ ሓቃዊ ኣምላኽን ብወዱ የሱስ ክርስቶስን ዘይሰግድ ዘበለ ፣ ንሰይጣን ፣ ነቲ ዘይርእ ናይዚ ኹሉ ስሕተት ፈጣሪ መንፈስ ናይተን መዓልታት ንዕኡ ክሰግደሉ ምዃኑ ይነግረና ኣሎ። ከምቲ ዝርእናዮ ድማ ፣ ነዚ ስግደታዊ ምንቅስቃስ ከም መንኰርኰር ኰይኖም ዘገልግሉ ጸረ ክርስቶስን “ኣራዊታዊ ግዝኣቱን” እዮም። እዚ ግዝኣት እዚ እንተላይ ምስቲ ዝውንኖ ወተሃደራዊ ዓቕሚ ርኢኻ ኣብ ዓለም ካብ ዝተራእዩ ግዝኣታት እቲ ዝሓየለ ክኸውን እዩ። ነቢዩ ዳንኤል ፣ ነዚ ግዝኣት ክገልጽ ከሎ “ንኹላ ዓለም ዝውሕጥ” ፣ “መፍርህን መሰክሕን ኣዝዩ ብርቱዕን terrible, dreadful, and exceedingly strong” ይብሎ።

ድሕርዚ ብራእያት ለይቲ፡ እንሆ፡ መፍርህን መሰክሕን ኣዝዩ ብርቱዕን ዝኹነ ራብዓይ ኣራዊት ርኢኹ። ዓበይቲ ኣሰናን ሓጺን ነበሮ፡ ይውሕጥን ይጥሕንን ነቲ ዝተረፈ ኸኣ በእጋሩ ይረግጽን ነበረ . . . እቲ ራብዓይ ኣራዊት፡ ካብ ኩላን መንግስታት በይና ዝኹነት

ዓይነት፡ ራብዐይቲ መንግስቲ ኣብ ምድሪ ኸትከውን እያ፡ ንኹላ ምድሪ ኸትውሕጣን ክትረገጸን ክትጥሕራን እያ።

--ዳንገ፡7,23

ስለዚ መጽሓፍ ቅዱስ ሰይጣንን ቅድሚ ናብ ቀላይ ሓዊ ንዘልኣለም ምድርባዩ ፣ ኣብተን መወዳእታ መዓልታት መደባቱ ከምዚ ከምዘኸኸውን ይነግረና ኣሎ። ብንጹር ዝኸኸነ መንገዲ ፣ ዕላማ ናይቲ ዝመጽእ ግዝኣት ካልእ ዘይብሉ ንዓለም ኩላ ምዕብላል ምዃኑ ይነግር ኣሎ። እዚ ግዝኣት ኪንዮ ዘቐሞ መንግስታዊ ስርዓቱ ምቕባል ሓሊፉ ፣ ሰባት ብፍጹም ተምበርካኸነት ነቲ ጸረ ክርስቶስ ኣብ መወዳእታኡ ኸኣ ንሰይጣን ክሰግዱ ከገድድ እዩ። ሕጂ'ውን ዝኸኸነ ይኹን ነዚ ኣራዊታዊ ስርዓት ዘይቅበል ግዳይ ክኸውን እዩ።

ኢስላምን ሹቶ ዓለማዊ ዕብላላን

ሓደ ሰብ ኢስላም እንታይ ምዃኑ ብትኽክል ክርድኦ እንተኸኸይኑ ፣ ኢስላም ንገዛእ ርእሱ ከመይ ይርእዮ ክፈልጥ ከድልዮ እዩ። ኢስላም እቲ እንኮ ሓቃዊ ምድራዊ ሃይማኖት ምዃኑ እዩ ንርእሲኡ ዝፈልጥ። እቲ እንኮ ክዝውተር ዘለዎ ብቐዕ ሃይማኖት ! በዚ ከምዚ ፣ ሓደ ካብ ዓላማታት ሃይማኖት ኢስላም ፣ ኹሉ ሰብ ፣ “ብዘይ ኣላህ ክሰገድሉ ዝግባእ ካልእ የልቦን” ክሳዕ ዚብል ፣ ኹሉ ሓሶትን ዝተዛበዐን ሃይማኖታት ናይዚ ምድሪ ጸራሪግካ ኢስላም ክሳዕ ዝነግስ ኣንጻር እቶም ዘይኣመንቲ ኣህዛብን ሀገራትን ምቅላስ ዚብል እዩ። ብመሰረት እስላማዊ ትንቢታት መወዳእታ ዘመን ፣ ዓለማዊ ዕብላላ እቲ ዛዘሚ ራእይ ኢስላም ምዃኑ ድድ ጽቡቕ ገይርና ተንቲናዮ ኣሎና ፣ ግና ኸኣ እዚ ስነ-ሓሳብ እዚ ንመጻኢ ማህዲን ሙስሊም የሱስን ክሳዕ ዘፈጽምዎ ፣ ኢድካ ኣጣሚርካ ዝርኣ ኣይኮነን። ጽሑፋትን ፣ ሊቃውንቲን ኢስላም ፣ ዓለማዊ ዕብላላ ሕጂ'ውን ኣብ ኩሉ ግዜ ኣበርክቶ ኩሎም ሙስሊም ዘድልዮ ቅልስ ምዃኑ ይምህሩ። ንስጓጌን ምስፍሕፋሕን ኢስላም (ክሳዕ ንኹላ ዓለም ምዕብላል ማለት እዩ) ዝግበር ቅልስ ጂሃድ ይበሃል። ጂሃድ ፍጹም ግድነታዊ ዝኸኸነ ክፋል ኢስላም ከም ምዃኑ መጠን ኣብ ዝኸኸነ ቦታ ንዘለዉ ሙስሊም ክተግሁሉ ዝግባእ መሰረታዊ እስላማዊ ትእዛዝ እዩ።

ኣብዚ'ውን ፣ ሙስሊም ቅሬታውያንን ፕሮፓጋንዳውያንን ቀልጢፎም ጂሃድ ንዕብላላ ዓለም ዝግበር ኩናት ኣይኮነን ኢሎም ከምዝቃወሙ ፍሉጥ እዩ። ገሊኦም ጓል መገዲ ፣ “ጂሃድ ንመከራ ምስዓር እዩ” ዚብል ኣጋጋዩ ርእይቶ ክህቡሉ እዮም። ወይ ኸኣ እቲ “ዝዓብዩ ጂሃድ” ኣንጻር ትምኒታት ገዛእ ርእስኻ ዝግበር ቅልስ እዩ ፣ ብማለት ነቲ ምሉእ ስእሊ ናይ ጂሃድ ዘየንጸባርቐ ቃለ መግለጺ ከምዝህቡ ይፈልጥ እዩ። ዋላ'ኳ ምስ ትምኒታትካ ዝግበር ቅልስ ሓደ ክፋል ናይ ጂሃድ ምዃኑ ዘየማትእ እንተኸኸነ ፣ እዚ ግና ብምንም ተኣምር ንልዕልና ኢስላም ኣብ ኩላ ምድሪ ተባሂሉ ኣንጻር ዘይኣመንቲ ንዝግበር ደጋዊ ጂሃድ ሚዛኑ ኣየጉድሎን እዩ። ደጋዊ ጂሃድ ማለት ኩሉ ዓይነት ስነ ኣእምሮኣውን ፣ ፖለቲካውን ዓውድታት ቅልስ ዘካተተ እዩ። ዝኸኸነ ሙስሊም ኣብዚ ቅልስ ክኣቱ ከሎ ከምቲ ቀዳማይ ዓይነት ቅልስ ከምዘካየድ እዩ ዝሕሰብ።

ጂሃድ

ጂሃድ ዚብል ቃል ካብ ጃ - ሃ - ዳ ዚብል መበቐላዊ ዓረባዊ ቃል ዝመጸ እዩ። ትርጉሙ ድማ ፣ “ምቅላስ ፣ ምግዳል ፣ ምጽዓር” ማለት እዩ። ብጠቐላላ ሓሙሽተ ዓይነት ጂሃድ ኣሎ ፣

- ጂሃድ ኣል-ናፍስ (ኣንጻር ውሽጣዊ ትምኒታት ነፍሲ ዝግበር ጂሃድ)

- ጂሃድ አል-ቫይጣን (አንጻር ሰይጣን ዝግበር ጂሃድ)
- ጂሃድ አል-ኩፋር (አንጻር ዘይአመንቲ ዝግበር ጂሃድ)
- ጂሃድ አል-ሙናፊቂን (አንጻር ግቡዛት ዝግበር ጂሃድ)
- ጂሃድ አል-ፋሲቂን (አንጻር ጽዮቻት ሙስሊም ዝግበር ጂሃድ)

ከምቲ ኣቐዲምና ዝበልናዮ ፣ እዚ ሓሙሽቲኡ ዓይነት ጂሃድ ንኹሎም ሙስሊም ትእዛዛዊ ግዴታ እዩ። ኣብ ሚድያ ብዛዕባ ጂሃድ ዝግበር ክትዕ እንተድኣ ኣስተብሂልኩሙሉ ፣ ኩነ ኢልካ ጌጋ ምስሊ ንምሃብ ዝግበር መወዳእታ ዘይብሉ ብሙስሊም ዝቐርብ ዓንቀጻት ክትረኽቡ ኢኹም። ግና ልዕል ኢሉ ከምዝተጠቐሰ ፣ነዚ ኣብ ኢስላም ማእከላዊ ኣምር ዘለዎ “ደጋዊ እስላማዊ ጂሃድ” ዝኸሐዱ ሰባት ወይ ኣፍልጦ የብሎምን ወይ ኸኣ ኩነ ኢሎም እዮም ዝሕስዉ ዘለዉ። ግደ ሓቂ ፣ ነቶም ብደገ ዘለዉ ዘይአመንቲ ሓቃዊ ባህሪ ናይ ኢስላም ከይፈልጡ ምሕሳውን ምትላልን ንባዕሉ ክፋል ናይ ደጋዊ ጂሃድ እዩ። ኣብ ዝቐጽል ምዕራፍ ብዛዕባ እዚ እስላማዊ ዶክትሪን ሓሶት ክንርኢ ኢና።

ብዛዕባ ጂሃድ ቅርብ ኢልና ክንርኢ እንተኹይንና ግና ፣ ሸሕ ኳ ናይዚ ሰላምተኛን ልኡምን ዓይነት ኢስላም ኣቐረብቲ ዚብልዎ ኣብ ቦታኡ እንዳሃለዉ ፣ መሓመድ ግና ነቶም ዘይአመንቲ ክሳብ ንኢስላም ዝምብርኩኹን ንኣላህ ዝሰግዱን ክዋግኡም ብኣላህ ከምዝተኣዘዘ ተዛሪቡ እዩ። ካብ ግዜ መሓመድ ኣትሒዙ እዚ ሸቶ እዚ ኣይተለወጠን ፣ ኣይተቐየረን።

መልእኸተኛ ኣላህ (መሓመድ) በለ ፣ “ኣህዛብ ፣ ‘ብዘይ ኣላህ ክስገደሉ ዝግባእ ካልእ የልቦን’ ክሳብ ዚብሉ ክዋግኡም ተኣዚዞ እዮ።”¹

ነቶም ብኣላህ ዘይአምኑ ወይስ ቦታ ናይ መወዳእታ መዓልቲ ዘይአምኑ ወይስ ኣላህን ነቢዮኡን ዝኸነንዎ ነገር ከምጽዮፍ ዘይርእዩ ወይስ ነቲ ሓቃዊ ሃይማኖት ዘይስዕቡ ሕዝቢ እቲ መጽሓፍ ተዋጋኡዮም ፣ ክሳብ ተጎ ምክፋል ዝመርጹን ተምበርካኹን ነቶም ዝእመኑን።

--ሱራ-9:29(ሸር ዓሊ)

ኦ ኣማኒ! ነቶም ምሳኻ ኣብ ቀረባኻ ዘለዉ ዘይአመንቲ ተዋጋኡዮም፣ ኣባኻ ምረት ይርከቡ። ፍለጥ ፣ ኣላህ ምስቶም (ንዕኡ) ግቡኡም ዝገብሩ እዩ።

--ሱራ-9:123 (ፒክትሆል)

እዚ ጥቕሲ ፣ መሓመድ እምነቱ ንምስፍሕፋሕ ጎነጽ የተባብዕ ከምዝነበረ የርእየና። ምናልባት ኣብዚ ክርስትናውን መልእኸቱ ናብ ዓለም ኩሉ ናይ ምስፍሕፋሕ ሸቶ ኣለዎ እንዲዩ ዚብል ሰብ ይርከብ ይኸውን። ሓቂ! ክርስትናውን ከምኡ እዩ። የግዳስ ክርስትና ነቶም ዘይተቐበልዎ ተዋጋኡዮም ዚብል ትእዛዝ የብሉን ፣ ክርስትና ሰብ ክቐበሎን ከይቐበሎን ነቲ ዝሰምዕ ናብኡ እንዳገደፈ ብስራት ውህበት ኣምላኽን ፣ ሕድገት ሓጢአት ንስሓን ፣ ንኹሉ ዝኸውን ሓዲሽ መንገዲ ከምዝተኸፍተ ዝነግር መልእኸቲ ጥራይ እዩ። ከምቲ ብሂል ቀደም ፣ “ወንጌላውነት” ማለት ፣ ሓደ ለማኒ ንኻልእ ለማኒ እንጌራ ኣብቲ እንሆልካ ከም ምባል ማለት እዩ።

ኢየሱስ ነቶም ዝጽውዖም ዝነበረ ሰባት ፣ ክስዕብዎን ንኣምላኽ ከገልግሉ ምእንትን ከምዚ ብዚብል ዝመቀረ ቃላት እዩ ነይሩ መልእኸቱ ፣

አቱም ኩልኹም እትጽዕሩን ጾር ዝኸበደኩምን፡ ኣነ ኸዕርፈኩም ናባይ ንዑ። ኣነ ለዋህ እዩ፡ ልበይውን ትሑት፡ ኣርዑተይ ፈኩሽ፡ ጸረይውን ቀሊል እዩ እም፡ ኣርዑተይ ጹሩ ኸባይውን ተምህሩ፡ ንነፍስኹም ኸኣ ዕረፍቲ ኸትረኽቡ ኢኹም።

--ማቴ11:28-30

መሐመድ በቲ ካልእ ወገን ንሰዓብቱ ተወሳኺ ሸኽሚ ዝፈጠር መልእኽቲ ንከፈጸሙ ከስዕብዎ እዩ ጸዊዕዎም። መሐመድ ይብል ፤

ዋላ'ኳ ጽልአዮ ፣ ከትዋጋእ ተመዲቡልካ እዩ። ግናኸ እቲ ትጸልኦ ነገር ንሰናይካ ይኸውን እዩ ፣ እቲ ተፍቕሮ ነገር ኸኣ ንዳኢኻ ይኸውን እዩ። ኣላህ እዩ ዝፈልጥ ፣ ንስኻ ኣይከውንካን።

--ሱራ2:216 (ፒክትሆል)

ኣብ ቁርአንን ሓዲዝን ጥራይ ንምስፍሕፋሕ ኢሰላም ብዝምልከት ዝግበር ጂሃድ ዘንጸባርቕ ሓያለይ ጥቕስታት ከትረክብ ዘሸግር ኣይከውንን። መብዛሕቲኡ እዚ ጥቕስታት ኸብቲ ምሉእ ስእሊ ናይቲ ጽሑፍ ኣውጺእካ ከትዛረበሉ ኣዝዩ ኣጸጋሚ እዩ ፣ ከይኑ ግና ፣ ከምቲ ዝበልኩዎ መብዛሕቲኦም ምዕራባውያን ሙስሊም ፣ ቁርአናዊ ጥቕስታት ጂሃድ ብዛዕባ 'ንመከራ ምስዓር' ወይ ድማ 'ርእሰ ምክልኻላዊ ዓይነት ኩናት' ዝበለ ትርጉም እዩ ዘለዎ ወዘተ. . . ዚብል ዘጋገዩ መግለጺኦም ኣይገድፉን እዮም። ከምቲ ሓዲ ሙስሊም ዓላቂ ዝበሎ ግና ፣

ኣብ ሚድያ ናይ ምዕራባውያን ፣ ጂሃድ ማለት "ንመከራ ምስዓር" ጥራይ ማለት እዩ ዚብሉኹም ለዘብተኛ ሙስሊም ኣይትእመንዎም።²

ወይ ከምቲ ውሩይ ሙስሊም ጸሓፊን መምህርን ፣ መሐመድ ሳዒድ ኣል-ቻጣኒ ዝበሎ ፣

ጂሃድ ኣምልኽ እዩ ፣ ሓዲ ኸብቲ ንኣላህ ዝግበር ዝለዓለ ዓይነት ውፋይነት. . . ። ጂሃድ ርእሰ ምክልኻል ጥራይ እዩ ዚብሉ ኣለዉ ፣ እዚ ሓሶት እዚ ግና ክቃላዕ ኣለዎ . . .³

ኣብዚ ኣርእስቲ እዚ ኣብ ክንዲ ኣብ ውሽጢ ኢሰላም ዝግበር ዘቤታዊ ክርክር እንኣቱ ፣ ጥራይ ካብ ቅድም ጀሚሩ ኣብ ታሪኽ ኢሰላም ካብ ዝነበሩ ፍሉጣት ሙስሊም መማህራንን ሊቃውንቲን መራሕቲን ፣ በዚ ኣርእስቲ እዚ ዝመሃርዎ ትምህርታት ምስ እዞም ሕጂ ኣብ ምዕራብ ዘለዉ ሙስሊም ዝምህርዎ ዘለዉ ከነጻጽሮ ኢና።

መምህራንን ሊቃውንትን ብዛዕባ ጂሃድ

ኢብን ካቲር ፣ ተራ ናይ መጥቃዕታዊ እስላማዊ ጂሃድ ፣ ኣብተን ናይ ቅድም መዓልታት ኢሰላም ከመይ ከምዝነበረ ብዝጸሓፎ ታዕሊቕ መሰረት ፣ ነዚ ኣብ ላዕሊ ዝርኤናዮ ጥቕሲ (ሱራ 9:123) ሙብርሂ ክህበሉ ከሎ ከምዚ ይብል ፣

ኣላህ ንኹሎም ኣመንቲ ነቶም ዘይኣመንቲ ክዋግእዎም ኣዚዙ እዩ ፣ መጀመርታ ነቶም ኣብ ቀረባ ኣብ ጥቕ እቲ እስላማዊ መንግስቲ (Islamic State) ዘለዉ ፣ ዳሕራይ ድማ ነቶም እንዳርሓቕ ዘለዉ። ስለዚ እዩ መልእኽተኛ ኣላህ በቶም ኣብ ወሽመጥ ዓረብ ዝነበሩ ጣኦተኛ ኩናት ዝጀመረ። ንዓኣቶም ምስ ጠረሾም . . . ብድሕሪኡ ምስ ሕዝቢ እቲ

መጽሐፍ⁷ (አይሁድን ክርስቲያንን) ውግእ ቀጸሉ። ድሕሪ ሞት መሐመድ ፣ አፈጻጫ ትእዛዙን ፣ ቀንዲ ዓርኩን ዝነበረ አቡ ባክር መራሒ ኻለፍ ከዐይኑ። . . . አብ ክንዲ ነቢዩ ድማ ፣ . . . ምስ ሮማውያን አምላኽቲ መስቀል ከምኡውን ምስ ፋርሳውያን አምላኽቲ ሓዊ ንኹናት ተበሊሱ። ብ ቡራኬ ተልእኾኡ ድማ አላህ ምድሮም ከፊትሉ ፣ ንቆሳርን ንኪሰራን ሰዓብቶም ኩሎምን ድማ አምበርኪኸዎም። ንኹሉ ሃብቶምን መዝገቦምን ንዕላማ አላህ ተጠቂምሉ ፣ ልክዕ ከምቲ መልእኽተኛ አላህ አቀዲሙ ዝበሎ ተፈጸሙ። እዚ ተልእኾ (ንዓለማዊ ዕብላላ) ድሕሪ አቡ ባክር'ውን ብኢድ እቲ አቡ ባክር ዝመረጸ ተካኢ ቀጸሉ . . . ዑማር ቢን አል-ኻጣብ። ብዘመን ዑማር ፣ አላህ ሕልፍ ብዝበለ ነቶም ዘይአመንቲ አቀሪዎም ፣ነቶም ጨኩንትን ግቡዛትን አምሪሩ ደቀሲዎም። ምብራቓውን ምዕራባውን ናብ ክልቲኡ አንፈት ብዙሕ ክፍልታት ናይዛ ምድሪ ከፊትሉ። ሃብቲ ብዙሓት ሃገራት ፣ ናይ ርሑቕን ቀረባን አውራጃታት ብብዝሒ ናብ ዑማር መጹኡ ፣ ንሱ ድማ ባቲ ቅቡልን ሓቃውን መንገዲ ነዚ ሃብቲ አካፊልዎ። ድሕሪ ሞት ዑማር . . . ብጾቱ ሙስሊም . . . ተሰማሚዖም ንዑስማን ቢን ዓፋን መሪጸም . . . አብ ዝቐጸለ ዘመነ ግዝአት ዑስማን ፣ ሃይማኖት ኢስላም እቲ ዝተመርጸን ዝገፍሐን ቀሚሱ ተኸዲኑ ፣ ከምኡውን አብ ብዙሕ ክፋላት ዓለም አብ ልዕሊ ክሳድ ብዙሓት ባሮት ዘይሻሙ ጭብጢ አላህ ጸኒዑ። ኢስላም ናብ ምብራቓውን ምዕራባውን ክፋላት ናይዛ ምድሪ አስፋሕፊሑ ፣ ቃል አላህን ሃይማኖቱን አዝዩ ክብ ኢሉ። እቲ ንጹህ ሃይማኖት ፣ አንጻር ኩሎም ጸላእቲ አላህ አብቲ ዝለዓለ ጥርዚ ዓላማኡ በጹሑ። ሙስሊም ንሓደ ቦታ አብ ዝሓዙሉ ግዜ ንኹሎም ጨኩንትን ገበርቲ እኮይን እንዳሓምሸሹ ናብቲ ካልእ ድማ ይሰግሩ ፣ ድሕሪኡ ሽአ ናብቲ ካልእ ። እዚ ዝገበሩ ድማ ብፍርሃት አላህ ተደሪኹም ፣ ባቲ “አ አማኒ ! ነቶም ምሳኻ አብ ቀረባኻ ዘለዉ ዘይአመንቲ ተዋጋኦም፣” ብዚብል ትእዛዙ መሰረት እዩ። ⁴

መሐመድ ድሕሪኡውን ተኸቲሎም ዝመጹ ኻለፋት አቡ ባክር ፣ ዑማር ፣ ዑስማን ኩሎም ንምስፍሕፋሕ ኢስላም ፣ አብተን አብ ዙርያኦም ዝነበሩ ሃገራት መጥቃዕታዊ ጂሃድ ዩካይዱ ከምዝነበሩ እዚ ታዕሊቕ ብሩህ ይገብሮ። እዚ ኩሉ ከምቲ ሙስሊም ከለሰቲ ታሪኽ አጸባቢቆም ዘቐርብዎ ንርእስ ምክልኻል ተባሂሉ ዝተገብረ ኩናት አይነበረን። መጥቃዕታዊ ኩናት እዩ ነይሩ! ንኢስላም ተቐበል ፣ እንተዘይኮነ ግና “ክትሕምሸሽ” ኢኻ ዚብል ሸቶ ዝነበሮ መጥቃዕታዊ ኩናት።

ኢብን ኻልዱን ፣ እቲ ሕፉር ናይ 14 ክፍለ ዘመን ሙስሊም ታሪኽኛን ፈላስፋን አብቲ “ሙቓዲማ ኢብን ኻልዱን” ዚብል ጥንታዊ ስርሑ ብዛዕባ ጂሃድ ከምዚ ይብል ፣

ብምኽንያት እዚ (እስላማዊ) ተልእኾ ዘለዎ አድማሳውነትን ከምኡውን ብምኽንያት እቲ ንኹሉ ሰብ ሓደው ብሰብከት ሓደው ብሓይሊ ናብ ኢስላም ምምጻእ ዚብል እስላማዊ ግዴታን ፣ ቅዱስ ኩናት አብ ማሕበረ ሰብ ሙስሊም ሃይማኖታዊ ግብሪ እዩ። ስለዚ ፣ አብ ኢስላም ኻለፋዊን (መንፈሳዊ) ከምኡውን ንጉሳዊን (መንግስትን ሰራዊትን) ስልጣናት ሓደ እዮም። በዚ ድማ እቲ አብ ስልጣን ዘሎ ሰብ ነቲ ዘሎ ሓይሊ ናብዚ ክልቲኡ አብ ሓደ እዋን ከውዕሎ ይኸእል። ⁵

እቲ ፍሉጥ ግብጻዊ ሊቕ አብ አልአዝሃር ዩኒቨርሲቲ ፣ ዶ/ር መሐመድ ሳዒድ ራማዳን አል-ቡቲ ፣ “ሰነ-ሕገ ብታሪኽ ህይወት መሐመድ” አብ ዚብል መጽሓፉ ፣ አብ ኢስላም “እቲ ዝኸበረ ዓይነት ቅዱስ ኩናት” መጥቃዕታዊ ደኣምበር ምክልኻላዊ ከምዘይኮነ ይጽሕፍ።

⁷ ሕዝቢ እቲ መጽሓፍ (People of the book) ፣ ቁርአን ፣ ንአይሁድን ክርስቲያንን ንምውካል ዝጥቀሙሉ ስም እዩ።

ቅዱስ ኩናት (ጄሃድ) ከምቲ ኣብ እስላማዊ መጻሕፍቲ ስነ-ሕገ ንረኽቦ ፣ ብመሰረቱ መጥቓዕታዊ ኩናት እዩ። እቲ ዘድሊ ወተሃደራዊ ዓቕሚ ክርከብ ከሎ እዚ ኣብ ኩሉ ዕድመ ንዘለዉ ሙስሊም ግዴታኦም እዩ። ትርጉም ናይ ቅዱስ ኩናት ናይ መወዳእታ መልክዑ እዚ እዩ። በዚ ምኽንያት መልእኽተኛ ኣላህ ኢሉ ኣሎ ፣ “ኣህዛብ ብኣላህን ብመልእኽቱን ክሳብ ዝኣምኑ ክዋግኡም ተኣዚዞ እዩ . . .” ፣ ቅዱስ ኩናት (ጄሃድ) ኣብ ኢስላም ምክልኻላውን መጥቓዕታውን (defensive or offensive) ዚብል ቅድመ ኩነት ይጠቀሱ። እቲ ዓላማ ቃል ኣላህ ክኸብርን ፣ እስላማዊ ማሕበረ ሰብ ክህነጽን ፣ መንግስቲ ኣላህ ኣብ ምድሪ ክትጸንዕን እዩ። ብኸመይ መንገዲ ይፈጸም ብዘየገድሱ። እቲ መንገዲ መጥቓዕታዊ ኩናት ምስ ዝኸውን እዚ ከምዚ ፣ እቲ ጥርዚ ፣ እቲ ዝኸበረ ዓይነት ቅዱስ ኩናት እዩ ! ⁶

ብመሰረት ኢንሳይክሎፔድያ ኢስላም ድማ ፣ “ ውግእ ግዴታ እዩ ፣ ዋላውን እቶም ዘይኣመንቲ ኣይጀምርዎ።” ⁷ ይብል ። ስነ - ሓሳብ ጄሃድ ኣብ ኢስላም ቃል ብቃሉ ክንርእዮ እንተኸይንና ፣ ነቶም ዘይኣመንቲ ናብ ኢስላም ክልወጡ ምጥቓዕም እዩ። “ሓደው ብስብከት ሓደው ብሓይሊ” “ዋላውን ንሳቶም ኣይጀምርዎ” ።

ዓለማዊ ዕብላላ

ማውላና ሳዒድ ኣቡል ዓላ ማውዱዲ ብ 1905 ኣብ ህንዲ ዝተወልደ ሙስሊም ሊቕ እዩ ነይሩ። ስብከታቱ (ኹትባቱ) ጽሑፋቱን ዓለም-ለኸ ተፈላጥነት ኣለዎም። ኣብ ኩሉም ሙስሊም ኣዝዩ ሕፉርን ክቡርን ካብቶም ዝዓበዩ መምህራን ኢስላም እዩ ዝርአ። ብዛዕባ ኢስላምን ዓለማዊ ዕብላላን ዝተዛረቦ ከምዚ ዝስዕብ ነይሩ ፣

ኢስላም ከም ካልኣት ሃይማኖታት ናይዚ ምድሪ ተራ ሃይማኖት ኣይኮነን ፣ እስላማውያን ሀገራት ተራ ሃገራት ኣይኮናን። እስላማውያን ሃገራት ፍሉይት እየን ፣ ንኹላ ዓለም ከመሓድራኣን ኣብ ልዕሊ ነፍሲ ወከፍ ሀገር ናይዛ ዓለም ክገዝኣን ካብ ኣላህ ትእዛዝ ኣለወን። ⁸

ማውዱዲ ቀጺሉ ሸቶ ናይ ኢስላም ክገልጽ እንከሎ ፣

ኢስላም ንኹሉ ብሰብ ዝተገብረ መንግስታት ከጥፍእ ዝመጸ ሰውራዊ እመነት እዩ። ኢስላም ሓንቲ ሀገር ካብታ ካልእ ኣብ ዝሓሸ ኩነት ምህላዋ ኣየገድሶን እዩ። ኢስላም ብዛዕባ እታ ምድርን ዋናኣን መን ምዃኑ ዘገድሶ ኣይኮነን። ሸቶ ኢስላም ንኹላ ዓለም ምግዛእን ንኹሉ ፍጥረት ሰብ ናብ ኢስላም ምምጻእን እዩ። ዝኸነ ይኹን ሓይሊ ኣብዚ መንገዲ እዚ ጠጠው ዚብል ኢስላም ተዋጊኡ ከጥፍኦ እዩ። ኢስላም ፣ ነዚ ዓላማ እዚ ንምፍጻም ፣ ዝረኽቦ ሓይልን ዝጠዓም መንገዲን ብምጥቓም ዓለማዊ ሰውራ ከለዓዕል ይኸእል እዩ። እዚ እዩ ጄሃድ። ⁹

ፍሉጣትን ሕፉራትን ሙስሊም ሊቃውንቲ ብዛዕባ ጄሃድን ዓለማዊ ዕብላላን ዝበልዎ ርኢና ኣሎና። ኣመለኻኸታኦም ንጹር ይመስል። ቀጺሉ ድማ ፣ እስኪ እዞም ኣብ ምዕራብ ዘለዉ ሙስሊም መምህራንን መራሕቲን ኣብዚ ኣርእስቲ ዚብልዎ ክንርኢ።

ምዕራባውያን ሙስሊም ብዛዕባ እስላማዊ ጉል ዓለማዊ ዕብላላ

ዓዲላህ አል-ዓራቢ ኣብ መጽሓፉ ፣ *The Islamization of America* (ምምስላም ኣሜሪካ) ፣ ካብ ሓዲ ካቶሊካዊ ቀሺ ናብቶም ጳጳስ ናይ ቫቲካን ዝተላእኸ ብዛዕባ ሓዲ ዘፍርህ ደብዳቤ ይጠቕስ። ኣብዚ ናብቶም ጳጳስ ዝተላእኸ ቅሉዕ ደብዳቤ ፣ እቲ ቀሺ ጁሴፕ ጀርማኖ ቤርናርዲኒ ዝበሃል ናይ ኢዝማር (ስሚርና ናይ ቱርኪ) ቀሺ እዩ። ብዛዕባ ሓዲ ኣብ ቀረባ እዋን ኣብ መንጎ ጉጅለ ሙስሊምን ክርስትያንን ዝተገብረ እምነታዊ ዝርርባት እዩ ነይሩ ትሕዝቶ ናይቲ ደብዳቤ። ሓዲ ቁንጽለ-ጽሑፍ ናይቲ ደብዳቤ ፣ ብዛዕባ ሓዲ ሙስሊም በዓል ስልጣን ተንሲኡ ብህድኣትን ብርግጽኝነትን ዝተዛረበ ዘረባ ከምዚ ዚብል ነይሩ ፣

ምስጋና ንዲሞክራሲያዊ ሕግታትኩም ፣ ክንወረኩም ኢና። ምስጋና ንሃይማኖታዊ ሕግታትና ክንዕብልለኩም ኢና።¹⁰

ከምኡውን ናብ ድረ-ገጽ (Web site) ናይ ዝኸነት መስጊድ ኣብ ኣሜሪካ እንተድኣ ኣቲኻ ፣ ብዘይ ፕርፕር ናብ ቤት ምኽሪ እስላማዊ ጉዳያት ኣሜሪካ (CAIR) ዝወሰድ ሊንክ ክትርኢ ኢኻ። CAIR ኸምቲ መጻውዒኡ ፣ ኣብ ዋሺንግቶን ዝተደከነ ጉጅለ ኮይኑ ፣ ንርእሲኡ ከም ለዘብተኛ እስላማዊ ጉጅለ ሰብኣዊ መሰላት ገይሩ ዝገልጽ እዩ። “ልክዕ ከም ሙስሊም NAACP⁸ ኢና” ይብል ቃል-ወሃቢ CAIR ኢብራሂም ሁፕር። “ኣብ 1994 ዓ.ም. ካብ ዝተመሰረተሉ ኣትሒዙ ፣ CAIR ብዘይ እቲ ዝኸዘኖ ዝዚፍ ፋይናንሳዊ ልግሲ ፣ ቀጻሊ ዕድመ ናይ ዋይት ሃውስ ክረክብ ከሎ ከምኡውን ኣብ ሚዲያ ጽቡቕ ስም ዘለዎን፣ ብብዙሓት ትካላት ድማ ጽቡቕ ተሰማዒን ጉጅለ እዩ።”¹¹

እንተኸነ ግና ፣ ብመሰረት ዑማር ኣሕመድ፣ ኣቦ ወንበር ቦርድ ናይ CAIR ፣

ኢስላም ኣብ ኣሜሪካ ምስ ዝኸነ ሃይማኖት ክመዓራረ ኣይከክን ዘሎ ፣ እባ ደኣ ክዕብልል። ቁርኣን እቲ ዝለዓለ ስልጣን ኣብ ኣሜሪካ ክሕዝ ኣለዎ ፣ ኢስላም ድማ እቲ እንኮ ቅቡል ሃይማኖት ኣብ ምድሪ።¹²

እዚ ኣሕመድ ዑማር እዚ እዩ ድማ ቀሺ ፍራንክሊን ግራሃም “ኢስላም እኩይ ሃይማኖት” እዩ ስለዝበለ ዝዘለፎ። ኣቶ ኣሕመድ ንግራሃም ከምዚ ክብል ቅሉዕ ምላሽ ሂቡሉ ነይሩ ፣

ቅድሚ እቲ ግጉይን ከፋፋልን ርእይቶኻ ፣ ብዛዕባ ኢስላም (ሓዲ ኻብቲ ሰለስተ ዓበይቲ ኣብራሃማዊ ሃይማኖታት) ሙስሊምን ጽቡቕ ገይርካ ተመሃር። ዝሃብካዮ ቃለ-መግለጺ ኣብ መንጎ ኣሜሪካውያን ጽልእን ዘይምትእምማን ጥራይ እዩ ክዘርእ። ከም ሃይማኖታዊ መራሒ ሃገራዊ መሰረትና ንምንዳቕ ክትሰርሕ ነይሩካ ፣ ንምፍራስ ኣይከክን።¹³

ምናልባት ቀሺ ግራሃም ምስቲ ሓቃዊ ውልቀ-መላሺ ዶክትሪናት ኢስላም ልዕሊ ኣሕመድ ኣፍልጦ ነይርዎም ይኸውን። ምናልባት ኣቶ ግራሃም ከምዚ ክብሉ ከለዉ ፣ ኣቕዲሙ ነቲ ኣቶ ኣሕመድ ዝጸሓፍዎ እስላማዊ ሸቶ ዕብላላ ኣሜሪካን ኩላ ዓለምን ኣንቢብቦም ነይርዎም ይኸኑ። ኣቶ ኣሕመድን ብዙሓት ንዕኡም ዝመሰሉን ከምኡ ክልተ ዝተፈላለዩ ቃና ዘለዎ ዘረባ ክዛረቡ ምርኣይ ቀሊል እዩ። ኣብቲ ምስ ሙስሊም ጥራይ ዝገብርዎ ውልቃዊ ኣኼባታት “ኢስላም እቲ እንኮ ብቑዕ ሃይማኖት” “እስላማዊ ሸቶ ዕብላላ ኣሜሪካ” ብማለት ክዛረቡ ጸኒሖም ፣ ኣብ ሚዲያ ቃል መግለጫ ክህቡ ከለዉ ግና ፣ “እቲ ሰለስተ ዓበይቲ ኣብራሃማዊ ሃይማኖታት” ዚብል ዝመቀረ ቃላት ይጥቀሙ። ቀጺሎም ኸኣ ኣይተ ግራሃም “ገማማዒ” ሰብ እዩም ይውሰኹሉ።

⁸ (NAACP) *The National Association for the Advancement of Colored People* ብ 1909 ዓ.ም. ዝተመሰረተ ኣፍሪቃ-ኣሜሪካዊ ማሕበር ሰብኣዊ መሰላት ኣብ ኣሜሪካ እዩ።

ዳኒኤል ፓይፕስ ፣ ምሁርን ተንታኒን ናይ ዕጡቓት እስላማውያን ጉጅለታትን ፣ ዳይረክተር መጋባእያ ማእከላይ ምብራቅ፣ ብዛዕባ ኢስማኒል ኣል-ፋሩቂ ከም ኣብነት እንዳጠቐስ ነቲ ጉሉሕ ዝኹነ ባህሪ ኣሜሪካውያን ሙስሊም ክገልጽ ከሎ ፣

ኢስማኒል ኣል-ፋሩቂ ፍልስፍናዊ ስደተኛን መስራቲ International Institute of Islamic Thought ፣ ንብዙሕ ዓመታት ኣብ Temple ቱፕራይት ፊላደልፊያ ዝመሃረ ሰብ እዩ። “ካብዚ ዝዓቢ እም ኣባይ ክርከብ።” ይብል ፋሩቂ ኣብ 1980ታት ኣብ ዝጽሓፎ ሓደ ጽሑፍ ፣ “እዛ ጎበዝን ፣ ሓያልን ፣ ሃብታምን ዝኹነት ክፍለ ዓለም [ሰሜን ኣሜሪካ] ኻብቲ ሕሉፍ ክፍኣታ ተመሊሳ ኣብ ትሕቲ ጽላል ባንዴራ ኣላሁ ኣክባር [ኣላህ ዓቢዩ እዩ] ክትምርሽ ምርኣይ።”¹⁴

ኣብ ዓዲ እንግሊዝን ኩላ ኤውሮፓን ብርታዔ ገሰጋስ ኢስላም ልዕሊ ናይ ኣሜሪካ እዩ። ብእኡ መጠን ድማ ኣብ መንጎ ሙስሊም ጎነጻዊ ቃላት ብቅሉዕ ይርአ። ካብ 1989 ኣትሒዙ ፣ ኣሸሓት ሙስሊም ኣብ ጎደናታት ዓዲ እንግሊዝ ፣ ፈረንሳ ፣ ጀርመን ፣ ቤልጁም ፣ ሆላንድ “ኢስላም - ሎሚ ሃይማኖትና ፣ ጽባሕ ሃይማኖትኩም”¹⁵ ዚብል ቀስቃሲ ታቤላታት ሒዞም ክስለፉ ምስ ረኣዩ ኤውሮፓውያን ፣ ሰምቢዶም እዮም።

ኣብ መጽሔት *The Muslim Manifesto* ሰነ - 15 - 1990 ብ ነፍሰ-ሄር ዶ/ር ካሊም ሲዲቂ ፣ ኣብቲ ሸውሓላ ናይ Muslim Institute (ናይ ሎሚ ፓርላማ ሙስሊም ዓባይ ብሪጣንያ) ዝነበረ ፣ ዝተጻሕፈ ሓደ ዓንቀጽ ገጽ 16 ሕጡብ-ጽሑፍ 7 ከምዚ ይብል ፣

ጂሃድ መሰረታዊ ትእዛዝ ኢስላም እዩ። ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ስለዝተቐመጠ ወይ ዜግነት ናይ እንግሊዝ ስለዝሓዘ ዝኹነ ሙስሊም ካብ ጂሃድ ክቦክር የብሉን።¹⁶

ዶ/ር ሲዲቂ ዓዲ እንግሊዝ ካብተን ካልኣት “ዕጥቃዊ ቃልሲ” ቅስባዊ ዝኹነለን ቦታታት ፈልዩ ኣይርኣዮን። ጂሃድ ኣብ ኩሉ ግድነታዊ እዩ። ጊዜ እንደሓለፈ ምስ ከደ ጽውዓ ንጂሃድ ኣብ ኤውሮፓ ክሳብ ኣኸረርቲ ሙስሊም ብቅሉዕ ኣብ ጎደናታት እንዳወጹ ብዘይሕብእብእ እዩ ተኣዊጁ። ካብ መጽሔት the New York Times ሚያዝያ 26, 2004 ከምዚ ነንብብ፣

ጽውዓ ንጂሃድ ኣብ ጎደናታት ኤውሮፓ ይልዕል ኣሎ . . . ኣብዛ ኢንዱስትርያዊት ከተማ ሰሜን ሎንደን ፣ ገለ ጉጅለ ናእሽቱ ብሪጣንያውያን . . . ቀዳማይ ሚኒስተር ቶኒ ብሌየር ክመውት ወይ ክግለፍ ፣ እስላማዊ ባንዴራ ኸኣ ኣብ ጎደና ዳውኒን ቁ.10 [ቤት ጽሕፈት ቶኒ ብሌየር] ተሰቐላ ክርእዩ ድሌቶም ይገልጹ ኣለዉ። ንኣሳማ ቢን ላንደን ዘለዎም ደገፍን ፣ ነቲ ዘለዎ ናይ ምዕራብ ዲሞክራሲ ገልቢጥካ ሸሪዓ ዝመሰረቱ እስላማዊ መንግስቲ ናይ ምምስራት እቅድን - ልክዕ ከም ጣሊባን ኣብ ኣፍጋኒስታን ማለት እዩ - ብማሕላ ተኣዛዝነቶም ይገልጹ። ነቶም ሰርሒት 9-11 ዘፈጸሙ ጨወይቲ፣ “እቶም ድንቁ 19” ብማለት ኣድናቆቶም ክገልጹ ከለዉ ፣ ነቲ ኣብ ማድሪድ ዝተፈጸመ ናይ ባቡር መጥቃዕቲ ቦምብ ድማ ፣ ኤውሮፓ ንምውሻላ እቲ ዝበለጸ መንገዲ ከምዝኹነ ይናገሩ። ሼኽ ዑማር ባክሪ መሐመድ ከይተረፈ ንኣሳማ ቢን ላንደን ዘለዎ ደገፍ ይገልጽ። ኤውሮፓ ብ ቢን ላንደን ዝቐረበላ ጸውዒት ምቁራጽ ቶኸሲ እንተዘይተቐበላቶ ፣ ኩሎም ደጋውያን ሓይልታትውን ኣብ ውሽጢ ሰለስተ ወርሒ ካብ ዲራቕ እንተዘይኣንሳሒቦም ፣ ሙስሊም ነተን ሓሸውዮ

ዝዳወታሎም ዘለዎ ሃገራት ምዕራብ ካብ ምጥቃዕ ድሕር ኣይብሉን እዮም፡ ይብል ሼኽ ዑማር። “ኩሎም ኣብ ምዕራብ ዝነብሩ ሙስሊም” ይብል ሼኽ ፣ “ኣብዚ ሓዲሽ ኩናት ፣ ሰይፉ ክኹኑ ክምእዘዙ እዮም፡” ። “ኤውሮፓውያን ልቢ ቦሉ” ይውስኽ ፣ “ሞት ምስ ዝተምነዩ ሰባት ምቕላስ ዕሽነት እዩ - ሞት እዮም ዝደልዩ።” . . . ቀጺሉ ንመራሕቲ ምዕራብ እንዳኣጠንቀቐ ፣ “ቢን ላደን ክትቀትልዎ ትኽእሉ ኢኹም ፣ ነዚ ክስተት ግና ክትቀትልዎ ወይስ ከተጥፍእዎ ኣይትኽእሉን፣ ሓደ መዓልቲ ኣብ ደገ ዘለዉ ሙስሊም ኣሕዋትና መጺኢም ክጽምበሩና እዮም ፣ ኣብ ትሕቲ ኢስላም ኸኣ ብኸብረት ክንነብር ኢና፡” ይብል።¹⁷

ኣብዚ ጽውዓ ኣኸራራዊ እስላማዊ ጂሃድ ኣብ ኤውሮፓ ፣ ዶ/ር ሲዲቂን ሼኽ ዑማርን በይኖም ኣይከኑን ፣

ኣቡ ሓምዛ (ሪቻርድ ረይድ ፣ ፓሪስ - ማያሚ ትኸይድ ንዝነበረት ዓባይ ናይ ገያሾ ነፋሪት ክፍንጅራ ኣብ ትሕቲ ጫማኡ ተባራዒ ባእታ ሓቢኡ ክድይብ ከምዘማኸር ዝተኸሰሰ መራሒ ሃይማኖት) ኣብቲ ናይ ቅድም ኣብ ፊንሰቦ ፓርክ ዝርከብ መስጊድ ወጻኢ ንዝነበሩ ኣስታት 200 ሰባት ስለ ኣላህ ሞት ክቕበሉን ፣ መንፈስ ናይ መስዋእትነት ክህልዎምን ተማሕጺኑ።¹⁸

እምበኣር ኣብ ውግእ ኣፍጋኒስታን ፣ ኣብ መንገዱ እቶም ብወተሃደራት ኣሜሪካ ዝተታሕዙ ምሩኻት ብውሕዱ ሰለስተ እንግሊዘውያን ምንባሮም ዝደንቑ ኣይከኑን። ወይ ኣብ ሚያዝያ 2003 ኣብ ሓደ ካፊተርያ ኣብ ተል ኣቪቭ ዝተኸየድ ህይወት ሰለስተ ሰባት ዝለከመ ነፍሰ-ቅትለታዊ መጥቃዕቲ ዘካየዱ እንግሊዘውያን ምንባሮም ኣይገርምን። ከምኡውን ጋዜጠኛ ዎል ስትሪት ጆርናል (Wall Street Journal) ዝነበረ ዳኒኤል ፒርል ኣብ ፓኪስታን ክስየፍ ከሎ ፣ ነቲ ጭውያ ዝሃንደሰን ነቲ ኣሳእል ናይ ምስያፍ ዝቐረጸን ፣ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ብጽቡቕ ዝተመሃረ ፣ ሓንሳእውን ፣ “ፍጹም እንግሊዘዊ ሰብኣይ” ተባሂሉ ዝፍለጥ ዝነበረ ጸኒሑ ግና ኣኸራሪ ሙስሊም ዝተለወጠ ዑማር ሼኽ ሳዲድ ምንባሩ ፣ በዚ ዶ ክንግረም የድልየና፣ ጽልዎ ኢስላም ኣብ ሰባት እዚ ምዃኑ ይደንቑ፣ እንተ ደኣ ፍሉጣት ሙስሊም መራሕቲ ኣብ ኤውሮፓ ውሽጢ ብቅሉዕ ንኣሳማ ቢን ላደን ካብ ኣድነቕዎን ፣ ጂሃድን መስዋእትነትን ካብ ጸወዑ ፣ ከመይ እሞ ዝተጸለዉ ናእሽቱ ሙስሊም ነዚ ጸውዒት ኣብ መላእ ዓለም ምላሽ ስለዝሃቡሉ ዝደንቀና፣ ኣብቲ ዝሓለፈ ዓቢ መጥቃዕቲ (9-11) ካብቶም 19 ኣፈጸምቲ 15 ሱዕዲ ዓረባውያን እዮም ነይሮም ፣ ነዚ ዝመስል ሽብርተኝነት ብእንግሊዘውያን ደቀ ኣባት ምስ ተፈጸመ ኸ ትድነቑ ዶ ትኹኑ፣ ንዓለማዊ ማእከል ንግዲ ዘላተማኦ ነፈርቲ ፣ ኣብ ብላክ ቦክሰን (Black Box) ብንጹር ላህጃ ናይ እንግሊዝ ወይ ኣሜሪካ ፣ “ኣላሁ ኣክባር!” ዚብል መልእኽቲ እንተዝጸንሕሰ ሀገራት ምዕራብ እንታይ ምበላ፣

መደምደምታ

ምዕራባውያን ሙስሊም ፣ “ሃይማኖተ ሰላም” ብዚብል ስያመ እዮም ዝጽውዕዎ ፣ ግና እዚ ሃይማኖተ ሰላም እዚ ልዕሊ 90 ሚእታዊት ኣብዚ ሕጂ እዋን ኣብ ዓለም ዘሎ ዕግርግር መበገሲኡ እዩ። እስኪ ሕሰቡሉ። እቲ ዝበዝሐ ግብረ ሽብርውነት ጎጎጽን ኩናትን ኣብዛ ዓለም ብስም ሃይማኖት ኢስላም ዝተለዓዓለ እዩ።

ኣስታት 400 ዝተፈልጡ ግብረ ሽብርውያን ጉጅለታት ኣለዉ። ካብዚኣቶም እቶም 90 ሚእታዊት እስላማውያን ጉጅለታት (ሕሉፍ መርገጺ ዘለዎም ግብረ ሽብርውያን) እዮም።

ልዕሊ 90 ሚኒስትሮች ካብዚ ሕጂ ኣብዛ ዓለም ዘሎ ኩናት ድማ እስላማውያን ሸበራውያን ጉጅለታት ዘካተተ እዩ።¹⁹

እዚ እንዳኹነ ፣ ብቐጻሊ ለዘብተኛ ሙስሊም ቅሬታውያን ፣ ‘ኣኸራርተኛ ግብረሽበራውያን ጉጅለታት መንገዲ ኢስላም ዘይከተሉ ዕቡዳት እዮም’ ብማለት መወዳእታ ዘይብሉ ዓላማ ክሃርሙ ይፍትኑ። ዋላኳ ለዘብተኛ ሙስሊም ነቲ ጭካኔ ዝተመልአ ግብረ ሽበራዊ ተግባራት ኣዝዮም ከምዝጸልእዎ ይፈልጥ እንተኹንኩ ፣ ግና እዞም ሽብርተኛ ዝበሃሉ ጉጅለታት ንሳቶም እዮም ብልክዕ ንጽሑፋት ኢስላም ዝእዘዝዎን ዝኸተልዎን። ብሓቂ ንሳቶም ሓቃውያን ሰዓብቲ ኢስላም እዮም። ግብርታት መሓመድን ሰዓብቲን እዮም ዝገብሩ ዘለዉ። ግብረ ሽበራውያን “ስም ኢስላም የጸልምዎ ኣለዉ” እንተተበሃለኻ ፣ ብመለኮዲ ዶክትሪናት ኢስላም ግና ፣ ንሳቶም ዘይኮኑስ እቶም ዘለብተኛ ሙስሊም እዮም ነቲ ቅኑዕ ትምህርቲ ኢስላም ዝጠውይዎ ዘለዉ።

ቅልጡፍ ዕቤት ኢስላም ፣ ጂሃድ ተወሲኹዎ ምስ እንርእዮ ከምኡውን እቲ እንዳገነነ ዝመጽእ ዘሎ ኣኸራርነት ፣ ኣብ መጻኢ ኢስላም-ፋሽሽታዊ ዲክታተር መራሒ ምግላጹ ርሑቕ ዘይኮነ ሓቂ እዩ። ኣብ ኣጋውልን እስታትስቲክስን ተመርኩስካ ጥራይ’ኳ ኣብዚ ዘመን እዚ ከምዝፍጸም ክትሪኦ ዘጸግም ኣይኮነን። መጽሓፍ ቅዱስ ፣ ኣብዘን ንቕድሚት ዘለዎ መዓልታት ብ ፖለቲካዊ - ወተሃደራዊ - ሃይማኖታዊን መንኮርኮራት ናይ ግዝኣቱ ገይሩ ንዓለም ዝዕብልል ሰብ ከምዝትንስእ ነጊሩ ኣሎ። ኢስላምውን ብልክዕ ካብዚ ዘይፍለ ዓላማ ዘምህር ዶክትሪን እዩ ዘለዎ። ሎሚ ድማ መለኸተ ጂሃድ ድምጹ እንዳወሰኸ ኣበዩ ቦታኡ ክፋላት ናይዞ ምድሪ ክንፋሕ እንተሰማዕና ፣ ናብቲ ዛዛሚ ጎል ኢስላም ብብቑሩብ ንምርሽ ከምዘለና ንፍለጥ።

መሓበሪ

1. Sahih Bukhari Volume 9, Book 84, Number 59, Narrated Abu Huraira
2. Joseph Farah, *IslamicTerror.com? Muslim Websites in West Defend Bin Laden, Call for '5th Column'* World Net Daily, November 13, 2001
3. http://iisca.org/knowledge/jihad/jihad_for_allah.htm
4. Tafsir Ibn Kathir Surah 9:123 Tafsir.com
5. Ibn Khaldun, *The Muqaddimah*, trans. by Franz Rosenthal (New York: Pantheon Books Inc., 1958) Vol. 1:473
6. *Jurisprudence in Muhammad's Biography*, Dr. Muhammad Sa'id Ramadan al-Buti (page 134, 7th edition). <http://www.secularislam.org/jihad/exegesis.htm>
7. E. Tyan, “jihad”, *Encyclopedia of Islam*, 2nd ed. (Leiden: Brill, 1965)
8. Mark A. Gabriel, *Islam and Terrorism* (Lake Mary Florida, Charisma House 2001) p.81
9. *ibid.*
10. Abdullah Al-Araby, *The Islamization of America*, (The Pen vs. the Sword, Los Angeles, California, 2003), p. 8

11. Daniel Pipes, *CAIR: 'Moderate' Friends of Terror*, New York Post April 22, 2002
12. Report in the San Ramon Valley Herald of a speech to California Muslims in July 1998; quoted in Pipes, *CAIR: Moderate Friends of Terror*, New York Post, April 22, 2002
13. Ahmed Reza, *CAIR Responds to Reverend Franklin Graham*, Shia News.com August 5, 2002
14. Daniel Pipes *The Danger Within: Militant Islam in America*, Commentary Magazine November 2001

15. Phillip Jenkins, *The Next Christendom, the Coming of Global Christianity*, (Oxford University Press, New York, 2002) pg. 180

16. <http://answering-islam.org.uk/Terrorism/agenda.html>

17. Patrick E. and Don Van Natta Jr., *Militants in Europe Openly Call for Jihad and the Rule of Islam*, New York Times, April26,2004
18. *ibid.*

19. *Peaceful Religion Is Not Spelled I-s-I-a-m*, by Mychal Massie, World Net DailyMay 25, 2004

ምዕራፍ - ዓሰርተው ሽዱሽተ

ሐሶትን ምትላልን ኣብ ኢሰላም

እዚ ዝሰዕብ ኣርእስቲ ብድርብ ምኽንያታት ኣገዳሲ እዩ። ብቐዳምነት ፣ ምትላል በተን መወዳእታ መዓልታት ኣዝዩ ክበዝሕ ከምዝኸነ መጽሓፍ ቅዱስ ኣጸቢቐ ሰለዝነግረና እዩ። ብኻልኣይ ድማ ፣ ኢሰላም ኣብ ምዕራብ ከሰፋሕፍሕ እንተኸይኑ ምትላል እቲ ዝበለጸ መሳርሒ ክኸውን ስለዝኸነ።

ሓደ ሰብ መጀመርታ ብዛዕባ ኢሰላም ክመሃር ክደሊ ከሎ ፣ ሐሶት ኣብ ኢሰላም ይፍቀድ ጥራይ ዘይኮነስ ይተባባዕ ፣ ከድሊ ከሎውን ትእዛዝ ከምዝኸነ ክፈልጥ ኣለዎ። ሓደ ክርስትያን ቃል ኣምላኽ ከካፍል ከሎ ፣ ብቐንዕና ነቲ ሓቂ ከምቲ ዘለዎ ገይሩ ክፍልጦም ከምዝግባእ ርዱእ ነገር እዩ። ማለት ኣብ ክርስትና ነቲ ሓቂ ብቐንዕና ምክፋል ፣ እቲ ዝዓበዩ ክፋል ናይ ስብከት እዩ። ኣብ ኢሰላም ግና ዓቕን ዘይብሉ ኣጋንኖ ፣ ንሓቂ ምሽፋን ፣ ከድሊ ከሎ ድማ ጸዕዳ ሐሶት ምሕሳው ክፋል ናይቲ ሃይማኖት ምዃኑ ምፍላጡ ግቡእ እዩ። ግደ ሓቂ ኣብ ኢሰላም ርእሱ ዝኸኣለ ንሐሶት ዘተባብዕ ዶክተሪንን ጽሑፍን ኣሎ። ብርግጽ ሕጂውን ገለ ገለ ጥቕስታት ናይ ቁርኣን ንሐሶት ዝኸልክል ኣሎ። ንኣብነት ፣

ከምኡውን ንሓቂ ብሐሶት ኣይትኸደና ፣ ወይስ ሓቂ [እንታይ ምዃና] እንዳፈለጥካያ ኣይትሕባኣዩ።

--ሱራ2:42 (ዩሱፍ ዓሊ)

እቲ ዘገርም ግና ጸኒሕናውን ክንርእዮ ኢና ፣ ኣብ ብዙሓት ሙስሊምስ ፣ እዚ ትእዛዝ ዘይኮነ ሕጊ ኮይኑ እቲ ኤክስፕሽን ናይዚ ትእዛዝ እዩ ሕጊ ኮይኑ።

ምትላልን ጂሃድን

ብመጀመርታ ፣ ሐሶት ከመይ ገይሩ እዩ ኣብ ኢሰላም ርትዓዊ ዝኸውን ክንፈልጥ ፣ ዓላማ ናይ ኢሰላም ከምኡውን ጂሃድ ኣብ ኢሰላም እንታይ ምዃኑ ኣሕጽር ኣቢልና ደጊምና ክንርእዮ። ድሮ ኣብ ዝሓለፈ ምዕራፍ ፣ ጂሃድ ማለት ንኹሉ ነገራት ኣብ ትሕቲ ተምበርካኽነት ኣላህ ንምምጻእ ዝግበር ገድሊ ምዃኑ ርኢና ኣለና። ጂሃድ ዝካየደሉ ዓውደ ውግእ ኣብ ገለ ምድባት ዝተመቐቐለ እዩ። እቲ ሓደ ምድብ ጂሃድ ፣ ውልቃዊ ክኸውን ከሎ ሰብ ምስ ውሽጣዊ ትምኒታቱ ዝገብር ውግእ እዩ። እዚ ውግእ እዚ ነፍሲ ወከፍ ውሽጣዊ ድኽመታቱ ክሰዕር ዝደሊ ሙስሊም ክዋግኦ ዘለዎ እዩ። እቲ ካልእ ምድብ ናይ ጂሃድ ድማ ፣ ካልኣት ሰባት ናብ ኢሰላም ንምምጻእ ዝግበር ውግእ እዩ። ኣብ ክርስትና እንተመጸእና እዚ ከም ወንጌላውነት ማለት እዩ። ኣብ ኢሰላም ዳውዓ ይበሃል። ናይዚ ዓይነት ጂሃድ መበገሲ እቲ ንኹሉ ዓድታትን መንግስታትን ምቁጽጻር ዚብል እሰላማዊ ትእዛዝ እዩ። ኣብዚ እዋን እዚ እዩ ፣ እቲ ሓቃዊ ገጽ ናይ ኢሰላም ከግለጽ ዝጅምር ፣ ኣብዚ ደረጃ እዚ ጂሃድ ማለት ደም ምኽዓው ማለት እዩ። እዚ ከወንነት ኣብ ታሪኽ ኢሰላም ኣብ ኩላ ዓለም ዝተራእየ እዩ። ስለዚ ዋላኳ ሙብዛሕቲኦም ምዕራባውያን

ከምዝመስሎም ጂሃድ አንጻር ዘይኢሰላማውያን ሀገራትን መንግስታትን ዝግበር ኩናት ጥራይ ዘይከኑስ ጂሃድ ኣብ ኢሰላም ንኹሉ ሸነኻት ናይ ህይወት ዝትንክፍ እዩ። ወንጌላውነት ኣብ ኢሰላም ፣ “ጽቡቕ ዜና ምክፋል” ጥራይ ካብ ምዃን ሓሊፉ ኩናት እዩ። ነዚ ብዝተሓሓዘ ሓደ መሓመድ ዝበሎ ፍሉጥ ብሂል ኣሎ - “ኩናት ምትላል እዩ”¹ ። ስለዚ ሙስሊም ምትላል ዘካተተ ጎንጻዊ ጂሃድ ከካይዱ ብሃይማኖቶም ደገፍ ኣለዎም። ሓደ ሰብ እዚ ስነ ሓሳብ እዚ ኣብ መንጎ ሙስሊም ክሳብ ክንደይ ዝኣክል ይሰርሓሉ ዘይፈልጥ እንተኹይኑ ቅንዕና ዘለዎ እምነታዊ ዝርርብ ምስ ሙስሊም ክገብር ዘይክኣል እዩ። ምስ ሓደ ኩነ ኢሉ ብዕላማ ዘታልል ሰብ ከመይ ኣሚንካ ምዝርራብ ይከኣል፤ ሎሚ ግና ብዙሓት ምዕራባውያን ነዚ ኣይፈልጡን እዮም እሞ ፣ ናብ ማሕረዲ ከምዝኹብኩብ በጊዕ ከይኖም ኣለዉ።

ንሕጂ ንርእዮ ፣ ኣብ ኢሰላም ምስ ጂሃድን ወንጌላውነትን ተተሓሒዙ ዝኸይድ ክልተ ዓይነት ዶክትሪን ኣሎ ፣ ኪትማን ከምኡውን ታቂያ ዝበሃል!

ኪትማን ፣ ንኣቂ ምስዋር

ኪትማን ሓደ ሰብ ኩነ ኢሉ እምነቱ ክሓብእ ዝነግር ትእዛዝ እዩ። እዚ ብገለ ክፋል ናይ ሺዓ ሙስሊም ዝዝውተር ፍልይ ዝበለ ዓይነት ሓሶት እዩ። እዚ ዶክትሪን እዚ ፣ በቲ ሻድሻይ ኢማም ናይ ሺዓ ሙስሊም ዝነበረ ኢማም ጃዕፋር ሳዲቕ ብጽሑፍ መልክዕ ብርህ ኢሉ ተገሊጹ ኣሎ። ኢማም ጃዕፋር ይብል ፣

እቲ ዝኹነ ይኹን ገለ ነገር ናይ ውሽጢ ሃይማኖትና ዘቃልዕ ፣ ኩነ ኢሉ ከምዘቕተለና እዩ ዝሕሰብ።²

ንዝሰተሮ ዘበለ ኩሉ ኣላህ ከኹብሮ እዩ። ንዘቃልዎ ዘበለ ኩሉ ኸኣ ኣላህ ከዋርዶ እዩ። እዚ ዓይነት ሃይማኖት እዩ ዘሎካ።³

ሺዓ ሙስሊም ብዛዕባ እመነቶም ብዝምልከት ነቶም ብደገ ዘለዉ ፣ ኩሉ ነገራት ቀሊዖም ከይነግርዎም ተኣዚዞም እዮም። ገለ ገለ ሓቅታት ናይ እምነቶም ኩነ ኢሎም ክሓብእዎ ተኣዚዞም እዮም። ነዚ ክርኢ እንከለኹ ቀልጢፉ ዝዝከረኒ ፣ እቲ የሱስ ንደቂ መዛሙርቱ ክልእኩም ከሎ ኢሉ ዝኣዘዞም እዩ ፣

ንስኻትኩም ብርሃን ዓለም ኢኹም። ኣብ ከረን ዘላ ኸተማ ኸትክወል ኣይከኣላን እዩ። ሙብራህቲ፡ ኣብ ቤት ንዘሎ ኹሉ ኹብርህ፡ ኣብ ቀዋሚ ቕንዴል ኪሰቕልዎ እምበር፡ ኣብ ትሕቲ ኸፈር ኬንብርዎ ኣየብርህን እዮም። ከምኡ ኸኣ ነቲ ጽቡቕ ግብርኹም ርእዮም፡ ኣብ ሰማይት ንዘሎ ኣቦኹም ምእንቲ ኹመስግንዎ፡ ብርሃንኩም ኣብ ቅድሚ ሰብ ይብራህ።

--ማቴ5:14-16

ዚብል እዩ። በንጻሩ ኣብ ሺዓ ሙስሊም ምስ እንመጽእ ግና እቲ ዝተባህለሎም ትእዛዝ ፣ “ንዝሰተሮ ዘበለ ኩሉ ኣላህ ከኹብሮ እዩ። ንዘቃልዎ ዘበለ ኩሉ ኸኣ ኣላህ ከዋርዶ እዩ። እዚ ዓይነት ሃይማኖት እዩ ዘሎካ” ዚብል እዩ። እዚ እዩ ዶክትሪን ኪትማን።

እቲ ኻልኣይ ነዚ ዝመስል ዶክትሪን ድማ ናይ ታቂያ ዶክትሪን እዩ። ሓደ ሺዓ ሙስሊም ዓላቂ፣ ዶክትሪን ናይ ታቂያ ብከምዚ ዝሰዕብ ይገልጻ ፣

“ኣል-ታቂያ” ዚብል ቃል ቀጥታዊ ትርጓሜኡ “እምነትካ ፣ ሓሳባትካ ፣ ስምዒታትካ ፣ ርእይቶኻ ወይ ዓላማኻ ምሕባእ ወይ ምኽዋል ማለት እዩ። ኣብ እዋን ሓደጋ ኣብዚ ሕጂ

ወይውን ነቲ ዝመጽእ ግዜ ንርእስኻ ካብ ኣካላውን ኣእምሮኣውን መጉዳእቲ ንምድሓን ዝግበር ዓይነት ምሕባእ እዩ።” ብሓደ ቃል ክንትርጉም እንተኹይንና ፣ “ኣምሰሉነት” ምበልናዮ።⁴

ኪትማንን ታቂያን ብጽኑዕ ዶክትሪን ናይ ሺዓ ሙስሊም ጥራይ እዮም ይበሃል። ሱኒ ሙስሊም ነዚ ክልቲኡ ዶክትሪን ብጽሑፋትና መሰረት ደገፍ ስለዘይብሉ ንነጽጎ ኢና በሃልቲ እዮም። እቲ ዝገርም ከምዚ ምባሎም ንባዕሉ ምትላል እዩ። ቀጺልና ገለ ገለ ጽሑፋት ሱኒ ክንርኢ ኢና እሞ ፣ ታቂያ ኣድማሳዊ ዶክትሪን ኢሰላም ምጳኑ ክንጽረልና እዩ።

ታቂያ ፣ መሰረተ ምትላል

ሙስሊም ድሕነቶም ንክሕልዉ እንተድልዩ እምነቶም ክኸሕዱ ከምዝኸእሉ ቁርኣን ይምህር። ኣብ እዋን ሓደጋ እምነቶም ዝኸሓዱ ሙስሊም ክሳብ ልቦም ካብ እምነት ዘይተነቓነቐ ሓጢአት ኣይቁጸረሎምን እዩ (እዚ ዓይነት ክሕደት ኣበር ዮብሉን ፣ ንጹህ ክሕደት እዩ) ። ኣብ መንጎ ዘይኣመንቲ ህዝቢ ኣብ ዝነብሩሉ እዋን ሓደጋ ከይወድቆም ርእሶም ንምክልኻል ዝግበር ዓይነት ክሕደት እዩ እሞ።

እቶም ድሕሪ ምእማኖም ንኣላህ ዝኸሕዱ ፣ ብምክሓዶም ድማ ዝጸንዑ ኣብ ልዕሊኦም ቁጥዓ ኣላህ ኣሎ፣ መወዳእታኡ ድማ ዜሰክሕ ፍርዲ። ምሕረት ዝግበረሎም እቶም ኣብ እዋን ኣስገዳድ ብኣፎም ዝኸሓዱ ልቦም ግና ኣብ እምነት ዝጸንዑ ጥራይ እዮም።

--ሱራ-16:106

እቲ ኣብ 8ይ ክፍለ ዘመን ዝነበር ዝነበረ ሊቕ ሱኒ ሙስሊም ፣ ኢብን ካቲር ብዛዕባ እዚ ጥቕሲ ኣብቲ ክላሲካዊ ታዓሊቕ ከምዚ ኢሉ መብርሂ ይህበሉ ፣

እዚ ነቶም ኣብ ሜካ ዝጸቀጡ ዝነበሩ ጉጅለ ናይ ኣመንቲ እዩ ዘመልክት። በቲ ህዝቢ ዝመጸም ዝነበረ ምጽራር ከምክቱ ዓቕሚ ስለዘይነበሮም በቶም ዘይኣመንቲ ክግደዱ ከለዉ ከምቲ ዝተበሃልዎ ይገብሩ ነይሮም፣ ስለዚ ኣላህ. . . ኣብ ፈተና ምስ ወደቐ እንተድኣ ኣስተሊሞም (እምነቶም ክሓደም) ፣ በታ መዓልቲ ትንሳኤ ሓጢአቶም ክሓድገሎምን ምሕረት ክገብረሎምን ከምዝኸኑ ነገርዎም።⁵

ስለዚ ሙስሊም ኣብ ዝኸኑ ሃገር ብዝንኣሰ ቁጽሪ ብዝህልዉሉ ፣ ድሕነቶም ንምሕላዉ ከታልሉ ተፈቂድሎም እዩ። በቶም ዘይኣመንቲ ንኣላህ ክጸርፉ ምስ ዝግደዱ “ከምቲ ዝተበሃልዎ ክገብሩ” ይኸእሉ እዮም። እዚ ጥቕሲ እዚ ንመሐመድ ክግለጸሉ ከሎ ፣ እቲ ኩነት ከምዚ ዝስዕብ እዩ ነይሩ ፣

ሓደ ግዜ እቶም ዘይኣመንቲ ንዓማር ኢብን ያሲር ሓዞም ኣንጻር መሐመድ ጽዩፍ ቃላት ክሳብ ዘውስእን ንኣማልኽቶም ክሳብ ዝውድሱን ገሪፎም። ሽዑ ምስ ፈትሕዎ ትኽ ኢሉ ናብ ነቢዩ ከይዱ። ነቢዩ ድማ ፣ “ክትብሉኒ ዝደለኻዮ ነገር ኣሎ ዲዩ፣” ኢልዎ። ዓማር ኢብን ያሲር ፣ “ሕማቕ ወረ እዩ! ክንድፉኒ እንተኹይናም ንዓኻ ከካፍኣካን ፣ ንኣምልኽቶም ክውድሶምን ነይሩኒ” በለ ። “እሞ ልብኻ ኽ ከመይ ነይሩ፣” ። ዓማር ኢሉ መለሰ ፣ “ብእምነት ጽኑዕ” ። ነቢዩ ድማ ኢሉ መለሰሉ ፣ “በል ኻልኣይ ሳዕ እንተሓዙኻውን ልክዕ ከምኡ ግበር” ። ኣብዚ ግዜ እዚ ኣላህ ነዚ ጥቕሲ እዚ ገሊጽሉ። “. . . እቶም ኣብ እዋን ኣስገዳድ ብኣፎም ዝኸሓዱ ልቦም ግና ኣብ እምነት ዝጸንዑ . . .” [ሱራ-16:106]⁶

ስለዚህ መሐመድ ባዕሉ ከይተረፈ ኣብ እዋን ሓዲጋ ክሕሰዉ ፣ ክጻረፉ ፣ እምነቶም ክኸሕዱ የተባብዖም ኣሎ። ክሳብ “ልቦም ኣብ እምነት ዝጸንዐ” ድሕነቶም ክሕልዉ እዚ ምግባርም ክፍኣት የብሉን። ኢብን ዓባስ ብቐዳምነት ዝጥቐስ ውሩይን ዘተኣማምንን ኣዘንታዊ ናይ እስላማዊ ጽሑፋት ዝነበረ ፣ ዋላውን ኣብ ሺዓን ሱኒን ሙስሊም ኣዝዩ ሕፉር። ነዚ ሓቂ እዚ ከምዚ ብምባል የጽንዖ ፣ “ታቂያ ልብኻ ብእምነት ጽኑዕ ክሎ ፣ መልሓሰካ ግና ካልእ ክትሃረብ ከላ እዩ”⁷

እዚ ምስቲ እምነቶም ምእንትን ከይክሕዱ ኣብ ታሪኽ ኩሉ ሞትን መስዋእትነትን ዝተቐበሉ ሚልዮናት ክርስትያን ከተነጻጽሮ ከለኻ ዘይራኽብ ጫፋት እዩ። ብተወሳኺ ቁርኣን ሙስሊም ምስ ዘይኣመንቲ ከይተዓራረኹ ይእዝዝ እዩ። እጂውን ንድሕነቶም ክብሉ ግና ክተዓራረኹ ይኸእሉ እዮም።

ርእሰኻ ካብኣም ክትካላኸል እንተዘይከውይት ፣ ዘይኣመንቲ ኣዕሩኽ ወይ ረድኤት ክኸውኑኻ ናብኣቶም ኣይትኺድ፣ ዝኸውነ ከምዚ ዝገበረ ካብ ኣላህ ረድኤት ክረክብ ኣይጸበ።

--ሱራ-3:28

ኢብን ካቲር ነዚ ጥቕሲ እዚ ከብርሆ ከሎ ከምዚ ይብል ፣

ኣላህ ነቶም ዝኣምኑ ባሮቱ ፣ ምስቶም ዘይኣምኑ ተሓጋዝተቲ ከይከውኑ ከልኪሉ እዩ። ወይስ ምስኣም ብጻይነትን ዕርክነትን ምግባር . . . ኣላህ ኣንጻር ከምዚ ዝበለ ኣካይዳ ኣጠንቂቐ እዩ። ከምቲ ዝኣዘዞ ፣ “ ኦ ኣማኒ ! ንጸላእተይን ንጸላእትኻን ኣዕሩኽካ ኣይትግበርም ፍቕሪውን ኣይተርእዮም። ዝኸውነ ይኹን ከምዚ ዝገብር ግና ኻብቲ ቅኑዕ መንገዲ ስሒቱ እዩ። ኣታ ንስኻ ኣማኒ! ኣይሁድን ክርስትያንን ኣዕሩኽካ ኣይትግበርም ፣ ንሶም ኣዕሩኽ ሓድሕዶም እዮም እሞ ፣ ዝኸውነ ዝዓርከሎም ብርግጽ ንሱውን ሓዲ ከምኣቶም እዩ።” ኣላህ ቀጺሉ ይብል “ብዘይካ ሓዲጋ ካብኣቶም ከይመጸካ እንተዘይሰገእኻ. . .” ማለት ኣብቲ ትነብረሉ ስፍራ ንውሕስነትካ ዘስግእ ምፍርራህ ካብቶም ዘይኣመንቲ እንተዘይመጸእካ ማለት እዩ። ኣብዚ እዋን እዚ ደጋዊ ዝኸውነ ዕርክነት ምስ ዘይኣመንቲ ኸግበር ይከኣል እዩ። ውሽጣዊ ዕርክነት ግና ብፍጹም ! ንኣብነት ኣል-ቡኻሪ ከምዘዘንትዎ ፣ሓዲ ግዜ ኣቡ - ኣድዳርዳ ከምዚ ኢሉ ነይሩ ፣ “ንገለ ሰባት ብገጽናኻ እንዳስሓቕናዮም ፣ ብልብና ግና ንረግሞም ኢና”⁸

ኢብን ካቲር ቀጺሉ “ታቂያ ክሳብ መዓልቲ ትንሳኤ ፍቕድ እዩ” ብምባሉ ፣ “ታቂያ ንሺዓ ደኣምበር ኣብ ሱኒ ኣይፍቀድን እዩ” ዚብል ክርክር ውዳቕ ይገብር። ታቂያ ብልክዕ ንኹሎም ሙስሊም ዝምልከት ዶክትሪን እዩ። ንርእሶም ክካላኸሉ እንተድለዩ ዝኸውነ ክፋል ናይ እምነቶም ክኸሕዱ ክሳብ መዓልቲ ትንሳኤ ተፈቂድሎም ኣሎ።

ርትዓውነት ምትላል ሃብቲ ንምክሰባት

ሽሕ'ኳ ናይ ኢብን ካቲር መብርሂ ከምዚ እንዳኸውነ ፣ ብዙሓት ሙስሊም ግና ታቂያ ህይወትካ ንምድሓን ዝግበር ታክቲክ ጥራይ እዩ ይብሉ እዮም። የርሕቆ። ሃብቲ ንምውሳኽ እንተድለዩውን ምሕሳው ከምዝከኣል መሐመድ ተዛሪቡ እዩ ፣

ድሕሪ ወራር ናይ ከተማ ኬይባር ብሙሰሊም ፣ ሓጃጅ ኢብን ዓላት ናብ ነቢዩ መጺኡ ኢልዎ ፣ “ኣ ነቢዩ ኣላህ ፣ ኣብ ሜካ ዝገደፍኩዎ ገንዘብን ቤተ ሰብን ስለዘለዉኒ ከይደ ከምጽኡም ደልዮ እሞ ኻብቲ ዘሎ ሰደት ምእንቲ ከምልጥ ብዛዕባኻ ክፉኣ ነገራት ክዛረብ ይኸእል ዶ።” ነቢዩ ድማ ፣ “እቲ ክትብሎ ዝደለኻዮ በል” ኢሉ ይቐጥቦ ከምዝገብረሉ ነገርዎ።¹⁰

ብዘይካ እዚ ካልእ ብዙሕ ኣብነታት ኣሎ ፣ መሓመድ ነቶም ሰዓብቱ ክሃርምዎ ዝደለዩ እቅድ እስላማዊ ረብሓ ዘለዎ ክሳብ ዝኸነ ንምስኻዕ ሓሶት ከም ኣማራጺ ክጥቀሙሉ ፈቐድሎም ኣሎ።

ምትላል ጸላእትኻ ንምጥፋእ

መልእኸተኛ ኣላህ በለ ፣ “ንኣላህን ንመልእኸተኛኡን ጎዲኡ እዩ እሞ ፣ መን ኣሎ ን ከዓብ ኣል-ኣሽራፍ ክቐትሎ ዝኸእል።” ። ሽዑ መሓመድ ቢን ማስላማ ተንሲኡ ከምዚ ኢሉ ፣ “ኣ መልእኸተኛ ኣላህ ! ኣነ ክቐትሎ ዶ ትደልዩኒ ኢኻ።”። ነቢዩ ድማ ኣፍቂድሉ። መሓመድ ቢን ማስላማ ኸኣ ፣ “(ምእንቲ ክጥብር) ክሕሱ እሞ ኣፍቅደለይ” በሎ። ነቢዩ ድማ ፣ “ሐራይ ኣፍቂደልካ ኣለኹ” ኢልዎ። ”

ዓብዱላህ ኣል-ዓራቢ ፣ ማእከላይ ምብራቓዊ እስላማዊ በዓል ስልጣን፣ ኣብ ሓደ *Lying in Islam* (ሓሶት ኣብ ኢስላም) ዚብል ዓንቀጽ ፣ መሓመድ ጸላእቱ ንምቐታል ሓሶት የፍቐድ ከምዝነበረ ይትርኽ። ኣብዚ ታሪኽ እዚ ፣ እቲ ግዳይ ዝኸነ ሰብ ሻባን ኢብን ኻሊድ ኣል-ሓዘሊ ዝበሃል እዩ ፣

ሻባን ሰራዊቱ ኣኪቡ ምስ መሓመድ ክዋጋእ ይቐራረብ ከምዘሎ ወረ ክፍፈስ ጀመሩ። መሓመድ ድማ ድንገታዊ መጥቓዕቲ ከካይድ ስለዝሓሰበ ፣ ዓብዱላህ ኢብን ኣኒስ ከይዱ ንሻባን ክቐትሎ ኣዚዙ። ዓብዱላህ፣ ክቐትሎ እንተኸይዱ ሓሶት ክዛረብ [መሓመድ] ከፍቅደሉ ሓቲትዎ። መሓመድ ድማ ካብ እንዳ ኻዛ ዓሌት እዩ ኢሉ ክሕሱ ኣፍቂዱ ልኢኸዎ። ሽዑ ሻባን ንዓብዱላህ ኪመጽእ ምስ ረኣዮ ፣ “ካበየናይ ዓሌት ኢኻ።” ኢሉ ሓቲትዎ። ዓብዱላህ ኸኣ ካብ እንዳ ኻዛ ምጂኑ ገሊጽሉ። ቀጺሉ ድማ “ሰራዊት ኣኪብካ ንመሓመድ ክትዋግኡ ትኸይድ ከምዘለኻ ሰሚዑ እዩ እሞ ፣ ምሳኻ ክኸይድ ኢለ እዩ መጺኡ” ኢሉ ምኽንያት መምጺኡ ነገርዎ። ድሕርዚ ተታሒዞም እንዳኸዱ ፣ መሓመድ ኢስላም ዝበሃል ትምህርቲ ኑፋቕ ሒዙ ከምዝመጽኡን ፣ ነቶም ኣበዋት ቀቢላታት ኣዕራብ ዝጸረፍ ፣ ተስፋ ናይ ኣዕራብ ኸንቱ ኸገብር ዝፍትን ሰብ ምጂኑ ንሻባን ክገልጸሉ ጀመሩ። ከምዚ እንዳዕለሉ ኸኣ ክሳብ ድንኳን ሻባን በጽሑ። ብጾት ሻባን ኻብቲ ድንኳን ምስ ከዱ ድማ ዓብዱላህ ውሽጢ ኣትዩ ምስኡ ክሓድር ጸዊዕዎ። ለይቲ ምስ ወደቐ ፣ ኩሉ ነገር ጸጥ ምስ በለ ኩሉ ሰብ ከምዝደቀሰ ርእዩ ዓብዱላህ ብካራ ወጊኡ ንሻባን ቀቲሉዎ። ርእሱ ቈሪጹ ድማ ከም ዋንጫ ንመሓመድ ሒዘሉ ከይዱ። መሓመድ ፣ ዓብዱላህ ኪመጽእ ምስ ረኣዮ ብሓጎስ ዝኣክል “ገጽካ ብዓወት በሪሁ (ኣፍላሃ ኣል ዋጅሁ)” ኢሉ ጨዲሩ። ዓብዱላህ ድማ ነዚ ምወቕ ሰላምታ ፣ “ገጽካ እባ ደኣ ብዓወት በሪሁ መልእኸተኛ ኣላህ (ኣፍላሃ ዋጅሁካ ፣ ያ ራሱሉላህ)” ብምባል መለሰሉ።¹²

ከምዚ ዝርኤናዮ ብብዙሕ ምኽንያታት ሓሶት ይፍቀድ እዩ። ንመሓመድን ንኢስላምን ረብሓ ክሳብ ዝኸነ ነቲ ዘይምሕሳው ዚብል ትእዛዝ ምጥሓስ ፍቐድ እዩ። ኣብዚ ዛንታ እዚ ፣ መሓመድ ክመወት ንዝደለዮ

ሰብ ንምቕንጻል ሓሶት ኣፍቂዱ እዩ። ወረ እንታይ ኢሉ ክሕሱ ከምዘለዎ ዝነገረ ባዕሉ መሓመድ እዩ። እቲ ዘሕዝን ድማ ሙስሊም ፣ እዚ መሓመድ እዚ ፍጹም ኣብነት ናይ ደቂ ሰባት እዩ ኢሎም ምእማኖም እዩ። በዚ ዝኣክል ድማ ብዙሓት ሰዓብቲ መሓመድ ከምቲ ንሱ ዝገበሮ ሎሚ ይገብሩ ኣለዉ።

ዓላማኻ ንምስኣሳን ፣ ንብልጽግናን

ኢማም ኣል-ጋዛሊ ፣ ሓዲ ካብቶም ውሩያት ሙስሊም ሊቕ ስነ መለኰትን ፍልስፍናን ናይ ኩሉ ግዝያት ፣ ነዚ ፍቕድነት ናይ ሓሶት ሓዲ ስጉምቲ ንቕድሚት ይወስዶ። ብመሰረት ጋዛሊ ፣ ዝኹነ ይኹን እስላማዊ ረብሓ ዘለዎ ዓላማ ክሳብ ዝኹነ ፣ ኣብ ባይታ ንምግሃዱ ምሕሳው ፍቕድ እዩ ፣

ዓላማኻ ንምጭባጥ ምዝራብ ሓዲ መንገዲ እዩ። ሓዲ ጠቓሚ/ንኡድ/እስላማዊ ረብሓ ዘለዎ ዓላማ ብክልቲኡ መንገዲ ፣ ማለት ብመንገዲ ሓቕን ብመንገዲ ሓሶትን ክትጭብጦ ትኸእል እንተኹይንካ ፣ ክትሕሱ ፍቕድ ኣይከዕንን ንምንታይ እሞ የድሊ፣ ብመንገዲ ሓሶት ጥራይ ክጭብጥ ዝከኣል እንተኹይኑ ግና ምሕሳው ፍቕድ እዩ።¹³

እዚ ምፍላጥ ማለት ሓሶት ብርእሱ ሓጢአት ኣይከዕንን ፣ ዝጎድኣካ እንተድኣ ከይኑ ግና ክፉእ ነገር እዩ። ግና ካብ ክፉእ ንክትድሕን ወይ ብልጽግና ንክትረክብ እንተኹይኑ ክትሕሱ ትኸእል ኢኻ።¹⁴

ኣብ ኢስላም ምትላል ሱር ዘለዎ ካብ ቀደም ዝነበረ ነገር ምዃኑ ምኽሓድ ዝከኣል ኣይከዕንን። ከም ዝርኤናዮ ኢስላም ከም ሃይማኖታዊ ስርዓት ንሓሶት የፍቅድ ጥራይ ዘይከዕንስ ርእሱ ዝኸኣለ ሃይማኖታዊ መዳይ ሓሲቡውን የተባብዕ እዩ። እዚ ዘይንቡር ዝኹነ ምትሕውዋስ ናይ ሃይማኖትን ምትላልን ብክልተ ነገራት ዓቢ ጽልዎ ከምዘለዎ እየ ዝኣምን። እቲ ቀዳማይ ፣ ንምስፍሕፋሕ ኢስላም ኣብ ምዕራብ ልዕሊ ዝኹነ ይኹን ነገር ውጽኢታዊ መሳርሒ ክኸውን ከሎ ፣ እቲ ኻልኣይ ድማ በተን ንቕድሚት ዝመጸ ናይ መወዳእታ መዓልታት ዘለዎ ዓቢዩ ተራ እዩ።

ጽልዎኡ ኣብ ምዕራብ

ሎሚ እዚ ነገር እንታይ ዝፈጠሮ ጽልዎ ኣሎ ኢልና ክንሓትት ግቡእ እዩ። ምስ እዚ ዝተሓሳዝ ዓብዱላህ ኣል-ዓራቢ ከምዚ ክብል ርእይቶኡ ገሊጹ ነይሩ ፣

ንረብሓ ኢስላም ኢልካ ዝግበር ሓሶት ምኽልካሉ ፣ ምስ ምስፍሕፋሕ ኢስላም ኣብ ምዕራብ ብዝተሓሳዝ ጎዳኢ ሳዕቤን ክህልዎ እዩ። ምኽንያቱ ሙስሊም መደርቲ ኢስላም ሰባት ክስሕብ ጽቡቕ መሲሉ ክሳብ ዝርእ ኣመሓይሾም ከላሊዮም ታክቲካዊ ምትላላት ይጥቀሙ ስለዘለዉ።¹⁵

ኣነ ባዕለይ እዚ ነገር እዚ ክሳብ ዝደክም ብተደጋጋሚ ከጋጥም ርእየዮ እየ። ብማዕረ ናይዚ ዘበሳጭወኒ ድማ ፣ ብሰንኪ እቲ ዘለዎም ውሑድ ፍልጠት ድዩ ዋላስ ተጨቓጨቓቲ ምእንትን ከይበሃሉ ኣይፈልጥን ፣ ነዚ ሓሶት እዚ ከምዘለዎ ከይኑ ብሸለልትነት ክሓልፍዎ ኣብ ብዙሓት ክርስትያን ርእየ እየ። ብዙሓት ልዙብ-መርገጺ ዘለዎም ሙስሊም መደርቲ ብዛዕባ ምቕሉል ባህርያት ናይቲ “ህይማኖተ ሰላም” ክዛረቡ ዝውዕሉ ዝነበሩ ድሕሪ 9-11 ግና መብዛሕቲኦም ከኑ ኢሎም ነቲ ሓቕኛ ባህሪ ናይ ኢስላም ክሸፍንዎ እዮም ተራእዮም። ሓያሎ ካብኣቶም ኣብ ዝገብርዎ ውልቃዊ ኣኼባታቶም ፣ ኻብቲ ብግልጺ ኣብ ቅድሚት ህዝቢ ዘስምዕዎ መደረ ብዝመረረን ጎነጽ ብዝተሓወሶ ቃላትን ክዛረቡ ተረኺቦም እዮም። ኣብ ዝሓለፈ ምዕራፍ

ኣብነት ናይ ዑመር ኣሕመድ፣ ኣቦ ወንበር ናይ (CAIR) ኣምጺእና ነይርና። እዞም ሱብ “ልዙብ መርገጺ” ዝበሃሉ ሙስሊም ፣ ኩሉ ዘቕርብዎ ዝተቐመመ ምስሊ ናይ ኢስላም ቦቲ ናቶም ኣተሓሳስባ ንኢስላምን ከምኡውን ንኣሜሪካውያን ሙስሊምን ካብ “ጉድኣት” ንምሕላው ብዚብል እዩ። እዚ ቦቲ ሓቃዊ ዝኾነ መልክዑ “ቁጽጽር ሓዲጋ” ከም ማለት እዩ። እቲ ዘሕዝን ግና ሙብዛሕቲኦም ክርስትያን ፣ ኣሜሪካውያን ከምኡውን መራሕቲ ፖለቲካ ነዚኦም ክሰምዑ ምምራጻም ፣ ኣብ እዋን ጥርጥር ንርእሲኦም ከጸናንዑ ኢሎም ድዮም ወይስ ነቲ ካብ ግዜ ናብ ግዜ እንዳ ኣንቁልቁል ዝመጽእ ዘሎ ሞራላውን ፖለቲካውን ጭራሕምራሕ ከይጓሃሃር ፈሪሆም እዮም ኣይርድኣካን። ዘገርም ኸኣ ፣ እቶም ሓዲት ብዛዕባ ሓቃዊ ባህርያት ኢስላም ቀሊዖም ክዛረቡ ትብዓት ዘለዎም ሰባት ከም ዘይዕጉሳት ፣ ጸብብቲ ኣእምሮ ፣ ጽልእተኛ ኮይኖም ምርኣዮም እዩ። ኩሉ ግዜ ሓዲ ክፉእ ነገር ብ ኢስላም ምስ ዝግበር እዚ ተርእዮ እዚ እዩ ዝደጋገም። ቅርብ ኢልኩም ተዓዘቡዎ እም ፣ ጸጸኒሑ ክደጋገም ክትርእይዎ ኢኹም።

ጽልዋኡ ኣብዙን ዳኸሮት መዓልታት

ብርግጽ እስላማዊ ዶክትሪን ሓሶት ምስተን ዝቐጽላ ናይ መወዳእታ መዓልታት ዝህልዎ ዝምድና ኣዝዮ ብሩህ እዩ። መጽሓፍ ቅዱስ ቦቲ ዝህበና ስእሊ መሰረት ፣ ምትላል/ምስሓት ሕጊ ናይተን መወዳእታ መዓልታት ክኸውን እዩ። ዳርጋ ብምሉእ ድምጺ ክበሃል ይክኣል መጽሓፍ ቅዱስ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ክፍሊ ፣ ብዛዕባ እተን ናይ መወዳእታ መዓልታት ክዛረብ ከሎ ምስኡ ኣተሓሕዞ ድማ ምትላል⁹ ክበዝሕ ስለዝኾነ ኣመንቲ ክጥንቀቕ ይምዕድ። እዚ ዝሰዕብ ገለ ኣብነታት እዩ ፣

የሱስ ቅድሚ ምስቃሉ ፣ ብዛዕባ እተን መወዳእታ መዓልታት ብዝምልከት ንደቂ መዛሙርቱ ኣስተምሂርዎም ነይሩ እዩ። ነዚ ብዝምልከት እቲ ቀዳማይ ምዕዶኡ ድማ ከይትታለሉ ተጠንቀቐ ዚብል እዩ ፣

ኣብ ደብረ ዘይቲ ተቐሚጡ ኸሎ፡ ደቀ መዛሙርቱ ብሕት ኢሎም፡ እዚ መኣዝ ኪኸውን እዩ? ትእምርቲ ምምጻእካን መወዳእታ ዓለምንከ እንታይ እዩ? እስኪ ንገረና፡ እናበሉ ናብኡ ቐረቡ።የሱስ መሊሱ በሎም፡ ሓዲኳ ኸየሰሕተኩም ተጠንቀቐ።

--ማቴ24:3-4

የሱስ ቀጺሉ ክብደት ናይቲ ዘንጸላሉ ምትላል ክገልጽ እንከሎ ፣

ሽዑ ብዙሓት ኪዕንቀፉ፡ ንሓድሕዶም ኣሕሊፎም ኪዋሃህቡ ንሓድሕዶምውን ኪጸላልኡ እዮም። ብዙሓት ነብያት ሓሶት ኪትንስኡ፡ ንብዙሓትውን ኬስሕቱ እዮም። . . . ናይ ሓሶት መሲሃትን ናይ ሓሶት ነብያትን ኪመጹ እዮም እም፡ እንተ ተኸእሎምሲ፡ ነቶም ሕሩያትኳ ኹስሕቱ፡ ዓበይቲ ትእምርትን ተኣምራትን ኪገብሩ እዮም። እንሆ፡ ኣቐዲመ ነገርኩኹም።

--ማቴ24:10-11 , 24-25

ልክዕ ከምኡ ሃዋርያ ጳውሎስ ኣብታ ናብ ማሕበር ተሰሎንቄ ዝጸሓፉ መልእኽቱ ፣ ብዛዕባ እዚ የጠንቅቆም ፣

⁹ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ትግርኛ ምስሓት ዝብል ቃል፣ ኣብ ናይ እንግሊዝኛ መጽሓፍ ቅዱስ “Deception” ይብል ። ብትግርኛ ክኸውን ከሎ ድማ ፣ ምስሓት ፣ ምትላል ፣ ምድንጋር ፣ ምቕጣፍ ማለት የስምዕ።

ግናኸ ኣቲም ኣሕዋትና ብዛዕባ ምጽኣት ጐይታና የሱስ ክርስቶስን ናብኡ ምእካብናን . . .
እቲ ወዲ ጥፍኣት፡ ከይተገልጸ፡ እታ መዓልቲ እቲኣ ኣይትመጽእን እያ እሞ፡ ብዝኸነን እንተ
ኸነን ኣደ'ኳ ኣየስሕትኩም።

--2ተሰ2:1,4

ጳውሎስ ነቲ ዝመጽእ ስሕተት ዘለዎ ክብደት ክገልጽ ከሎ ንሱውን ብተመሳሳሊ “ብርቱዕ ስሕተት
(Powerful Delusion)” / ኣያል ሃተፍተፍ / መሃደሞት እንዳበለ ይጠቕሶ ፤

እቶም ዚጠፍኡስ ንምድሓኖም ዚኸውን ፍቕሪ ሓቂ ስለ ዘይተቐበሉ፡ ንኣታቶም ናይ እዚ
ኣመጺጽኣ ብኹሉ ጥበራ ዓመጸ፡ ብኹሉ ኣይልን ትእምርትን ተኣምራት ሓሶትን ብኣይሊ
ሰይጣን እዩ ዚኸውን። ስለዚ ኸኣ እቶም ብዓመጸ ባህ ዚበሉም እምበር፡ ንሓቂ ዘይኣምኑ
ኹሎም ምእንቲ ኺፍረዱ፡ ኣምላኽ፡ ነቲ ሓሶት ክሳዕ ዚኣምኑ፡ ብርቱዕ ስሕተት
ይሰደሎም።

--2ተሰ 2:9-12

መደምደምታ

ንኣደ ሰብ ሓሳዊ ምባል ማለት ሕማቕ ዘለፋ ምዃኑ ይርድኣኒ እዩ። የግዳስ መሓመድ ፣ ቁርኣን ፣ ሓዲዝ
ከምኡውን ሕፋራት መምህራን ኢስላም ከይተረፉ ሓሶት ከም መጋበርያ ናይ ዓላማኣም ይጥቀሙሉ
ከምዝኸኑ ኣጸቢቐ ክርእዮኩም ስለዘሎኒ እዩ። እዚ ሓቂ እዚ ብብዙሕ ጭብጥታት ግልጺ ገይረ ዘገበዮ
ኣለኹ። ከምቲ ሙስሊም ዚብልዎ እዚ መሰረት ዘይብሉ ጠቕነ ናይቶም “ህዝበ ሓሶት (people of
falsehood)”¹⁰ ዘይከኑስ ኣብ ውሽጢ ኢስላም ዝጸንፀ ዶክትሪንን ልምድን እዩ። ዋላኳ ዝመረረ ቃል
ይምስል'ምበር ፣ ኢስላም ከም ሃይማኖታዊ ስርዓት ክንርእዮ ከለና ሓቃዊ ውሉድ ናይ ኣቦኡ እዩ።
ንመሓመድ ኣብ በዓቲ ናይ ሒራ ዘጥቐ ጋኒናዊ ፍጡር ንሱ ባዕሉ እዩ ደራሲ ናይዚ ዘይኣምላኻዊ
ዶክትሪን። ዋላኳ እዚ ብምባላይ ንብዙሓት ሙስሊም ከምዘዕንቅፎም ርግጸኛ እንተኸኑንኩ መልሰይ ግና ፣
ኣነ እቲ ሓቂ እዩ ተዛሪብ ስለዚ ሕርቃንኩም ምስቶም ንሓሶትን ምትላልን ዜፍቀዱን ዘተባብዑን ምስ
ጽሑፋት መሓመድን ምስ ሊቃውንቲ ኢስላምን ይኹን እዩ። እዚ እኮ ኣብ ዝኸነን ብኣምላኽ ዝኣምን ሰብ
ክርከብ ዘይግብኣ ባህሪ እዩ። መጽሓፍ ቅዱስ ንኹሎም ሰባት ነቲ ሓቕኛ ሰማያዊ ኣቦኣም ክመስሉ እዩ
ዝጽውዕ - እወ ነቲ ኣምላኽ ኩሉ ብርሃንን ሓቕን!

ዋላኳ ብዙሓት ሃይማኖትን ምትላልን ተሓዋዊሱ ክኸይድ ኣይክእልን እዩ እንተበሉ ፣ ኣብ ኢስላም ግና
ሓደ ነቲ ካልእ ከም ዓንዲ ጸይርዎ ክኸይድ ኢና ንረኽቦ። እዚ ምትሕውዋስ እዚ ብገለ ደረጃኡ ጽላሎት
ናይቲ በተን ዳሕሮት መዓልታት ብምልኣት ዝግለጽ ምሉእ ምትሕንፋጽ ናይዚ ክልቲኡ ኣምራት እዩ።
“እቶም ሕሩያት” ከይተረፉ'ኳ ሓቂ ኣየናይ ምዃኑ ምልላይ ክሳዕ ዝስእኑ ብብርቱዔ ክጠላለፍ እዩ።
ሕጂውን ክንድምድም እንክለና ፣ ኢስላም ከም ሃይማኖታዊ ስርዓት ምስቲ በተን ዳሕሮት መዓልታት
ዝመጽእ ስርዓት ናይ ጸረ ክርስቶስ ኣዝዩ ዝሰማማዕ ባህርያት ኣለዎ። ሓሶትን ፣ ምትላልን !

መሓበሪ

- 1. Sunan Abu Dawood *Book 14, Number 2631*: Narrated Ka'b ibn Malik

¹⁰ህዝበ ሓሶት (People of Falsehood) - ቁርኣን ፣ ዘይሙስሊም ኣህዛብ ንምግላጽ ዝጥቀሙሉ ናይ ኣሽሙር ስም።

2. Hadith Imam Jafar Sadiq Footnote. #1 Usool al Kafi, p.88
3. ibid. Ft. #2, Ibid, p.522
4. A Shite Encyclopedia October 1995
Revised January 2001 <http://www.al-islam.org/encyclopedia/chapter6b/1.html>
5. Ibn Kathir's Tafsir -Surah 16:106 www.tafsir.com
6. Confirmed by At-Tabari and narrated by Abd al-Razak, Ibn Sa'd, Ibn Jarir, Ibn Abi Hatim, Ibn Mardawayh, al-Bayhaqi in his book "al-Dala-il," <http://www.alislam.org/encyclopedia/chapter6b/1.html>
7. Sunan al-Bayhaqi and Mustadrak al-Hakim <http://www.alislam.org/encyclopedia/chapter6b/1.html>
8. Ibn Kathir's Tafsir -Surah 3:28 www.tafsir.com
10. Al-Sirah al-Halabiyah, v3, p61, <http://www.alislam.org/encyclopedia/chapter6b/1.html>
11. Bukhari Volume 5, Book 59, Number 369 Narrated by Jabir bin 'Abdullah
12. Islam Review, *Lying in Islam*, Abdullah Al Araby <http://www.islamreview.com/articles/lying.shtml>
13. Ahmad ibn Naqib al-Misri, *The Reliance of the Traveller*, translated by Nuh Ha Mim Keller, (Amana publications, 1997), section r8.2, p 745
14. Ulum id Din pp. 3,137 As quoted in *Islam and Terrorism*, Mark Gabriel (Lake Mary, Charisma House 2002), p. 95
15. Islam Review, *Lying in Islam*, Abdullah Al Araby <http://www.islamreview.com/articles/lying.shtml>

ምዕራፍ - ዓሰርተው ሸውዓተ

ራዕድን ፣ ምኽራድ እምነትን

ዓቢ ክሕደት

ምናልባት እቲ ቀንዲ ዜጉህይን ልብኻ ዚሰብርን ክስተት ናይተን ዳሕሮት መዓልታት እንተሃልዩ መጽሓፍ ቅዱስ እቲ ዓቢዩ ክሕደት (The Great Apostasy) ዝብሎ ፍጻሜ እዩ። መጽሓፍ ቅዱስ በተን መዓልታት እቲአተን ብዙሓት ስም የሱስ ክርስቶስ ዝጽውዑ ዝነበሩ ክርስትያን ከይተረፉ ንክርስቶስ ካብ ምስዓብ ገጾም ክመልሱ ዋላውን ንየሱስ ከምዘይፈልጥዎ ኢሎም ክኸሕዱ ምዃኖም የስተምህር። ብዛዕባ እዚ ዘጨንቕ ናይ ሕንፍሽፍሽ እዋናት ክሃረብ ከሎ የሱስ ከምዚ ኢሉ ነይሩ ፣

ሽዑ ብዙሓት ኪዕንቀፉ¹¹ ፡ ንሓድሕዶም ኣሕሊፎም ኪዋሃህቡ ንሓድሕዶምውን ኪጸላልኡ እዮም።

-- ማቴ24:10

ሃዋርያ ጳውሎስ'ውን ኣብ ልዕሊ ሓደ ኣጋጣሚ ፣ እቶም ኣመንቲ “የሱስ ክርስቶስ ተመሊሱ” ኢሎም ከይጋገዩ ኣሕሚሙ ኣጠንቂቓዎም ኣሎ። ጳውሎስ ቀጺሉ ምጽኣቱ ከመይ ከምዝኸውን ከብርሃሎም ከሎ “ቅድም እቲ ዓቢዩ ክሕደት ከይኮነን እቲ ሰብኣይ ዓመጻ (ጸረ-ክርስቶስ)'ውን ከይመጸን እታ መዓልቲ ጐይታ (ምምላስ የሱስ) ኣይክትኸውንን እያ” እንዳበለ የእዊ።

ቅድም ክሕደት ከይኮነ፡ እቲ ርእሱ ኣምላኽ ምዃኑ እናርአዮ፡ ኣብ መቐደስ ኣምላኽ ክሳዕ ዚቐመጥ፡ ኣምላኽን ቅዱስን ኣብ ዚብህል ዘበለ ዚትንስእን ዚዕበን ሰብኣይ ዓመጻ፡ እቲ ወዲ ጥፍኣት፡ ከይተገልጸ፡ እታ መዓልቲ እቲኣ ኣይትመጽእን እያ እሞ፡ ብዝኸውነ እንተ ኸውነ ሓደ'ኳ ኣየስሕትኩም።

--2ተሰ2:3-4

በቲ ዳሕራይ ዘመናት ግና ገሊኦም እምነቶም ክሒዶም፡ ንመናፍስቲ ስሕተትን ንምህር ኣጋንንትን ከም ዚስዕቡ፡ እቲ መንፈስ ብግሁድ ይብል ኣሎ።

--1ጢሞ4:1

ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ፣ ቅልጡፍ ዝኸውነ ዕቤት ኢሰላም ምስቲ ዝመጽእ “እቲ ዓቢዩ ክሕደት” (The Great Apostasy) እንታይ ምትእስሳር ኣለዎ ክንርኢ ኢና። ከምኡ'ውን ጸረ ክርስቶስ ንኸዕወት ፣ራዕዲ (ሸበራ) እንታይ ተራ ከምዝጻወት ብዝሓሸ መልክዑ ክንድህስሶ ክንፍትን ኢና።

¹¹ ኣብ ናይ እንግሊዝኛ መጽሓፍ ቅዱስ ፣ “እምነት ሓዲጐም ንድሕሪት ክምለሱ” ይብል።

ምልዕዓል ኢሰላምን ዓለማዊ ጽልዎኑን

ሓደ ኻብቲ ሕመረታዊ ዶክትሪን ናይ ኢሰላም ፣ኣላህ ኩሉ ዝኸእል ስለዝኸነዎን በቲ ፍጹም ዝኸነዎን ልኡላውነቱን ስልጣኑን ምእማን ዚብል እዩ። ስለዝኸነዎን ድማ ብዙሓት ሙስሊም ንምንታይ እዩ ኣላህ ሃይማኖቱ ንክንድዚ ዝኣክል ብዙሕ ዘመናት ብጽልዎኑ ድሕሪ ክርስትና ክስራዕ ኣፍቂዱ ኣይወሓጠሎምን እዩ። በቲ ሓደ ወገን ኣላህ ኩሉ ዝኸእል ሓያል እንተኸይኑ ኢሰላምውን እቲ እንኮ ንሱ ዝቐበሎ ሃይማኖት እንተኸይኑ ፣ ንምንታይ እዩ ደኣ ከም ክርስትና ጸላዊ ሃይማኖት ዘይኮነ፣ እዚ ኣብቶም ሓቃዊ ሙስሊም ርእሱ ዝኸኣለ ቀጻሊ ዝኸርኩሕ ዘይተመለሰ ሕቶ እዩ። ናተይ ኣመት ግና ከምዚ እዩ ፣ ከምዚ ዘለዎ እንተቐጸሉ ኣብዘን ዝቐጸላ ሓደት ዕቁዳት ኢሰላም ብዕቤቱ ንክርስትና ክቀራረቦ ምስ ጀመረ ፣ ወጥሪ ናይዚ ሕቶ ብተዛማዲ እንዳሃደኦ ክኸይድ እዩ ፣ ከምውጽኢቱ ኣብ ኢሰላም ዝፍጠር ስነ ኣእምሮአዊ ሓይሊ ኣዘዩ ክዓቢ እዩ ፣ ነቲ ዝፍጠር ናህሪ ምልዎጥ ድማ ኣብዚሑ ነዳዲ ክውስኸሉ እዩ። በንጻሩ እዚ ስነ ኣእምሮአዊ ወጥሪ ናብ ክርስትና ገጹ ክቐንዕ እዩ። እቲ ሕቶ ፣ ኣምላኽ ኩሉ ዝኸእል እንተድኣ ከይኮይኑ ከመይ ኢሉ ጽልዎ ናይ ክርስትና እንዳጠፍኦ ጽልዎ ናይ ኢሰላም ኸኣ እንዳበርትዕ ሱቕ ኢሉ ይርኢ ክኸውን እዩ። ከመይ ኢሉ እዩ መሓመድ ልዕሊ የሱስ ጸላዊ ኩይኑ፣ እዚ ንሙስሊም ብዙሕ ፍናን ክስንቐም ከሎ ፣ ነቶም ሓቕኛ ክርስትያን ኸኣ ምላሽ ዘይብሉ ሕቶ ክኸውን እዩ ! በዚ ዝኣክል ካብ ምጅማር ኢሰላም ኣትሒዙ ዘይተራእየ ሓዲሽ ውዕውዕ መንፈስ ኣብቲ ሃይማኖት ውሽጢ ክፍጠር እዩ። ሰባት በቲ ሃይማኖት ክግደሱ ክጅምሩ እዮም። ዘይጥዑም ዘረባ ክዛረብ ደልዩ ኣይኮንኩን ግና ፣ ሓደ ግምት ኣለን ፣ ልክዕ ኢሰላም ንክርስትና ኣርኪቡ ቅድሚ ምሕላፉ ኣብቲ ዝመዓራረዩሉ ደረጃ ምስ በጽሖ ሽዑ ቅልጣፌ ናይ ዕብዮቱ ኣብ ሓጺር እዮን ብዕጽፍታት ክውስኽ እዩ። ከም ተገገታቲ ዓረብያ ሓቕነቱ ከየጽረኻ ብይእቶ ኣሎ ዝመጽእ ምልዎጥ ክበዝሕ እዩ። ኣብዚ ግዜ እዚ ምስክርነታት ሓደ ኻብቲ ቀንዲ መሳርሒ ክኸውን እዩ። ሰባት ድሕሪ ሰባት እምነቶም ክልውጡ ምስ ጀመሩ ፣ ሙስዛሕቲአም ምዕራባውያን ኣብ ኢሰላም ዝነበሮም ኣረኣእያ ዳግመ ግምት ክገብሩሉ ክቐሰቡ እዮም። ከምቲ ቅድም ኢሰላም ከም ረቐቒ ዘይሓሰብዎ ዝነበሩ ኣይኮነን ክኸውን ፣ ብፍላይ ፍሉጣት ሰባትን ቅኑዓት ሰባትን እምነቶም ክልውጡ ከለዉ ፣ ሽዑ ኢሰላም ፈጺምካ ሸለል ተባሂሉ ዘይሕለፍ ሃይማኖት ክኸውን እዩ። በቲ ሓደ ሸነኽ ናይዚአም ከምዚ ዝበሉ ሰባት ምስክርነት ርእሱ ዝኸኣለ ዓቢዩ ጽልዎ ስለዘለዎ ፣ ብዙሓት ሰባት ኢሰላም ናይቶም ዘይተማህሩ ድሕር ሃይማኖት እዩ ዚብል ጉልባብ ገጸም ክቐላዕ እዩ። በዚ ምኽንያት ብዙሓት ምዕራባውያን ንሓቕነት ኢሰላም ብዝበለጸ ኣተኩሮ ክህብዎ እዮም። ሎሚ ኣብ ኣሜሪካ ፣ ሃይማኖት ዘይነበሮም ሰባት ናብ ኣምላኽ ክመጹ እንተደልዮም ፣ እቲ ክኸዱሉ ዝግባእ ቦታ ናብ ቤተ ክርስትያን ምዃኑ እዩም ዝኣምኑ። እቲ ሕቶ ኣበየነይተን ቤተ ክርስትያን ይኸይድ ዚብል ጥራይ እዩ። ኢሰላም ጽልዎኑ እንዳዓበየ ምስ ከደ ግና እቲ ሕቶውን ክልወጥ እዩ። ክርስትያን ድዩ ክኸውን ወይስ ሙስሊም፣

ኣብዚ ግዜ እዚ ፣ እቲ ዓለማዊ ዕብላኣ ዚብል ዘይድቕስ ውሽጣዊ ፈኸምታ ናይ ኢሰላም ብብርቱዕ ምልዕዓል ክትንሰእ እዩ። ኣብ ማሕበረ ሰብ ሙስሊም ነዚ ዓላማ ናብ መፈጸምታኡ ንምብጻሕ ዝፍጠር ስነ ኣእምሮአዊ ነዳዲ ዓቢ ክኸውን እዩ። ኣብዚ እዮን ኣሜሪካ ካብተን ርእሰ ሓያላን ሃገራት ንታሕቲ ዘውርዳ ዝኸነዎን ነገር ምስ ዘጋጥም እቲ ዝፍጠር ፈንጠዝያ ጥርዙ ክበጽሕ እዩ። እዚ ናተይ ግምት እዩ ፣ ግና ኸኣ ኣብቲ ናይ መወዳእታ ዘመን ትንቢታት መጽሓፍ ቅዱስ ኣሜሪካ ከም ሀገር ዝኸነዎን ኣገዳስነት ዘይብላ እያ እም ፣ ብዙሓት መምህራን መጽሓፍ ቅዱስ ቅድሚ እተን ናይ መወዳእታ መዓልታት ጽልዎ ናይ ኣሜሪካ ከም ዓብላሊት ሃገር ዘህስስ ቀሊል ዘይኮነ ክስተት ከምዘጋጥማ ይዛረቡ። ዋላ'ኳ እዚ ክኸውን ትምኒት እንተዘይሃለወን ፣ ግና ታሪኽ ባዕሉ ምትንሳእን ምውዳቕን ነገሲታት ከም ምብራቕን ምዕራብን ጸሓይ ዝደጋገም ነገር ምዃኑ ኣርእዩና እዩ። ሕጂውን ግምተይ እዩ ግና እዚ ክልቲኡ ኣጋጣሚታት ማለት

ምልዕዓል ናይ ኢስላምን ምውዳቕ ናይ ኣሜሪካን ኣብ ሓደ ግዜ እንተኣጋጠሙ ብርግጽ ናይ ነዊሕ እዋን ትጽቢት ሙስሊም ኣብ መወዳእታኡስ ስጋ ክለብስ እዩ። እቲ ናይ ነዊሕ እዋን ናፍቆት ዝሰመረ ክሳዕ ዝመስል እቲ ናይ መዛዘሚ ሕንጻጽ ኣብ ቀረባ ርሕቀት ክርእ ክጅምር እዩ። ድሕርዚ ዘጋጥም ሓደ ነገር ኣሎ ...

ተመራመርቲ ታሪኽ ብቐጻሊ ከምዚብልዎ ኣብ ታሪኽ ካብ ዝተራእዩ ዝኸፍኡ ህልቂታት ፣ እቶም ቀንዲ በቲ ህልቂት ዝፍጽም ዘሎ ኣካል መለኰታዊ ትእዛዝ ኣለዎም ተባሂሎም ምስ ዝእመነሎም ወይ ኸኣ ብስም ኣምላኽ ተባሂሎም ምስ ዝግበሩ እዮም። እዞም ከምዚ ዝበሉ ህልቂታት በቲ ግፍዒ ዝፍጽም ዘሎ ኣካል ከም ግፍዒ ኩይኖም ስለዘይረኣዩኳ ደኣ በንጻሩ መግለጺ ጅግነትን ንጽህናን ተሓሲቦም ክሳዕ እቲ ዝኸፍኡ ኣራቂታዊ ደረጃ እዮም ዝበጽሑ። በዚ ከምዚ ናይ ማህዲ ጭካኔውን ብቀሊሉ ዕሸሽ ተባሂሉ ክሕለፍ ምጃኑ ርዳእ እዩ። ግደ ሓቕስ ፣ እዚ ነገር በዲንቲ ሙስሊም ፣ ነቲ ዝመጽእ ዘመን ሰላም ንምድላው ምእንትን ነቶም ኣብ ምድሪ ዝተረፉ መንሸሮ ሓገሒግካ ከም ምጽራይ እዩ ክርእ። ብዛዕባ እቶም ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ማህዲ እምነቶም ምልዋጥ ዝኣበዩ ተረፍ፣ ዝውሰደሎም ስጉምቲ ክዛረብ እንከሎ ፣ ኣያቶላህ ኢብራሂም ኣሚኒ ኣብ *Al-Imam Al-Mahdi: The Just Leader of Humanity* (ኣል ኢማም ኣል ማህዲ ፣ እቲ ፍትሓዊ መራሒ ፍጥረት ሱብ) ዚብል መጽሓፉ ፣ ከምዚ ይብል ፣

እዞም ጉጅለ ሰባት እዚኦም ንዝኹነ ሕጊ ዘይግዝኡ ተታረኽትን ነቐጻትን እዮም። እዚኦም ንውልቃዊ ረብሓኦም ንምሕላው ኣንጻር ማህዲ ዝኹነ ነገር ካብ ምግባር ድሕር ኣይብሉን እዮም። ብተወሳኺ ፣ እዞም ሰባት ብዝተኸእሎም መጠን ነቶም ምስ ዓላማ ማህዲ ወጊኖም ዝዋግኡ ፣ ሞራሎም ንምስባር ናይ ሓይለቦኦም ዝጽዕሩ እዮም። ስለዚ ናይ እዚኦም ሕማቕ ጽልዋ ከተጥፍኡ እንተኹይንካ ብዘይካ ኩናትን ደም ምፍሳስን ካልእ ፍታሕ የልቦን።¹

እቲ መፈጸምታ ፣ እቲ ናይ መወዳእታ ዓወት ፣ እቲ ትምኒት ብዙሕ ዘመናት ግዚኡ ኣኺሉ ኣብ ኢድ ምስ በጽሖ ፣ እዚ ነገራት እዚ ከም ዘይፍትሓውነት ኣይክርኡን እዩ። ዋላውን ቅሉዕ ቅትለት ከም ገበን ኣይክሕሱብን እዩ ፣ ከመይ እቲ ኣብ ኣፍ ደገ ዝበጽሖ ዛዘሚ ሸቶ ኢስላም ንኸብጻሕ እንተተደልዩ ደኣ ብግዲ እዩ እዚ ክኸውን!

ሱቶኮልም ሲንድሮም

በቲ ካልእ ሸነኽ ፣ ብዘይ እዚ ኣብ ሞንጎ ሙስሊም ዝፍጠር ሞራላዊ ብራኽ ፣ ልክዕ ብማዕራሕ ኸኣ ኣብቶም ሙስሊም ክኹኑ ድሌት ዘይብሎም ሰባት ራዕዲ ክፍጠር እዩ። እዚ ናብ ካልእ በተን መወዳእታ መዓልታት ዝፍጠር ስነ ኣእምሮኣዊ ረጃቢ ይመርሓና - ራዕዲ። ብልክዕ ንምዝራብ ድማ ሳይኩሎጂስትስ ፣ “The Stockholm Syndrome” (ምልክት ሱቶኮልም) ዚብልዎ ስነ ኣእምሮኣዊ ኩነት እዩ። ከመይ ማለት ክገልጻልኩም ኣፍቅዱለይ። ከምቲ ኣቐዲምና ዝበልጥዮ ግዝኣት ጸረ ክርስቶስ ክልተ ገጽታ ዘለዎ ግዝኣት እዩ። በቲ ሓደ ኢድ መንፈሳዊ ነገራት ዝሓዘ ሃይማኖታዊ ምንቅስቃስ ክኸውን እንከሎ ፣ በቲ ካልእ ኸኣ ብምኽሪ ኣጋንንቲ ዝተጠጅኦ ብፍረ ሲኦል ዝመልኦ “ንኹላ ምድሪ” ዝረግጽን ዝጥሕንን ወተሃደራዊ ምንቅስቃስ ድማ። መጀመርያ እዚ ክልቲኡ ነገራት ክትርእዮ ከለኻ ዝሳነ ኣይመስልን ብፍላይ ንሕና ኣብ ምዕራብ ንነብር ፣ ሃይማኖትን ስግደትን ብፍቕሪ ናይቲ ትሰግደሉ ዘሎኻ ተደራኽካ ብዘይ ኣስገዳድ ዝግበር ወለንታዊ ዕዮ ጌርና ኢና ንርእዮ። ኣብ መጽሓፍ ራእይ ዮሃንስ ግና ንሳይጣንን ነቲ ኣራቂትን ዝሰግዱሉ ሰባት ዘለዎም ቅንነት ናይ ኣእምሮ ከምኡ ኣይመስልን። “ንሳቶም ከኣ፡ ነቲ ኣራቂት ሰልጣን ሰለ ዝሀቡ፡ ነቲ ገበል ሰገዱሉ፡ ነቲ ኣራቂትውን፡ ነዚ ኣራቂት እዘሰ መን ይመስሎ? መንክ ኺዋግኦ ይኸእል? እናብሉ ሰገዱሉ” ይብል። ኣብዞም ሰገድቲ “ክትሰዕሮም እንተዘይከኣልካስ ሕበሮም” ዚብል ብፍርህን ራዕድን ዝተደረገኸ ቅንነት ናይ ኣእምሮ ኢና ንረክብ። እዚ ጽቡቕ ኣብነት ናይ *Stockholm Syndrome* እዩ።

ስቶኮልም ሲንድሮም ብተደጋጋሚ ዝርእስ ኣእምሮአዊ ኩነት ኮይኑ ፣ ሰባት ንብዙሕ ጊዜ ብምፍርራህ ፣ ብጭቁና ምስ ዝተሓዙ ድሕሪ ጊዜ ነቶም ሰቆይቶም ክሕግዝዎምን ስለኡም ክሕለቑን ይጅምሩ። ቅድሚ ገለ ጊዜ ዘጋጠመ ዛንታ ናይታ ውርይቲ ጋዜጠኛን ተዋሳኢትን ዝነበረት ፓትሪሻ ሄርስት ነዚ ጽቡቕ ኣብነትና እዩ። Symbionese Liberation Army ብዝብሃሉ ዕጡቓት ጉጅለ ተጨውያ ድሕሪ ምጥፋኣ ድሕሪ ገለ ጊዜ ንሳውን ሓቢራቶም ብረታዊ ዝምታ ናይ ባንክ ኣካይዳ። ኣብዘም ሰገድቲ ምስ እንምለስ ድማ ንሳቶም ብብዙሕ ምፍርራህን ምርጋጽን ምስ ሓለፉ “ነዚ ኣራዊት እዘስ መን ይመስሎ?” እንዳበሉ ብኣድናቕት ክሰግዱሉ ምጂኖም ኢና ንርኢ።

ስቶኮልም ሲንድሮም ፣ ኣብዚ ኣርእስቲ እዚ ተመርኩሶም ብዙሓት ሳይኮሎጂስትስ ፣ ኣብ መንገዱ ግዳያት ናይ ሸበራ ወይ ጭቁና ዝኹኑ ሰባትን ኣብ መንገዱ እቶም ጨቁንቶምን ዝፍጠር ናይ ባህሪ ተዛማድነት እንታይ ከምዝመስል ኣብ ዝገበርዎ መጽናዕቲ ፣ ዝረኹብዎ ውጽኢት ኣዝዩ ዘገርም እዩ። ነዚ መጽናዕቲ ብዝምልከት ፣ (ምስ ኣርእስትናውን ስለዝተሓሓዘ) ኣብ ሓዲ ዓንቀጽ *The Stockholm Syndrome: Not Just For Hostages* ብዚብል ኣርእስቲ ከምዚ ዝሰዕብ ነንብብ ፡

ስቶኮልም ሲንድሮም ኣብ መንገዱ ጨቋኒ ኣካልን (ማራኺን)፣ ተጨቋኒ ኣካልን (ምሩኽን) ዝፍጠር ናይ ስምዒት ምትእስሳርን ጽግዕተኝነትን እዩ። “ሓዲ ሰብ ንነዊሕ ጊዜ ዘፈራርሃካን ፣ ከይቀትለካ ድማ ብጽኑዕ ዘሰግኣካን እንተነይሩ እሞ ድሕሪ ጊዜ ግና ብዝኹነ ይኹን ምኽንያት ከይቀተለካ እንተተሪፉ” . . . እዚ ምፍርራህ እዚ ካብ ልዕሌ ኻ ብምእላዩ ጥራይ ዝፍጠር ናይ ሩፍታ ስምዒትነት ዓቢ ካብ ምጂኑ መጠን ነቲ ጠንቂ ናይ ሸግርካ ዝኹነ ኣካል ዝህልወካ ጽልኣት ዳርጋ የልቦን። “. . . ዝኹነ ግዳይ ብህይወት ናይ ምንባር ድሌቱ ኻብቲ ነቲ ሸግር ዝፈጠረሉ ዘሎ ኣካል ናይ ጽልኣት ስምዒቱ ኣዝዩ ስለዝዛይድ . . . ጨቋኒኡ ከም ሕያዋይ ሰብ ዋላውን ከም መድሓኒኡ ገይሩ ክሳዕ ዝጥምቶ ይኸውን።”²

እዚ ክስተት እዚ ፣ ኣብታ ብቐጻሊ ግብረ ሸበራዊ ተጻብኢታት ትህወኽ ዘላ ሀገረ እስራኤል ኣብ ባይታ ይሰርሕ ኣሎ። ጆርጅ ሩቢን ኣብ ግንቦት 2000 ፣ ኣብ መጽሔት *Commentary* ምልክታት ስቶኮልም ሲንድሮም ብብዝሒ ኣብ ሀገረ እስራኤል ይርከብ ይብል ፣

ድሕሪ እቲ መወዳእታ ዘይብሉ ን50 ዓመታት ዝቐጸለ ኩናት ፣ ሙብዛሕቲኦም እስራኤላውያን ድሕነት ሀገሮም ምሕላው ክጽወር ዘይከኣል ከቢድ ሸኽሚ ዝኹኖም ይመስል። እቶም ንሓያሎ ክፋል ናይ ትምህርቲ ፣ ሚድያ ፣ ባህልን መንግስትን ዝተቐጸጸሩ ፣ ምሕደራ ኣይሁድ ዘይድግፉ ጸጋማውያን ተቐውምቲ ሰልፊ ፣ ኣዕራብ ንእስራኤል ከጥፍእዎ ምድላዮም እቲ ጠንቂ ኣይሁድ ባዕሎም ምጂኖም ይኸሱ። ሙብዛሕቲኦም ኣይሁዳውያን ብ “ስቶኮልም ሲንድሮም” ዝተጠቐዑ ይመስሉ። ዋላ’ኳ ግዳይ ጽልኣት ኣዕራብ እንዳኹኑ ምስ ጨቁንቶም ይውግኑ ኣለዉ።”³

ኣብዚ ትዕብዝቲ እዚ ሩቢን በይኑ ጥራይ ኣይኮነን። ውሩይ እስራኤላዊ ጸሓፊ ኣሃሮን ሜገድ ንትዕብዝቲ ሩቢን ወሲኹ ከምዚ ብምባል የራጉዶ ፣

ሓዲ ቅድሚ ሕጂ መዳርግቲ ዘይተረኸበ ትንግርቲ ንርእይ ኣሎና። ብዙሓት ግኑናትን ሕፉራትን እስራኤላውያን ሰብ ዝና ከይተረፉ ምስቶም ብቐሉዕ ንምድምሳስና ዝጽዕሩ ሰባት ብስምዒትን ሞራልን ክውግኑ ንርእዮም ኣሎና።”⁴

ሳይኮሎጂስትስ ምልክታት ስቶኮልም ሲንድሮም ኣብቶም ግዳያት እስላማዊ ግብረ ሽበራ ዝኹኑ እስራኤላውያንን ዜጋታት ካልኣት ሃገራትውን ከምዝተገቡብዎ ይገልጹ። ልክዕ ከምኡ ኣራዊታዊ ግዝኣት ጸረ-ክርስቶስ'ውን ብዓለም ደረጃ ነዚ ተርእዮ ክሰርሓሉ እዩ። ሰባት ብከቢድ ራዕዲ ምስ ተጠቕሑ ድሕሪ ግዜ ነዚ ኣራዊት ክሰግዱሉ ክጅምሩ እዮም። እቲ ጨቓኒ መድሕን ክኸውን እዩ።

እም ሕጂ ኸ ጅሚሩ ኣሎ ዶ፡

ድሕሪ ሰርሒት 9-11 ብዝሒ ናይቶም እምነቶም ናብ ምስልምና ዝለወጡ ሰባት ሰማይ ምስቃሉ ፣ ምናልባት ሓደ ኻብቲ ምክንያታት እዚ ክኸውን ይኸእል እዩ። ብርትዓውን ምክንያታውን ኣተሓሳስባ ፣ ሰርሒት 9-11 ሰባት ክፋእነት ኢሰላም ርእዮም ካብኡ ከምዝሃድሙ ክኹኑ እዮም ዘብል ይመስል ይኸውን ፣ እቲ ውጽኢት ግና በንጻር ናይዚ እዩ ነይሩ። ብዝሒ ናይቶም ናብ መሳጊድ ዝኸዱ ዝነበሩ ሰባት ብተግጻጻፊ እዩ ወሲኹ። ድሕሪ 9-11 ናብ ኢሰላም እምነቶም ዝለወጡ ሓደ ኻብቲ ብዙሕ ምስክርነታት እዚ ክንብል። እቲ ዛንታ ኣብ መጽሔት *The New York Times* ካብ እቶም “በሽሓት” ዝቐጸሩ እምነቶም ዝለወጡ ሰባት ፣ ናይ ሓንቲ ንእሽቶ ኣሜሪካዊት ሰበይቲ እዩ ፣

ሻኖን ስታሎክ ስለምንታይ ከምኡ ገይራ ርግጻኛ ኣይኮነትን ፣ ግና ምጭዋይ ናይተን ነፈርቲ ምስ ሰምዐት ተቐላጢፋ ከይዳ ኣብ ቦርሳኣ ተቐሚጡ ዝነበረ መጽሓፍ ብምውጻእ ፣ ሻሃዳ¹² (ወግግዊ ኣዋጅ እምነት ኢሰላም) ደጊማ። ድሕሪ 12 መዓልቲ ድማ ብወግዲ እምነታ ከምዝለወጠት ኣፍሊጣ።⁵

ነዚ ዛንታ እዚ ዝመስል ካልእ ኣሸሓት ዛንታት ኣንቢቦ ኣለኹ። ናይዚ ዛንታት እቲ ዝገርመኒ ክፋሉ ግና ዳርጋ ኩሉ መንፈሳዊ ወይ'ውን ኣእምሮኣዊ ርትዒ ዘይብሉ ምዃኑ እዩ። ሙብዛሕቲአም እምነቶም ዝለወጡ ፣ እንታይ እዩ ከምኡ መግቢ ምክንያቶም ንባዕላቶም ብልክዕ እዚ እዩ ኢሎም ኢዶም ከመልክትሉ ዝኸእሉ ነገር የብሎምን። “ስለምንታይ ከምኡ ገይራ ርግጻኛ ኣይኮነትን . . . ” ፣ ወ/ት ስታሎክ ናይ ኣሸሓት ሞት ዜና ምስ ሰምዐት ክትቁጸጽዎ ዘይከኣለት እምነትካ ናይ ምልዋጥ ድሌት እዩ ኣብ ውሽጣ ተፈጠሩ ፣ እም ኸኣ ናብቲ ምክንያት ሞት ናይዞም ኣሸሓት ሰባት ጠንቂ ዝኹነ ናብ ሃይማኖት ምስልምና እዩ። ኣብ ከም በዓል ወ/ት ስታሎክ ዝኣመሰሉ ሰባት እስላማዊ “ራዕዲ” እቲ ዝድለ ውጽኢት እዩ ኣምጺኡ። ብርግጽ ኣሳማ ቢን ላደን ነዚ ምስ ሰምዐ ተሓጺሱ ኣሎ።

እዚታት ግና መጀመርታ ጥራይ እዩ ፣ በተን መወዳእታ መዓልታታት ግብረ ሽበራን ራዕድን በሽሓት ዕጽፍታት ክውስኽ እዩ። መጽሓፍ ቅዱስ ከይተረፈ ነቶም ኣብ ምድሪ ዝነበሩ ከቢድ ራዕዲ ከምዝወድቆም ይነግረና። “ነዚ ኣራዊት እዝስ መን ይመስሎ፣ መን ከ ክዋግኦ ይኸእል፣ ምጽራር ኣየዋጽኣናን እዩ ፣ ካብ መጠን ንላዕሊ ሓያል እዩ እም!” ክብሉ እዮም። መጽሓፍ ቅዱስ ወሲኹ ፣ ኩሎም ዓሌታትን ፣ ህዝብታትን ፣ ቋንቋታትን ሀገራትን - ኩሎም ኣብ ምድሪ ዝነበሩ ነዚ ኣራዊት ከምዝሰግዱሉ ይነግረና።

ሎሚ ንርእዮ ዘሎና ጠጥዒ ናይዚ ኣጋውል ጥራይ እዩ። ጸረ-ክርስቶስ ምስ መጻ ግና ብምልኣት ፍሪኡ ክግለጽ እዩ። እቲ ኣራዊት ምስ መጻ ንዓለም ብምልኣታ ብሰም ሃይማኖቱ ብግብረ ሽበራ ክኸድና እዩ።

¹² ኣዋጅ ናይ ሻሃዳ “ላ ኢላሃ ኢላላህ መሓምድ ኣርራሱሉላህ” ይብል። ብትግርኛ ክትርጎም ከሎ ፣ “በዚይ ኣላህ ኣምላኽ የልቦን ፣ መሓመድ ድማ መልእኽተኛኡ/ነቢዩኡ እዩ” ዝብል ትርጉም ኣለዎ።

ሕጂ'ውን ራዕዲ ኣብ ክልቲኡ ስርዓታት ናይ ጸረ ክርስቶስን ኢስላምን ናይ ባዕሉ ኣገልግሎት ከምዘለዎ ርኢና ኣለና።

መሓበሪ

1. Ayatollah Ibrahim Amini, *Al-Imam Al-Mahdi: The Just Leader of Humanity*, Translated by Dr. Abdulaziz Sachedina
2. Dee L.R. Graham, Edna Rawlings, and Nelly Rimini, *The Stockholm Syndrome: Not Just For Hostages*, Available at <http://www.yahoodi.com/peace/stockholm.html#howwel>
3. George E. Rubin, Letters, Commentary Magazine, May 2000
4. Aharon Megged, Israeli novelist The Center for Ethnic Jewish Studies <http://www.yahoodi.com/peace/stockholm.html#howwel>
5. Jodi Wilgoren, The New York Times, October 22, 2001 *Islam Attracts Converts by the Thousands, Drawn Before and After Attacks*

ምዕራፍ - ዓሰርተው ሸሞንተ

ሚዛናዊ ገምጋም እስላማዊን መጽሐፍ ቅዱሳውን ትረካ መወዳእታ መዓልታት

አብ መወዳእታ በዘን ንቐድሚት ዝቐጽላ ናይ መወዳእታ መዓልታት አብ መንገዱ ኢስላማውን መጽሐፍ ቅዱሳውን ትንቢታት መወዳእታ ዘመን ዘሎ ዘሰንበድ ተመሳሳልነት ጽሚቕ ትሕዝቶኡ ብምርኣይ ነዚ ክፍሊ እዚ ክንጻጽዎ ፡

- መጽሐፍ ቅዱስ ፡ ጸረ - ክርስቶስ ውሃ ዘበለ አብ ታሪኽ መወዳደርቲ ዘይተረኸቦ ፖለቲካዊ ፣ ወተሃደራውን ሃይማኖታውን መራሒ ኩይኑ በተን ዳሕሮት መዓልታት ክግለጽ እዩ።
- ኢስላም ፡ ማህዲ መዳርግቲ ዘይብሉ ፖለቲካዊ ወተሃደራውን ሃይማኖታውን መራሒ ኩይኑ በተን መወዳእታ መዓልታት ክግለጽ እዩ።
- መጽሐፍ ቅዱስ ፡ ነቢዩ ሓሶት እቲ ብኻልኣይ ደረጃ ዝሰራዕ ሰብ እዩ። ንሱ በተን ዳሕሮት መዓልታት ከም ቀንዲ ተሓባባርን ኣፈጻሚ ትእዛዝን ናይ ጸረ ክርስቶስ ክኸውን እዩ።
- ኢስላም ፡ ሙስሊም የሱስ (ዒሳ) በተን ዳሕሮት መዓልታት ዝመጽእ ኻልኣይ ጉሉሕ ሰብ እዩ። ድማ ንማህዲ ተሓጋጋዚኡ እዩ።
- መጽሐፍ ቅዱስ ፡ ጸረ ክርስቶስን ነቢዩ ሓሶትን ኣዝዩ ዝበለጸ ሰራዊት ብምትንሳእ ንኹለን ሀገራት አብ ትሕቲ ግዝኣት ስልጣኖም ከምጽኡ ክብሉ ናብዛ ምድሪ ብዙሕ ጥፍኣት ከምጽኡ እዮም።
- ኢስላም ፡ ማህዲን ሙስሊም የሱስን ንኹለን ሀገራት ናይዛ ምድሪ ክገዝእ ዝብገስ ብርቱዕ ሰራዊት ክህልዎም እዩ።
- መጽሐፍ ቅዱስ ፡ ነቢዩ ሓሶት ቁርባን በጊዕ ዝገበረ ገበል ከምዝኸውን ተገሊጹ ኣሎ።
- ኢስላም ፡ ሙስሊም የሱስ ቃል ብቃሉ ብስም እቲ ዓለም ብምልእታ ትፈልጦ “ንንሸል ኣምላኽ ፡ የሱስ ክርስቶስ” ኺመጽእ እዩ። ግና ኸኣ ዘይከም እቲ ንኹሎም ጥፋኣት ክደሊ ዝመጸ የሱስ ዘይከውነስ ፡ ንኹሎም ሃይማኖት ኢስላም ዘይተቐበሉ ዘበሉ ክቐትሎም እዩ።
- መጽሐፍ ቅዱስ ፡ ጸረ ክርስቶስን ነቢዩ ሓሶትን ሓዲሽ ዓለማዊ ስርዓት ከቐሙ እዮም።
- ኢስላም ፡ ማህዲን ሙስሊም የሱስን ሓዲሽ ዓለማዊ ስርዓት ከቐሙ እዮም። (ንሱ ኸኣ ብሕጊ ሸሪዓ እትመሓደር እስላማዊት ዓለም ክኸውን እዩ)
- መጽሐፍ ቅዱስ ፡ ጸረ ክርስቶስን ነቢዩ ሓሶትን አብ ኩላ ዓለም ሓዲሽ ስርዓትን ሕግን ከቐሙ እዮም።
- ኢስላም ፡ ማህዲን ሙስሊም የሱስን አብ ኩላ ዓለም እስላማዊ ሕጊን ስርዓትን ክተኸሉ እዮም።
- መጽሐፍ ቅዱስ ፡ ጸረ ክርስቶስ “ግዝያትን ዘመናትን” ከምዝቐያይር ይንገረሉ።

- **ኢስላም :** ብርግጽ ማህዲ ምስ መጻ ንኢስላም ኣብ ኩላ ምድሪ እንድሕሪ ኣጽኒዕዎ ብድሕሪኡ ንቀዳምን ሰንበትን ከም ናይ ዕረፍቲ መዓልታት ከይከውን ኣትሪፍ ኣብ ከንዳኡ ዓርቢ ከም ቅዱስ ናይ ዕረፍቲ መዓልቲ ክገብሮ እዩ። ብተወሳኺ ንግሪጐርያን ካላንደር(A.D.) ኣጥፊኡ ኣብ ከንዳኡ ቦቲ ኣብ እስላማውያን ሀገራት ዝዝውተር ብእስላማዊ ካላንደር ሂጅራ (A.H.) ክትክእ እዩ።
- **መጽሓፍ ቅዱስ :** ጸረ ክርስቶስን ነቢዩ ሓሶትን ክልቲኦም ሓደ ዓለማዊ ሃይማኖት ዝምስርቱ ፣ ኣዝዮም ዝሓየሉ መንፈሳውያን መራሕቲ እዮም።
- **ኢስላም :** ማህዲን ሙስሊም የሱስን ኢስላም እቲ እንኮ ሃይማኖት ናይዛ ዓለም ክገብርዎ እዮም።
- **መጽሓፍ ቅዱስ :** ጸረ ክርስቶስን ነቢዩ ሓሶትን ዝኹነ ይኹን ነቲ ዘቐምዎ ሃይማኖት ዘይተቐበለ ሰብ ክቐትልዎ እዮም።
- **ኢስላም :** ልክዕ ከምኡ ማህዲን ሙስሊም የሱስን ዝኹነ ንሃይማኖት ኢስላም ዘይተቐበለ ሰብ ክቐትልዎ እዮም።
- **መጽሓፍ ቅዱስ :** ጸረ ክርስቶስን ነቢዩ ሓሶትን ዝጥቀሙሉ ኣገባብ ኣቀታትላ ምስያፍ / ርእሲ ምቕራጽ (Beheading) ዚብል እዩ።
- **ኢስላም :** ማህዲን ሙስሊም የሱስን ከም ልምዲ ናይ ኢስላም ሰብ ንምቕታል ናይ ምስያፍ ኣገባብ ክጥቀሙ እዮም።
- **መጽሓፍ ቅዱስ :** ጸረ ክርስቶስን ነቢዩ ሓሶትን ብዝተኻእሎም መጠንን ከንዲ ዝተኻእሎም መጠንን ንኣይሁድ ምጥፋእ ዚብል ኣጀንዳ ኣለዎም።
- **ኢስላም :** ማህዲን ሙስሊም የሱስን እንትርፎ እዮም ብድሕሪ ኣግራብን ኣኻውሕን ተሓቢኦም ዘምልጡ ሓደት ገዲፍካ ንኹሎም ኣይሁድ ክቐትልዎም እዮም።
- **መጽሓፍ ቅዱስ :** ጸረ ክርስቶስን ነቢዩ ሓሶትን ንዮርሳሌም መንዚያም ምእንትን ክሕዝዎ ወተሃደራዊ መጥቃዕቲ ከካይዱ እዮም።
- **ኢስላም :** ማህዲን ሙስሊም የሱስን ዮርሳሌም ግዝኣት ናይ እስላማዊ ኻሊፋ ክትከውን ብወተሃደራዊ መጥቃዕቲ ኣቢሎም ደጊሞም ክማርኻዎ እዮም።
- **መጽሓፍ ቅዱስ :** ጸረ ክርስቶስ ኣብ ቤት መቐደስ ናይ ኣይሁድ ዙፋኑ ብምትካል ኣብኡ ክቕመጥ እዩ።
- **ኢስላም :** ማህዲ ኻሊፋዊ ዙፋኑ ኣብ ዮርሳሌም ክተኸሎ እዩ።
- **መጽሓፍ ቅዱስ :** ነቢዩ ሓሶት ብዝተኻእሎ መጠን ብዙሓት ሰባት ምእንቲ ኬስሕት ብዙሕ ተኣምራት ክገብር እዩ።
- **ኢስላም :** ማህዲ ባዕሉ ኣብ ልዕሊ ማይን ንፋስን ኣእካልን ስልጣን ከምዝህልዎ ይንገር። ገጹ ብድምቀት ከምዘብርህውን ይንገር። በቲ ካልእ ወገን የሱስ ኣብዚ ምድሪ ኣብ ዝነበረሉ ዘመን ኩሉ ተኣምራት ክገብር ብኣላህ ሓይሊ ከምዝተዋህበ ሙስሊም ይኣምኑ እዮም እም ፣ ኻልኣይ ሳዕ ናብ ምድሪ ኺመጽእ ከሎ (ሙስሊም የሱስ ማለት እዩ) ተኣምራት ምግባር ክቕጽሎ ከምዝጸበይዎ ኣዝዩ ብሩህ እዩ።
- **መጽሓፍ ቅዱስ :** ጸረ ክርስቶስ ኣብ ኣምበላይ ፈረስ ከምዝቐመጥ ኣብ መጽሓፍ ራእይ ዮሃንስ ተጻሒፉ ኣሎ።
- **ኢስላም :** ማህዲ ጻዕዳ ፈረስ ከምዝሰርር ይንገር (ካብ መጽሓፍ ቅዱስ ካብ ሓደ ጥቕሲ ዝተወሰደ እዩ።)

- መጽሐፍ ቅዱስ : ጸረ ክርስቶስ ንሸውዓተ ዓመት ዝቐጽል ስምምዕ ሰላም ምስ እስራኤል ክገብር እዩ።
 - ኢስላም : ማህዲ ብመንጎኝነት ሓደ ኣይሁዳዊ (ካብ ሓረግ ሌዊ) ከምኡ ናይ ሸውዓተ ዓመት ስምምዕ ሰላም ምስ ኣይሁድ ክገብር እዩ።
 - መጽሐፍ ቅዱስ : የሱስ ክርስቶስ ንእስራኤል ኻብቲ ክድምስሳ ዝመጽእ ዓርሞሽሽ ልፍንታዊ ሰራዊት ናይ ጸረ ክርስቶስን ነቢዩ ሓዕትን ክድሕና እዩ።
 - ኢስላም : ዳጃል - እስላማዊ ጸረ ክርስቶስ - ብዙሓት ኣይሁዳውያን ሰዓብቲ ኣኪቡ ፣ ነቲ ህዝቢ ኣነ የሱስ ክርስቶስ እዩ ኢሉ ብምትላል ምስ ማህዲን ምስ ሙስሊም የሱስን ክዋጋእ እዩ።
 - መጽሐፍ ቅዱስ : መንፈስ ናይ ጸረ ክርስቶስ ዝኸሕዶ ሰለስተ ቀንዲ ነገራት ከምዘሎ መጽሐፍ ቅዱስ ይነግር። ንሱ ኸኣ ትምህርቲ ስላሴ ፣ የሱስ ክርስቶስ ስጋ ዝለበሰ ኣምላኽ ምዃኑ ፣ የሱስ ክርስቶስ ብስጋ ተገሊጹ ኣብ መስቀል ድማ ብስጋ ከምዝሞተ።
 - ኢስላም : ኢስላም ብደክትሪናውን ብመንፈሳውን ነገሩ ነቲ ማእከላዊ ዝኸነ ትምህርቲ ክርስትና ይኸሕዶ እዩ። እዚ ድማ ፣ የሱስ ክርስቶስ ብስጋ ዝተገልጸ ኣምላኽ ምዃኑን ፣ የሱስ ክርስቶስ ኣብ መስቀል ከምዝሞተን ፣ ትምህርቲ ስላሴን ነዚ ሰለስቲኡ ኢስላም ብግህዶ እዩ ዝኸሕዶ።
 - መጽሐፍ ቅዱስ : የሱስ ክርስቶስን ሃዋርያ ጳውሎስን በተን ዳሕሮት መዓልታት ዓቢዩ ስሕተት ኺመጽእ ስለዝኸነ ብዙሕ መጠንቀቓታ ሂሶም እዮም።
 - ኢስላም : ኢስላም ምናልባትውን ንሱ ጥራይ ክኸውን ይኸእል እዩ ፣ እቲ እንኮ ነቲ ዝደለዮ ዓላማ ንኸበጽሕ ንምትላል ከም መሳርሒ ዝጥቀም ሃይማኖት እዩ። ኣብ ኢስላም ርእሱ ዝኸኣለ ዶክትሪን ናይ ምትላል ኣሎ ፣ እዚ ዶክትሪን እዚ ፣ ነቶም ሰዓብቲ ኣታሊሎም ነቲ ዝደለይዎ ዓላማ ክጭብጡ ዜፍቅድን ፣ ዘተባብዕን ዶክትሪን እዩ።
 - መጽሐፍ ቅዱስ : መጽሐፍ ቅዱስ ብዛዕባ እተን ንግዝኣት ናይቲ ኣራዊት ዘቐማ ሀገራት በዓል መን ምዃነን ዝሀበና ስእሊ እንተሃልዩ ዳርጋ ኩላተን እስላማዊያን ሀገራት ምዃነን እዩ።
 - ኢስላም : ኩሎም ሙስሊም ንማህዲ (እቲ ናይ መወዳእታ ኻሊፋን ኢማምን ናይ ኢስላም) የማናይ ኢዶም ክህብዎ ተኣዚዞም እዮም።
 - መጽሐፍ ቅዱስ : ብመሰረት መጽሐፍ ቅዱስን ታሪኽን ፣ እቲ ናይ መወዳእታ መንግስቲ ናይ ጸረ ክርስቶስ ፣ ከምእንደገና ትንፋስ ሰኹዑ ዝተበራበረ ንንግስነት ሮማ ዝተክኦ ንግስነት ክኸውን እዩ።
 - ኢስላም : እቲ ንንግስነት ሮማ ዝተክኦ (ንግስነት ባይዛንታይን ማለት እዩ) እስላማዊ ንግስነት ይቐማን እዩ ነይሩ።
 - መጽሐፍ ቅዱስ : ጸረ ክርስቶስ ናብ ስልጣን ክድይብ ከሎ ፣ ንዕኡ ከም መድሓኒ ገይሩ ብናይ ደገፍ ድምጺ ዝቐበሎ ድሮ ዝጸንሐ ሓደ ሰርዓት ክህሉ እዩ።
 - ኢስላም ኣብዚ ሕጂ እዋን እቲ ኻልኣይ ዝዓበዩ ሃይማኖት ኣብ ዓለም እዩ። ፍጥነት ዕቤቱ ከምዚ ዘለዎ እንተቐጸሉ ድማ ድሕሪ ሓደስት ዕቁድ እቲ ቀዳማይ ዝዓበዩ ሃይማኖት ክኸውን እዩ። ኣብ መወዳእታ ድማ እስላማዊት ዓለም ማህዲ ክግለጽ ብኣድማሳዊ ሃንቀውታ ትጽብ ኣላ።
- ኣብ ዝቐጽል ክፍሊ ናይዚ መጽሐፍ ነዚ ዝረኽብናዮ ሓበሬታ መጫና ብምምርማር ፣ እቲ ክውሰድ ኣለዎ እንብሎ ግቡእ ግብረ መልሲ ክንርኢ ኢና።

ምዕራፍ - ዓሰርተው ትሸዓተ

ገለ ሸግር ናይዚ ጽሑፍ

ኣብዚ መጽሓፍ እዚ ቀሪቡ ዘሎ ሰረተ-ሓሳብ ዜፍርስ ሓዲት ዘይኮነ መገተታትን ተቓውሞታትን ኺመጽእ ከምዘኸእል ይኣምን እዩ። ስለዚ ድማ ኣብዚ ምዕራፍ ሓዲ ሓዲ ኣነ ባዕላይ ዘተሓሳስቡኒ ሸግራት ናይዚ መጽሓፍ ከተናኸፎም ክፍትን እዩ። እቲ ሓቂ ግና ሙብዛሕቲኦም እዞም ሸግራት ብቐሊሉ ዝፍትሑ ምዃኖም እዩ። ወረ ከማን ገሊኦምስ ትንቢታት መወዳእታ ዘመንን ዝርዝራቶምን ኣብ ባይታ ኣፈጻጽማኦምን ብዝምልከት ዝገብዩ ብርሃን ዝህቡ እዮም።

ጥር ኢልካ ምድምዳም

ኣብ ታሪኽ ክርስትና ተደጋጋሚ ከምዝርእ ፣ ብዙሓት ክርስትያን ፣ ነቲ ብመዓልታቶም ዝመጸ ኣውራ ጸላኢኦም ወይ ጨካን መራሒ ወይ ድማ ፍልይ ዝበለ መሳሊ ነገር ከጓንፍ ከሎ ፣ ከም ጸረ-ክርስቶስ ገይርካ ናይ ምውሳድ ልምዲ ኣሎ። ኣብቲ ዝሓለፈ እዋናት ብዙሓት ከኒሻ - ሕጂውን ገሊኦም ከምኡ ዝገብሩ ኣለዉ - ጳጳስ ካቶሊክ ብቀዳምነት ኣብ ቦታ ጸረ-ክርስቶስ ዝሓጽይዎም ሰብ እዮም። ኣብዚ ቀረባ እዋናት ድማ ካብ ሚካሄል ጎርባቸቭ ኣትሒዝካ ናብ ሳዳም ሓሴን ከምኡውን መስፍን ቻርለስ ናብ ሓዲ ነጥቢ ዘይመጽእ ኣዝዩ ዝገፍሐ ግምታት ተላዒሉ እዩ። ንገለ ግዜ ብሰንኪ እቲ ዘለዎ ኢዝሄራዊ ስነ-ሓሳብ ፣ ከመሪኒዝም ንቐጥዕታት ጸረ-ክርስቶስ ዘማልእ ብቐዕ ሕጹይ ከይኑ ድሕሪ ምጽናሕ ፣ ሕብረት ኤውሮጳ ድማ ተመስሪቱ። ኣብ ብዙሓት ክርስትያን ምግላጽ ሕብረት ኤውሮፓ ሓዲሽ ጠመተ ተዋሂብዎ ነይሩ። ኣባላት ሃገራት ሕብረት ኤውሮፓ 10 ምስ መልኣ ሸው እቲ “ዝተሓደሰ ግዝኣት ሮማ” ዝበሃል ግዝኣት ጸረ ክርስቶስ ብርግጽ ክግለጽ እዩ ዚብል ተስፋ ነይሩ። በዚ መሰረት ኣብተን ፍሉጣት *Left Behind* ዝብላ ተኸታተልቲ ፊልምታት ከይተረፈ ከም ጸረ ክርስቶስ ከይኑ ዝሰርሕ ኒኮሎኤ ካርፓቲያ ሩማኒያዊ ፖለቲከኛ እዩ ነይሩ። ግዲ ሓቂ ፣ ብብግዜኡ ብክርስትያን ዝተገብረ ዝተሰሓሓተን ኣብ ገለ ገሊኡ ድማ ዘሰሕቐ ግምታት እንተዝፍተሽ መጽሓፍ ምሉእ ምተጻሕፈ ነይሩ። ወረ ኸማን መጽሓፍ ተጻሒፉ ኣሎ።

ፖል ቦየር ፣ ፕሮፌሰር ታሪኽ ኣብ ዊስኮንሲን ዩኒቨርሲቲ ፣ ኣብቲ *When Time Shall Be No More*¹ ዚብል ገላጺ መጽሓፍ ብመጠኑ ዝኣረገ ይኹን ደኣምበር ፣ እምነት ቅድመ-ሚሊንያሊዝም ኣብ ታሪኽ ማሕበር ከመይ ከምዝነበረ ዝርዝራዊ ብዝኹነ መንገዲ ይትንትኖ። ቦየር ፣ ብዛዕባ ምልላይ ጸረ ክርስቶስን ስርዓቱን ብዝምልከት ብዙሕ ሳዕ ተቓዳዲምካ ናብ መደምደምታ ናይ ምንጣር ናይ ክርስትያን ተደጋጋሚ ታህዋኽን ዘይምስትውዓልን ብጭቡጥ መንገዲ ጽሑፍ ኣሎ። ኣብዚ ዘለናዮ ግዜ ድማ ኣብ መንገዥ መማህራን መጽሓፍ ቅዱስ ብዛዕባ ጸረ ክርስቶስን ስርዓቱን ዝገብርዎ ግምታት ዳርጋ ናብ ስፖርትን ናብ ኢንዱስትሪን ተቐይሩ ኣሎ ንምባል እደፍር እዩ።

ምናልባት እምበኣር ኣብዚ ዝኹነ ሰብ “ንስኻስ ከምኡ ዶ ኣይኮንካን ትገብር ዘሎኻ? ስለዝመሰለካ ዶ ኣይኮንካን ንኢስላም ኣምጺእኻ ናብ ስርዓት ጸረ ክርስቶስ ክትልውጦ ትፍትን ዘሎኻ?” ዚብል ይህሉ

ይኸውን። አይመስለንን። ስለምንታይ ክነግረኩም። ካብ መጀመርታኡ ፣ ኢሰላም ምስ ስርዓት ናይ ጸረ ክርስቶስ እንታይ ምትሕሓዝ ኣለዎ ኢሊ ክፍትሽ ኣይተበገስኩን። ኣጀማምራይ ምስ ሙስሊም ፍቕራዊ ዕርክነት ክምስርትን ንኢሰላም ኸኣ ከም እምነት ክፈልጦን ኢሊ ብምሕሳብ እዩ ነይሩ። ሕጂውን ንሙስሊም የፍቅርም እዩ። ግና ኣብዚ ጉዕዞ እዚ እንከለኹ ምስ ኢሰላም ዘሎኒ ኣፍልጦን ምርዳእን ካብ ግዜ ናብ ግዜ እንዳዳምቑ መጺኡ። ኣብዚ መጽሓፍ ዝተገልጸ ኩሉ ማተሪያል ኣነ ክፍሕትሮ ኢሊ ምስ ከድኩ ዝረኹብኩዎ ዘይኩነስ ባዕሉ ዝመጸኒ እዩ። ኣብዚ መጽሓፍ ዝበጸሕኩዎ መደምደምታ ድማ ካብ ኣሉታዊ ስምዒታት ወይስ ዝቐኔነ ኣጀንዳ ዝተቐመረ ኣይኩነን ቢቃ እቲ ዝተጠቐምኩሉ ማተሪያል ንርእሲኡ ይመስከር። ብተወሳኺ እቲ ግሁድ ሓቂ እዚ እዩ ፣ ሓደ መዓልቲ ስርዓት ጸረ ክርስቶስ ክቕልቀል እዩ። ሽውኸ ዘይኩነ ኣካል ከም ጸረ ክርስቶስ ብጌጋ ብምጥቋም መቐጸልታ ዕሽነት ክርስትና ከይንፍጽም ብምፍራህ ገጽና ናብ ካልእ ክንጠውድ ዲና? እቲ ሓቕኛ ነገር ምስ መጻ ፣ ማሕበር በሃም ከይና ንኸይትርኣ ዘለዎ ፍርሃት ንምልላይ ከጸልምዮ ዲዩ?

ንሕጂ ግና ነቶም ኢሰላም ስርዓት ናይ ጸረ ክርስቶስ ምዃኑ ንዝነጸጉ ሰባት ሕቶይ ፣ “እስኪ እም ብመጽሓፍ ቅዱስ መሰረት ከምዘይኩነ ኣርእዩኒ” እዩ። ኣየናይ መጽሓፍ ቅዱሳዊ መግለጺ ጸረ ክርስቶስ እዩ ምስ መንፈስን ዶክትሪንን ኢሰላም ዘይሰማማዕ፣ ኣብዚ መጽሓፍ ዝረኹብኩም መጎተታት ኣየናይ ክፋሉ እዩ ዘይብቐዕ ትብልዎ፣ ኢሰላም እንተደኣ ዘይኩኑኸ ፣ ንኹሉ ዝርዝራት ትንቢት መጽሓፍ ቅዱስ ዘማልእ ስርዓት መን ይመስለኩም፣

ኣብ መወዳእታ ድማ ዓላማይ ፣ ሓደ ነጥቢ ንኸረጋግጽ ሓኸት ምባል ኣይኩነን ፣ ነዚ ሓበሬታ ንማሕበር ምንጋር ጥራይ እዩ። ከምኡ ብምግባሪይ ድማ ኣብ ቅድሚ ኣምላኽን ኣብ ቅድሚ ማሕበርን ብዛዕባ እዚ ዘሰንበድ ሓበሬታ ከጠንቅቕ ግቡኣይ ከም ዝገበርኩ እዩ ዝኣምን። እዚ መጽሓፍ ኣብ መወዳእታኡ ኣንባቢ ባዕሉ ናብ መጽሓፍ ቅዱስ ከይዱ ብጸሎት ከንብብን ከጸንጎን ከስተንትኖን ንሓቕነቱ ብዝምልከት ድማ ባዕሉ ክድምድምን ንምእንፋት እዩ። ብርግጽ ድማ ንቐድሚት ዝግለጹ ምዕባሊታት ነዚ ክልሰ-ሓሳብ መርትዖ ክቕርቡ እዮም። ግና ነዚ ሓበሬታ እዚ ካብ ናይ መወዳእታ ዘመን ወጀሃላይነት ገይርካ ካብ ምርኣይ ወይ ኸኣ ነገራት ክትፈልጥ ናይ ምድላይ ባህግና ካብ ምርዋይ ሓሊፍና ከም ዕቲብ መጠንቀቕታ ወሲድና ክንነቕሕን ክንጽልን እዩ ምኽረይ። እዚ ዘሎናዮ ግዜ ብዕምቁትን ብትግሃት ምንቃሕን ምጽላይን ዝጠልብ ግዜ እዩ። ኩላትና ብመንፈሳውን ምድራውን ምዕባሊታት ናይዛ ዓለም ክንነቕሕ የድልየና እዩ። ዝኸነን ይኸን ህድኣት የድልዮ እዩ ዝበሃል ግዜ እንተሃልዮ ፣ እዚ ግዜ ብቐዳምነት ዝጥቀስ እዩ።

ሕጂ እምበኣር ከምቲ ኣቐዲመ ዝበልኩዎ ሓደ ሓደ ሃጓፋት ናይዚ መጽሓፍ ክንርኢ ፣

ጸረ ክርስቶስ ሰግደት ሰባት ይጠልብ

ሸሕ ኳ ኣብ መንጎ ስርዓት ጸረ ክርስቶስን ኢሰላምን ዘሎ ተመሳሳልነት ብዙሕ እንተኹነ ፣ መጽሓፍ ቅዱስ ኣብ ሓደ ነጥቢ ግና ጸረ-ክርስቶስ ሰግደት ሰባት ክጠልብ ምዃኑ ይነግረና። እዚ ኸኣ ኣብ ኢሰላም ኣዝዩ ዘይፍቐድ እዩ። እዚ እቲ ዝሓየለ ኣንጻር እዚ መጽሓፍ ዝለዓል መጎተ ክኸውን ይኸእል እዩ። ከማን ሙስሊም እቲ ዝዓበየ ሽግር ክርስትና ገይሮም ዝርእይዎ እዚ ነገር እዚ እዩ። ከመይ ንሱብ (የሱስ) ትሰግዱ፣ ዋላኳ ጽፋይ ግምታይ ይኹንምበር ፣ ድሕሪ ብዙሕ ምሕሳብን ጥንቁቕ ትዕዝብትን ናይተን መወዳእታ መዓልትታት ፣ ዝበጸሕኩዎ ዝመስል መደምደምታ ክነግረኩም።

እቲ ብመጀመርታ ዝመጸእ ነጥቢ እምበኣር ከምዚ ዝስዕብ እዩ ፣ ጸረ ክርስቶስ ኣብቲ ቀዳማይ ፈረቓ ናይ ሸውዓተ ዓመት ግዝኣቱ ብዙሕ ዓበይቲ ነገራት ክዓምም እዩ ፣ ክሳብ ሸው ግና እቲ ሓቕኛ ማንነቱ ብምሕባእ እዩ። ማለት ሰባት ክሰግዱሉ ኣይክጠልብን እዩ። ድሕርዚ ዓበይቲ ወተሃደራዊ ዓወታት ምስ ተጎናጸፈን ፣ ደገፍ ብዙሓት ምስ ረኸበን ንእስራኤል ወራሩ ብምሓዝ ዙፋን ስልጣኑ ኣብ ዮርዳኤም ኣብ ቤት መቐደስ ክተኸሎ እዩ። ጳውሎስ ዝበሎ ቃል እምበኣር ኣብዚ ግዜ እዚ እዩ መፈጸምታ ክረክብ ፣ “እቲ ርእሱ

አምላክ ምዃኑ እናርአዩ፡ ኣብ መቐደስ አምላክ ዚቐመጥ” (2ተሰ2:4)። ብተወሳኺ ጳውሎስ ኣብዚ ሰዓት እዚ ፣ “እቲ ሰብአይ ዓመጻ ክግለጽ እዩ” ይብለና (2ተሰ2:3)። ዋላኳ ምልላይ ዘለዎም ክርስትያን ካብ መጀመርታኡ ጸረ ክርስቶስ ምዃኑ ክፈልጥዎ እንተኾኑ ፣ መጽሓፍ ቅዱስ ግና ክሳብ እተን ናይ መጀመርያ ፍርቂ ሰሙን ወይ ሸውዓተ ዓመት “ብምልኣት ከምዘይግለጽ” እዩ ዝነግረና።

ጸረ-ክርስቶስ ክሳብ ብእስላማዊ ዓለም ኣድማሳዊ ተቐባልነት ዝረከብን ፣ ማህዲ ተባሂሉ ክሳብ ዝእመነሉን ፣ ዝኾነ ይኹን ዓይነት ስግደት ክቐርቡሉ ከምዘይሓትት ፣ ክንፈልጥ ኣለና። ቅድም ናይ ኩላቶም ኢማማት ፣ ሙላሃት ፣ ሼኻት ፣ ኣያቶላሃት ከምኡውን ኩላቶም ኢስላማውያን መራሕቲ ደገፍ ክረከብ እዩ። ድሕርዚ ክኸሕድዎ ምፍታን ግና እቲ ዝዓበየ ውርደት ናይ ኢስላም ከም ማለት እዩ ክሕሰብ። እዋኑ ኣርኪቡ ፣ ኢስላም ዝዓበየ ምምጽራይን መፈጸምታን ኣብ ዝረኸበሉ ሰዓት ፣ ኣብ መንጎ እዚ ክእመን ዘይከኣል ዓቢ ፍናንን ፍሰሃን ፣ ሃንደበት እስላማዊ ዓለም ብሓደ ርኹስ ኣቡፈሊጥ ተታሊሉ ኢልካ ምእዋጅ ዝሕሰብ ኣይኮነን። ሓንሳእ እቲ ምትላል ሱር ምስ ሰደደ ተመሊስካ ክትምሕዎ ዝከኣል ኣይኮነን። ከመይ እቲ ዓንቃሪቦ ተሰኹዑ እዩ እሞ !

ብዘይካ እዚ ካልእ ናብ ስእሊ ዝመጽእ ሓደ ተወሳኺ ዓቢ ረጃሒውን ኣሎ ። ኣብዚ ክፍለ-ግዜያት ፣ ነቢዩ ሓሶት ፣ እስላማዊ ዓለም ይሱስ ኢሉ ዝተቐበሎ ማለት እዩ ፣ ከምኡውን “ኣካያዲ - ዘመተ” ጸረ - ክርስቶስ ብቲ ንሱ ዝገብሮ ተኣምራታት ዝፍጠር ስሕታንውን ቀሊል ኣይክኸውን እዩ። ጳውሎስ ከምቲ ዝበሎ ፣

እቶም ዚጠፍኡስ ንምድሓኻም ዚኸውን ፍቕሪ ሓቂ ስለ ዘይተቐበሉ፡ ንኣታቶም ናይ እዚ ኣመጻጽኣ ብኹሉ ጥበራ ዓመጻ፡ ብኹሉ ሓይልን ትእምርትን ተኣምራት ሓሶትን ብሓይሊ ሰይጣን እዩ ዚኸውን። ስለዚ ኸኣ እቶም ብዓመጻ ባህ ዚበሎም እምበር፡ ንሓቂ ዘይኣምኑ ኹሎም ምእንቲ ኺፍረዱ፡ አምላክ፡ ነቲ ሓሶት ክሳብ ዚኣምኑ፡ ብርቱዕ ስሕተት ይሰደሎም።

--2ተሰ2:9-12

በዚ ዝኣክል ሰዓብቲ ናይ ማህዲ ኣብ ብርቱዕ መንፈሳዊ ስሕተት ዝርከቡ ሰባት እዮም። እዚ ስሕተት ሒደት ብዘይኮነ ምክንያታት ዝተወሰነ ኣዝዩ ሓይል ስነ-ኣእምሮኣዊ መንፈሳዊን ድርኪት ዘለዎ እዩ። ብዛዕባ እዚ ጳውሎስ፡ “ምክንያቱ ንክድሕኑ ምእንቲ ሓቂ ክገብኩኹ ዕጭ ስለዝሓንፈሩ . . . አምላክ ድማ ነቲ ሓሶት ክሳብ ዚኣምኑ . . . ኹሉ ዓይነት ሓይልን ትእምርትን ተኣምራት ሓሶት . . . ኩሉ ዓይነት ጥበራ ዓመጻ . . . ብርቱዕ ስሕተትን ሰዲድሎም” ይብለና። ከቢድ ቃላት ! አምላክ ባዕሉ እዩ ድማ ብርቱዕ ስሕተት ዝሰደሎም ዘሎ። ነጺጎም እዮም እሞ ፣ አምላክ ባዕሉ ኣብቲ ዘደንግጽ ምርጫኡም ከም ስሚንቶ ክደርቁ ሓዲግዎም። ልክዕ ከምቲ እግዚአብሄር ምድሓኑ ንእስራኤል ክገልጽ ከሎ ፣ ንልቢ ፈርዖን ዝገበሮ ዝመስል ድማ። ፈርዖን ናይ ብሉይ ተምሳሌትን ጽላሎትን ናይቲ ንቕድሚት ዝመጽእ ጸረ ክርስቶስ እዩ።

መጽሓፍ ቅዱስ ነዚ ብርቱዕ ስሕተት ካልእ ተወሳኺ ምክንያት ከምዘለዎ ይነግረና ፣ ጸረ-ክርስቶስ ናብ ሞት ዘብጽሕ ቁስሊ ርእሱ ብምሕዋዩ ነዛ ዓለም ኩላ ከስተንክራ እዩ። ድማ ንሞትን ትንሳኤን የሱስ ክርስቶስ ዝመሳሰል ነገር ክኸውን ከምዝኸእል ይግመት። ሃዋርያ ዮሃንስ ፣ ነዚ ናብ ሞት ዘብጽሕ ቁስሊ ርእሱ ብኸምዚ ይገልጻልና ፣

ሓደ ኻብቶም ኣራእስውን ንሞት ከም እተወግኤ ኹነ እሞ እታ ቕሩስሊ ሞቱ ሓወየት፡ ብዘላ ምድሪ ድማ ተገሪማ ደድሕሪ እቲ ኣራዊት ሰበባት።

--ራኢ.13:3

ብርግጽ እዚ ብሉጽ ኣጋጣሚ ፣ በቲ ነቢዩ ሓሶት/ሙስሊም የሱስ ወሲኸካ ንምትላል ከም ድንቁ ዕድል እዩ ክርእ ፣

ኣብ ቅድሚኡ ድማ ብዘሎ ስልጣን እቲ ቐዳማይ ኣራዊት ይገብር። ንሱ ነቲ እታ ቐራስሊ ሞቱ ዝሐወየትሉ ቐዳማይ ኣራዊት ኸኣ ምድርን እቶም ኣብኣ ዚነብሩን ከም ዚሰግዱሉ ይገብርም። ነቶም ኣብ ምድሪ ዚነብሩውን፣ ነቲ ብሰይፊ ተወቂዑ ዝቆሰለ እሞ ዝሐወየ ኣራዊት፣ ምስሊ ኺገብሩሉ እናበለ፣ በቲ ኣብ ቅድሚ እቲ ኣራዊት ኪገብር እተዋህበ ትእምርትታት፣ ነቶም ኣብ ምድሪ ዚነብሩ የስሕቶም ኣሎ።

--ራኢ.13:12,14

እዚ “ቐሰሊ ሞት” ብልክዕ እንታይ ምጂኑ ጸኒሕካ ዝርእ እዩ ፣ ግና ኣብ ክልተ ቦታ ብክልተ መንገዲ ተገሊጹ ኣሎ ፣ ሓደ “ቐሰሊ ሞት ዝመሰል” ክብል ከሎ ኣብቲ ካልእ ግና ኣብኡ እንከሎ “ቐሰሊ ሞት” ኢልዎ ኣሎ። ኣስዒቡ ድማ ጸረ ክርስቶስ ፣ ብሰይፊ ተወቂዑ ዝቆሰለ እሞ ዝሐወየ ኣራዊት ብምባል ብንጹር ይገልጻ። እዚ እንታይ ምጂኑ እንድዲ ፣ ግና ብዘይጥርጥር ማህዲን ሙስሊም የሱስን ኣቃልቦ ናይ ዓለም ንምምራኽ ዝገብርዎ ናይ ሓሶት ተአምራት እዩ። ከምቲ የሱስ ብአምላኽ ከምዝተላእኸ ብቐዳምነት ዝጥቀስ ማሕተም ናይ ምድራዊ ኣገልግሎቱ ፣ “ትንሳኤኡ” ዝነበረ ፣ ከምኡ ድማ ማህዲ ወግግ ናይ ክርስቶስ ናይ ባዕሉ ዝተሰንዔ ትንሳኤ ክፍብርኽ ከምዝኸነገር ርግጽ እዩ።

ኣብዚ ግዜ ‘ዚ ዝኸሰት ካልእ ከነቋጽሮ ዘሎና ኣዝዩ ኣገዳሲ ተወሳኺ ረቛሒ’ውን ኣሎ። ንማህዲ/ጸረ-ክርስቶስ ዘይድግፉ ሰባትን ፣ ምስጋድ ዝኣበዩ ሰባት በዚ ሓዲሽ ዓለማዊ እስላማዊ ሕጊ መሰረት ክቐተሉ እዮም።

ምስሊ እቲ ኣራዊት ምእንቲ ኺዛረብን፣ ነቶም ንምስሊ እቲ ኣራዊት ዘይሰገዱ ዘበሉ ኹላቶም ምእንቲ ኬቐተሎምን ኸኣ ንምስሊ እቲ ኣራዊት ትንፋስ ኪህብ ተዋህቦ።

--ራኢ.13:15

ብዛዕባ እዚ ግዜ ክዛረብ ከሎ ፣ የሱስ ከምዚ ኢሉ ኣሎ ፣

እቲ ብነብዩ ዳንኤል እተባህለ ናይ ጥፍኣት ርኽስት ኣብታ ቅድስቲ ስፍራ ቈይሙ እንተ ርኤኹም፡ - እቲ ዜንብብ የስተውዕል፡ - ሽዑ መከራ ኪኸውን እዩ፡ ከምኡ ዝበለ ኻብ መጀመርታ ዓለም ክሳብ ሎሚ ዘይኮነ፡ ከቶ ድማ ዘይከውን እዩ እሞ፡ እተን መዓልትታት እቲኤን እንተ ዘይሐጽራስ፡ ስጋ ዝለበሰ ኹሉ ኣይምደሐነን። ምእንቲ እቶም ሕሩያት ግና እተን መዓልትታት እቲኤን ኪሐጽራ እየን።

--ማቴ24:16-22

ብርግጽ ብዙሓት ብግፍዒ ክቐተሉ እዮም። ኣብዚ ግዜ ‘ዚ በቲ ኻልእ ወገን ብዙሓት ሙስሊም ነቲ ሓቕኛ ማንነት ናይ ጸረ ክርስቶስ ክርእይዎ ሰለዝኹኑ ናብ ምድሓን የሱስ ከምዝመጹ ይአምን እዩ። መን ይፈልጥ፣ እምበኣር ነዚ ኹሉ ሓበሬታ ኣለጋጊብና እቲ ምሉእ ስእሊ እንተርኢናዮ ፣ ጸረ ክርስቶስ ክግለጽ እዩ። ብምልእታ እስላማዊት ዓለም ማህዲ ኢላ ትቐበሎ። ብዙሓት ሙስሊም ምሉእ ዘመነ ህይወቶም ብደክትሪናዊ መንፈሳዊ ስነ-ኣእምሮአዊን ምድላዎት ክጸበይዎ ዝጸንሑ ሰብ ስለዝመጸ ተደላዲሎም ይስዕብዎን ናብ መሳርዑ ይስለፉን። ድሕሪ ሓያሎ ወተሃደራዊ ዓወታት ናብ ዝለዓለ ጽፍሒ ናይ ስልጣን ይድይብ ከምኡ’ውን ተራእዩ ዘይፈልጥ ወተሃደራዊ ዓቕሚ ይውንን። ብዘላ ምድሪ ድማ ተገሪማ “ነዚ

አራዊት እዝስ መን ይመስሉ? መንከ ሺዋግኦ ይኸእል? ” ከሳዕ ትብል ትኸውን። ኣብ ልዕሊ እዚ ኻልኣይ ሰብኣይ ፣ እስላማዊት ዓለም የሱስ ኢላ ትጽብዮ ዝነበረት ሰብ መጺኡ ብቐሉዕ ማህዲ ናይ ኣላህ ሰብ ምዃኑ ይምስከረሉ። ምስዚ ኸኣ ጣቛ ዘለዎ መደረታትን “ኩሉ ዓይነት ናይ ሓሶት ትእምርትን ተአምራትን” እንዳገበረ ከንዲ ዝተኸእሎ ብዝሒ ሰብ የስሕት። ኣብ መንገዱ እዚ ዓቢይቲ ተአምራታት ፣ ሓደ ተአምር ንኹሉ ህዝቢ ዓለም ቀዘዙ ከሳዕ ዝተርፍ ዝገብር እዩ። ጸረ ክርስቶስ ናይ ሓሶት ትእምርቲ ትንሳኤ ሞታን ክደግም እዩ። “ናብ ሞት ካብ ዘብጽሕ ቁስሊ ርእሱ ሓውዮ” እዚ ድማ ከይኣክል ቀጺሉ እቲ ዝዓበየ ዝበሃል ተስፋን ናፍቕትን እስላማዊት ዓለም ናብ መፈጸምታኡ ከብጽሖ እዩ። ንእስራኤል ፍጹም ሰዓሩ ፣ ኻሊፋዊ ምምሕዳር ኣብ ዮርዳኖም ኪድኩን እዩ። ኣብ መወዳእታኡስ እምበኣር ኢስላም ናይ ሓቂ ሃይማኖት ናይ ኣምላኽ ምዃኑ ተርጋጊጹ !! ደጊም ነቲ ዛዛሚ ዓወት ናይ ኢስላም ኣብ ኩላ ዓለም ንምጭባጡ ዝተረፉ ሓደጎች ስድርታት ጥራይ እየን። ግና ኣብ መንገዱ እዚ ፣ ማህዲ ጥውዮ ኩዕሶ ይድርቢ። ልክዕ ከምቲ ክርስትያን ኣብ የሱስ ዘለዎም ኣረኣእያ። ከምኡ ድማ ማህዲ ብስጋ ዝተገልጸ ኣላህ ምዃኑ እንዳመስከረ ሰባት ክሰግዱሉ ከገድድ እዩ። ኣብ ዛንታ ኸማን ተሰሚዑ ዘይፈልጥ ዳር ትርኢት !

ብዙሕ ግዜ ሰይጣን ነቲ ሓቃዊ ማንነቱ ኸዊሉ ፣ ደጊኡ ጽቡቕ ብዝመስል ነገራት እዩ ንግዳያቱ ዓንቃሪብ ዝሰኹዓሎም። እቲ ልክዕ ባህሪኡ ምስ ግዜ እዩ ዝግለጽ። ሓቕኛ ማንነት ሰይጣን ምርኣይ ግና ፣ ምሕረት ኣምላኽ ጥራይ እዩ። ከምኡ ድማ ማህዲ ዝተሓብአ ማንነቱ ምግላጹ ፣ ኣምላኽ ነቶም ዝተታለሉ ሰባት ድሕሪቲ ማስኬራ ዘሎ ሓቕኛ ገጽ ናይቲ እኩይ ክርእዩ ዕድል እዩ ዝህበዎ ዘሎ። ንገሊኦም ፣ እዚ ማስኬራ ምትላል ኣብዛ ህይወት ‘ዚኣ ኣይቐልዓሎምን’ እዩ። ነዚኣቶም ቢቃ ጊዜ ኣብቂዑ እዩ። እቶም ሓቕኛ ማንነት ናይቲ ቁሪንዎም ዝጸንሐ ክፋእ ክርእዩ ዝኸኣሉ ግና ከምቲ ዝበልከዎ ምሕረት ኣምላኽ ጥራይ እዩ። ጸረ ክርስቶስ ክስገደሉ ክጠልብ ምስ ጀመረ ፣ ተደቢቑ ዝነበረ ማንነቱ ንብዙሓት ክግለጸሎም እዩ። ጉልባብ ገጽ ብዙሓት ክቐላዕ እዩ ፣ ኣዲንቲ ብዙሓት ክኸፈት እዩ። የግዳስ ንኻልኦት ብዙሓት ድማ ፣ ብፍጹም ቁሪጽነት ንኢስላም ምስዓብ ከምኡውን ንማህዲ ምእማን ዚብል ትረቶም ከየስተውዕሉ ውሒጡ ከትርፎም እዮም። እዚኣቶም ዝመጽእዎ መንገዲ ኩሉ ጌጋ ምንባር ኣብ ክንዲ ዝእመኑ ፣ ዋላ ዓቢ ስሕተት ይኹን ነቲ ዝሓዙዎ ከይገድፉ ብምድላዮም ናብ ዝዓምቐ ስሕተት ዝኸዱ እዮም። ብርግጽ ነዞም ሰባት እዚኣቶም ክልተ ምርጫ ኣለዎም - ቀዳማይ ነቲ ንርእሲኡ ብስጋ ዝተገልጸ ኣላህ ምዃኑ ዝምስክር ንጸረ-ክርስቶስ/ማህዲ ክሰግዱ ወይ ኸኣ ናብቲ ሓቕኛ መጽሓፍ ቅዱሳዊ የሱስ ክርስቶስ (ኣምላኽ ብስጋ ዝተገልጸ) ምምላስ እዩ። በዚ ኸምዚ እቲ ወርትግ “እንታይ ምስ ኩነት እዩ ኣላህ ሰብ ኩይኑ ናብ ምድሪ ዝመጸ” ዚብል ኢስላም ዝነጽጎ መጽሓፍ ቅዱሳዊ መግለጺ የሱስ ክእለ እዩ። ማህዲ በቲ ሓቕኛ ማንነቱ ምግላጹ ፣ ንሙስሊም ምሕረት ኣምላኽ ክበሃል ዝከኣል ነገር ጥራይ ‘ዩ። ከመይሲ እቲ ብመሐመድ ዝተጀመረ ኢስላም ጉልባብ ገጹ ምሉእ ብምሉእ ሽዑ ክቐላዕ እዩ ‘ሞ። እዚውን ሓይሊ ኣምላኽ ዝርኣየሉ ሰዓት ክኸውን እዩ። ነቲ ዝኸፍኦ እዋናት ስሕተት ከይተረፈ ገምጢሉ ብዙሓት ናብ ንስሓ ከምዝመጹ ክገብርም ስለዝኹነ። ኣምላኽ ንኹላ ዓለም ዝህባ ናይ መወዳእታ ዕድል ንስሓ እዚኣ እያ። ብርግጽ ኣብዚ ግዜ እዚ ምንሳሕ ማለት ግና ትርጉሙ ሓደ ነገር ጥራይ እዩ - ሰማእትነት !

መዓልቲ እግዚኣብሄር ኣብ ለሰ ምምዳብ ቀሪባ እያ እሞ፡ ጭፍራ፡ ጭፍራ ኣብ ለሰ ምምዳብ።

--ዮሴፍ3:14

ዋላኳ ጎይታ ነቶም ኣብ ትሪ ልቦም ዝጸንዑ ብሰሕተቶም ክቐጽሱ ይሓድጎም ከምዝኸኑ ይዛረብ ፣ ኣነ ግና ይኣምን እየ ብዙሓት ሙስሊም ነታ ሓቂ ክርእይዎ እየም ፣ ብዙሓት ክድሕኑ እየም ብዙሓት ድማ ሰማእትነት ክቐበሉ እየም። ብሓቂ ምሕረት ኣምላኽ ዓቢ እዩ!

ሽግር ናይ ዘይተፈጸሙ ምልክታት

ካልእ ክለዓል ዝኸለል ሃጻፍ ናይዚ መጽሓፍ ድማ ብዛዕባ እቶም መፈጸምታ ዘይረኸቡ ምልክታት ብዝምልከት እዩ። ገሊኦቶም ሙስሊም ኩሉ እቲ ናእሸቱን ዓቢይቲን ምልክታት ናይ ምጽአተ-አለም ከይርአዩ ተላይ ነቲ በዓል ሓንቲ ዓይኒ ዳጃልን ወሲኸካ ማለት እዩ ፣ ንዝመጸም ናይ ሓሶት ማህዲ ኣይክቐበልዎን እዮም። እዚ መገተ ናይ ብሓቂ ቅኑዕ ግንዛቤ ዘለዎ መገተ እዩ ፣ ግና ንሱውን ብቐሊሉ ክፍታሕ ይከኣል እዩ።

ነዚ ብዝምልከት ብመጀመርታ ዝመጽእ ነጥቢ ተዓጻጻፍነት ናይ ጽሑፋት ሓዲዝ እዩ። ብዛዕባ ዳጃል ዝዛረቡ ሓዲዛት ክንምርምርም ከለና ንኣብነት ዋላኳ ሓዲ ዝዓይኑ ሰብ ኺመጽእ እዩ ይብሉ እንተኹኑ ኣየነይቲ ዓይኑ እያ ዕውርቲ ክትከውን ግና ኣብ መንገዱ እዞም ሓዲዛት ምስምማዕ የልቦን። ኣብቲ ሓዲ ጸጋመይቲ ዓይኑ ይብል ኣብቲ ሓዲ ኸኣ የማነይቲ። ብምክንያት ‘ቲ ጉሉሕ ዝኸነ ተጋራጫውነትን ዘይምቕዳውን ጽሑፋት ሓዲዝ ብቐሊሉ ሸለል ኢልካዮም ክትሓልፍ ትግደደሉ ነገራት ኣለዉ። ኣነ ባዕላይ ምስ ሙስሊም ክዘራረብ እንከለኹ ንምቕጻር ክሳዕ ዘሸግር ብዙሕ ሳዕ እዚ ክወገነት ክደጋገም ርእዮዮ እዩ። መርትዖታቱ ንምድራዕ ሓዲ ሓዲዝ ከም ጭብጢ ክጠቐስልካ ጸኒሑ ፣ ተጠውዮ ኣብ ካልእ እዋን ድማ ነዚ ሓዲዝ ባዕሉ ፣ “ተቐባልነቱ ዘተኣማምን ኣይኮነን” ብማለት ክኸሕዶ ምርኣይ ልሙድ ነገር እዩ። ግደ ሓቕስ ብዙሓት ሙስሊም ምስ ኩነታቶም ብምስምማዕ ንሓዲ ሓዲዝ ቅቡል ክብልዎ ነቲ ካልእ ኸኣ ዘጠራጥር ክብልዎ ነጻነት ኣለዎም። ንቐቡልነት ሓዲዝ ብዝምልከት ኣየኖት እዮም ፍጹም ሓቃውያን ፣ ኣየኖት እዮም ከ ዘማትኡ ዚብል ኣድማሳዊ ድንጋጌ የልቦን። ጽሑፋት ሓዲዝ ብብዙሕ ሸነኻቶም ተዓጻጻፍቲ ስለዝኸኑ ፣ ኣንጻር ኢሰላም ንዝለዓል ዘበለ መገተታት ኣፉ ንምትሓዝ ኣይ ብሩህ ኣይ ጸላም ፣ ጽልግልጋዊ ሃዋህው ብምፍጣር ነዚ ናይ ሓሶት ሃይማኖት ከምዝዕንብብ ገይሮም እዮም። እዚ ሕልሚ ናይ መታለልቲ ግህዶ ንምግባር - ተኸተልቱ ኣብ ክርድእዎ ዘይክእሉ ዕንክሊል ናይ ስነ-ሓሳብ ዝኸትት ምድራዊ ሓሸዊየ እዩ።

ሸሕዳ ገለገለኦም ሙስሊም ቅድሚ ምምጻእ ማህዲ ዝተፈላለዩ ምልክታት ተፈጻሚም ከምዝርእዩ ይእመኑ ፣ ግና ኸኣ ቅድሚ ምፍጻም እዞም ምልክታት ፣ ማህዲ መጻኡ ንስለ ኢሰላም እዚ ኹሉ ኣብዚ መጽሓፍ ዝተዘራረብናሉ ነገራት ክገብር እንተርእዮም ካብዚ ንኔየው ብምክንያት እቶም ዘይተፈጸሙ ምልክታት ከይተቐበልዎ ክተርፉ እዮም ዚብል እምነት የብለይን። ብቐልል ዝበለ መግለጺ ዮርሳሌም ኣብ ኢድ ማህዲ ወዲቓ እንተርእዮም ዝቃወሙ ሙስሊም ዝርከቡ ኣይመስለንን። እንድዲ ምናልባት ሒደት ይህልዉ ይኹኑ።

ብሕጻር ዝበለ ነዚ ከረድኣኩም ክፍትን። እስኪ ብዛዕባ ዳግም ምምላስ የሱስ ክርስቶስ ሕሰቡ። ንበል የሱስ ካብ ሰማይ ተመሊሱ ኣብ ዮርሳሌም ድማ ነጊሱ። ንበል ኸኣ የሱስ ክርስቶስ ካብ ጽሑፋት እንዳመሃረን እንዳሰበኸን ዳርጋ ኩላ ዓለም ክትቐበሉ እንተትጅምር እሞ ኩሉ ነገር ድማ እንተዝሕደስ። ዓቢይቲ መሎኩታዊ ተኣምራትን ፈውስን ምንጋፍን እንተዝኸውን። ኣይሁድ ድማ ናብ መሲሐም እንተዝምለሱ ፣ ኩሉ ነገር ድማ ፍጹም ጽቡቕ እንተዝኸውን እሞ ፣ ኣብ መንገዱ እዚ ግና “ጸረ-ክርስቶስ” ፣ “ናይ መከራ እዋን” ዝበሃል ነገር ከይመጸ ምስ ዝተርፍ። ዝበዝሑ ክርስትያን ንየሱስ ምነጻግዎ ዶ፣ ወይስ መንኰብም ሰቕጥ እንዳበሉ ፣ ምናልባት ኸኣ ኣረዳድኣይ ግጉይ ነይሩ ይኸውን። ምበሉ፣ እንታይ ይመስለኩም፣ ከምዝመስለኒ እቲ መልሲ ኣነ ይፈልጦ እዩ።

እዚ ንመገማገሚ ዝኸውን ጽቡቕ ኣብነት እዩ። ምክንያቱ ብብዙሕ ሸነኻቱ ማህዲ ማለት ንሙስሊም ፣ ከም የሱስ ንክርስትያን ስለዝኸነ። ከምዝመስለኒ ከምዚ እንተዘጋጥም መብዛሕቲኣም ክርስትያናት ኣይምተቐውሙን የሱስ እዩ ኢሎም ምተቐበልዎ። ከምኡ ድማ ሙስሊም። ማህዲ ምስ መጸ ፣ ዋላኳ ዘይተፈጸሙ ምልክታት እንዳሃለዉ።

መጀመሪያው

አብ መወዳእታ ነዚ ምዕራፍ ክጻጽዎ ከለኹ ፣ ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ዘይጠቐስኩዎም ሽግራት ናይዚ መጽሓፍ ከምዘለዉ ይሓሰብ እዩ። ንሕጂ ግና እቶም ክልተ ቀንዲ ዝበሃሉ ሃጓፋት ርኢናዮም ኣለና። ኣብ ዝቐጽል ምዕራፍ ፣ ክሳብ ኣብዚ ዝረኹብናዮ ሓበሬት ዘሎኒ ውልቃዊ ግንዛቤን ትንታኔታትን ከካፍለኩም እዩ።

መሓበሪ

- 2.1 Paul Boyer, *When Time Shall Be No More: Prophecy Belief in Modern American Culture* (*Studies in Cultural History*), (Cambridge, Belknap Press, 1994)

ምዕራፍ - ዕስራ

ተወሳኺ ሓሳብ

ከም መቐጸልታ ናይቲ ኣብ ዝሓለፈ ምዕራፍ ዝርከብኩሉ ሽግራት ናይዚ ጽሑፍ ፣ ኣብዚ ምዕራፍ ድማ መጥመሪ ዝኹኑ ሓደ ሓደ ናይ መወዳእታ ሓሳባት ክንርኢ ኢና።

ካብ ኣጋጣሚ ዘይሓልፍ፡

ኣብቲ መጀመርታ ምስ እስላማዊ ትንቢታት መወዳእታ ዘመን ዝተፋለጥኩሉ ግዚያት ፣ ኣብ መንጎ ጸረ ክርስቶስን ማህዲን ዘሎ ተመሳሳልነት ምስ ረኣኹ ከይሰንበድኩ ኣይተፈፍኩን። እዚ ተመሳሳልነት ካብኡ ሓሊፉ ናብ ካልእውን ዝቐጽል ምዃኑ ምስ ርኣኹ ግና እዚ ኣርእስቲ ልቢ ኢልካ ምጽናዕ ከምዘድልዮ ክስወጠኒ ጀሚሩ። “እዚ ጉድጓድ ናይ ማንቲላ ክሳዕ ኣበይ ይበጽሕ” ክርኢ ነይሩኒ። እዚ ተመሳሳልነት ናይ ትንቢት ኣብ ክልቲኡ ፣ ሓደ ኣርእስቲ ድሕሪ ካልእ ኣብ ሓደ መስርዕ ክወድቕ ምስ ርኣኹ ፣ ናይ ኣጋጣሚ ከምዘይኮነ ናብ ናይ ውልቀይ መደምደምታ በጺሐ። ሓደ ንጹር ዝኹነ ውሱን ንድፊ ነይርዎ። ንምዝካር ዝኣክል፣ ኣብ ምዕራፍ ዓሰርተው ሸሞንተ ጥራይ ፣ 22 ዘስደምሙ ተመሳሳልነት ጸብጺበልኩም ኣለኹ ፣ እዚ ዝርዝር ግና ብዙሕ ክውሰኹ ዝኸኸል ነገራት ተሪፉ ኣሎ። ሓያሎ ካብዞም ተመሳሳልነት ንርእሲኦም ዘስደምሙ እዮም። ንኣብነት ብዛዕባ እዚ ሓቂ ሕሰቡ እስኪ ፣ መምህራን መጽሓፍ ቅዱስ፣ ጸረ ክርስቶስ ምስ ተገልጸ ምስ እስራኤል ናይ ሸውዓተ ዓመት “ስምምዕ ሰላም” ከምዝኸትም ደምዲሞም እዮም። እዚ ስምምዕ ሰላም ኸኣ ኣይሁዳውያን ቤት መቐደሶም ክሰርሕዎ ዜፍቅድ ምዃኑ ይእመን። ናይዚ ክስተት እዚ ልክዓዊ ዝኹነ ነጸብራቕ ኣብ ጽሑፋት ኢስላም ንረኸቦ ፣ ማህዲ ብመንጎኝነት ሓደ ሌዋዊ ካህን ምስ ክርስቲያን “ስምምዕ ሰላም” ክገብር እዩ። ከመይሲ ኣይሁድ ቤት መቐደሶም ክሰርሕዎ እንተኹይኖም ደኣ ብግድን ወካሊ ናይ ህዝቢ ኣይሁድ ሌዋዊ መንጎኛ ክኸውን ከድሊ እዩ እምበር። ዘገርም ድማ ፣ ብመሰረት ኢስላም ናይዚ ስምምዕ ገደብ ግዜ ልክዕ ሸውዓተ ዓመት እዩ። ከመይ ኢሉ እዚ ዝርዝራዊ ተመሳሳልነት ካብ ኣጋጣሚ ዘይሓልፍ እዩ ክበሃል ይከኣል፤ እዚ ከማን ምናልባት ካብቶም ዝርከቡኦም ተመሳሳልነት እቲ ዝነኣሰ እዩ ዝኸውን።

ኣንፈት ናይ እስላማዊ ትንቢታት መወዳእታ ዘመን እንተሓሲብናሉ ፣ ዝተገምጠለ ምስሊ ትንቢታት መጽሓፍ ቅዱስ እዩ። ንኣብነት መጽሓፍ ቅዱስ ነቲ “ኣእምብ ጸይቀ-ግኑን” ዝብሎ ጸረ-ክርስቶስ ፣ ከም ‘ቲ ንመጻኢ ዝግለጽ መድሕን ለዊጥዎ ይርከብ ከምኡ ድማ ነቲ ዝዓበዩ ሕያዎይ ሰብ ናይ መጽሓፍ ቅዱስ (የሱስ ማለት እዩ) ንቐድሚት እቲ ዝግለጽ “ዝኸፍኣ መስሓቲ” ምዃኑ ይነግር። ኣብዚ ዝመጽእ ዝኹነ ሰብ ክሓቶ ዘለዎ እምበኣር ፣ እስላማዊ ዶክትሪናት መወዳእታ ዘመን ብፍሉይ ብድርኺት ሰይጣን እዩ ተጻሒፉ ማለት ዲዩ፤ እወ ብርግጽ ብምድራዊ ታሪኹ እንተርኢና ፣ እዚ ዶክትሪናት ዚ ነዚ ሎሚ ዘለዎ መልክዑ ክሕዝ ብዝተፈላለየ መድረኽ ምዕባለታት ሓሊፉ እዩ ፣ ኣስተዋጽኦ ብዙሓት ሰባት ድማ ተገይርሉ እዩ። ኣነ ግና ብዛዕባ እቲ ዘይርኣ ነዚ ኩሉ ዝደረኽ መንፈሳዊ ኣካል እዩ ዝዛረብ ዘለኹ። ዝርዝራዊ ልክዕነቱን ተመሳሳልነቱን ብርግጽ ሓደ ውሱን ንድፊ ሓዙ ዝመጸ ነገር ምዃኑ ምእማን የድሊ። ዋሳኳ ጠዋይን

ሲኒካዊን ባህሪ ናይዚ “ዝተገምጠለ-ተመሳሳልነት” ከይሲነት ናይቲ ከምኡ ዝገብር ዘሎ “ስብእና” ዝገልጽ ይኹን! ይርድኣኒ እዩ ኣብ መጀመርታ እዚ ካብ ፍርሂ ዝተላዕለ ሓሳባት ከይኑ ከስምዕ ከምዝኸእል። ግና ብዛዕባ እዚ ሓቅታት ሕሰቡ፣ ኣምላኽ መጽሓፍ ራኢ ንሃፍርያ ዮሃንስ ክገልጸሉ ከሎ፣ ልክዕ ኣብቲ እዋን ድማ እቲ ዝዓበየ እቅድ ሰይጣን የቃልዮ እዩ ነይሩ። መደብ ሰይጣን ኣቐዲሙ እዩ ተቓሊዑ። ንርእሲኡ ኣብዚ ከምዚ ኩኔታት ምስ ረኸባ፣ ከም ቀደሙ ተንኩለኛ ስለዝኸነ፣ ነቲ ዓቢ መደቡ ከፈጽም ብተንኩል ዝተጠጀኦ ብርቱዕ ጽሑፍ ከምጽእ ነይርዎ። ብእኡ ድማ ዋላ ኳ ኣምላኽ ኣቐዲሙ ተዛሪቡ እንተነበረ፣ ብዘይ ሕንክት መደቡ ከተግብር እዩ፣ ከምኡ ኹይኑውን ብዙሓት ሰባት ከስሕት እዩ። ስለዚ ጸረ ክርስቶስ ምስ መጻ፡ 1.3 ቢልዮን ሙስሊም መን ምዃኑ ኣይከለልይዎን እዮም። ኣብ ክንዳኡ ግና ንዓሰርተው ኣርባዕተ ዘመናት ጸኒዑ ዝጸንሐ ጽሑፋትን ትንቢታትን ምርኩስ ብምግባር ከም መድሕን ክቕበልዎ እዮም። ሰይጣን ማህዲ ምስ መጻ ምቹእ ባይታ ዝፈጥር ጸረ ክርስቶሳዊ ዶክትሪኑ ኣብ ሕምሲት ህዝቢ ዓለምን ኣብዚ ተነዝናዚ ዓለማዊ ሃይማኖት ሱር ከምዝሰድድ እዩ ገይሩ ዘሎ። ስለዚ ድማ ሕምሲት ህዝቢ ዓለም ድሮ ኣእዳዉ ዘርጊሑ ጸረ ክርስቶስ ንምቕባል እዩ ተዳልዩ ዘሎ። እዚ ብፍጥነት ዝዓቢ ዘሎ ሙስሊማዊ ዓለም ብረቂቕ ጉርሒ ናይ ጸላኢ ልክዕ ኣብቲ ዝድለ መስመር ከምዝኣተወ ይመስል። ከምዚ እንተኹይኑ እቲ ጉዳይ “ሰይጣን ኣብ ምድሪ ኣሎ” ጥራይ ዘይኮነስ፣ “ንኣደ ሕምሲት ህዝቢ ዓለምውን ኣብ ትርጉም ልቡ የእቲዎ ኣሎ”።

ዝጸበቐ ገጽታ ኢስላም

ኣብዚ ግና ቅድሚኒ ምቕጻልና ሓደ ከመልክቶ ዝደሊ ነገር ኣሎ። ክሳብ ሕጂ ኣተኩሮ ጠመተና ኣብቲ ኣሉታዊ መዳያት ኢስላም ጥራይ እዩ ጸኒሑ። ከም ሓቂ ግና ሃይማኖት ኢስላም ብብዙሕ ጽቡቕ ዝኸነ ሕያውነታውን፣ ኣምላኻውን ኣዝዩ ምስጉንን ክቡርን ባህርያት ዝተመልኦ ምዃኑ ኸንገር ይግባእ። ገለ ገለ ብቐሊሉ ዝኸነ ሰብ ከምስክር ዝኸእል፣ ምቕሉልነት ጸዓት ናይ ጸሎት ወይ ኸኣ ጥበብ ከምኡውን ስነ-ህንጻ ንምጥቃስ ይከኣል። ኣነ ንባዕለይ ኣዝዮም ብዙሓት ዘይጽገቡ ማረኽትን ተፈተውቲን ልምዲታት ኣብ ውሽጢ ኢስላም ርእየ እዩ። ነዚ ኹሉ ክትክሕዶ ምፍታን ማለት ጸዕዳ ሓሶት ምሕሳው ወይ ኸኣ ርእስኻ ኣብ ሑጻ ምቕባር ማለት እዩ። እዚ እንዳኸነ ግና ከምቲ ኣስዋልድ ቻምበርስ ኣብታ ክላሲካዊት ክርስትያናዊት መጽሓፍም *My utmost for his Highest* ዝበልዎ፣ “ጽቡቕ ኩሉ ግዜ ጸላኢ ናይቲ ብሉጽ እዩ” ማወዳእታኡ እዚ እዩ ቲ ሓቂ። ምኽንያቱ ሰይጣን ካብ ቀደም ኣትሒዙ ንብዙሓት ካብ መንገዶም ከዝብሎም ከሎ ዝጥቀሙሉ ዝዓበየ መሳርሒኡ እዚ እዩ። ኢስላም ሓያለይ ጽቡቕ ውሽጣውን ደጋውን ሃይማኖታዊ ግብርታት ኣለዎ፣ ወረ ሙብዛሕቲኡስ ምስ ክርስትያናዊ ግብርታት ብጽኑዕ ዝመሳሰል እዩ። ብርግጽ ግና ብዘይ እቲ ሓቃዊ ወንጌል የሱስ ክርስቶስ ኢስላም ንሰባት ናብ ኣምላኽ ኬብጽሕ ዝኸእል ኣይኮነን። ክንድምንታይ ዝኣክል ምስጉን ባህልን ልምድታትን ይሃልዎ ብዘየገድስ መወዳእታኡ ግና ኣብቲ ቀንዲ ፍረ-ነገር ናይ ምድሓን ከብጽሕ ዝኸእል ኣይኮነን። የሱስ ካልእ ነቢዩ ኣይኮነን፣ ንሱ እቲ እንኮ “መንገዲን ሓቂን ህይወትን” እዩ (ዮሃ14:6)። በዚ ዝኣክል፣ ኢስላም ጸረ ክርስቶሳዊ ባህሪ ዘለዎ ሃይማኖት እዩ። ከመይ ማለት፣ ምኽንያቱ “ጸረ ክርስቶስ” ዚብል ቃል “ኣንጻር ክርስቶስ” ማለት ጥራይ ኣይኮነን “ኣምሰሉ ክርስቶስ ወይ መተካእታ ክርስቶስ” ማለት ድማ እዩ። ኣብ ኢስላም ብውሕልነት ዝተደግመ ቅዳሕ ክርስትና ርእየ እዩ። ኢስላም ብዘይ ‘ቲ ቀንዲ ፍረ-ነገር ናይ ክርስትና ሓዲግካ ንሱ ኸኣ ብየሱስ ክርስቶስ ኣቢልካ ናብ ኣምላኽ ምብጻሕ፣ ካልእ ብኹሉ ነገራቱ ኣዝዩ ንክርስትና ዝመስል ሃይማኖት እዩ። ግና ኸኣ ማእከል ናይ ክርስትና የሱስ ደኣምበር ግብርታትን ልምድታትን ኣይኮነን። ስለዚ ኢስላም ማለት ኣብነት ናይ ክርስቶስ ካብ ክርስትና ምስ ኣውጻእካዮ እዩ። በዚ ምኽንያት እዚ ኢስላም ምሳሌ ናይ “ጽቡቕ” ግናኽ መወዳእታኡ ጸላኢ ናይቲ “ብሉጽ” ይኸውን ኣሎ። ስለዚ ጥፍኣት ኢስላም እቲ ጸሊም ወገኑ ጥራይ ዘይኮነስ እቲ ብሩህ ወገኑውን እዩ። ምኽንያቱ እዚ ጽቡቕ ዝበሃል ክፍሊ ናይቲ ሃይማኖት እዩ ኣብቶም

ብዕምቁቱ ክርእይዎ ዘይከአሉ ሰባት ሓቕኛ ኣምላኻዊ መንገዲ ዘምስሎ። ኣይገርምን ሰይጣን ጐራሕን ተንኩለኛን ምዃኑ ፣ ዘኹልሰካ መርዚ ብሓላዎት ዝተለበጠ እዩ። ብዘይ 'ዚ ምስሊ ሸፋን ኣምላኻዊነት ደኣ 'ሞ ከመይ ገይሮም ሰባት ክቕበልዎ። ሰይጣን ዋላኳ ብጽቡቕ ግብርታት ባህ ዘይብሎ እንተኹነ ግና እቲ ቀንዲ ቁም ነገር ንሱ ድማ ብየሱስ ክርስቶስ ዝርከብ ቤዛነት ክሳዕ ዘኸሓዶም ብኢሰላምን ብሙስሊምን ዕጉብ እዩ።

ኢሰላም ካብ ዘይኩነ ፣ መን እዩ፡

ኣብ መወዳእታ ናይዚ ኹሉ መጽናዕቲ ፣ ሓደ ናይ መወዳእታ ክንምልሶ ዘድልየና ሕቶ ኣሎ ፣ ኢሰላም ስርዓት ናይ ጸረ-ክርስቶስ እንተዘይከወይኑ መን ደኣሉ 'ሞ፡

ኣብዚ ሀገር ዘሎና ክርስትያን ከይተረድኣና ኣሜሪካ ዘማእከለ ህይወት ኢና ንነበር። መጽሓፍ ቅዱስ ከነንብቦ ከሎና ኹሉ ነገር ብመንጽር ኣሜሪካዊ ተመክሮን ኣነባብራን ትርጉም ክንህቦ ንፍትን። ኣብዚ ሕጂ እዎን ኣብ ኣሜሪካን ካልኣት ክፍልታትን እቲ ዝዓበየ ጸላኢ ክርስትና ዝመሰለና ኣብዚ ግዜ 'ዚ እንዳሰሰኩ ዝኹዱ ዘለዉ ሰዓብቲ ጸጋማዊ ክንፊ ናይ ዝተፈላለዩ ዓይነት ናይ ሓዲሽ ዘመን ሃይማኖታት (New Age Religion) እዮም። ዴቪድ ሊምባውግ ፣ ጸሓፊ ፖለቲካዊን ማሕበራዊን ጉዳያት ፣ ኣብታ እዮናዊት መጽሓፍ ፣ Persecution: How Liberals Are Waging War Against Christianity ፣ ኣብ ልዕሊ ክርስትያን እንዳዓበየ ዝመጽእ ዘሎ ኣድልዎን ጽልኣትን ሊበራላዊያን ብዝርዝር ገሊጹ ይጽሕፎ። ሊምባውግ ኣብ መጽሓፍ ፣ ኣብ ልዕሊ ኣሜሪካዊያን ክርስትያን ካብ ግዜ ናብ ግዜ እንዳበረኸ ዝመጽእ ዘሎ ጽልኣት ልክዕ ብዝኹነን ካብ ሓቂ ብዙሕ ብዘይርሓቕን ዝርዝራት የዘንትው። በዚ ምክንያት ብዙሓት ኣሜሪካዊያን ክርስትያን ፣ እዚ ጽልኣት ፈሊሑ ፈሊሑ ሃፊጽታኡ ንክርስትያን ዝሉቕምጸሉ መዓልታት መዓስ ከምዝመጽእ ክርእዩ ይፍትኑ። ብርግጽ ሓቂ እዩ ፣ ኣነውን ኣንጻር ክርስትያን ዝመረረ ጽልኣት ርእየ ኣለኹ 'ሞ ትንተና ናይ ሊምባውግ ምሉእ ብምሉእ ሓቂ እዩ። ግና ከመይ ገይሩ እዩ ሊበራሊዝም ወይ ተቓውሞ ጸጋማዊ ክንፊ ነቲ መጽሓፍ ቅዱስ ዝበለና ብዓለም ደረጃ ዝግበር መቐተልቲን ግፍዕን ክርስትያን ኣፈጻሚ ክኸውን። እዚ ከኣምኖ ኣዝዩ የጸግመኒ። ምናልባት ነቲ ናይ መወዳእታ መዓልታት ስደት ብዝምልከት ራኢ ኣሜሪካዊያን ክርስትያን ኣዝዩ ሓጺር እዩ። የሱስ ፣ “ዝቐተለኩም ዘበለ ንኣምላኽ ኣገልግሎት የቐርበሉ ከምዘሎ ክመስሎ እዩ” ክብል ከሎ ፣ “ንኣምላኽ ዝኣምኑ ክቐተልኹም እዮም” ጥራይ ዘይከኑስ እቲ ቐተለት ባዕሉውን “ንኣምላኽ ኣገልግሎት” ስለዝሓሰብም ክገብርዎ እዮም እዩ ዚብል ዘሎ። ኣነ ብውልቀይ ግና እዚ የሱስ ዘጠንቅቐሉ ዘሎ ፣ ብሊበራላውያን ወይ ሰብኣውያን ተቓውሞቲ ወይ ብስሒራውያን ጉጅለታት ዝግበር ድርጊት ኣይመስለንን። እንድዲ ምናልባት ኸኣ ኣብዘን ዝቐጸላ ገለ ዕቕዳት ዓመታት ሰብኣዊያን ጉጅለታት ፣ ስሒራውያንን ዝተፈላለዩ ዓይነት ናይ ሓዲሽ ዘመን ሃይማኖታት ተሓናፊጾም ሓደ ሓድሽ ዓይነት ስርዓት መስሪቶም ፣ ዓቢ ዓለማዊ ሪቫይቫል ብምልዕዓል ነዚ እንብሎ ዘሎና ስደት ክርስትያን ከፈጽምዎ ዝኸለሉ እንተኹይኖም ኣይፈልጥን። ሕጂ ግና ከምኡ ዓይነት ስርዓት የልቦን። ንሳቶም ከምኡ ክገብሩ ከምዝኸለሉ ዝእንፍተልና ዝኹነ ይኹን ተጨባጢ መረጋገጺታትውን የብልናን እንትርፎ እታ ሓንቲ ከም መበገሲ ወሲድና ንዘረበላ ዘለና “ጽልኣቶም” እንተዘይከወይኑ።

ኢሰላም በቲ ካልኣ ሸነኽ ግና ምስ ትንቢታት የሱስ ብፍጹም ዝጋጠም እዩ። ከምቲ ኣብ ዝሓለፈ ምዕራፋት ዝተዛረረብናሉ ኸኣ ኢሰላምን ዶክትሪን ናይ ምስዮፍ ከኣ፣ ምስ ትንቢታት ናይ ሃዋርያ ዮሃንስውን ጽቡቕ ዝኸይድ እዩ። ከመይ ገርፍ ግና ነዚ ሰሒትናዮ፣ ድኻርዚ ኹሉ ፣ ኢሰላም እቲ ኻልኣይ ዝዓበየ ሃይማኖት እዩ ኣብዚ ሕጂ ድማ ብፍጥነት ዕቤቱ ብድረጃ ዓለም ቀዳማይ ይሰራዕ። ክሳዕ ክንድኡ ዕውራት ዶ ኢና፣ ብልክዕ ንምዝራብ ክሳዕ ዝሓለፈ ዘመን ሃይማኖት ኢሰላም ብዙሕ ንጥፊት ዘይተራእየሉ ድጉል ሃይማኖት እዩ ነይሩ ፣ ኣብ ብዙሓት ኣሜሪካውያን ክርስትያን 'ውን ቅድሚ 9-11 ኣብ ዝነበረ ግዜያት ኢሰላም ከም

ረቋሒ ኣይሕሰብን እዩ ንይሩ። እዚ ጉሳስ ዝነበረ ምዕባለ ናይዚ ሃይማኖት ኣብዚ ዘመን ዚ ግና ብፍጥነት እዩ ኔው ነጀው ክሕቁን ጀሚሩ ፣ ምስ ምምስራት መርበባት ኣኸራርተኛ ጂሃዳዊ ምንቅስቃስ ኣብ በዓል ኢራንን ግብጺን ተወሲኹዎ ድማ ምንቕጃቕኦ ኢሰላም ካብ ማንም ግዜ ንላዕሊ ሕጂ ጥርዙ በጺሑ ኣሎ። ብዙሓት ፣ “ዕሰራን ሓደን ክፍለ ዘመን ፣ ዘመን ኢሰላም”² ምዃኑ ይእውጁ ኣለዉ። ከምቲ ብዙሓት ኣሜሪካ ኣብ ሳልሳይ ኩናት ዓለም ክትኣቱ ምዃና ዝእምቱ ፣ ሙስሊም ኣብ ኩላ ዓለም ድማ ምብራዕ ናይቲ ሳልሳይ ዓቢ ጂሃድ³ ከምዝኣኸለ ይእውጁ ኣለዉ። ሰለዚ ሕጂ ምናልባት ኣብ ዝደንገዎ ሰዓት ኣብ ዝመሰል ኢሰላም ኣቃልቦ ሰባት ክረክብ ጀሚሩ ኣሎ። እዚ ኩሉ እዋናዊ ኩኔታት ብብርሃን መጽሓፍ ቅዱሳዊ ትንቢታት ምስ እንርእዮ ሓደ ነገር ይዛረብ። ኢሰላም ምስ ትንቢታት መጽሓፍ ቅዱስ ክሳብ እቲ ዝደቐኞ ዝርዝር ይጋጠም ጥራይ ዘይከኑነስ ፣ ንዝሓለፈ ዓሰርተው ኣርባዕተ ዘመናት ኣብ ኩሉ ኩርንዓት ዓለም ክዝዕግ ጸኒሑ እዩ። ሕጂ ግና እቲ መድረኽ ተዋዲዶ ከምዝተወደአ ይኣምን እዩ።

መሓበሪ

1. Oswald Chambers, *My Utmost for His Highest*
2. Akhbar Ahmed, *Islam Under Seige* The Globalist, July 20, 2003 <http://www.theglobalist.com/DBWeb/printStoryId.aspx?StoryId=3319>
3. An essential article in this regard is from Inside Report at: http://www.insiderreport.net/clash_1-2.html

ምዕራፍ - ዕለራን ሓደን

ክርስቲያናዊ መልስ - ግብሪ እንታይ ይኹን?

ብጸሎት ምምላሽ

ፊደላዊ ተስፋ ምቹራጽ

ነዚ መጽሐፍ ድሕሪ ምንባብ ገሌአትና ስምዒት ተስፋ ምቹራጽ ከስምዓና ከምዝኸእል ርግጽኛ እዩ። “እንተድኣ ‘ዚ ሰይጣናዊ / እስላማዊ ግዝኣት ንዓለም ክቈጸጸራ ኹይኑ ፣ ኣማኢት ሚልዮናት ሰባት ድማ ከህልቑ ከይኑ ፣ ንሕና እንታይ ክንገብር ንኸእል፤ ተስፋ ኣብዘይብሉ ኩነታት ዕጫና ኣቐዲሙ ዝተወሰነ ኣይመስልን። ” ዚብል ሕቶ ክለዓል ይኸእል ይኸውን። ኣብዚ ምዕራፍ ፣ ኣብ ዝኸነ ተስፋ ዘይብሉ ዝመስል ኩነታት ፣ እቲ ብቐዳምነት ዝጥቀስ ስንቂ ኣምላኽ እንታይ ምዃኑ ክንድህስሶ ክንፍትን ኢና - ጸሎት።

ጸሎት እቲ ብቐዳማይ ደረጃ ዝስራዕ ንደቂ ሰብ ዝተዋህበ ነገራት ክለዎውጥ ዝኸእል ዝዓበየ ሓይሊ እዩ። ዘሕዝን ግና ኣብ ማሕበር ክይተረፈውን ክንድቲ ዝበሃል ረብሓ ዘለዎ ነገር ከይኑ ዘይምርኣዩ እዩ።

ምናልባት ኣብዚ ፣ “መጽሐፍ ቅዱስ ‘ዚ ኩሉ ነገራት ከምዝመጽእ ካብ ነገረ ፣ ንምንታይ ሱቕ ኢልና ንርእስና “ኣብ ፍቓድ ኣምላኽ” ዘይነግዝኣ፤ ኢሰላም ክስዕረና እንተተዋሂብዎ ደኣ እሞ (መጽሐፍ ቅዱስ ምስ ቅዱሳን ኣምላኽ ውግእ ክገብርን ክስዕረዎን ድማ ተዋህቦ ራኢ.13 ይብል እዩ እሞ - ናተይ) እንታይ ክንገብር ንኸእል ነገር ኣሎ። ንምንታይ ነቲ ዘይተርፍ ነገር ክነናውሖ ንፍትን።” ዚብል ሕቶታት ክለዓል ይኸእል ይኸውን። እዚ ናይ ብሓቂ ቅኑዕ ሕቶታት እዩ። ግና ካብ ጌጋ ዝኸነ ግምታት ዝተላዕለ እዩ። ሓንሳእ ክገልጸልኩም ኣፍቅዱለይ ፡

ጸሕፍቶና ደሮ ተወሲኑ ዲዩ።

ገለ ገለ መምህራን መጽሐፍ ቅዱስ ፣ ጸረ- ክርስቶስ ንዓለም ኩላ ክገዝኣ እዩ ክብል ከሎ ቃል ብቃሉ ዓለም ብምልእታ ሓንቲኳ ከየትረፈ ክገዝኣ ምዃኑ ይዛረቡ እዮም። ነዚ ዝምስክር ጥቕስታት መጽሐፍ ቅዱስ ብርግጽ ርኢና ኣለና። እዚ ክበሃል ከሎ ግና ግዝኣት ጸረ ክርስቶስ ብፍጹም ኣብ ዓለም ተረፍ ዘይገድፍ ንኹሉ ሀገራት ዝገዝእ ክኸውን እዩ ንምባል ኣይኩነን። ከመይ ምዃኑ ክገልጸልኩም ሓንሳብ። መጀመርታ እቲ ብዛዕባ እዚ ዝዛረብ ጥቕስታት ክንርእዮ ፣

እንሆ፡ የሩሳሌም ነቶም ኣብ ዙርያ ዘለዉ ኹላቶም ህዝብታት ጽዋእ ስኽራን ክገብራ እዩ፡ የሩሳሌም ተኸቢባ ኸላውን ኣብ ይሁዳ ኸምኡ ኪኸውን እዩ።ብታ መዓልቲ እቲኣ ድማ ኪኸውን እዩ፡ የሩሳሌም ንኹላቶም ህዝብታት ከቢድ እምኒ ኸገብራ እዩ፡ ዚስከምዋ ዘበሉ

ኹላቶም አዝዮም ኪቼስሉ እዮም፡ ኩላቶም አህዛብ ምድሪውን ንምጽራራ ኺእከቡ እዮም።

--ዘካርያ:2-3

ኣነ ኸኣ ኩላቶም አህዛብ ንየሩሳሌም ኪዋግእዎ ኸእከቦም እዮ፡

--ዘካርያ:2

ብዛዕባ ህዝባይን ብዛዕባ ርስተይ እስራኤልን ነቶም ፋሕ ዘበልዎም ንምድረይ ኸኣ እተማቐልዎ አህዛብ፡ ኣብኡ ምሳታቶም ንፍርዲ ኸኣቱስ፡ ንኹሎም ህዝብታት ክእከቦም፡ ናብ ለሰ ዮሳፋጥ ኸኣ ከውርዶም እዮ።

--ዮኤታ:2

ምስቶም ቅዱሳት ውግእ ኪገብርን ኪስዕሮምን ኸኣ ተዋህቦ። ኣብ ልዕሊ ኹላቶም ዓሌታትን ህዝብን ቋንቋታትን አህዛብን ድማ ምልኪ ተዋህቦ።

--ራኢ:13:7

ኣብተን ቀዳሞት ሰለስተ ጥቕስታት ብቀዳምነት ንመልከት። ብመጀመርታ 'ዚ ጥቕስታት ብዛዕባ 'ቲ ጸረ ክርስቶስ ኣብ መወዳእታ ምስ ዮርዳኤም ዝገብሮ መጽሓፍ ቅዱስ ውግእ ኣርማጌዶን ዝብሎ ዛዛሚ ኩናት እዩ ዝዛረብ። ኣብ ሰለስተኡ ጥቕስታት ኸኣ ፣ “ኹላቶም አህዛብ” ዚብል ሓረግ ተደጋጊሙ ተጻሒፉ ኣሎ። በዚ መሰረት ውግእ ኣርማጌዶን ሓደኳ ከይተረፈ ኹላቶም ህዝብታት ኣንጻር ዮርዳኤም ዝስለፉሉ ውግእ እዩ ፣ ኣብ ዚብል መደምደምታ ሙብዛሕትና ከምንበጽሕ ርግጻኛ እዮ።

ምስዚ መደምደምታ ግና እንተውሓደ ክልተ ሽግራት ኣሎ። ቀዳማይ ፣ ኣብዚ ጥራይ ዘይኮነስ ኣብ ካልእ ብዙሕ ክፍላት ናይ መጽሓፍ ቅዱስ ፣ “ኩሎም ሃገራት ወይ ህዝብታት” ዚብል ቋንቋ ይጥቀሙ እዩ ግና ንኹሎም ብምልኣም ህዝቢ ዓለም ተረፍ ዘይብሉ ንምባል ማለቱ ኣይኮነን። መጽሓፍ ቅዱስ ቢቲ መሰረታዊ ናይ እብራይስጢ ቅዳሓ ፣ ነዚ ቋንቋ 'ዚ ክጥቀሙ ከሎ ፣ 'ቲ ዝደልዮ ነጥቢ ኣዝዮ ጸቂጡ ከስምረሉ ምስ ዝደለ እዩ። እዚ ማለት ከምዚ ናይ ትግርኛ ናይ ኣጋንኖ ቃል ከም ማለት እዩ። ንኣብነት ፣ “ሕብስቲ ደኣ ኩሉ ሰብ ይፈቱ” ወይ “ዝኣ ኣጽርዩ ኣይፈልጥን” ፣ ወይ ድማ ከምቲ ናይ ቅድም ምስላ ሰብ ግዝረት ፣ “ሰብ ቅሬጥስ ኩሉ ሳዕ ሓሰውቲ፡ እኩያት ኣራዊት፡ ሀካያት ኣኸብዲ እዮም፡” ዚብል ንጥቀሙ ኣዘራርባ እዩ። ብዙሕ ሳዕ ኣርእስትና ነቲ ዝበዝሐ ክፋል ናይቲ ንዛረብሉ ዘሎና ኣካል ዝውክል እንተኹይኑ ኣዘራርባና ንምሕጻር ንጥቀሙ ቃላት እዩ። ምብር ነቶም ኣርእስትና ዘይውክሉ ኤክስፕሽን ንምግላጽ ኩለል ኣይንብልን ኢና። ንኣብነት ኣብ ሓደ ታቤላ ናይ ጽርግያ “ደረት ፍጥነት 40 ኪ.ሜ. ኣብ ሰዓት” ዚብል ዝተለጠፎ እንተረኺብና ፣ እዚ ማለት ብሓፈሻ ንኹለን መካይን ዝውክል ምዃኑ ርዱእ እዩ ምብር ነተን 'ዚ ታቤላ ዘይውክለን መካይን “ብዘይካ ሕሙም ዝጸዓነት ኣምቡላንስ ፣ ናይ ትራፊክ ሞቶ ፣ ንዝሃደመ ተጓዩ ዘላ ናይ ፖሊስ መኪና” ዚብል ክውሰኹ ኣይንጸብን ኢና። ስለዚ 'ቲ ኤክስፕሽን ቢቲ ዝበዝሐ ኣካል ተዋሒጡ እዩ ዝተርፍ። እዚ ኣብሃህላ 'ዚ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ብዙሕ ሳዕ ይጥቀሙ እዩ። ንኣብነት ዳንኤል ብዛዕባ ናቡካድነጻር ክዛረብ ከሎ ፣

ዎ ንጉስ፡ እቲ ልዑል ኣምላኽ ነቦኻ ነቡካድነጻር መንግስትን ዕቤትን ክብርን ግርማን ሀቦ። ስለ እቲ ንሱ ዝሀቦ ዕቤት ኩሎም አህዛብን ወገናትን ቋንቋታትን ኣብ ቅድሚኡ የንቀጥቅጡን ይፈርሁን ነቡና።

--ዳንኤል:18-19

ይብል። ስለዚ ፣ እስኪ ኣብዚ ክሓተኩም ፣ “ኩሎም” ክብል ከሎ ኣብ ዓለም ዝነበሩ ህዝቢ ኩላቶም ብዘይተረፍ ንናቡካድነጻር ይፈርህዎ ነይሮም ማለት ዲዩ፤ ወይስ እቶም ብዛዕባ ናቡካድነጻር ዝሰምዑ ኣብ ጎረባብቲ ባቢሎን ዝነበሩ ሀገራት ማለቱ እዩ፤ ደቀባት ፓፑዋ ኒው ጊኒ ብፍርሃት ናቡካድነጻር ይነቡሩ

ነይሮም ማለት ዲዩ፣ አይኩንን! ዳኒኤል ዝጥቐሙሉ ዘሎ አገላልጻ ነቲ ክዛረቦ ዝደለዩ ጻቂጡ ክስምዕ ዝበሎ ደኣ'ምበር ዓለም ኩላ ብዘይተረፍ ንነቡካድነጻር ትፈርሆ ነይራ ማለት አይኩንን። ካልእ ተመሳሳሊ ኣብነት ክህበኩም ፣

ካብ ኩሎም ህዝብታት ድማ፡ ካብቶም ጥበቡ ዝሰምዑ ኹሎም ነገሳታት ምድሪ ተላኢኹም፡ ጥበብ ሰሎምን ኪሰምዑ ይመጹ ነበሩ።

--1ነገ4:34

እዚ ኹ ፣ ጥበብ ሰሎምን ኣዝዩ ዓቢዩ ስለዝነበረ ፣ ኩሎም ነጋውስ ናይ ምድሪ ክሰምዕዎ ተጓሕጉሒሎም ይመጹ ነይሮም ማለት ዲዩ፣ ወይስ እዚ ፣ ዓበይቲ ነገሳታት ናይቲ እዋን 'ቲ ጥበብ ሰሎምን ክሰምዑ ይመጹ ነይሮም ንምባል ዝተጠቐሙሉ አገላልጻ እዩ፣ እስኪ 'ዚ ዝስዕብ ከ፣

ንኣጋግ ንጉስ ኣማሌቃውያን ኹኣ ብህይወቱ ሐዘ፡ ንብዘሎ እቲ ህዝቢውን ብስሕለት ሴፍ ፈጸሙ ኣጥፍኦ።

--1ሳሚ15:8

ይብል። ድሕሪ ሓደት ምዕራፋት ግና ኣብ መጽሓፍ ቀዳማይ ሳሙኤል ፣ እዞም “ብስሕለት ሰይፊ ፈጸሙ ኣጥፍኦም” ዝተባህሎም ህዝቢ ሽግር ክፈጥሩሉ ከለዉ ኹኣ ንርኢ። ከምዚ ዝኣመሰለ ኣብነታት ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ብዘሕ እዩ። ምናልባት እቲ ክብሎ ዝደለኹ ነገር ተረዲእኩም ይኸውን።

እምበኣር ኣብቲ ልዕሊ ኢሉ ዘሎ ጥቕሲ ናይ መጽሓፍ ዘካርያስ ምስ እንምለስ፣ እቶም ብቐዳምነት ንዮርሳሌም ከጥቕፅዎ ዝመጹ ህዝብታት በዓል መን እዮም ጸብጺብዎም ኣሎ ፣

እንሆ፡ ዮሩሳሌም ነቶም ኣብ ዙርያ ዘለዉ ኹላቶም ህዝብታት ጽዋእ ስኽራን ክገብራ እዩ፡

--ዘካ12:2

ብርግጽ እዞን ኣብ ዙርያ ዮርሳሌም ዘለዎ ሃገራት ፣ ኣብዚ ሕጂ እዋን ኩላተን ኢሰላማውያን ሀገራት እዮን። ነዚ ትንቢት እዚ ዮኤል ከይተረፈ የጽንዖ። ብዛዕባ 'ቲ ናይ መወዳእታ ወራር ኣንጻር ዮርሳሌም ክገልጽ ከሎ ዮኤል ከምዚ ኢሉ ይንበ ፣

ብዛዕባ ህዝባይን ብዛዕባ ርስተይ እስራኤልን ነቶም ፋሕ ዘበልዎም ንምድረይ ኹኣ እተማቐልዎ ኣህዛብ፡ ኣብኡ ምሳታቶም ንፍርዲ ኹኣቱስ፡ ንኹሎም ህዝብታት ክእክቦም፡ ናብ ለሰ ዮሳፋጥ ኹኣ ከውርዶም እዮ። . . . ኣቱም ጢሮስን ሲዶናን ኩልኻትኩም ሃገር ፍልስጥኤምን፡ ምሳይ እንታይ ኣሎኩም? . . . እዚ ኣብ ማእከል ህዝብታት ኣውጁ፡ ውግእ ኣዳልዉ፡ ነቶም ጀጋኑ ኣንቅሕዎም፡ ኩሎም ተዋጋእቲ ይቕረቡ፡ ይውጽኡ። ማሕረሻኹም ሰይፊ፡ ማዕጺድኩም ኹኣ ኩናት ስርሕዎ። እቲ ድኹም ድማ፡ ኣነ ጅግና እዩ፡ ይበል። **ኣቱም ኣብ ከባቢ ዘሎኹም ኩልኹም ህዝብታት፡** ቀልጥፉ፡ ንዑ፡ ተኣከቡ። ዎ እግዚኣብሄር፡ ኣብኡ ጀጋኑኻ ኣውርዶም። ኣነ ነቶም ኣብ ዙርያ ዘለዉ ኹሎም ህዝብታት ክፈርድሲ፡ ኣብኡ ክቕመጥ እየ እም፡ እቶም ህዝብታት ይበገሱ፡ ናብ ለሰ ዮሳፋጥ ኹኣ ይውጽኡ።

--ዮኤ3:2, 4, 9-12

መን እየም ‘ዞም “ኣብ ከባቢ ዘለዉ ኹሎም ሀዝብታት” ዝብሎም ዘሎ፡ ንበዓል ኒውዝላንድ ካናዳን ዘጠቃልል ዶ ይኸውን፤ እንድዲ ምናልባት። እቲ ሓሳብ ናይቲ ጽሑፍ ተርኢናዮ ግና ነተን ብዙርያ ዮርሳሌም ዘለዋ እስላማውያን ሀገራት እዩ ዚብል ዘሎ።

እቲ ኻልኣይ ምኽንያት ጸረ - ክርስቶስ ንኹለን ሀገራት ናይዛ ዓለም ዘይገዝአሉ ድማ ፣ መጽሓፍ ቅዱስ ባዕሉ ከምኡ ስለዚብል እዩ። ከም ሓቅስ ፣ ገለ ገለ ሀገራት ንዮርሳሌም ምስ ሓዛ ክጸረርኦ እየን። ነዚ ዝስዕብ ነቢዩ ዳኒኤል ዝበሎ ጥቕሲ ንርእ ፣

ኣብ ዘመን መወዳእታ ግና እቲ ንጉስ ደቡብ ኪገጥመሉ እዩ። እቲ ንጉስ ሰሜን ሽኣ ብሰረገላታትን በፍራስን ብብዙሕ መራኽብን ከም ህቡባላ ንፋስ ከወይኑ ኺመጸ እዩ። ኣብተን ሃገራት ድማ ኪኣቱን ኪውሕዝን ኪሓልፍን እዩ። ናብታ ኸብርቲ ሃገር ሽኣ ኪኣቱ እዩ። ብዙሓት ሃገር ድማ ኪወድቁ እዮም። ግናኸ ኤዶምን ሞኣብን እቶም ኣውራታት ደቂ ዓምንን ካብ ኢዱ ጌምልጡ እዮም። ኣብ ሃገራት ድማ ኢዱ ኺዘርግሑ እዩ። ሃገር ግብጺውን ኣይከተምልጥን እዩ። ንሱ ኣብቲ መዛግብ ወርቅን ብሩርን ኣብ ኩሉ እቲ ኸብር ኣቓሑ ግብጽን ኪሰልጥን እዩ። ሊብያን ኢትዮጵያን ድማ ኪስዕብዎ እዮም። ግናኸ ካብ ምብራቕን ካብ ሰሜንን ዚመጽእ ወረ ጌሹብሮ እዩ እሞ። ንብዙሓት ኬጥፍእን ኬጽንትን ኢሉ። ብዓብዩ ነድሪ ኺወጽእ እዩ። ንሱ ኣብ መንጎ ባሕርን ኣብ መንጎ እታ ኸብርቲ ቅድስቲ ደብርን ድንጓናት ኣዳራሹ ኺተክል እዩ። ግናኸ ናብ መወዳእታኡ ኺበጽሕ እዩ። ዚረድኦ ሽኣ ዮብሉን።

--ዳኒዘ፡40-45

ብወሑዱ ኣብዚ ጥራይ ኤዶም ፣ ሞኣብ ከምኡውን መራሕቲ ደቂ ዓምን ካብ ኢድ ጸረ ክርስቶስ ከምዘምልጡ ይብል ኣሎ። እዚ ብዛዕባ ናይ ሎሚ ሀገረ ዮርዳኖስ እዩ ዝዛረብ ዘሎ። ስለዚ ብወሑዱ ዮርዳኖስ ንጸረ ክርስቶስ ከምዘይትምብርከኹሉን ኣብ ግዝኣቱ ከምዘይትወድቕን ንርኢ ኣለና። እቲ ጥቕሲ ቀጺሉ እተን ኣብ ኢድ ጸረ ክርስቶስ ዝወድቃ ሀገራት ድማ ይነግረና። “ብዙሓት ሀገራት ክወድቁ እዮም” ይብል ግና ኹለን ኣይኮናን። መጽሓፍ ቅዱስ ንኣድሕዱ ኣይጋጮን እዩ። ኩሎም ዓሌታትን ሀዝብን ቋንቋታትን ሀገራትን ግና ብግዝኣት ናይ ጸረ ክርስቶስ ክጽለዉ እዮም። እንተውሓደ ኣብ ልዕሊ ኹለን ሀገራት ገለ ስፍራ ናይ ስልጣንን ጽልዋን ከምዝህልዎን ኣብ ኩለን ሀገራት ዘቐምጦም ሰዓብቲ ከምዝህልዎምን ግና ይኣምን እዩ። ብዙሓት ሀገራት ምሉእ ብምሉእ ብእኡ ክውረራ እየን ፣ ንኹለን ሀገራት ምሉእ ብምሉእ ግና ኣይከሰንፈንን እዩ። በዚ መንገዲ ‘ዚ እንተርኢናዮ ጥራይ ኢና ነዚ ጥቕስታት በቲ ሓቃዊ ዘይጋጮ ትርጉሙ ክንርድኦ ንኸእል።

ስለምንታይ እዩ ኣርእስቲ ናይ ምዕራፊይ ጸሎት ከሎ ፣ ነዚ ነጥቢ ‘ዚ ግና ክጸቕጠሉ ዝፍትን ከምዘለኹ ተረዲእኩም ይኸውን፤ እቲ ምኽንያት ‘ዚ እዩ ፣ መጽሓፍ ቅዱስ ፍጻሜታት መወዳእታ ዘመን ብዝምልከት ሓፈሻዊ ትንቢታዊ ኣፈጻጽማኡ ነገሩና ኣሎ ፣ ግና ‘ቲ ዝደቐቐ ዝርዝራት ኣብ ባይታ ከመይ እዩ ክኸውን ጌና ኣይተወሰነን ኣሎ። ኣምላኽ ክሳብ ‘ቲ ናይ መወዳእታ ዝርዝራት ኩሉ ኣይገለጸልናን። ብዙሕ ሳዕ ‘ውን ኣምላኽ ዝርዝራት ኣይገልጽን እዩ። ከምኡ ነይሩ እንተዝኸውን ግና ብርግጽ ኩሉ ነገር ተወዲኡ እዩ ‘ሞ ኣእዳውና ኣጣሚርና ጸረ ክርስቶስ መጺኡ ድሌቱ ክገብር ሱቕ ምበልና ነይርና። ወይ ሽኣ ጐዳጉዲ ኩዲትና ነቲ ሽዑ እዋን ዝኸውን ምግቢ ምሕባእ ማለት ቅኑዕ ነገር ምኽን ነይሩ። ኣብ ክንዳኡ ግና ኣምላኽ ስለ ነፍሳትና ጥራይ ዘይኮነስ ስለ ነፍሳት ስድራናን ስለ ቤትናን ሀገርናን ብጸሎት ክንገጥም እዩ ዝደልየና። ኣብቲ ዝቐደመ ምዕራፋት ናይ ዴቪድ ፓውሶን ኣብነት ኣምጺእና ነይርና። ኣምላኽ ንፓውሶን ኢሰላም ንዓዲ እንግሊዝ ከምዝዕብልሎ ዝገለጸሉ ፣ ከሎ ጌና ኻብቲ ዓዲ ንኸምልጥ ኢሉ ዘይኮነስ ንማሕበር ዓዲ እንግሊዝ ከጠንቅቓ እሞ ሓቢሮም ብጸሎት ስለ ሀገሮም ንኸጋደሉ ብምባል እዩ። ኣብ ኢሰላም ምናልባት

ኢንሻላህ (ብፍቻደ ኣላህ . . . ፍቻደ ኣላህ እዩ 'ሞ) ብማለት ናይ ኣላህ ፍቻደ ኣሜን ኢልካ ምቕባል እንተዘይከወይኑ ትውስኸሉ ዮብልካ ፣ ተጉድለሉ ዮብልካ። ንሕና ግና ሓቢርና ምስኡ ክንግዱዩ ነገራት ክንለዋውጥ ህዝብታት ክንጸሉ ዜፍቅድ ኣምላኽ እዩ ዘሎና። ብወንጌልን ብጸሎትን ነታ ውቅብቲ መንግስቱ ናብ ኩሉ ዓለም ከነስፋሕፍሓ ዝጽበ ኣምላኽ እዩ ዘሎና።

ነዚ መጽሓፍ 'ዚ ብዘንበብካ ንርእሴኻ ብገለ ወገን ኣብ ተስፋ ምቕራጽ እንተረኺብካዩ ኣይትፍራህ ፣ ኩሉ ግዜ ክትገብር ትኽእል ነገር ኣሎ ፣ ጸሎት ጸሎት ጸሎት ፣ ብዝያዳ ጸሊ። ምስቶም ከምኡ ዝገብሩ ሰባት ድማ ክትሓብር ትኽእል ኢኻ። ጸሎት ንክወገንት ዝለዋውጥን መወዳእታ ናይ ነገራት ዝውስንን እዩ 'ሞ ኣነኣኢስካ ኣይትርኣዮ። ጌና እዩ ዘሎ 'ዚ ዛንታ ኣይተወድኣን። ሎሚ በቲ ዝጸሌናዮ መጠን ፣ ሽዑ 'ቲ ግዜ ምስ ኣኸለ መወዳእታ ብዙሓት ሀገራት ከመይ ከምዝኸውን ክውሰን እዩ። ነፍሲ ወከፍ ሀገር ገለ ዓቕን ስፍራ ፍርዲ ኣምላኽ ክትቅበል እያ 'ሞ ፣ ጐይታ ብዝሒ ናይ ምሕረቱን ብዝሒ ናይ ፍርዱን ኣብ ኣባይትናን ፣ ኣከባቢናን ሀገራትናን ክሳብ ክንደይ ክኸውን እዩ ሎሚ ብጸሎትና ክንውስኖ ብቕዓት ሂቡና ኣሎ። ብርግጽ እቲ ግዜ ምስ ኣኸለ ግና ኣብተን ዜሰክሓ ሰለስተ ዓመትን ፈረቓን ፣ ኩሉ ሰብ ብኣሸጋሪ ናይ ምጽራይ መስርሕ ክሓልፍ እዩ። እቲ ዜንቀጥቅጥ ዘበለ ሹሉ ኪንቀጥቅጥ እዩ። ስለዚ ሎሚ ኣምላኽ በተን መዓልታት እቲኣተን ምሕረት ኪገብር ምእንትን ብብኺያት ምጽላይ ይግባእ።

ኣብዚ ክጠቕሶ ዝደሊ ካልእ ኣገዳሲ መዳይ ናይ ጸሎት'ውን ኣሎ። ጸሎት ንፍርዲ ኣምላኽ ከደንጉዮ ይኽእል እዩ። ብእኡ ድማ ሰባት ንዝሓሸ ክልወጡ ይኽእሉ። ጐይታ ምጽኣቱ ዘደንጉዮ ዘሎ ሰባት ንዕኡ ክፈልጡን ክድሕኑን ብምባል ምጂኑ ፣ ነዚ ሓቂ 'ዚ ኩሉ ግዜ ንዘክር ፣

ጐይታስ፡ ኩላቶም ናብ ንስሓ ኺበጽሑ እምበር፡ ሓደ'ኳ ኺጠፍእ ዘይፈቱ ስለ ዝኹኑ፡ ምእንታኻትኩም ይዕገስ ኣሎ እምበር፡ ከምቲ ንገሊኣቶም ዚድንጉ ዚመስሎም፡ ንተስፋኡ ኣየደንጉዮን እዩ።

--2ጴጥ3፡9

መወዳእታ ሕጂ እንተኣኺሉ ግና ብድሕሪኡ ናይ ንስሓ ብዙሕ ዕድላት ኣይክህሉን እዩ። ብዙሓት ሰባት ከድሕን ዝኽእል ኣብ ብዙሓት ሀገራት ክግበር ዝተሓሰበ ሪቫይቫላትን ክሩሴዳትን ከይጀመረ ክውዳእ ማለት እዩ። ዋላኳ 'ቲ ዘፍርህ ትንቢታት መጽሓፍ ቅዱስ ከይተፈጸመ ዘይተርፍ ኣይኹን ፣ ንጐይታ ግና ቅድሚ እተን ናይ ጸላም መዓልታት ምምጽኣን ገለ ግዜ ክህበናን ኣብ ሀገራትና ሪቫይቫላት ክልዕልን ክንልምኖ ንኽእል ኢና። ጸሎት ናይ ብሓቂ ንቕጥዓ ኣምላኽ ኣደንጉዮ ፣ ሰባት ምእንትን ክንስሑ ናይ ምሕረት ግዜ ክውስኽ ይኽእል እዩ።

ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ነዚ ዝምልከት ብዙሕ ኣብነታት ኣለና። ሓደ ግዜ ኣምላኽ ንደቂ እስራኤል ብቕጽበት ዓይኒ ክውድኣም እዩ ኢሉ ንሙሴ ምስ ነገሮ ፣ ንሙብዛሕትና በቃ ኣኸለ ኣብቂዑ ኣብ ዘብል ኩኔታት ዝመስለና ፣ ሙሴ ግና ነዚ ፍርዲ 'ዚ ኣይተቐበሎን። ንሱ ናብ እግዚአብሄር ደኣ ከምዚ እናበለ ተማህለለ፡

እግዚአብሄር ኸኣ ንሙሴ፡ እዚ ህዝቢ እዚ እርእዮ ኣሎኹ፡ እንሆ ህዝቡ ተሪር ክሳድ እዩ። ሕጂ ኹራይ ኣብኣም ኪነድድ እሞ፡ ክውድኣም ሕደገኒ። ንኣኻ ድማ ዓብዩ ህዝቢ ኸገብረካ እዩ፡ በሎ። ሙሴ ግና ኣብ ቅድሚ እግዚአብሄር ኣምላኹ ኸምዚ ኢሉ ተማህለለ፡ ዎ እግዚአብሄር፡ ስለምንታይ ኩራኻ ኣብዚ ብዓብዩ ሓይልን ብጽንዕቲ ኢድን ካብ ምድሪ ግብጺ ዘውጸእካዮ ህዝብኻ ይነድድ፡ ከመይከ ግብጺውያን፡ ኣብ ኣኸራን ኪቐትሎም፡ ኣብ ገጽ ምድሪ ኸኣ ኪጽንዕቶም ንመከራ ኣውጽኣም፡ ኢሎም ዚዛረቡ? ኻብቲ ነዳዲ ኹራኻ ደኣ ተመለስ፡ ኻብቲ ንህዝብኻ ኸትገብር ዝሓሰብካዮ ኸፉኣ ድማ ተጠዕስ። ንኣብራሃምን ንይስሃቅን ንስእስራኤልን፡ ንኣታቶም፡ ንዘርእኹም ከም ከዋኸብቲ ሰማይ ኸብዝሓ እዩ።

እታ እተዛረብኩላ ምድሪ ድማ ብዘላ ንዘርእኹም ክህቡ እዩ፡ ንዘለኣለም ኸኣ ኺርስተይዎ እዮም፡ ኢልካ ብርእስኻ ዝመሓልካሎም ንባሮትካ ዘክር። እግዚአብሔር ድማ ኻብቲ ንህዝቡ ኺገብሮ ኢሉ ተዛሪብዎ ዝነበረ ኸፉእ ተጣዕሰ።

--ዘጽ32:9-14

እቲ ህሞት ከመይ ከምዝነበረ እስኪ ክሰእሎ ክፍትን እዩ። መጀመርታ ኣምላኽ ንሙሴ “ሕጂ ኸራይ ኣብአም ኪነድድ እሞ፡ ክውድኡም ሕደገኒ። ንኣኻ ድማ ዓብዩ ህዝቢ ኸገብረካ እዩ።” ይብሎ። ሓራይ ሓንሳብ ጠጠው ነብል እሞ . . . እዚ ጉዳይ መወዳእታኡ ከመይ ከምዝኸውን ክዝትይሉ ሓደ ሓደ ሊቃውንቲ ቲኦሎጂ ናብዚ ዓውደ ፍጻሜ ነእትዎም። ኩላቶም ብስምምዕ ፡ “ብርግጽ ክውድኡም እዩ ፣ ምኽንያቱ ‘ቲ ኣምላኽ ዝበሎ ንሱ እዩ መፈጸምታ ናይ ዝኹነ ነገር” ምበሉ። ሎሚውን ብዙሓት ሰባት ከምኡ ኢሎም ምተማገጡ። ምናልባት ንሀገርና ፍርዲ ዘይተርፍ ነገር ይኸውን። ሓራይ እሞ ንሰኻ ኸ ብዛዕባ ‘ዚ እንታይ ትገብር ትኸውን፣ ዓው ኢልካ ምዕርምራም ንሱ ዲዩ ‘ቲ ፍታሕ፣ ወይስ ከም ሙሴ ዝገበሮ ምምህላል እዩ ‘ቲ ፍታሕ፣ መን ይፈልጥ እግዚአብሔር ካብ ቁጥዓኡ እንተተጠዓሰ ኸ፡

ኣቱም ፍርዱ እትገብሩ ትሑታት ምድሪ ኸላትኩም፡ ንእግዚአብሔር ድለይዎ። ምናልባሽ ቦታ ቦታ መዓልቲ ቕጥዓ እግዚአብሔር እንተ ተሓባእኩምሲ፡ ጽድቂ ድለዩ፡ ትሕትና ድለዩ።

--ጳፎ2:3

እምበኣርሲ ሕጂውን ብጻምን ብብኸያትን ብቕዝማን ብምሉእ ልብኹም ናባይ ተመለሱ፡ ይብል እግዚአብሔር። ንሱ ንኸራ ደንጓዩ፡ ብሳህሊ ኸኣ ምሉእ፡ ብእከይ ድማ ተጠዓሳይ፡ ርሕሩሕን መሓርን እዩ እሞ፡ ክዳንኩም ኣይኩነን ልብኹም ደኣ ቐደዱ፡ ናብ እግዚአብሔር ኣምላኽኩምውን ተመለሱ። ተጣዒሱ ዚምለስ እንተ ኹነ፡ ድሕሪኡ ድማ ንእግዚአብሔር ኣምላኽኩም ብመስዋእቲ ብልዕን ብመስዋእቲ መስተን በረኸት ዚሓድግ እንተ ኹነ፡ መን ይፈልጥ?

--ዮሴ2:12-14

ኣነ ብውልቀይ ፣ እዚ እዋን ‘ዚ ዕጫ ብዙሓት ሀገራት ኣብ ሚዛን ተንጠልጢልሉ ዘሎ ግዜ ምጳኑ እዩ ዝኣምን። እዚ ግዜ ‘ዚ ንፈርሃሉ ግዜ ኣይኩነን ፣ ወይስ ነዕረምርመሉ። እዚ ግዜ ‘ዚ ንጽልየሉ ግዜ እዩ።

ነዚ ምዕራፍ ‘ዚ ፍራንሲስ ፍራንጊፕን - ሕፉር መምህር መጽሓፍ ቅዱስን ደራሲን - ዝጸሓፎ ሓደ ዓንቀጽ ብምርኣይ ክዓጽዎ እዩ። ኣብ ሓደ ክፍሊ ናይቲ ጽሑፉ ፣ ብፍሉይ ኣብ ውሽጠይ ድርኺት ዝፈጠረ ነይሩ ፣ ንሱ ‘ውን ነዚ ንዛረበሉ ዘሎና ኣርእስቲ ብዝምልከት ዝጸሓፎ እዩ። ኣርእስቲ ናይቲ ዓንቀጽ ፣ “ሎሚ ግና ንቃለስ” ዚብል እዩ ፣

ኣብ ትውልድና ዝግለጽ ግጭት ብዝኹነ ይኹን መልክዑ ካብ ናዚነትን ፣ ሃጻይነት ናይ ሕብረት ሶቪትን ዝነኣኣስ ኣይኩነን። ኣኸራሪ ኢሳላም ንዓለም ክዕብልል ዝደሊ ሰይጣናዊ ሓይሊ እዩ። ኣንጻር ግብረ ሽቡርን ኣንጻር ሞራላውነት ዝግበር ውግእ ክንስነፍ ዮብልናን። ክንዋጋእን ክንስዕርን ኢና ተወሊድና ‘ሞ ፣ ብውግኣት ናይዚ ዘመን ንርእስና ንፍርሂ ወይስ ንዘይምእማን ኣሕሊፍና ኣይንሃባ። “ክርስቶስ ክሳዕ ዝምለስ ህይወት እንዳወሰኸት እክይቲ ከምትኸውን እዩ ተማሂረ”። እወ ፣ ከምኡ ዝበለት መዓልቲ ክትመጽእ እያ ፣ ሕጂ ግና ‘ቲ

ግዜ ከምዝኣኸለ ገይርና ኣይንውሰዶ። ኣብ ኩሉ ዘመናት ኣምላኽ ከም ሰዓርቲ ከወይንና ክንመላለስ እዩ ዝደልየና። ኣብዚ እዋን ገሊኡን ሀገራት ዓቢ ናይ ዓጺድን ናይ ምጥሓስን ግዜ የሕልፋ ምህላወን ፣ ንዓና ‘ውን ከምኡ ዝበለ ግዜ ክመጻና ምጂኑ ንዘክር። ሓደ ካብ ኣንብብተይ ፣ ነዚ ዝስዕብ መልእኽቲ ካብ መጽሓፍ “The Return of the King” ብ , J.R.R. Tolkien ፣ መራሒ ሰራዊት ዝነበረ ኣራጎን ዝበሎ ከምዚ ዝስዕብ ጽሑፉላይ። እቲ መጽሓፍ ዝኸነ ትውልዲ ነቲ እኩይ ንኸስዕር ክቃለሶ ዘለዎ ቅልስ ዝገልጽ ምሳሌያዊ መጽሓፍ እዩ . . .

“ብዝተዓጻጸፈ ቁጽሪ ሰራዊት ተበሊጹ ክነሱ ንጉስ ኣራጎን ግና ኣንጻር ‘ቲ ዝመጸም ዝነበረ ጭፍራ ሲኦል ንምግግም መንፈስ ሰራዊቱ ከነቐቐሐ ደለየ። ኣብ ቅድሚ ‘ቶም ሓደት ሰራዊቱ ፣ ፈረሱ ሰሪሩ ኔው ነጀው እንዳተዘዋወረ ብዓቢ ድምጺ ከምዚ ክብል ጀሚሩ ፣ ‘ኣብ ናይ ኩልኻትኩም የዲንቲ ፣ ልባይ ክሳዕ ዝስበር ብርቱዕ ፍርሂ ከምዘሎ ይርኢ ኣለኹ። ብርግጽ ትብዓትና ዝጠልመና መዓልቲ ይመጽእ ይኸውን ፣ ንኹሎም ኣዕሩኽትና ደጊምና ዘይንርእየሉ መዓልቲ ይመጽእ ይኸውን ፣ ኩሉ ኣግማድ ብጻይነትና ዝብተኸሉ መዓልቲ ይመጽእ ይኸውን ፣ ሎሚ ግና ‘ቲ መዓልቲ ‘ቲ ኣይከነን። ሎሚ ግና ንቃለሰ . . . ብስም ኩሎም ኣብ ምድሪ ዘለዉ ፍቕራንኩም የምሕለኩም ኣለኹ ፣ ሰብ ምዕራብ ምሳይ ጽንዑ !”¹

ነዚ ከምልኣሉ ዝኸእል ነገር ኣይነበረን ፣ ብዘይካ ካብ ውሽጢ ልባይ ዝነቐለ “ኣሜን”!

መሓበሪ

1. Francis Frangipane, "This Day We Fight!"
http://www.elijahlist.com/words/display_word.html?ID=2294

ምዕራፍ - ዕሰራን ክልተን

ብግብሪ ወንጌላውነት ምምላሽ

ዋላኳ ናይ ጸሎት ሓይልን ኣድላይነትን ዘየካትዕ ይኹን ፣ ማዕረ ማዕሪኡ ኣዝዩ ዜገድሰና ግብረ መልሲ ኪወሃበሉ ዝግባእ ወገን ኣሎ - ወንጌላውነት። ነዚ ቃል ብሰራት 'ዚ ብግዲ ንሙስሊም ክነባጽሑሎም ኣለና። ነቶም ብናይ ሓሶት እሰላማዊ ወንጌል ፍርሂ ዚተታሕዙ ኩሎም ኣዝዩ ዚመቀረ መልእኽቲ ሓርነት እዩ እም ! ነቶም ኣምላኽ ኪቐበለካን ኬፍቅረካን እንታይ ማለት ምዃኑ ዘይፈልጡ ሰባት ኣዝዩ ዜረሰርሰ ቃላት ናይ ፍቅርን ምሕረትን እዩ እም ! መልእኽቲ ወንጌል ከም ቅቡል ነገር ወሲድና ኣይንርኣዮ። ዝኹነ ይኹን ሙስሊም ኣላህ የፍቅረኒ እዩ ክብል ዝኸእል የልቦን። ብመሰረት ቁርኣን ፣ ኣላህ ዜፍቅሮም ነቶም ጽድቂ ዚገብሩ ጥራይ እዩ ፣ እንደገና ብመሰረት ቁርኣን ዝኹነ ይኹን ሙስሊም ስለ ምጽዳቕን ምድሓትን ኣብዚ ምድሪ 'ዚ ከሎ ዚፈልጦ ነገር የብሉን ፣ ኪድሕን ዲዩ ኪኹነን ቦታ መዓልቲ ፍርዲ እዩ ኺንገሮ። ሓጢአቱ ኪሕደገሉ ዲዩ ወይስ ኪጽብጸበሉ ቦታ መዓልቲ ፍርዲ እዩ ኺንገሮ። ክንድምንታይ ግብሪ ጽድቂ ገይሩ ብዘየገድሰ ዋላ መሐመድ 'ውን እንተኹነ ጸዲቐ ዲዩ ኣይጸደቐን ኣይፈልጥን እዩ ነይሩ። እምበኣርከስ ነዞም ከምዚ ዝበሉ ሰባት ኣምላኽ ከምዜፍቀሮምን ሓጢአቶም ከምዝሓደገሎምን ምንጋር ማለት ክሳብ ክንደይ ህይወት ዘለዎ መልእኽቲ ዕረፍቲ ምዃኑ ሕሰብዎ። ሓይሊ ወንጌል ኣትሒትና ኣይንገምቶ። ብሓቂ ፣ “ወንጌል ቅድም ንኣይሁዳዊ ኸምኡውን ንጽርኣዊ፡ ንዚኣምን ዘበለ ኹሉ ሓይሊ ኣምላኽ ንምድሓን እዩ” (ሮሜ1:16)

ብወንጌል ምብጻሕ

ግናኽ ነቲ ብእኡ ዘይኣመኑ ኸመይ ኢሎም ኪጽውዕዎ እዮም? ብዛዕባኡ ኸይሰምዑኹ፡ ከመይ ገይሮም ብእኡ ኺኣምኑ፡ ብዘይ ሰባኪኽ ኸመይ ገይሮም ኪሰምዑ?

--ሮሜ10:14

ዕላማ ናይዚ ምዕራፍ 'ዚ እንታይ ዓይነት ኣግባባት ተጠቂምና ወንጌል ናብ ሙስሊም ነብጽሓዮ ንምዝታይ ኣይኮነን ፣ ኣብ ክንዳኡ ኣምላኽ ብኸመይ ዝበለ መንፈስ ክንበጽሖም እዩ ዚደልየና ኢና ክንዘራረብ። ብእኡ ድማ ንሳቶም ጥራይ ዘይኮኑስ ንሕና'ውን ክንልወጥ ኢና። ይኹንምበር ንምብጻሕ ብዝምልከት ሒደት ሓሳባተይ ክገልጽ እዩ። ብርግጽ ክርስትያን ንሙስሊም ክበጽሖም እንተኹይናም ክልተ መንገድታት ኣሎ ኣብ ቤቶም ከይናም ወይ ኸኣ ብተልእኾ ብሚሰዮናውነት ካብ ቤቶም ወጺኦም። ዋላኳ ብዙሓት ክርስትያን ፣ እኹላት ሚሰዮናዊያን ናብ ምድሪ ሙስሊም ዝኹዱ ኣለዉ ኢሎም ዝሓሰቡ እንተኹኑ ፣ ነዚ ዝስዕብ እስታስቲክስ ግና ተመልከትዎ ፣ “ካብ ጠቕላላ ኬኒሻዊ ሚሰዮናዊ ሓይሊ ፣ ዛጊት እቲ 2 ሚኦታዊት ጥራይ እዩ ናብቶም ፍርቂ ናይ ዘይክርስትያናዊት ዓለም ዘቕሙ ሙስሊም ተላኢኹ”¹

አዝዩ ዝገርም እዩ። ብዛዕባ 'ዚ ብዙሕ ክዝረብ ይከኣል ነይሩ። ንሕጂ ግና ሙብዛሕቲና ነዚ መጽሓፍ ነንብቦ ሰባት ንሕናን ስድራናን ንዕዮ ወንጌላውነት ናብ መሬት ሙስሊም ክንከይድ ከምዘይንኸእል ይፈልጥ እዩ ግና ኸኣ እዚ ማለት ጠቕሊልና ንሙስሊም ክንበጽሖም ኣይንኸእልን ኢና ማለት ኣይኮነን። ሎሚ ሓያለይ ሚልዮን ሙስሊም ኣብ ኣሜሪካ ይነብሩ ኣለው። ብዙሓት ካብኣቶም ፣ ኣነን ንስኻትኩምን ወንጌል ብምስባኸና ጥራይ ክንቕተለሉ ወይ ኸኣ ክንእሰረሉ ካብ እንኸእል ምድሪ ዝመጹ ድማ እዮም። ሙብዛሕቲና ብዛዕባ ህልውናኦም ኣፍልጦ ዘይብልና ክንሱ ሕጂ ግና ኣብ ኣሜሪካ -ምድሪ ነጻነት- ምሳና ይነብሩ ኣለው 'ም ነዚኣቶም ምብጻሕ ከማን ንኸእል ኢና። 'ቲ የሱስ ዝበሎ ቃላት ልዕሊ ማንም ግዜ ሎሚ ሓቂ እዩ ፣

በሎም ከኣ፡ እኸሊ ብዙሕ እዩ፡ ዓየይቲ ግና ሓዲት እዮም።

--ሉቃ10:2

ሰዓቢ የሱስ እንተኼንካ ብዛዕባ 'ዚ ንሱ ዝብሎ ቃል ከተስተንትን የተባብዓካ “ኺዱ ንኸሎም ኣህዛብ ብስም ኣቦን ወድን መንፈስ ቅዱስን እናእጥመቕኩም፡ ዝኣዘዘኩኹም ኩሉ ኺሕልዉ ኸኣ እናመሀርኩም፡ ደቀ መዛሙርቲ ግበርዎም?” ። ንስኻ ብውልቅኻ ክሳብ ክንደይ ነዚ ትእዛዝ 'ዚ ተኣዚዝካዮ፣

ምናልባት ንሙስሊም ምብጻሕ ዘይከኣል እዩ ኢልካ ትሓሰብ ትኸውን። ምናልባት 'ውን ነዚ መጽሓፍ ምስ ኣንብብካ ኻብቲ ናይ ቅድም ዝዓበየ ፍርሃ ኣብ ውሽጥኻ ተሰሚዑካ ይኸውን። ብዛዕባ 'ዚ ስምዒታት እስኪ ሓንሳብ ንዘራረብ።

ሙስሊም ፣ ልክዕ ከማይ

ነዚ መጽሓፍ 'ዚ ብዘንብብኩም ፣ ኣነ ንሙስሊም ከምዜፍቅሮም እንተዝነግረኩም ኣዚዩኹም ምተገረምኩም። ንስኻ 'ውን ብፍቕሪ ኣምላኽ ኣብ ክርስቶስ ዝተሓቆፍካ እንተኹይንካ ከምኡ ክትገብር ይግብኣካ እዩ። ነዚ መጽሓፍ 'ዚ ክጽሕፍ ከለኹ ሓደ ኻብቲ ዝዓበየ ፍርሃይ ኣብ ልቢ ሰባት ኣንጻር ሙስሊም ዝኸነ። ይኹን ኣሉታዊ ሓሳባት ኸይዘርእ ዚብል እዩ ነይሩ። ብርግጽ ድሕርዚ ኩሉ ዘንብብኩምዎ ኣሉታዊ ሓበሬታ እቲ ባህሪዎዊ ግብረ መልሲ ናይ ምድራዊ ሰብ ብደባን ብርሃን ንሙስሊም ክትርእዮም ምጅማር እዩ። ኣብ ከምዚ ኩኔታት ግና ኣምላኽ ፈሪህና ኢድና ከነንሳሕብ ዘይኮነስ ብትብዓት ብርሃን ናይ ፍቕሩ ከነብርህ እዩ ዝደልየና ፣ ሸሕ'ኳ ፍርሃት ይሰምዓና። ከምቲ ጳውሎስ ዝበሎ ኣነ 'ውን ክደግም ፣ “እቲ ቕልስና ምስ ሕልቅነትን ሰልጣናትን ምስ ናይ ጸልማት ዝላእቲ ዓለምን ምስ መናፍሰቲ እከይን ኣብ ሰማያት እዩ እምበር፡ ምስ ሰጋን ደምን ኣይኮነን” (ኤፌ.6:12)። ብኻልእ ኣዘራርባ ፣ ሙስሊም ኣይኮኑን እቶም ጸላእቲ ! 'ዚ መጽሓፍ 'ዚ ብዛዕባ ሙስሊም ኣይኮነን - ብዛዕባ ኢሰላም እዩ። ብዛዕባ 'ቲ ዘይርእ መንፈሳዊ ሓይሊን ፣ ንሰባት ቀፍዲዱ ዝሓዘ ዶክተሪን ስሕተትን እዩ ኣርእስትና። ንሕና ሰዓብቲ ክርስቶስ ከም ምኻንና መጠን ፣ ሙስሊም ድማ ሰዓብቲ መንፈስ ጸረ-ክርስቶስ ወሲድና ክልተ ተቓረንቲ ፍጥረታት ከምዝኸነና ጌርና ክንሓሰብ የብልናን። ከመይሲ ኣብ ዝኸነ። ሙስሊም 'ቲ ብመልክዕ ኣምላኽ ዝተፈጥረ ማንነት እዩ ዘሎ - ልክዕ ከምዚ ኸማና!

ወረ ሓቂ ክዛረብ እንተኹይንካ ፣ ንሙብዛሕትና ምዕራባውያን ፣ ብግልና ምስቶም ሓቃዊያን ሙስሊም ኣብ መጀመርታ ኣብ ዝተላለናሉ ዘይተጸበናዮ ነገር እዩ ዝገጥመና። ኣብ ክንዲ ጸበብቲ ኣእምሮ ፣ ሓራቓትን ጽልእተኛን ሰባት ልክዕ ከምዚ ኸማና ፍልልይ ዘይብሎም ሰባት ኢና ንረክብ። ግደ ሓቅስ ብዙሓት ካብኣቶም ሕያዎት ምቕሉላት ኣዝዮም መስተውዓልቲ ሰባት እዮም። ኣነ ዝረኸብኩምዎ ሙብዛሕቲኦም

ከምዚ እዮም። ስለምንታይ እዮም ልክዕ ከምዚ ኸማና ዝመስሉ ክነግረኩም ዶ፣ ምኽንያቱ ከምዚ ከማና ስለዝኸኑ። ሙብዛሕቲአም ቀሪብ ዝተላለኹዎም ሙስሊም ቅኑዓትን ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ንዕኡ ዘሕጉስ ሰናይ ህይወት ክነብሩ ዝጽዕቱን እዮም። ስለዚ ኣብ ልዕሊ ሙስሊም ዘለና ጠመተ ከምዚ ክኸውን ይግባእ - ሓቃዊያን ደለይቲ ኣምላኽ።

ካብ ንግብ ውቅያኖስ

ጃላል ኣልዲን መሐመድ ሩሚ ፣ ሓዲ ካብቶም ዝዓቦዩ ተኸታሊ ሱፊ¹³ ኢስላም ዝነበረ ሰብ እዩ። ሩሚ ብዙሕ ሳዕ ብዛዕባ ኣምላኽ ክዛረብ ከሎ ፣ “እቲ ፍቁር” ወይ “እቲ ብጻይ” ብምባል ይጽዎ ነይሩ። ከም ቦዓል ሩሚ ዝበሉ ሱፊ ብዛዕባ የሱስ ክዛረቡ ከለዉ ልዕሊ ማንም ዝርእይዎ ሞዴል ናይ ህይወቶም ከምዝኸኑ ይምስክሩ ነይሮም እዮም። ጽሑፋት ሩሚ ከተንብብ ከለኻ ፣ ክሳዕ ክንደይ ናብ ክርስትያናዊ እምነት ቀሪቡ ከምዝነበረ ብዘይመጠን ይርአዮካ። ኩሉ ግዜ ኪዝክሩ ከለኹ ትገርመኒ ሩሚ ዝበላ ጥቕሲ ኣላ ፣ “ነቲ ውቅያኖስ ኣብ ንግብ እንተረኸብኩዎ ብምባል ነጸብራቕ ናይቲ ብጻይ ኣብ ሰባት ክርኢ ይፍትን እዩ። ሩሚ ንኣምላኽ ኣብ ፍጥረታቱ ክረኸቦ ብዙሕ ዝፍትን ዝነበረ ሰብ እዩ። ምናልባት ዝኸኑ ይኹን ጽቡቕ ነገር ኣብ ሃይማኖት ናይ ጸረ ክርስቶስ ኣይርከብን እዩ ትብል ትኸውን። ንምእማኑ ደኣ ከይሸግረካምበር ይርከብ እዩ። ትሕት ኢልና ክንርእዮ ኢና . . .

ነዚ መጽሓፍ ብምንባብና ዝፍጠር ባህሪያዊ ግብረ መልሲና ብፍርሃት ዝኣክል ኢድና ክንስሕብ ዝድርኽና እንተኸኑ፣ ጎይታ ግና ብመንፈስ ትሕትናን ትብዓትን ተመሊእና ክንቀርቦም ክጽብዮና እዩ። ምኽንያቱ ዚ መንፈስ ትሕትናን ትብዓትን ተአማንነትን ኣምላኽ ኣብ ህዝቡ ክርእዮ ይደሊ እዩ። ንሕጂ ጥራይ ዘይከኑስ ነተን ናይ መወዳእታ መዓልታታት እውን። በዚ ነገራት ዚ ሰዓርቲ ኸንኸውን እዩ ዝደልዮና።

ሰዓርቲ

ሰዓሪ ዝበሃል ሰብ እቲ ንፍርሂን ጽልእን ፣ ብፍቕርን ሰናይ ግብርን ዝስዕር ሰብ እዩ። ሰዓሪ ሰብ ጽልኢ ክውሕጦ ሱቕ ኢሉ ኣይርእን እዩ ፣ ግና ነቲ ጽልኢ ብዕርቂ እዩ ዝስዕሮ። ሓዲ ብኸምዚ ዝበለ ናይ ሰዓርቲ መንፈስ ንሙስሊም ዝበጽሖ ሰብ ነይሩ። እዚ ሰብ ዚ ኣብ ታሪኽ ክርስትና ኣብቲ ዝጸልመተ ዝበሃል እዋናት ዝነብር ዝነበረ እዩ። ኣብ መንጎ ኢስላምን ክርስትያንን ድማ ዝኸረረ ወጥሪ ኣብ ዝነበረሉ እዋናት ! ኣብ እዋን ‘ቲ ዓቢዩ ሳልሳይ መስቀላዊ ዘመተ (Third Crusade)¹⁴። ፍራንሲስ ቦዓል ኣሲሲ ናብ ምድሪ ሙስሊም ከይዱ ወንጌል ክሰብኽ ወሲኑ። ዚ ፍራንሲስ ዝተመላለሰሉ መንፈስ እዩ ‘ቲ ዝደመቐ ሞዴል ናይ ክርስቶሳዊ መንፈስ ብፍላይ’ኳ ናብ ሙስሊም ብወንጌላውነት ክንበጽሖ ከሎና።

ዛንታ ፍራንሲስ

ኣብ 1219 ዓ.ም. ፍራንሲስ ቦዓል ኣሲሲን ዓሰርተው ክልተ የሕዋቱን ፣ ሰራዊት መስቀል ኣንጻር ሙስሊም ወተሃደራት ሱልጣን ኣል ካሚል ኣብ ግብጺ ተሰሊፎሙሉ ናብ ዝነበሩ ናብ ቅድሚት ግንባር ከይደም።² ኣብቲ ሽዑ ሰራዊት መስቀል ንወደባዊት ከተማ ዳሜታ ኣብ ከበባ ኸእትውዋ እንዳተቐረረቡ እዮም ነይሮም። ፍራንሲስ ድማ ንገለ መዓልታታት ኣብ ስፍራ ናይቲ ሰራዊት ተቐሚጡ ብዘይ ኣድልዎ ገጽ ወንጌል ይሰብከሎም ነበረ። እቶም ብስብከቱ ዝተጸልዉ ናብቲ ሽዑ ዝቐመ “መሳርዕ ፍራንሲስ” ተጸንበሩ። ። ብምቕጻል ፍራንሲስ ብቐጥታ ብምርሒት የሱስ ናብ ሰፈር ወተሃደራት ናይ ሱልጣን ከደ። ሱልጣን ኣል-

¹³ الصوفية (አሱፊ) ሓዲ ጨንፈር ናይ ኢስላም እዩ። ሱፊ ካብ ሳፋ ዝብል ዓረባዊ ቻል ዝመጸ ኹይኑ ትርጉሙ “ንጽህና” ማለት እዩ። ተኸተልቱ ድማ “ውሽጣዊ ምስጢራዊ ሸነኽ ኢስላም” ብምባል ይገልጽዎ።
¹⁴ The Third Crusade ካብ (1189–1192)ዓ.ም. ብሰለስተ ዓባይቲ ኤሮጳውያን መራሕቲ ነታ “ቐድስቲ ምድሪ ንምምላስ” ተባሂሉ ኣንጻር ሱልጣን ሳልሓዲን ዝተገብረ ደማዊ ኩናት እዩ ነይሩ።

ካሚል በቶም ሽዑ ዝነበሩ ክርስትያን፡ ከም ጨካን ኣራዊት እዩ ዝሕሰብ ነይሩ። ግና ፍራንሲስ ዝረኸበ ሰብ ከምኡ ኣይጸንሖን። ኣል-ካሚል ኣዝዩ ቅኑዕ ፣ ኣዝዩ ሕያዋይ ክፋት ዝልቡ ፣ ሓቃዊ ደላዩ ኣምላኽ እዩ ነይሩ።

ፍራንሲስን ዓርኩ ኢሉሚናቶን ትኽ ኢሎም ናብ ሰፍራ ናይ “ጸላኢ” ኣተዉ። ብኡ ንብኡ ኸኣ ብወተሃደራት ሱልጣን ካሚል ተታሕዙ። ኣብቲ መጀመርታ ገለ ኣደራዕ ወሪድዎም ነበረ፤ ፍራንሲስ ግና ንሱልጣን ክርእዮን ወንጌል ክሰብኽ ከምዝመጸን ብትሪ ከምሕጸን ምስ ጀመረ ኣብ መወዳእታኡ ሕቶኡ ተቐቢሎም። ፍራንሲስ ንሱልጣን ክርእዮ ተፈቐደሉ። “ኣምላኽ ሰላሙ ይሃብካ” ብምባል ድማ ንሱልጣን ተሰዓሞ። ዘገርም እዚ ሰላምታ ፍራንሲስ ባዕሉ ዝመሃዞ እዩ ነይሩ ግና ኸኣ ኣብቲ እዋን ክሳብ ሕጂ ዝዘወተር ፍሉጥ ናይ ሰላምታ ቃላት ሙስሊም እዩ። *አስሳላሙ ዓለይኩም* (ሰላም ኣብ ልዕሌኹም ይኹን)። ክሪስቲን ማሎሂ ኣብታ *Waging Peace on Islam* ትብል መጽሓፋ ፣ ኣብ መንጎ ፍራንሲስን ካሚልን ዝነበረ ርክብ ዘዘንቱ ብዙሕ ዛንታታትን ኣፈ-ታሪኽን ጽሑፋ ኣላ። ብዛዕባ ‘ዚ ርክብም ብዝምልከት ዋላ ‘ኳ ብዝተፈላለዩ ሰባት ዝተፈላለዩ ዛንታታት ይዘንቶ እንተኹን ፣ ብዛዕባ ‘ዚ ርክብ ኣርጊጽና ንፈልጦ ሓደ ነገር ግና ኣሎ። ሱልጣን ንፍራንሲስ ኣዝዩ ብጽቡቕ መንፈስ ከምዝተቐበሎ። ብመሰረት ሙስሊምታዊ መጻሕፍቲ ታሪኽ ፣ ካሚል ብፍራንሲስ ኣዝዩ ስለዝተገረመ ንዝተናወጠ ግዜ ምስኡም ክጸንሑ ከምዝሓተቶ ይፍለጥ። ፍራንሲስ ‘ውን ከምዝጸንሐ ይፍለጥ። ከምኡ‘ውን ፍራንሲስ ኣብ ኩሉ ምድሪ ሙስሊም እንዳኸደ ወንጌል ክሰብኽ ብሱልጣን ፍቓድ ከምዝተዋህቦ ይፍለጥ።

ግና እዞም ክልተ ሰባት ምስ ተራኸቡ ብልክዕ እንታይ እዩ ኣጋጢሙ፤ ዳሕራይ ሓው ኢሉሚናቶ ብዘዘንተዎ መሰረት ፣ ሱልጣን ንፍራንሲስ “እምነትኩም ሰናይን ሓቅን ምዃኑ ይኣምን እዩ” ከምዝበሎ ይንገር። ኣብ መወዳእታ ክፈላለዩ ከለዉ ድማ “እታ ቕንዕቲ መንገዲ” ምእንቲ ክረኽባ ንፍራንሲስ ክጽልየሉ ከምዝሓተቶ ይፍለጥ። ብድሕሪኡ ሱልጣን ተለዊጡ ዲዩ ኣይተለወጠን ዝፍለጥ ነገር የልቦን ፣ ግና ድሕሪ ምርኻቦም ብፍጹም ካልእ ሰብ ኩይኑ እዩ። እቲ ቀንዲ ዘገድሰናን እንመሀረሉን ክፍሊ ግና እዚ ዝስዕብ እዩ። ፍራንሲስ ‘ውን ተለዊጡ እዩ ! ናብ ኤውሮፓ ምስ ተመልሰ ብኣነባብራ ሙስሊም ስለዝተጸልወ ንሱ‘ውን ኹብቲ ዝርኣዮ ልምድታቶም ብዙሕ ክፋል ናይ ሃይማኖታዊ ናብራኡ ኣርዲምዎ እዩ። ንኣብነት ልክዕ ከምቲ ሙስሊም ንመዓልቲ 5 ሳዕ ንጸሎት ዝጽውዑ ፣ ፍራንሲስ ድማ ንሰዓብቱ ፣ “ወንጌል ንኹሎም ሰባት ኣፍልጡዎምን ስበኹዎምን. . . ነፍሲ ወከፍ ሰዓት ደወል ቤተ ክርስትያን ከድሂ ከሎ ፣ ኩሉ ሰብ ኣብ ኩሉ ዓለም ነቲ ልዑል ኣምላኽ ምስጋናን ክብርን ምእንቲ ክህቦ ኸኣ . . . ብዛዕባ ‘ቲ ንዕኡ ዝግባእ ክብሪ ንገርዎም” ይብል። ብተወሳኺ ፍራንሲስ ክጸሊ እንከሎ ከምቲ ሙስሊም ዝገብርዎ ብግንባሩ ኣብ መሬት እንዳተደፍኤ ይሰግድ ከምዝነበረ ይዘንተው። ድማ ኣብቲ ዝጸሐፎ ሓደ ምዕራፍ ፣ “ስሙ ክጽዎስ ከሎ ናብ ባይታ ወዲቐኩም ብፍርሃትን ኣኸብሮትን ኣምልኹዎ። ብዘሎ እዝንኹም ንወዲ ኣምላኽ ስምዕዎን ተኣዘዝዎን። በዚ ምኽንያት እዚ እዩ ናብ ኩሉ ዓለም ዝለኣኸኩም ፣ ብቃላትኩምን ብግብርኹምን ብዘይ ንሱ ካልእ ልዑል ኣምላኽ ከምዘየለ ክትምስክሩ ምእንቲ” ይብል። ብርግጽ እታ ናይ መወዳእታ ክፋል ከም ናይ ሙስሊም ሃይማኖታዊ ኣዋጅ ትመስል እያ ፣ “ብዘይ ኣላህ ኣምላኽ የልቦን”

ስለዚ ኣብ መወዳእታ ናይዚ ዛንታ ንርእዮ ክልቲኦም ሱልጣንን ፍራንሲስን ከም ውጽኢት ናይ ምርኻቦም ዝተለወጡ ሰባት ኩይኖም እዮም። እቲ ምኽንያት ኸኣ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ርክብም ፍራንሲስ ንሱልጣን ክልውጦ ኢሉ ጥራይ ዘይከውነስ ንርእሲኡ ‘ውን ክልወጥ ብምሕሳብ ይረኽቦ ስለዝነበረ እዩ። ፍራንሲስ እቲ ዝገባዩ ጸላኢኡ ኣብ ሰባት ገይሩ ኣይርኣዮን።

ዛንታ ናይ ፍራንሲስ ዘልዓልኩልኩም ምኽንያት፡ ሎምውን ከምቲ ሽዑ ግዜ ክርስትያን-ሙስሊም ወጥሪ ፣ ዘይምርድዳእ ፣ ጽልእን ፍርሃትን ኣብ ዝኸረረ ደረጃ ስለዝርከብ እዩ። ‘ቲ መወዳእታ መዓልታት ምስ መጸ

ደኣ እንታይ ክኸውን እዩ፤ በዚ ነገር'ዚ ፍራንሲስ ጽቡቕ ኣብነትና እዩ። ናብ ሙስሊም ብትሕትና ፣ ቅንዕና ፣ ምትእምማንን ብፍጹም መንፈስ ሰላምን እዩ ከይዱ። “ጸረ ክርስቶስ ፣ ጸላኢ ፣ ከሓዲ” ዚብል ቅድመ-ስእሊ ብዛዕብኡም ሓዙ ኣይኮነን ከይዱ ፣ የሱስ ዝደልዩ ሰባት ንኸረክብ እዩ ከይዱ። ብተወሳኺ ፍራንሲስ ብወንጌል ክመጸረ ኣይኮነን ከይዱ ስለ ወንጌል ክመውት እምበር። ኣብ ዝቕጽል ምዕራፍ ብዛዕባ 'ዚ ክንዘራረብ ኢና።

ውልቃዊ ረብሓታት

ብርግጽ ቀዳማይ ዕላማ ወንጌላውነት ሰባት መልእኽቲ ምድሓንን ህይወትን ክሰምዑ እዩ። ይኹንምበር ንሕናውን ንረኽቦ ብርቱዕ ዝኸነ ረብሓታት ኣሎ። ኣነ ኸነግረኩም ፣ ክሳዕ ክንደይ በጽሒ ኣማኒ ኢኻ ብዘየገድስ ምስ ሙስሊም ናብ ዝዓምቑ እምነታዊ ዝርርብ ምስ ትኣቱ ክትብዓህ ኢኻ። ርኢኻ ኣሎኻ ፣ ሙብዛሕቲኦም ሙስሊም ምስ ክርስትያን ጽቡቕ ምምጓት ክኸእሉ ምእንቲ ንርእሲኦም ብዙሕ ግዜ ኣብ ምልምማድ የሕልፉ እዮም። ምስ ከምዚኦም ናብ ምጉት እንተኣቲኻ ምስ ግዜ መሰረታት እምነትካ ክብዓህ ክትርእዮ ኢኻ። እቲ ዘሕጉስ ግና በዚ ብድሆታት 'ዚ ሓይሊ ክትረክብ ኢኻ። እቲ ብዙሕ ሳዕ ብውልቀይ ምስ ሙስሊም ዝገብሮ ርክብ ፣ ውልቃዊ ዝኸነ ምግላጻትን ምርዳእን ናይ እምነተይ ክረክብ ኣኸኢሉኒ እዩ። ኣብቲ ምስ ሙስሊም ዝርርብ ዝገበርኩሉ እዋናት ፣ ልዕሊ ማንም ግዜ ብዛዕባ ምስጢረ ተዋህዶ ምስጢረ ስላሴ ምስጢረ መስቀል ብዘይ መጠን ብምስትንታን ኣስተንኪረ እዩ። ምኽንያቱ እዚ ሰለስቲኡ ዶክትሪን ሙስሊም ብሓይሊ እዮም ዝቃወምዎ። እሞ ደኣ ብዙሕ ሳዕ እቶም ናብ ምድሪ ሙስሊም ብዕዮ ወንጌላውነት ዝኸዱ ሰባት ብዛዕባ 'ዚ ኢሰላም ዝኸሕዶ ዶክትሪናት ዝዓበዩ ምግላጻት ምርካቦም ዝገርም ዲዩ፣ ናይዚ ኣብነት ዝኸነና ታሪኽ ናይ ሳሙኤል ዙዌመር እዩ። ዙዌመር ኣብ መወዳእታ 19 ክፍለ ዘመን ዝነበረ ሓቕኛ ጀማሪ ሚስዮናዊ ናብ ምድሪ ሙስሊም እዩ ነይሩ። ዙዌመር ካብ ተመኩሮኡ ዝጸሓፉ *The Glory of the Cross (ክቡርነት መስቀል)* ትብል መጽሓፍ ኣላቶ። ከም ውጽኢት ናይ ሚስዮናዊ ስርሑ ዙዌመር ዝረኸቦ ዝዓምቑ ምግላጽ ክብሪ መስቀል ኣብዛ መጽሓፍ ብተመስጦ ይጽሕፍ። ንዓናውን ከምኡ ክኸነልና እዩ። ንሙስሊም ክንቀርቦም ከሎና ብዛዕባ የሱስ ክነግሮምን ክንልውጦምን ብምሕሳብ ጥራይ ዘይኮነስ ንርእሴናውን ኣብ ቀጻሊ ናይ ምልዋጥን ናይ ምዕባይን ኩነት ንኸነስግራ ምእንትን እዩ።

መሓበሪ

1. Bruce A. McDowell & Anees Zaka, *Muslims and Christians at the Table*, (P&R Publishing, Phillipsburg, New Jersey) p.26
- 2.2 Christine A. Mallouhi, *Waging Peace On Islam*, (Dowers Grove, Intervarsity, 2000), pp. 263-287. Note from the author: I highly recommend this book!

ምዕራፍ - ዕሰራን ሰለሰተን

ንሰማእትነት ምድላው

አካል ሳታ ኣብ ምስዳድ ዘላ ማሕበር ምዃን

ንሕና ኣብ ምዕራብ እንነብር ክርስትያን ምስዳድ ከም ረቋሒ ኣብ ዘይቁጸረሉ ሃዋህው ኢና ንርከብ ይኹንምበር ብስደት ዝሓልፉ ኣሕዋትን ኣሓትን ከምዘለዉና ፈሊጥና ምስኦም ዝምድና ክንፈጥር ይግብኣና። ኣብዚ ሕጂ እዋን ፣ ብዙሓት ሀገራት ምስዳድን ምቕታልን ክርስትያን ከም ንቡር ተርእዮ ዝቐጸረለን ኣለዋ እም ፣ ነዞም ኣብ ቅድሚት መስመር ዝርከቡ ቅዱሳን ግብራዊ ሓገዛት ክንገብር እንተኾንና መጀመርታ ልባትና ክተኣሳስርን ክተሓሓዝን ከምዘለዎ እየ ዝኣምን። ብርግጽ ኣብ ምድሪ ዘላ ማሕበር ኣምላኽ ብሓደ አካል ክትምርሽ ምእንትን ዝጠንከረ ምትእስሳርን ሓድነትን ፣ ሓድሕዳዊ ምድግጋፍ ምትሕግጋዝን ንምፍግር ክትጋደል ኣለዋ። ስለዚ ኽኣ ፣ ብቀዳምነት ንሕና ኣብ ምዕራብ ፣ ኣብቲ “ውሑስ ገማግም” ዝበሃል እንነብር ፣ በዚ ከምዚ ዓይነት ሓገዛት ብምግባርና ብዙሕ ንኸስቦ ኣሎ ሞ ኢድና ንስደድ።

የሱስ ኣብቲ መዝገብና ዘለዎ ኣብኡ ድማ ልብና ከምዝህሉ ነገሩና ኣሎ። መዝገብና ክብል ከሎ ግና ገንዘብና ጥራይ ዘይኮነስ ግዜና ሓይልና ፣ ኩታስ ዘሎና ዘበለ ኹሉ ዋረን ማለት እዩ። ስለዚ ምስዞም ኣብ ምድሪ ስደት ዘለዉ ሰባት ልባዊ ዝምድና ክንፈጥር እንተወሲና ሓደ ሓደ ክንገብር ንኸእል ነገራት ኣሎ። ንኣብነት ፣ ከም መጀመሪ ዝኸውን ብዛዕባ እንታይነቶም ክንፈልጥ ፣ ከመይ እዩ ኣነባብራኦም ፣ መቐመጫም ከነጣይቐ ንኸእል ብኸምኡ መሰረት ድማ ብስሩዕ ክንጽልየሎም ንኸእል ኢና። መራሒ ወይ ፓስተር ቤተ ክርስትያን እንተኾንካ ድማ ኣብ መዕጸዊ ናይ ኣኼባ ሒደት ደቓይቕ ስሊኦም ጸሎት ከተቐርብ የተባብዓካ። በዚ ድማ ኩሉ ጉባኤ ብመንፈስ ምስቶም ብስደት ዝሓልፉ ዘለዉ ክርስትያን ክተኣሳስር ክጀምር እዩ። እዚ ንዓና ፣ ነቶም ብምቕትን ሙቕትን ኣብ ምዕራብ ንነብር ዘሎና ፣ ጽቡቕ መፈተሺ ርእስና እዩ።

ብኸልኣይ ድረጃ ድማ ፣ ምስዞም ኣብ ስደት ዘለዉ ሰባት ብውልቅና ይኹን ብማሕበር ደረጃ ግብራዊ ዝምድናታት ክንጀምር ንኸእል ኢና። ደብዳቤ ምጽሕፋፍ ፣ ኢ-መይል ፣ ወይ ድማ ምብጻሕ ‘ቲ ብቐሊሉ ክንገብር ንኸእል ሓድሕዳዊ ምድግጋፍ እዩ። ናእሽቱ ቁልዑ ዘለውኹም ስድራ ቤት እንተኾንኩም ድማ ፣ ምስ ከማኹም ኣብ ስደት ዝነበሩ ካልኣት ስድራ ብደረጃ ስድራ ዝምድና ክትፈጥሩ ትኸእሉ ኢኹም። ደቐኹም ደብዳቤታት ክጸሓፉ ስእልታት ክሰኣኡ ወይ ናእሽቱ ህያባት ከምዘለዎዎ ወዘተ . . . ክትገብርዎም ትኸእሉ ኢኹም። ከም ስድራ መጠን ስለቶም ኣብ በዓል ፓኪስታን ፣ ዒራቕ ፣ ቻይና ዘለዉ ከማኹም ስድራቤታት ክትጽልዩ ትኸእሉ ኢኹም። ዚ ዝነግረኩም ዘለኹ ናእሽቱ ነገራት ጌርኩም ኣይትሕሰብዎ። ንዕኡም ዓቢ ናይ ተስፋ ድርጊት እዩ ፣ ልዕሊ ኩሉ ኽኣ ‘ታ ማሕበር ተኣሳሲራን ተደጋጊፋን ንኸትዓቢ ውሑድ ዘይኮነ ኣስተዋጽኦ እዩ ዝገብር።

ኣብ መወዳእታ ድማ ፣ ብርግጽ ገንዘብውን ክትልእኹ ትኽእሉ ኢኹም። ብዙሕ መጠን ገንዘብ ክትሰዱ ከምዘለኩም ኩይኑ ኣይሰማዕኹም ፣ ጥራይ ነፍሲ ወከፍ ወርሒ 'ቲ ብልብኹም ዝመደብኩም ፈሊኹም ኣቐምጥዎ ሸው ኣብቲ ዝመስለኩም ግዜ ክትሰድዎ ትኽእሉ ኢኹም። ዋላውን ሓሙሽተ ዶላር ትኹን ፣ ንሳ ኹማን ነቲ ድልድል ንምህናጽ ትጠቐም ዘርኢ እያ።

ምስዚ ዝብለኩም ዘለኹ ትሰማምዑ እንተኹን ንኩም ፣ እምበኣር ብዛዕባ 'ታ ኣብ ስደት ዘላ ማሕበር ከመይ ጌርኩም ክትፈልጡ ትኽእሉ፣ ብቐዳምነት ፣ ዝተፈላለዩ ክርስትያናውያን ማሕበራት ብቐጥታ ምስ ኣብ ዝተፈላለዩ ሀገራት ዘለዎ ናይ ስደት ኣብያተ ክርስትያናት ዝሰርሑ ስለዘለዉ ብመንገዶም እዩ። ነፍሲ ወከፍ ማሕበር ናይ ባዕላ ጸቕጣ ትሰርሓሉ ዓላማ ኣለዎ። እዘን ዝሰዕባ 'ተን ብመጀመርታ ዝጥቀሳ ነዚ ብዝምልከት ድማ ኣዝዩ ውጽኢታዊ ስራሕ ዝዓያ ማሕበራት መምስ መርቡብ ሓብሬታኡን (Website) እነሄዎ ፡

- ድምጺ ሰማእት *Voice of the Martyrs* www.persecution.com
- ስርሒት ነህሚያ *Operation Nehemiah* www.operationsnehemiah.org
- በርናባስ ፋንድ *The Barnabas Fund* www.barnabasfund.org
- ኣገልግሎት ክፉት ኣፍደጌታት *Open Doors Ministries* www.opendoorsusa.org

ነፍሲ ወከፍ ማሕበር ናይ ባዕላ ግዜያዊ ዝኹን ናይ ጸሎት ኣርእስቲን ፣ ዘድሊ ግብራዊ ሓገዛትን ብዝምልከት ዘዋሪ መልእኽቲ ኣለዎ። ኢ-መይል እንተሊዩካ ድማ እዋናዊ ጸብጻብ ካብ መዓልቲ ናብ መዓልቲ ዝተፈጥረ ሓደሽቲ ለውጥታትን ናይ ጸሎት ኣርእስታትን ክሰዱልካ ይኽእሉ እዮም። እንተደሊኹም በዚ ኣብ ላዕሊ ዝተገልጸ ኣድራሻ ምስዞም ድርጅታት ተራኪብኩም ከመይ ክትገብሩ ከምትኽእሉ ክሕግዙኹም ከተዘራርብዎም ትኽእሉ ኢኹም።

ንሰማእትነት ምድላው ኣማራጺያዊ ኣይኩነን

ሰማእትነት 'ቶም ኣብ ርሑቕ ሀገራት ኣብ ምድሪ ስደት ዘለዉ ሰባት ጥራይ ክሓስቡሉ ዘለዎም ነገር ኣይኩነን። ዝኹን ይኹን “ክርስትያን” እዩ ዚብል እንተሎ ልቡ ነዚ ነገር ‘ዚ ከዳሉ ይግብኡ እዩ። ‘ዚ ነቶም ኣብ ኣህጉራት ሳልሳይ ዓለም ዝነበሩ ዘለዉ ክርስትያን ወይ ቦቲ ዝቐደመ ዘመናት ኣብ ናይ ጭንቂ እዋናት ዝነበሩ መእመን ጥራይ ዝምልከት ጉዳይ ኣይኩነን። ምክንያቱ ሓደ ኸፋል ናይ ሓቃዊ ክርስትያን ንሞት ርእሰኻ ምድላው ምጃኑ የሱስ ምሂሩ እዩ። ክርስትና ነቲ ኣብ ኣደባባይ ተገሪፉ ዝተቐትለ ሰብ ከም ዝለዓለ ኣብነቱ ገይሩ ዝርኢ 'ቲ እንኮ እምነት እዩ። ከም ክርስትያን መጠን ኸኣ ንሕና ሰዓብቲ ናይዚ ሰብ ኢና። ይኹንምበር ንዓና ነዞም ኣብ ምዕራብ እንነበር ክርስትያን ፣ ሰማእትነት ዚብል ኣምር ጋሻ እዩ። 'ቲ ሓቂ ግና ሎሚ ኣብዚ ሰዓት 'ዚ ውን ከይተረፈ ኣብ በዓል ቻይና ፣ ፓኪስታን ወይ ማእከላይ ምብራቕ ንየሱስ ክስዕቡ ብምውሳኖም ጥራይ ህይወቶም ኣብ ሓደጋ ዘላ ሰባት ኣለዉ። ልክዕ ከምኡ ኣብተን ቀዳምት 3ተ ኸፍላተ ዘመናት ናይ ማሕበር ዝነበሩ ኣመንቲ ከምዚ እዩ ነይሩ 'ቲ ጉዳይ። ንዓኣቶም ምስዳድን ሰማእትነትን ብፍላይ'ኳ ነቶም ሽማግሌታት ማሕበር ዝነበሩ ዘይተርፎም ነገር እዩ ነይሩ።

ሰማእትነትን ተኣምራትን

ኣብቲ ዝሓለፈ እዋናት ካብ ዘመን 'ታ ቀዳመይቲ ማሕበር ኣትሒዝካ ክሳብ ኣብዚ ቐረባ ናይ ኩምኒስታዊ ግፍዒ ኣብ በዓል ቻይና ዝመሰላ ሃገራት ኣብ ዘጋጥመሉ ጊዚያት ማሕበር ኸኣ ብተመጣጣኒኡ ሰሲና እያ።

አብዚ ከምዚ ኣጨናቂ ናይ ግፍዒ እዋናት ብዘይካ'ቲ ዝፍጠር ብዝሒ ዋሕዚ ነፍሳት ጐኑ ጐኑ ድማ ዝዓበየ ሰፍሪ ናይ ሓይሊ መንፈስ ቅዱስ ይግለጽ እዩ። ተአምራት ፣ ትንቢት ፣ ምጐናፍ መላእኸቲ ፣ ራእያት ካልእ ዝተፈላለዩ መንፈሳዊ ተመኩሮታት ከም ልሙድ ነገር እዩ ዝኸውን። ስለዚ 'ዩ እምበኣር መጽሓፍ ቅዱስ በተን ዳሕሮት መዓልታት (ምስዳድ ኣብ ጥርዙ ኣብ ዝበጽሓሉ) ማሕበር 'ቲ ዝዓበየ ሰፍሪ ናይ ሓይሊ ክትቐበል ምዃና ዝነግረና፡

በተን ዳሕሮት መዓልታት ኪኸውን እዩ፡ ይብል ኣምላኽ፡ ኣብ ልዕሊ ስጋ ዘበለ ኹሉ ኻብ መንፈሰይ ከፍስስ እዩ፡ ኣወዳትኩምን ኣዋልድኩምን ኪንበዩ፡ ኣገባዝኩም ኸኣ ራእይ ኪርእዩ፡ ኣረገውትኹምውን ሕልሚ ኺሓልሙ እዮም። በተን መዓልታት እቲኣተን ድማ ኣብ ሰብኡትን ኣንስትን ባሮተይ ካብ መንፈሰይ ከፍስስ እዩ፡ ንሳቶም ኸኣ ኪንበዩ እዮም። ኣነ ድማ ኣብ ልዕሊ ኣብ ሰማይ ተአምራት፡ ኣብ ታሕቲ ኣብ ምድሪ ኸኣ ትእምርቲ ደምን ሓውን ጣቓን ክገብር እዩ። እታ ዓባይን ግህድትን መዓልቲ ጐይታ ኸይመጸት፡ ጸሓይ ናብ ጸልማት ክትልወጥ እያ፡ ወርሒ ኸኣ ናብ ደም።

--ግብ2:17-20

በዚ ዝኣክል መጽሓፍ ቅዱስ እተን ዳሕሮት መዓልታት ናይ ከቢድ ስደትን ሰማእትነትን ግዚያት ጥራይ ዘይኮነስ 'ቲ ዝዓበየ ቅብኢ መንፈስ ቅዱስ ፣ ተአምራትን ሓይሊ ኣምላኽን ዝግለጸለን እዋናት ድማ ምዃነን ይነግር። ኣምላኽ ኣብ ላዕሊ ኣብ ሰማያት ጥራይ ዘይኮነስ "ኣብ ታሕቲ ኣብ ምድሪ" ድማ ዓበይቲ ትእምርትን ተአምራትን ኪገብር እዩ ይብል ቃል ኣምላኽ። በዚ መሰረት 'ተን ዳሕሮት መዓልታት ንማሕበር 'ቲ ዝጸልመተ ስዕረት ከጋጥማ ከሎ ፣ ብሓደ ግዜ ድማ 'ቲ ዝደመቐ ክብሪ ክግለጸላ እዩ።

ብሽንፈት ምሽናፍ

ኣብ መጽሓፍ ዳኒኤልን መጽሓፍ ራእይ ዮሃንስን ፣ ነዚ ክልቲኡ ዘይራኸብ ግርምቢጥ ነገራት ብሓደ ተቐሚጡ ንረኽቡ። ጐይታ ምስሊ ናይተን ዳሕሮት መዓልታት ንዳኒኤል ክገልጸሉ ምስ ጀመረ ብፍጹም እዩ ተዘባሪቐ። ግደ ሓቂ ዳኒኤል ነዚ ራእይ ምስ ረአየ ፣ "ኣነ ዳኒኤል ኸኣ ዐወልኩ፡ ሓያሎ መዓልቲ ድማ ሓመምኩ" ይብል። ዳኒኤል እንታይ 'ዩ ርእዩ፡ ኢልና ምስ እንሓትት፣ ዚርአዮ ግርምቢጥ ዝኸነ ምስጢረ መስቀል ፣ ክድገም እዩ ነይሩ። ብሽንፈትካ ምሽናፍ ! በተን መወዳእታ መዓልታት እትግለጽ ማሕበር ንሰይጣንን ንጭፍራኡን ስዒራ ኣብ መወዳእታ ኸኣ ነታ መንግስቲ ከመይ ገይራ ከምትቐበላ ከምዚ ዝስዕብ ተገሊጽሉ ፣

እቲ ጥንታዊ ዝመዓልቱ ኸሳዕ ዚመጽእ። ፍርዲ ነቶም ናይ ልዑል ቅዱሳን ክሳዕ ዚውሀብ፡ እቶም ቅዱሳን ነታ መንግስቲ ዚወርሱላ ጊዜ ኸሳዕ እትመጽእ፡ **እታ ቐርኒ [ጸረ-ክርስቶስ] ምስቶም ቅዱሳን ክትዋጋእን ክትሰዕርምን ከላ ርእኹ**። ንሱ ኸኣ ከምዚ ኢሉ ተዛረበ፡ እቲ ራብዓይ ኣራዊት፡ ካብ ኩለን መንግስታት ባይና ዝኸነት ዓይነት፡ ራብዓይቲ መንግስቲ ኣብ ምድሪ ኸትከውን እያ፡ ንኹላ ምድሪ ኸትውሕጣን ክትረግጸን ክትጥሕራን እያ። እቶም ዓሰርተ ኣቐርንቲ ኸኣ፡ ካብዛ መንግስቲ እዚኣ ዓሰርተ ነገስታት ኪትንስኡ እዮም፡ ድሕርዚኣቶም ድማ ካብቶም ቀዳሞት ባይኑ ዝኸኑ ዓይነቱ ኻልእ ኪትንስእ፡ ንሰለስተ ነገስታትውን ኬውርዶም እዩ። **ኣብቲ ልዑል ኸኣ ናይ ትዕቢት ቃል ኪዛረብ፡ ነቶም ናይ ልዑል ቅዱሳን ድማ ኬጽንቶም**፡ ዘመናትን ሕጋጋትን ኪልውጥ ኸኣ ኪሕልን እዩ፡ **ንሳቶምውን [ናይ ልዑል ቅዱሳን] ክሳዕ ዘመንን ዘመናትን ፈረቓ ዘመንን ኣብ ኢዱ**

ኪዳን ለእርሱም። ግናኸ ፍርድ ኪኸውን፡ ብጥራስ ኪጸንትን ኪጠፍእን ከኣ፡ ግዝኣቱ ካብኡ ኪውሰድ እዩ። እቲ ኣብ ትሕቲ ኹሉ ሰማይ ዘሎ መንግስትን ግዝኣትን ዕቤት መንግስታትን ነቲ ናይ ልዑል ህዝቢ ቅዱሳን ኪውህብ እዩ። መንግስቱ ናይ ዘለኣለም መንግስቲ እዩ። ብዘለዉ ግዝኣታት ድማ ኬገልግልዎን ኪእዘዘዎን እዩም። ኣብዚ እዩ መወዳእታ እዚ ነገር። ኣነ ዳንኤል ሓሳባተይ ኣዝዩ ኣጨነቐኒ፡ ገጸይ ተለወጠኒ፡ ነቲ ነገር ኸኣ ኣብ ልቦይ ዐቐርክዎ።

--ዳኒ7:21-28

እዚ ልክዕ ክፍሊ ድማ ኣብ መጽሓፍ ራእይ ዮሃንስ ተደጊሙ ንረኽቦ ፣

ቃል ትዕቢትን ጸርፍን ዚዛረብ ኣፍ ተዋህቦ፡ በርብዓን ክልተን ወርሕሕ ግብሩ ኪገብርውን ምልኪ ተዋህቦ። ንምጽራፍ ኣምላኽን ንስሙን ንማሕደሩን ነቶም ኣብ ሰማይ ዚነበሩውን ኪጸርፎም ኣፋ ኸፈተ። ምስቶም ቅዱሳት ውግእ ኪገብርን ኪሰዕሮምን ኸኣ ተዋህቦ። ኣብ ልዕሊ ኹላቶም ዓሌታትን ህዝብን ቋንቋታትን ኣህዛብን ድማ ምልኪ ተዋህቦ። እቶም፡ ካብ ምስራት ዓለም ጀሚሩ፡ ሰሞም ኣብቲ ናይቲ እተሓርደ ገንሸል መጽሓፍ ህይወት ዘይተጻሕፉ፡ ኣብ ምድሪ ዚነበሩ ኹላቶም ኪሰግዱሉ እዮም። ሰብ፡ እዝኒ ደኣ እንተ ኣልደቶሰ፡ ይሰማዕ። ዚማርኽ እንተሎ፡ ተማሪኹ ይኸይድ፡ ብሰይፊ ዚቐትል እንተሎ፡ ንሱ ብሰይፊ ኪቐትል ይግብእ። ናይቶም ቅዱሳት ትዕግስትን እምነትን ኣብዚ እዩ ዘሎ።

--ራኢ.13:5-10

ኣብ መወዳእታ ናይዛ ዘመን ቅዱሳን ኣምላኽ ፣ “ኪሰዓሩ” እዮም። ብሰይፊ ኪወድቁ እዮም። ብሰራዊት ጸረ ክርስቶስ ተማሪኹም ኪውሰዱ እዮም ብዙሓትውን ሰማእት ኪኹኑ እዮም። ድማ መጽሓፍ ራእይ ዮሃንስ ቶም በዚ ጸበባ ‘ዚ ሓሊፎም ዝወጹ “ሓደ’ኳ ኪቐጽሮም ዘይኸእል ብዙሓት” ምዃኖም ይነግረና ፣

ድሕርዚ ድማ ርኤኹ፡ እንሆ፡ ካብ ኩሎም ኣህዛብን ዓሌታትን ህዝብታትን ካብ ብዘሎ ቋንቋታትን እተኣከቡ፡ ሓደ’ኳ ኪቐጽሮም ዘይኸእል ብዙሓት ሰብ፡ ጸዕዳ ኸዳውንቲ ተኸዲኖም፡ ጨነፍር ሰዩ ኣብ ኣእዳዎም ሓዘም፡ ኣብ ቅድሚ እቲ ዝፋንን ኣብ ቅድሚ እቲ ገንሸልን ደው ኢሎም ርኤኹ እሞ፡ ምድሓን ናይቲ ኣብ ዝፋን ተቐሚጡ ዘሎ ኣምላኽናን ናይቲ ገንሸልን እዩ። እናበሉ ዓው ኢሎም ጨደሩ። እቶም መላእኽቲውን ኩላቶም ኣብ ዙርያ እቲ ዝፋንን እቶም ሽማግሌታትን እቶም ኣርባዕተ እንስሳን ቁሙ። ኣብ ቅድሚ እቲ ዝፋን ፍግም ኢሎም ከኣ፡ ኣሜን፡ ውዳሴን ግርማን ጥበብን ምስጋናን ክብርን ስልጣንን ሓይልን ንዘለኣለመ ኣለም ንኣምላኽና ይኹን፡ ኣሜን፡ እናበሉ ንኣምላኽ ሰገዱ። ካብቶም ሽማግሌታት ሓደ ድማ፡ እዘም ጸዕዳ ኸዳውንቲ እተኸድኑስ እንታዎት እዮም? ካብይከ መጹ? ኢሉ መለሰለይ። ኣነውን፡ ጐይታይ፡ ንስኻ ትፈልጥ፡ በልክዎ። ንሱ ኸኣ፡ እዚኣቶም ካብቲ ብርቱዕ ጸበባ ዝመጹ እዮም፡ ንኸዳውንቶም ኸኣ ብደም እቲ ገንሸል ሓዲሶም ኣጸዕደዉ፡ ስለዚ ኣብ ቅድሚ እቲ ዝፋን ኣምላኽ እዮም፡ ኣብታ መቐደሱውን ለይትን መዓልትን የገልግልዎ ኣለዉ። እቲ ኣብቲ ዝፋን ተቐሚጡ ዘሎ ኸኣ ንድንኳኑ ኣብ ልዕሊኡም ኪተኸሎ እዩ። እቲ ኣብ ማእከል ዝፋን ዘሎ ገንሸል ስለ ዚጓስዮም፡ ናብ

ዔላታት ማይ ሀይወት ኸአ ስለ ዚመርሖም፡ አምላኸውን ካብ ኣዲንቶም ንብዓት ዘበለ
ኺደርዘሎም እዩ እም፡ ደጊምሲ ኣይኪጠምዩን ኣይኪጸምኡን እዮም፡ ጸሓይን ሃሩርን ድማ
ከቶ ኣይኪረኽቦምን እዮ፡ በለኒ።

--ራኢ.7:9-17

ኣብዚ ጥቕስታት ንርእዮ ነገር እንተሃልዩ ታሪኽ ናይ መስቀል ክድገም እዩ። ልክዕ ከም ጐይታኣም ፣ እዞም
ብሰይጣን ዝተሳዕሩ ዝመስሉ ሰባት ፣ ንሳቶም 'ዮም እቶም ሓቃዊያን ሰዓርቲ። ሸሕ'ኳ ሰራዊት ጸረ
ክርስቶስ ኹሉ ዓይነት ወተሃደራውን ንዋታውን ዓወት ዝተገናጸፉሎም እንተመስሎም 'ቲ ሓቂ ግና
ንጥፍኣት ርእሲኣም ዝኸውን መፈንጠራ እዮም ከጸውዱ። ከምቲ ኣብ መስቀል ዝተራእየ ጥበብ ኣምላኽ ፣
እቶም ዝተሳዕሩን ዝተዋረዱን ዝተባህለሎም ፣ ንሳቶም እዮም ንሰይጣን ኣብ ትሕቲ እግርም ክጭፍልቑ
(ሮሜ16:20)። ብምንታይ ገይሮም እዮም ከ ኸስዕርዎ፡

ሳላ ደም እቲ ገንሸልን ሳላ እቲ ቃል ምስክርምን ድማ ሰዐርዎ፡ ንህይወቶምውን ክሳዕ ሞት
ኣየፍቀርዎን።

--ራኢ.12:11

እዚ 'ዮ ግርምቢጥነት መስቀል ! እዞም ሰዓርቲ ኣተኩሮ ጠመተኣም ሓደ እዩ ፣ ንሱ ኸአ 'ቲ ጀማሪን
ደምዳምን እምነቶም ዝኸውን ዝተሰቐለ የሱስ (እብ12:2) ፣ ግደ ሓቂ ንዓኣቶም ጥራይ ዘይከኸሰ ንዓና'ውን
የሱስ እዩ እቲ ኣብነት። መጻሕፍቲ ታሪኽ ቤተ ክርስትያን በዚ ብዝምልከት ምስ እንርኢ'ውን ናይቶም
ንምስክርነቶም ብደሞም ማሕተም ዝገበሩ ሓቕኛታት ሰዓብቲ ናይ መምህርም (የሱስ) ብብዝዘሉ ዝተመልኦ
እዩ። ኩላቶም ሃዋርያት 'ቲ ገንሸል ፣ ብጀካ ሓደ ገዲፍካ ኩላቶም በቲ ዝመስከርዎ ቃል ምስክርነት
ምኽንያት ሰማእት ኹይኖም እዮም።

ሞት እስጢፋኖስን እንድርያስን

መጽሓፍ ግብሪ ሃዋርያት ኣንቢብኩም እንተኼንኩም ኣብኡ ዛንታ ሰማእትነት ናይ ሓደ ካብ ዲያቆናት
ማሕበር ዚነበረ ሰብ ኣሎ - እስጢፋኖስ። እስጢፋኖስ ልክዕ ከምዞም ኣብ ዳሕሮት መዓልታት ክመጹ
እዮም ንብሎም ዘሎና ኣመንቲ ፣ ጸጋን ሓይልን መሊእዎ ፣ ኣብ ማእከል እቲ ህዝቢ ዓበይቲ ትእምርትን
ተኣምራትን ይገብር ከምዝነበረ ቃል ኣምላኽ ይነግረና። ብተወሳኺ እስጢፋኖስ ምኽንያት መቐተሊኡ ፣
ተባዕ ምስክር ወንጌል ብምንግሩ ምኽንያት ምጳኑ ይነግር። ልክዕ ከም ጐይታኡ ምሕረተኛ ድማ ፣ ነቶም
ዝቐተልዎ ከምዚ ብምባል ጸልዩሎም ፣

ንእስጢፋኖስ ኸአ እናተማህለለን፡ ጐይታይ የሱስ፡ መንፈሰይ ተቐበል፡ እናበለን፡ ብዳርባ
እምኒ ቐተልዎ። ተምበርኪኹ ኸአ ብዓብዩ ድምጺ፡ ጐይታይ፡ እዚ ሓጢኣት እዚ
ኣይትሐዘሎም፡ ኢሉ ጨደረ። እዚ ምስ በለውን ዐረፈ።

--ግብ7:59-60

እስጢፋኖስ ተራ ሰብ እዩ ነይሩ። ግና ኸአ ሰዓሪ እዩ ነይሩ። ዋላ'ኳ የሱስ 'ቲ ዝለዓለ ኣብነትና ይኹን ፣
እስጢፋኖስ ግና ኩላትና ሰዓርቲ ክንከውን ከምንኸእል ኣርእዩና።

እንድርያስ ድማ፣ ሓው ጴጥሮስን ሓደ ካብቶም ዓሰርተው ክልተ ሃዋርያትን ዝነበረ እዩ። ንሱ'ውን
ብሰማእትነት እዩ ሓሊፉ። ናይ ኣማውታኡ ፍጻሜ ብዝምልከት ኣብ ታሪኽ ቤተ ክርስትያን ተጻሒፉ ኣሎ።
ክሳዕ ሕጂ ኣማውታ እስጢፋኖስ ከንብቦ ከለኹ ብኸያት ከይሰዓረኒ ወዲአዮ ኣይፈልጥን ፣

ሐወ ንጹጥሮስ ፡ ብኣጊያስ ሮማዊ ራእሲ ኣብ ከተማ ሴባስቶፖሊስ ተሰቐሉ። እንድርያስ ንብዙሓት ናብ እምነት ክርስቶስ ኣምጺእዎም ነበረ ‘ሞ ፣ ‘ቲ ራእሲ ነዚ ብዝሰምዐ ናብታ ኸተማ መጺኡ ነቶም ሓደሽቲ ክርስትያን እመነቶም ክኸሕዱን ንጣኦታት ክሰውኡን ኣገደዶም። እንድርያስ ግና ኣብ ቅድሚ ገጹ ፣ ንስኻ እንተደሊኻ ኣማልኸትኻ ከሓድ ኣማልኸትን ጣኦታትን ሮማ ካልእ ዘይኮነስ ሰይጣውንቲን ጸላእቲ ደቂ ሰብን እዮም በሎ። ነዚ ብዝሰምዐ ‘ቲ ምስሌነ ብቑጥዓ ስለዝነደደ ድሕሪ ሕጂ ክሰብኽ ወይ ክምህር ምስ ዝርከብ ኣብ መስቀል ከጣብቐ ምዃኑ ኣጠንቀቐ። “መስቀል ዝፈርህ ነይረ እንተዝኸውንስ ክብሪ መስቀል ኣይምሰበኸኩን” ኢሉ እንድርያስ መለሰ። ብኡ ንብኡ ኸኣ ተኸፍነ። ሸው እንድርያስ ናብቲ ዝሰቀለሉ ቦታ ክውሰድ ከሎ ኣማዕዲዩ መስቀሉ ርኣዮ ‘ሞ ፣ “ኣ መስቀል ፣ ብምሉእ ህይወተይ ዝደለኹኺ ! ተመሃራይ ናይቲ ኣባኺ ዝተሰቐለ ብምዃነይ ኩሉ ግዜ የፍቅረክን ይምነየክን እየ ነይረ ‘ሞ ፣ ብሃረርታን ብሕጉስ ልቢን ናባኺ እመጽእ ኣለኹ።” እንዳበለ ከምዝበኸየ ይንገር።

ኩሉ ግዜ ነዚ ዛንታ ኬንብብ ከለኹ ፣ ጐይታ ‘ታ ናተይ ዕድል ምስ መጻት ኸኣ ከምኡ ፍቓደኛ መንፈስ ክህበኒ እየ ዝጽልይ። ካብዚ ዛንታ ዚ ንመህሮ ፣ እንድርያስ ነዛ ህሞት ዚኣ ንብዙሕ ግዜ እንዳተጸበዩ ምንባሩ እዩ። ሰማእትነት ብሃንደበት ዝመጸ ዘይኮነስ ነዚ ሓሳብ ዚ ብዙሕ እዋን ዘስተንትኖ ከምዝነበረ ይበርሃልና። ኣብ ታሪኽ ቤተ ክርስትያን ከም ናይ እንድርያስ ብጸጋ ኣምላኽ ክቡር ሞት ዝሞቱ ቅዱሳን መቐጸሪ የብሎምን። ኣነ ድማ ብግዜ ዝረኽብኩሙሉ ነዚ ታሪኽ ከተንብብዎ ፡ ንጐይታውን ብዛዕባ ሰማእትነት ዘለኩም ስምዒት ክትነግርዎ ከተበባዕኩም ይፈቱ። ሙብዛሕቲኡ ዚ ታሪኽ ኣብ ከም በዓል *the Foxes Book of Martyrs* ወይውን ናይ ቀረባ እዋን ብድምጺ ሰማእት ዝተሓትመ *Jesus Freaks* ዚብል መጻሕፍቲ ክትረኽቡዎ ትኸእሉ ኢኹም።

ሰማእትነት ዘኹርዕ ዲዩ፡ ሕሰራን መስቀል ምዕጋስ

ዋላ’ኳ ዛንታታት ናይቶም ብመንፈስ ትብዓትን ጸጋን ተመሊኦም ብዘይፍርሂ ዝሞቱ ሰባት ኣብ ገሊኡውን ብዘይ ቃንዛ፡ ምስማዑ ዘተባብዕ ይኹን ፣ ኣነ ግና ናይ ኩሎም ኸምኡ ከምዘይነበረ ክነግረኩም ይፈቱ። ሸሕ’ኳ ብዙሕ ቁራጽነትን ጅግንነትን ዝተመልኦ ታሪኽ ናይ ሰማእት ኣብ ታሪኽ ቤተ ክርስትያን ነንብብ እንተኹንና ናይ ኩሎም ግና ክቡር ኣይነበረን። ‘ቲ ኣብ መጻሕፍቲ እንረኽቦ ኣብ ክወንነት ግና ሳሕቲ እዩ ዘጋጥም። ነዚ ኪሓስብ እንከለኹ ፣ ኣእምሮይ ነቲ ኣብ ቀረባ ግዜ ብኣኸረርቲ ኢሰላማውያን ዕጡቓት ኣብ ዒራቕ ዚተሰዩኦ ኩርያዊ ክርስትያን ኪም-ሱን-ኢል ይምለሱ። ምኽንያት ኣማውታኡ ብዝምልከት ዳሕራይ ብገለ ገለ መደበር ዜናታት ከምዝተዘርገሐ ኪም-ሱን-ኢል እምነቱ ምስ ካልኣት ደቂ ዒራቕ ከካፍል ስለዝተረኸበ እዩ ነይሩ።

ኪም-ሱን-ኢል ናብ ሀገራት ሙስሊም ሚሰዮናዊ ክኸውን ሕልሚ ዝነበሮ ወንጌላዊ ክርስትያን እዩ ነይሩ። ነዚ ምኽንያት ክብል ድማ ቋንቋ ዓረብ ተማሂሩ ፣ ኣቀላጢፉ ክዛረብ ይኸእል ስለዝነበረ ፣ ናብ ዒራቕ ከም ኣስተርጓሚ ኮይኑ ክሰርሕ ከይዱ። ጐኑ ጐኑ ድማ ምስቶም ዝረኽቦም ዝነበረ ሰባት መልእኽቲ ወንጌል የካፍል ነይሩ። ድሕሪ ሞት ኪም ፣ እቶም ሓላፍነት ዝወሰዱ ጉጅለ ታውሒድ ዋ ኣል-ጂሃድ ነዚ ዝስዕብ መልእኽቲ ኣብ መርበብ ሓበሬታኦም ዘርጊሑዎ

ክርስትና ኣብ ዒራቕ ከስፋሕፍሕ ዝፈተነ ካፊር ቀቲልናዮ ኣሎና . . . ‘ዚ ካፊር ቲኦሎጂ ዘጽነዐን ፣ ናብ እስላማዊ ዓለም ሚሰዮናዊ ክኸውን ዝዳሎ ዝነበረን እዩ። ²

ምናልባት ሙብዛሕቲኦም ሰባት ፣ ሞት ናይ ኪም ፖለቲካዊ ምኽንነት ዘለዎ ገይሮም ይውሰድዎ ይኹኑ፣ እቶም ዝቐተልዎ ግና ከምኡ ዘይኮነስ ፣ ብዛዕባ የሱስ ምስ ዒራቓውያን ብምዝራቡ ምኽንያት እዩ ነይሩ

መቐተሊአም። ብርግጽ ኪም ጽውዓ አምላኽ ኣብ ህይወቱ ዝሰምዐን ንገለ ዓመታት ዝዳሎ ዝነበረ ሰብ እዩ ነይሩ፤ ከዐይኑ ግና ንርእሲኡ ኣብ ኢድ ክቐትልዎ ዝደልዩ ክፋኣት ሰባት ምስ ረኽባ ብፍርሂ መኪኹ እዩ። ብብኸያት ስለ ህይወቱ ለሚኑ እዩ። ምላእ ካሴታት ናይዚ ዳርጋ ኣብ መብዛሕቲአን መደበር ዜናታት ተፈረዩ ነይሩ። ይኹንምበር ድሕሪ ሰለስተ መዓልቲ ግና ተሰዩ። 'ቲ ናይ ምስያፍ ሺድዮ ድማ ናብ ኩለን መደበር ዜናታት ተልኢኹ። እቶም ነዚ ሺድዮ ዝርአይዎ ሰባት ከምዝነግርዎ ፣ ኪም ቅድሚ ምስያፍ ማረኽቱ ንዓለም መልእኽቲ እንዳመሓላለፉ ንሱ ግና ይበኪ ኣይነበረን ኣይለመንነውን ፣ ኣብ ክንዳኡ ግና ብዘይ ተቐውሞ ብዝተቐርጸ ውሳኔ - ብትብዓት - እዩ ሞይቱ።

ስለምንታይ እዩ ነዚ ዘሰንበድ ዛንታ ዘኪረዮ፣ ምኽንያቱ 'ዚ ካብ ሓቂ ዘይረሓቐ ክወገንት ስለዝኸነ። ምንምኳ ኪም ከመውት ከሎ ብጸጋ አምላኽ ፣ ዕጫኡ ተቐቢሉ ብዝተቐርጸ ትብዓት ይመት ፣ እቲ ሓቂ ግና ገለ መዓልታት ቅድሚ ምሚቱ ንስለ ህይወቱ ብብርቱዕ በኸዩን ለሚኑን እዩ። እቲ ትኽ ዝበለ ሓቂ ኸኣ ንሕናውን እንተንኸውን ልክዕ ከምኡ ምገበርና።

ልብና ንሰማእትነት ነዳሉ ክንብል ከሎና ፣ ሰማእትነት ከምቲ ኣብ መጻሕፍቲ ታሪኽ ክርስትና እንርእዩ ፣ ውጹእ ቈራጽነት ፣ ጅግንነት ፣ ክብሪን ዝናን ዝርአየሉ መድረኽ እዩ ዚብል ናይ ሓሶት ርእይቶና ግና እንተደርቤናዮ ይሓይሹ። እቲ ኩሉ ግዜ ክንዝከር ዘሎና ኣገዳሲ ሓቂ ፣ ሰማእትነት ናትና ጅግንነት ዝርአየሉ ነገር ኣይኮነን። ሰማእትነት ንዓና ንኸብሪ ዝግበር ኣይኮነን ፣ ንኸብሪ አምላኽ እዩ።

እቲ ክብሎ ዝደለኹ እዚ እዩ። ሓቂ ክዛረብ እንተኸይነ ንሕና ክርስትያን - ብፍላይኳ ሰብኡት - ብዛዕባ ሰማእትነት ኣብ ርእሶና ዝሰኣልናዮ ሓሳባዊ ዝኸነ ስእሊ ኣሎ። መብዛሕትና ሰብኡት ኣብ ቤተ ክርስትያን ሰማእትነት ማለት “ንሕና ከበርና” እንርአየሉ መድረኽ ይመስለና ከይህሉ እፈርህ። “ከመይ ገይርና ኣብ ታሪኽ ከም ሰማእት እንዳተዘከርና ንኸብር” ኢልና ንሓሰብ ከይንህሉ። ወይስ ብመንገዲ ሰማእትነት ፣ ምስ “ከዋኸብቲ ክርስትና” ርእሶና ክትቁጸር ድሌት ከይህልወና።

ግና ሰማእትነት ምስ ሞት ጎይታና - እወ ምስ ሞት የሱስ ኣብ መስቀል - ሕቡር ምዃን እንተኸይኑ ትርጉሙ ፣ ሰማእትነት ዘሕፍር ፍጻሜ ማለት ዶ ኣይከውንን፣ ሰማእትነት ቅልጡፍ ሞት ጥራይ ዲዩ፣ ወይስ ሰማእትነት ብርቱዕ ስቓይን ፣ መግረፍትን ፣ ምስሓግን ፣ ፍጹም ውርደትን ድማ ኣለዎ እዩ፣ ሕጂውን ናይ የሱስ ኣብነት ከመይ ነይሩ፣ የሱስ ቃንዝ ጥራይ ኣይኮነን ተጻሚሙ ፣ ኣብ ኩሉ እዋን ክግረፍን ክሰቀልን ከሎ ዓቢ ሕሰራንን ውርደትን ኣይረኽቦን ዲዩ፣ ሕሰራንን ውርደትን ጥራይ ኣይኮነን ኸኣ ነፍሱ ፍጹም ናይ ሞት ጓሂ ሒዝዎ ፣ ደሙ ከም ረሃጽ ኣየንጠብጠቦን ዶ ኸ፣ እዚ ክርኢ ከለኹ ፣ ነቲ ድሕሪ ምውዳእ ኩናት ኣብ ዒራቕ ዝመጹ ዝነበሩ ዛንታታት ይዝክር። ኣብ ዛንታ ናይ ገሊአም ሰባት ፣ ንዘይውዳልዎ ገበን ክእመኑ ወይ ድማ ኣብ ቅድሚ የዒንቶም ኣባላት ስድራቤቶም ክዕመጹ ፣ ክግረፉ ክቐተሉን ምርጫ ናይ ዝቐረበሎም ሰሚዖ ነይረ። እሞ ከመይ ንዓኻ ከ ፣ ወይ ንየሱስ ክትክሕድ ወይ ኸኣ እንዳርኤኻ ኣብ ቅድሜኻ ደቅኻ ክዕመጹን ብመግረፍቲ ክቐተሉን ምርጫ እንተዝቐርበልካ፣ ኣየናይ ምመረጽካ፣ ይርድኣኒ እዩ ፣ እዚ ንኸትሓሰቦ ከማን ዘባህርር እዩ። ከምዚ ኢሊ ብምዝራብይ ከማን ኣይትሓዙለይ። ግና 'ዚ'ውን ክወገንት ምዃኑ ክንፈልጥ ስለዘሎና እዩ። ሰማእትነት ማለት ሰብኣይ ምዃን ማለት ኣይኮነን። ሰማእትነት ክቡር ነገር ኣይኮነን። ሰማእትነት ነዚ ኣካላዊ ስቓይ ምዕጋስ ጥራይ ኣይኮነን። ወይ ሰማእትነት ምዕሩግ ኣማውታ ማለት ኣይኮነን። ሰማእትነት ፍጹም ዝኸነ ውርደት ፣ ሕሰራን ፣ ምድንጋር ከምኡውን መብዛሕቲአም ተመኩሮም ዘይፈልጡ ናይ ጓሂን ምምካኽን ኣጋጣሚ እዩ። እንተንዓይ ኣይኮነን 'ዚ እቲ ዓቢ ዘይብሃል ተራ ሽግራት ናይዛ ህይወት ከይተረፈ ከመይ ናብ ምጉርምራም ከምዝመርሓኒን ፣ ሓጢአታዊ ዝኸነ ነገራት ክገብር ከምዝድርኽኒን ርእየ እዩ። እሞ ከመይ ገይርና ደኣ ንርእሶና ንሰማእትነት ነዳልዎ፣ ሎሚ ንጀምር ፣ ሰማእትነት ናይ ሓደ እዋን ፍጻሜ ጥራይ

አይኩንን ፣ ሰማእትነት ንርእሴኸ ምስ መስቀል የሱስ ክርስቶስ ምሕባር እዩ። መስቀልካ ምጻር ድማ ናይ መዓልታዊ ግብሪና እዩ።

የሱስ ኸኣ ንኹሎም በሎም፡ “ደድሕረይ ኪስዕብ ዚደሊ፡ ነፍሱ ይቕበጽ፡ መስቀሉ ኣብ ጸጽባሕ የልዕል እሞ ይስዐበኒ።”

--ሉቃ9:23

ነዚ ዶ አይኩንንን ተሰማሚዕና ዝኣተና፡ ክሳብ ብህይወት ዘሎና መዓልታዊ ንርእሴና እንዳሞትና ፣ ንኸብርና ዘይኩነስ ንኸብሪ ኣምላኽ ክንነብር፡ ግና ሎሚ ከም ፍቃድ ርእስና እንዳተመላለስና ፣ ጽባሕ ንስለ ኣምላኽ ክንመውት ኢልና ኣይንጸበ። ሰማእትነት ካብ ሕጂ ኣትሒዝና ክንነብረሉ ክንጅምር ዘሎና ነገር እዩ።

ከምቲ ኣነውን ዝሰዐርኩ እሞ ምስ ኣቦይ ኣብ ዝፋኑ እተቐመጥኩ፡ ነቲ ዝሰዐር ኣብ ዝፋነይ ምሳይ ኪቐመጥ ክህቦ እየ። እዝኒ ዘላቶ እቲ መንፈስ ንማሕበራት ዚብለን ዘሎ ይስማዕ።

--ራኢ3:21-22

መሓበሪ

1. Rick Joyner, *Shadows of Things to come*, (Thomas Nelson, Nashville Tennessee, 2001), p. 116
2. [Dhimmi Watch, Muslim, Christian Leaders Condemn 'Religious Killing' of Kim Sun-il, http://www.jihadwatch.org/dhimmiwatch/archives/002526.php](http://www.jihadwatch.org/dhimmiwatch/archives/002526.php)

ወሰኝ (Appendix)

መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን (Eschatology¹⁵)

ምጽናዕ ንምንታይ የድሊ፤

አብዚ ክፍሊ 'ዚ ትንቢታትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ምጽናዕ ንምንታይ አድለዩ፤ ንዚብል ሕቶ ክንምልሶ ኢና። ቅድሚ ነዚ ሕቶ ምምላስና ግና ፣ ስለምንታይ እዮም ሰባት ነዚ አርእስቲ (መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን) ዘየጽንዕዎ ክንርኢ ኢና።

ቀዳማይ ምክንያት ፣ ትንቢታትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ዘጽንዑ ሰባት ስግንጢራት እዮም።

እንድሚ ብዛዕባኻትኩም አይፈልጥን እየ ፣ ግና ብዙሓት ሰባት ትንቢታትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ዘየጽንዑሉ ሓደ ኻብቲ ምክንያት ፣ እቶም ዘጽንዑ ሰባት ንክትርድኦም ዜሸግሩ ዘይባህርያውያን ሰባት ኮይኖም ስለዝረኽቡዎም እዮም። ብውልቅኹም አስተውሊልኩሙሉ ዶ ትኹኑ፤ አብ ዝሓለፈ ዓመታት ፣ አብ ሓዲሎ “ክርስትያናዊ ናይ አባይቲ ጉጅለ (Home Groups)” ንዓላማ ምህናጽን ሕብረት ምድልዳልን ብምባል አብ ዝግበር ሰሙናዊ አኼባታት ተሳቲፈ እየ። አብቲ ዝኸደ አኼባታት ዳርጋ አብ ኩሉ ድማ ክብል ይኸእል እየ ፣ እንተውሓደ ሓደ ሰብ በዚ አርእስቲ 'ዚ ዕቡድ ፍቕሬ ዘለዎ ይረክብ እየ። እቲ አርእስቲ ናይቲ ዝርርብ ብዛዕባ እንታይ ይኹን ብዘየገድስ ፣ ኩሉ ግዜ አንፈት ናይቲ አርእስቲ ናብ “ዳሕሮት ግዜያት” ክጠውዩ ዝፍትኑ ይጸንሑኒ እዮም። መብዛሕቲኡ ግዜ ድማ ከምዚ ዝበሉ ሰባት ተኻታዕትን አሰልቶውቲን እዮም። 'ዚ ዝብሎ ዘሎኹ አጋጢምኩም እንተኹይኑ ክትርድኡኒ ኢኹም፤ ከም ሓቂ ኻብቲ ሓደ ነዚ መጽሐፍ ክጽሕፍ ከለኹ ዝነበረኒ ፍርሂ “ከምዘም ሰባት” ገይርኩም ከይትሓሰቡኒ ስለዝሰጋእኩ እየ። ምናልባት ንስኻትኩምውን ስግንጢር ካንኩም ከይትርእዩ ብምባል ነዚ አርእስቲ ክተጽንዕዎ ዘይትፈትዉ ትኹኑ። ደሓን 'ዚ ርዱእ ነገር እየ። ግና ሓደ ነገር ዶ ከረጋግጸልኩም፤ ናይዘም ሰባት 'ዚአም ስግንጢራዊ ባህሪ ምስ መጽናዕቲ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ዋላሓንቲ ዘተሓሕዝ ነገር የብሉን። መጽናዕቲ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ንናይ ዝኹነ ሰብ ድኹም ማሕበራዊ ዝምድናታት ምክንያት ኣይኩነን። ሎሚ ንስኻ ምስ ሰባት ናይ ምጽራር ባህሪ እንተዘይብልካ ፣ ትንቢታትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ምስ አጽናዕካውን ኣይክትልወጥን ኢኻ። በዚ ኩይኑ በቲ ግና ውሳኔታትና ፣ ሰባት አብ ልዕሌና ዝህልዎም አረኣእያ ምርኩስ ብምግባር ክኸውን ኣይግብኡን እየ (ምሳ29:25)። ሃዋርያ ጳውሎስ ነዚ ብዝምልከት አብ (ገላ1:10) ከምዝጸሓፎ ፣ ዝነበረ ኩሉ ነገራት ፣ ሰባት አብ ልዕሊኡ ብዘለዎም አተሓሳስባን ግብረ መልሲን ዝተመርኩሰ ነይሩ እንተዝኸውን ባርያ ክርስቶስ ክኸውን ከምዘይምበቕዕ ይነግረና። ተስፋ ይገብር በዚ ሓሳብ 'ዚ ትሰማምዑ ከምትኹኑ።

¹⁵ Eschatology - ጨንፈር ናይ ቲኦሎጂ ኩይኑ ፣ ብዛዕባ ናይ መወዳእታ ዓለም ፍጻሜታት ፣ ሞት ፣ እቲ ዓቢ ፍርዲ ፣ መንግስተ ሰማይ ፣ ሲኦል ከምኡ ድማ ናይ መወዳእታ ጽሕፍቶ ዘርኢ ሰብ ንዚብሉ አርእስታት ብብርሃን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትንቢታት ዝትንትን እየ።

ካልኣይ ምኽንያት ፣ ትንቢታትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ንኸትርድኦ ዜሸግር እዩ።

ሰባት ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ዘየጽንዑሉ ተወሳኺ ምኽንያት ፣ እዚ ኣርእስቲ 'ዚ ኣዝዩ ዜደናግርን ካብኡ ሓሊፉ'ውን ጠቕሊሉ ምርድኡ ዘይከኣል ከቢድ ኣርእስቲ ኮይኑ ስለዝሰምዖም እዩ። ስለዚ ንምንታይ ኣብ ከምዚ ዝበለ ኣርእስቲ ምትካር ኣድለዩ፣ ዚብል እዩ 'ቲ ምኽንያት። እዚ ግና ብዘይ ዝኸኑ ይኹን ተወሳኺ መግለጺ ውጹእ ሓሶት ምዃኑ ይነግረኩም። ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ምጽናዕ ብገለ መጠኑ ኣደናጋሪ ክኸውን ከምዝኸእል ይሰማማዕ እዩ። ከምዚ ዝኸኑሉ ግና ፣ ብምኽንያት ጣልቃነት ናይቶም መጽሓፍ ቅዱስ ብንጹር ኣብቲ ዳሕራይ ግዜያት ከጋጥም እዩ ንዝብሎ ፍጻሜታት ክቐበሉዎ ዘይፈትዉ ሰባት ብዝፈጥርዎ ጥውይዎያት ትርጓሜታት ካብ ምብዝሒኡ ዝተላዕለ እዩ። ናይዘም ሰባት 'ዚኣም ጠዋይ ትርጉም ኸኣ ብርግጽ ነቶም ዝሰምዖም ሰባት ከደናግርም ግድን እዩ። ብዛዕባ ዳሕሮት ግዜያት ብዝምልከት ሓያሎ ኣረኣእያ ኣሎ። ገለ ገሊኡ ኣረኣእያ ፣ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ትንቢታት መወዳእታ ዘመን ኣብ ዝዛረበሉ ክፍልታት (ኣረ መጽሓፍ ምሉእ'ውን !) ኩሉ ምሳሌያዊ ወይ ሲምቦላዊ እዩ ዚብል እዩ። ካልእ ኸኣ ኣሎ በቲ ዝመሰሎ ክርድኦ ዝፍትን። ማለተይ መጽሓፍ ቅዱስ ከነንብብ ከሎና እቲ ክፍሊ ታሪኻዊ ክፍሊ እንተኸይኑ ከም ታሪኽ ገይርና ኢና ነንብብ ፣ መዝሙር እንተኸይኑ ኸኣ ከም መዝሙር ፣ ምስላ እንተኸይኑ ከም ምስላ ነንብብ'ምበር ብዛዕባ ታሪኻዊ ፍጻሜ እንዳኣዘንተወ ከም ምሳሌ ገይርና ኣይንርድኦን ኢና። እዚ ካልእ ዘይኮነስ ርትዓዊ ኣረኣእያ (common sense) እዩ። እዚ ኣብ ኢድኩም ዘሎ መጽሓፍ ምሳሌያዊ ኣይኮነን ፣ ንኸገልጸልኩም'ውን ምሁር ቲኦሎጂ ኣየድልዩኩምን እዩ። ኣምላኽ ንምርድኡ ዘይከኣል ነገር ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ኣየቐመጠን። እወ ብልክዕ ኣብ ገለ ገሊኡ ንምርዳኡ ዚኸብድ ነገራት ኣሎ ግና ክብደት ብዝኸኑ ይኹን ተኣምር ምንባቡ ክንገድፍ ምኽንያት ኣይኮነን። ብመንፈስ ጸሎት ኮይንና ብትግሃት እንተኣጽኒዕናዮ (ብዛዕባ 'ዚ ዳሕራይ ክንዛረብ ኢና) ቃሉ ክኸፈተልና እዩ ዋላ 'ቲ ዝተወሰነበ ዝመስል ክፋላት ቅልጥጥ ኢሉ ጋህ ክብለልና እዩ።

ሳልሳይ ምኽንያት ፣ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ምጽናዕ ኣገዳስነት የብሉን ፣ ካልእ ኣቃልቦ ክንገብረሉ ዘሎና ዝግበየ ጉዳያት ኣሎ።

ገለ ገሊኡም ሰባት ካብ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ምጽናዕ ሓሊፍካ ፣ ኣተኩሮ ክወሃበም ዝግብኡ ካልኣት ጉዳያት ከምዘሎ እዩም ዝኣምኑ። “ኣብ ክንዲ ናይ ሕጂ ድሌት ሰባት ነማልእ ስለምንታይ ንመጻኢ ዝግለጽ ደበና ፍጻሜታት ነማዕዱ።” ይብሉ። ገሊኡም ኸኣ ፣ ወንጌል ብስራት ናይ ምድሓን ደኣ'ምበር ብዛዕባ 'ቲ ዝመጽእ ጸረ ክርስቶስ ፣ ነቢዩ ሓሶት ፣ ናይ መከራ እዋን ወዘተ . . . ዚብል ዜፍርህ ዜና ኣይኮነን ዚብሉ'ውን ኣለዉ። ሕጂ'ውን ብርግጽ 'ዚ ስምዒታት 'ዚ ንዓይ ከማን ይርድኣኒ እዩ። ግና “መጽናዕቲ ትንቢትን ፍጻሜታትን መጽሓፍ ቅዱስ” በቲ ቅልል ዝበለ ኣገላልጻኡ እንተርኢና መጽናዕቲ ዳግም ምምላስ የሱስ ማለት እዩ። ብቀንዱ ኣተኩሮ መጽናዕቲ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ፣ ጸረ ክርስቶስ ወይ ነቢዩ ሓሶት ኣይኮነን ፣ ማእከል ናይቲ ቅኑዕን ጥዕና ዘለዎን መጽናዕቲ መወዳእታ ዘመን “ምምላስ ናይቲ ንጉስ” እዩ። ኣብ ኣብነት ሃዋርያትን የሱስን እንተተመልኪትና'ውን ምንም'ኳ ብዛዕባ ንኣምላኽ ምምስጋን ፣ ብቋንቋታት ምዝራብ ፣ ዲያቆናት ምሻም ፣ ንኣድሕድና ብጥዑይ ዝምድናታት ምምልላስ ካልእ ዶክትሪናት ተዛሪቦም ይኹኑ ፣ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ኣብ ኩሉ ስብከታቶምን ትምህርታቶም ዓቢ ቦታ ከምዝነበሮ ክትክሕድ ምፍታን ግና ኣይከኣልን እዩ። እዞም ሰባት ኸኣ ቅድሜና ቅድሚ ክልተ ሸሕ ዓመታት ዝነበሩ እዮም 'ሞ ንሳቶም 'ኳ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ካብ ኣገዳስነቱ ካብ ሰበኹሉ ንሕና ደኣ ካብኣቶም ብምንታይ ንፍለ፣ እንተድኣ ነቲ ናይ ርሑቕ መጻኢ

ዝመስል ፍጻሜታት ዘይንጸል ኣካል ናይ ትምህርታታቶምን ህይወቶምን እንተነይሩ ፣ ንዓና ኹ ከምኡ ከኸውን ዶ ኣይግባእን፤

ትንቢትን ፍጻሜታትን መጽሓፍ ቅዱስ ንምጽናዕ ቅኑዕ ምኽንያታት

ቀዳማይ ምኽንያት ፣ ትንቢት መወዳእታ ዘመንን ፣ ሰብከተ-ሲኦልን ኣድሒኑኒ እዩ

እታ ናይ መጀመርታ ዘንብብኩዎ ክርስትያናዊት መጽሓፍ ፣ ብስሙይ መምህር ዳሕሮት ግዜያት ጀን ዋልቩርድ ዝተጻሕፈት እያ ነይራ። ነታ መጽሓፍ ንክገዝኣ ዝደረገኒ ምኽንያት ሕጂ ብልክዕ ኣይዝክሮን እዩ። ብብዙሕ ምኽንያታት ክርስትያን ዘይኮኑ ሰባት ትረኻታት መወዳእታ ዘመን ንምስማዕ ከም ዝህንጠዩ ፣ ኣሃውን ከምኡ እዩ ነይረ። ድሕሪ ሓደት ኣዋርሕ ፣ ንጎይታ ርእሰይ ምስ ሃብኩ ግና ፣ ኣብ መጽሓፍ ዋልቩርድ ዝረኽብኩዎ ብዛዕባ ዳሕሮት ግዚያት / ቁጥዓ ኣምላኽ ዝዛረብ ጥቕስታት መጽሓፍ ቅዱስ 'ዩ ኣብ ልቢ ኣዝዩ ዝኸብድን ዘቃልሕን ዝነበረ። ስለዚ ድማ ነቲ ዝነበረኒ ኩሉ ክፋእ ኣካዩዳን ኣተሓሳስባን ተነሲሖ ኣብ ክንድኡ ንዝሓሸ ነገር ክነብር ወሲነ። እቲ ነዚ ክገብር ዝደረገኒ ጥቕስታት ፣ ከምዚ ሎሚ መብዛሕቲኡም ክርስትያን መልእኽቲ ምድሓን ንኻልእት ከካፍሉ ክፍትኑ ከለዉ ዘምጽእዎ ልቢ ዘረሰርሰ ዝበሃል ጥቕስታት ናይ ወንጌላት ከምኡ ኣይነበረን። ሎሚ ሎሚ ኣብ መብዛሕቲኡ ክርስትያናዊ ዓንኬላት ዝኸኑ ሰባኹ ፣ “ካብዚ ቐናን ወለዶዚ ድሕኑ ! ” (ግብ2:40) ብማለት እንተሰቢኹ ፣ ከም ኣኸራሪ ሃይማኖተኛ ወይ ግዜ ዝሓለፎ “ናይ ቀላይ ሓውን ዲንን” ዓይነት ሰባኹ እዩ ዝቐጸር። እቲ ክብሎ ዝደለኹ 'ዚ እዩ ፣ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ክፋል ናይ ወንጌል እዩ 'ሞ ኣይነውጽኣዩ። ኣብ ሓዲሽ ኪዳን ክፋል ናይ መልእኽቲ ወንጌል እዩ ፣ ኣብ ናይ ሎሚ መልእኽቲ ወንጌል'ውን ከምኡ ከኸውን ይግብኡ። በዚ ሎሚ ተሰማዕነት ዘይብሉ እንተኸኑ ድማ ይኹን። ኣብነትና ኣብ ሓዲሽ ኪዳን እዩ ዘሎምበር መምስ ዘመኑ ዝጥዕም ቃል ክንሰብኽ ኣይተሃህበናን። ብዙሓት ፓስቶራት ስለምንታይ ካብ ናይ ሓዲሽ ኪዳን ሞዴል ትሃጹ ኣለኹም ንርእሴኹም ሕተትዎ፤ ከም ክርስትያን መጠን ኹብቲ ዮሃንስ መጥመቕ ወይስ የሱስ ወይስ ሃዋርያት ዝገበርዎ ንላዕሊ ክንገብር ንኸእል ዶ ይመስለና፤ ስለዚ ምንም'ኳ ንዝተመጣጠነ ክርስትያናዊ ህይወት ብዙሓት ክንርድእም ዘሎና መጽሓፍ ቅዱሳውያን ምህርታት እንተሃለዉ ናይ ዳሕሮት ጊዜያት ትምህርቲ ግና ከነወግዶ ኣይግብኣናን። ትንቢታትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ካብ ሓዲሽ ኪዳን ወይ ካብ ሰብከት ወንጌል ምውጻእ ማለት ንኹሉ ትምህርቲ ሓዲሽ ኪዳን / መልእኽቲ ሃዋርያት ብማይ ምጅላሕ ማለት እዩ። ቀጺሉ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ምጽናዕ ንምንታይ ከምዘድሊ ተወሰኸቲ ሽዱሽተ መሰረታውያን ምኽንያታት ክንርኢ ኢና።

ኸልኣይ ምኽንያት፣ የሱስ 'ቲ ኣብነትና ባዕሉ ዝተሃረቦ ኣርእሱቲ ስለዝኸኑ (የሱስ እንታይ ምገባር ነይሩ ይኸውን?)

የሱስ ብዛዕባ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን የጽንዕ ነይሩ እዩ። ምናልባት 'ዚ ርዳኤ ነገር ከኸውን ይኸእል እዩ ነዚ ሓቂ ግና ኣቃሊልኩም ኣይትርኣይዎ። ብርግጽ ናይ መወዳእታ ዘመን ጽሑፋት እቶም እንኮ የሱስ ዘጽንዖም ዝነበረ ጽሑፋት ኣይኮኑን የግዳስ የጽንዖም ነይሩ እዩ። ክርስትያን እንተኹን ናይ ድማ ሰዓቢ የሱስ ኢኻ 'ሞ ከምኡ ክትገብር ይግብኣካ እዩ (ማቴ28:19-20)። ኣብ ወንጌላት ፣ ብዙሕ ግዜ የሱስ ካብ ናይ መወዳእታ ዘመን ጽሑፋት ብሉይ ኪዳን እንዳጠቐሰ ክዛረብ ንርእዮ። የሱስ ድማ ነዚ ክፍልታት 'ዚ ይፈልጦ ጥራይ ዘይኮነስ ነቲ ሃብታም ትንቢታዊ ትሕዝቶኡ ከይተረፈ ተንቲኑ እዩ ዝገልጸ ነይሩ። ንኣብነት ፣ ኣብ ምጅማር ናይ ምድራዊ ኣገልግሎቱ ፣ የሱስ ኣብ ቤት ጳውሎት ዘንበቦ ክፍሊ ከምዚ ነይሩ ፣

ናብታ ዝበየላ፡ ናብ ናዝሬት ድማ መጸ፡ ብመዓልቲ ሰንበት ኸኣ ከምቲ ልማዱ ናብ ቤት ጸሎት ኣተወ፡ ኬንብብውን ተንስኤ። መጽሓፍ ነብዩ ኢሳይያስ ኸኣ ሀብዎ። ነቲ መጽሓፍ እንተ ቐልዖ ኸኣ፡ እዚ እተጻሕፎ ኸፍሊ ረኸበ፡ ንድኻታት ከበሰሮም ስለ ዝቐብኣ፡ መንፈስ እግዚአብሔር ኣብ ልዕሊይ እዩ። ንምሩኻት ከምልሰ፡ ንዕውራት ምርኣይ፡ ንግፋዓት ኸኣ ምውጻእ ሓራ ኸሰብኸ፡ ሕርይቲ ዓመት እግዚአብሔርውን ክሰብኸ ለኣኸነ። ነቲ መጽሓፍ ዐጺፉ ኸኣ፡ ነቲ ኣገልጋሊ ሂብዎ ተቐመጠ። ኣብታ ቤት ጸሎት ዝነበሩ ኹሎም ድማ ኣዲንቶም ናብኡ ይጥምታ ነበራ። ሸው፡ እዚ ጽሑፍ እዚ ሎሚ ኣብ ኣእዛንኩም ተፈጸመ፡ ኪብሎም ጀመረ።

--ሉቃ4:16-21¹

ከምኡውን ሓደ ኹብቲ የሱስ ኣብ መወዳእታ ንደቂ መዛሙርቱ ዝተዛረበ ብዛዕባ “ምዕናው ቤት መቐደስን ፣ ትእምርቲ ምምጻኡን መወዳእታ ዓለምን” (ማቴ24:3) ከመይ ከምዝኸውን ዝሓተትዎ ሕቶ ብዝምልከት እዩ ነይሩ። ነዚ ሕቶ ‘ዚ ኪምልሶ ኸሎ የሱስ ብቐጥታ ሓደ ካብ ጥቕስታት መጽሓፍ ዳኒኤል (ሓደ ካብቶም ዝዓበዩ ብዛዕባ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ዝዛረቡ መጻሕፍቲ ሓዲሽ ኪዳን ምዃኑ እዩ) ይጠቅስ :

እቲ ብነብዩ ዳንኤል እተባህለ ናይ ጥፍኣት ርኽሰት ኣብታ ቅድስቲ ስፍራ ቈይሙ እንተርኤኹም፡ - እቲ ዜንብብ የስተውዕል፡ - ሸው ኣብ ይሁዳ ዘለዉ ናብ ኣኸራን ይሀደሙ።

--ማቴ24:15-16

ኣብ’ዚ ምዕራፍ ‘ዚ ወሲኹ የሱስ ካብ መጽሓፍ ኢሳያስ ጥቕሲ ይጠቅስ ብዛዕባ ነቢዩ ዮናስ ድማ የውስእ። ብቅልል ዝበለ ፣ ብመሰረት ‘ዚ ምዕራፍ ‘ዚ ጥራይ የሱስ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን የጽንዕ ነይሩ እዩ። ክደግመልኩም ፣ የሱስ ትንቢታትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን የጽንዕ ነይሩ እዩ። ሎሚ ግና ብዙሓት ኣመንቲ ብዝተፈላለዩ ምኽንያታት ነዚ ኣርእስቲ ኣግሊሎም ኣለዉ። ካብ የሱስ ንላዕሊ ብዛዕባ ክወንነት ኣፍልጦ እንተልዩና ምናልባት እንድዲ እንተዘይኮይኑ ግና ከም ሰዓብቲ መጠን ልክዕ ከምቲ ንሱ ዝገበሮ ነቲ ዝጸንዐ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ትእዛዝ ክንከተሎ ይግብኣና እዩ።

ሳልሳይ ምኽንያት ፣ ኣምላኽ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ስለዘቐመጠ

ሕጂውን ጠቢብ ሰብ መሲሊ ክርኣ ኣይደልን እየ ፣ ግና መንፈስ ቅዱስ ባዕሉ ኣብ ብዙሕ ክፍልታት ናይ መጽሓፍ ቅዱስ ብዛዕባ መወዳእታ መዓልታት ዝዛረብ ጥቕስታት ካብ ኣቐመጠ ፣ ከመይ ገይሮም እዮም ብዙሓት ክርስትያን ነዚ ክፍልታት ከየንብብዎ ሰጊሮም ዝሓልፉ፣ ንኣብነት ስለምንታይ እዮም ብዙሓት ክርስትያን መጽሓፍ ራእይ ዮሃንስ ዘየንብብዎ፡ “ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን” ኣንብብ ፣ ዚብል መጽሓፍ ቅዱሳዊ ትእዛዝኳ እንተዘየለ የግዳስ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ክንድኡ ዝኣክል ጉሉሕ ቦታ ካብ ሃቦ ንኸንብብ ኢሉ ምዃኑ ርዳኤ እዩ። ንርእሴና ፡ “እዚ ነገር እዚ ኣምላኽ ኣንቢቦ ክርድኦ እንተዘይደልየኒ ስለምንታይ ኣብኡ ኣቐሚጥዎ ኣሎ።” ኢልና ንሕተታ። እስኪ ብዛዕባ ‘ዚ ሓቂ ሕሰቡ ፣ “ዕስራን ሓሙሽተን ሚእታዊት (25%) ጥቕስታት መጽሓፍ ቅዱስ ትንቢታዊ / ንመጻኢ ዝዛረብ ትሕዝቶ ዘለዎ እዩ።² ስለዚ ነዚ ዕስራን ሓሙሽተን ሚእታዊት እንተውጺእናዮ (ብርግጽ ምስኡ ኸኣ ‘ቲ ብዙሕ ዘይፍለጥን ዘይምስጥን ቁጽሪ ወለደታት) መጽሓፍ ቅዱስ ናብ ኣዝዩ ዝነኣሰ መጽሓፍ ክንጸርቦ ንኸእል ኢና። ከምኡ ቅድሚ ምግባርና ግና ብርግጽ ቅድም ነቲ “መንፈስ ኣምላኽ ዝነፈሶ ዘበለ ጽሑፍ ንትምህርቲ፡ ንተግሳጽ፡ ንምቕናዕ፡

ንጽድቄ ዚኸውን ምእዳብ ይጠቅም እዩ።” (2ጢሞ3:16) ዚብል ጥቕሲ መጽሓፍ ቅዱስ ክንፍሕቆ ኣሎና። ጠቢብ ሰብ ከወይን ይስምዓኩም ከይህሉ ፣ ከምኡ ኣይከንኩን . . . ኣይትሓዙሉይ።

ራብዓይ ምኽንያት ፣ እዚ ኣርእስቲ'ዚ ከይንጎሰዮ ኣዝዩ ዕቲብ ኣርእስቲ እዩ

ዝኸውን ሰብ መጽሓፍ ራኢ ዮሃንስ ዘንበበ እንተሎ ፡ ነቲ ኣብኡ ተጠቂሱ ዘሎ ፍጻሜታት (ምናልባት ብህይወትና ከሎና ነርክበሉ ንኸውን) ረዚን ኣገዳስነት ከምዘለዎ ይፈልጥ እዩ። ኣብ ሓደ ጥቕሲ ፣ ቃል ብቃሉ ሓደ ስልሲት (1/3) ህዝቢ ዓለም ዘህልቕ ፍጻሜ ዝተጠቐሰሉ ኣሎ (ራኢ.9:18)። ከምኡ'ውን ኣብ ካልእ ብዛዕባ 'ቲ ንዓለም ክኸድና ዝኸውን ፊራ ፣ ኩናት ምንቅጥቃጥ ምድሪ ይትርኽ (ራኢ.6)። ርዝነት ናይዚ ፍጻሜታት ከነስተብህል ግና ናብ ራኢ ዮሃንስ ምኽንያድ'ውን ኣየድልየናን እዩ። ኣብ ወንጌል ማቴዎስ ምዕራፋት 24 ከምኡ ድማ 25 ፣ የሱስ ባዕሉ ሓደ ኻብቲ ኣብ ምሉእ መጽሓፍ ቅዱስ ዝርከብ ኩሉ ተራእዮ ዘይፈልጥ ኣዝዩ ዜፍርህ ትራጀዲ ይዛረብ። ናይዚ ቃል'ዚ ክብደት እስኪ ንገለ ደቃይቕ ሕሰቡሉ ፡

ሽዑ ንመከራ ኣሕሊፎም ኪህቡኹም ኪቐትሉኹምን እዮም። ብዛዕባ ስመይ ኸኣ ኣብ ኩሎም ኣህዛብ ጽሉኣት ክትከውኑ ኢኹም። ሽዑ ብዙሓት ኪዕንቀፉ፡ ንሓድሕዶም ኣሕሊፎም ኪዋሃሁ ንሓድሕዶም'ውን ኪጻለልኡ እዮም። ብዙሓት ነብያት ሓሶት ኪትንስኡ፡ ንብዙሓት'ውን ኬስሕቱ እዮም። ዓመጸ ስለ ዝበዝሑ ድማ፡ ናይ ብዙሓት ፍቕሪ ኸትዝሕል እዩ። እቲ ኸሳዕ መወዳእታ ዚዕገስ ግና ኪድሕን እዩ።

--ማቴ24:9-13

እዚ ጥቕሲታት ንዓኻ ዘየጉህዩካን ዘየሰንብደካን እንተኹይኑ ፣ ብቅልል ዝበለ ኣነን ንሰኻን ክንረዳዳእ ንኸእል ኣይከንናን። ውሕስነተይ ኣብ ፍቕሪ ኣምላኽ እዩ፣ የሱስ ክርስቶስ ምእንቲ ሓጢአተይ ከምዝሞተ'ውን ኣጸቢቐ ይኣምን እዩ። ኣብዚ ኣድማስ ዝኸውን ይኹን ካብ ፍቕሪ ኣምላኽ ክፈልየኒ ዝኸእል ከምዘየልበ ምንም ሕቶ የብለይን። ግና ጽቡቕ ገይረ ብዛዕባ ሓጢአተይ ኸኣ ይፈልጥ እዩ ፣ ካብዚ ዘለኹዎ ሸተት ክብል ከምዝኸእል ንርእሰይ እንዳጠበርኩ ድማ ናብ መንፈሳዊ ስኽራን ክኣቱ ከምዝኸእል'ውን ይፈልጥ እዩ። እዚ ልዕል ኢሉ ዘሎ ክፍሊ ፣ “ብዙሓት ቤተ ክርስቲያን ካብ ምምጻእ ኪወድቁ እዮም” ኣይከውን ዚብል ዘሎ ፣ “ብዙሓት ካብ እምነት ኪወድቁ እዮም”¹⁶ እዩ ዚብል ዘሎ፣ ከምኡ'ውን “ናይ ብዙሓት ፍቕሪ ኸትዝሕል እዩ”። እዚ ብጣዕሚ ዜፍርህ እዩ። እዚ ከዑ ብዛዕባ ንፊልጦም ሰባት ፣ ብዛዕባ ምሳና ሕብረት ዝገብሩ ሰባት ፣ ብዛዕባ ኣሕዋትናን ኣሓትናን እዩ ዝዛረብ ዘሎ። እዚ ኣርእስቲ'ዚ ካብ መጠን ንላዕሊ ዕቲብ እዩ ፣ ሸለል ምባሉ ዳሕራይ ኣይከዋጽኣናን እዩ።

ሓመ-ሻይ ምኽንያት ፣ ነዚ ፍጻሜታት በዓንትና ክንርእዮ ኣጸቢቕና ከነርክብ ስለንኸእል

ነዚ ነጥቢ 'ዚ ኣጸቢቕ ክጻቕጠሉ ይደሊ። እዚ መጽሓፍ ቅዱስ ዝዝርዝር ፍጻሜታት ሓቂ እዩ። መብዛሕትና ነዚ መጽሓፍ ነንብብ ዘሎና ሰባት በዓንትና ምምላስ የሱስ ክንርእዮ ንኸውን ኢና። ሕጂ'ውን ፣ ነፍሲ ወከፍ ዝመጸ ወለዶ ፣ ንሱ እቲ ናይ መወዳእታ ወለዶ ምዃኑ እዩ ዝኣምን ትብሉኒ ትኹኑ። ምንም'ኳ ብዙሓት ሰባት ዳግም ምምላስ የሱስ ፣ ኣብ ማሕበር ኣድማሳዊ ትጽቢት ዘለዎ ሓቂ እዩ ዚብሉ እንተኹኑ ኣነ ግና ነዚ ብፍጹም እዩ ዝነጽጎ። ብርግጽ ኣብ ዝተፈላለየ ዘመናት ዳግም ምምላስ የሱስ ዝጽብዩ ሰባት ነይሮም እዮም ፣ እዚኣቶም ግና ኣዝዩ ብቁጽሮም ዝወሓዱ እዮም ነይሮም። እቶም ዝበዝሑ “ቀልጢፉ

¹⁶ኣብ ትግርኛ መጽሓፍ ቅዱስ ፣ “ሽዑ ብዙሓት ኪዕንቀፉ” ዝብል ፣ ኣብቲ ናይ እንግሊዝኛ “At that time many will turn away from the faith” እዩ ዝብል።

ኪመጽእ እዩ” ዚብል ትጽቢት ኣይነበርዎን። ከማን ብቐኑዕ ፍርዲ ክንፈርድ እንተኾንና ፣ እዚ ሕጂ ዘሎ ወለዶ እዩ ድሕሪ ናይ ሃዋርያት ወለዶ ፣ እቲ ብቐዳምነት ዝጥቀስ ብኣድማሳዊ ደረጃ ምምጻእ ናይታ መወዳእታ ሰዓት ዝጽበ ዘሎ። ዝኹን ሰብ ኣብዚ ሕጂ እዎን ፣ “ዳግም ምምላስ የሱስ ደኣ ዘይ እሞ ኣብቶም ዝሓለፉ ወለዶታትሲ ዝነበረ ትጽቢት እንዲዩ” ብማለት ዝዛረብ እንተኹይኑ ፣ ንርእሲኡን ንኻልኣት እንታይ ዓይነት መመኸነይታ ከምጽእ ምዃኑ እዩ ዝሰምዕ። ኩሉ ሳዕ ከምዚ ዓይነት ዘረባታት ክለዓል ከሎ ፣ “ከምቲ ብሓቂ ዳግም ምምላስ የሱስ ዝጽበ ሰብ” ከይንና ብዘይምንባርና ንምድዕዓስ ዝመጽእ ምኸኒት እዩ። ሕጂ’ውን ኣብዚ ክንሓቶ ዘሎና ብፍላይ እቶም መራሕቲ ቤተ ክርስቲያን ዝኹንና ፣ ኩሉ ኣረኣእያና ምስቲ ናይታ ቀዳመይቲ ማሕበር ዝነበረ ሓደ ድዩ፣ ወይስ እቲ ዝበዝሐ ክፋሉ ምስ’ዚ ንነብረሉ ዘሎና ዘመን ዚ ዝሰማማዕ እቲ ዝወሓደ ክፋሉ ኸኣ ምስ ሓዲሽ ኪዳን ዝሰማማዕ ኣረኣእያ ኢና ኣማዕቢልና።

ሻዳሻይ ምኸንያት ፣ ምስትውዓል ከህበናን ልብና ከዳሎን

ሓደ ኻብቲ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ምጽናዕ ክፋል ናይ መዓልታዊ መንፈሳዊ ምግብና ክኹንኡ ዘለዎ መሰረታዊ ምኸንያት እዚ እዩ። ንመጻኢ የዳልወና ስለዝኹን። ዚ ምድላው ኣካላዊ ምድላው ኣይኮነን። ወይስ ብዛዕባ ንሽዑ ዝኹንና ሕቡእ ምግቢ ምእካብ ፣ መህደሚ ዝኹንና ናይ ትሕቲ ምድሪ ጎዳጉዲ ምኹዓት ኣይኮንናን ንዛረብ ዘሎና። ብዛዕባ መንፈሳዊ ምድላው ኢና ንብል ዘሎና። እዚ ምድላው እዚ ብክልተ ምኸንያታት ኣገዳሲ እዩ ፣

እቲ ቀዳማይን ቀንድን ምኸንያት ፣ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ምጽናዕ ኣብ ልብና ብዝፈጥሮ ጽልዎ እዩ። እዚ መንፈሳዊ ጽልዎ ንኹሉ ግብርታትናን ኣነባብራናን ዝትንክፍ እዩ። ሓደ ካብዚ ጽልዎታት ድማ ቅድስና ዘለዎ ህይወት ኸትነብር ምድላዩ እዩ (እብ12:14)። እዚ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ተዘርዚሩ ዘሎ ፍጻሜታት ከነንብብ ከሎና ፣ እቲ ኣዝዩ ዘፍርህን ዘርዕድን እዎናት ፣ ተኸቲልዎ ዝመጽእ ብዓቢ ክብሪ ዝተሰነየ ምምላስ የሱስ ካብ ሰማይ ድማ ንኹሉ ብቐሊሉ ዝጠላልፈና ሓጢአት ደርቢና ፣ ነታ ንዕኡ ገጽ ንገጽ እንርእየሉ መዓልቲ ኢና ብዝበለጸ ድሌት እንጽበያ። ብሓቂ ፣ “እዛ ተስፋ እዚኣ ኣብኡ ዘላቶ ዘበለ ኹሉ፡ ከምቲ ንሱ ንጹህ ዝኸነ፡ ንርእሱ የንጽህ ኣሎ።” (1ዮሃ3:3)። ንሕና ከም መርዓት ክርስቶስ ኣብ ቃሉ ተገሊጽና ክንርኢ ከሎና ፣ ንርእሴና እንዳንጸህናን ፣ ንርእሴና እንዳቐጻዕናን ነቲ ዝመጽእ በዓል ቤት ክንጽበዩ ኢና እንንናፍቕ።

ከምቲ ክርስቶስ ንማሕበሩ ዜፍቀራ፡ ኣቲም ሰብኡት፡ ኣንስትኹም ኣፍቅሩ። ክርስቶስ ብቐሉ ገይሩ ብምሕጻብ ማይ ምስ ኣጽረያ ምእንቲ ኪቐድሳ፡ ርስሓት ወይስ ዕጣር ወይስ ገለ ነዚ ዚመስል ዜብላ፡ ብዘይ መንቅብ ቅድስትን ክብርትን ማሕበር ገይሩ ንእኡ ምእንቲ ኬቐውማ ኢሉ፡ ርእሱ በጃኣ ሀበ።

--ኤፌ5:27

ብቐንኢ ኣምላኽ እቐንኣልኩም እዩ እሞ፡ ንጽህቲ ድንግል ንክርስቶስ ምእንቲ ከቐርበኩም፡ ንሓደ ሰብኣይ ኣሕጽየኩም እዩ።

--2ቆሮ11:2

ብተወሳኺ ድማ ንምጽላይ ፣ ንወንጌላውነት ምናልባት’ውን ማሕበራት ንምትካል ዓሚቑ ዝኹን ድፍኢት ኣብ ውሽጥና ይፍጠር እዩ። ከምኡ’ውን ምስ ኣሕዋትና ሕብረት ምግባርን እንጌራ ምቕራስን ኣዝዩ ሃረር ክሳዕ ንብል ዓሚቑ ናይ ድሌት ስምዒት ይስምዓና እዩ (እብ10:25)። ነዚ ኣርእስቲ’ዚ ተገዲስና

ብምጽናዕና ጥራይ ካልእ ብዙሕ ተውሳኺ እንረኽቦ ረብሐታት ኣሎ። ኩሉ 'ዚ ዝገለጽናዮ ጽልዎታት ክፋል ናይቲ ፣ ነቲ ዝመጽእ ዓቢዩን ዜሰክሕን መዓልታት ከምኡውን መዓልቲ ዳግም ምምላስ የሱስ ምድላው ዚብል ዝግበዩ ጽልዎ ዝተጠቐለለ እዩ።

እቲ ኻልኣይ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ምጽናዕ ዝጠቐመና ምኽንያት ድማ 'ቲ ዝህበና ናይ ጥንቲ ፍልጠትን (Foreknowledge) ምስትውዓልን እዩ። ብቐልል ዝበለ ኣዘራርባ ፣ ኣቐዲምካ ክትጥንቀቕ ማለት ኣቐዲምካ ክትዕጠቕ ማለት ስለዝኾኑ። እንተደኣ ንሕና ብሓቂ ቅድሚ ምምላስ የሱስ ዘሎ ናይ መወዳእታ ወለዶ ኩይንና ፣ እዚ ሓሳብ 'ዚ ብጣዕሚ ከገድሰና እዩ። ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ምጽናዕ ንልብና የዳልዎ ጥራይ ዘይኮነስ ፣ ነቲ በዓንትና ክንምስክሮ ዝኾንና ፍጻሜታት ከይተረፈ፣ ንኣፈጻጽማኡ ብዝምልከት ጠቓሚ መግለጺ ይህበና እዩ። ሓደ ሓደ ነገራት ከምቲ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ሰፊርሞ ዘለዉ ከምኡ ኹይናም ቃል ንቃሉ ክፍጸሙ እዮም። ስለዚ ካብዚኣቶም ከነምልጥ እንተኾንና ብጀካቲ መንፈሳዊ ነገራት ፣ ኣእምሮኣዊ ፍልጠት ድማ የድልየና እዩ (ማቴ24:15,16 ፣ ራኢ.14:9)። ሓቕኛ ድልወነት ዝመጽእ ብዘየቋርጽ ጸሎት ፣ ብቀጻሊ ሕብረት ምስ ኣምላኽ ከምኡ ድማ ነቲ ንቐድሚት እንዳተገንጸለን እንዳተጋህደን ዝመጽእ ነገራት ኣቐዲሙ ብፍልጠት ዝተግጥቐ ኣእምሮ ብምሓዝን እዩ። ብርግጽ ካብዚ ኩሉ እቲ ብቐዳምነት ኣብ ክርስትናዊ ህይወት ዘድሊ ፣ “ዘየቋርጽ ሕብረት ምስ ኣምላኽ” ምግባር እዩ (ማር12:29,30 ፣ መዝ27:4 ፣ ሉቃ10:42)። ግና ኣምላኽ ብዛዕባ 'ቲ ዝመጽእ መዓልታት ፍልጠት ዘይብልና ደናቐርቲ ኩይንና ክንጽብ ኸኣ ኣይደልየናን እዩ። በዚ ምኽንያት እዚ ኣምላኽ ነዚ ኩሉ ነገራት ዝገለጸልና። ከምቲ የሱስ ዝበሎ ፣ “እንሆ፡ ኣቐዲመ ነገርኩኹም” (ማቴ24:25) ሕጂውን ከምኡ ቀዲሙ ምንጋርና ፈሊጥናዮ ክንጸንሕ ምእንትን እዩ።

ስለዚ ናይ ብሓቂ “ድሉውነት” ማለት ከምቲ ዝበልናዮ ነዚ ክልቲኡ መንፈሳዊ ምድላውን ፣ ኣእምሮኣዊ ምርዳእን ዘጣመረ እዩ። ነዚ ምድላው ብዝምልከት መጽሓፍ ቅዱስ ኣብ ዝተፈላለዩ ቦታ ዝተፈላለዩ ቃላት ተጠቒሙ ኣሎ ፣ “ምንቃሕ” ፣ “ምብርባር” ፣ “ምጥንቃቕ” ወዘተ . . . ይብል። ንዓና ድማ ብቐጻሊ በዚ ዓይነት ናብራ ክንመላለስ የጠንቅቕና እዩ። ኣብ ወንጌል ማቴዎስ ምዕራፍ 24 ከምኡውን ምዕራፍ 25 ጥራይ የሱስ ደጋጊሙ ብዛዕባ 'ዚ ነገራት ይዛረብ “ንቐሱ !” (ማቴ24:42 , 25:13)። “ሓደ'ኳ ኸየሰሕተኩም ተጠንቀቑ !” (ማቴ24:4)። ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ዝዛረብ ኣብ ዝኾነ ይኹን ክፍሊ እዚ እዩ ተደጋጊሙ እንረኽቦ መጠንቀቕታ / ማዕዳ ፣

ብመንፈስና ነቕሕና ክንጸንሕ ተኣዚዝና ኢና ፣

ኣነ ግና ናብ እግዚአብሔር እጥምት፡ ንኣምላኽ ምድሓይ ድማ ተስፋ እገብር ኣሎኹ፡ ኣምላኽይውን ኪሰምዓኒ እዩ።

--ሚኪ.7:7

የሱስ ክርስቶስ ብሰጋ ኸም ዝመጸ ዘይኣመኑ ብዙሓት መስሓትቲ ናብ ዓለም ወጺኦም ኣለዉ። እቲ መስሓትን እቲ ጸረ ክርስቶስን እዚ እዩ። ምሉእ ዓሰቢ ኸትቅቡሉ እምበር፡ ነቲ ዝጸዐርናሉ ምእንቲ ኸይተጥፍእዎ፡ ርእሰኹም ሐልዉ።

--2ዮሃ1:7-8

እቲ ብዓል ቤት መኣዝ ከም ዚመጽእ፡ ኣይትፈልጡን ኢኹም እሞ፡ ወይ ምሸት፡ ወይ ፍርቂ ለይቲ፡ ወይ ደርሆ ንቆ፡ ወይ ኸኣ ንግሆ፡ ብድንገት መጺኡ ደቂሰኩም

ከይረኽበኩምሲ፡ ስለዚ ንቐሉ። እዚ ንኣኻትኩም ዝብለኩም ዘሎኹ፡ ንኹሉ እብሎ ኣሎኹ፡ ንቐሉ።

--ማር13፡35, 37

ስለዚ ኻብዚ ዚመጽእ ኩሉ ነገር ንምምላቕኡን ኣብ ቅድሚ ወዲ ሰብ ደው ንምባልን ሓይሊ ምእንቲ ኸትረኽቡሰ፡ ኩሉ ሳዕ እናጸሌኹም ንቐሉ።

--ሉቃ21፡36

ንደቀ መዛሙርቲ ደድሕሪኦም ምእንቲ ኺሰሕቡ፡ ቄናን ነገር ዚምህሩ ኻባኻትኩም ኪትንስኡ እዮም። ስለዚ ሰለስተ ዓመት ምሉእ ለይትን መዓልትን ብንብዓት ንነፍሲ ወከፍኩም ምምዓድ ከም ዘዮብኩርኩ፡ እናዘከርኩም ንቐሉ።

--ግብ20፡30-31

ብኹሉ ጸሎትን ልማናን ኩሉ ሳዕ ብመንፈስ እናጸሌኹም እሞ፡ ምስናይ እዚውን ብኹሉ እናተጸመምኩም፡ ስለ ኹሎም ቅዱሳን ብጸሎት ንቐሉ።

--ኤፌ6፡18

መጽሓፍ ቅዱስ ብዛዕባ እተን መወዳእታ መዓልታት ብዘይ ፍልጠት ምጂን ማለት ምስ ድቃስ ወይ ኸኣ ስኽራን እዩ ዘመሳሰሎ ፤

ደጊም ንንቃሕን ንጠንቀቕን እምበር፡ ከምቶም ካልኣት ኣይንደቅስ።

--1ተሰ5፡6

ድያብሎስ፡ እቲ መጻርርትኹም፡ ዚውሕጦ ደልዩ ኸም ዚጓዝም ኣንበሳ ኹይኑ ይዘውር ኣሎ እሞ፡ ተጠንቀቐ፡ ንቐሉ።

--1ጴጥ5፡8

ስኽራን ማለት መጽሓፍ ራእይ ዮሃንስ ብንጹር ኣቐሚጥዎ ከም ዘሎ ፤ ምስ “ባቢሎን እታ ኣመንዝራ” ዋጋ ዕዳጋ ምግባር እዩ ፤

ካብቶም ሹብዓተ ጽዋእ ዝሓዙ ሹብዓተ መላእኽቲ ኸኣ ሓደ መጺኡ፡ ፍርዲ እታ ኣብ ብዙሕ ማያት ተቐሚጣ ዘላ ዓባይ ኣመንዝራ ኸርእዮካስ፡ ንዓ ነጀው። ነገስታት ምድሪ ምስኣ መንዚሮም፡ ኣብ ምድሪ ዚነበሩውን ብወይኒ ምንዝርናኣ ሰኺሮም፡ እናበለ ተዛረበኒ። ብመንፈስ ድማ ናብ በረኻ ወሰደኒ። ሹብዓተ ርእስን ዓሰርተ ቐርንን ኣብ ዘለዎ ሰማት ጸርፊ ዝመልኦ ቐዩሕ ኣራዊት እተቐመጠት ሰበይቲ ርኤኹ።

--ራኢ.17፡1-3

ኩሉ እቲ መጽሓፍ ቅዱስ “ንቐሉ” “ትግሁ” “ተበራብሩ” “ተጠንቀቐ” ዝብሎ ኩሉ ሓደ ፍሉጥ ዝመጽእ ነገር ስለዘሎ እዩ ‘ም ኩልና ነዚ መጠንቀቕታታት ንስማዓዮ። ኩላትና ንዝዓበዩ ዝምድና ምስ ኣምላኽ ንምፍጣር ነዚ ንስዓብ። ነቲ ኣቐዲሙ ብቃሉ ዝገለጸልና ሓበሬታ ድማ ሸለል ኣይንበሎ።

ሻብዓይ ምክንያት ፣ ሰረት ናይ ትንቢታዊ አገልግሎት ሰለዝኹን

ሓደ ኻብቲ ኣነ ኣብ ብዙሓት ትንቢታዊያን አገልገልቲ ዝርኤኹዎ ፣ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ከም መሰረት ናይ ዝኹን ሓቃዊ ትንቢታዊ አገልግሎት ርእዮም ከምቲ ዝድለ ጽቡቕ ገይሮም ኣይሕዝዎን እዮም። እዚ ዝብሎ ዘለኹ ንዝኹን ይኹን ናብ ትንቢታዊ አገልግሎት ጽውዓ ዘለዎ ሰብን ከምኡ'ውን ብደረጃ ማሕበር ትንቢታዊያን ንዝኹን መእመን ክብል ኢሉ እዩ። ትንቢታዊያን ክብል ከሎኹ ግና ካብ ኣምላኽ ህያብ ናይ ምጽንፍ ምህናጽ ወይ ኸአ ምርሒት ምሃብ ዝብል ነገራት ኣይከውንኩን ዝዛረብ ዘሎኹ ፣ ኣነ ብዛዕባ እቶም ካብ መንጽር ኣምላኽ ብንጹር ብዛዕባ መጻኢ ፍጻሜታት ኪንበዩ ዝተዋህበም ትንቢታዊያን ኣገልገልትን ማሕበራትን እዩ ዚብል ዘሎኹ። ኣነ ብዛዕባ እቶም ኣብ ከተማታቶምን ሕበረተሰቦምን ደፋእቲ ሓይሊ ክኹን ዝተጸውዑ ውልቀ ሰባትን ማሕበራትን እዩ ዚብል ዘሎኹ። ሎሚ ፣ ብሰንኪ ኣብ ቅኑዕ ኣፍልጦ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ዝተሰረተ ንጹር ራኢ መጻኢ ዘይምህላወ ፣ ህዝቢ ኣምላኽ ከም ሓቀኛ ትንቢታዊ ህዝቢ ኩይኑ ኣይመላለሰን እዩ ዘሎ። ማሕበር'ውን ውጽኢታዊ ጽልዎ ክትፈጥር ኣይከኣለትን። እዚ ሓቂ 'ዚ ኣብቶም ብውልቂ ብነቢዩነት ኣገልግሎት ዝተጸውዑ ሰባት ከማን ዝርአ ዘሎ እዩ።

ነዚ ሓሳብ ቁሩብ ከነጽር ክፍትን። መጽሓፍ ቅዱስ ብዛዕባ ናይ መጻኢ ፍጻሜታት እዛ ዓለም ንጹር ዝኹን ዝርዝራዊ ሓበሬታ ይህበና እዩ። እዚ ፍጻሜታት ድማ ብኹለንትናኡ ቁጠባዊ ፣ ማሕበረ ሰባዊ ፣ ሃይማኖታዊ ልዕሊ ኹሉ ድማ መንፈሳዊ ጽልዎኡ ኣብዛ ዓለም ቅድሚ ሕጂ ተራእዩ ዘይፈልጥ ፍሉይ እዩ። ዝኹን ሰብ እምበኣር ብሓይሊ ኣምላኽ ዝተገባዕን ዝተላእኸን ትንቢታዊ ድምጺ ኣምላኽ ምዃኑ ዝኣምን እንተሃልዩ ፣ ነዛ ዓለም ብፍላይ'ኳ ነታ ልእምቲ ማሕበር ናይ ምዕራብ (ከምቲ ዝበዘሉ ነቢያት ብሉይ ኪዳን ናብቶም ኣይምወቕ ኣይዝሉል ዝነበሩ እስራኤላውያን ዝተላእኹ ማለት እዩ) ከምዝተላእኸ ዝኣምን እንተሃልዩ ፣ ብምጀመርታ ግድንት ነቲ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ተጻሒፉ ዘሎ ንጹር ትንቢታዊ ቃል ክርድኡ ኣለዎ።

ነዚ ዝኸውን ጽቡቕ ግዚያዊ ኣብነት ክህበኩም። ድሕሪ ናይ ብዙሕ ዘመናት ስደት ፣ ኣምላኽ ሎሚ ንህዝቢ ኣይሁድ ኣብ ምድርም ኣብ ሀገር እስራኤል ዳግም ተኸልዎም ኣሎ። እዚ ከምዝገብር ድማ ቅድሚ ኣሸሓት ዓመታት ነገርዎም ነይሩ እዩ 'ሞ ምምላስ ህዝቢ ኣይሁድ ናብ ናይ ትውልዲ ሀገርም ንጹር ዝኹን መፈጸምታ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ትንቢት እዩ። ዳግም ምቕም እስራኤል ፣ ኣምላኽ እቲ ንህዝቢ ኣይሁድ ዝሃበ ኹሉ ሰናይ ተስፋታትን መብጸዓታትን ንኸፍጽመሎም እቲ ቀዳማይ ስጉምቲ እዩ። ኣብዚ ሕጂ እዋን ግና ዝዚፍ ዝኹን ናይ ጸረ-ሴማውነት ህዳድታ ናብ ኩሉ ዓለም ይልሕም ኣሎ። ብርግጽ እዚ ምልዕዓል ኣንጻር ሴማውነት ኣብዚ እዋን ስሙ “ጸረ-ሴማውነት” ዘይከውንበት ብቲ ዝተኸወለ መጸውዒኡ ፣ “ጸረ-ጽዮናውነት”³ እዩ ዝጽዋዕ። ብዙሓት ክርስትያን ድማ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ዘሎ ንጹር ዓላማ ኣምላኽ ኣብ ሀገር እስራኤልን ኣብ ህዝቢ ኣይሁድን ሰኣን ምፍላጦም (ወይ'ውን ፈሊጦም ከለዉ) ነዚ ጸረ-ሴማዊ ቲኦሎጂን ዓላማን ይድግፉ ኣለዉ። እዚ ዘሕዝን ጌጋ እዩ። ማሕበር ኣብ ዝሓለፈ ታሪኽ ነዚ ጌጋ 'ዚ ደጋጊማ ፈጺማቶ እያ። እዚ ጌጋታት እዚ ስለምንታይ እዩ ተፈጺሙ እንተኣልና ፣ ቤተ ክርስትያን እቲ ትንቢታዊ ዝኹን ናይ መጻኢ ምቕም መንግስቲ ኣምላኽን ፣ እስራኤል ድማ ኣብኡ እንታይ ተራ ኣለዋን ሰኣን ምፍላጣ ኣብ ታሪኽ ዝፈጸመቶ ዓቢ ጌጋ እዩ። ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ቆንሰጣንጢኖስ ምምስራት መንግስታዊት ቤተ ክርስትያን (Church State) ከምኡ'ውን ድሒሩ ምምጻእ መስቀላዊ ዘመተታት (Crusades) ፣ እዚ ኩሉ ኣዝዩ ካብ ዝሃጸጸ ምርዳእ መንግስቲ ኣምላኽን ፣ ዝተጋዘዩ ትንቢታዊ መፈጸምታ ሀገር እስራኤልን ዝተበገሰ እዩ። ማሕበር ከምዚ ዝበለ ጌጋታት እንተዘይትፍጽም እዛ ዓለም ሎሚ ከመይ ምኹነት ነይራ እስኪ ሕሰቡሉ። ብርግጽ እስራኤል ከም ሀገር ካብ ፍጽምና ኣዝያ ዝረሓቐት እያ ፣ ነቐፋ ዘይብላ እያ ማለት ኣይከውንን (እዚ ኣብ ብዙሓት ሀገራት ሓቂ እዩ) ግና ብዙሓት ክርስትያን እቲ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ብዛዕባ እስራኤል

ተጻፋዊ ዘሎ ጽኑዕ ትንቢታዊ ቃል ሰኣን ምፍላጠም ፣ ሎሚ ነታ ሀገር ከቢብላዊ ዘሎ ደብና ፍጻሜታት ጠንቅታቱን ብልክዕ እንታይ እዩ ወይስ ትርጉሙ ኣይፈልጡን እዮም። ብፍላይ'ዚ ብብርሃን ፣ እቲ ኣብታ ሀገር ኣንጠልጢሉ ዘሎ ብዙሕ ዝተዛብዐ ሐብሬታን ፣ ንእስራኤል ሰይጣናዊት ሀገር ጌርካ ንምቕራባን ዝግበር ቅሉዕ ፕሮፖጋንዳታትን እንተርኢናዮ ኣዝዩ ሓቂ እዩ። እዚ ንሓደ ቅኑዕን ደግን ክርስትያን ከይተረፈ ፣ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ትንቢታዊ ሰሌዳ-ግዜን ፍጻሜታት ዳሕሮት ግዜያትን ሰኣን ምፍላጡ ብቐሊሉ ጌጋ ስእሊ ከትሕዞ ዝኸእል እዩ። ኣብ ክንዲ ኣብ ቅኒት ኣምላኽ ኣትዩ ምስኡ ደፋኢ ሓይሊ ኣብዛ ዓለም ዝኸውን ፣ ብዘይምርድኡ ነቶም ብድርኪት ሰይጣን ዝዓዩ ሓጋዚ ክኸውን ይኸእል እዩ። እዚ ኣርእስቲ 'ዚ ኣከራኻሪ ከምዝኸውን ይርድኣኒ እዩ ፣ ኣነ ግና ኣብዚ እየ ብጽኑዕ ጠጠው ዚብል።

እምበኣር ፣ ዝኸነ ነቢዩ ዘምጽኦ ምግላጽ ኣብቲ ኣዝዩ ዝጸንዐ ትንቢታዊ ቃላት መጽሓፍ ቅዱስ ዝተሰረተ ክኸውን ኣለዎ። እቶም ብመጀመርታ ነዚ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ዘጠቃልል ትንቢታዊ ወንጌል ኣኹምሲዎም ሓቕቕ ኣብ ኩለንትናኦም ክሳብ ዝተሓወደ ከየፍቀዱ ኣገልግሎት ትንቢት ዚጅምሩ ብዙሕ ውጽኢት ዘየምጽእ ዝደንከዩ ኣገልግሎት ከምዝህልዎም ፍሉጥ እዩ። ዝኸነ ይኹን መልእኽቲ ወንጌል ጽቡቕ ገይሩ ከይተረድኦ ፣ ሓቕቕ ትንቢታዊ ድምጺ ክኸውን ዝፍትን ኣብ ብዙሓት ክርስትያን ከም ኣህተፍታፊ እዩ ክቐጽር። መልእኽቲ ወንጌል ግና ትንቢታዊን ንዳሕሮት መዓልታት ድማ ዝምልከትን መልእኽቲ እዩ። መልእኽቲ ወንጌል የሱስ ክርስቶስ ምእንቲ ሓጢአትና ኣብ መስቀል ሞይቱ ዚብል ጥራይ ኣይኮነን። መስቀል መሰረት ናይቲ መልእኽቲ እዩ መፈጸምታኡ ግና የሱስ ክምለስ እዩ ዚብል እዩ። ኣኸሊል ኩሉ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ትንቢታት መወዳእታ ዘመን “የሱስ ንጉስ ኩይኑ ክምለስ እዩ፣ ኣብ ዮርዳኤም ከይኑ ድማ ንኹላ ምድሪ ክገዝእ እዩ !” ኣብ ዚብል ሓሳብ ዝጥቕለል እዩ። የሱስ ምእንቲ ሓጢአትና ሞይቱ ጥራይ ማለት ምሉእ ወንጌል ኣይኮነን። ወንጌል ‘ቲ ምሉእ መደምደሚኡ ፣ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ዝተጻሕፈ ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ምስ ተፈጸመ እዩ። “ምስክር የሱስ እቲ መንፈስ ትንቢት እዩ” (ራኢ.19:10) ስለዚብል ቃል ኣምላኽ። እዚ ማለት ብለውጠ ሓረግ ፣ “መልእኽቲ ወንጌል መንግስትን ፣ መንፈስ ትንቢትን ክልቲኦም ሓደ እዮም” ማለት እዩ።

ትንቢትን ፍጻሜታትን መወዳእታ ዘመን ብኸመይ ነጽንዖ ፣ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ንድፊ

ብመሰረት መጽሓፍ ቅዱስ ፣ የሱስ ካብ ብንእሸቶኡ ኣትሒዙ ጽሑፋት የጽንዕ ከምዝነበረ ንርኢ ፣ ከምኡ'ውን እዚ ኪገብር ከሎ ኩሉ ግዜ ናብ ቅድሚ ኣብ ብቀጻሊ ብትሕትናን ብመንፈስ ጸሎትን ከይኑ ነቲ ዜንብቦ ክገልጹ ይልምኖ ከምዝነበረ ይኣምን እዩ (ማር.1:35 , ሉቃ.5:16 , ማቴ.14:23)። የሱስ ክርስቶስ ጽውዓኡ ኣብዛ ዓለም ፣ እቲ ናይ መወዳእታ ሞቱ ኣብ መስቀል ኩሉ ዝፈለጠሉ ንሱ ቃል ኣምላኽ ወይ ወዲ ኣምላኽ ስለዝነበረ ጥራይ ዘይኮነስ ብትግሃት ጽሑፋት ብምጽናዕን ምስኡ ድማ ርኢሱ ስርዓት እንዳትሓዘ ብመንፈስ ቅዱስ ብጸሎት ምስ ኣቦኡ ግዜ ብምሕላፍን እዩ ዝነበረ። ዋላ'ኳ መጽሓፍ ቅዱስ ብልክዕ ክንደይ ዝኣክል ግዜ ብጾም የሕልፍ ከምዝነበረ እንተዘይነገረና ፣ ብሰሩዕ ይጸውም ከምዝነበረ ግና ፍሉጥ እዩ (ዮሃ.4:32 , ማቴ.17:21 , እብ.5:7)። የሱስ ኣብዛ ናይ ምድሪ ህይወቱ ብሓፈሻ ኣብ መንፈስ ቅዱስ ተመርኩሱን ተጸጊዑን እዩ የሕሊፍዎ (ሉቃ.4:1)። እንተደኣ ሓቕቕታት ሰዓብቲ የሱስ ክንከውን ደሊና ፣ እንተደኣ መጽሓፍ ቅዱስ ብዛዕባ መጻኢ ፣ ብዛዕባ መጻኢ ዓለምና ፣ ብዛዕባ መጻኢ ሀገርና ፣ ብዛዕባ መጻኢ ከተማታትና ፣ ብዛዕባ መጻኢ ስድራ ቤትና ፣ ከፍልጠና ደሊና ፣ ንመጽሓፍ ቅዱስ እንዳጸሌና ብትግሃት ከነጽንዖ ከምኡ ድማ ብቀጻሊ ብሰሩዕ ክንጸውም ኣሎና። እቲ ምስጢር ክሳብ ክንድ'ዚ ቀሊል እዩ። ኣቋራጭ መንገዲ ዝበሃል የልቦን። ኣምላኽ ተጊህና እንተደሌናዮ ከምዝምልሰልና ሙብጽዓ ኣቲዩልና ኣሎ ፣

ጸውዓኒ እሞ ከመልሰልካ፡ ዘይትፈልጦ ዓብይን ስውርን ነገር ኸኣ ክነግረካ እዩ።

--ኤር33:3

አነ ኸአ፡ ዘልምን ዘበለ ይቐበል፡ ዘደሊ ይረክብ፡ ማዕጾ ኳሕኳሕ ንዘበለውን ይኸፈተሉ እዩ እሞ፡ ለምኑ ኺወሀበኩም፡ ድለዩ ኸትረኽቡ ኢኹም፡ ማዕጾውን ኳሕኳሕ ኣብሉ፡ ኪኸፈተልኩም እዩ፡ እብለኩም ኣሎኹ።

--ሉቃ11:9

ብምሉእ ልብኹም እንተ ደሌኹምንስ፡ ክትደልዩኒ ክትረኽቡኒውን ኢኹም።

--ኤር29:13

ጸሎት ጾም ምስኡ ድማ ካብ ኩሉ ነገር ቀቢጽካ ብኣምላኽ ጥራይ ተስፋ ገይርካ ምጽባይ ፣ ንኣምላኽ ከምዝምልሽ ይገብር እዩ። በተን ዳሕሮት መዓልታት ብዝምልከት በዚ ንድፊ 'ዚ መሰረት ንኣምላኽ ክንደልዩ ከምዘሎና እየ ዝኣምን። እዚ ንድፊ 'ዚ ኣብ ህይወት ነቢዩ ዳኒኤል ንረኽቦ። እንታይ ከምዚብል ርኣይዎ ፣

ኣብታ ቐዳመይቲ ዓመቱ ነቲ ኻብ ዘርኢ ሜዶን ዝነበረ፡ ኣብ መንግስቲ ከለዳውያን ኸአ ንጉስ ዝኸነ ዳርዮስ ወዲ ኣሓሽዌርስ፡ ኣብታ ቐዳመይቲ ዓመት መንግስቱ፡ ኣነ ዳንኤል ነቲ ብዛዕባኡ ቃል እግዚአብሄር ንነብዩ ኤርምያስ እተዛረቦ ቐጵጾሪ ዘመናት ብመጻሕፍቲ ኣስተውዑልኩዎ፡ ማለት ምዕናው ዩሩሳሌም ብሰብዓ ዓመት ከም ዚፍጸም እዩ። ብማቕን ብሓመኹስትን እናጸምኩ ኸአ ብልማኖን ብምህለላን ገጸይ ናብ እግዚአብሄር ኣምላኽይ መለስኩ። ኣነ ድማ ናብ እግዚአብሄር ኣምላኽይ ከምዚ ኢለ ለመንኩን ተናዘዝኩን . . .

--ዳን9:1-4

ኣብዚ ክፍሊ ፣ እዚ ንድፊ ዝበልኩኹም ኣስተብህሉሉ። ዳንኤል ነቲ ብናይ ቅድም ነቢዩ ዝነበረ ኤርሚያስ ዝተጻሕፈ ትንቢታዊ ጽሑፍ የንብብ 'ሞ ኣብቲ ዝተባህለ እዋን ይነብር ከምዘሎ ድማ ይፈልጥ። ሽዑ 'ቲ ንሱ ዝወሰዶ ግብረ መልሲ ነዘም ሎሚ ዘሎና ድማ ከምኡ ክንገብር ትእዛዝና እዩ። "ብማቕን ብሓመኹስትን እናጸምኩ ኸአ ብልማኖን ብምህለላን ገጸይ ናብ እግዚአብሄር ኣምላኽይ መለስኩ . . ."

ዳንኤል ጌና መልኣኽ ገብሪኤል ምስ መጽውን ምጽላይ ኣየቋረጸን ነበረ ፣

ክዛረብ፡ ክጽሊ፡ ሓጢአተይን ሓጢአት ህዝባይ እስራኤልን ክናዘዝ ከሎኹ፡ ስለ እታ ቅድስቲ ደብሪ ኣምላኽይ ኣብ ቅድሚ እግዚአብሄር ኣምላኽይ ምህለላይ ክቕርብ ከሎኹ፡ ብጸሎት ገና ኸዛረብ ከሎኹ፡ ገብሪኤል፡ እቲ ቐድም ብራእይ ርእዮ ዝነበርኩ ሰብኣይ፡ ቀልጢፉ ነፊሩ፡ ኣጋ ጊዜ መስዋእቲ ምሸት ተንከየኒ። መሀረኒ፡ ተዛረበኒ፡ በለውን፡ ዳንኤልየ፡ ኣነ ምስትውዓል ክምህረካ ኢለ ሕጂ ወጻእኩ፡ ብመጀመርታ ምህለላኻ ቃል ወጸት። ንስኻ ኣዚኻ ፍትዊ ኢኻ እሞ፡ ክነግረካ ኢለ መጻእኩ። እምበኣርስ ነዚ ቃል እዚ ኣቕልበሉ፡ ነዚ ራእይ ውን ኣስተውዕሎ።

--ዳን9:20-23

ጽቡቕ ! ብሓቂ ብዛዕባ 'ተን ዳሕሮት መዓልታት ብዝምልከት ትንቢትን ፍጻሜታትን ዜዳናግረካን ንምርድኡ ዜሸግረካን ፣ ተስፋ ዘቁርጸካን እንተኼንካ ኣብ ዛንታ ናይ ዳንኤልን ኣብ ንድፊ ናይ ዳንኤልን ልቢ በል። 'ቲ ናትና ጊደ ፣ ብትጉህ መጽናዕቲ ብጾም ብጸሎት ኣምላኽ ዝጻምቐ ርድኢትን ምግላጽን

ክህና ምሕታት እዩ ኣምላኽ ኸኣ ጊደኡ ክገብር እዩ ፡ ብደገፍ መሎኮታዊ ሓገዝ ኪምልሸልና እዩ። ከምዚ እንተገይርና ንሱ ኺመጽእ እዩ ፣ ነዚ ጽሑፋት ክገልጸልና እዩ ወረ ኸማን ብዛዕባ ግዜያውያን ፍጻሜታት ናይዚ ምድሪ ብርሃን ክህበና እዩ። ብልክዕ ንምዝራብ ድማ ከምዚ ዝብለ መሎኮታዊ ብርሃን እዩ ኣብቲ ዝመጽእ ዘሎ መዓልታት ኬድልየና። ኩሉ ግዜ ኸኣ ንዘክሮ ፣ መጻኢ ዜፍርህኳ እንተመሰለ በይንና ኣይኮንናን ክንፋለሞ ፣ የሱስ ምሳና ከምዝኸውን መብጽዓ ኣቲዩልና እዩ (ማቴ28:19-20) ዘኸታማት ከምዘይንኸውን መብጽዓ ኣቲዩልና እዩ። ምሳና ኣሎ ፣ ምሳና ክኸውን እዩ ፣ ክረድኣና ድማ እዩ።

ኣነ ኸኣ ነቦ ኸልምኖ እዩ፡ ንሱ ድማ ንዘለኣለም ምሳኻትኩም ዚነብር ካልእ መጻናንዒ ኺህበኩም እዩ፡ ነቲ መንፈስ ሓቂ፡ ዓለም ዘይትርእዮን ዘይትፈልጦን ስለ ዝኸብኑት፡ ክትቅበሎ ኣይኮነላን እዩ። ንስኻትኩም ግና፡ ምሳኻትኩም ይሓድር ኣባኻትኩምውን ኪነብር እዩ እም፡ ትፈልጥዎ ኢኹም። ኣነ ዘኸታማት ኩንኩም ኣይሓድገኩምን፡ ናባኻትኩም ኺመጽእ እዩ።

--ዮሳ፡18

በተን መወዳእታ መዓልታት ብብርህኩ ዘንጸባርቐን ፣ ንብዙሓት ኸኣ ብርሃንን ምርዳእን ዝህቡ ከምዝህልዉ በቲ ናይ ተስፋ ቃሉ ተመባጺዑልና እዩ ፣

እቶም ጠቢባን ከም ምንጽብራቕ ጠፈር፡ እቶም ንብዙሓት ናብ ጽድቂ ዚመርሑ ኸኣ ከም ከዋኸብቲ ንዘለኣመ ኣለም ኪበርሁ እዮም።

--ዳን12:3

እቶም ጠቢባን ህዝቢ ኸኣ ንብዙሓት ኪምህሩ እዮም፡ ግናኸ ንቕሩብ ጊዜ ብሰይፍን ብሃልሃልታን ብምርኮን ብበዝባዝን ኪወድቁ እዮም።

--ዳን11:33

ንሱ ኸኣ በለ፡ ዳንኤለየ፡ እዚ ቃላት እዚ ኸሳዕ ዘመን መወዳእታ ሕቡእን ሕቱምን እዩ እም፡ ኪድ ደኣ፡ ብዙሓት ኪጸርዩ፡ ኪጽዕው ኪኸጥፉውን እዮም፡ እቶም ረሲኣን ግን ረሲእነት ኪገብሩ እዮም። እቶም ጠቢባን እዮም ዜስተውዕልዎ እምበር፡ ካብቶም ረሲኣንሲ ሓደ'ኳ ኣይኬስተውዕሎን እዩ።

--ዳን12:9-10

ብርግጽ ኣብዚ ክፍሊ'ዚ'ውን ከምቲ ኣቐዲምና ዝርኤናዮ ብዙሓት ብምጽራይ (purgings) ከምዝሓልፉ ፣ ብዙሓት ብመክራ ከምዝሓልፉ ፣ ብዙሓት'ውን ከምዚወድቁ ይብል ኣሎ። እቲ ኪገልጹ ዝደለዮ ነጥቢ ግና ፣ ኣምላኽ በተን መዓልታት 'ቲኣተን "ብድምቀት ዜንጸባርቐ" ፣ "ንብዙሓት ድማ ናብ ጽድቂ ዚመርሑ" ፣ "ንብዙሓት ካልኣት ኸኣ ምስትውዓል ዚምህሩ" ኪትንስኡ ምዃኖም እዩ። ናብዚኣቶም ንኸንበጽሕ ግና 'ቲ ኸንክተሎ ዘሎና መጽሓፍ ቅዱሳዊ ንድፊ ድሮ 'ቲ ተዘራራብናሉ ዘሎና እዩ። ሕብረት ምስ ኣምላኽ ፣ ጸሎት ፣ ጾም ከምኡ ድማ ብትሕትናን ብትግሃትን ቃል ኣምላኽ ምጽናዕ። በዚ ንድፊ 'ዚ መሰረት ዚኸዱ ብዙሓት ፣ ኣምላኽ ብጸልማትን ብምድንጋርን ከይሰዓሩ ኬድሕኖም እዩ። ኣብ ክንዳኡ ፣ "ከም ጠፈር ኬንጸባርቐ ፣ ከም ከዋኸብቲ ድማ ንዘለኣለም ኣለም ኪበርሁ" ኪህበም እዩ።

መሐበሪ

1. ወይ ኸአ ከምቲ ዮሃንስ መጥመቕ ዝበሎ፡ “ኣቲም ውላድ ተመን፡ ኸብቲ ዚመጽእ ቍጥዓ ኸትመልቁኸ፡ መን ሐበረኩም? እምብኣርስኸ ንንስሓ ዚበቕዕ ፍረ ግበሩ። ካብዘን ኣእማን እዚኤን ንኣብርሃም ውሉድ ኪተንስእሉ ንኣምላኽ ከም ዚከኣሎ፡ እብለኩም ኣሎኹ እም፡ ብርእስኹም፡ ኣብርሃም ኣቦ ኣሎና ምባል ኣይትጀምሩ። ካብ ሕጂ ኸአ ማሕጸ ኣብቲ ስሩ ኣእዋም ተነቢሩ ኣሎ። ስለዚ ጸቡቕ ፍረ ዘይፈሪ ዘበለ ኹሉ እም ይቕረጽ ናብ ሓዊ ኸአ ይድርበ እዩ።” ሉቃ3:7-9
2. David Pawson *When Jesus Returns*, page 2,3.
3. Phyllis Chesler, *The New Anti-Semitism*, (Jossey Bass, 2003), p. 4, 87, (and most of what is inbetween)

መወከሲታት

- Abdullah, Prof. M., *Islam, Jesus, Mehdi, Qadiyanis and Doomsday*, (Adam, New Delhi, 2004)
- al-Araby, Abdullah, *The Islamization of America*, (The Pen vs. the Sword, Los Angeles California, 2003)
- Armstrong, Karen, *Muhammad: A Biography of the Prophet* (Harper Collins Books, 1993)
- Amini, Ayatollah Ibrahim, *Al-Imam Al-Mahdi: The Just Leader of Humanity*, Translated by Dr. Abdulaziz Abdulhussein Sachedina, (Qum, Iran: Anasaryan Publications, 1997)
- Brother Andrew, *Light Force*, (Grand Rapids, Fleming H. Revell, 2004)
- Chesler, Phyllis, *The New Anti-Semitism*, (Jossey Bass, 2003)
- Gabriel, Mark A., *Islam and the Jews, The Unfinished Battle* (Lake Mary, Florida, Charisma House, 2003)
- Gabriel, Mark A., *Jesus and Muhammad* (Lake Mary, Charisma house, 2004)
- Gilchrist, John, *Jesus to the Muslims*, (Benoni, Republic of South Africa, 1986)
- Guillaume, A., *The Life of Muhammad*, (Oxford University Press, 2001)
- Henry, Matthew, *Matthew Henry Complete Commentary on the Whole Bible*, (Henrickson, 1991)
- Hitchcock, Mark, *The Coming Islamic Invasion of Israel* (Multnomah, Sisters, Oregon, 2002)
- Izzat, Muhammad ibn, and Muhammad 'Arif, *Al Mahdi and the End of Time* (London, Dar Al-Taqwa, 1997)
- Jenkins, Phillip, *The Next Christendom, The Coming of Global Christianity*, (Oxford University Press, New York, 2002)
- Josephus, Flavius, *Wars of the Jews, The New Complete Works of Josephus*, William Whiston (Translator), Paul L. Maier (Kregel Academic & Professional, 1999)
- Joyner, Rick, *Shadows of Things To Come*, (Thomas Nelson, Nashville Tennessee, 2001)

- Kabbani, Shaykh Muhammad Hisham, *The Approach of Armageddon? An Islamic Perspective* (Canada, Supreme Muslim Council of America, 2003)
- Kathir, Ibn, *The Signs Before the Day of Judgement* (London, Dar Al-Taqwa, 1991)
- Khaldun, Ibn, *The Muqaddimah*, trans. by Franz Rosenthal (New York: Pantheon Books Inc., 1958)
- Kelani, Abdulrahman *The Last Apocalypse, An Islamic Perspective*, (Fustat, 2003)
- Mallouhi, Christine A., *Waging Peace On Islam*, (Dowers Grove, Intervarsity, 2000)
- McDowell, Bruce A. and Anees Zaka, *Muslims and Christians at The Table* (Phillipsburg, New Jersey P& R Publishing, 1999)
- Pawson, David, *The Challenge of Islam to Christians* (London, Hodder and Stoughton, 2003)
- Pawson, David, *When Jesus Returns* (London, Hodder And Stoughton, 1995)
- Sachedina, Abdulaziz Abdhulhussein, *Islamic Messianism, The Idea of the Mahdi in Twelver Shi'ism*, (State University of New York, Albany, 1981)
- al-Sadr, Ayatullah Baqir and Ayatullah Muratda Mutahhari, *The Awaited Savior*, (Islamic Seminary Publications, Karachi)
- Shafi, Mufti Mohammad and Mufti Mohammad Rafi Usmani, *Signs of the Qiyama and the Arrival of the Maseeh*, (Karachi, Darul Ishaat, 2000)
- Shahid, Samuel, *The Last Trumpet: A Comparative Study of Christian-Islamic Eschatology* (US, Xulon, 2005)
- Shoebat, Walid, *Why I Left Jihad*, (U.S., Top Executive Media, 2005)
- *The Reliance of the Traveller and Tools of the Worshipper, a Classic Manuel of Islamic Sacred Law*, Translated by Noah Ha Mim Keller, (Amana Publications, Beltsville Maryland, revised 1994)
- Tyan, E., "jihad", *Encyclopaedia of Islam*, 2nd ed. (Leiden: Brill, 1965)
- Unger, Merrill F., *Beyond The Crystal Ball* (Chicago: Moody Press, 1974)
- Van Kampen, Robert, *The Sign* (Crossway, Wheaton, Illinois, 1992)
- Veliankode, Sideeque M.A., *Doomsday Portents and Prophecies* (Scarborough, Canada, 1999)

- Yahya, Harun, *Jesus Will Return*, (London, Ta Ha, 2001)
 - Yahya, Harun, *The End Times and the Mahdi* (Katoons, Clarkesville, 2003)
 - Zwemer, Samuel S., ed. Roger S. Greenway, *Islam and the Cross: Selections from "The Apostle to Islam"*, (Phillipsburg, P&R Publishing, 2002)
 - Zubair Ali, Mohammed Ali Ibn, *Signs of Qiyamah* (Abdul Naeem, New Delhi, 2004)
-

<http://www.joels-trumpet.com/>

አቡ ሁራይራ ዘዘንተዎ ፣ መልእክተኛ አላህ (ሰላም አብ ልዕሊኡ ይኹን) ኢሉ ነይሩ ፣ “ቡቲ ንነፍሰይ አብ ኢዱ ዝሓዘ ይብል ፣ ወዲ ሚርየም አብ መንጉኹም ፍትሓዊ ፈራዲ ኩይኑ ቀልጢፉ ክወርድ እዩ። ንመስቀል ክሰብር ፣ ንሓሳሙ ኪቐትሎም ንጂዝያ ድማ ጠጠው ከብሎ እዩ። ሃብቲ ድማ ክሳዕ ዝኾነ ሰብ ምቕባል ዝኣብዮን ክሳዕ ሓንቲ ሰግዳን ካብ ኩላ ዓለምን አብ ውሽጣ ዘሎ ኩሉ ነገርን ኣዝያ ዝተመርጸት እትኾነሉን ክውሕዝ እዩ።” አቡ ሁራይራ ቀጺሉ ይብል ፣ “እንተደሊኹም ኣንብብዎ ፣ ‘ሓደ’ኳ ከይተረፈ ህዝቢ እቲ መጽሓፍ (ክርስቲያንን ኣይሁድን) ግና ቅድሚ ምጻቱ ብእኡ ክኣምኑ እዮም ፣ ብመዓልቲ ትንሳኤ ድማ ኣንጸሮም ምስክር ክኸውን እዩ።’ (ኣን-ኒሳ 159)” (ኣልቡ ካሪ ክምኡ ውን መ-ሰሊም)

--መጽሐፍት ዳቢቅ ሕታም #15

